הארץ

3.90 שקלים, יום ראשון י"ד באלול התשנ"ד, 21 באוגוסט 1994 VOL76/22821 AUGUST 21 1994
כולל מע"מ, באילת 3.33 שקלים

כל נתון
גירסה 3.0
חישובים ומידע פיננסי
תגיד שלום לירחונים
והדיסקט בדרך
בהוצאת השבים בע"מ
177-022-6166

פרס הודיע כי ישראל מסכימה שכל חברי המל"פ יבואו לעזה, לדיון בשינוי האמנה הפלשתינית

מזכ"ל המועצה הלאומית הפלשתינית: שינוי האמנה – רק לאחר נסיגה מהגדה

הסמכויות על מערכת החינוך בגדה הועברו לידי הפלשתינאים. תרומות למשטרת הממשל העצמי יגיעו באמצעות האו"ם

מאת גיא בכור, ירח טל ועמירה הס

המועצה הלאומית הפלשתינית תתכנס לדון בשינוי האמנה רק אחרי נסיגת צה"ל מהגדה המערבית. בראיון ל"הארץ" אמר אתמול מזכ"ל המועצה הלאומית הפלשתינית, מוחמד סובייח, כי גם לאחר פגישת יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, ושר החוץ, שמעון פרס, בסוף השבוע "המועצה הלאומית הפלשתינית לא מוכנה להתכנס שכן טרם הגיע הזמן לכך".

סובייח הדגיש כי על המלפ"פ להתכנס (ולהצביע על שינוי האמנה הפלשתינית) רק "כשתסתיים פריסת השלטון העצמי הפלשתיני בכל יתר ערי הגדה, ונסיגת צה"ל משם, כדי שיהיו הישגים נראים לעין לתהליך השלום".

"האם מישהו חושב בישראל, שהמלפ"פ יתכנס תחת הגנת המשטרה הישראלית או השב"כ הישראלי? או כאשר השב"כ שולט במעברי הגבול? זה לא ייתכן בשום מקרה", אמר סובייח בשיחה מקהיר.

"לא הסכמנו בעבר שאנשי ביטחון של מדינה ערבית שאירחה את המלפ"פ, ושילמה את הוצאות הכינוס, יהיו נוכחים באולם הדיונים. אז לישראל נרשה? אנו נמצאים עדיין בשלב הכיבוש", הוסיף סובייח. "ואני אומר כינוס – כן. בחירות – כן, אבל קודם נסיגה ישראלית מיתר ערי הגדה והתפרסות המשטרה הפלשתינית שם, להגנת חברי המלפ"פ".

לדברי מזכ"ל המלפ"פ מתקיים עתה מאבק כוחות בין התומכים למתנגדים לתהליך אוסלו. לדעתו, קשה לדבר עכשיו על ניצחון גישה זו או אחרת, משום שהנושא מאוד נזיל: אם התנאים בשעת כינוס המלפ"פ ימחישו לחברי המלפ"פ "שיהיה שלום של ממש", זה יתבטא בהצבעה חיובית לשינוי האמנה הפלשתינית. "אבל אם הם יהיו משוכנעים שתהליך השלום הנוכחי אינו מתיישב עם האינטרסים של העם הפלשתיני, הם יצביעו נגד שינוי באמנה. זה תלוי לכן במידה רבה במעשיה של ישראל. הנה, המתנגדים אומרים עכשיו, שהמצב קשה כיום (בעזה) אפילו מימי הכיבוש, והם מצביעים על המעברים, על סוגיית השוטר על הגשר שלא נפתרה, על גודל יריחו, על המעצרים ועל המצב הכלכלי הקשה".

ראו עמוד 2א

על הסיכויים שהאמנה הפלשתינית אכן תשונה, ויסולקו הסעיפים המדברים על השמדת ישראל אמר סובייח: "כל דבר פתוח לדיון, בתנאי שהתנאים החיצוניים שהזכרתי יאפשרו זאת. שינוי האמנה הלאומית – (זה) פתוח לדיון. בסוף אני מעריך תהיה פשרה פוליטית בעניין זה".

סובייח, שיש לו השפעה רבה על מהלך כינוס מושבי המלפ"פ, קביעת סדר היום, הנושאים, רשימות המוזמנים ולוחות הזמנים, גילה כי לו עצמו אין שלטונות ישראל מאפשרים לעבור במעבר רפיח, אל רצועת עזה.

"לי עצמי, מזכ"ל המלפ"פ ומזכ"ל המועצה המרכזית של אש"ף, אין (השלטונות הישראליים) מרשים את כניסתי לרצועה. רק שלשום הודיע לי ג'מיל טריפי שהשלטונות הישראליים לא מוכנים לאפשר לי להיכנס, או לתת לי מספר כניסה.

"גם עכשיו נמצא מעבר רפיח בידי השב"כ הישראלי, המשטרה והצבא הישראלי. אם לי אישית לא נתנו להיכנס, אז מה יהיה עם אחרים? מ־35 איש, ביניהם, למשל, תייסיר קבעה, סגן יו"ר המלפ"פ, מנעו בשלושת החודשים האחרונים את הכניסה לעזה. הצירים (של המלפ"פ) שיושבים במדינות ערב שומעים את זה, ומראש אומרים – אני לא בא".

פקידים בכירים בירושלים הבהירו אתמול כי חלק מחברי המועצה הלאומית הפלשתינית, שהיו מעורבים בפיגועים רצחניים נגד יעדים ישראליים ואשר עד כה ישראל סירבה להתיר את כניסתם לשטחים יוכלו לקבל "היתר שהייה מוגבל" בעזה או ביריחו, לצורך השתתפות בכינוס המועצה הלאומית הפלשתינית. אותם חברי מועצה יצטרכו לעזוב מיד את השטחים ולחזור כלעומת שבאו עם תום מושב המועצה אם וכאשר היא תכונס.

ההבהרה באה בעקבות הודעתו של שר החוץ, שמעון פרס, במסיבת העיתונאים המשותפת עם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, ביום שישי בעזה, שישראל תתיר את כניסתם של חברי המועצה הלאומית הפלשתינית כדי לאפשר הצבעה על שינוי האמנה וביטול הסעיפים הקוראים להשמדתה של ישראל, כמתחייב מהסכם אוסלו.

המקורות המדיניים ציינו כי ראש הממשלה, יצחק רבין, הדגיש זה לא כבר שיהיה נכון לאפשר כניסה לכל חברי המועצה, וזאת לאחר שערפאת תירץ את אי־כינוס המועצה בטיעון שישראל מונעת כניסת חלק מחבריה לתחומי הממשל העצמי. למרות זאת ערפאת לא יזם עד כה כינוס המועצה, ככל הנראה כיוון שטרם השתכנע כי יש לו הרוב הנדרש. ערפאת מבקש לכנס את המועצה בעזה או ביריחו, אולם טרם נקבע המועד. בירושלים הובע ספק רב אם יהיה בכוחו של ערפאת להשיג רוב של שני־שלישים הנדרש לביטול סעיפי האמנה. ההערכה היא שמתנגדי ההסכם לא יגיעו כלל לישיבת המועצה אם זו תוזמן. בכך יימנע מערפאת להשיג הרוב הנדרש לשינוי האמנה. לכן בירושלים לא מצפים כי ערפאת יצליח להביא בטווח הקרוב לשינוי האמנה כפי שהתחייב.

סוגיית המאבק בטרור עלתה בשיחתם של פרס וערפאת ביום ששי. לדברי פקידים בירושלים, ערפאת הדגיש כי הוא נכון להיאבק בטרור. הוא לא יילחם בארגון החמאס או הג'יהאד האיסלאמי

(סוף בעמוד 10א)

247 אסירים פלשתינאים שוחררו בסוף השבוע מבתי הכלא בישראל. בתמונה, שוטר פלשתינאי מברך אסירים משוחררים בהגיעם ליריחו. האסירים שוכנו במחנות ארעיים בשטח האוטונומיה ולא יורשו לצאת מגבולה (ראו ידיעה בעמוד 4א)

הפעילות בבורסה מתחדשת היום; חשש מהיצעים חריגים עם פתיחת המסחר

שר האוצר שוחט: מיסוי הבורסה לא צריך להשפיע משמעותית על רמת המחירים בה

מאת צבי רבין, גדי מלץ ומרית גילת

בקהילת המשקיעים הפעילים בשוק ההון גוברות ההערכות כי מגמת ההיצעים שתירשם היום עם פתיחת המסחר בבורסה, תהיה חריגה.

עם זאת, לדברי הפעילים מגמת ההיצעים לא תשקף תמונת מצב נכונה, וקשה יהיה להעריך עד כמה תרד הבורסה בימים הקרובים, שכן מנהלי תיקים רבים הודיעו כי הם יודיעו הוראות מכירה, אך לא יעשו זאת בכל מחיר, ויקבעו הגבלות על כל הוראה.

כמה משקיעים גם אמרו כי ברמת מחירים מסוימת הם יחלו לרכוש מניות.

ראו עמודים 5א וג2–5ג

שר האוצר אברהם שוחט אמר אמש כי מההיבט הכלכלי, הטלת המס על רווחי הון בבורסה "איננה צריכה להשפיע משמעותית על רמת המחירים בבורסה. אין ספק שתוך זמן קצר תתייצב הבורסה ברמת מחירים הנובעת מהיכולת הריאלית של החברות המנפיקות בה". שוחט אמר כי הוא מקווה שבימים שחלפו הספיק הציבור ללמוד את משמעות ההחלטה, והביע תקווה כי "הציבור ימשיך לנהוג בתבונה ולא בחיפזון בהחלטות שיקבל באשר להשקעותיו". לדברי שוחט המשק צומח, ועל פי התחזיות הוא ימשיך לצמוח. "בסופו של דבר, שוק ההון יבטא את היכולת הריאלית של המשק כולו", אמר.

נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל, אמר אתמול כי "אין למשקיעים בבורסה כל סיבה לבהלה ממנה, משום שבבסיסו של דבר מה שישקף את הבריאות הוא מה שיקרה בכלכלת ישראל, וזו מצויה על מסלול בריא וצומח ומשתלבת בשוקי העולם – שיקולים לטווח ארוך, שחשיבותם עולה על חשיבות המצב היום בבורסה".

פרנקל אמר בראיון ליומן השבוע של קול ישראל כי דווקא כעת, כאשר מוטל מס על הבורסה, עשויה להצטמצם התנודתיות במסחר, דבר שייצור יותר וודאות ופחות עצבנות. הנגיד אמר כי הוא תומך בקיזוז ההפסדים בחישובי המס המוטל על הבורסה, אך מהאוצר נמסר לו כי הדבר לא מתאפשר בגלל בעיות טכניות.

משרד האוצר החליט בסוף השבוע להפחית את שיעור המס שיוטל על רווחים של חברות עסקיות מהשקעות ביחידות השתתפות של קרנות נאמנות. זאת כדי למנוע מצב בו ישלמו החברות מס פעמיים – פעם במישרין, על רווחים הנובעים מהשקעותיהן בקרנות נאמנות; ופעם בעקיפין, באמצעות המס על רווחי הון שיוטל על קרנות נאמנות החל מה־1 בינואר.

כדי להביא בחשבון את המס שתשלם קרן הנאמנות, יופחת שיעור המס שישלמו חברות על השקעותיהן בקרנות נאמנות מ־37% ל־34%–33%. השיעור הסופי ייקבע בימים הקרובים.

היועץ המשפטי לממשלה יידרש לקבוע האם מס רווחי הון יחול רק על איגרות חוב שיונפקו אחרי 1 בינואר '95, או גם על איגרות חוב הנסחרות בשוק המשני, ובאלו תנאים. זאת לבקשת הנהלת האוצר, כי מיסוי האג"ח ייעשה רק בכפוף לחוק הגנה על השקעות הציבור בנכסים פיננסיים, שקיבלה הממשלה ב־84', בתקופת ההיפר־אינפלציה במשק.

חוק זה קובע כי לא ניתן לפגוע בתנאי ההשקעה של נכסים פיננסיים שונים – קופות גמל, פוליסות ביטוח, תוכניות חיסכון ואיגרות חוב, אלא בחקיקה ראשית ברוב מיוחס של הכנסת.

החוק איננו מגן על השקעה במניות, ולכן ניתן להטיל על אפיק זה מס רווחי הון ללא מגבלות. באשר לאיגרות חוב, יידרש היועץ המשפטי לממשלה לקבוע האם מס רווחי הון מהווה שינוי של תנאי האג"ח.

שלשום בלילה היה המועד האחרון למשקיעים שרצו למכור מניות ישראליות בוול סטריט, ומספר רב של פעילים ניצל את יום המסחר הממושך להוריד הוראות מכירה.

בשעתיים הראשונות של המסחר, ביום ששי אחר הצהריים, נרשמו ירידות חדות במחירי מרבית המניות הישראליות בניו יורק תוך מחזורים גבוהים. התערבות של משקיעים אמריקאים והיחלשות לחץ המכירות גרמו להתאוששות, ומחירי המניות שבו לטפס.

שלשום ירדה מניית טבע מיד עם הפתיחה ממחיר של 25.75 דולר למחיר שפל של 25 – 9% מתחת למחיר הסגירה שלה בתל אביב ביום שלישי שעבר. כעבור שעתיים החלה המניה לתקן עד הסיום, בו נסגרה במחיר של 26.125 דולר.

בתי החולים של הדסה בעין־כרם ובהר הצופים יפעלו היום במתכונת שבת

עמ' 6א

בגליון זה 32 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0180	-0.33%
שחור	3.04	—
	של	
יציג	3.3719	+0.01%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE
נמאטרוניק
טל: 02-821777

תושב רמאללה נהרג ו־6 נפצעו בהיתקלות עם מסתערבים

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

כוח של יחידת המסתערבים דובדבן הרג אתמול תושב ערבי, בעת אירוע אלים שהיה ברמאללה. תושב אחר נפצע קשה ועוד חמישה נפצעו קל.

ראו עמוד 4א

אתמול בצהרים התעמתו עשרות תושבים פלשתינאים עם כוחות של צה"ל בכיכר מנרה שבמרכז רמאללה, בעת שכוח של יחידת דובדבן עסק בפעילות מבצעית במקום.

לאחר שזיהו התושבים את המסתערבים, החלו להשליך לעברם אבנים, בקבוקים, זכוכיות וחפצים חדים. כוח המסתערבים ירה והרג את אחד המתפרעים.

דובר צה"ל בפיקוד מרכז מסר כי עוצר הוטל על אזור ההתפרעות.

חשש מירי קטיושות ע"י חיזבאללה לאחר הריגת פעיל "אמל" בידי צד"ל

מהירי של כוחות צד"ל לעבר כפר בדרום לבנון נפצעו גם שתי נשים

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

כוחות צה"ל וצד"ל הוכנסו אמש לכוננות מחשש לירי קטיושות בידי החיזבאללה בעקבות ירי של צד"ל אתמול לעבר בית בפאתי הכפר מג'דל סלים, שכתוצאה ממנו נהרג פעיל אמל ונפצעו שתי נשים.

בתגובה על הירי ירו מחבלים מארגון החיזבאללה כמה פגזים לעבר מוצב ריחן בדרום לבנון אך לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק.

כוחות של צד"ל ירו אתמול לעבר יעדי מחבלים ברכס אקלים אל־תופאח ואחד הפגזים נורה בטעות לתוך הכפר. פעיל של אמל נהרג ואשתו ואמה נפצעו מהירי. בהפגזה נגרם נזק לרכוש ולבתים. גורמים בצה"ל אמרו כי הירי של צד"ל נבדק, וכי לצד"ל וצה"ל אין כל כוונה להסלים את המצב בדרום לבנון. עוד אומרים המקורות בצה"ל כי פגז מרגמה לא כוון לתוך הכפר והוא נורה בטעות. מקורות לבנוניים מסרו כי בהפגזה של צד"ל נהרסו 10 בתים.

סופר "הארץ" מציין כי זו לא פעם ראשונה שצד"ל יורה לפאתי כפרים בניגוד לעמדת צה"ל ולאישור צה"ל, ובכך למעשה עלול לגרום להסלמה באירועים באזור.

בסוף השבוע שרר שקט יחסי בלבנון, ולמעט מקרים בודדים של ירי לעבר מוצבים של צה"ל וצד"ל לא נרשמו תקריות חריגות בדרום לבנון.

צה"ל סיים את התחקירים לגבי התקפת החיזבאללה על כוח גבעתי בסוף השבוע שעבר בדרום לבנון באזור ציר התנועה ראס־בייאדה–ראש־הנקרה, שבו נהרג אחד המחבלים ושני חיילי גבעתי נפצעו קל.

על פי כל הסימנים, מדובר בחוליה שתכננה לבצע פיגוע ראווה ואולי אף לחטוף חיילים. כמה דקות לפני הפיצוץ עברו במקום מכוניות של יוניפי"ל, אולם המחבלים, שהיו בקירבת מקום, הפעילו את המטען בזמן בו עבר סיור של צה"ל.

ההערכה היא כי בהתקפה השתתפו לפחות ארבעה מחבלים, שאחד מהם נהרג ושלושה נמלטו. צה"ל וצד"ל מנהלים סריקות נרחבות באזור אחר המחבלים.

מהתחקיר עולה כי הכוח פעל כנדרש והודות לערנות של חיילי הכוח נפגע אחד המחבלים ונהרג. אלוף פיקוד הצפון, יצחק מרדכי, ומפקד יחידת הקישור של צה"ל בדרום לבנון, תת אלוף גיורא עיבר, קיימו תחקירים ובסיומם שיבח האלוף את הכוח.

פקידים אמריקאים: פאהד מלך סעודיה מגלה יחס חיובי לתהליך השלום

מאת סופר "הארץ" בארה"ב ואיתן רבין

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). המלך פאהד מגלה יחס חיובי לתהליך השלום; כך אמרו שלושה דיפלומטים אמריקאים אשר נועדו עמו בריאד בירת סעודיה.

השלושה – מרטין אינדיק, איש מחלקת המדינה המיועד להיות שגריר ארה"ב בישראל, תומס מקקלרטי, שהיה ראש צוות הבית הלבן ומכהן כיום כיועץ בכיר לנשיא, ורוברט פלטרו, עוזר מזכיר המדינה ולשעבר שגריר בתוניסיה – סיפרו כי דנו עם המלך על שלושה נושאים: יחסי ארה"ב סעודיה, בעיות אזוריות המטרידות את ריאד כגון המתרחש בתימן ותהליך השלום.

לדברי השלושה, בתשובה לטענותיהם על היחס השלילי של סעודיה לתהליך השלום, אמר המלך כי הוא מתייחס בחיוב לתהליך.

עם זאת, סירב המלך להודיע על ביטול החרם הערבי. כמו כן סירב לדון בהצעה כי למטוסי נוסעים ישראליים יותר לטוס מעל שטחה של ארצו.

קלינטון הורה לעצור בלב ים פליטים קובנים המנסים להגיע לארה"ב; מאות הוחזרו לקובה

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

כ־40 רפסודות וסירות גומי עמוסות במאות פליטים מקובה יורטו שלשום בלב ים בדרכן לחופי פלורידה על ידי ספינות המשמר הימי האמריקאי. כלי השיט הקטנים והרעועים אולצו לחזור על עקבותיהם וכ־500 פליטים שהפליגו בהם הוחזרו לחוף קובה ונכלאו במתקני מעצר בבסיס הצבאי האמריקאי במפרץ גואנטנמו. הבסיס נמצא בתחומה הטריטוריאלי של קובה.

יירוט רפסודות הפליטים הקובנים בוצע שעות אחדות לאחר שנשיא ארה"ב ביל קלינטון הכריז במסיבת עיתונאים מיוחדת שכינס בבית הלבן ביום ששי כי הורה לשלטונות ההגירה לעצור בלב ים את כל הפליטים הקובנים ולמנוע מהם להפליג לפלורידה.

גל הפליטים הקובנים העוזבים את קובה ויוצאים תוך סיכון רב מרחק של 90 מייל בים, מחופי קובה לפלורידה, גבר בימים האחרונים והגיע לממדי שיטפון, לאחר ששליט קובה, פידל קאסטרו, הודיע כי ביטל את האיסור על עזיבת המדינה.

במסיבת העיתונאים הבהיר הנשיא קלינטון באופן חד־משמעי, "כל ניסיון מצד ממשלת קובה להכתיב את מדיניות ההגירה של ארצות הברית ייכשל". בהתייחסו להחלטת קאסטרו להתיר את היציאה מקובה אמר הנשיא קלינטון, "זהו ניסיון קר רוח מצד קאסטרו לשמור על אחיזתו בקובה ולהסיט את תשומת הלב מהשלטון הקומוניסטי הכושל שלו. הוא מנסה לייצא לארצות־הברית את המשבר הפוליטי והכלכלי שהוא עצמו גרם לו בקובה תוך ניסיונו להדוף את גל הדמוקרטיזציה השוטף את האזור". בד בבד הבהיר הנשיא, כי "ארצות־הברית תעשה ככל יכולתה להציל את חיי הקובנים ותפעל לבלימת היציאה ההמונית של פליטים".

הצעד שהנשיא החליט לנקוט כלפי איומי קאסטרו לפיהם יציף את ארצות־הברית בפליטים כתגובה על מה שכינה "ניסיונות אמריקאים להצית אי שקט ומהומות בקובה" נועד למנוע מראש הצפת ארצות־הברית בפליטים מקובה דוגמת מה שאירע בשנת 1980, בתקופת ממשל הנשיא קארטר, כאשר 125 אלף פליטים קובנים הגיעו באניות לפלורידה. בזמנו התגלה כי הרוב המכריע של הפליטים שהגיעו לפלורידה היו בעלי עבר פלילי ומספר ניכר של חולי נפש.

ההוראה שניתנה שלשום לשלטונות ההגירה, לעצור פליטים קובנים בלב ים ולכלוא אותם במתקני מעצר, מהווה תפנית משמעותית במדיניות ההגירה האמריקאית כלפי פליטים מקובה המעוגנת בתיקון שאושר בשנת 1966 לפיו כל פליט מקובה המגיע לחופי ארצות־הברית זכאי אוטומטית למקלט.

באותו זמן, אזרחים קובנים שביקשו בדרך חוקית אשרות כניסה לארצות־הברית נתקלו בקשיים ומספר אשרות היציאה שאושרו לקובנים עמד על 3,000 בשנה.

בשבועות האחרונים הגיעו לחופי פלורידה אלפי פליטים קובנים ובאחרונה הגיעו מדי יום מאות. בסוף שבוע שעבר הכריז מושל פלורידה על "מצב חירום בהגירה" בהסבירו כי שטף הפלי־

(סוף בעמוד 10א)

רפסודות עם פליטים קובנים. מ־5 באוגוסט נעצרו כ־2,780 פליטים מול חופי פלורידה

תצלום: איי־פי

ב ר ש ת ח נ ו י ו ת ע ל י ת

חוגג מי שמשלם אחרון

קונים ברשת החנויות של עלית בראש השנה
ומשלמים בישראכרט רק בחנוכה, בפורים, או אפילו בפסח.*
המבצע ללקוחות פרטיים בלבד. עד ה־5.9.94.
* פרסום בחנויות.

...ובנוסף הכוכבים של ישראכרט שווים לך כסף.
תמורת 85 כוכבים תקבל 25 ש"ח הנחה.
מימוש ההנחה ישירות בעת הקניה ברשת חנויות עלית.
הכי טוב ישראכרט

רשת חנויות עלית
ה ר ב ה י ו ת ר מ ת ו ק !

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שיחת היום / עם ישראל ליפל

על יוזמת הוותיקאן למאבק משותף בהפלות עם מדינות איסלאמיות

היוזמה היא אבסורד של ממש

האם זהו פתח לשיתוף פעולה עתידי בנושאים שונים בין הוותיקאן למדינות האיסלאמיות הקיצוניות?

יכול להיות שלעתים יצוץ שיתוף פעולה במישור מקומי או מישור יותר רחב, אבל הוא יהיה מבודד משיתוף פעולה כללי. לא הייתי מצפה לשיתוף פעולה גדול ורחב בין ארצות האיסלאם לנצרות בכלל. אני מצפה דווקא להתגברות התחרות בין שתי הדתות.

איך אתה מתייחס ליוזמה לשיתוף פעולה בנושא ההפלות?

היוזמה הזו היא אבסורד ממש. מבין הדתות המונותאיסטיות, הנצרות היא הדת שבה פעלו יותר מכל לצמצום הילודה בעולם, וחלקה בתחום זה מבחינה היסטורית גדול מאוד, בפרט חלקם של הקתולים.

הנצרות העריצה בעבר את הבתולים. בנצרות יש עיקרון של מונוגמיה והיא נגד ניאוף בכל צורה. הנצרות אינה מאשרת נישואים ליותר מאדם אחד, עובדה שמצמצמת את הילודה בצורה רבה. הנצרות מדגישה את ערך חיי המשפחה לפי המקורות, ויש אפילו אוסר גירושין. לכן היוזמה הזאת ועמדת הכנסייה בנושא ההפלות אינה מובנת.

אולי זהו ניסיון של הכנסייה להתחזק מבחינה פוליטית?

החיפוש של הכס הקדוש בזד תיקאן אחרי בני ברית למאבק נגד ההפלות הוא לדעתי הוכחה לאבדן דרך ולייאוש. מצד שני הוותיקאן המסתייג כל הזמן מקשרים דיפלומטיים עם האו"ם, ורואה עצמו כשלטון אוניברסאלי, משתף פעולה עם ועדות של האו"ם בנושא הילודה ומחפש דרכים לנהל מאבק בתוך הוועדות.

האפיפיור אינו יכול לנקוט עמדה כה נחרצת נגד הפלות מול הסיכון שהעולם מתקרב בצעדי ענק להתפוצצות אוכלוסין, מבלי שיש מזון מספיק ואמצעים רפואיים להילחם במחלות. ההספה של הכנסייה לא תושיע את אותם מיליונים. אם גוף נוצרי נלחם נגד אמצעי מניעה נגד הפלות, הוא גם צריך לחפש דרכים לשיפור מצב העולם. אבל אלה יוזמות שלא יוצאות מהוותיקאן או מתוך ארצות הפונדמנטליסטיות המוסלמיות, שהפיגור הטכנולוגי אצלן רב.

מעניין שהוותיקאן לא צירף את הרבנים שלנו ליוזמה החדשה, בהבהירו את עמדת היהדות על הפלות.

צריך לדעת שהדת היהודית היא בעד מניעת הריון במקרים מסוימים, ומגלה עמדה יותר ליברלית מהוותיקאן. הוותיקאן תחת הנהגת האפיפיור הזה הוא ריאקציוני בלבד. הדתות רואות עובר שמתהווה כנפש שעתידה לחיות, ורואות הפלה כרצח.

באסיה ואפריקה מאות מיליוני אנשים רעבים וחולים. היהודים אינם עומדים בפני שאלה דומה, ובפני סכנה קיומית ואינני יודע מה היו הרבנים עושים אם היינו ניצבים בפני מצב דומה. אני יודע שבשאלת חיי אדם הרבנים יותר גמישים בזה. הכנסייה עוסקת בבעיות של אוכלוסיות אדירות, שם צריך לתת תשובה לשאלות שהיהדות אינה צריכה לעסוק בהן. עמדת ההלכה נגד הפלות ידועה, אבל איננו עומדים בפני אסונות כמו באפריקה ואסיה, ולכן אין צפוי שיתוף פעולה גם במישור זה.

ליפל היה מנכ"ל משרד הדתות בשנים 77'–80'

מאת גבי זוהר

המשא־ומתן עם אש"ף

שמעון פרס, לאחר פגישתו עם ערפאת בעזה. משמאלו, הממונה על השיתוף הבינלאומי ברשות הפלשתינית, נביל שעת

צלום: עדי קרן

באמצע נאום ערפאת הודיע פרס על הסכמת ישראל להזמנת כל חברי המל"פ לעזה

מאת עמירה הס

השבוע תעבור לידי הרשות הפלשתינית הסמכות לנהל את מערכת החינוך בגדה המערבית. כך הכריז שלשום שר החוץ, שמעון פרס, בתום פגישתו עם ראש הרשות, יאסר ערפאת. "תהיה זו, דומני, הפעם הראשונה בהיסטוריה שהפלשתינאים יהיו אחראים לחינוך ילדיהם", אמר פרס.

שר החוץ אף הכריז שישראל לא תתנגד לזימון כל חברי המועצה הלאומית הפלשתינית לעזה לפגישה, שבה יוחלט על מחיקת הסעיפים באמנה הפלשתינית שקוראים לחיסול מדינת ישראל. לבד מפגישתו עם ערפאת נועד פרס גם עם אישים נוספים ברשות הפלשתינית ועם אנשי קשר אירופיים. זו הפעם הראשונה שישיבה במסגרת המשא ומתן על יישום הסכם אוסלו, מתקיימת בתוך שטח פלשתיני ובמשרדי הרשות, ולא בחו"ל או בשטח שיפוט ישראלי, כמו מינהלת התיאום והקישור בצפון רצועת עזה.

פרס הגיע שלשום בצהרים לעזה, במסוק צבאי שנחת על חוף הים, בקרבת מושב הנשיאות של יאסר ערפאת. במפלגת פרס היו מתאם הפעולות בשטחים, אלוף דני רוטשילד, הראש ועדת הקישור האזרחית העליונה (שהיה לבוש אזרחית), סגן שר החוץ יוסי ביילין, מנכ"ל המשרד, אורי סביר, והיועץ המשפטי, יואל זינגר.

את פניהם קיבל ד"ר נביל שעת, האחראי על תכנון וקשרים בינלאומיים. בתחילה נועד פרס בארבע עיניים עם ערפאת, אחר כך הצטרפו אליהם חברי הצוותים הישראלי והפלשתיני (בצוות זה, ישבו בין השאר, יאסר עבד ראבו, נביל שעת, חסן עספור וזכריא אל ארא). לאחר מכן הצטרפו גם שר החוץ הנורווגי, ביורן גודאל, ושר ליח מנכ"ל האו"ם לשטחים הכבושים, הנורווגי טריה לארסן.

עם שני האחרונים נועד ערפאת עוד קודם לכן, לפני הפגישה עם פרס. במסגרת השיחות נדונו העברת הסמכויות המוקדמת בגדה, במסגרת זירוז יישום הסכם אוסלו; שאלת הביטחון ברצועה ומניעת הפיגועים נגד ישראלים ובניית המבואות להעברת התרומות המובטחות לרשות, כדי שיר אין שיקומה של הרצועה. גם שאלת ירושלים הוזכרה בשיחות, אך כידיעה שלפי ההסכם אין לדון בה אלא בתום השנה השלישית מאז החתימה על ההסכם.

ביום שני תיפגש שוב ועדת הקישור האזרחית בקהיר, כדי להמשיך במו"מ, וביום רביעי ייפגשו הצדדים בעזה כדי לדון בשאלת שחרורם של האסירים הפלשתינאים. הפגישה אתמול התקיימה בדיוק ביום השנה לחתימה באוסלו על הצהרת העקרונות להסכם ביניים בין אש"ף לישראל, ופרס, כמו ערפאת אחריו ושר החוץ הנורווגי, הזכירו תאריך זה בנאומיהם... גיות.

"כבר לפני שנה", אמר פרס, "היינו משוכנעים שיישום ההסכם יתרחש מהר וביסודיות", כפי שאר כן קרה. הוא אמר זאת, כנראה, כמשקל נגד לאמירות חוזרות ונשנות של ערפאת בימים האחרונים, שישראל מעכבת את יישומם של חלקים שונים בהסכם, כמו נוכחות פלשתינית במעברי הגבול, המעבר הבטוח בין עזה ליריחו, והגבלות כניסה על פעילי אש"ף רבים.

עם זאת, במסיבת העיתונאים עם פרס הסתפק ערפאת באמירה ל"תקווה ליישום כן ומדויק של הסכם השלום". "ההסכם", אמר פרס במסיבת העיתונאים "שינה את גורלות האנשים במזרח התיכון. אנו רואים ברשות הפלשתינית שכנה, שלה אנו מעוניינים להגיש עזרה ותמיכה. אנו רוצים לקדם מזרח תיכון של שלום. אתמול באלכסנדריה התחיל השלב השני של המשא ומתן על העברת סמכויות מוקדמת בגדה", אמר פרס. "הצעד הראשון יהיה כבר בשבוע הבא – העברת סמכות החינוך לפלשתינאים. נעשה זאת מהר כדי לא להחמיץ את ה־1 בספטמבר, יום תחילת הלימודים".

את מלות הפתיחה שלו במסיבת העיתונאים סיכם פרס בתקווה ש"בשנה הבאה אנשים בשטחים יתחילו לחוש גם בתוצאות הכלכליות של הסכם זה", כפי הנראה במענה לקשיים הכלכליים שפורטו באוזניו קודם לכן. "אך לא רק היחסים הטובים נדונו בישיבה. דנו גם בעניין הטרור, בעיית הטרוריסטים שמנסים להרעיל את מאמצינו לשלום", הדגיש פרס. בתשובה לשאלות עיתונאים מהי התרשמותו ממידת הנחישות של הרשות במניעת הטרור, אמר פרס: "זהו אינטרס פלשתיני להילחם בטרור, כי אין סיכוי לפיתוח אם טרוריסטים יפגעו בענפים כתיירות או תעשייה. אני מאמין שיש אינטרס אמיתי לפלשתינאים למנוע מאנשים שרוצים להרוס את החיים – לנהל אותם".

בעניין הפיגועים ענה ערפאת לעיתונאים שכפי שהכריז כבר קודם "אנחנו מחויבים להסכם; דבר זה (פיגועים) רגיש ואני מקווה שנפסיק פעולות הקיצונים בשני הצדדים". לשאלה מתי ישונו סעיפים אחדים באמנה הפלשתינית אמר ערפאת שהדבר יתאפשר רק אם יורשו אנשי המועצה הלאומית להיכנס לרצועה. מרבים מהם נמנעה הכניסה לתחומי הרצועה, אמר. "איני יכול לזמן פגישה ולקבל החלטות רק עם חלק מהם".

פרס אישר באוזני העיתונאים שהוא אמר לערפאת שישראל לא תתנגד לכניסת כל חברי המועצה (בהם חברים בתנועות המתנגדות להסכם אוסלו). ערפאת ניסה להבהיר שמחיקת הסעיפים אינה תלויה רק בו, ושיש לכבד הליכים דמוקרטיים של הצבעה.

בשלב זה נכנס פרס לדבריו ועודד אותו להוסיף שבישיבת המועצה הוא יהיה רשאי להציע את מחיקת הסעיפים.

סידורי ביטחון קפדניים ננקטו באזור לשכתו של הנשיא ובעזה, לפני בואו של פרס. כבר ביום חמישי בבוקר נראו בבניין הלשכה כמה אנשי ביטחון ישראלים. ביום ששי נסגר כביש החוף בעזה לתנועת מכוניות. בין אנשי הביטחון הישראלים (שאקדחיהם היו מוסתרים היטב) ושאיבטחו את המקום בזמן הביקור היה גם אל"מ שאול, מפקד חטיבה בגזרה הצפונית.

רקע / גיא בכור

ספק אם תשונה האמנה

הכינוס המדובר של המועצה הלאומית הפלשתינית בעזה הפך בשבועות האחרונים להתגוששות כוחות אופיינית לתהליך אוסלו: רצונות סותרים של ישראל ושל הנהגת אש"ף, ומלחמה עזה בקרב המחנה הפלשתיני על עצם הכינוס, כאשר מתנגדיו הרבים של ערפאת במחנה הפלשתיני משתדלים לרכז כוחות לסיכול כינוס המל"פ ושינוי האמנה הלאומית הפלשתינית, שאמור לבוא בעקבותיו.

המתנגדים מציגים זאת כמטרה "מקודשת", שהיא לכאורה מעל למאבקים הפוליטיים היומיומיים בהנהגה הפלשתינית. אך מובן שזהו חלק מן המאבק שלהם נגד האוטונומיה בחסות ישראל, כפי שהם רואים זאת. אברהים באכר, סגן יו"ר הוועד הפועל לשעבר, שפיק אל־חות נציג אש"ף בביירות, ראש אש"ף לשעבר יחיא חמודה, ויו"ר המל"פ לשעבר חאלד אל־פאחום מחתימים בימים אלה על עצומות הקוראות להתנגד לכינוס.

"אסירי שנות השבעים" טוענים בעיתונות הפלשתינית כי "שינוי סעיפים באמנה מהווה הריגה מתפישת עולמנו המהפכנית". פארוק קדומי מסתובב בעולם הערבי בניסיון לסכל את הכינוס.

ומן העבר השני, על יאסר ערפאת לדלג על שתי משוכות פנים־פלשתיניות כדי למלא את התחייבותו מלפני שנה ליצחק רבין לבטל את האמנה הלאומית הפלשתינית: הראשונה, לכנס את המל"פ, והשנייה, לבטל בכינוס את האמנה.

את המשוכה הראשונה נראה כי יעבור בלא קשיים מיוחדים, כולל השתתפות של לא מעט מאישי האופוזיציה, וזאת בשל מספר דילמות מעניינות, כפניהן ניצבים מתנגדי אוסלו הפלשתיניים: הראשון, החשש כי אם לא יבואו, "יתפור ערפאת מל"פ על פי מידותיו" כהגדרת נציג אש"ף בביירות שפיק אל־חות. כלומר, קולם לא יישמע, ותהיה זו עזובה להגמוניית תומכי השלום עם ישראל במתכונת הנוכחית.

הסיבות האלה מחזקות את הסיכויים שלא מעט אופוזיציונרים ישתתפו בכינוס המל"פ. ובכל זאת, ג'ורג' חבש, הודיע כי יחרים את הדיון משום שהוא אינו מוצא עוד "שום מכנה משותף עם ערפאת". אך אם הכינוס הזה אכן יתקיים בעזה, הרי שספק רב אם יוכל ערפאת לשכנע את מרבית הצירים שיתכנסו שם לשנות את האמנה הלאומית הפלשתינית, או למעשה לבטל אותה. ספק אם ערפאת ינסה בכלל לשכנע את הצירים לבטלה. ראשית, קיימת המגבלה החוקית הדורשת רוב של שני שלישים מכלל חברי המל"פ (לא מכלל המשתתפים) לשינוי כלשהו באמנה, קל וחומר לשינוי כה קרדינאלי, ומזכ"ל המל"פ, מוחמד סובייה אמר ל"הארץ" שקיימת כוונה לעמוד על תנאי זה.

לכן רוב מקרי או זעיר לא יספיק כאן. אותם מתנגדים שיגיעו לכינוס ישמחו להצביע נגד, וכך להביך את ערפאת. בנוסף לכך, עבור מרבית הפלשתינאים חברי אש"ף האמנה אינה עוד מסמך משפטי, אלא עצם הכרזת האמנסיפציה הפלשתינית. מסמך כזה, גם התומכים המובהקים של תהליך השלום יתקשו לבטל בהינף אצבע.

מזכ"ל המועצה הלאומית הפלשתינית: הזמן אינו בשל לכינוס המועצה

מאת גיא בכור

מוחמד סובייה, מזכ"ל המועצה הלאומית הפלשתינית, האם נקבע כבר מועד לכינוס המל"פ, לאור פגישת סוף השבוע של יאסר ערפאת עם שמעון פרס בעזה?

עדיין אין תאריך, וזה ייקבע על פי התנאים שיקלו על פעולת המל"פ, יבטיחו לו חופש פעולה, כניסה (לשטח) של כל החברים בצורה עצמאית, וכמובן ענייני מנהלה כמו תחבורה למען הצירים, מגורים, אישורים, אולמות הישיבות וכדומה. אבל מעל לכל עומד עניין הביטחון שלנו. חופש פעולה, חופש דיבור והגנה מלאה לכל. יש אצלנו דמוקרטיה, הדיונים, כפי שאתה יודע, פומביים. עניין זה עדיין לא הובטח.

מהו תפקידך במזכ"ל המל"פ?

תפקידי הוא תפקיד הנשיאות, ההכנה הפוקית לכינוס, שיגור ההזמנות על פי לוחות השמות, הכנת לוח זמנים וסדר יום מוסכם, כל זאת על פי תקנון המועצה. ציינת שצריכים להתקיים תנאים מתאימים לכינוס המל"פ. האם התנאים האלה קיימים כבר? לא. כרגע אין הרשות הלאומית (הפלשתינית) מוכנה לכינוס המל"פ. הזמן טרם הגיע לכך, זו דעתי, ודעת רבים מחברים. אנשים עדיין מהוררים במעבר רפיח, ואתן לך דוגמה לי עצמי, מזכ"ל המל"פ ומזכ"ל המועצה המרכזית של אש"ף, אין השלטונות הישראלים מרשים את כניסתי לרצועה. רק שלשום הודיע לי ג'מיל טריפי שהשלטונות הישראליים לא מוכנים לאפשר לי להיכנס, או לתת לי מספר כניסה. במצב כזה, שבו לא קיימת חירות פלשתינית מלאה מוקדם עדיין לדבר על כינוס המל"פ.

מדוע לא הרשו לך להיכנס לרצועת עזה?

באמת אינני יודע. אני שהייתי בין הראשונים שדיברו על רעיון השלום ב־73' שנפגשו עם ישראלים בפראג, ותמכו עד היום בתהליך השלום. הסיבות של ישראל לא מעניינות אותי, ואם זה יימשך כך, תומכי השלום אצלנו יתהרסו. אני קורא לכן, לא למהר עם כינוס המועצה, עד שתסתיים פריסת השלטון העצמי הפלשתיני בכל יתר ערי הגדה (המערבית), כדי שיהיו הישגים לתהליך השלום.

אם אני מבין נכון, הרי שלפי דבריך לא יתכנס המל"פ, אלא לאחר השלמת יציאת צה"ל מערי הגדה, והשלמת פריסת האוטונומיה שם?

נכון. אתה מתאר לעצמך, או מישהו חושב בישראל, שהמל"פ יתכנס תחת הגנת המשטרה הישראלית או השב"כ הישראלי? זה לא ייתכן בשום מקרה. לא הסכמנו בעבר שאנשי ביטחון של מדינה ערבית שאירחה אותנו, ושילמה את הוצאות הכינוס, יהיו נוכחים באולם הדיונים. או לישראל נרשה אנו עדיין בשלב הכיבוש. אני אומר: כינוס – כן. בזהירות – כן, אבל קודם נסיגה ישראלית מיותר ערי הגדה והתפרסות המשטרה הפלשתינית שם, להגנת הצירים (חברי המל"פ).

אבל הכינוס אמור להתקיים בעזה, לא בגדה. ובעזה שולטת ביום המשטרה הפלשתינית, כך שאין לכאורה בעיה.

אדוני, עד עכשיו מעבר רפיח נמצא בידי השב"כ הישראלי, המשטרה והצבא הישראלי. סיפרתי לך, איך לי אישית לא נתנו להיכנס, או מה יהיה עם אחרים? לידיעתך, מ־35 איש, ביניהם, למשל, תייסיר קבועה, סגן יו"ר המל"פ, מנעו בשלושת החודשים האחרונים כניסה לעזה. לעזה, לא לחושה...

וצירי המל"פ שיושבים במדינות ערב שומעים את זה, ומראש אומרים – אני לא בא.

האם אתה רואה אפשרות, שחברי החזיתות העממית והדימוקרטית, למשל, המתנגדים בחריפות לתהליך אוסלו, ייכנסו לשטח, כדי להשתתף בדיוני המל"פ?

אינני רואה שום סיבה מדוע הם לא ייכנסו לארצם. כמובן, אם הצבא הישראלי לא יהיה קיים שם, והביטחון יהיה ביטחון פלשתיני.

נעבור לשינוי האמנה הלאומית הפלשתינית. אתה מכיר היטב את מוקדי הכוח במחנה הפלשתיני. שינוי כזה ריאלי בכלל?

כידוע לך האמנה שלנו משוריינת ודורשים שני שלישים כדי לשנותה. אנחנו עומדים על השריון הזה, הוא מקור לגיטימיות לאמנה, לא נתעלם ממנו. עכשיו, אם יהיה שינוי, זה תלוי ברוב שימצא בדיוני המועצה. המל"פ עצמאי וריבוני, ולא ייתכן לכפות כל עמדה על חבריו, כפי שאיש לא יכול לכפות עמדה על חברי הכנסת.

ובכל זאת, מה לדעתך תהיה התוצאה של הצבעה זו? אין זה סוד שבמחנה הפלשתיני שתי דעות: בזו התומכת בתהליך השלום, ודעה אחרת, אשר דוחה את התוכנית הנוכחית.

כיום קיים מאבק כוחות בין שתי הדעות הללו, ולדעתי קשה לדבר עכשיו על ניצחון גישה זו או אחרת, משום שהנושא מאוד נזיל: אם התנאים בשעת הדיון ימחישו לחברים שיהיה שלום של ממש, זה יתבטא בהצבעה. אבל אם הם יהיו משוכנעים שתהליך השלום הנוכחי אינו מתיישב עם האינטרסים של העם הפלשתיני, הם יצביעו נגד השינוי באמנה.

זה תלוי לכן במידה רבה במעשיה של ישראל. הנה, המתנגדים אומרים עכשיו, שהמצב קשה כיום (בעזה) אפילו מימי הכיבוש, והם מצביעים על המעברים, על סגירת השטחים על הגשר שלא נפתרה, על גורל ידיהו, על המעצרים ועל המצב הכלכלי הקשה. לגופו של עניין – כל דבר פתוח לדיון, בתנאי שהתנאים והיצרים שהזכרתי יאפשרו זאת. שינוי האמנה הלאומית – (זה) פתוח לדיון. בסוף אני מעריך, שתהיה פשרה פוליטית בעניין זה.

סובייה. לא למהר

מה אופי יחסיך עם השייח עבד אל חמיד איסאאות, יו"ר המל"פ?

יחסים טובים מאוד.

אבל ממקום מושבו בירדן הוא מתנגד בתוקף לתהליך אוסלו.

זו זכותו, גם בזמינו נתניהו מתנגד, או מה.

האם איסאאות למשל יבוא לכינוס המל"פ בעזה?

על פי המידע שבידי הוא יבוא, אם בריאותו תאפשר זאת, האל יאריך ימיו. ובכל מקרה הוא הרי העביר את סמכויותיו (במועצה הלאומית הפלשתינית) לסגנו הראשון, האח אבו אל־אדיב (סלים זענון).

אתה משתתף מעט מהזעק בוויכוח הפלשתיני. האם לדעתך יש עדיין מקום לאש"ף ולמוסדותיו, לאחר הקמת הרשות הלאומית הפלשתינית בשטח?

בוודאי. הרשות היא חלק מאש"ף, והוא מקור הסמכות שלה. המשא ומתן על שלב הקבע מתקרב, והרשות הלאומית הזו אינה מייצגת את כל חלקי העם הפלשתיני, את זה עושה רק אש"ף. עם שלב הקבע, כפאתי המדינה הפלשתינית, יתקיים משאל־עם, ואש"ף, כך אני מניח, ייהפך למפלגה, הרכבו ישונה, כפי שזה קורה בכל תנועות השחרור הלאומי. עד אז – אש"ף הוא הקובע.

שכיר, עצמאי, לחץ כלכלי?

בוא ושמע על פתרון בנקאי פיננסי עבורך!

חברת פתרונות כלכליים בע"מ תסייע לכם במתן פתרון בנקאי לבעייתכם. לפתרונות כלכליים בע"מ הכלים לבדוק ולפתור את בעייתכם.

פתרונות כלכליים בע"מ

יעוץ פיננסי בפתרון בנקאי למשקי בית ועסקים קטנים

סניף ת"א: מגדל החשמונאים, רחוב החשמונאים 100, טל. 03-5628267/8/9 פקס. 03-5628270

סניף חיפה: ישעיהו 1, טל. 04-337539 פקס. 04-336005

מזג האוויר

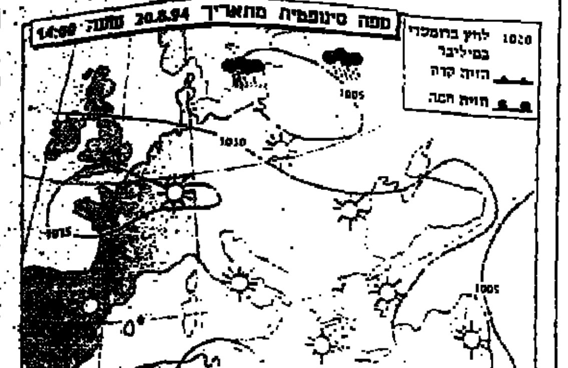

עלייה בטמפרטורות

היום יהיה מעונן חלקית עד בהיר, עם עלייה בטמפרטורות בהרים ובפנים הארץ. הים יהיה נוח עד גלי: גובה הגלים מ־40 עד 70 ס"מ; טמפרטורת המים – 29 מעלות. רוח דרום־מערבית עד צפון־מערבית קלה עד בינונית תנשב במהירות של 20 קמ"ש, וישררו תנאים טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: רכס משתרע מהאוקיאנוס האטלנטי למערב אירופה גורם למזג אוויר מעונן חלקית ולטמפרטורות נוחות בבריטניה, צרפת, שווייץ, גרמניה ואוסטריה. שקע במערב רוסיה גורם לגשמים בסקנדינוויה ובמערב מדינות חבר העמים. באגן הים התיכון מזג אוויר נאה וחם.

התחזית להיום

זיהום האוויר

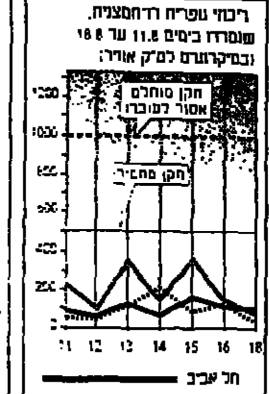

מפלס הכנרת

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7–12	צהריים 12–16	ערב 16–20	לילה 20–7
אזור תל אביב	בינוני	בינוני	בינוני	בינוני
אזור חיפה	בינוני	בינוני	בינוני	בינוני
אזור ירושלים	—	בינוני	קל	—
אזור הגליל	—	בינוני	קל	—
אזור הבקעה	בינוני	כבד	כבד	בינוני
צפון הנגב (באר שבע)	בינוני	כבד	בינוני	קל
אזור אילת	בינוני	כבד	כבד	בינוני

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	22	29	נאה
אמסטרדם	12	19	גשם
אתונה	24	32	נאה
בודפשט	14	26	נאה
בייג'ינג	*22	*30	מעונן*
בוקארשט	11	28	נאה
בריסל	13	20	מעונן חלקית
ברלין	14	21	מעונן חלקית
וינה	15	21	נאה
ורשה	11	19	מעונן
ז'נווה	14	24	מעונן חלקית
[illegible]	19	28	גשם
יוהנסבורג	*6	*20	בהיר*
לונדון	11	21	מעונן
ליסבון	16	25	מעונן חלקית
מדריד	14	30	מעונן חלקית
מוסקבה	11	18	גשם
ניו יורק	21	26	גשם
פאריס	14	22	מעונן חלקית
פראג	13	21	מעונן חלקית
פרנקפורט	12	22	מעונן חלקית
ציריך	16	24	גשם
קהיר	22	34	נאה
קופנהאגן	13	21	מעונן חלקית
רומא	18	30	נאה

*הטמפרטורות אתמול

Sunday Times

מהיום פתוח גם ביום ראשון!

דקוטה

אופי של מסעדה

מבחר ארוחות צהריים עסקיות 42 ש"ח

כולל: מבחר מנות ראשונות * דג/בשר * פרפה

חדר לאירועים פרטיים עד 25 איש * חניה צמודה

פתוח 12:00–24:00 כל השבוע

יהודה הלוי 11 תל אביב

טל. 5100635, 663527

סוף השבוע בטלוויזיה / אברהם טל

ישראליינה קיץ '94

יומן עם דוד ויצטום, ערוץ 1; הלילה השישי עם גבי גזית, ערוץ 2; ליל שבת 20:00.

בעוד שגזית הבטיח לא לעסוק במיסוי הבורסה (עקיפין), היומן לא חסך מאיתנו גם בליל שבת את גיל תמרי, שבישר בקול חצי היסטורי שבעוד 36 שעות יבוא הרגע הגדול (פתיחת הבורסה בת"א), ובינתיים המסחר בניו-יורק במגמה מעורבת. הדיווח שודר ממשרד חברת ברוקרים, ולמנהל המשרד ניתן פתחון פה לכסות את המס החדש למרות שיש לו אינטרס בעניין. האין זה מהין שפורו בעד אירוח מוקד השידורים מנכ"ל האוצר, אהרן פוגל, בתגובה היה אפולוגטי ומסובך מדי, אבל מה שחסר הושלם בהסברים ממספרתו של מומי מלכה בכתבתו של עמוס כרמלי.

תמונות קשות מגוש קטיף, לפי הכתבה המסימית של שלומי אלדר, כל מה שנותר הוא לשלוח לשם משאיות ולהתחיל לכתוב צ'קים. בפעם המי יודע כמה, עוסקנו עם בעיית התעשייה הביטחונית בכתבתו של חנן עזרן, אך לא התחכמנו. יפה אשרוב לשם בדקה את מצב ה"זוגיות" בישראל '94. ויצטום הקרים והדיע שמסקנותיה אינן חד משמעיות – הערבה רומנטית: היה זה בליל תמונות וקולות של הגות צעירים וקשישים, שימפנזים ותנכים, עורכי דין ובלשים – קשקש אחד גדול.

גדי סוקניק סיפר את שר החוץ הנורווגי המנוח, יורגן הולסט, לעם היהודי (לגרסתו הוא "נפטר") אף שהיה גוי כשר.

גזית מעמיד בהולס משדר איכותי מתחרה ליומן. בעוד שזהות מגיש היומן אינה קבועה, הלילה השישי טבוע בחותם גזית; בלעדיו לא יהיה. גזית קיים ראיון מרגש עם קסיה, נערת ליווי יהודיה ממוסקווה, אינטליגנטית, סימפטית ונאה, שמסבירה היטב "מה מביא בחורה חכמה ויפה וכו'". כאב. המסר בעניין הגברים המכים המרצחים את בנות הזוג, עבר חרף עיכוב הכתבה של גילי טל מטעמי סוביודיציה מפוקפקים (מדוע ערוץ 2 לא העמיד את העניין במבחן משפטי?). הכתבה של יואל אזורבוך על משפחת פרלמוטר השכולה בעיר אגוות נגעה ללב, אף שלא חידשה הרבה ביחס למשפחה מסוקרת זו. גם הכתבה של ארי פולמן על נמל התעופה באוגוסט לא חידשה לעם ישראל – פרט למיעוט קטן שטרם ביקר הקיץ בנתב"ג – אך הכתבה והתנשאה עליו כהוגן.

צפייה בשתי המהדורות הייתה נותנת גם לאורח פתע מהמאדים תמונה די מייצגת של ישראל קיץ '94.

המשא־ומתן עם אש"ף

תצלום: עודי קרן

שר החוץ הנורווגי, ביורן גודאל (במרכז), ושליח מזכ"ל האו"ם, טריה לארסן (מימין) עם ערפאת בעזה לאחר שיחתם

פשרה נורווגית תאפשר לשחרר את כספי התרומות למשטרה הפלשתינית

מאת עמירה הס

הפלשתינאים והנורווגים הגיעו שלשום עוד צעד לקראת החשת העברתן של התרומות המובטחות לרשות הפלשתינית. שר החוץ הנורווגי, ביורן גודאל, שליח מזכ"ל האו"ם לשטחים, טריה לארסן, ויו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, דנו שלשום בשיפור מנגנון הפיקוח והבקרה להעברת הכספים. הם גיבשו מודל שיירצה מצד אחד את דרישות הבנק העולמי ומצד שני יכשיר לערפאת את מקומו ואת מקומם של גופים פלשתיניים בתהליכי השיקום ברצועה.

על פי ההסכם שהושג שלשום יעבירו המדינות התורמות את התרומות שהבטיחו למשטרה הפלשתינית דרך סוכנות האו"ם לפיתוח UNDP ובאמצעות מחלקתו של לארסן. שר החוץ הנורווגי יבקש רשמית באיגרת למזכ"ל האו"ם, בוטרוס גאלי, שהאו"ם יקבל על עצמו תפקיד חשוב יותר בקידום המשטרה הפלשתינית.

זו תהיה הקדמה ומעין מבחן לסידור שמתגבש בשבועות האחרונים, של העברת התרומות שנועדו לפרויקטים לטווח הקצר דרך גופי האו"ם ובאמצעות PECDAR, המועצה הפלשתינית לשיקום ופיתוח. התרומות שנועדו לפרויקטים לטווח הארוך יותר יעברו, כבתוכנית המקורית, דרך הבנק העולמי, ויימסרו ל־PECDAR. החלטה סופית באשר לסידור זה צפויה להתקבל בתחילת ספטמבר בפגישה של הבנק העולמי עם נציגי המדינות התורמות, בפאריס.

חלק נכבד מהשיחות שלשום בין הנורווגים לפלשתינאים, וגם בשיחה עם הצד הישראלי בראשות שר החוץ, שמעון פרס, יוחד לקשיי המימון של המשטרה הפלשתינית. יאסר ערפאת הבהיר לבני שיחו את בעיית המימון של המשטרה: התרומות שהובטחו למשטרה מכמה מדינות (בהן נורווגיה, סעודיה, בריטניה וארה"ב) לא היו אמורות לעבור דרך הבנק העולמי כי אם דרך גוף בינלאומי אחר.

גוף זה לא הוקם, מסיבות לא ברורות ושאינן קשורות בפלשתינאים, ומדינות כבריטניה וסעודיה לא העבירו בשל כך את התרומות. הנורווגים, משום מעורבותם הראשונית בתהליך, הסכימו כלית ברירה לסייע בהעברת הכספים למשטרה הפלשתינית. עכשיו יעבור התפקיד לאו"ם, ולארסן ומחלקתו שהתמקמה בעזה ישתמשו ב־UNDP כסוכנות מיישמת. האו"ם לא יהיה אחראי בשום צורה לאימונים שתעבור המשטרה הפלשתינית, ולארסן לא יקים כל מחלקה מיוחדת לטיפול בענייני המשטרה.

> "המודל של הבנק העולמי להעברת הכספים לא התחשב מספיק במציאות הפוליטית בעזה וברגישויות של אש"ף"

בשיחות שלשום עם שר החוץ הנורווגי, שקדמו להן דיונים עם לארסן ואנשיו, הובהר למתווכים האירופים שהמודל הסכמטי שבנה הבנק העולמי להעברת הכספים לא התחשב מספיק במציאות הפוליטית בעזה וברגישויות של אש"ף. באש"ף התקבל הרושם שהבנק העולמי רואה ב־PECDAR זרוע ביצועית שלו גרידא, ולא גוף פלשתיני שחייב להיות כפוף ליאסר ערפאת ולרשות הפלשתינית.

בגלל חששותיו אלה סירב יאסר ערפאת להעניק סמכויות לפקדאר.

בפשרה הדיפלומטית שהשיג לארסן הוסכם שכל צינורות העברת הכספים ויישומם יהיו שקופים ובני־פיקוח. מצד שני, הוכרה זכותם של הפלשתינאים להשתתף בתהליך הפיתוח ברצועה, יותר מכפי שניתנה להם, להרגשתם, הבנק העולמי.

ואכן, במסיבת העיתונאים בסיומה של הפגישה עם שני הנציגים הנורווגים הדגיש ערפאת שהוא אינו דורש שהכספים יגיעו ישירות אליו, אלא שיש לראות בפקדאר גוף פלשתיני.

גודאל הביע תקוותו שמעורבות לארסן תבטיח שיטה יעילה יותר להעברת הכספים. במסיבת העיתונאים נמסר שערפאת וגודאל חתמו על הסכם להעברת תרומה של 40 מיליון דולר מממשלת נורווגיה לרשות הפלשתינית. "שלום אינה רק מלה כתובה", אמר גודאל "עלינו להוכיח שהשלום משתלם, ולהביא לפיתוח כלכלי וחברתי שאנשים יחושו על בשרם. במיוחד נתרום לפרויקט חידוש עזה, שמשמעו גם יצירת מקומות עבודה".

גודאל ולארסן הרבו לשבח את ערפאת על תפקודו במימוש ההסכם. שליח מזכ"ל האו"ם, לארסן, בירך על "אחד הניסויים הפוליטיים המוצלחים ביותר בזמננו". "כל התחזיות על כישלון - התבדו", אמר לארסן. "אנו יושבים היום עם ערפאת כמנהיג האמיתי של הרשות הנמצא בשליטה מלאה על עזה ויריחו".

גודאל, שנפגש באותו בוקר עם כמה ממפקדי המשטרה, הביע את שביעות רצונו מתפקודה. בתשובה לשאלה על יחסו לטרור אמר ערפאת במסיבת העיתונאים עם לארסן וגודאל: "לא נסבול שום התגרות במשמעת בשטחים הפלשתיניים. על כל אדם לכבד את (כללי) המשמעת של הרשות. אנו דמוקרטים, אבל דמוקרטיה איננה תוהו ובוהו, ויש לכבד את מה שחתמנו עליו. לא נסכים שיקלקלו את מה שהשגנו".

בכיר בחמאס הודיע על השעיית הדיאלוג עם אש"ף

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

הדו־שיח בין התנועה האיסלאמית לרשות הפלשתינית מושעה, עד אשר יוכיח יאסר ערפאת את כוונותיו הטובות. כך הכריז שלשום איסמעיל הנייה, אחד מבכירי החמאס, בדרשה שנשא במסגד פלשתין בעזה. לדבריו, כך גם הודיע בתחילת השבוע לראשי זרועות הביטחון הפלשתיניות, מחמד דחלאן וראזי ג'יבאלי, שזימנו אותו לשיחה לאחר הפיגועים בכיסופים ובמקביל לגל המעצרים בקרב הדרג הפוליטי של החמאס.

מתפללים במסגד פלשתין ציינו שנימת דבריו של הנייה, הנחשב בדרך כלל מתון ורגוע, היתה חריפה במיוחד. הוא דיבר בדרשתו נגד המעצרים ונגד כמה מאפייני פעילותה של הרשות הפלשתינית. הנייה פתח את דרשתו בהתייחסות להולדת הנביא מוחמד (שצוין אתמול ברצועה ביום חג ושבתון) והשווה בין הקשיים שעמדו בפניו והקשיים שבפני העם הפלשתיני. "לא נוכל לסבול את המעצרים האלה", אמר. "האם ערפאת רוצה להיות כמו רבין? בשהיו דקירות ביפו, רבין עצר אנשים בעזה. למה לעצור אנשים מבוגרים? כל מי שנעצר – אין לו קשר עם עז אדין אל קסאם".

אך עם זאת הנייה אמר שמבחינה עקרונית "אנו תומכים בהמשך הג'יהאד, לסילוק המתנחלים. מי אמר למתנחלים להישאר על אדמתנו? אם יש שלום, זו האדמה שלנו, מדוע שיהיו פה כל העם מבין שפיגועים נגד המתנחלים וצבא הכיבוש יעזרו למשא ומתן". כשהוא פונה ליאסר ערפאת אמר הנייה: "אתה שלחת לנו מסר ובי־קשת מאתנו להפסיק את הפיגועים, אך אנו לא יכולים להפסיק אותם, כי אין לנו קשר לזרוע הצבאית".

הנייה התייחס גם לשאלת היחסים הפנימיים בין החמאס והרשות הפלשתינית, ורמז לדו־שיח שמנהלים שני הצדדים ולביקורת שמותחת האופוזיציה על התנהגות הרשות: "אנו תרמנו את חלקנו והוכחנו את כוונותינו הטובות; קידמנו אתכם בברכה, הפסקנו הריגת משתפי פעולה, הורינו לאנשינו שלא להסתובב רעולי פנים..." כתמורה, אמר, הוקמה מועצה עירונית בעזה תוך עקיפת סיעות האופוזיציה, ומשרות ביצועיות במגזר הציבורי נוספות בפני חברי האופוזיציה.

הדו־שיח יחודש, אמר, אם הרשות תשקול מחדש את הרכב המועצה העירונית בעזה ותפתח את הדלתות למשרות ביצועיות בפני אנשי אופוזיציה. בשבועות אלו נוצרות משרות חדשות רבות במשרדים ממשלתיים שונים, ועל אף שהן בתחום הביצועי־מקצועי, נראה שמקבלי המשרות נמנים ברובם על תומכי הפתח.

עשראווי: ארה"ב נהגה במשוא פנים במו"מ

ניו־יורק (ע"ד). חנאן עשראווי, שהיתה דוברת המשלחת הפלשתינית לשיחות השלום במדריד ובוואשינגטון, מתחה ביום חמישי ביקורת על חוסר האיזון בין הצדדים בתהליך השלום. כמו כן היא מתחה נגד מה שתיארה משוא פנים מצד ארה"ב לכל אורך השיחות.

עשראווי אמרה כי הפתרון לבעיה הפלשתינית עדיין רחוק, למרות הסכמי השלום בין ישראל ואש"ף. "סיימנו עם החלק הקל. כעת התחיל החלק הקשה ביותר, והוא להעניק משמעות לשלום". היא הוסיפה, כי השלום טרם הגיע, אולם הוא בדרך.

עוד אמרה עשראווי, כי לא היה איזון בשיחות השלום. "בעוד אנשי הצוות הפלשתיני סברו כי ארגון בינלאומי נייטראלי כמו האו"ם יסייע לשמור על האיזון בין הצדדים, ארה"ב נהגה במשוא פנים וסיכלה כל ניסיון של הפלשתינאים לקבוע יעדים ברורים ולקבל ערבויות בתהליך השלום".

עשראווי דיברה על העיוות שבתהליך השלום, ואמרה כי לאורך כל הדרך בשלבי המו"מ קבעו הישראלים את סוגיית הביטחון כעיקרון מנחה.

עשראווי דיברה בסמינר שנערך בבניין יוזק בחסות האו"ם, שרן בתפקידה של המדיניות הציבורית בסכסוכים.

השר רובינשטיין הציע עזרה לעמיתו הפלשתינאי בגיבוש תוכניות לימודים

ד"ר עזמי שועבי: צריך להכין תוכניות לימודים ברוח הסכם אוסלו

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

שר החינוך והתרבות, אמנון רובינשטיין, שוחח ביום שישי עם שר הספורט והצעירים הפלשתיני, ד"ר עזמי שועבי, במסגרת מפגש שארגנה תנועת הנוער העובד והלומד עם בני נוער פלשתינאים, שנערך בשבוע שעבר בגבעת חביבה.

בפגישה, שהיתה בפני משתתפי המפגש הישראלים והפלשתינאים, אמר השר רובינשטיין כי משרד החינוך מוכן להגיש כל עזרה אפשרית בכל נושא שידרש בתחום החינוך. ד"ר שועבי אמר כי הוא מקווה שבעתיד ייערכו מפגשים נוספים בין נוער פלשתיני לנוער ישראלי, וכי "נבקש שיתוף פעולה בתחומי החינוך עם שכנתנו, מדינת ישראל".

בעתיד הקרוב אמורים השר רובינשטיין וד"ר שועבי לערוך פגישת עבודה משותפת, בין השאר כדי לקדם את התכניות עליהן שוחחו בגבעת חביבה.

בתחילת המפגש הקריא השר רובינשטיין את אחד הסעיפים בהסכם העקרונות שנחתם עם אש"ף, המתייחס להתחייבותן של ישראל והרשות הפלשתינית לחינוך על פי רוח ההסכם. שר החינוך אמר כי "אנו מעמידים את הידע שרכשנו במשך השנים לרשות האוטונומיה, הן ברמה של הכשרת מורים ומנהלים, הן ברמה של הכנת תוכניות לימודים, וכל דבר אחר שיעזור לקדם את מערכת החינוך באוטונומיה ולקרב בין בני נוער ישראלי לפלשתינאי. האיבה בין שני העמים נמשכה שנים רבות והותירה את רישומה על הנוער, אבל הנוער הישראלי הוא סובלני ופתוח ברובו, ויש בו פתיחות רבה לעידן החדש".

השר רובינשטיין סיפר כי משרד החינוך מכין בחודשים האחרונים תוכניות לימודים, שמטרתן לפרק סטריאוטיפים שנוצרו במשך השנים, ואף נתנו מוכנים לסייע לפלשתינאים בתכנון תוכניות הלימודים שלהם".

השר רובינשטיין הוסיף כי "כבר התרגלנו לאירועים כאלה, מפגשים בין ישראלים לפלשתינאים הפכו לחלק מהשגרה שלנו, אבל הם עדיין מרגשים. חשוב שתוכניות הלימודים הישראליות והפלשתיניות תהיינה מתאימות לתהליך השלום ולהתפתחויות הזמן הנוכחי. צריך לערוך עוד מפגשים מעין אלה, שיכולים להוסיף לאחווה הטובה ולהדקיקום בין שני העמים".

לדברי אחד המשתתפים בפגישה, אמר שר הספורט והצעירים ברשות הפלשתינית, ד"ר שועבי, כי "יש לנו הסכם, ואנו חייבים לכבד אותו ולתאם את כל המהלכים, גם בתחום החינוך, ברוח ההסכם עליו חתמנו. אנו מתכוונים לבקש עזרה וייעוץ, שתתנו לנו יד ותעזרו לנו, כדי שנוכל להתחיל לפעול בכיוון הנכון. צריך להכין את תוכניות הלימודים ברוח ההסכם שחתמנו עם שכנינו. אנו נבקש שיתוף פעולה מלא עם מדינת ישראל".

ד"ר שועבי הוסיף כי "אנו רוצים עוד הרבה מפגשים כאלה. זה לא יהיה המפגש האחרון בין נוער ישראלי לנוער פלשתינאי. אנחנו צריכים ללמוד אחד את השני על מנת שנוכל לחיות ביחד. מפגש כזה הוא חשוב ביותר, הוא מקרב לבבות ומשפר את האחווה בין שני העמים. המפגש בגבעת חביבה מאוד חשוב. הוא מקרב לבבות, ומשפר את האחווה בין שני המחנות".

*עד גמר המלאי

מרכז פולריס - המרכז הגדול בישראל
נפתח עכשיו בנמל תל-אביב

רחוק מכל הרעש, מול הגלים בנמל, נפתח מקום לאנשים בראש שלך. פה תוכל לראות טרקטורוני פולריס עם רצח בעיניים, אופנועי KTM עם נשמה ג'יט סקי שאוכל כרישים לארוחת בוקר. על ציוד, אביזור ותוספות אין בכלל מה לדבר, יש פה את כל השמות הגדולים. אנשים שמבינים עניין יתנו לך יעוץ מקצועי, הדרכה, מפות, מסלולי סיור... הכל. לכאן אתה יכול לבוא, להנות מהבריזה, לשבת על כוס קפה עם הפרטנר שלך לסיור הבא ולדבר עם אנשים שמדברים בשפה שלך. **לקבלת מידע חייג עכשיו: 03-5440654**

KTM MOTORCYCLES
אופנועים

POLARIS
טרקטורונים ואופנועי ים

Vega
קסדות

FOX
ביגוד ואיבזור לרוכב שטח

GATORZ image is critical.
משקפי שמש

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תושבים ברמאללה זיהו כוח מסתערבים; בהתפרעות שהתפתחה נורה ונהרג תושב

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

כוח של יחידת המסתערבים "דובדבן" הרג אתמול תושב ערבי, בעת אירוע אלים שהיה ברמאללה. תושב אחר נפצע קשה ועוד חמישה נפצעו קל.

בתקריות שהיו בשטחים במשך סוף השבוע נפצעו עשרה פלשתינאים, שניים מהם קשה. שוטר מג"ב נפצע קל בידו.

אתמול בצהרים התעמתו עשרות תושבים פלשתינאים עם כוחות צה"ל בכיכר מנרה שבמרכז רמאללה, בעת שכוח של יחידת המסתערבים "דובדבן" עסק בפעילות מבצעית במקום.

לאחר שזיהו התושבים את המסתערבים, החלו להשליך לעברם אבנים, בקבוקים, זכוכיות וחפצים חדים. כוח המסתערבים ירה והרג את אחד המתפרעים.

מקורות פלשתיניים טוענים, כי הצעיר נורה קודם לכן על ידי כוח צה"ל, אך בצה"ל דוחים טענה זו מכל וכל. במשך ההתפרעות הובערו צמיגים, חלק מחיילי הכוח שהיו בסכנת חיים נאלצו לירות לעבר המתפרעים.

לטענת מקורות פלשתיניים, הצעיר שנהרג נפצע קשה מאוד ומאוחר יותר מת מפצעיו. גופתו נחטפה מבית החולים.

דובר צה"ל בפיקוד מרכז מסר כי עוצר הוטל על אזור ההתפרעות. כמו כן מסר דובר צה"ל כי בהפגנה נפצע קשה תושב נוסף, וחמישה תושבים אחרים נפצעו קל בעת פיזור ההתפרעות.

גופים פלשתיניים דורשים לחקור את פרטי האירוע. עם זאת מאשרים המקורות הפלשתיניים כי היתה התפרצות אלימה מצד התושבים.

הפגנות לשחרור אסירים

בשטחים דווח על תקריות נוספות במשך סוף השבוע. מקורות פלשתיניים דיווחו על אירועים נוספים ברמאללה, בחברון, בשכם ובבית לחם.

לדברי המקורות הפלשתיניים, שלושה תושבים נוספים נפצעו באירועים שונים, שניים בחברון ואחד ברמאללה. עוד מסרו המקורות על ידויי אבנים על כלי רכב של צה"ל ועל מכוניות מתנחלים, בכבישים הראשיים באזור רמאללה ביום ששי.

הפרות הסדר פרצו על רקע קריאה פלשתינית להפגנות התומכות בשחרור אסירים. לפני כשבועיים הוכרז בשטחים על חודש מאבק לשחרור האסירים, וסוף השבוע נועד להפגנות בכמה ערים מרכזיות בשטחים.

מרדף אחר חוליות חמאס

שוטר משמר הגבול נפצע קל בידו באזור רמאללה. הוא טופל ושוחרר מבית החולים.

צה"ל וכוחות הביטחון ממשיכים במרדף נרחב אחר ארבע חוליות מחבלים של החמאס ברצועה המערבית, ביניהן שתי חוליות שביצעו פיגועים בחודשים האחרונים ולא נתפסו. כן נמשכת פעילות מודיעינית של צה"ל ושל כוחות הביטחון.

גם ברצועת עזה דווח על שני מקרים של ידויי אבנים לעבר מכוניות מתנחלים באזור גוש קטיף. לא דווח על נפגעים.

צה"ל תגבר את הסיורים הרגילים ברצועת עזה, בעיקר באזור כביש כיסופים וכן בכביש המוביל להתנחלויות ברצועת עזה.

תגבור הסיורים נערך על פי הוראת הרמטכ"ל, רב אלוף אהוד ברק. צה"ל הזרים כוחות נוספים לגוש קטיף בעקבות הפיגועים האחרונים בכביש כיסופים.

המשטרה הפלשתינית לא הצליחה עדיין לאתר את המחבלים השייכים לארגון החמאס, שביצעו את הפיגועים האחרונים בכביש כיסופים.

כל אנשי החמאס שנעצרו על ידי המשטרה הפלשתינית שוחררו, ואין בידי המשטרה הפלשתינית אף עצור מפעילי החמאס שקשור לפיגועים נגד ישראל.

מקור צבאי בפיקוד דרום מסר כי צה"ל פועל ברצועת עזה באזור גוש קטיף, אך עד כה לא נכנסו כוחות צה"ל לשטח האוטונומיה.

נפצע מרימון גז

(ע). צעיר ערבי, מוסה סליטא תושב בית לחם, נפצע ביום ששי בבוקר באורח בינוני עד קשה מפגיעת רימון גז בראשו.

הצעיר נפצע במשך אירוע ידויי אבנים במרכז בית לחם, כשחיילי צה"ל ירו לעבר מיידי האבנים רימוני גז מדמיע. אחד הרימונים פגע בסליטא בראשו. הוא נפצע והועבר במצב בינוני עד קשה לבית החולים אל מוקאסד במזרח ירושלים.

הנשיא וייצמן ורעייתו יבקרו היום בגוש קטיף

מאת אמנון יוקף

נשיא המדינה עזר וייצמן ורעייתו ראומה יבקרו היום בגוש קטיף. הנשיא יגיע הבוקר בטיסה לגוש קטיף, שם יתקבל על ידי ראשי המתנחלים בגוש.

על פי בקשתו יבקר הנשיא בהתנחלות כפר דרום, השוכנת על גבול האוטונומיה, מול דיר אל באלח.

לאחר מכן יבקר הנשיא במלון נוה דקלים, שם יערכו לו ולרעייתו ילדי גוש קטיף קבלת פנים. כן יבקר הנשיא במפקדת כוחות צה"ל בגוש קטיף, שם ישוחח עם מפקדי חיילי הבסיס.

תושבי גוש קטיף הביעו סיפוק וקיבלו בברכה את החלטת הנשיא לבקר בגוש, בייחוד לנוכח הפיגועים הרבים שבוצעו בימים האחרונים בציר התנועה הראשי המוביל לגוש.

לטענת המתנחלים, לראש הממשלה יצחק רבין יש מה ללמוד מהחלטת הנשיא לבקר בגוש, מאחר שלטענתם הוא מתעלם מהם לחלוטין, ואף סירב לבקר אצלם בשבוע שעבר, כאשר ערך סיור במקום בו אירעו הפיגועים ליד כיסופים.

על־פי תחקיר שערך הארגון הפלשתיני "סולידריות" ברצועה

עדי ראייה: הנער שחיילי צה"ל הרגו ליד מחסום רפיח ביום ד' לא סיכן החיילים

ההרוג וחברו תהו על טיבם של מוטות ברזל מתחת לעיני חיילי צה"ל

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

איאד אבו ראגם מרפיח, בן 17, שנהרג ביום רביעי שעבר מירי חיילי צה"ל, לא סיכן את חיי החיילים ולא הותקף לפני שנורה. כך עולה מתצהירים בשבועה שגבה מעדי ראייה עו"ד יוסף חראר מעזה, המנהל את ארגון "סולידריות" הפלשתיני לזכויות האדם.

אבו ראגם נהרג ביום רביעי בסביבות השעה 3 אחר הצהרים בעת שהתקרב לגדר הגבול בין הצד הפלשתיני לצד המצרי (המופרד על ידי ציר מערכת שבשליטה ישראלית).

"ניסה לחדור"

בהודעת דובר צה"ל מיום רביעי נאמר כי הוא נהרג, "כאשר ניסה לחדור לתחום ציר המערכת [...] תצפית של צה"ל הבחינה בו, ובמהלך הניסיון לעצרו נורה ונהרג".

מתצהירים של עדי ראייה עולה התמונה הבאה: אבו ראגם וכמה מחבריו שיחקו על תלולית חול שבסמוך לגדר הגבול. במקום היו גם ילדים בגילאים שבין 9 ל־11. לפי תצהירו של בראאק שוחחו הנערים והילדים עם החיילים המוצבים והתלוצצו עמם. מתצהיר עולה כי בעת שהיו במקום, עברו שם שלושה סיורים של צה"ל.

לאחר מכן, הבחינו אבו ראגם וחברו חמד בראאק (שניהם ממשפחות בדואיות המתגוררות במקום) בכמה מוטות ברזל ליד הגדר, שיש בה כמה פרצות, והתקרבו למקום, בכיוון תצפית של צה"ל, מתוך כוונה לבדוק אם יש למוטות הברזל שימוש כלשהו. לדברי חמד, הציע לאיאד לחזור על סליל גדר התיל, כדי לאפשר לו לבדוק את הברזל. אז נורו לעברם יריות רבות מהתצפית.

חמד בראאק נפצע ברגלו, והחל לנוס; הוא שמע בתחילה את איאד כשהוא רץ אתו, ואחר כך צועק מכאב. עדי ראייה אחרים מסרו שראו את איאד עומד ליד הגדר, ונופל. עוד מסרו העדים לעו"ד חראר, כי שני חיילים במדים נכנסו לתחום הממשל העצמי ורדפו אחר יתר הנערים, שברחו לתוך השכונה.

לטענת שני עדים, לפחות, קרבו שני חיילים לאיאד אבו ראגם, ששכב על הארץ, טילטלו את זרועותיו ואף היכו אותו. אחר כך ראו אותם העדים, כשהם נושאים אותו לאמבולנס ישראלי, שהגיע מתחת לתצפית. עו"ד חראר מציין כי אין זה סביר שאנשים המעוניינים לגנוב את הגבול — מכל סיבה שהיא — "יעשו זאת מתחת לאפה של תצפית צבא".

דובר צה"ל מסר כי התחקיר בעניין זה טרם הסתיים, ומשום כך אין ביכולתו להשיב לטענות העולות מהעדויות, שנגבו.

ריאיון ל"דר שפיגל": חוסיין קורא למדינות ערב לכונן בעקבותיו שלום עם ישראל

קורא גם לחלץ את עיראק מבדידותה

מאת יהודית וינקלר
שליחות "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). חוסיין מלך ירדן קורא למדינות ערב ללכת בעקבותיו ולכונן שלום עם ישראל — דברי חוסיין מתפרסמים בגיליונו החדש של שבועון החדשות הגרמני "דר שפיגל".

חוסיין אומר, כי במשך זמן רב החמצו הזדמנויות להשכין שלום במזרח התיכון, והביע את התקווה כי בקרוב ישתתפו גם סוריה ולבנון בתהליך השלום במזרח התיכון.

מלך ירדן קורא בתוך כך להוציא את עיראק מבדידותה בעולם הערבי. "אינני יכול לדבר בשם אחרים, אולם אני מקווה שעיראק, המהווה גורם חשוב למדי באזור, תשוב לחיות, ויושם קץ לסבלו של העם העיראקי. לשלום במזרח התיכון עיראק מהווה גורם משמעותי" — אמר המלך חוסיין בראיון ל"דר שפיגל".

(ע"ד). החיפושים באניות סוחר מול נמל עקבה במסגרת אכיפת הסנקציות על הסחר עם עיראק יוחלפו בשבוע הבא בחיפושים במטענים בנמל — כך הודיעו אתמול חברות הספנות בירדן.

החיפושים ייערכו בנמל עצמו

החיפושים יבוצעו על ידי פקחים מיוחדים על פי רשימות שהכינה חברת הביטוח הימי "לוידס", מסר כתב רויטר. נודע כי החיפושים בנמל עקבה יתחילו ביום חמישי הבא ובכך יסתיימו ארבע שנות חיפושים על האניות מחוץ לנמל. חיפושים אלה גרמו נזק לסחר הירדני ועוררו רוגז בעמאן.

יו"ר אגודת הספנות הירדנית, ראפיק קעואר, אומר בתזכיר שהפיץ: "קשה היה להבין את החיפושים על אניות בים בכניסה לנמל עקבה. הדבר ייפסק בצהרים של יום חמישי ה־25 באוגוסט, 1994". ההודעה נשלחה לחברות ספנות, לסוכני אניות ולכל העוסקים בסחר ימי. כידוע הוטלו הסנקציות על הסחר עם עיראק לאחר פלישתה לכווית לפני ארבע שנים.

נציגו של ילצין נפגש עם נשיא לבנון בביירות; יבקר בסוריה, ירדן וישראל

ביירות (א־פי). נציגו המיוחד של נשיא רוסיה בוריס ילצין, ויקטור פוסובליוק, נפגש אתמול עם נשיא לבנון, אליאס הראווי, בביירות, במסגרת מאמציה של מוסקווה לבנות מחדש את השפעתה במזרח התיכון.

פוסובליוק, שהגיע שלשום לסיור באזור, הביא עמו מסר מילצין להראווי על שיחות השלום בין ישראל לבין ירדן.

לאחר מכן נפגש הנציג, האחראי על היחסים עם המזרח התיכון במשרד החוץ הרוסי, עם שר החוץ הלבנוני, פארס בואיז. מקורות מסרו, כי השניים דנו בסיכויים להרחבת שיתוף הפעולה הפוליטי והכלכלי בין שתי המדינות.

פוסובליוק יצא אתמול בלילה מביירות בדרכו לסוריה, ירדן וישראל.

רוסיה חתמה לפני שבועיים על הסכם לשיתוף פעולה עם לבנון. הנציג הרוסי ביקר בדמשק ביולי, בניסיון לשכנע את הסורים לחדש את שיחות השלום. באפריל הסכימה מוסקווה למחוק 80%–90% מחובה הצבאי של סוריה, העומד על 10 מיליארד דולר, ולמכור לה כלי נשק "לצורך הגנה".

יכולתה של מוסקווה לקרוא תיגר על ההשפעה האמריקאית — מוגבלת

השפעתה של מוסקווה במזרח התיכון פחתה עם התמוטטותה של בריה"מ. עקב הקשיים הכלכליים והפוליטיים שאליהם נקלעה רוסיה באחרונה, יכולתה להשיב את ההשפעה שהיתה לבריה"מ בימי המלחמה הקרה ולקרוא תיגר על ההשפעה האמריקאית מוגבלת מאוד.

עם זאת, בחודשים האחרונים ניסתה מוסקווה להגביר את היקף פעילותה הדיפלומטית במזרח התיכון.

קצין בכיר טוען כי "הצבא נוהג בשלומיאליות". לדבריו:

"צה"ל מתכוון לגייס בשנים הבאות מאות אנשי קבע, אך ממשיך בפיטורים"

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

צה"ל מתכנן לגייס בשנים הקרובות מאות אנשי קבע, בגלל קיצור שירות בנים לשנתיים ושמונה חודשים, שייכנס לתוקפו ב־1997; במקביל ממשיך צה"ל בפיטורי מאות אנשי קבע, במסגרת קיצוץ באנשי קבע במסגרת התוכנית הרב־שנתית של צה"ל — מרקם 95'. כך אמר מקור צבאי בכיר ל"הארץ".

לדברי המקור הצבאי הבכיר, מדובר בשלומיאליות בצה"ל, שמפטר מאות אנשי קבע, ובמקביל מכשיר לעתיד הקרוב מאות תקנים כדי לגייס אנשי קבע במקום אלה שפוטרו.

המקור הצבאי אמר כי בימים אלה עומד צה"ל לסיים פיטורי מאות אנשי קבע על פי תוכנית מרקם 95', ועתה שוב הוא מכשיר תקנים לגיוס אנשי קבע.

יצוין כי תוכנית מרקם 95' — התוכנית הרב שנתית של צה"ל — כוללת קיצוצים נרחבים בכוח אדם. עד כה פוטרו מאות אזרחים עובדי צה"ל, ומאות אנשי קבע פרשו מצה"ל במסגרת הקיצוצים.

לדברי המקור הצבאי, בטרם הסתיים שלב פיטורי אנשי הקבע, מאשרים בצה"ל עקרונות עבודה לפינוי תקנים כדי לגייס מאות אנשי קבע אחרים. זאת במטרה לפתור את בעיית קיצור השירות הסדיר, שייצור מחסור בכוח אדם, וכדי להימנע מהגדלה מופרזת של מכסת ימי המילואים.

התנגדות לפיטורים

המקור הצבאי אמר כי עקרונות העבודה האלה אושרו במטה הכללי, ולגיבושם היה שותף בין היתר ראש אגף התכנון האלוף עוזי דיין ואגף כוח אדם בצה"ל.

בכירים בצה"ל מתנגדים לפיטורי אזרחים עובדי צה"ל, העובדים בעיקר בתעשיות של צה"ל. לדברי הבכירים, תהיה זו טעות לפטר אזרחים עובדי צה"ל.

כזכור, ראש אגף אפסנאות בצה"ל, אלוף חגי שלום, הביע בעבר התנגדות לפיטורי כ־2,000 אזרחים עובדי צה"ל מהתעשיות של צה"ל, ואף קבל על כך בפורום המטה הכללי.

מכירת מחנות צה"ל

צה"ל, בשיתוף עם משרד הביטחון, ממשיך בפרויקט מכירת מחנות צה"ל לרשויות המקומיות ולגורמים אזרחיים.

על פי התוכנית, מוכר צה"ל קרקעות ומפרק מחנות, במרכז הארץ ובחיפה, ובתמורה מקבל מהאוצר מימון ביניים לבנייה חלופית של מחנות.

בקרוב יימכר המחנה הגדול ביותר של צה"ל בחיפה, בורוני־

הרשות הפלשתינית שיגרה מברק תנחומים לאלמנת פרופ' ליבוביץ'

(ע). עו"ד פריח אבו מדין, שר המשפטים ברשות הפלשתינית, שיגר בשבת מברק תנחומים לגרטה ליבוביץ', אלמנתו של פרופ' ישעיהו ליבוביץ'.

אבו מדין שיגר את המברק על פי בקשת ראש אש"ף, יאסר ערפאת, שביקש להביע תנחומים על מותו של אדם שזכה להערכה רבה מצד הפלשתינאים וההנהגה הפלשתינית.

בשם ההנהגה הפלשתינית, כתב אבו מדין לגרטה ליבוביץ': "המומים אנו, יחד עמך ועם בני עמך וידידיך, למשמע דבר הסתלקותו של הפרופסור הדגול ישעיהו ליבוביץ'.

"הפלשתינאים רוחשים כבוד לאיש, שביטא באומץ עמדה מרכזית והיה מקור כוח לתומכי השלום ולמתנגדים לאלימות בין עמינו. אנו מודים לאל שלפני מותו זכה לראות התחלת התרחשות של השלום בין עמינו".

נשים פלשתינאיות מפגינות ביריחו למען שחרורם של העצירים והאסירים שטרם שוחררו. רוב הפלשתינאים הנמצאים עדיין בבית הכלא הישראליים משתייכים לחמאס ולג'יהאד האיסלאמי

247 אסירים פלשתינאים, ביניהם רוצחי ערבים, שוחררו ושוכנו במחנות ביריחו

לדברי מקורות פלשתיניים בכירים, יריחו הופכת לסיר לחץ בגלל [illegible] הפלשתינאים ששוחררו מבתי כלא בישראל. [illegible] כ־600 אסירים במחנות ארעיים, רובם [illegible] עבודה, ובעיר מורגש מתח רב

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

כוחות המשטרה הפלשתינית ומנגנוני הביטחון הפלשתיניים ביריחו הציבו שמירה על 247 האסירים הפלשתינאים ששוחררו שלשום ממתקני כליאה של צה"ל ושירות בתי הסוהר, במסגרת ההסכם בין ישראל לאש"ף.

ההחלטה להציב שמירה על האסירים המשוחררים באה בעקבות החשש כי משפחות של פלשתינאים שנרצחו בחשד לשיתוף פעולה ינסו לפגוע באסירים שביצעו מעשי רצח אלה, ושוהים לאחר שחרורם במחנות ארעיים ביריחו. על פי ההסכם ישהו האסירים בשטח האוטונומיה עד לתום תקופת מאסרם המיועדת ולא יוחזרו לבתיהם אלא אם כן יגישו בקשה שתידון בוועדות המשותפות.

שלשום בשעות הצהרים החלו צה"ל ושירות בתי הסוהר בתהליך השחרור של 247 אסירים פלשתינאים, כולם אנשי פתח. עד כה שוחררו קרוב ל־3,000 אסירים ועצירים פלשתינאים במסגרת ההסכם בו התחייבה ישראל לשחרר 5,000 אסירים. האסירים הגיעו בשבעה אוטובוסים מבתי הכלא של ג'נין, שכם וחברון. בשחרורם חל עיכוב קל עד אשר נמסרה לצה"ל הודעה רשמית של המפקד הצבאי של יריחו, חאג' איסמעיל, כי הוא מוכן לקלוט את האסירים ביריחו.

ליריחו הגיע גם הגנרל זיאד אל אטרש, ראש הוועדה הביטחונית הפלשתינית, והוא פיקח אישית על כניסת העצורים והאסירים ליריחו. זיאד אל אטרש חיכה לאסירים במחסום ליד ודי ידידו, ולאחר שבירך את העצורים הם הובלו עם ליווי ליריחו.

כל האסירים והעצורים ששוחררו הועברו למחנה תגן לשעבר, כיום מחנה אל אקצא, ומשם לאחר מיון על ידי המשטרה הפלשתינית, הם שוחררו והתקבלו בזרועות פתוחות על ידי תושבי יריחו ובני משפחותיהם [illegible] האסירים שבנו במחנות [illegible] האוטונומיה ביריחו. [illegible] הפלשתינית יש קשיי לקלוט את כל האסירים בעיר.

ישראל [illegible] האסירים המשוחררים [illegible] שאש"ף התנגד לו, [illegible] כי כך יהיה. [illegible] אומרים כי יריחו [illegible] לחץ גדול של [illegible] על ידי צה"ל [illegible] כ־600 אסירים [illegible] מחוסרי עבודה, [illegible] השב"כ [illegible] בחוסר מעש [illegible] מתח רב.

[illegible] שלשום כי בניגוד לדברי [illegible] ישהו האסירים [illegible] האוטונומיה רק [illegible] מאסרם המיועדת, ולא [illegible]

[illegible]

בין [illegible] נמצא עבד אל קאדר [illegible] הבכיר ביותר של [illegible] במתקני הכלא בגזרה [illegible] אשר שימש כמתאם בין ועדת האסירים הפלשתינאים לשירות בתי הסוהר [illegible] ריצה 15 שנות מאסר בכלא [illegible].

[illegible] מרחבי הגזרה המערבית תרומות של [illegible] שמיכות, מיטות, מזון ודברים [illegible] לסייע לאסירים. נודע כי [illegible] סירבו בעבר לחתום על [illegible] אותם שלא לעסוק באלימות ולתמוך בתהליך השלום, אך לאחר שהסכימו לחתום ולהתחייב שלא יעסקו בטרור הוחלט לשחררם.

ראש השב"כ הפלשתיני, ג'יבריל רג'וב, אמר כי השחרור מיותר והוא פוגע בתהליך השלום, ולמעשה היה צריך לשחרר את העצירים לבתיהם בעזה ולא לחייב אותם להגיע ליריחו. לדבריו, העבירו אותם מכלא קטן לכלא גדול יותר.

אלוף פיקוד המרכז, אלוף אילן בירן, הוציא לפני כמה שבועות הוראה לכל כוחות צה"ל בגזרה המערבית שכל עציר פלשתינאי משוחרר אשר ייתפס מחוץ לשטח האוטונומיה "ייעצר ויוחזר לכלא הישראלי". עד כה הוחזרו 12 אסירים משוחררים אשר הפרו את תנאי השחרור. מקורות ביטחוניים מסרו כי אף אסיר פלשתינאי אינו רשאי לצאת מחוץ לשטח האוטונומיה אלא אם כן יקבל אישור מיוחד. לדברי המקורות הביטחוניים, זהו חלק מההסכם ולמעשה אין בטענות הפלשתינאים כל הצדקה.

מקורות ביטחוניים מסרו כי צפוי שחרור של אסירים פלשתינאים נוספים בהדרגה, וזאת במסגרת ההסכם בין ישראל לאש"ף. עוד מוסרים המקורות, כי בקרב המשתחררים אין פעילי חמאס או ג'יהאד איסלאמי אשר ביצעו פיגועים.

גדעון אלון מוסיף: יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו, תקף בחריפות את הממשלה בשל החלטתה לשחרר מאות אסירים פלשתינאים. לדבריו, "אש"ף לא גלום בטרור ואיננו מסתלק מכוונתו להשמדת המדינה". הוא הדגיש כי "עזה ויריחו הפכו לערי מקלט למחבלים, כאשר המשטרה הפלשתינית מגוננת עליהם". נתניהו הוסיף כי במקום ללחוץ קיימה על רבין לעצור ולהבטיח שהשגיאות הללו לא יוחזרו על עצמן בגרה.

ראש עיריית אריאל, ח"כ רון נחמן (ליכוד), אמר כי "שחרורם של מחבלים כימים אלה הוא בחינת לרחם על רוצחים ומחבלים ולהפקיר את דמם של היהודים". לדבריו, הצעד הזה מעודד את אש"ף להרבות על רצח יהודים נוספים. נחמן הוסיף כי זה המשך ישיר למסכת השקרים של רבין שהצהיר לאחר אסון כיסופים שבימים לא ישוחררו מחבלים. "אל כל הצהרה של ראש הממשלה יש להתייחס מעתה כאל דבר שקר", טוען נחמן.

חנינה לחיילים

(ע). ח"כ מודי זנדברג יצא אתמול בקריאה למתן חנינה לקציני וחיילי צה"ל שהורשעו בדין בעקבות פעולות שביצעו בעת המאבק באינתיפאדה.

ח"כ זנדברג אמר במפגש פעילי צומת בחיפה והקריות, שבימים בהם הממשלה משחררת בסיטונות מחבלים מבתי הכלא בישראל, מחבלים שידיהם מגואלות בדם — מן הראוי שהממשלה תיזום מהלכים למתן חנינה כללית, ומחיקת הרשעות לקציני וחיילי צה"ל שמעדו בתקופת האינתיפאדה, ביניהם כאלה שהובאו לדין בגין מעורבותם בפעולות שהביאו ללכידת מחבלים ששוחררו עתה מבתי הכלא בהוראת הממשלה.

ח"כ זנדברג אמר כי בכוונתו לפנות גם לנשיא המדינה, עזר וייצמן, ולשר המשפטים, פרופ' דוד ליבאי, אם הממשלה לא תתמהמה בהחלטה לחנינה זו. "מצב שבו מחבלים זוכים לחירות מצד ממשלת ישראל ולכבוד בקרב הפלשתינאים על מעשי רצח וחבלה, ואילו קציני וחיילי צה"ל ממשיכים לשאת את קלון הרשעה בדין, הנו בלתי נסבל", אמר זנדברג.

בכלא קציעות נותרו כ־950 אסירים, רובם מהחמאס

בעבר הוחזקו במתקן כ־7,500 אסירים

מאת אמנון יוקף

בכלא קציעות בדרום הארץ נותרו כ־950 עצירים ואסירים פלשתינאים בלבד. מרבית האסירים הם אנשי חמאס, והשאר חברי הג'יהאד האיסלאמי וארגונים קיצוניים אחרים. בעבר הוחזקו בתחומי הכליאה כ־7,500 אסירים.

בכלא קציעות היו בעבר שישה גושים, שבחמישה מהם הוחזקו כ־1,500 אסירים. עם חתימת ההסכם עם אש"ף בו התחייבה ישראל לשחרר כ־5,000 אסירים פלשתינאים שידיהם לא מגואלות בדם ושחרורם ההדרגתי של אסירים מהכלא נסגרו במשך הזמן ארבעה מהגושים. כיום נשארו שני גושים בלבד בהם מוחזקים העצירים, גוש 5 הנמצא במתקן הכלא החדש, וגוש 7 הממוקם דרומית לבניין הכלא, ובעבר שימש כבית כלא פתוח של חיילי צה"ל שביצעו עבירות משמעת ראשונות.

תנאים קשים

כלא קציעות הוקם במארס 88' סמוך לגבול עם מצרים העובר ליד ניצנה. התנאים בכלא היו קשים, בקיץ החום המתיש היה המכה של הגיוס הורם גם לכאבי ראש אצל מפקדי הכלא והאסירים, ובחורף הפך המקום לעיסת בוץ, והקור הכבד גרם לרבים מהם למכות קור.

שנה לאחר הקמתו של הכלא הוחלט להשקיע בשיפור התנאים בו, ועשרות מיליוני שקלים הופנו לפיתוח תשתית של מים, חשמל וכבישים, ובמקום הותקנו תנורי חימום.

כלא קציעות נמצא באחריות המשטרה הצבאית.

בבתי הכלא נמשכות שביתות האסירים שלא שוחררו

מאת יוסף אלגזי

מהודעות שהעבירה הנהגת האסירים הפלשתינאים בכלא ג'ניד שליד שכם, עולה כי האסירים בכלא זה ובבתי כלא נוספים מקיימים מאז יום שני שעבר שביתות ביקורים, ומדי פעם הם גם שובתים רעב.

מלשכת דובר שירות בתי הסוהר נמסר בסוף השבוע כי האסירים הפלשתינאים אינם שובתים רעב, אך בחלק מבתי הכלא הם מסרבים לקבל ביקורי משפחה. להערכת קצונת בתי הכלא, בדרך מחאה זו מבקשים האסירים להפעיל לחץ, בעיקר על ההנהגה, למען שחרורם המוקדם.

מן ההודעה, שפורסמה בשם "התנועה הלאומית והאיסלאמית בבתי הכלא של הכיבוש", עולה כי האסירים השובתים תובעים את שחרורם המיידי וללא תנאי, ומסרבים לחתום על כל מסמך כתנאי לשחרורם.

לטענת הארגונים הפלשתיניים המטפלים מחוץ לבתי הכלא בעניינם של האסירים, נוקטים השלטונות בכמה מבתי הכלא בצעדי ענישה נגד השובתים. לטענתם, הם מונעים מהם לקיים את הטיול היומי בחצר הכלא.

על פי תוכנית מפורסמת של פעולות המחאה הצפויות בימים הקרובים, מתברר כי היום ישב[illegible] הפלשתינאים שברשות האוטונומיה [illegible]: מחר תתקיימנה הפגנות [illegible] מחרתיים יתקיימו שביתות [illegible] של ארגון הצלב האדום [illegible] בירושלים, ובן ליד משרדיהם של [illegible] בינלאומיים נוספים; ביום חמישי [illegible] ליד האוריינט האוס; בשבת [illegible] שביתת רעב המונית בת יום [illegible] ה־29 לחודש יקראו לקיומה [illegible] בירושלים בה יוזמנו להשתתף [illegible].

הנפת דגלים שחורים

[illegible] פעולות המחאה כוללת גם הנפת [illegible] הגדה המערבית, עזה [illegible] בני משפחות אסירים [illegible] ליד בניין משטרת יריחו, ועוד. [illegible] הפלשתינית להגנת האסירים [illegible] ביקרה בשבוע שעבר בכלא [illegible] אחמד יאסין, מנהיגה הרוחני של תנועת החמאס. בעקבות הביקור פירסמה [illegible] בה ציינה כי למרות מצבו הבריאותי [illegible] השייח יאסין מוראל גבוה וכי [illegible] על הודעה כלשהי כתנאי [illegible] לשחרורו המוקדם מהכלא.

פרנקל: מיסוי הבורסה לא יפתור את בעיית האינפלציה; יש לטפל בה בכלים אחרים

מאת גדי מלין

"באופן עקרוני אני לא מתנבא באשר למה שיקרה היום עם פתיחת המסחר בבורסה. בעבר, וגם בהווה, לא התייחסתי להתפתחויות בבורסה באופק של ימים. אני מתייחס לכל הנושאים של הכלכלה ושל הבורסה במונחים ארוכי טווח, כי רק במונחים כאלה יש משמעות למדיניות כלכלית של צמיחה ויציבות". כך אמר אתמול נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל, בראיון ל"הארץ".

האם לדעתך קיימת סיבה לירידות היום בבורסה?

שוק ההון קיבל מידע חדש שלא היה לו קודם לכן. היתה לו הזדמנות לעכל את המידע הזה במשך הימים האחרונים, ואני מניח שהמידע הזה, יחד עם ההערכות ארוכות-הטווח יותר של המשקיעים לגבי המשמעות של המידע הזה באשר למבנה שוק ההון ותכונותיו, ישתקפו בעסקאות, ולכן גם במחירים.

האם לדעתך שוק ההון הישראלי הוא שוק בריא?

שוק ההון הישראלי הוא שוק הון בריא, ובהחלט יכול לתפקד בצורה נאותה.

חלק גדול מהצעדים שנעשו בתקופה האחרונה, כולל היוזמות של בנק ישראל, היו צעדים בעלי משמעות ארוכת טווח בעניין הגברת התחרותיות בין הפעילים השונים בשוק ההון, מניעת ניגודי אינטרסים, וכדומה.

השינויים המבניים שעומדים היום על הפרק אמורים לחזק את שוק ההון.

> "תמכתי בעבר ואני תומך בהווה במיסוי שוק ההון. לגבי השיטה, העדפתי לראות מיסוי שיאפשר קיזוז הפסדים. זה היה מס יותר נכון מבחינה כלכלית"

בנוגע לשיטות המיסוי, האם הטלת מס על רווחי הון ללא מתן אפשרות לקיזוז הפסדים היא האלטרנטיבה הטובה ביותר?

לגבי הנושא העקרוני, תמכתי בעבר ואני תומך בהווה במיסוי שוק ההון, מכיוון שמדובר על מס שאמור להרחיב את בסיס המס, להכניס איזון נכון יותר במערכת המיסוי, ולאפשר הורדה של מסים אחרים שגרמו לעיוותים לא קטנים, ושהורדתם תתרום להגברת היעילות והאצת הצמיחה. את תמיכתי גם הבעתי בפגישות שהיו לי עם שר האוצר לאורך זמן.

לגבי השיטה הספציפית, העדפתי לראות מיסוי כזה שיאפשר קיזוז הפסדים. זה היה מס יותר נכון מבחינה כלכלית.

האם לדעתך הטלת מס על הבורסה תסייע במלחמה באינפלציה, כמו שהובטח לראש הממשלה?

את המס על שוק ההון הייתי מכניס לקטגוריה של מדיניות של שינויים מבניים במשק שנועדו להגביר יעילות ושמטבעם מניבים פירות מלאים רק בטווח הבינוני והארוך.

אינני רואה בחבילה שהוצגה השבוע – בתחום הליברליזציה של מטבע חוץ ושוקי הון ובתחום שינויים במערכת המיסוי – חבילה שאמורה להוות תשובה לבעיית האינפלציה במדינת ישראל.

אני מאמין שהשינויים במערכת המיסוי שיתאפשרו כתוצאה מחבילת הצעדים יתרמו במידה מסוימת להורדת עלויות, ובכך יסייעו במידת מה למתן לחצים על מחירים.

אבל בעיית האינפלציה הרבה יותר גדולה מהתשובה שניתנת בשינויים במיסוי, ולכן טיפול בה יחייב שימוש בכלים אחרים, יותר קונוונציונאליים.

אילו כלים?

צריך לטפל גם בנושא מחירי הדיור, גם בנושא המחירים שבשליטת הממשלה, גם בנושא השכר, וכמובן המדיניות המוניטארית תצטרך להשתלב עם כל מערכת הכלים האחרים.

התקציב שמוגש לממשלה הוא עקבי, עם שיעורי אינפלציה נמוכים יותר. הגירעון בתקציב סביר, אם כי הייתי רוצה לראות גם בתקציב ירידות חדות יותר בהוצאות, שמלוות בירידות חדות במסים.

בנושא הדיור, הממשלה אימצה החלטות נכונות שמזהות את צווארי הבקבוק – קרקע ומינהל, שתושג על ידי הפשרה מאסיווית של קרקעות ושינוי ייעודן, טיפול בצווארי בקבוק בירוקרטיים של הוועדות השונות, וכוח אדם. כיום מתקבל הרושם כי בעיית הביורוקרטיה בוועדות היא בעיה שפתרונה רחוק, וגם את קצב הפשרת הקרקעות ניתן לזרז.

לגבי מחירים מבוקרים, בחודשים הראשונים של השנה עלו מחירים אלה, המצויים בשליטת הממשלה, בקצב שנתי דו-ספרתי – קצב גבוה מהקצב שנקבע ביעד לשנה.

לגבי השכר, בכל יום מסתבר כי הפריצות בהסכמי השכר בסקטור הציבורי גדולות ממה שחשבו בעבר, ולכן יש צורך להתמודד עם הבעיה הזאת בשני מישורים: הקטנה משמעותית במספר התקנים בסקטור הציבורי, ומניעת פתיחה נוספת של הסכמי השכר במשק.

ומה באשר לחלקו של בנק ישראל במלחמה באינפלציה? אולי הייתם צריכים להעלות את הריבית בשיעור גבוה יותר?

את לא מצפה שאתייחס לשינויים בריבית בראיון זה, אבל מה שברור זה שנצטרך להסתכל בראייה כוללת על כל המערכת הכלכלית, לבצע הערכת מצב לגבי תוואי האינפלציה, ולאור זה נחליט אם יש צורך להתאים את המדיניות המוניטארית.

כאשר תחליטו בעניין הריבית החודש, האם תקחו בחשבון את השפעת ההודעה על הטלת מיסוי על הבורסה על שוק ההון?

בעת קביעת המדיניות המוניטארית אנחנו לוקחים בחשבון את כל המידע הרלוואנטי שקיים בשטח לגבי המציאות הכלכלית.

כמובן, ההתפתחויות בשוק ההון הן חלק מהמידע הכולל שנמצא על שולחננו בעת קבלת ההחלטות.

האם אתה מסכים עם שר האוצר, שאמר שכדי למנוע זעזועי יתר בשוק ההון יש להימנע מעלייה משמעותית בריבית?

במקום להיכנס לדיון פומבי לגבי פירוש המלה 'משמעותי', אני מעדיף לחזור על תשובתי הקודמת, ולומר כי בקביעת המדיניות המוניטארית ניתן משקל נכון לכל המשתנים הרלוואנטיים לעניין.

היעדים של המדיניות הכלכלית ברורים, וההתפתחויות בתקופה האחרונה, כולל ההתבטאויות של ראש הממשלה ואחרים בתקופה האחרונה, מדגישות עד כמה יש לתת קדימות גבוהה ביותר למאבק באינפלציה, כי זהו אחד התחומים שבו היעדים הכלכליים שהוצבו בעבר לא הושגו.

אני מאמין שהיום הוויכוח לגבי אופי האינפלציה במדינת ישראל הוכרע – אין זו אינפלציה שממוקדת רק בדיור, אין זו אינפלציה שנובעת אך ורק מגידול עלויות. זו אינפלציה של ביקושים שמסתערת ומתבטאת במרבית מרכיבי המדד.

האם אתה חושש כי ההחלטה להטיל מס על הבורסה תפגע בתוכניות ההפרטה של הממשלה?

אני מקווה מאוד שתוכניות ההפרטה של הממשלה יוכלו להתבצע במלואן, ואפילו בקצב יותר מהיר. זמן רב טענתי כי המחיר והתמורה שהממשלה מקבלת מההפרטה צריכים למלא תפקיד משני בהחלטות ההפרטה. יעד ההפרטה הוא להוציא את הממשלה מניהול חברות עסקיות ולהשאיר זאת לסקטור הפרטי, שעושה זאת יותר טוב.

יתרה מזאת, יציאה מאסיווית של הממשלה מניהול חברות והפרטה מהירה יהוו מקור חיובי לשוק ההון, ובחשבון סופי יהוו גם דרישת עידוד אמיתית לתפקוד שוק זה.

פרנקל: צריך לטפל גם בנושא מחירי הדיור

> "האינפלציה בישראל לא ממוקדת רק בדיור, ולא נובעת רק מגידול עלויות. זו אינפלציה של ביקושים שמסתערת ומתבטאת במרבית מרכיבי המדד"

האם בתקופה של האצה באינפלציה יש טעם לבצע ליברליזציה בפיקוח על מט"ח?

האסטרטגיה של הליברליזציה היא אסטרטגיה של התקדמות עקבית והדרגתית.

חשוב מאוד שדווקא בתקופה בה כלכלת ישראל צריכה ויכולה להשתלב בשוקי העולם נעשו צעדים נוספים בתחום הליברליזציה בפיקוח על מט"ח, כך שתהרמנה המגבלות והמגבלות על תנועות ההון יורדו.

זה מאפשר יותר חופש פעולה עסקי ואישי, מצמצם את פערי הריבית ומעודד את הצמיחה. ההבנות לשלב הנוכחי של הליברליזציה היו מקיפות ועמוקות. המערכת ערוכה להוסיף לאימוץ שלב חשוב זה, ואינני חושש לבצע את הצעד הנוסף.

מתי ניתן יהיה להפוך את השקל למטבע בר המרה?

ראשית, אנחנו קרובים היום יותר משהיינו אי פעם למצב זה. שנית, היעד של הפיכת השקל למטבע בר המרה מקובל עלי, והצהרתי עליו כעל היעד הסופי. כאשר האינפלציה בישראל תרד באופן משמעותי, לרמה דומה לזו השוררת בעולם המתועש, אראה זאת כתנאי רקע נוחים להשלמת השלב הסופי.

אני גם מקווה שניתן יהיה לעשות זאת קודם לכן, אם אהיה משוכנע שאנו נמצאים במסלול ברור ומוגדר לירידה משמעותית באינפלציה.

האם תהיה לתוכנית הליברליזציה השפעה כלשהי על שיעורי הריבית במשק?

כדי להשיב על שאלה זו ניתן להסתכל על ההשפעה של השלבים הקודמים בליברליזציה על הריביות, ורואים כי עם כל שלב בליברליזציה, צומצמו פערי הריבית בין לווים ומלווים – דבר המשרת גם את הסקטור העסקי וגם את משקי בית.

בימים הקרובים תודיעו על יעד האינפלציה לשנת 1995. האם ההודעה זו תלווה בשינוי בקצב הפיחותים?

אינני רואה מקום להודיע על שינוי בקצב הפיחותים. משטר שער החליפין שירת את כלכלת ישראל באופן חיובי ביותר מאז שהונהג, בדצמבר 1991, ונמשיך בו.

שביט ענה על שאלות משקיעים אמריקאים בנוגע למיסוי הבורסה

מאת צבי רבין

שלשום בערב ערכה חברת הברוקרים אוסקר-גרוס שיחת ועידה בה השתתפו נציגים של קהילת העסקים האמריקאית, ובעיקר אלה שהשקיעו בבורסה של תל אביב או שבכוונתם לעשות זאת בעתיד. בשיחת הוועידה השתתפו גם נציגי העיתונות הכלכלית בארה"ב, מנהלי קרנות וגופים מוסדיים. מהעבר השני של הקו השיב מאיר שביט, הממונה על שוק ההון, על שאלות המשקיעים.

מטרת השיחה היתה לתת הזדמנות למשקיעים לשאול את נציג הממשלה שאלות ולהבהיר את מהות המס. חלקם הביע תרעומת על כי לא ניתן יהיה לקזז הפסדים, אך איש מהם לא ביקר את מדיניות הממשלה.

לטענת האמריקאים, נציגי הממשלה ניסו בשנים האחרונות לעודד פעילים בארה"ב להשקיע בישראל. "ישראל היא מקום בטוח להשקעה, עם בסיס איתן וכלכלה יציבה", הם ציטטו. אך לדבריהם, "כעת הממשלה סוגרת את הבורסה למעשה לארבעה ימים ומבצעת שינויים דראסטיים".

בשיחה השתתפו בין היתר נציגי קבוצת סורוס, בלומברג, רויטרס, BZW, משרדי עורכי דין מובילים ומנהלי חברות.

התחזיות לקראת פתיחת המסחר היום: החל מירידות מתונות ועד 12%–

מאת שלמה פרידמן

כל הפעילים, השחקנים והמשקיעים בשוק ההון צופים ירידות היום במסחר בבורסה, אך באשר להיקף הירידות יש דעות שונות.

מנכ"ל הבנק הבינלאומי, שלמה פיוטרקובסקי, צופה ירידות מתונות בלבד. "אני לא מעוניין לנקוב במספר ספציפי, אבל אנחנו בהחלט נופתע מירידה חדה. גם אלה שימהרו להסיק מסקנות יבינו שלא קרה דבר דרמאטי, בין אם מדובר במס של 10% או של 18% (המס האפקטיווי בו נקב הממונה על הכנסות המדינה)", אמר פיוטרקובסקי.

כתבה נרחבת בעמוד 3ג

לעומת תחזיתו המתונה של מנכ"ל הבינלאומי, צופים ברוקרים רבים ירידות חדות. עופר בן עזר, יו"ר איגוד הברוקרים, צופה כי כבר בימים הראשונים של המסחר יהיו היצעים גדולים מכיוון קרנות הנאמנות, שיאוזנו על ידי קופות הגמל וחברות הביטוח רק בירידות חדות. "בסופו של דבר מי שייפגע זה האזרח הפשוט, שימכור בבהלה את השקעותיו גם במחירים הנמוכים מהקרן, והדך קרנות הנאמנות. הירידות עד סוף השנה עשויות להגיע ל-20% עד 30%, וזו תהיה חגיגה לקופות ולמשקיעים המתוחכמים יותר", אמר בן עזר.

"אם אני מתזן את המסים העתידיים, ומנסה לראות מה ההשפעה של המס על תיק ההשקעות, אני צופה כי השוק יגיב בירידה של 8%–12%, כלומר בממוצע 10%. אבל זו הערכה בלבד. כל מספר אחר יכול להיות טוב כמו זה", כך אמר עזרא עסר, לשעבר מנהל קרנות הנאמנות של קבוצת הפועלים והיום מנכ"ל חברת הברוקרים סולומון השקעות.

עם זאת צופה עסר דיפרנציאציה בין המניות הכבדות והמניות הקלות. "בכבדות תהיה פעילות מוסדית והירידה של 10% סבירה. הקלילות, לעומת זאת, ירדו יותר, אבל אחר כך יוחזרו את הירידה הזאת, לקראת סוף השנה", אמר עסר.

חברות ישלמו מס מופחת של 33%–34% על רווחי הון מהשקעות בקרנות נאמנות

• כך החליט משרד האוצר, כדי למנוע מצב בו ישלמו החברות כפל מס

מאת גדי מלין

משרד האוצר החליט בסוף השבוע להפחית את שיעור המס על רווחי ההון שיוטל על חברות עסקיות לשלם בעת מכירת יחידות השתתפות בקרנות נאמנות. זאת כדי למנוע מצב שבו ישלמו החברות מס פעמיים – פעם במישרין על רווחים הנובעים מהשקעות בקרנות נאמנות, ופעם בעקיפין, באמצעות המס על רווחי הון שיוטל על קרנות נאמנות החל מה-1 בינואר.

כיום משלמות חברות מס חברות רגיל, בשיעור של 38%, על רווחים ממכירת יחידות השתתפות בקרנות נאמנות. מס החברות יירד ל-37% החל מה-1 בינואר. כדי להביא בחשבון את המס שתשלם קרן הנאמנות על רווחי הון בבורסה החל מה-1 בינואר, יופחת המס המוטל על רווחי חברות מהשקעות ביחידות השתתפות בקרנות נאמנות מ-37% ל-33%–34%. השיעור הסופי ייקבע בימים הקרובים, עם השלמת החקיקה בעניין, אך הכוונה היא לגבות בערך 10% מהמס הקיים, במטרה להתחשב במס שמשלמת הקרן עצמה. קרנות הנאמנות, כמו יחידים, ישלמו מס על רווחי הון בשיעור של 10%.

ממשרד האוצר נמסר כי הפחתה זו תמנע יצירת העדפה על ידי חברה לגבי השקעה באפיקים השונים, ובמיוחד בין השקעה בקרן נאמנות לבין השקעה ישירה בבורסה או באמצעות מנהלי תיקים. עם זאת נמסר כי אין כוונה להתחשב באותה מידה בקופות גמל ובקרנות השתלמות המשקיעות בקרנות נאמנות.

כידוע, קופות גמל וקרנות השתלמות אשר משקיעות בשוק ההון ימשיכו להיות פטורות ממס על רווחי הון. למרות זאת, השקעה של כספי חוסכים על ידי קופת גמל או קרן השתלמות באמצעות רכישת יחידות השתתפות בקרן נאמנות תביא בפועל למיסוי אותם סכומים שיושקעו דרך קרן הנאמנות. באוצר הסבירו את ההחלטה שלא לזכות את קופות הגמל וקרנות ההשתלמות בגין המס הזה בעובדה כי "אין הצדקה לעודד משקיעים מוסדיים בעלי כושר ניהול השקעות עצמאי, דוגמת קופות הגמל, להשקיע בשוק באמצעות משקיעים מוסדיים אחרים".

יצוין כי המס יוטל על קרנות הנאמנות עצמן, ולא על מחזיקי יחידות ההשתתפות בקרנות נאמנות. לפיכך, המיסוי יחול על מכירת ניירות ערך שמבצעת הקרן, ולא יחול על מכירת יחידות השתתפות. כתוצאה, לא ייווצר מצב של מיסוי כפול לגבי יחידים ומלכ"רים, או העדפה בין השקעה בקרן הנאמנות לבין השקעה ישירה בבורסה או באמצעות מנהלי תיקים. עם זאת, השקעה בקופת גמל, קרן השתלמות או תוכניות חיסכון, שעל רווחיהן ממכירת ניירות ערך לא יוטל מס, תהיה עדיפה על פני השקעה בקרן נאמנות.

המס על ניירות ערך סחירים יחול גם על משקיעים זרים, אלא אם כן מדובר בתושבי חוץ שהם אזרחי מדינות שעמן יש לישראל הסכם למניעת כפל מס. לישראל 17 אמנות למניעת כפל מס. האמנה עם ארה"ב טרם אושרה, אך על פי ההערכה הקונגרס האמריקאי יאשר אותה בתחילת השנה הבאה.

שברה את כל

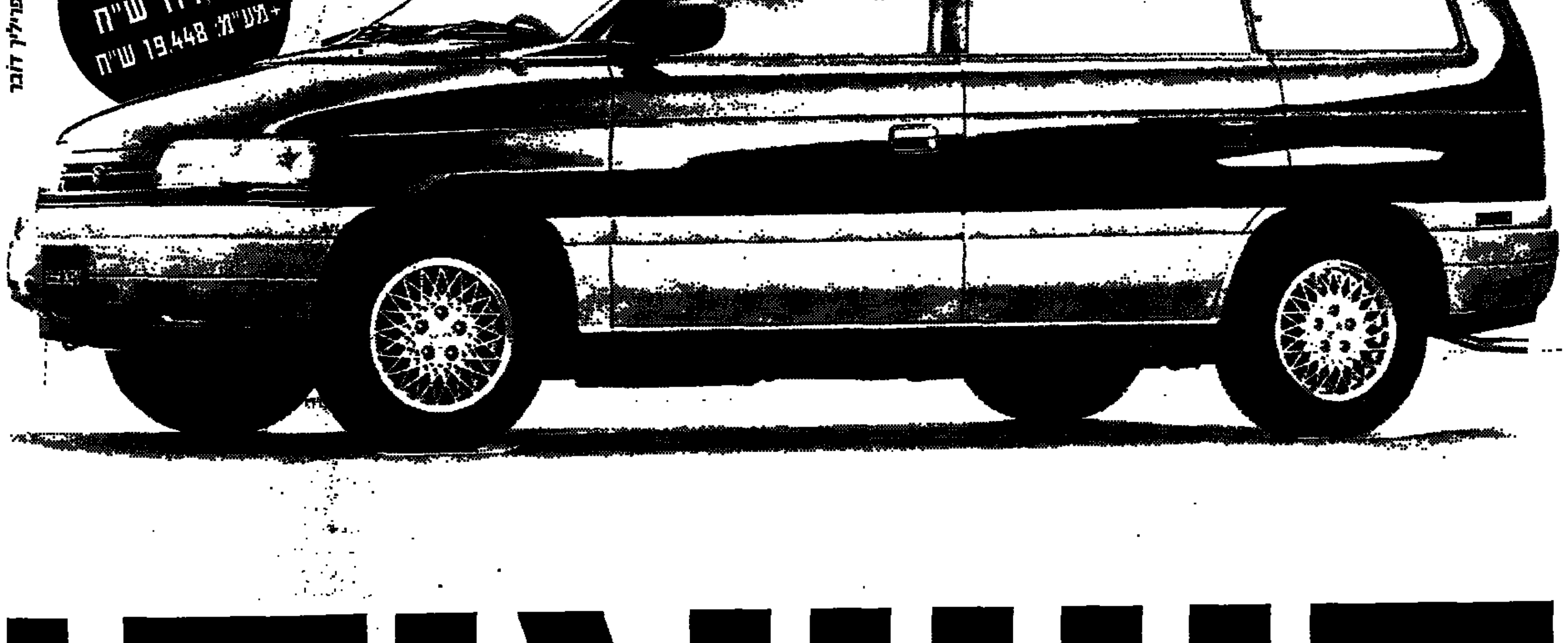

וישבסקי פורליך דובר

השיאים!

MPV

מאזדה קבעה שיא עולמי חסר תקדים, כשמכרה בישראל למעלה מ- 2,000 דגמי מאזדה MPV בחצי השנה האחרונה!

עקב ההצלחה הגדולה הסכימה הנהלת מאזדה יפאן על משלוח נוסף של דגמי מאזדה MPV 94', שימכרו עפ"י שער הין ערב עלייתו [עלייה של 10% בשלושת החודשים האחרונים] ובכך לאפשר לך להרוויח את הפרשי שער המטבע וגם את ההתייקרות הצפויה עם הגעת דגמי 95' בסוף אוקטובר.

דגם ה-MPV כולל: מנוע V6 בנפח 3,000 סמ"ק, דלת נוסעים צידית נפתחת (ולא נגררת כמו במסחריות אחרות), ואיבזור מלא של מכונית מנהלים, כסטנדרט: מושבים מפוארים ל-8 נוסעים, מזגן מקורי מפוצל עם אפשרות הפעלה מהמושב האחורי, תיבת הילוכים אוטומטית בעלת פיקוד אלקטרוני מתקדם (3 מצבים), הגה כח מתכוונן, נעילה מרכזית, מראות צד וחלונות חשמליים, מערכת סטריאו מקורית עם 6 רמקולים, גגון שמש בעל פיקוד חשמלי, איבזור בטיחותי מקסימלי (כרית אויר, ABS, מערכת בקרת שיוט) ועוד.

עם קניית מאזדה מובטחת לך אחריות מקיפה ל-3 שנים, או עד 100,000 ק"מ - לפי הוראות היצרן.

תוכניות המימון האטרקטיביות ביותר בענף הרכב לכל דגמי מאזדה, עד 70% מערך המכונית.

נצל את ההזדמנות ובוא לראות את כל דגמי מאזדה 94' באולמות התצוגה:

תל-אביב: רח' יצחק שדה 40, טל' 03-5375891. חיפה: שדרות ההסתדרות 22, טל' 04-417476. ירושלים: רח' פייר קניג 29, טל' 02-735150. באר-שבע: רח' העצמאות 25, טל' 07-272122/272212. כפר-סבא: רח' ויצמן 182, טל' 09-973478. אשדוד: רח' העבודה 10, אזור התעשייה הקלה, טל' 08-563894. נתניה: רח' הגדוד 45, א. התעשייה הישן, טל' 09-618414. חדרה: רח' הגיבורים 66 פינת הרברט סמואל, טל' 345869 06-345988. רמאללה: דרך שכם, ליד בית-אל, טל' 02-955772. נצרת: רח' פאולוס השישי, טל' 552231/06-555404.

* המחיר אינו כולל אביזרי רישוי ומס בולים, לפי מחירון בס' 9.94 מיום 3.7.94. החברה רשאית לשנות את המחיר בכל עת וללא הודעה מוקדמת.

mazda

هكذا من الأصل

مكرر من الأصل

לאחר שפורסם כי טייס הושעה מתפקידו:

מפקד חיל האוויר ביטל את כל פגישותיו עם עיתונאים

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של הארץ

מפקד חיל האוויר, האלוף הרצל בודינגר, החליט לבטל את כל פגישותיו עם נציגי כלי התקשורת הישראליים, לאחר שאחד מעיתוני הערב פרסם ידיעה, לפיה הוא השעה מתפקידו את הטייס שהפציץ בטעות בית מגורים בלבנון וגרם למותם של שבעה אזרחים.

בימים האחרונים נערכת בחיל האוויר בדיקה לבירור נסיבות פרסום הידיעה. האלוף בודינגר טוען, כי הוא ביקש מהעיתונאים לא לפרסם את הידיעה. לעומת זאת העיתונאים טוענים, כי בודינגר לא נתן כל הוראה לא לפרסם את העניין, ועל כן היה מקום לפרסמה.

בכירים בצה"ל תוקפים בחריפות את החלטתו של בודינגר לבטל את פגישותיו עם העיתונאים. אולם דובר צה"ל, תת־אלוף עמוס גלעד, תומך בה.

"החלטה מוטעית"

לדברי הבכירים, החלטתו של מפקד חיל האוויר להסתיר את השעייתו של הטייס מתפקידו – מוטעית.

הבכירים טענו, כי חיל האוויר מחויב היה לאשר את הידיעה על השעיית הטייס, מכיוון שהשלכות ההפצצה היו חמורות מאוד. לדבריהם, "בעקבות ההפצצה כמעט שנגרמה מלחמה בדרום לבנון".

הבכירים הזכירו, כי בעקבות ההפצצה על בית המגורים בלבנון נורו עשרות קטיושות לעבר יישובי גבול הצפון.

מדובר צה"ל נמסר אתמול בתגובה, כי נמשכת בדיקת נסיבות פרסום הידיעה.

מבדיקה שנערכה לבירור נסיבות ההפצצה עולה, [illegible] הירי על בית המגורים בלבנון היה תוצאה של טעות אנוש. [illegible] כי הטייס לא יועמד לדין בעקבות האירוע.

בתי החולים של הדסה בעין־כרם ובהר הצופים יפעלו היום במתכונת שבת

הרופאים הכריזו על שביתה ל־24 שעות. מרפאות החוץ יהיו סגורות, ניתוחים לא דחופים יידחו

מאת עדנה אריחוד
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

בתי החולים של הדסה בירושלים בעין־כרם ובהר הצופים יפעלו היום במתכונת שבת. הסיבה לכך היא החלטת ועדי הרופאים לערוך שביתת אזהרה בת 24 שעות, במחאה על כוונת הנהלת בתי החולים לפטר 28 רופאים. הפיטורין הם חלק מתוכנית ההבראה של בתי החולים. נוכח השביתה, גם מרפאות החוץ של בתי החולים יהיו סגורות ובחדרי הניתוח יבוצעו רק ניתוחים דחופים. ניתוחים לא דחופים, שתוכננו להיום, יידחו.

זהו סכסוך עבודה ראשון שהביאו עליו הרופאים בבתי חולים אלה זה 75 שנה. על סכסוך העבודה הם הכריזו באפריל באמצעות ההסתדרות הרפואית הדסה, שהיא הארגון היציג של העובדים. הרופאים החליטו לממש היום את זכות השביתה עקב גיבוש תוכנית ההבראה לבתי החולים. התוכנית שגובשה מתבססת, בין השאר, על הקפאת 250–350 תקנים מתוך 4000 כדי להביא לשיפור המאזן.

הרופאים התבקשו לצמצם 28 מתוך 700 תקנים. זאת, נוכח העובדה כי שיעור התקנים בהדסה לרופאים גבוה מן התקנים המפורסים בהסכמים קיבוציים הנהוגים בבתי חולים הממשלתיים וההסתדרותיים. הסיבה לכך נעוצה בהסכמים בין הדסה לרופאיה, לפיהם הם יוכלו לצאת לחודשים שבתון בשנה בשכר מלא. נוכח התנגדות הרופאים, הסכימה ההנהלה להפחית את מספר התקנים שיצומצמו בתנאי שהרופאים יסכימו לצמצומים בסעיפים אחרים.

רוב המפוטרים – צעירים

השביתה נובעת מחילוקי דעות בין ועדי הרופאים להנהלה על גובה תרומת הרופאים לצמצום גירעונות בתי החולים. הרופאים הציעו להנהלה לוותר על חודשי שבתון שהצטברו לזכותם במשך השנים. כן הסכימו הרופאים לדחות איוש משרות פנויות בשלושה עד ארבעה חודשים. משמעות ההצעה היא חיסכון בתשלום משכורות במשרות אלה. הרופאים דחו את הצעת ההנהלה לפיה לא ייצאו השנה רופאים לשבתון ובמקביל יבוטלו מספר משרות.

מוועד הרופאים נמסר כי רוב הרופאים שמועמדים לפיטורין הם רופאים צעירים שטרם קיבלו קביעות והם למעשה העתודה הצעירה של בתי החולים. חלק מהרופאים בבתי החולים של הדסה הם מנהלי מחלקות מעל גיל 65 שממשיכים לעבוד עוד שלוש שנים לכל היותר, במסגרת הסכם מיוחד שמעוגן בהסדרי עבודה. החלטת ההנהלה להקפיא את ההסדר ובמקביל להקפיא את התקנים, פוגעת ברופאים צעירים. זאת מאחר שעם הפסקת עבודתו של מנהל מחלקה בגיל 68, מתפנה תקן וניתן לקלוט במקומו רופא צעיר שעלות שכרו נמוכה יותר. מסיבה זו דחו הרופאים את הצעת ההנהלה להקפיא את ההסדר לתקופה של שנתיים־שלוש.

במשך סוף השבוע התקיימו מגעים בין נציגי ועד הרופאים וההנהלה. גם ארגון נשות הדסה, שהן הבעלים של בתי החולים, הפעיל לחץ על ועדי הרופאים לא לשבות. הנהלת הדסה שיגרה ביום ששי מכתב אל ועדי הרופאים בו היא מפנה את תשומת לבם כי בהסכם השכר הקיבוצי, שנחתם לאחרונה בין המעסיקים לבין ההסתדרות הרפואית, שהיא הארגון המקצועי היציג של הרופאים, נקבע במפורש כי יישמר שקט תעשייתי לתקופת ההסכם בכל הנושאים השנויים במחלוקת.

לטענת ההנהלה, גם ההכרזה על סכסוך עבודה באפריל, סותרת את הסכם השכר שנחתם בחודש שעבר, עליו חתומה הדסה כמעסיק. ועד הרופאים טוען כי הסעיף על השקט התעשייתי מתייחס לדרישות שכר, והסכסוך אינו קשור לדרישות כאלה. בהנהלת הדסה אומרים כי באחרונה אושרו הסכמי שכר קיבוציים לרופאים לפיהם תינתן להם תוספת שכר נטו של יותר מ־50%. הדסה לא תוכל להמשיך ולהתקיים עם גירעונות כבדים כאשר לא ברור עדיין כיצד ישולמו תוספות שכר אלה, טוענים בהנהלה.

בהנהלת הדסה חזרו והביעו צער על כך שתוכנית ההבראה כל כך ברורה, שקולה ומתונה, לדבריהם, המחלקת את הנטל בצורה צודקת בין כל מגזרי העובדים נדחית על ידי הרופאים. מדובר בתוכנית תלת־שנתית לביסוס כלכלי של בתי החולים. התוכנית אמורה להביא לצמצום הגירעון תוך שלוש שנים בלי לפגוע ברמת השירות הרפואי.

עוד הדגישו בהנהלת הדסה כי הכל מכירים בעובדה שהמוניטין של שני בתי החולים קשורים בראש וראשונה בצוות הרופאים המצוינים של מוסדות אלה. מתוך הכרה בייחודיות זו נעשה ניסיון להציע לרופאים דרכים חלופיות, אך ועדי הרופאים הסכימו רק לחלק מההצעות.

בריטניה הסירה התנגדותה לצירוף ישראל לאיחוד האירופי בתחום המו"פ

השינוי בעמדת בריטניה נומק בהתקדמות בתהליך השלום

מאת ירח טל

בריטניה הסירה את התנגדותה לצירופה של ישראל לאיחוד האירופי בתחום המחקר והפיתוח התעשייתי, במעמד של עמית נלווה, ובכך למעשה הוסר המכשול האחרון שמנע את צירופה של ישראל למסגרת זו.

ישראל תהיה המדינה הראשונה מחוץ לאיחוד האירופי, שזוכה למעמד כזה בתחום המחקר והפיתוח התעשייתי. מדינות כמו מרוקו והונגריה זכו אף הן למעמד מיוחד באיחוד בתחומי הסחר והחקלאות.

ההודעה על השינוי בעמדת ממשלת בריטניה מופיעה במכתב של תת השר לענייני חוץ, דאגלס הוג, שהועבר שלשום לסגן שר החוץ, ד"ר יוסי ביילין, באמצעות הממונה על שגרירות בריטניה בישראל.

בריטניה וצרפת היו שתי המדינות, שהתנגדו להסכם משפר בין האיחוד האירופי לישראל ומנעו חתימה על ההסכם. שר החוץ, שמעון פרס, הצליח בביקורו האחרון בצרפת לשכנע את ראשי השלטון שם להסיר את התנגדותם.

ההצבעה תתקיים ב־29 בספטמבר

ביילין ביקר במאי האחרון בלונדון, וביקש משר החוץ הבריטי, דאגלס הרד, שבריטניה תסיר את אמברגו הנשק על ישראל וכן את התנגדותה לצירופה של ישראל לאיחוד האירופי בתחום המחקר והפיתוח התעשייתי.

הבריטים נענו מיד להסרת האמברגו על הנשק, ובסוף השבוע הודיעו על הסרת התנגדותם להצטרפות ישראל לאיחוד האירופי. במכתבו לביילין קשר הוג את השינוי בעמדת ממשלת בריטניה להתקדמות תהליך השלום. הוא כתב, כי ההסכם החדש בין האיחוד האירופי לישראל צריך להיות תשובה הולמת למאמציה של ישראל לקדם את תהליך השלום במזרח־התיכון. כמו כן הביע הוג תקווה, כי עמדת ממשלת בריטניה תשפיע על עמדתן של מדינות האיחוד האחרות להשלים במהרה הסכם משופר עם ישראל גם בתחומי הסחר והחקלאות.

מועצת שרי המדע של מדינות האיחוד תצביע על צירוף ישראל לאיחוד האירופי בתחום המחקר והפיתוח ב־29 בספטמבר. ככל הנראה, יאושר צירוף ישראל בהצבעה זו.

חששה מדרישות דומות מצד מדינות חבר העמים הבריטי

בריטניה התנגדה בתחילה לצירוף ישראל מחשש שהדבר יצור תקדים, ויעודד תביעות דומות בקרב מדינות חבר העמים הבריטי, כמו אוסטרליה.

גורמים מדיניים בירושלים טענו, כי מדינות האיחוד האירופי אף חששו כי ישראל תהפוך לגורם מתחרה בתחומי המחקר והפיתוח, ולכן חלק מהן התנגדו להסכם.

ההסכם יאפשר, בין השאר, את חיבורה של ישראל לרשתות המחשבים ומאגרי המידע של מרכזי המחקר והפיתוח התעשייתי העיקריים באירופה.

ישראל תצטרך לשלם דמי חבר בסך 30 מיליון דולר כל שנה, במשך חמש שנים.

מרצ דורשת למנות ועדה שתבדוק הקצאת תקציבים למוסדות דתיים

מתעצם העימות בין ש"ס למרצ על רקע ההסכם הקואליציוני עם העבודה

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

העימות בין ש"ס למרצ, על רקע ההסכם הקואליציוני שנחתם בין מפלגת העבודה לש"ס, מתעצם. בעקבות הודעת ש"ס, כי היא דוחה את הצעת הפשרה שהעלתה השרה שולמית אלוני בפני ראש הממשלה יצחק רבין לפתרון המשבר, התחדשה במרצ הדרישה למנות ועדה ממלכתית שתבדוק את הקצאת התקציבים למוסדות דתיים וחרדיים.

בכירים במרצ ציינו כי הקמת הוועדה מתחייבת למעשה מהחלטת ממשלה מלפני שנתיים שעוד לא מומשה. לפי אותה החלטה אמורה היתה לקום ועדה בראשות שופט מחוזי שתבדוק את הנושא ותגיש מסקנות המלצות למימושה. ההחלטה התקבלה לפני שנתיים נוכח דרישת מרצ ושר האוצר אברהם שוחט. לטענת מקורות במרצ, הוועדה לא הוקמה עד היום משום שיו"ר ש"ס, ח"כ אריה דרעי, פסל את כל ההצעות להרכב הוועדה שהוגשו לו.

במרצ טוענים כי עד היום הוצעו ארבעה שופטים מחוזיים כמועמדים לעמוד בראש הוועדה ואת כולם פסל דרעי. תפקידה של הוועדה, כפי שהוגדר בהחלטה, הוא לבדוק, בין השאר, את הקצאת התקציבים להרבצת תורה, לבחורי ישיבות ולמועצות דתיות. מרצ טוענת כי גופים אלה זוכים לתקציבים מוגדלים בלא כל יחס לגודלם, מאחר שמשרדי הממשלה השונים מעניקים הקצבות לאותם מוסדות ללא תיאום ביניהם. את תגובת דרעי, השוהה בחו"ל, לא ניתן היה לקבל. דרעי שוהה כעת בצרפת לשם גיוס תרומות למימון משפטו.

רבין אמור להיפגש השבוע עם שרי מרצ ולדון עמם על התנגדותם להסכם הקואליציוני שנחתם לפני כחודש בין מפלגת העבודה לש"ס. הפגישה בין רבין לשרי מרצ עמדה להתקיים שלשום, אך לבסוף היא נדחתה לבקשת השרה שולמית אלוני, לאחר שהתברר כי שני שרים – אמנון רובינשטיין ויוסי שריד – לא יוכלו להשתתף בה בגלל התחייבויות קודמות.

בפגישתו עם שרי מרצ אמור ראש הממשלה להשיב על הצעת הפשרה שהגישה לו השרה אלוני בשבוע שעבר. לפי ההצעה, תבוטל התחייבות הכלולה בהסכם הקואליציוני לעגן את הסטטוס קוו בחוקי יסוד ובמקום זאת תתחייב מפלגת העבודה על שמירת הסטטוס קוו בהסכם קואליציוני, כפי שהיה מאז קום המדינה. אלוני מציעה לרבין להקים ועדה בראשות שר המשפטים דוד ליבאי ושרי [illegible] היו חברים בה שרים בעלי השכלה משפטית – משה שחל כנציג העבודה והיא או השר אמנון רובינשטיין כנציג מרצ ונציג לש"ס.

דרעי. פסל ארבעה שופטים

מתפקידה של הוועדה יהיה לבדוק אם יש מקום לחקיקה מתקנת כל אימת שאחד ממרכיבי הקואליציה יטען כי הסטטוס קוו הופר. אולם, בכל מקרה, ההחלטה הסופית, אם לחוקק חוק מתקן, תהיה נתונה בידי ראש הממשלה והצדדים מתחייבים לקבל את הכרעתו.

השרה אלוני אמרה כי מרצ תתנגד בתוקף לנוסח המופיע בהסכם הקואליציוני בין מפלגת העבודה וש"ס שכן יש בו התחייבות גורפת לחקיקה דתית שעלולה לדעתה להפוך את מדינת ישראל למדינת הלכה.

בשיחתה עם ראש הממשלה בשבוע שעבר התרעמה השרה אלוני על כך ששר המשפטים לא שותף בנושא שבמהותו הוא משפטי והמשימה הופקדה בידיו של ח"כ רפי אדרי, העדר השכלה משפטית. אלוני סירבה להתייחס אתמול לנושא ואמרה כי היא מבקשת לאפשר לראש הממשלה לטפל בו בצורה עניינית וללא הפרעות. היא הביעה צער על כך שבש"ס מיהרו לדחות את ההצעה מבלי שעיינו בכל פרטיה. גם ח"כ רפי אדרי שוהה בחו"ל ולא ניתן היה להשיג את תגובתו לגבי הביקורת שמתחה אלוני.

אלוני מבקשת כעת מרבין שיעלה את ההצעה בפני מנהיגה הרוחני של ש"ס, הרב עובדיה יוסף ויסביר לו כי זו ההצעה היחידה שיכולה למלא אחר מבוקשה של ש"ס – שימור הסטטוס קוו – בלי שמרצ תטיל עליה וטו.

משרד התיירות וחברות התעופה הזרות הפועלות בישראל:

"משרד התחבורה פועל בעקביות נגד מדיניות 'השמים הפתוחים'"

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני תעופה

טענות קשות ביותר נגד משרד התחבורה נשמעות בימים האחרונים מצד רוב חברות התעופה הזרות הפועלות בארץ ומצד גורמים בכירים במשרד התיירות. זאת על רקע העובדה, שלמרות החלטת הממשלה מלפני יותר מחצי שנה על מדיניות תעופה ליברלית יותר, הרי בפועל, עד היום לא שונה דבר.

בנציגות חברות התעופה הזרות הפועלות בישראל טוענים כי אחת ההחלטות החשובות של המדיניות החדשה של ממשלת ישראל בנושא "השמים הפתוחים", היתה שכל חברת תעופה תוכל להגדיל את נפח הטיסה שלה. כיום יכולה חברת תעופה זרה לקיים אותו נפח טיסות שמקיימת אל־על. במסגרת המדיניות החדשה הוחלט שנפח הטיסות יוכל להשתנות עד ליחס של 60:40 מול החברה האחרת, לטובת אל־על או החברה הזרה. אולם בפועל, טוענים בחברות התעופה, משרד התחבורה מסרב באופן עקבי כל בקשה של חברות התעופה הזרות להגדלת נפח טיסה של נוסעים ושל טיסות מטען. גם שהות ארוכה של תקנות שנקבעו בהחלטת הממשלה, לא מומשו בפועל ולא יושמו.

נודע כי שתי הדוגמאות הבולטות באחרונה הם של חברת התעופה אל־איטליה שביקשה לבחון את יישום מדיניות הממשלה החדשה וביקשה להשוות את נפח טיסות המטען שלה לאלו של חברת אל־על. במשך שבועות ארוכים התדיינה חברת אל־איטליה עם משרד התחבורה בנושא זה ועד היום בקשתה לא אושרה.

מצב דומה היה גם עם חברת סבנה הבלגית, שביקשה להוסיף טיסה בקו תל־אביב–בריסל. ראשי סבנה קיבלו עד עתה תשובה שלילית, ורק איום לפנות לבג"ץ הביא את נציגי משרד התחבורה להשיב בסוף השבוע האחרון לנציגות סבנה, כי ייתכן ובקשתם תאושר.

טענה קשה נוספת, שמעלה משרד התיירות, היא שמשרד התחבורה עדיין לא סיכם, לאחר זמן רב, את הסכם התעופה עם קוריאה, דבר שמונע תחילת טיסות של אל־על לקוריאה והגעתם לארץ של אלפי צליינים.

בצמרת משרד התיירות טענו בסוף השבוע כי במשרד התחבורה התעלמו ככל הנראה על החלטת הוועדה לשינוי מדיניות התעופה של ישראל, ועל החלטת הממשלה על פתיחת השמים בישראל. "בפועל מסתבר כי משרד התחבורה פועל בעקביות רבה נגד החלטה מפורשת של הממשלה והדבר פועל נגד מדינת ישראל, לכל הפחות בעניין הגעתם של תיירים רבים יותר לארץ", הדגש ממשרד התיירות.

יו"ר פאגל חברות התעופה הזרות הפועלות בישראל, אלי מסר, אמר אתמול כי במשרד התחבורה מזלזלים בצורה קשה בחברות התעופה הזרות הפועלות בישראל, מבלי לקחת בחשבון למה הדבר יכול להוביל. לטענת מסר, לפני יותר משלושה חודשים ביקשו ראשי הפאגל פגישה עם מנכ"ל משרד התחבורה, ועד היום לא קיבלו תשובה לפנייתם, למרות הפניות הרבות שהועברו ללשכת המנכ"ל עד היום. "במשרד התחבורה מזלזלים בנו באופן מכוון. הם עושים הכל כדי לפגוע בחברות התעופה הזרות הפועלות בישראל אולי כדי לעשות כל שבכוחם להגן ולמנוע פגיעה באל־על. את הדברים החשובים והמהותיים במדיניות החדשה של הממשלה הם לא מיישמים, לעומת זאת, מה שהם עשו מבחינת הגדלת טיסות השכר לישראל, זו שערורייה".

במשרד התחבורה דחו אתמול את טענות חברות התעופה הזרות, ואמרו כי בימים אלה הם משלימים את ניסוח התקנות החדשות בעקבות החלטת הממשלה ובקרוב הן יישמו. בנוגע לטיסות מטען נוספות, נאמר ממשרד התחבורה כי הוועדה העוסקת בתוכנית "השמים הפתוחים", שפעלה בעבר בראשותו של מנחם שרון, לא עסקה בנושא זה ולפיכך עתידה לקום בקרוב ועדה חדשה, שתייחד את דיוניה לטיסות המטען, בהתאם להתפתחויות האחרונות בענף התעופה.

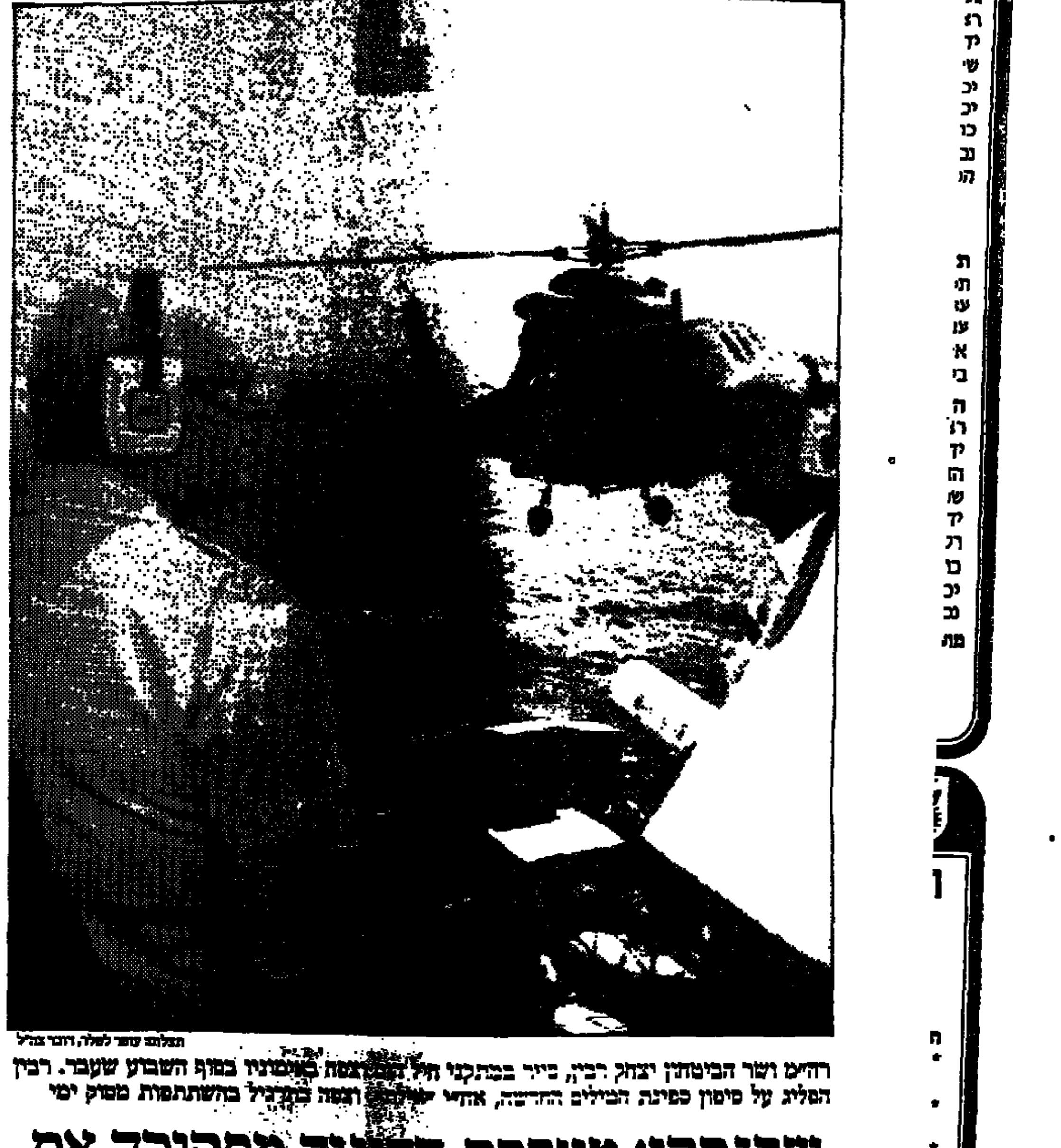
תצלום: עופר לשלה, דובר צה"ל
רה"מ ושר הביטחון יצחק רבין, ביקר במתקני חיל [illegible] בסוף השבוע שעבר. רבין הפליג על סיפון ספינת הטילים החדשה, אחרי [illegible] בתרגיל בהשתתפות מסוק ימי

שרנסקי: מערכת החינוך מפקירה את הנוער העולה מחבר המדינות

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

במכתב ששלח נשיא "הפורום הציוני", נתן שרנסקי, לשר החינוך, אמנון רובינשטיין, הוא כותב כי "הנוער העולה מחבר המדינות הופקר לחלוטין על־ידי המערכות השולטות במדינה, ובראשן מערכת החינוך".

במכתב, שנשלח לרובינשטיין בשבוע שעבר, כתב שרנסקי כי "על־פי נתונים שמסרו לא מכבר נציגי משרד החינוך לקבינט הקליטה, 5,000 בני נוער עולים, בגילאי 15–18, שהם כ־20% מכלל הנוער העולה בגילאים אלה, מנותקים ממערכת החינוך הממלכתית, ומוגדרים כ'נוער בסיכון'.

"על־פי מחקר של בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית, הנוער העולה ממדינות חבר העמים נמצא במצב של ניתוק מערכת החינוך, בבחינת היחס של התלמידים הוותיקים והיחס של המורים. על־פי פרסומים בתקשורת, חלק ניכר מנוער זה נמצא במצוקה כה חריפה, המביאה להידרדרות לסמים ולפשע".

עוד כתב שרנסקי: "הערעתי על המצב במינוך, במספר קודמים בכל הכיוונות שבהם הופיעו בציבור, וגם סגן שר החינוך, מיכה גולדמן, ומרכז המטה לקליטת העלייה במשרד החינוך, מנחם יבנה, הם הכחישו כי קיימת בעיה. הם טענו כי אי אפשר לעשות למען הנוער העולה יותר ממה שנעשה לבעיה".

שרנסקי: מצוקה חריפה

במשרד החינוך נמסר בתגובה: "אנו מודעים לבעיה. רק בשנה האחרונה השקיע המשרד משאבים רבים בניסיונות לפתור בעיה זו. לדוגמה: התקציב של שנה זו לטיפול בבעיה גדל פי חמישה מן השנה שעברה, ועומד כיום על 2,250,000 שקלים. גם כמות קבוצות הרחוב, שמשרד החינוך מסייע בהן, גדלה מ־20 ל־49. לא מדובר רק באיסוף הנערים, אלא גם בהכשרת אנשי מקצוע.

"משרד החינוך עושה מאמץ לאיתור תקציבים נוספים"

"יחד עם זאת, הבעיה עדיין קיימת. אם לשרנסקי יש אינפורמציה על מקומות ספציפיים שבהם נתקל במקרים כאלה, אנחנו מבקשים שיביא את הדבר לידיעתנו. לגבי הטענה כאילו סגן השר גולדמן או מנחם יבנה אמרו כי אי אפשר לעשות מעבר למה שנעשה, הדברים אינם נכונים. משרד החינוך עושה מאמצים כל העת לאיתור מוקדי הבעיות, לאיתור תקציבים נוספים, להכשרת אנשים ולשיתוף פעולה עם כל מי שיכול לסייע בתחום".

מחר אמור רובינשטיין להיפגש עם קבוצת נערים, הנמצאים בסכנת נשירה ממערכת החינוך.

השלטון המקומי: לא נממן אבטחת בתי"ס. יו"ר ארגון ההורים: נשבית הלימודים

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

יושב ראש מרכז השלטון המקומי, עדי אלדר, הודיע ביום ששי לראש הממשלה יצחק רבין, כי לא תהיה שמירה במוסדות החינוך מה־1 בספטמבר, מועד פתיחת שנת הלימודים.

בתגובה אמר אתמול יושב ראש ארגון ההורים הארצי, שי להמן, כי "שום בית ספר במדינת ישראל לא ייפתח אם לא תהיה בו שמירה". ממשרד החינוך נמסר בתגובה כי "במשך השבוע הבא ייערכו דיונים ופגישות על מנת לגבש פתרון לבעיה".

במכתב ששלח אלדר לרבין נכתב, בין היתר, כי לאחר התלבטויות רבות החליטה הנהלת מרכז השלטון המקומי שלא להתקשר עם חברות אבטחה לצורך שמירה במוסדות החינוך בשנת הלימודים תשנ"ה, אלא אם יובטח המימון המלא, לרבות חלקם של ההורים, שלא עוגן עדיין בחקיקה. ועדת החינוך של הכנסת מתנגדת לפי שעה לכל ניסיון לעגן בחקיקה את התשלום.

בישיבת הנהלת מרכז השלטון המקומי אמר אלדר, כי "כבר לפני שנה החלט במרכז להורות לרשויות המקומיות להפסיק את השמירה, אך כיוון שבאותה עת התרחשו אירועים קשים, פעלנו מתוך אחריות, ולקחנו זאת על עצמנו". אלדר טען כי הממשלה מנצלת את האחריות שגילו הרשויות המקומיות בשנה שעברה.

עוד ציין אלדר שבסופה של פגישה עם רבין ושר האוצר, אברהם שוחט, קיבל התחייבות מפורשת שאם לא תצליח הממשלה לגבות מן ההורים את חלקם במימון אבטחת בתי הספר, המסתכם ב־30 מיליון שקל בשנה, תכסה היא את פער המימון.

להמן אמר אמש ש"אנו מודאגים מאוד מהודעת יושב ראש מרכז השלטון המקומי. אם לא תהיה שמירה בבתי הספר, או אם לא יוקצו המשאבים הדרושים לכך, לא נאפשר את פתיחת מוסדות החינוך. הגוף האחראי לפתרון הבעיה הוא הממשלה, והיא בלבד, הואיל ואבטחת מוסדות חינוך חייבת להיות באחריותה ובמימונה המלא של המדינה. כשם שהממשלה מקיימת שמירה על מוסדות הממשלה ומוסדות ציבור אחרים, כך היא חייבת לאבטח את כל מוסדות החינוך במדינה".

להמן הוסיף כי "קראנו בעבר להעברת האחריות על אבטחת בתי הספר ממשרד החינוך למשטרת ישראל. ידוע לי כי שר המשטרה, משה שחל, וכן קציני משטרה בכירים תומכים בעמדה זו, ומעוניינים להעביר את האבטחה לאחריותם. אך בדיון שהתקיים אצל ראש הממשלה נפלה ההצעה בגלל התנגדותו של שר האוצר".

להמן שיגר מברק לרבין, בו כתב: "הופתענו לשמוע כי בשנת הלימודים הקרובה לא תתקיים שמירה במוסדות החינוך מחוסר תקציב. ברצוננו להבהיר כי נושא אבטחת מוסדות חינוך חייב להיות באחריותה המלאה של המדינה ובמימונה מלא. לא ייתכן שבתי הספר המאכלסים כמיליון וחצי תלמידים יופקרו ללא שמירה במצב הביטחוני הנוכחי. ביטחון ילדינו לא יהיה הפקר. על פי החלטת ארגון ההורים הארצי, לא ייפתחו בתי ספר בהם לא תתקיים מתכונת השמירה, כפי שהיתה בשנת הלימודים הקודמת".

חברת החשמל לישראל בע"מ
מכרז מס' 94/2215
החברה מזמינה בזאת הצעות לביצוע הרכבת מערכת שינוע אפר (מבנה פלדה ומתקנים שונים) ביח' מס' 5 בתחנת הכח מ"ד ב' בחדרה.
לוח זמנים לבצוע העבודה: תשעה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים רשומים בסוג 150 א' – 2 אשר יוכיחו כושר ביצוע וניסיון בביצוע הרכבת מערכת שינוע ומתקנים דומים בעבר וברשותם עובדים בעלי סיווג מקצועי מתאים.
מחיר רכישת המכרז 819 ש"ח (כולל מע"מ).
פרטים נוספים ומסמכי המכרז אפשר לקבל במשרדי אגף הבצוע, מחלקת מכרזים, רח' החשמל 16, תל־אביב (קומה 11, טלפון 03-5678690/1) בין השעות 8.00–14.00 עד יום הביעי 25.8.94 בעת רכישת המכרז.
יש להמציא מסמכי רישום (כרשם הקבלנים, מע"מ וכו') בעת רכישת המכרז.
הגשת ההצעה במשרדנו בתל־אביב עד יום רביעי 28.9.94 שעה 13.00.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

בינך לבינינו עובר קו ישיר אחד
מהיום בבנק אדנים קו ישיר לכל אחד צלצל עכשיו!

הנהלה ראשית:
- הנהלה ראשית: 03-5639240
- לשכת המנכ"ל: 03-5639253
- לשכת סמנכ"ל: 03-5639249
- אגף אשראי: 03-5639249
- ליווי פיננסי: 03-5639243/9
- אגף החשב: 03-5639247
- כספים ופקדונות: 03-5639244
- יחידת המחשב: 03-5639260
- אגף השיווק: 03-5639223
- מטה הביצועים: 03-5639223-5
- הנהלת חשבונות: 03-5639246
- משאבי אנוש: 03-5639249
- בינוי ורכש: 03-5639265
- אמרכ"ל: 03-5639264

הסניף המרכזי:
- מרכזיה ראשית: 03-5639222
- מחלקת הלוואות: 03-5639234-7
- מחלקת גביה: 03-5639230/1/3
- סיוע בשכ"ד: 03-5639239
- מחלקת זכאיות: 03-5639227
- ביטוח: 03-5639230/1/3

בנק אדנים למשכנתאות

ראשי הרשויות הערביות יבקשו מהח"כים הערבים לפרוש מהגוש החוסם בכנסת

יו"ר מרכז השלטון המקומי, עדי אלדר, דורש ממשלחת ראשי הרשויות הערביות לבטל צאתה לז'נווה

מאת יוסף אלגזי

שביתת ראשי הרשויות המקומיות הערביות וסגניהם באוהל המחאה מול משרד ראש הממשלה בירושלים, נכנסת היום לשבוע השני.

השובתים תובעים מהממשלה להזרים כספים נוספים לרשויות המקומיות הערביות כדי להתגבר על הגירעונות ועל החובות המעיקים עליהן והמונעים מהן לספק שירותים מוניציפאליים לתושבים. הגירעון של הרשויות המקומיות הערביות הוא כ-200 מיליון שקל. כמו כן, הם תובעים שהממשלה תתחייב תוך זמן קצוב להשוות את מצבן של הרשויות המקומיות הערביות למצבן של הרשויות המקומיות היהודיות.

היום בשעה 11 בבוקר תתכנס ועדת המעקב העליונה של האוכלוסייה הערבית בישראל בהשתתפותם של חברי הכנסת הערבים, ראשי הרשויות הערביות וראשי המפלגות הפעילות במגזר הערבי.

לפני ועדת המעקב יובאו, בין השאר, ההצעות הבאות: שחברי הכנסת הערבים יודיעו, כי אם בזמן הקרוב לא יימצא פתרון חיובי לבעיית הרשויות הערביות שיאפשר את הפסקת השביתה של ראשיהן, הם יפרשו מהגוש החוסם בכנסת; שחברי הכנסת הערבים יצביעו נגד הצעת תקציב המדינה לשנה הבאה שתובא בקרוב לפני הכנסת לדיון ולאישור בקריאה ראשונה; שראשי רשויות ערביות וסגניהם החברים במפלגות העבודה ומרצ יודיעו בפומבי על פרישתם ההפגנתית ממפלגותיהם.

שביתת רעב ליום אחד

אתמול קיימו כל חברי מועצת עיריית שפרעם, ובראשם ראש העירייה ויו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות, אבראהים נמר חוסיין, שביתת רעב בת יום אחד. בזמן השביתה הם התכנסו באוהל שהוצב ליד בניין העירייה וסמוך לכביש הראשי. על האוהל הוצבו כרזות שקראו, "שוויון הוא הפתרון", "שוויון – לא פחות ולא יותר" ו"לא לאפליה הלאומית".

נמר חוסיין קבל על כך, שהממשלה מגלה יד קפוצה כלפי המגזר הערבי, והפגינה זלזול ואדישות לשביתת השבת של ראשי הרשויות הערביות והנמשכת חמישה שבועות.

משלחות מקבוצות ציבור שונות בעיר באו לאוהל, והביעו לפני שובתי הרעב את הזדהותם עם מאבקם.

ביום שלישי יקיימו ראשי המגזר הערבי תהלוכת מחאה בחיפה, שתחל בוואדי ניסנאס ותסתיים מול רחבת עיריית חיפה.

מחר אמורה לצאת משלחת מטעם ועד ראשי הרשויות הערביות לז'נווה כדי להציג את תביעותיהם לפני מוסדות האו"ם הארגונים בינלאומיים לזכויות האדם. במשלחת משתתפים ראש עיריית אום אל-פאחם השייח ראאד סלאח, ראש עיריית טייבה תאאר עבד אל חי, יו"ר המועצה המקומית בסמת-טבעון מוחמד זבידאת, יו"ר המועצה המקומית משהד חוסין סלימאן, סגן ראש עיריית נצרת סוהיל דיאב ועוד.

יו"ר מרכז השלטון המקומי, עדי אלדר, המכהן גם כראש עיריית כרמיאל, פנה בסוף השבוע במברק אל יו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות בתביעה לבטל לאלתר את התוכנית לשגר משלחת מטעמם לז'נווה.

פגישה עם שר האוצר

אתמול נפגשו אלדר ומנכ"ל מרכז השלטון המקומי, גיורא רדזנטל, עם קבוצה גדולה של ראשי רשויות ערביות מהגליל, בראשותם של אבראהים נמר חוסיין. בפגישה, שנערכה בביתו של ראש עיריית ראמה, ג'יריס כורי, נדונו הצעות שונות שאמור אלדר להציג היום לפני שר האוצר, אברהם שוחט, בתקווה שניתן לגשר בין עמדות הצדדים ולהביא לסיום השביתה.

בפגישתו עם שר האוצר יציע אלדר פריסת הזרמת התקציב הנוסף של 150 מיליון שקל לרשויות הערביות לשלוש שנים במקום ארבע שנים, כפי שנקבע בהסכם שהושג לפני כחודשיים. כמו כן, יציע אלדר הקמת ועדה משותפת לנציגי מרכז השלטון המקומי והממשלה, שתעקוב אחר ההסכמים שנחתמו ואופן יישומם. יוצע, כי בראש הוועדה יעמוד שופט בדימוס.

בישיבה של הנהלת מרכז השלטון המקומי, שהתכנסה בסוף השבוע בתל-אביב ודנה בשביתת ראשי הרשויות הערביות, אמר אלדר, כי לא ייתכן שכל מגזר יעשה דין לעצמו וישבות. עוד אמר כי, אם לפני חודשיים נחתם הסכם בין הממשלה לנציגי הרשויות הערביות שהיה מקובל על רוב נציגיהם, "לא ייתכן שמיעוט שאינו מרוצה ממנו יגרור אחריו את כל השאר". אלדר, שהתקשר בזמן שהותו הממושכת (חודש ימים) בחו"ל, הבטיח כי הוא יעשה כל מאמץ לסיומה המהיר של השביתה.

3 נהרגו בדרכים בסוף השבוע

מאת אמנון יוקף ועתים

בשלוש תאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע נהרגו שלושה בני אדם. במשך השבוע נהרגו ארבעה הרוגים, המספר הנמוך ביותר שנרשם במשך ארבע השנים האחרונות לשבוע אחד.

איגור יוסיפוב, בן 26, תושב זיכרון יעקב, נהרג אתמול לפנות בוקר בתאונת דרכים בכביש החוף. שני נוסעים שהיו עמו נפצעו באורח קל. התאונה אירעה סמוך לשעה 3 לפנות בוקר, ליד מושב ביתן אהרן. מכונית ב.מ.וו. שנסעה צפונה התנגשה במעקה בטיחות. הנהג נזרק מהרכב ונהרג במקום.

אלי מזרחי, כבן 36, נהרג, וחמישה אנשים, ביניהם אשתו, נפצעו בתאונת דרכים קטלנית שהיתה שלשום אחר הצהרים בצומת גבעון, מצפון לירושלים. התאונה אירעה, כאשר מזרחי נהג מכיוון ירושלים, ובצומת גבעון סטה מסיבה בלתי-ברורה והתנגש במכונית שבאה מולו.

כתוצאה מההתנגשות נהרג מזרחי ונפצעו אשתו דינה (באורח קל), בני הזוג ריבנר ושני ילדיהם (שנסעו במכונית אשר באה ממול). האב ושני הילדים שוחררו מבית החולים במשך השבת והאם אושפזה במחלקה האורתופדית בבית החולים הדסה בירושלים.

דוד לסרי, בן 42 ממעלות נהרג, ו-3 נפצעו באורח קשה בתאונת דרכים שאירעה בליל שבת בכביש מעלות-נהריה. התאונה אירעה כאשר מכונית מסחרית, שעשתה דרכה ממעלות לנהריה, סטתה מסיבה בלתי-ברורה בקטע כביש ישר לנתיב השמאלי סמוך לצומת כברי. היא התנגשה בדופן מכונית פרטית שבאה ממול, למרות שנהגה הבחין במסחרית שממולו וניסה להסיט את המכונית, אך ללא הצלחה.

בתאונת דרכים שאירעה בליל שבת בצומת קסם התנגשו שני כלי-רכב. אדם אחד נפצע באורח בינוני ו-9 נפצעו קל ופונו על ידי צוותי מד"א לבתי חולים בפתח תקוה.

בתאונת דרכים שאירעה שלשום בצהרים בין שני כלי רכב בצומת היפר-כל בבאר-שבע נפצעו שלושה. אחד הפצועים נפצע קשה, והשניים האחרים נפצעו באורח בינוני.

(ע). ב-28 תאונות קשות שאירעו השבוע בכבישי ישראל נהרגו ארבעה בני אדם ונפצעו קשה – 42. מספר ההרוגים השבוע היה הנמוך ביותר מזה ארבע שנים. מתחילת השנה האחרונה נהרגו בתאונות דרכים ברחבי הארץ 366 בני אדם.

תצלום: דב פייזר

כ-20 נשים הפגינו ביום שישי במדרחוב נחלת בנימין בתל-אביב נגד אלימות כלפי נשים. לנוכח ריבוי מעשי האלימות בתוך המשפחה, שבוצעו על ידי מחזיקי כלי ירי ברשיון בשבועות האחרונים, מציע ח"כ יורם לס (עבודה) לבנות מערכת בדיקות לנושאי כלי ירי, בדומה לזו הנהוגה לגבי מתן רשיון נהיגה. על פי הצעתו, יותנה מתן רשיון להחזקת נשק בבחינה פסיכומטרית, שתבדוק את כשירותו הנפשית של המבקש

6 חשודים בסחר בסמים נעצרו ביפו; עוד 6 נעצרו ליד יבנה

מאת משה טובאל

בלשי מפלג הסמים ביחידה המרכזית של משטרת תל-אביב עצרו אתמול לפנות בוקר שישה חשודים בשימוש ובסחר בסמים, לאחר שעקבו אחר חמישה מהם במועדון הלילה "נובמבר" ביפו.

צוותים של מפלג הסמים הגיעו למסיבה במועדון, והתחזו למשתתפים. הם עקבו אחר כמה צעירים, שהחזיקו כדורי אקסטזי וסיגריות מריחואנה, והציעו אותם למכירה בין הרוקדים.

בשעה 2 לפנות בוקר המתינו הבלשים מחוץ למועדון, ועצרו חמישה חשודים – שניים קטינים בני 15 ו-17 מחולון ובת-ים, בחור ובחורה בני 22 מבת-ים ותושב תל-אביב, בן 28. ברשותם נמצאו 11 כדורי אקסטזי ורעי מריחואנה. יותר מאוחר נעשה חיפוש גם בביתו של החשוד מתל-אביב. שם נמצאו 190 גרם מריחואנה. אשתו נעצרה אף היא.

(ע). משטרת רחובות עצרה אתמול לפנות בוקר 32 חשודים בשימוש ובסחר בסמים במסיבה שהתקיימה במכתש של מחצבות יבנה. רובם שוחררו, אך ששה מהם, החשודים בסחר בסמים, נשארו במעצר להמשך החקירה. במקום מחבוא סמוך נמצאו כמות גדולה של חשיש, כדורי אקסטזי ואל-אס-די.

שריד הוציא צו אישי נגד מנהל נמל אילת ובעלי מחצבה בעיר, לפעול למניעת זיהום אוויר

מאת רויטל לוישטיין

השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, חתם ביום ששי על צו אישי נגד מנהל נמל אילת, רמי בלס, המורה על התקנת מתקן למניעת זיהום אוויר בנמל, בתוך עשרה חודשים.

זיהום האוויר באזור נגרם בעת הטענת הפוספטים בנמל. מסוע הפוספטים חשוף, ובעת הטענתם נוצר ענן פוספטים בכל החוף הדרומי.

בנוסף, שוקעים הפוספטים בים וגורמים לנזקים לחיי התת-ימי. הפוספטים גורמים גם לעכירות מי הים, עקב גידול מואץ של אצות הניזונות מהם.

בביקורו הקודם באילת, לפני כמה חודשים, התריע שריד כי אם לא יותקן מתקן מיוחד למניעת זיהום במסוע הפוספטים, הוא יוציא צו אישי נגד מנהל הנמל, רמי בלס.

שריד מסר, כי מתקנים למניעת זיהום אוויר מפוספטים מותקנים בנמלים רבים בעולם, ובהם נמל עקבה. לדבריו, ככל הידוע לו הנהלת נמל אילת, עם חברת כי"ל, כבר עוסקות בהכנות להתקנת המתקן.

שריד הוציא צו אישי נוסף נגד בעלי מחצבת "דצפי בשומרון" באילת, שמעון רייקין ועופר שי, למניעת זיהום אוויר מאבק הנוצר במחצבה.

ביום ששי נכח השר שריד בהדגמת מתקן חדיש לטיהור שפכי ביוב, של חברת סולר דינמיקס, מקבוצת טמבור.

המתקן, פרי המצאה ישראלית, הוא הראשון בעולם הפועל באמצעות ריכוז קרני שמש.

10 אחוזים מהשפכים

המתקן מסוגל לטהר עשרה אחוזים משפכי אילת, עד לדרגה המתאימה להשקיית כל סוגי הגידולים, ובהם ירקות למאכל ללא בישול.

המתקן מודולארי, ואפשר להתאימו לכל כמות שפכים רצויה על ידי הוספת מראות, המשמשות לריכוז קרני השמש.

בעת ביקורו באילת סיכם שריד עם הנהלת מקורות ועיריית אילת, על התחלת העבודות להקמת משאבות חדשות, להזרמת השפכים מאגני המחמצן של אילת למאגרים החדשים שנבנו כ-30 ק"מ צפונית לאילת, ליד תמנע.

ממקורות נמסר, כי בתוך חודשיים, עם הפעלת המשאבות, תופסק להלוטין הזרמת שפכי אילת לים.

ראש עיריית אילת, גבי קדוש, מסר כי המים המטוהרים ישמשו, בהתאם לסיכום שהושג בעבר עם חברת מקורות, להשקיית שדות קיבוצי המועצה האזורית חבל אילות.

מואשם כי אנס את אשתו 4 פעמים באלימות

מאת משה טובאל

תושב נתניה בן 46, הואשם ביום ו' בבית המשפט המחוזי בתל אביב בארבעה מעשי אונס של אשתו, תוך שהוא מכה אותה כדי שתיענה לדרישותיו המיניות.

התובעת, עו"ד אורלי בן ארי, מגוללת בכתב אישום ארוך את התנהגותו של הנאשם, שנהג לאנוס את אשתו בכוח תוך הפרת צו של בית משפט שאסר עליו להיכנס לביתם המשותף. בני הזוג נשואים 25 שנה, ולהם שלושה ילדים.

לטענת התביעה, ב-7 באפריל '93 סמוך לחצות, בעת שהאשה ישבה על המיטה בחדר השינה, נכנס הנאשם למיטה, חבט בה וגרם לה לשכב. האשה ביקשה מבעלה לעזוב אותה לנפשה, מאחר שאינה חשה בטוב, וכתגובה היכה אותה בעלה בראשה כמה פעמים. לאחר מכן, תפס את ידיה בידו האחת, סתם את פיה בידו השנייה, ואנס אותה.

כעבור כשבוע, סמוך לחצות, שוב אנס את אשתו, וכך עשה גם בשבוע שלאחר מכן. מעשה האונס הרביעי המיוחס לנאשם אירע ב-14 באוגוסט '94.

לפני כשנה, בעקבות תלונתה של האשה, הוציא בית משפט השלום בנתניה צו האוסר על הנאשם להיכנס לבית שבו מתגוררת אשתו, וכן להטריד אותה בכל דרך. תוקף הצו היה למשך שלושה חודשים.

התובעת ביקשה מבית המשפט לעצור את הנאשם עד לתום ההליכים נגדו, בהדגישה כי הוא מדאשם בהתעללות מינית ופיסית רבת שנים. הדיון בבקשת התביעה יתקיים השבוע.

פלילים

● **עציר התאבד במשטרת ראש פינה.** מודיס דהאן שהיה עצור במשטרת ראש פינה, נמצא תלוי בתא המעצר ביום ו' לפנות בוקר. הוא קשר את גופייתו לסורגי החלון וחנק את עצמו. צוות מד"א ניסה להחיות את דהאן, אך לשווא. מפקד משטרת ראש פינה, פקד רוברט שלום, הורה לחקור את מות העציר. (ע)

● **מואשם ברצח חברו תוך כדי נסיעה פרועה.** תושב כפר מכר, מחוסן עבדה, נגרם למותו על ידי חברו. כך נטען בכתב אישום שהגישה פרקליטות מחוז חיפה נגד חיר יוסף חליל המואשם ברצח בכוונה תחילה. בציג הפרקליטות, עו"ד משה כהן, טען שעבדה נלווה בליל ה-27 ליולי לנסיעה במכונית, שבה נהג חליל בפזיזות ובמהירות מופרזות. התברר כי חליל רגז על ביטול אירוסיו לבת הכפר, לאחר שלא עלה בידיו לקבל את הסכמת אביה של האשה לנישואיה. לטענת התביעה, לאחר שעבדה, שהיה ידידו של חליל, הוכיח אותו על נהיגתו הפרועה, הסתער חליל על עבדה, דקר אותו בחזהו וגרם למותו. (ע)

● **נאנסה בדירתה על ידי בעלה לשעבר.** אשה בת 28, גרושה ואם לילד בן 5, נאנסה בדירתה בתל אביב ידי בעלה לשעבר. מהמשטרה נמסר כי הוחלט שלא לפרסם פרטים על האונס. מפקד משטרת מחוז תל אביב, ניצב גבי לסט, מסר כי נעשים מאמצים לעצור את החשוד. והחוז ידועה המשטרה מתפשת אחריו. האשה סיפרה כי בעלה לשעבר הגיע לדירתה בצהרים, נעל את הדירה מבפנים, נטל את המפתחות, תפס אותה ואנס אותה. (ע)

● **קנס לעובד מלון שביצע מעשה מגונה בתיירת.** בית משפט השלום בתל אביב גזר שנת מאסר על תנאי וקנס של 2,000 שקל על כאמל חיגאזי, תושב עזה העובד במלון עמי ברחוב הירקון בעיר, לאחר שהורשע בביצוע מעשה מגונה בתיירת. בכתב האישום נאמר, כי ב-15 באוגוסט '94 הגיה הנאשם מאחורי תיירת אנגליה בעת עבודתו במלון, חיבק אותה בחוזקה, תפס בחזה ונישק אותה על לחייה. הנאשם העובד במלון שש שנים הביע צער והודה, אמר כי למד את הלקח והתחייב שלא לחזור על המעשה. פרקליטו טען כי מרשו צפוי לפיטורים מעבודתו בעקבות המקרה. השופטת הוליכה לאמץ את עסקת הטיעון בין התביעה להגנה, ולהסתפק בעונש של מאסר על תנאי וקנס. (ע)

● **חשודה בשידול קטינה לזנות.** מנהלת מכון עיסוי חיפאי, מזל תורג'מן, חשודה בשידול קטינה לעיסוק בזנות. ביום ו' ציוותה שופטת השלום ניצה שרון, להאריך את מעצר החשודה בחמישה ימים לצורך החקירה. נציגת המשטרה, רס"מ אושרה בן-הרוש, טענה שהחשודה ניהלה בחודשים האחרונים בית בושת במרכז שכונת הדר הכרמל, שפעל במסווה של מכון עיסוי. לטענת המשטרה ניצלה החשודה נערות קטינות לעיסוק בזנות במקום. נציגת המשטרה טענה שיש בידי המשטרה עדות של נערה בת 17 שהודחה על ידי החשודה לעסוק בזנות. סניגורה של החשודה, עו"ד בני שקר, טען שהנערה בת ה-17 התחזתה לצעירה בת 24 בפני החשודה, שלא ידעה כלל שהצעירה קטינה. נציגת המשטרה טענה עוד שקיים חשד שמנהלת מכון העיסוי היה מרוויחה מזנות קטינות. (ע)

مكنز من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

נימני (במקום עטר) וחזן בקישור; גדי ברומר בלם אחורי; קלינגר מגן־קשר

אלה מקצת השינויים בהרכב שמתכנן המאמן שרף לקראת פולין

מאת אשר גולדברג

ארבעה ימים אחרי התבוסה 4–0 לקרואטיה, מתחיל המאמן שלמה שרף בהפקת הלקחים שיובילו לשינויים בלתי נמנעים בשיטת המשחק ובהרכב לקראת פולין.

השינוי הבולט, מלבד הצבת גדי ברומר בעמדת הבלם האחורי, יהיה שילובו בקישור של אבי נימני ממכבי תל אביב על חשבונו של ראובן עטר. שינוי נוסף יהיה הצבתו של אלון חזן בקישור, כאשר הקפטן ניר קלינגר ינוסה בעמדה חדשה שבה לא שיחק זמן רב – באגף הימני, תפקיד שהוא מעין שילוב של מגן־קשר על חשבונו של אלון חזן, שמילא תפקיד זה בשני המשחקים האחרונים נגד ארגנטינה ונגד קרואטיה.

שחקנים שעימם שוחחתי אתמול אמרו, כי ההרגשה בנבחרת משונה – אין אווירה ואין התלהבות. שלא לייחוס הוסיפו: "מי שיגיע לאימונים יראה כי כאשר האימון מסתיים, לא נשאר שום שחקן לתרגול נוסף. כולם בורחים למקלחות".

בשלב זה אין שרף מתכוון לזמן את יצחק זוהר, שנפצע ביום שישי במשחק הבכורה שלו בליגה הבלגית במדי אנטוורפן. גם אלי אוחנה אינו מתכוון ליזום את שובו לנבחרת, ויצפה לפנייה אישית של המאמן הלאומי, כאשר התנאי הוא מקום בטוח בהרכב הראשון.

מחר אמורים לדון במזכירות ההתאחדות לכדורגל בעניין ועדת הנבחרות. הכוונה היא להקים צוות שיעבוד לצד המאמן שרף וייעץ לו בתחום המקצועי. שרף כבר הודיע שאינו מוכן לעבוד עם שום ועדה שתדון איתו בעניין הנבחרת הלאומית.

בית א'

1.	הפועל חיפה	2	3–4	4
2.	בני יהודה	2	4–4	3
3.	מכבי חיפה	2	1–1	2
4.	הפועל תל אביב	2	2–1	1

בית ב'

1.	עירוני ראשל"צ	1	1–5	3
2.	מכבי ת"א	1	0–1	3
3.	מכבי נתניה	1	1–0	0
4.	צפרירים חולון	1	5–1	0

בית ג'

1.	הפועל באר שבע	2	1–5	6
2.	מכבי הרצליה	2	0–2	6
4.	הפועל פתח תקוה	2	4–1	0
3.	הפועל בית שאן	2	3–0	0

בית ד'

1.	מכבי פתח תקוה	2	1–4	6
2.	בית"ר תל אביב	2	1–1	2
3.	עירוני אשדוד	2	3–2	1
4.	בית"ר ירושלים	2	2–0	1

עונת הכדורגל תחל בסוף השבוע

בסוף השבוע יחלו משחקי הליגה הלאומית בכדורגל לעונת 1994/95. זו הליגה הראשונה בישראל שתחל את פעילותה. משחק אחד יתקיים כנראה רק ביום ראשון – המשחק בין מכבי תל אביב לעירוני אשדוד, מפני שמכבי תל אביב תשחק ביום חמישי בגביע אירופה למחזיקות גביע, נגד קפלאוויק מאיסלנד.

משחקי המחזור הראשון:
באר שבע – בית"ר ת"א
עירוני אשדוד – מכבי ת"א
מכבי נתניה – מכבי פ"ת
מכבי חיפה – מכבי הרצליה
הפועל פ"ת – בית שאן
צפ. חולון – הפועל חיפה
הפועל ת"א – בית"ר ים
בני יהודה – ראשון לציון

הקאדטים עלו לגמר אליפות אירופה

השיגו ארבעה נצחונות והפסד בטורניר חצי הגמר שנסתיים בגרמניה

מאת אלי פרוסי ואריה ליבנת

נבחרת הקאדטים של ישראל בכדורסל עלתה לגמר אליפות אירופה שתהיה ביולי 1995 בפורטוגל, לאחר שסיימה את טורניר חצי גמר אליפות אירופה בסארלואיס, גרמניה, במקום השני, עם מאזן של ארבעה ניצחונות והפסד בודד למקדוניה שסיימה ראשונה.

בסוף השבוע זכתה ישראל בשני ניצחונות, על רוסיה 77–72 (36–38) כשאילן קדוש ממכבי נתניה שנבחר לשחקן המצטיין בטורניר סיים עם 38 נקודות ועל גרמניה 63–54 (26–31). לישראל: קדוש 15, ליאור קצ'ינסקי 15, גור פורת 14.

הניצחון על גרמניה העלה את אנגליה לטורניר הגמר על חשבונה של אנגליה.

גביע אלון להפועל ת"א

הפועל תל אביב זכתה בטורניר ע"ש יגאל אלון לאחר שניצחה בגמר את בני הרצליה 110–98 (55–57). התל אביבים הפגינו משחק משובח וגיבור הניצחון היה באק ג'ונסון שקלע 23 נקודות. לתל אביב: ג'ונסון 23, ואגנר 20, אורדיטי 20, פליישר 14, קראוזר 11, ברקוביץ' 10, יאיר 8. להרצליה: תומפסון 19, הרמן 17, בר־מור 16, אמישה 13, כץ 12, אליך 12, מלכו 9, אטלס 4.

הפועל גליל עליון זכתה במקום השלישי לאחר שניצחה את הפועל גבת 102–88. שלשום בחצי הגמר ניצחה הפועל הרצליה את הפועל גליל עליון 90–83 והפועל תל אביב ניצחה את הפועל גבת 99–87 (50–43). לתל אביב: ג'ונסון 22, יאיר 13, קראוזר 12, אורדיטי 11, ברקוביץ' 10, ואגנר 9, כץ 7, ספיוק 7, פליישר 7. לגבת: מונרו 30, גרוזין 19, לב 9, אברמוב 9, אברמוב 6, שורצמן 6, קורנליוס 2.

בית"ר ר"ג תופיע בלאומית עם הנוער

בית"ר רמת גן תופיע בעונה הבאה בליגה הלאומית עם הרכב הנוער של האגודה בתוספת שלושה שחקנים שהושאלו בעונה שעברה לקבוצות מהליגות הנמוכות. את הקבוצה יאמן מיכה ריידר, מי ששימש עוזר של מאיר קפינסקי בעונת העלייה ללאומית (92/93). בשל שהייתו של ריידר בחו"ל יגאל עוזה, ירביב דרומי את משחק הגביע של הקבוצה ביום הבינשי נגד בית"ר מגדל העמק.

אנטיב ניצחה באילת

קבוצת אנטיב מצרפת המשיכה במסע הצלחותיה בארץ, כאשר ניצחה את הפועל אילת 95–88 (51–47). לאנטיב: ריברס 36, ארכבוזבסקי 21. לאילת: רוזנברג 19, קברי 18, לזב 16, חי 7, סימס 7. שפטו ביטון ותרימון, 600 צופים.

חזון גולדשטיין

שחקני חיזוק הוזמנו לפרידה ממרסר

מכבי תל אביב הזמינה כמה משחקני החיזוק שלה בעבר למשחק הפרידה מלהאן מרסר שיהיה נגד אולימפיאקוס פיראוס שיהיה בתחילת ספטמבר ביד אליהו. השחקנים שהוזמנו הם: דונאלד רויאל, מייק מיצ'ל, הנרל אלכסיס, ספנסר דאנקלי, תווה ורגאס וכן וילי סימס.

מכבי קרית מוצקין מלאומית ב' ניצחה במשחק אימון את הפועל ירושלים 86–76 (47–48). למוצקין: ראדוביץ' 31, הוידר 21, ריי 13. לירושלים: תומפסון 22, תורג'מן 17.
אייל הורן

• שלמה גרוזר הוא היו"ר החדש של קבוצת הפועל תל אביב. גרוזר שנבחר במשחקי הקבוצה בטורניר אלון הוא בעל פאב בתל אביב.

2 נצחונות לחולון

קבוצת הפועל חולון שערך מריתניה ירד לאחר התבוסה באימון באילת בשבוע שעבר, קיימה בסוף השבוע שני משחקי ידידות מול קבוצות זרות וניצחה בשניהם. במשחק הראשון שלשום ניצחו החולונים את מכללת מיאמי 69–60 (40–26). הסטודנטים ממיאמי לא היו יריב שקול והיו חלשים מאוד. לחולון: תורקייל 17, פיליפס 12, גודרזן 9, שטיינהאור 9, קובה 7, אהרוני 7, לוי 6, קרטר 2. למיאמי: פירסון 19, דיוים 18, רדסה 8, אוזארד 6, מק קורמיק 5, פריור 2, סימס 2. שפטו דוד דגן ושאול יהלום, 1000 צופים, בחולון. בשבת ניצחו החולונים את רד הולון 86–77 (50–58).

אנטוורפן נוצחה 1–3, זוהר נפצע

הופעת הבכורה של איציק זוהר ביום שישי בליגה הבלגית היתה מאכזבת. קבוצתו, אנטוורפן, נוצחה 1–3 במשחק חוץ נגד סטנדרד ליאז'. משחק זה פתח את העונה הבלגית החדשה.

זוהר נפצע בדקה ה־20 בקרסול רגל ימין בתיקול עם חלוץ יריב ולאחר שלוש דקות פרש מהחלק. זוהר נבדק אתמול על ידי רופא הקבוצה, שציווה עליו לנוח שלושה ימים. הוא יחזור לאימוני הקבוצה ביום שלישי.

אנטוורפן ספגה את השער הראשון בדקה ה־6 מרגלי שחקן החזק האוסטרלי של ליאז' וידמאר. שלוש דקות לאחר צאתו של זוהר השוותה אנטוורפן ל־1–1. את שער השוויון הבקיע מחליפו של זוהר שנכנס לשדה 3 דקות קודם לכן. במחצית השנייה הוסיף האוסטרלי של ליאז' וידמאר שני שערים (דקות 68, 88) שהבטיחו לקבוצתו את הניצחון.

איציק זוהר אמר אתמול: "אני מאוכזב, זו לא הופעת הבכורה שציפיתי לה, אבל בסך הכל היתה אווירה חיובית. הגיע קהל רב מאנטוורפן וראיתי שאוהדים תלו על הגדרות דגלי ישראל. כשיצאתי הידדו אותם. הפציעה לא קשה ואני מקווה להשתתף במשחק הקרוב. כבר התגברתי על פציעות מסוג זה".

האלופה אנדרלכט נוצחה במשחק חוץ בידי סרקל ברוז' 2–1.

תוצאות נוספות: לומל – לירסה 2–3; שארלרואה – מכלן 0–1; מולנבק – קלוב ברוז' 1–1; גנט – בורנן 1–2; פ.ס. ליאז' – סינט־טרוידן 1–1.

• סקוטלנד. אברדין – פאלקירק 2–2; סלטיק – דאנדי יונייטד 1–2; היברניאן – קילמארנוק 0–0; מאת'רוול – הארטס 1–1; פארטיק – ריינג'רס 0–2.

מוטי איוניר עבר לשמשון

הקשר מוטי איוניר ישחק בעונה הקרובה בשמשון תל אביב. איוניר שיחק בעונה שעברה בעירוני אשדוד, אולם לא הגיע לסיכום כספי עם ההנהלה לגבי המשך חוזהו לעונה הקרובה. כתוצאה מכך חל נתק בין שני הצדדים. לאיוניר היו כמה הצעות נוספות, מכבי יהודה והפועל רמת גן, אולם ההצעה של שמשון תל אביב היתה הגבוהה ביותר ולכן החליט הכדורגלן לשחק בה בעונה הקרובה. אתמול טס איוניר למחנה האימון של שמשון תל אביב בגרמניה. כשיחזור מהמחנה יסוכמו הפרטים האחרונים בחוזה של הכדורגלן והוא יועבר באופן רשמי בהתאחדות.

שלומי לויה

האלופה סן ז'רמן במקום ה־15 אחרי הפסד 0–1 למובילה נאנט

נאנט, צרפת (רויטר). האלופה, פאריס סן ז'רמן, נוצחה שלשום 1–0 בידי המובילה, נאנט. פאטריס לוקו כבש את השער היחיד במשחק בדקה ה־18, והעלה את מאזן הנקודות של נאנט מפתיחת העונה ל־13. זה היה שערו הרביעי של לוקו העונה. גם רולאנד וולפארת' מסט. אטיין ווזאל סיהי מלנס הבקיעו ארבעה שערים.

זה גם היה הניצחון הרביעי בחמישה משחקים של נאנט. ללוקו היתה הזדמנות מצוינת לכבוש גם בדקה ה־75, אבל השוער של סן ז'רמן, ברנארד לאמה, הדף. סן ז'רמן מדורגת במקום ה־15 עם חמש נקודות בלבד.

ליון, שהובילה את הטבלה עד המחזור עם נאנט, הובסה בקאן 5–1.

מונאקו גברה על ליל 2–0 משערים של יורי דז'ורקף (11) ודין פטרסון (36). בורדו ניצחה את סט. אטיין 2–1 ואולדאיר העלה את בורדו ליתרון 1–0 בדקה ה־22. זינדין זידאן העלה ל־2–0 אחרי תשע דקות. רולאנד וולפארת' קבע את תוצאת הסיום בדקה ה־39.

תוצאות נוספות: לה האבר – מונפלייה 2–1; לנס – מארטיג 1–2; סושו – רן 1–3; שטראסבורג – ניס 2–3; באסטייה – קאן 1–0; מץ – אוקזר 1–1.

הצמרת (אחרי חמישה משחקים): נאנט 13; לנס 10; קאן 10; ליון 10; בורדו 10. קן מדורגת אחרונה, עדיין בלי נקודות.

• ליגה שנייה. מארסיי ניצחה אתמול בביתה 1–0 את אלס, והיא מדורגת במקום השלישי עם 10 נקודות.

• פורטוגל. ספורטינג ניצחה במשחק חוץ במחזור הפתיחה 2–0 את פארנסה.

פסארלה – מאמן נבחרת ארגנטינה

בואנוס איירס (סי"נ). דניאל פסארלה מונה אתמול מאמן נבחרת ארגנטינה במקום אלפיו באסילה – הודיעה התאחדות הכדורגל של ארגנטינה.

ניצחון 17–24 לנוער על מקדוניה בפתיחת אליפות אירופה בכדוריד

מאת אבי רוזנברג

נבחרת ישראל השיגה אמש ניצחון משכנע, בפתיחת אליפות אירופה בכדוריד לנוער, כשגברה בפתח תקוה על מקדוניה 24–17 (12–8).

ישראל שלטה בקצב המשחק החל מהדקה ה־19, כשלוח התוצאות עדיין הורה על שוויון 6–6. בדקה זו עלתה הנבחרת ליתרון 7–6, ולא שמטה אותו עד לסיום. ישראל גילתה משחק בוגר, שיחקה כהלכה בהגנה, כשהכדורן רץ והבר משכמו ומעלה (עצר שלוש מכות 7'), ובהתקפה הציגה משחק מאורגן שהקל על ביצוע שערים. לעומתה, התבססה הנבחרת המקדונית על מבצעים אישיים בהתקפה, כששחקניה מנצלים מדי פעם עייפות בהגנה הישראלית כדי להבקיע.

ישראל הוליכה פעמיים ביתרון שיא בן שבעה שערים, בדקות ה־50 (12–19) וה־56 (15–22), ובאר מור בסיום 17–24.

לישראל: סוקל 8, סובל 5, פרוחן 4, אקרמן 2, ישועה 2, בל, בלסר ושריקי.

שפטו קשקש וקיסלב מרוסיה, 700 צופים בפתח תקוה.

• יתר התוצאות – בית א': דנמרק – צ'כיה 36–17, הונגריה – יוון 16–15; בית ב': פורטוגל (אלופת אירופה) – בולגריה 31–13, רוסיה – שוודיה 30–24.

• משחקי היום: 10:30 צ'כיה – הונגריה, 12:15 פורטוגל – רוסיה, 14:00 רומניה – בולגריה, 16:00 שוודיה – ספרד, 18:00 ישראל – יוון, 21:00 מקדוניה – דנמרק.

טקס הפתיחה הרשמי יהיה הערב בשעה 19:30 בהיכל הספורט בפתח תקוה.

לחץ יווני נשא פרי

ראשי המשלחת היוונית, האחרונה שהגיעה לאליפות, הגבלה בתוקף כבר ביום שישי בבוקר שלא יונף הדגל המקדוני ולא יושמע הימנונה. ראש המשלחת, יורגו אליקוס, הודיע כי במשלחת זהו איומה על ההתאחדות היוונית שאם מקדוניה תופיע באליפות אירופה בישראל – תפקיד זו את כל הביכונה בכדוריד היווני. הוא גם שוחח עם יו"ר האיגוד הישראלי יצחק פרנקל כדי שסייע לו, אך הלה ביקש שלא לערב פוליטיקה בספורט.

אף על פי כן הפעילו היוונים לחץ כבד, ואחרי דיונים שנמשכו שעות ארוכות הוליטו ראשי ההתאחדות האירופית – שהוזמנו על ידי הנוער האולימפי הבינלאומי – כי דגל מקדוניה לא יונף באולם המשחקים, אך יונפו דגל ההתאחדות האירופית ודגל הוועד האולימפי הבינלאומי שתחת שמם תופיע נבחרת מקדוניה. גם ההימנון המקדוני לא יונגן, אלא זה של הוועד האולימפי הבינלאומי. אם לא יימצא הימנון זה, לא יונגן גם ההימנון של דנמרק במשחקה נגד מקדוניה היום.

הנהלת האן.בי.איי. ביטלה את החוזה של קוקוץ' בשיקאגו

ניו יורק (איי.פי). הנהלת אן.בי.איי. הוליטה אתמול לבטל את החוזה שחתמה שיקאגו בולס עם שחקנה הקרואטי, טוני קוקוץ', בטענה שהוא עבר על חוקי תקרת השכר. זה החוזה השלישי שהנהלת הליגה מבטלת בגין סיבה זו. החוזים הקודמים היו בין הוראס גרנט ואורלנדו מג'יק ובין איי.סי. גרין ופיניקס סאנס.

יעקב בלסנבוים מונה מנהל הספורט ברדיו

מנהל חדש למחלקת הספורט בקול ישראל. ביום שישי הוחלט למנות למנהל מחלקת הספורט את יעקב בלסנבוים, מי שהיה עד עכשיו אחראי על נושא ההקלטות המים בתחנה. בלסנבוים שהיה בעבר כתב ושדר מתכנית שירים ושערים, יחליף את דני דבורין.

דני פרידמן יופיע במדי טנריף, אלופת ספרד בכדורעף

מאת עמיחי אלפרוביץ

דני פרידמן, שחקן נבחרת ישראל בכדורעף ששיחק בעונה שעברה בליגה השנייה באיטליה, חתם על חוזה בטנריף, אלופת ספרד.

אחד ניחש 15

לאחר בדיקה של 90% מטפסי הטוטו נמצא משתתף אחד שניחש את כל 15 התוצאות בטוטו. 79 ניחשו 14; 1,377 ניחשו 13; 7,500 ניחשו 12.

הניחוש הנכון: 1, X, 1, 1, 1, 1, 1, X, 1, 1, X, 2, X, 2, 1.

טוטו תיקו

לאחר בדיקה של 90% מהטפסים נמצא משתתף יחיד שהצליח לנחש את כל שבעת המשחקים. 34 ניחשו 6 ו־431 ניחשו 5.

הניחוש הזוכה: 2, 7, 11, 13, 17, 20, 21.

אקרמן ושני זכו באליפות ישראל בהתעמלות מכשירים

דני אקרמן ומאיה שני זכו באליפות ישראל בהתעמלות מכשירים. האליפות שנמשכה שלושה ימים, התקיימה במכון וינגייט, במקביל לאליפות ישראל נערכה גם תחרות לגביע השלום בהתעמלות.

אקרמן, שזכה באליפות זו השנה השנייה ברציפות, זכה גם בגביע השלום לאחר שצבר 106.40 נקודות. הוא הקדים את רועי מלכה שצבר 104.20 נקודות, לפני מתעמל ביוק.

בתחרות לנשים זכתה בגביע השלום הרוסיה האנה סודרידי שצברה 74.02 נקודות, שניה ואלופת ישראל היא מאיה שני 73.48 נקודות.

בתחרות שפטה [illegible].

• אתלטיקה. פנחס שפסר זכה במדליית כסף באליפות ארה"ב לותיקים באתלטיקה. שפסר הופיע בקבוצת גיל 50–54, בקפיצה משולשת עבר 9.25 מ'. בתחרות השתתפו בעלי מדליות אליפויות.

תצלום עודד קרן

החיפאי טל בנין (שני מימין) בצבת של שחקני בני יהודה. משמאל משקיף מאלניקוב

כשהגנות גרועות החלוצים חוגגים

הפועל חיפה – בני יהודה 3–4 (2–2)

מאת שרון מישל

שבעה שערים, בהם שניים שהובקעו בבעיטות 11, ועוד הרבה מגויות רבות ליד שני השערים, מאפיינים בדרך כלל משחק טוב ומרתק. אולם המשחק בשכונת התקוה היה בינוני מאוד ורק יכולת גרועה של שתי ההגנות איפשרה תוצאה רבת שערים.

קבוצת הכוכבים של הפועל חיפה היתה רחוקה מלהרשים. עטר ובנין נראו עייפים וכלל לא הורגשו ובהגנה לא הצליחו הבלמים סרגיי בוטבלי (נבחן בקבוצה) ודני מלכין, להסתדר עם מסובי וסהר מזרחי אף שלא היו מהירים. גם הגנת בני יהודה היתה חדירה כשמזרחי ואיציק לוי לא בלמו את הזוג החיפאי.

בני יהודה פתחה היטב ובדקה ה־12 הוכשל מסובי בידי בנין כ־30 מטר משער חיפה. איזמירלי בעט את כדור העונשין אל בין חיבורי הקורות, 0–1 לבני יהודה. בדקות ה־15 וה־16 החמיצו מזרחי ומסובי משני מצבים מצויינים. בעבר השני (21) יצאה חיפה להתקפה שבסיומה מצא עטר את מאלניקוב וזה בעט מ־15 מטרים לפינה הימנית. 1–1.

בדקה ה־31 2–1 לחיפה. ערן כהן בעט מ־20 מטר כדור לא חזק שקיפץ על הדשא, הטעה את שטראובר ונעצר ברשת. בחלוף שלוש דקות הכשיל ערן כהן את אוחיון ברחבת חיפה ואת כדור ה־11 בעט סהר מזרחי לפינה הימנית, 2–2.

בדקה ה־63 עלתה חיפה ליתרון שני. מאלניקוב הוכשל בידי מזרחי ברחבת ה־16 וראובן עטר בעט מהנקודה הלבנה לרשת הגבוהה. בני יהודה לא ויתרה והשוותה בפעם השנייה (75). אלפיה בעט בחוזקה, אסייג הדף, מזרחי הגביה, אסייג הדף שנית, לעבר אלפיה שמעשרה מטרים בעט לרשת.

במשחק כה מפוזר אך טבעי ששער הניצחון יהיה שער עצמי. בדקה ה־84 הדף שטראובר כדור נגיחה של זועבי, קשלוק המשיך בבעיטה לשער והאסילי מוקאן, שניסה להרחיק מקו השער, בעט לרשתו וקבע את תוצאת המשחק, 3–4 לחיפה.

• בני יהודה: שטראובר, ששת, מזרחי, איציק לוי, אוחיון, אידמירלי, אוסאצ'י, יפה (אייזנברג), סהר מזרחי, מסובי (אלפיה), מוקאן. המאמן: ניסים בכר.

• הפועל חיפה: אסייג, אהרוני, בוטבלי, מלכין, בן מרגי, בנין, עטר, טלקר (זוהר), קשלוק, ערן כהן (עמר), מאלניקוב (זועבי).

שפט אריה הלף, 1,000 צופים, בשכונת התקוה.

יוצאים לאוסטריה עדיין בלי ניצחון

מכבי חיפה – הפועל תל אביב 1–1 (0–0)

מאת דוד פרשלקוביץ

משחק גביע הטוטו של מכבי חיפה נגד הפועל ת"א, היה אמור להוות לחיפה הכנה רצינית אחרונה למשחק הגומלין נגד ולצבורג ביום רביעי. ללא קשר לתוצאת התיקו, קשה היה למצוא מישהו מהצופים בקרית אליעזר שיהיה מוכן לשים את כספו על החיפאים לקראת משחק גביע אירופה.

חיפה פתחה את העונה בכושר גרוע והיה זה עבורה אמש המשחק הרביעי בקרית אליעזר ללא ניצחון. הבעיות של חיפה לא נגמרות בשחקנים שאינם, אלא בעיקר באלה שמשחקים. למעט שניים (רפי כהן וחרזי) כל השאר רחוקים מאוד מהרמה הטובה שלהם אשתקד. חוץ מרוני לוי כבדים, ההגנה לא תומכת מספיק בגוף שבו חסר חלוץ כובש שערים.

הפועל ת"א, לעומת זאת, באה למשחק הזה עם מעט ציפיות וכמובן שמחה בסיום על התוצאה שהשיגה למרות שגם היכולת שלה לא תספיק אלא לדירוג בין תחתית הטבלה למרכזה. בהפועל אפשר היה להתרשם מהזר החדש, מוסקל, וכן מיעקב שורץ, שיתפוס במרוצת הזמן את עמדת המנהיג במרכז המגרש.

חיפה היתה על סף יתרון במחצית הראשונה, לאחר שאוחלאי הכשיל את רביבו ברחבה והשופט בנישתי הורה על בעיטת 11. רביבו, שכבר כבש נגד ולצבורג, בעט גרוע לאמצע השער וכף הדף ברגלו. עד למחצית היו לחיפה עוד שתי הזדמנויות.

המחצית השנייה היתה גרועה יותר. דפיקות לב ורציניות נגרמו לאנשי חיפה בדקה ה־59 שבה תוקל רביבו מאחור בידי אלון אופיר והורד מן המגרש על אלימות. כאשר נראה שהמשחק יסתיים בתוצאה מאפסת, קיבל הולצמן (85) כדור מברקוביץ', עבר את השוער וגילגל פנימה, 1–0.

החיפאים לא הספיקו להגיע, כאשר מחיאות הכפיים של אוהדיהם התחלפו בשריקות בוז. אמסלם הגביה כעבור דקה כדור משמאל, אוחלאי הסיט בחזה לשוער שבעט משמונה מטרים לחיבורים, 1–1.

• מכבי חיפה: רפי כהן, בלבול, קונייצב, הרזי, דניאל, רביבו (קדוש), רוני לוי, קנדארובו, חזן, ברקוביץ', הולצמן (גרייב). המנהל המקצועי: גיורא שפיגל.

• הפועל תל אביב: בקו, אוחלאי, מימר, לוקשיק, אמסלם, תומר אליהו, שורץ, מוסקל, שגיב אליהו, אופיר, זנטי. המנהל המקצועי: משה סיני.

שפט יוסף בנישתי, 2,000 צופים, בקרית אליעזר.

סויסה ושיקוה תיעתעו בחולון

עירוני ראשל"צ – צפרירים חולון 1–5 (1–4)

מאת רוני בראון

שבוע לפני פתיחת הליגה צריכים בצפרירים חולון להיות מודאגים מתצוגת הנפל של הקבוצה אתמול מול עירוני ראשל"צ, העולה החדשה, שעשתה רושם מצויין למרות ששיחקה בלי הזר ירנצ'וק, חלפון ובן דב.

בדקה השישית כבשה עירוני שער ראשון. גביש מסר לעבר שיקוה, מול הגנה חולונית לא מוכנה, וסויסה שקיבל את הכדור משיקוה הקשית מ־14 מטר מעל לידקוב.

בדקה ה־13 השאיר סויסה את הזר החדש של ראשל"צ, גברי רמיזוב, מול לידקוב. השוער הצליח להדוף רק עד רגליו של שיקוה שהמשיך פנימה. בדקה ה־18 כבר 3–0. שיקוה חטף כדור 40 מטר מהשער, עבר בקלות את מגיני חולון ובעט מ־16 מטר אל החיבורים.

בדקה ה־23 הראתה צפרירים סימני חיים: אבוקסיס הגביה, הגנת ראשל"צ קפאה ואלי כהן נגח בקלות פנימה. שלוש דקות לסיום מחצית המשיך סויסה לסחרר את הגנת חולון, פרץ לכיוון השער, עבר את לידקוב ונעצר רק על ידי גולדברג הדרשא. את בעיטת ה־11 ביצע היטב עזרן. 1–4.

בדקה ה־60 הוציא אלי כהן את העצבים על סויסה והורחק. חמש דקות לסיום קבע סויסה 1–5, כאשר קיבל כדור מאופיר חיים, עבר שוב את לידקוב וכבש.

• ראשל"צ: אלימלך, מרציאנו, מלוקוב, גביש, אלברט (אופיר חיים), עזרן, רגאי, חפר, רמיזוב (קפטה), שיקוה (ניר לוי), סויסה. המאמן: אלי כהן.

• צפרירים: לידקוב, הרשליקוביץ', גולדברג, אלי כהן (הורחק), דוד פרץ, אבוקסיס, פס, בן ברוך (איציק לוי), מאיה (זיתוני), שירזי, טובי (ידמיה). המאמן: רמי לוי.

שפט אייל צדה, 600 צופים, באיצטדיון רמת גן.

מכבי ת"א מבקשת להעתיק משחקה באשדוד ליום א'

מאת אשר גולדברג

מכבי תל אביב פנתה בסוף השבוע באופן רשמי להתאחדות לכדורגל בבקשה לדחות את משחק הליגה שלה בשבת, משחק חוץ נגד מכבי עירוני אשדוד. הנימוק של מכבי תל אביב: הופעתה ביום חמישי במשחק הגומלין נגד מחזיקת הגביע האיסלנדי קפלאוויק.

במכבי תל אביב טוענים כי הנוהג לשחק ביום חמישי בטורניר למחזיקות גביע הוא חדש, והקבוצה לא מוכנה לשחק כעבור 36 שעות בליגה. הדרישה היא להעתיק את המשחק ליום ראשון. ההתאחדות הודיעה למכבי תל אביב, כי בישיבת המזכירות שתהיה מחר יועלה הנושא לדיון ולהצבעה.

אבי נימני, שלא התאמן כל השבוע בשל פציעה, יחזור להתאמן מחר. גם אלון מזרחי נרפא מפציעתו וישתתף בחלק מהמשחק נגד האיסלנדים ביום חמישי. בן ישובו להרכב אבי כהן, שסבל מפתיחה קלה בשריר ואלי דריקס, שסיים עונש השעייה בשל כרטיסים צהובים.

כבשו שלישיה ומחכים לאריס

הפועל באר שבע – הפועל פ"ת 3–1 (3–0)

מאת יגאל פלג

משחק חד צדדי, בעיקר במחצית הראשונה, הודות לסרגיי גוסייב שנתן את הטון בחלוקת כדורים ובהובלת ההתקפה, תוך ניצול חולשה של הגנת פ"ת, הביא לניצחון באר שבע 3–1.

ניכר שפ"ת עדיין אינה מוכנה לליגה. היחיד בקבוצה זו שהראה ניצני כדורגל במחצית הראשונה היה מישיש ואילו במחצית השנייה, לאחר שהוכנס עודה, קיבלה פ"ת רוח חיים דבר שעודד אותה. מנגד נחלשו בלמי באר שבע, דוידי ואילה, דבר שאיפשר לפ"ת לכבוש שער כבוד.

בדקה ה־25 קלט סרגיי גוסייב כדור במרכז השדה ומ־30 מטר הבקיע את פביאן. בדקה ה־36 נערכה סדרת מסירות בין גוסייב למדר, שהסתיימה בבעיטה של מדר מ־20 מטר לרשת. שלוש דקות להפסקה ביססה באר שבע את נצחונה: חוות הגביה כדור קרן וגוסייב נגח מקרוב פנימה.

במחצית השנייה האט הקצב, פ"ת התעוררה מעט ובדקה ה־71 חלף ארודים קייסי על פני המגינים ומ־8 מטרים הטעה את רחמים וכבש.

המשחק נמשך בעצלתיים ושחקני באר שבע עשו רושם שהם שומרים על כוחותיהם למשחק גביע אופ"א נגד אריס סלוניקי בעוד 3 ימים.

• באר שבע: רחמים, חוות, אילה, דוידי, וקנין, אלימלך, קלפטש (ניסים אביטן), גוסייב, מדר, אביגדור, ריקי בוקובזה. המאמן: ויטאלי סבצ'נקו.

• פתח תקוה: פביאן, קייסי, שאשה, קרגיל, קוחשווילי, ואליד, קפל (עודה), מישיש, יוסי לוי, מהודר, מאיה (ישראל כהן). המאמן: אלי מחפוד.

שפט רחמים שאשו, 700 צופים, בבאר שבע.

גדי ברומר בנעלי איציק זוהר

מכבי תל אביב – מכבי נתניה 1–0 (0–0)

מאת צחי ברזילי

עם תוספת מלח אוקראיני (ויקטור בלקין) ופלפל ביילורוסי (יורי שוקאנוב), נראה שאוהדי מכבי תל אביב יהנו העונה מתבשילים שייצאו ממטבחו של אברהם גרנט. גם בלי פפריקה־גמבה התבלין הנדיר אלון מזרחי (וכן בלי אבי כהן הדריקס) לא התקשתה תל אביב לכופף את ידה של נתניה.

שוקאנוב שיחק כחלוץ יחיד ומעט מאחור הוצב בלקין כקשר התקפי. שניהם ניידים מאוד, מהירים, לא אנוכיים ונוגעים בכדור רק במידת הצורך. תרומתם ניכרה בייחוד במחצית השנייה, לאחר השער שכבשה ת"א (50). גדי ברומר בעט כדור עונשין מ־25 מטר אל בין חיבורי הקורות של בלדב. טיפול הולם בנעלים לאיציק זוהר.

אז הגבירה נתניה את נסיונות התקיפה ואיפשרה לת"א להציג את השיפור שחל אצלה במעבר מהגנה להתקפה. בלקין כמעט כבש בצמד (60, 61) וגם קלינגר (69) ושוקאנוב (87) החמיצו מעמדות נוחות ברחבה.

נתניה, ששיחקה בלי גבאי, דהאפיץ ושעלי, היוותה יריבה די שקולה במחצית הראשונה. מסירות כפולות בין שקוידין לפיליפצ'וק ברחבה (25) כמעט הסתיימו בשער. אבל בהמשך, נכנעה נתניה לכשרים הגופניים העדיפים של התל אביבים. שוהם, קלינגר ואלון ברומר שלטו במרכז המגרש בקלות יתרה עם הרחקתו של אבישי זאנו (62), שהכשיל בגסות את יעקב הלל.

• תל אביב: אבארגוב, עמית לוי, גדי ברומר, שלת, הלל, שוהם, בן חמו (נחום), אלון ברומר, קלינגר, בלקין, שוקאנוב. המאמן: אברהם גרנט.

• נתניה: בלדב, מלכה, סהא, דומב, בוארון, זאנו, דהאן, בראל (מבורי), אליה, שקוידין (מימון), פיליפצ'וק. המאמן: ויקו חדד.

שפט דני קורן, 1,500 צופים, באיצטדיון ברמת גן.

פקר הלם פעמיים בירושלים

מכבי פתח תקוה – בית"ר ירושלים 2–0 (2–0)

[illegible]

מאת דב בראל

מכבי פתח תקוה, למרות שהפגינה יכולת בלתי משכנעת, הצליחה לנצח באיצטדיון טדי, כהרגלה, את בית"ר ירושלים 2–0.

הפתח תקואים אמנם לא שכנעו וגילו משחק נטוג, שהתבסס על התקפות מתפרצות, אך גם ביכולת זו הצליחו מול ירושלים, שלמרות ששיחקה עם 3 חלוצים, גילתה משחק שקוף, איטי וחסר תכלית.

כבר בפתיחה הצליח כדורגלן הרכש של מכבי, הנתנייתי בני פקר, להבקיע שני שערים. הראשון שבהם (31) בנגיחה, והשני רגעים הבקיע בפעם השנייה את גיורא אנטמן בבעיטה מקרוב.

במחצית השנייה חל שיפור מסויים במשחקה של בית"ר, אך השוער גולן מלול, במספר עצירות נפלאות, מנע ממאיר מליקה לכבוש את שערו. לעומת זאת, בהתקפה נגדית, בעט טל בנייה למשקוף הירושלמי.

• מכבי פתח תקוה: מלול, צופין, רבינוביץ', פקר, שאמנס, שאגג, אברקישק, בגלייבטר, ג. יצחק (בנייה), פיטוסי, גיידרוביץ (צחי), קייסי. המאמן: יהושע פייגנבוים.

• בית"ר ירושלים: אנטמן, ש. לוי, טרסיאק (קדוש), שמואלי, בבאדו, אוחלאי, א. מזרחי, גרשנייב (רייכמן), הרזי, מליקה, אוחנה. המאמן: יוסי מזרחי.

שפט מאיר לוי, 1,500 צופים, בירושלים.

לא יספיק לליגה הלאומית

עירוני אשדוד – בית"ר תל־אביב 1–1 (1–1)

מאת יוסי אראבן

שבוע לפני תחילת הליגה נראה מצבן של עירוני אשדוד ובית"ר ת"א לא טוב. שתי הקבוצות הפגינו יכולת חלשה שללא ספק לא מתאימה לרמה הלאומית. חלוקת הנקודות היתה צודקת. עירוני שיחקה בהרכב חסר מעט, בלי שחקן הרכש הגיברי, תומפסון אליה, ובלי המגן הפצוע אלון כהן.

בית"ר כבשה את השער הראשון בדקה ה־13: רוני אזאס, בלם אשדוד, הכשיל את אלכסנדר גטרוסוב 16 מטר משער אשדוד ואת כדור העונשין בעט שרייג לרשת. שער היתרון של בית"ר החזיק מעמד בדיוק חמש דקות: טלסניקוב הגביה לרחבה ואזאס נגח פנימה, 1–1.

במחצית השנייה ניסו שתי הקבוצות לכבוש שער ניצחון. לעירוני ניתנה הזדמנות מצויינת בדקה ה־54, כשרן חפזי הגביה לרחבה ועמיר תורג'מן נגח מקרוב, אך קורנפיין הציל. בדקה ה־66 הורחק ויטאלי מינטנקו מאשדוד, אחרי שהכשיל את אלכסנדר גטרוסוב.

• עירוני אשדוד: גינצבורג, זריהן, סויסה, מקריצקי, אזאס, בוזגלו, רביבו (פרוינט), אלמוסינו, טלסניקוב, חפזי (גליליי), מינטנקו, תורג'מן. המאמן: זאב זלצר.

• בית"ר תל אביב: קורנפיין, בוטל, לוי, שיגולב, עמר, גטרוסוב, פרץ (אלאלוף), שרייג, רוב, סנדרוי, אבוגיל. המאמן: אברהם מרצ'ינסקי.

שפט סבי אלנקווה, 1,000 צופים, באשדוד.

ההחמצות הסתיימו בדקה ה־75

מכבי הרצליה – הפועל בית שאן 1–0 (0–0)

מאת אמיר יואי

בית שאן, כפי ששיחקה אתמול, לא תצליח בהרכבה הנוכחי, להוות יריבה שוות כוחות למרבית קבוצות הליגה הלאומית. אתמול עשו שחקניה מאמצים רבים לשוב הביתה עם שער נקי, אך שוב נכשלו וגם איבדו את החלוץ הזר, גנארי קורקין, שהורחק בדקה ה־30.

היחיד שבלט בבית שאן הוא השוער מאיר כהן, שנסך בטחון במגיניו ומילט את שערו ממספר מצבים מביכים. לעומתו, לא נזקק שוער הרצליה ולו פעם אחת למתוח את איבריו, מה שמעיד על חולשתם של חלוצי בית שאן.

בדקה ה־30 הורחק החלוץ קורקין שהעיר פעם שניה לשופט קליין על החלטותיו, לאחר שעשר דקות קודם לכן ספג כרטיס צהוב. בדקה ה־75 הסתיימה סדרת ההחמצות של הרצליה בכדור עומק ששלח מרק ואן דר לינדן לעבר משה אמסלם וזה קבע את תוצאת המשחק.

• מכבי הרצליה: קמינוב, ביטון, פולוקארוב, ישראל כהן, קרו (דניאל), אמולג, יניב כהן, ואן דר לינדן (סרג'ון), אמסלם, אוחנה, מרדכי (אלמקייס). המאמן: אלי גוטמן.

• בית שאן: מאיר כהן, דנן, שמעון ביטון, בריגל, עשור (בזמל ואורה), בן גוזי, שלום חזן, קהימי, אלמוג חזן (אליהו), אגבריה, זהרה, קורקין (הורחק). המאמן: אלישע לוי.

שפט עמית קליין, 400 צופים, בהרצליה.

ספורט

דו־קרב במוט בבריסל: בובקה 5.95, קראסנוב 5.75

שיפור של 5 ס"מ לשיא הישראלי בתחרות ע"ש ואן דאם. כריסטי שוב ניצח ב־100 מטר (10.03) וטורנס (10.83) הקדימה את אוטי ופריוואלובה. ג'קסון ממשיך לשלוט ב־110 משוכות (13.22). ג'וינר (7.11) גברה על דרקסלר (7.01) בקפיצה לרוחק

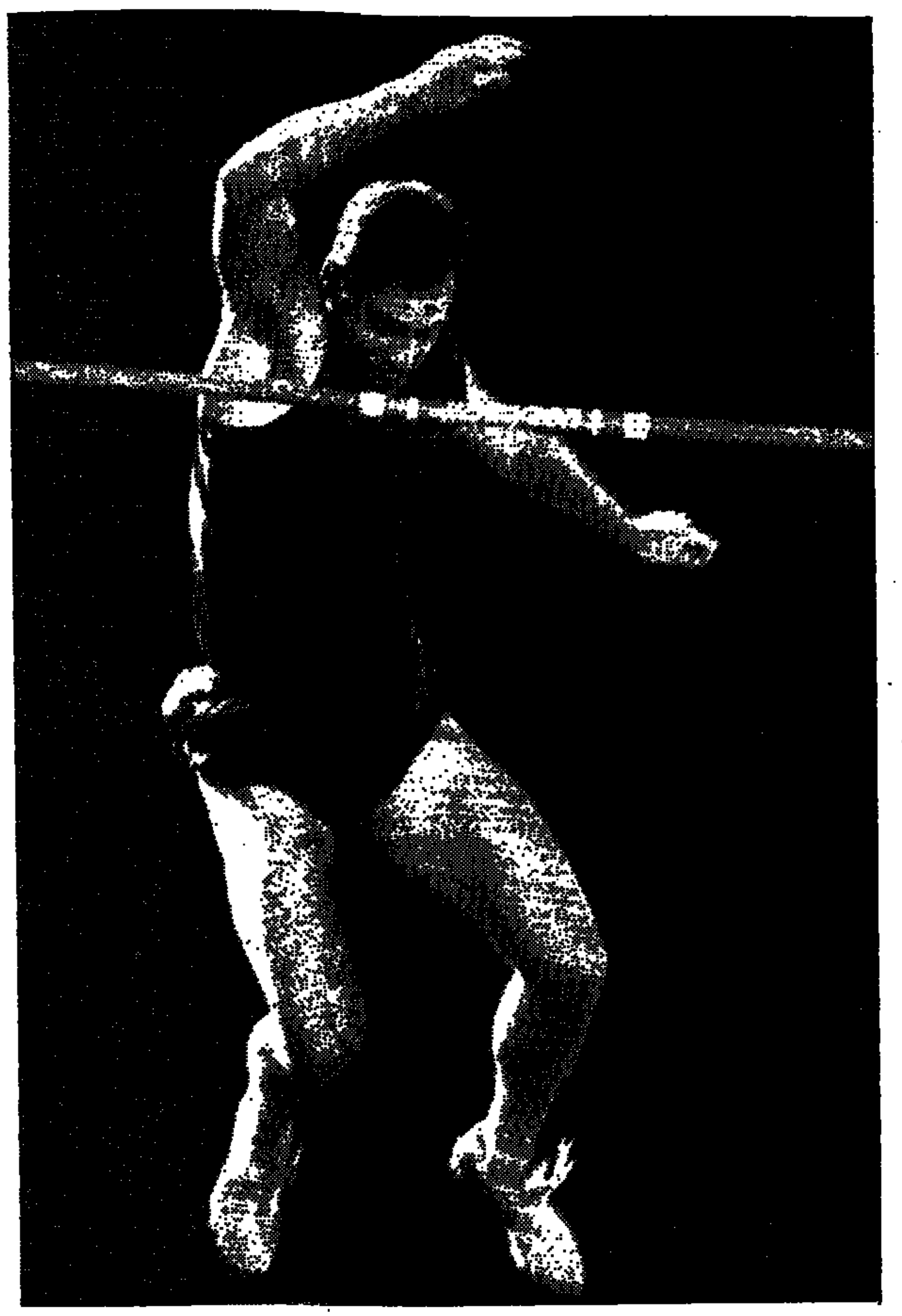

דני קראסנוב במרומים. סרגיי בובקה סייע לו לשבור שיא ישראלי בבריסל

בריסל (רויטר). דני קראסנוב שיפר שלשום את השיא הישראלי בקפיצה במוט במהלך תחרות האתלטיקה המסורתית על שם איבו ואן דאם באיצטדיון הייזל בבריסל. קראסנוב ניתר ל־5.75 מטר, וסיים במקום השני אחרי שיאן העולם, סרגיי בובקה, שניתר ל־5.95 מטר. קראסנוב שיפר בכך ב־5 ס"מ את השיא שקבע ביוני בלוקסמבורג והישווה אותו באליפות אירופה בהלסינקי לפני כעשרה ימים. רודיון גטאולין מרוסיה סיים שלישי עם 5.70 מטר.

מאוחר יותר ניסה בובקה לשפר את שיאו העולמי (6.14 מטר) פעם נוספת, אך נכשל.

זה היה המקבצע, שחתם את התחרות ה־18 לזכר ואן דאם, הדרייד את המסך על 64 שנות פעילות באיצטדיון, בו נהרגו 39 אוהדי כדורגל איטלקים ב־29 במאי 1985, לפני משחק הגמר על גביע אירופה לאלופות בין ליוורפול ליובנטוס. מחר יוחלו הרופרים להרוס את יציעי האיצטדיון, שייבנה מחדש ויישא את שמו של המלך הבנוח בודואן. הוא יכיל 40,000 מקומות ישיבה.

לינפורד כריסטי ניצח פעם נוספת ב־100 מטר בזמן של 10.03 שניות. כריסטי ניצל את היעדרו של שיאן העולם הפצוע, לירוי בורל, וניצח את האמריקאים דניס מיצ'ל (10.12 שניות) וג'ון דראמונד (10.16 שניות).

גוון טורנס מארה"ב ניצחה בזמן טוב יחסית ב־100 מטר (10.83 שניות). מרלין אוטי מג'אמייקה הגיעה שניה ב־10.92 שניות, לפני אירינה פריוואלובה מרוסיה ב־11.70 שניות.

ג'קסון בפעם ה־14

קולין ג'קסון מבריטניה ניצח בפעם ה־14 ברציפות העונה ב־110 מטר משוכות בזמן של 13.22 שניות. הוא הקדים את פלוריאן שוואר־טהוף מגרמניה (13.44 שניות) ומארק מקוי מאוסטריה (13.45 שניות). מאבק מרתק היה בריצת 100 מטר משוכות לנשים, בה ניצחה סוטלה דמיטרובה מבולגריה בזמן של 12.76 שניות. שניה הגיעה יוליה גראודין מרוסיה (12.77 שניות). יורדאנקה דונקובה מבולגריה סיימה שלישית ב־12.79 שניות, זמן זהה לזה של הרביעית, טאטיאנה רשטניקובה מרוסיה.

מייקל ג'ונסון ניצח ב־200 מטר בזמן של 20.02 שניות, לפני ג'ף וויליאמס 20.33 ודניאל אפיונג מניגריה ב־20.55 שניות. אלופת אירופה במרחק הזה, אירינה פריוואלובה, ניצחה גם שלשום בזמן של 22.22 שניות. היא הקדימה שתי אמריקאיות: קארלט גידרי (22.40 שניות) והאנה יאנג (22.47 שניות).

ג'קי ג'וינר־קרסי ניצחה בקפיצה לרוחק, כשניתרה ל־7.11 מטר. הייקה דרקסלר מגרמניה סיימה שניה ב־7.01 מטר, לפני הניצה אינסה קראווטס מאוקראינה 6.75 מטר. בסיום אמרה דרקסלר: "אין לי בעיה להפסיד לג'וינר־קרסי. לפעמים היא מנצחת, ולפעמים אני. הפעם היא ניצחה".

שיאן העולם בקפיצה לרוחק, מייק פאואל, ניצח בזכות הקפיצה החמישית שלו, בה ניתר למרחק של 8.58 מטר. הוא הקדים את קארים סטריט־תומפסון (8.37 מטר), ואת רולאנד מקגי 8.26 מטר. האמריקאי סודי קמפ ניצח בקפיצה לגובה עם 2.31 מטר. הבריטי סטיב סמית סיים שני בתוצאה זהה. הנורווגי שטיינר הואן דורג שלישי עם 2.28 מטר.

השיאן העולמי בהטלת כידון, יאן ז'לזני מצ'כיה, ניצח בהישג של 88.34 מטר. פאטריק בודן משוודיה סיים שני עם 83.42 מטר. מיק היל מבריטניה דורג שלישי, בהטלה של 26 ס"מ פחות מבודן.

אלנה זוזיבה מבלארוס ניצחה בזריקת דיסקוס, 67.44 מטר, והקדימה את דניאלה קוסטיץ מאוסטריה ב־31 ס"מ.

השיא לא נשבר

היילה גברסלאסי מאתיופיה נכשל בניסיונו לשפר את שיא העולם ב־10,000 מטר. גברסלאסי, שיאן העולם ב־5,000, ניצח ב־27:20.39 דקות. סלאח ניסו ממרוקו סיים שני בזמן של 27:21.75, לפני אלויס ניזיגאמה מבורונדי 27:22.06 דקות. ג'יימס קאריוקי מקניה ניצח בחצי המרחק בזמן 13:25.20 דקות.

איבון גרהאם מג'אמייקה ניצחה בזמן של 4:04.35 דקות בריצה ל־1,500 מטר. היא הקדימה ב־53 מאיות את חסיבה בולמרקה מאלג'יריה. אלופת אירופה, סוניה או'סאליבן מאירלנד, סיימה שלישית אחרי 4:05.07 דק'. ונוסטה אגיננגאבו מבורונדי ניצח בריצה המקבילה לגברים בזמן 3.34.35 דקות.

אליוד בארנגטוני מקניה ניצח בריצת 3,000 מכשולים בזמן של 8:17.03 דקות. הוא הקדים שני קנייתים נוספים: ריצ'ארד קוסגי עם 8:17.47 ומתיו בירייר 8:18.30 דקות.

סמואל מטטה מזמביה ניצח ב־400 מטר משוכות בזמן של 48.15 שניות.

מורסלי ינסה לשפר השיא העולמי ב־800 מ'

נורדין מורסלי מאלג'יריה, שיאן העולם ב־3,000 מטר, מייל ו־1,500 מטר, ינסה לשפר היום את שיא העולם ב־800 מטר בתחרות הגראנד פרי שתהיה בקלן, גרמניה. במקצה המקביל לנשים תנסה מאריה מוטולה ממוזמביק, שקבעה בשבוע שעבר את תוצאת השנה (1:55.19 דקה), לשפר את שיא העולם.

לינפורד כריסטי ייעדר מריצת 100 המטר, מאחר שיצא להשתתף במשחקי חבר העמים בקנדה.

● התאחדות האתלטיקה הבינלאומית תחקור את התקרית האלימה שפרצה בין רצי ה־100, דניס מיצ'ל ואולפארה אודינקה, ביום רביעי שעבר במלון נבה בציריך, לאחר תחרות הוולטקלאסה. השניים הכו זה בזה, ואודינקה נזקק לתפרים מעל עינו, ולכן לא השתתף בתחרות בבריסל.

בעיטה חופשית

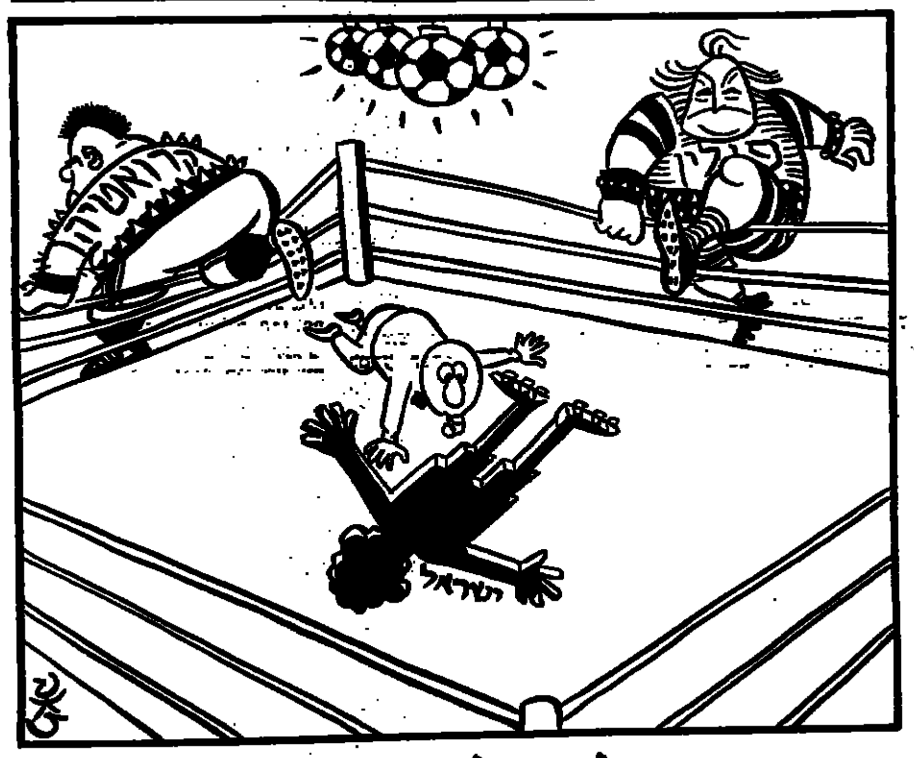

במחזור הפתיחה בגרמניה גברה האלופה באיירן על בוכום 1–3

בון (רויטר). האלופה, באיירן מינכן, ניצחה אתמול במחזור הפתיחה של העונה 1–3 את בוכום. המחצית הראשונה הסתיימה בתיקו 0–0, אבל באיירן עלתה ליתרון 0–3 כשכבשה את השערים בתוך חמש דקות. מהמט שול כבש את הראשון בדקה ה־69, תומאס הלמר העלה ל־0–2 בדקה ה־71 ומנפרד נרלינגר ל־0–3 בדקה ה־74. אורן צימק את התוצאה, שתי דקות לפני הסיום. שחקן הרכש של באיירן, ז'אן־פייר פאפן, הירבה להופיע.

בורוסיה דורטמונד, מועמדת עיקרית לזכיה באליפות, פתחה בניצחון 0–4 על העולה החדשה, מינכן 1860. קארל־היינץ רידלה כבש ראשון בדקה ה־44. השוויצרי סטפן שפריואט העלה דקה אחרי זה ל־0–2. פראנק (76) וזורץ' (90) קבעו את תוצאת המשחק.

קארלסרואה ניצחה 0–2 את פרייבורג. קנופ (34) ורייך (64) כבשו את השערים. דינמו דרזדן סיימה בתיקו 1–1 עם ורדר ברמן. אקסטרום העלה את דרזדן ליתרון בדקה השלישית, בודה השווה בדקה ה־35.

תוצאות תיקו נוספות היו במשחקים בין באייר אורדינגן ודיסבורג (1–1, וידמן בדקה ה־33 לדיסבורג, בישנגל בדקה ה־68 לאורדינגן), ובמשחק בין איינטרכט פרנקפורט ופ.צ. קלן (0–0).

במשחקי שלשום ניצחה שטוטגארט את המבורג 2–1 משער ניצחון של פרדי בוביץ' בדקה ה־90. הרכש הברזילי ג'יובאן אלבר העלה את שטוטגארט ליתרון 0–1 בדקה ה־49. פרדי ספרארל השווה ל־1–1 בדקה ה־70.

קייזרסלאוטרן ניצחה בחוץ את באייר לוורקוזן 0–1 משער של הקפטן סטפן קונץ בדקה ה־73. לוורקוזן שיחקה בלי אולף קירסטן הפצוע.

שאלקה והבורוסיה מנשנגלדבך סיימו בתיקו 1–1. אנדריאס מולר כבש ראשון לשאלקה (12), הייקו הרליש השווה בדקה ה־57.

מתיאוס ימשיך בנבחרת

לותאר מתיאוס ימשיך לשחק בנבחרת גרמניה. כך אמר שלשום פראנץ בקנבאואר לעיתון בילד. מתיאוס ומאמן נבחרת גרמניה, ברטי פוגטס, נפגשו ביום שלישי שעבר ודנו בעתיד השחקן בנבחרת. מתיאוס אמר, כי יחליט רק לאחר שיתייעץ עם מספר מקורבים לו, וביניהם בקנבאואר.

ליוורפול 6–1 בקריסטל פאלאס; קלינסמן סחף את טוטנהאם ל־4–3 בשפילד וירד שותת דם

מאת גיורא גודמן

טוני אדאמס (משמאל) מארסנל במאבק אווירי עם אובה רוסלר ממנצ'סטר סיטי. ארסנל ניצחה 3–0

לונדון (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הליגה האנגלית יצאה אתמול לדרכה הארוכה במחזור מרתק, רב שערים ואירועים. באולד טרפורד נמשכו העסקים כרגיל גם בלי אריק קאנטונה המושעה, כשהאלופה מנצ'סטר יונייטד פתחה את התערותה על תואר שלישי רצוף בניצחון 0–2 על קווינס פארק ריינג'רס.

האורחים שיחקו בעשרה שחקנים מהדקה השביעית, כשקלייב וילסון ספג את האדום הראשון של העונה אחרי הכשלה של אנדריי קנצ'לסקיס. וגם סיום המשחק, כמו תחילתו, היה שייך לשופט או לחוקי הענישה החדשים, כשפול פארקר הורחק דקות מעטות אחרי שעלה למגרש בשל עבירה על לס פרדינגר. בין לבין, כבש מרק יוז ליונייטד בבעיטה חזקה בדקה ה־47 וכשפול אינס, הטוב בשחקני האלופה אתמול, נגח בדקה ה־68 למשקוף, לא התקשה בריאן מקלייר לדחוק את הכדור פנימה מקרוב.

מחזור הפתיחה, עם זאת, היה שייך ליריבה הגדולה של היונייטד, ליוורפול, שהחזירה את מחוגי הזמן לאחור בניצחון חוץ מוחץ 1–6 על העולה החדשה קריסטל פאלאס. יאן מולבי הדני שיחק לראשונה מאז דצמבר שעבר, כבש בכדור־11 (12) ובישל בדקה ה־14 לסטיב מקמנמן, שלא הבקיע גם הוא במשך שנה. רובי פאולר (45), איאן ראש (60, 74) ושוב מקמנמן (70) המשיכו בחגיגה. כריס ארמסטרונג כבש שער ביזיונים לפאלאס (49).

יורגן קלינסמן, שחקן הרכש המדובר ביותר בליגה, הטביע את חותמו על כל אחד משלבי המשחק המסעיר ביותר של המחזור, כשטוטנהאם גברה בחוץ על שפילד וונסדיי 3–4. קלינסמן בישל במסירת חוץ מהירה את השער הראשון של טדי שרינגהאם (19) והחל במסירה הכבה את המהלך שהסתיים בשער של דארן אנדרטון (30). הרומני דן פטרסקו, גם הוא בהופעת בכורה בליגה האנגלית, כבש לוונסדיי (45) שהישוותה כשקולין קלדרווד הבקיע שער עצמי (68). טוטנהאם נטלה שוב את היתרון משער של ניקי ברמבי (71) לפני שקלינסמן סיים צירוף נפלא בנגיחה נהדרת לרשת (82). דיוויד הירסט צימצם (83).

הסיום היה שייך לכדורגלן הגרמני שהכל סביבו דרמה, כאשר בדקה ה־85 נישא מהמגרש שותת דם ועם מסיכת חמצן על פניו אחרי התנגשות ראשים עם דז ווקר. מחדר ההלבשה של טוטנהאם נמסר שקלינסמן אינו סובל מזעזוע מוח, אך הוא נחתך בצורה קשה את השפה. רוני רוזנטל לא שיחק.

האכזבה הגדולה של המחזור נרשמה לזכות כריס סאטון ואלן שירר, הצלחנים היקרים בליגה. קבוצתם, בלקבורן, שלטה ללא עוררין במשחק החוץ בסאות'המפטון, אך הצמד המדובר שערכו נאמד ב־8.5 מיליון ליש"ט החמיץ מצבים רבים. ניקי בנג'ר כבש לסאות'המפטון (15) והבוס גרובלאר, האחר והיחיד, בהופעת בכורה בשער סאות'המפטון, הדף בעיטת 11 של שירר בדקה ה־28. רק בדקה ה־60 נפרץ המחסום, כשסאטון הסיט ושירר השווה ל־1–1.

קווין קמפבל כבש בדקה השניה את השער הראשון של העונה, בניצחון 0–3 של ארסנל על מנצ'סטר סיטי. אלן סמית (36) ואיאן רייט (76) השלימו את הפאר. אובה רוסלר מהסיטי הורחק (62). בריאן רוי ההולנדי כבש בדקה ה־40 שער בכורה בליגה, שהקנה לעולה החדשה, נוטינגהם פורסט, ניצחון חוץ 0–1 על איפסוויץ'.

שאר התוצאות: צ'לסי 2 (פרנק סינקלייר 43, הרכש פול פורלונג 76) – נוריץ' 0; קובנטרי 1 (בוסט 70) – וימבלדון 1 (קסטלדיין 55); אוורטון 2 (סטיוארט 22, ריידאוט 70) – אסטון וילה 2 (הרכש ג'ון פאשנו 66, טונדרס 74); ווסטהאם – לידס 0–0.

היום ישלם המחזור הראשון במשחק בין העולה החדשה, לסטר, לניוקאסל.

סמשנובה הודחה בידי דאטה בשמינית גמר אליפות קנדה

הטניסאית הישראלית הבכירה ניצחה במערכה הראשונה 6–4 אך נכנעה למדורגת 3 6–2, 6–1

כל ארבע הראשונות באליפות הפתוחה של קנדה העפילו לחצי הגמר. שטפי גראף, מדורגת ראשונה ניצחה את גבריאלה סאבאטיני (5) 5–7, 0–6. ארנצ'ה סאנצ'ס־ויקאריו (2) הביסה את קאטרינה מאלייבה 2–6, 1–6. קימיקו דאטה (3) ניצחה את נטאלי באודונה מאיטליה 4–6, 2–6, 0–6. מארי פירס (4) גברה על ג'ודית וויסנר 1–6, 1–6.

אנה סמשנובה נוצחה שלשום בשמינית הגמר בידי קימיקו דאטה היפאנית (3) במשחק שנמשך שלוש מערכות. סמשנובה ניצחה במערכה הראשונה 4–6, אך נוצחה בשתיים הבאות 2–6, 1–6.

שטיך יתמודד עם בקר בחצי גמר ניו הייבן

ניו הייבן, קונטיקט (רויטר). מיכאל שטיך, מדורג 1 בטורניר הנערך כאן, העפיל לחצי הגמר, לאחר שניצח את פאטריק ראפטר האוסטרלי 2–6, 5–7, 1–6. שטיך יפגוש בחצי הגמר את בן ארצו, בוריס בקר (3), שניצח את המדורג 11, מאליוואי וואשינגטון, 2–6, 4–6.

מארק רוסה (7) ניצח את המדורג 2, אנדריי מדבדב 3–6, 3–6, 6–7 (6–8). השחקן הרביעי בחצי הגמר לא נקבע, כיוון שהמשחק בין יבגני קאפלניקוב (6) למארק גלנר הופסק בגלל גשם במצב של 6–7 (2–7), 5–7, 1–3 לקאפלניקוב.

אדברג הודח ברבע גמר טורניר אינדיאנאפוליס

המדורג 3, סטפאן אדברג, הודח אתמול ברבע גמר הטורניר הנערך באינדיאנאפוליס – אליפות ארה"ב במגרשים קשים. אדברג הפסיד לאלכס קורטחה הספרדי 1–6, 2–6, 4–6. ווין פריירה הוא המדורג היחיד שהעפיל לחצי הגמר. פריירה (7) גבר על תומאס אנקוויסט (16) 2–6, 2–6. עוד העפילו לחצי הגמר: אוליבייה דלאטרה, שניצח את ג'ונתן סטארק 6–7 (8–10), 4–6, וברנד קארבכר שגבר על ריצ'י רנברג 7–5, 6–4. שלשום הודח המדורג 2, סרחי ברוגרה, בידי ברנד קארבכר 7–6 (5–7), 7–6 (3–7).

● פיט סמפראס, המדורג 1 בעולם שסובל מכאבים בקרסול, הודיע שלשום כי ישחק באליפות ארה"ב הפתוחה, פלשינג מדו, הנפתחת ביום שני הבא.

קאתרין קראבה נישאה לפרקליט שהגן עליה

בון (רויטר). הגרמניה קאתרין קראבה, בעבר אלופת העולם במיאוצים ל־100 ו־200 מטר, שהושעתה לשנתיים בגלל שימוש בסמים אסורים, נישאה לפרקליט שהגן עליה בדיונים על השעייתה. כך דיווחה אתמול סוכנות הידיעות SID.

קראבה (24), שזכתה במדליות הזהב באליפות העולם בטוקיו 1991, הושעתה אשתקד עד לאוגוסט 1995. בעלה של קראבה הוא מיכאל צימרמן, שזכה ב־1990 במדליית כסף באליפות העולם לחתירה בסירה של ארבעה חותרים.

משקיף מהצד / יהושע שגיא

הכדורגלן הישראלי של אנטוורפן על פציעתו בהופעת הבכורה בבלגיה

אין דבר גרוע מפציעה, אתה קם בבוקר וכאילו אין לך מטרה בחיים

● איך היתה הבכורה שלך ביום שישי בליגה הבלגית?

נפצעתי בפתיחה ויצאתי.

● ומה קרה?

הפסדנו 1–3 בליאז'.

● איך התפתח המשחק?

ספגנו שער מיד בפתיחה. שלוש דקות אחרי שיצאתי המחליף שלי השווה. במחצית השניה הם הבקיעו שני שערים.

● זו הפתעה?

אני משוכנע שאילו נשארתי במגרש היינו מנצחים.

● בגלל הפציעה והיציאה שלך אנטוורפן הפסידה?

ליאז' היתה טובה יותר. אחרי שיצאתי, נאלצנו לשחק עם כדורים ארוכים להלוץ היחיד שנשאר בחוד, שחקן נמוך, שלא יכול להשתלט על כדורי גובה. הוא קיבל כדורים עם הגב לשער ולא סיכן את היריב. כך אבד יתרון ההתקפות המתפרצות.

● מה בדיוק קרה לך?

הרגע חזרתי מהרופא. נפצעתי בקרסול ימין, הרופא ייצב לי מכשיר על הקרסול ועלי לנוח שלושה ימים. אל תשאל איך אני מרגיש. אין אכזבה גדולה יותר מאשר לפתוח את הקאריירה האירופית עם פציעה אחרי כמה דקות ופרישה. אני לא יודע היכן להניח את עצמי.

● כמו שאני מכיר אותך קיווית לפתוח עם 2–3 שערים ולהפוך מיד למלך בלגיה.

לא רק זה. ידעתי שכשבת בבנדרים המשחק שלנו משודר במלואו בערוץ הספורט בטלוויזיה. קיוויתי בשביל המשפחה, החברים, האוהדים, לתת הצגה גדולה. לפני כמה דקות טילפנתי לאבי להרגיע אותו, לפני השידור. שלא יפתעו מהפציעה שלי וידאגו. אין מה לעשות, זה חלק מהמשחק.

● מה אמר המאמן?

כמובן שהיה מאוכזב. השחקנים התעודדו שאמשיך, אבל לא יכולתי.

● איך נפצעת?

החלקתי לכדור וגם היריב החליק. הוא נפל על הקרסול שלי עם כל כובד משקלו. הסתובב לי הקרסול ולא יכולתי לרוץ מטר. לא רציתי להסתכן.

● עצוב לפתוח כך את הקריירה הבינלאומית.

עצוב זו לא מלה. אין דבר גרוע לכדורגלן מאשר פציעה. פתאום אתה קם בבוקר וכאילו אין לך מטרה בחיים. ציפו ממני לכל כך הרבה, ואני בחוץ. אבל אני מאמין שיהיה בסדר.

איציק זוהר עבר הקיץ ממכבי ת"א לקבוצה הבלגית אנטוורפן

● סוף סוף אני שומע ממך מלה אחת אופטימית.

אני יודע באיזה עניין עוקבים אחרי בארץ. אני לא יכול לאכזב את כולם. צילצל אלי שמעון קורק, מנהל מכבי תל אביב, ואיחל הצלחה בשם מכבי. אני מקווה שמכבי ת"א לא תישאר הנציגה היחידה שלנו בגביעי אירופה, למרות שכרגע זה נראה כאילו כך בדיוק יהיה.

● איך אתה מנתח את המשחק בבלגיה?

זה כדורגל הרבה יותר נוקשה הרבה יותר מהיר מאשר בארץ. פחות טכניקה אישית, יותר טכניקה קבוצתית. מניעים את הכדור במהירות בקצב הזה 90 דקות. בדקה ה־90 משחקים במהירות של הדקה הראשונה.

● וזה מתאים לך?

בוודאי. אם זה לא היה מתאים לי לא הייתי בא לכאן.

● שמעת על הנבחרת?

וודאי. שמעתי שהיתה גרועה מאד נגד קרואטיה. הביאו לי עיתונים. נדהמתי.

● איך תסתדר בלי עיתונים, בלי הפרסומת האישית?

אני קורא עיתונים מהארץ באיחור יום. מביאים לי, אין בעיה. באנטוורפן כותבים עלי לא פחות מאשר בארץ. הטלוויזיה עוקבת אחרי, מראיינים אותי בכל פינה במגרש. כולם כבר מכירים אותי כאן.

● אתה כבר קונה בסופרמרקט בלי תור?

כן, וגם מקבל הנחות. אנטוורפן עיר שכולם בה אוהדי כדורגל. אין כאן איש שאינו אוהד כדורגל.

קבוצות הליגה בכדורסל נערכות לעונה

גליל עליון מומלצת השנה לחסידי הכדורסל ההתקפי

מאת אלי פרומי

מאמן פיני גרשון. כימיה מצויינת עם שחקני הגליל

קשה לקבוע אם האוטובוס הכללי והמקצועי שעשתה הפועל גליל עליון הקיץ, יחזיר אותה לפסגת הכדורסל הישראלי. אבל לחסידי הכדורסל ההתקפי והחיובי מומלץ לחזות במשחקיה.

הקבוצה שיחררה את הזר מייקל איינסלי, למרות שהיה הטוב בקבוצה בעונה שעברה, אולם גרם לקבוצה לאבד את זהותה כשמשך את סגנון המשחק לכיוון סוליסטי. אודי להב וניר מטלון שוחררו להפועל אילת וחן ליפין קלט את הרמזים שהוא אינו רצוי, ועזב למרות שהיה חתום לעונה נוספת.

הצעד הראשון והנבון של ראשי הקבוצה היה החזרתו של פיני גרשון לתפקיד המאמן, ובכך תיקנו ראשי הקבוצה את טעותם הגדולה לפני כשנה, כאשר התמהמהו בחתימתו לאחר זכות האליפות והביאו אותו לחתום במכבי ראשל"צ. לגרשון כימיה מצויינת עם שחקני הגליל ובראשם הקפטן ברד ליף, שחוסר תקשורת בינו לבין המאמן אריק שיבק גרם לפיטוריו של האחרון.

בסיס השיטה נשאר

גרשון בנה את הקבוצה כשהדגש היה על שחקני התקפה טובים וחזרה לקונספציה שהביאה אליפות לפני שנתיים: גבוהים המסוגלים לשחק ולקלוע מחוץ לרחבה, ושחקני חוץ בעלי משחק פנים משובח, הודות ליתרון הגובה היחסי על יריביהם.

הבסיס של השיטה – משחק הפנים המצויין של ברד ליף ויכולת הקליעה מבחוץ של מייק גיבסון, נשאר עונה נוספת. במשבצת של דורון שפר, עמל גרשון הצליח להעלות לגליל את עודד קטש כדי להפוך אותו ליהלום מלוטש. התקציב הנמוך של הקבוצה גרם לגרשון ולחברי ההנהלה לעוט על המציאה הסרבית, אנדריי זלנבבואה (2.00 מ'), שאמור להיות הזר האיכותי ביותר בליגה, יחסית למשכורתו (50 אלף דולר). זלנבבואה, שחקן רבגוני, אמור להיכנס לנעליו של אנדרו קברי שלפני שנתיים כסמל פורווד, אולם מסוגל לשחק גם כרכז וכקלע.

הבעיה של גרשון בהחזרת תבנית ההתקפה שהקנתה את האליפות, היא שהגובה הנוכחי של קטש וזלנבבואה, מוגבל יחסית לקברי ולשפר, מה שיקשה על תפיסת המיקום שלהם ברחבה. בעיה נוספת היא פציעתו של סטיב מאלוביץ', קלע מצויין מחצי מרחק ושחקן המישיה בעמדת הארכישה, שעלולה לגרום לו לפרוש מכדורסל. מחליפו של מאלוביץ', סטיב פאנצבקה האמיר מכתף, מסוגלים לשחק מחוץ לרחבה, אולם יכולת הקליעה, המסירה והבנת המשחק, פחותות מאלה של מאלוביץ'.

הבעיה בהגנה

הבעיה העיקרית שבפניה יעמוד פיני גרשון העונה, היא יכולת ההגנה והריבאונד ההגנה. "הגליל שמרו איזורית נגדנו, כמו הבובות ששומרות על הערוגות", התבטא רלף קליין, המנהל המקצועי של מכבי ת"א בשבוע שעבר.

יכולת ההגנה של קטש וזלנבבואה אינה מוכיחה את משחק ההגנה המצויין שהפגינו אנדרו קברי ודורון שפר. בחמישיה הראשונה אין לגליל שחקן המסוגל לנטרל את כוכבי היריב, כפי שעשו שפר וקברי לפני כשנתיים לדיוויד אנקראם, דורון ג'מצ'י ודארנקו דוריאס.

קברי ושפר סייעו גם בניקוי הכדורים מלוח הזכוכית, מה שאינו מאפיין את זלנבבואה וקטש. גרשון, המודע לבעיית ההגנה ולחוסר המאסה של שחקניו הגבוהים, ינסה השנה לנקוט את כל האפשרויות של שמירה איזורית, אולם ספק אם זה יצליח לאורך זמן, במיוחד מול קבוצות הצמרת העמוסות בקלעי חוץ טובים.

היתרונות של הקבוצה הם קלעי החוץ הטובים (כמעט כל שחקני החמישיה הראשונה ואילן לוי וארז חזן מהספסל), ההתקפה המתפרצת בזכות המהירות והשליטה בכדור של קטש, הסלים הרבים שהיא קולעת במשחק של מעבר מהתקפה מתפרצת להתקפה מסודרת.

ספסל איכותי

לגליל ספסל איכותי שעשוי להפחית את הנזק מהתייצבויות התכופות של גיבסון וליף למסדרי חולים, מפני שגילם (ליף בן 33 וגיבסון 34), אינו משביח את מצב גופם.

כמו כל שנה, הרבה יהיה תלוי בכושרו ובבריאותו של סמל הקבוצה, ברד ליף, אולם ההבדל בין הצלחה לכישלון טמון ביכולתו של עודד קטש ליישם את היותו הכישרון הגדול של הכדורסל הישראלי, להצלחה גדולה כבר העונה.

הישגי הגליל בשנים האחרונות נבעו (מלבד יכולתו של ליף) גם מהרכז הכל יכול שהיה לקבוצה (ויין פרימן בזכייה בגביע ב־1988 ודורון שפר באליפות ובגביע השני). קטש מסוגל, אבל לא בטוח שכבר בשנה הקרובה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יקירנו

דוד ג'יניאו

איננו

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, י"ד באלול תשנ"ד, 21.8.94, בשעה 5.00 אחה"צ, בבית העלמין בשכונת בן־ציון, נתניה.

אבלים:

בתו: רחל אנטורג נכדיה: דנה ואוהד
בתו וחתנו: אורלי וצבי מור
נכדיו: יונתן, שירי ואלין
אחותו: ויקי ג'יניאו
ז'נט ואברהם דנקנר
זהבה ויצחק דנקנר
לאה דנקנר
אביבה ודוד דנקנר
רוז ושמואל דנקנר
רוחמה וגורדון גולדמן
תלמה ונסים גיל
אירית וטובי קאופמן
פט ויורם דנקנר
ליאורה ובני דנקנר
– וכל בני ביתם
וכל משפחות ג'יניאו ודנקנר

"השבעה" – ברח' יפה נוף 89 א', חיפה.

קדיש
שרותי קבורה
לא בשבת
טיפול בכל סידורי הקבורה
03-6990633
03-6424187

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

זאב וולף (ווה) יציב ז"ל

ובמלאת ארבע שנים לפטירת יקירתנו

אסתר יציב ז"ל

נעלה לקברם לאזכרה וגילוי מצבה, ביום שלישי ט"ז אלול תשנ"ד, 23.8.94, בשעה 16:30
נפגשים בשער בית העלמין בהרצליה (רחוב פינסקר)

המשפחה

המועצה הישראלית למען שלום ישראלי פלסטיני

אבלה על מותו של איש האמת

פרופ' ישעיהו ליבוביץ ז"ל

הלוחם ללא חת נגד הכיבוש
ונגד כל צורה של גזענות, לאומנות וקנאות דתית
ולמען שלום כולל באזורנו

ישעיהו ליבוביץ'

1994–1903

"אדם לא נקבר, רק גופו נקבר" *

משרד המדע והאמנויות

* כדבריו

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

מנשה טורבן ז"ל

נעלה לקברו לגילוי מצבה ונתייחד עם זכרו ביום שני ט"ו אלול תשנ"ד 22.8.94 בשעה 17:30 בבית העלמין ברחובות.

תודתנו נתונה לכל מנחמנו.

המשפחה

רות (ריטה) שנדר

לבית לוינשטיין

איננה

ההלויה תצא היום יום ראשון י"ד אלול תשנ"ד 21.08.94 בשעה 12:00. מבית ההלויות סנהדריה להר המנוחות גבעת שאול, ירושלים

האבלים:

הבעל – בן שנדר
הבן והכלה – ערן ונעה שנדר
הנכדים – שלי, נעמה, ניתאי, מיכל ואריאל

יושבים שבעה ברחוב השקד 4 מוצא עילית

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אהובנו

זאב ארדינסט

ההלויה תתקיים ביום ראשון, י"ד אלול תשנ"ד 21.8.94 בשעה 16:30 בבית העלמין של רמת השרון, נפגשים ליד שער הכניסה

האבלים:
אשתו: רחל
בתו וחתנה: דפנה וחנן וולקן
בנו וכלתו: גיורא ודפנה ארדינסט
בתו וחתנה: עמית וגיל רזן
אחותו: שרה ולד
נכדיו וכל בני המשפחה

לעו"ד גיורא ארדינסט ולכל המשפחה

איתכם באבלכם

מי־עדן

הועד המנהל והצוות של מכון מנדל, ירושלים

שולחים את תנחומיהם

לגב' ברברה מנדל ומשפחתה

על מות

האם

הגב' ליליאן וינברגר

לגב' ליבוביץ ולמשפחה

אתכם באבלכם על מות

ישעיהו ליבוביץ ז"ל

הוצאת שוקן

שר המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה, המנהל הכללי, פרקליטות המדינה ועובדי המשרד

משתתפים בצערה של
יסכה ליבוביץ
על מות אביה
ישעיהו ז"ל

לפחות פעם בשנה אתם נזכרים שיש צורך לטפל בענין.
המצבות שליפשטיין (1940)
מחלקה לשיפוץ וחידוש מצבות יקיריכם
טל: 03-6476177

קלינטון הורה

(סוף מעמוד א1)

סים מקובה שמגיע לפלורידה יד־צר מעמסה פיננסית על תקציב המדינה ובמקביל משבש את שי־רותי הסעד ומערכת החינוך בשל המספר הגדול של מקרי סעד נצ־רכים שגל הפליטים מביא עמו.

על פי דיווחי ספינות המשמר הימי של ארצות־הברית, המפט־רלות בין קובה לפלורידה, נמצאו צפות בלב ים רפסודות וסירות גו־מי ריקות וקרוב לוודאי שמאות פליטים קובנים טבעו בים.

בעוד שעד לאחרונה קיבלו הפ־ליטים הקובנים שהתגלו בלב ים סיוע מספינות המשמר האמריק־איות והובאו לחופי פלורידה – נעצרו בלב ים רפסודות של פלי־טים מהאיטי והפליטים שעליהן הובלו למתקני מעצר שהוקמו במ־יוחד עבורם בבסיס האמריקאי בגואנטנמו. מספר הפליטים מה־איטי הכלואים במתקנים אלה עו־מד היום על 15 אלף.

פרשנים ומומחי הגירה, שרוא־יינו אתמול באמצעי התקשורת האמריקאיים, הביעו ספקות לגבי יעילות החלטת הנשיא. ההערכה היא כי קובנים שהחליטו להיחלץ מהמצב הכלכלי הקשה בקובה ול־הימלט לארצות־הברית לא יירת־עו מהעונש של כליאה במתקן מעצר אמריקאי. רבים מהם יעדי־פו גם להבא שהות במתקני מעצר המבטיחים לפחות שלוש ארוחות־ביום מלהישאר בקובה תחת של־טון דיכוי ובתנאי חיים קשים.

החלטת הנשיא עוררה תגובות מעורבות בקרב האוכלוסייה הקובנית הגדולה במיאמי ביץ'. בעוד אחרים מהם התבטאו בבי־קורתיות כלפי החלטת קלינטון, אחרים הביעו תמיכתם בצעדי הנשיא בנימוק כי הם עשויים לי־צור לחץ פנימי בקובה ולעודד גורמים המתנגדים לשלטונו של קאסטרו ואף עשויים להאיץ את תהליך סילוקו מהשלטון.

סופר "הארץ" בוואשינגטון מוסיף: מה־5 באוגוסט אספו ספי־נות משמר החופים האמריקאיות יותר מ־2,700 פליטים, כאשר מספרם עולה מדי יום. הממשל מבסס את תקוותו להביא להפסקת ההגירה ההמונית על ההצלחה שהשיג בהפסקת ההגירה בדרך הים, של פליטים מהאיטי. צבא ארצות־הברית החל בהכנת מקום ל־10,000 פליטים מקובה בנוסף ל־14,700 פליטים מהאיטי שכבר נמצאים בבסיס בגואנטנמו.

אתמול גם הודיע הבית הלבן על שורה של צעדים כלכליים ומ־דיניים שמטרתם להגביר את הל־חץ על משטרו של קאסטרו: ביטול הקצבות שיכולים תושבי אר־צות־הברית לשלוח לקרוביהם לקובה – כסף המשמש מקור חשוב למטבע קשה לממשלת קובה. מע־תה יוכלו לשלוח חבילות עם סיוע הומניטארי בלבד; צמצום מספר טיסות השכר מארצות־הברית לקובה ומגבלה הרחבת שידורי הר־דיו האמריקאיים לקובה. במקביל יבקש הממשל האמריקאי מהאו"ם לגנות את הפרת זכויות האדם של אזרחי קובה על ידי ממשלתה.

דובר קובני רשמי בוואשינגטון הכחיש כי ממשלת קאסטרו ניצבת מאחורי האנשים הנמלטים מקובה בדרך הים. "אנו לא מעודדים זאת, אנו לא משכנעים אותם להגר", אמר רפאל דאוזה, דובר משרד האינטרסים הקובנים בשגרירות שווייץ. "זוהי בעיה של ארה"ב", הוסיף.

בינתיים הגיב גם שר החוץ הקובני רוברטו רובינה על דברי הנשיא קלינטון באמרו במסיבת עיתונאים, בעת ביקורו באקוואדור, כי צעדו של קלינטון לא יפ־תור את בעיית הקובנים העוזבים את ארצם. "אם ארה"ב מדאגת ורוצה לפתור את הבעיה, לא מס־פיק למנוע את בואם של הקובנים. היא חייבת להבין שיש בעיית גוס־פות המעודדות אלפי אנשים לקף־פוץ אל הים", אמר.

מזכ"ל המועצה

(סוף מעמוד א1)

אלא יפעל נגד יחידים המעורבים במעשי אלימות וטרור. פרס חזר ותבע מערפאת לפעול ביותר נחרצות נגד הטרור ואמר כי ישר־אל מתרשמת שאש"ף אינו עושה כל שהוא יכול בתחום זה.

"אנו מצפים ל־100 אחוז מאמץ מכם נגד הטרור ולא ל־100 אחוז הצלחה", אמר פרס לערפאת, בהדגישו שההסכם יקום או יפול על שני נושאים – הביטחוני והכ־לכלי. אולם הדיון התמקד בהעב־רה המוקדמת של הסמכויות לממשל העצמי ובעיקר בבעיית המימון. ערפאת קבל באוזני פרס ומלוויו, סגן שר החוץ, יוסי ביי־לין, מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר ואחרים, וכן באוזני שר החוץ הנורווגי וסגן מזכ"ל האו"ם ונציגו המיוחד בעזה, טריה לארסן, על קשיין בתחום הכספי.

ערפאת טען כי טרם שילם מש־כורת בחודש שעבר לשוטרים הפ־לשתינאים והדבר יוצר התמרמרות רבה ומקשה על תפ־קוד נאות של המשטרה. ערפאת התלונן על הבנק העולמי וטען כי הבנק מעכב כספים שאמורים להג־יע לאוטונומיה. על פי החישוב שערכו משתתפי המפגש יידרשו כ־40 מיליון דולר לחצי השנה הק־רובה, למימון המערכות שיועברו לרשות המינהל העצמי הפלשתי־ני.

בפגישת פרס עם ערפאת הוח־לט שלושם סופית על העברת סמ־כות הניהול של מערכת החינוך בגדה לידי הפלשתינאים. זהו אות הפתיחה להעברת הסמכויות המו־קדמת בחמישה תחומי אחריות בגדה: חינוך, בריאות, רווחה, תיי־רות ומיסוי. ביום שני יחודש המו"מ על המשך יישום ההסכם בקהיר, וביום רביעי ייפגשו נציגי שני הצדדים בעזה כדי לדון בשאי־לת שחרורם של האסירים הפלש־תינאים.

שר החוץ השמיע את הסכמת ישראל לזימונם של כל חברי המועצה הפלשתינית לישיבה בעז־זה, שבה תועלה הצעתו של ערפ־את למחוק מהאמנה הפלשתינית את הסעיפים הקוראים לחיסול מדינת ישראל. בפגישה עם שר החוץ הנורווגי ועם טריה לארסן, הדגישו כל הצדדים את הצורך הדחוף בהחשת העברתן של התרו־מות לרשות הפלשתינית. הוסכם שסוכנות האו"ם לפיתוח UNDP באמצעות מחלקתו של לארסן, יעבירו בתחילת החודש הבא את התרומות שהובטחו למי־מון פעולות שונות של המשטרה הפלשתינית.

השירותים הווטרינאריים: אין למסור לאימוץ כלבים משוטטים, מחשש לכלבת

מאת עמירם כהן

השירותים הווטרינאריים דו־רשים מאגודות צער בעלי חיים להפסיק למסור כלבים משוטטים לאימוץ, מאחר שכלבים אלה עלו־לים להיות נגועים בכלבת.

בהודעה שפרסמה בסוף השבוע, מתריע מנהל השירותים הווטרינאריים, פרופ' ארנון שמ־שוני, כי למרות אזהרות חוזרות ממשיכות האגודות למסור כלבים משוטטים לאימוץ, ללא נקיטת צעדי הזהירות הנחוצים.

במכתב לד"ר דן אלמגור, יו"ר "נח", ארגון הגג של אגודות צער בעלי חיים, דורש שמשוני כי כל פעולה הכרוכה באיסוף כלבים משוטטים תיעשה בפיקוח ישיר של הווטרינאר העירוני.

החוק קובע כי כלב הנאסף על ידי אדם פרטי או אגודה, חייב בקבלת חיסון נגד כלבת ולאחר מכן יש להחזיקו חודשיים בהסגר. רק לאחר מכן מותר למסור לאי־מוץ או להחזיקו מחוץ להסגר.

לאחרונה נאספו באזור באר־שבע כלבים משוטטים על ידי עמותת אס־אראס חיות, ונמסרו לאימוץ ללא נקיטת צעדי הזהי־רות הנחוצים. אחד הכלבים מת לאחר מכן מכלבת.

הודעה

לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה על ידי ר.מ.ח. אאוטלט מרכזים ישראל בע"מ בקשה לשמוש חורג בגוש 10728 חלקה 94 ברחוב מוצקין־קרן היסוד א. תעשיה טירת הכרמל. שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה: ג/547. מהות השמוש החורג: שמוש במבנים קיימים למסחר ומשרדים בשטח שמיועד לתעשיה לפי ת.ב.ע. ג/547 לתקופה של 10 שנים. ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות העבודה הרגילות. המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לועדה במכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.

מרדכי עמר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל"

הודעה

לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה על ידי ר.מ.ח. אאוטלט מרכזים ישראל בע"מ בקשה לשמוש חורג בגוש 10726 חלקה 94 ברחוב מוצקין קרן היסוד א. תעשיה טירת הכרמל. שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה: ג/547. מהות השמוש החורג: שמוש במבנים קיימים למסחר ומשרדים בשטח שמיועד לתעשיה לפי ת.ב.ע. ג/547 לתקופה של 10 שנים. ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות העבודה הרגילות. המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לועדה במכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.

מרדכי עמר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל"

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965 (להלן החוק) ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה לשימוש חורג בגוש 7654 חלקה 284 רח' התחושת 54 מבקשים שימוש חורג למעדניה ואיסליז לתקופה של שנתיים בבנין תעשיה ומלאכה קיים הנמצא בקומת קרקע באיזור תעשיה רעננה כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע משימוש חורג זה, רשאי להגיש התנגדותו להתרת שימוש חורג תוך שבועיים מתאריך פרסום הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה

התאריך: 7/08/94

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה בקשה למתן הקלה על חלקה מס' 361 בגוש 10037 ברחוב: ביאליק. דהיינו: תוספת של 6% בניה נוספים לשטח הרצפה הכולל. והקלה של 10% בקו בנין צדדי. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה - חדרה, רחוב הלל יפה, את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

תיק: 1386 בקשה: 940567

נחמיה להב
ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עלית, בקשה להקלה בתיק מס' 88/94 מגוש ע"י ראשד מסעוד מישוב ריינה גוש 17524 חלקה 57 מהות הקלה הקלה בקו בניה צידי + אחורי. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 20/5 נצרת עלית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ז'אק לאררה
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965, גוש 6155 חלקה 396 רחוב כצנלסון 3-5 תיק בנין מספר 567 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים בקשה ליתן היתר להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומה מסחרית, עם מרתף חניה חוד קרקעי המשתרע עד גבולות המגרש כהקלה. עם הקלה באחוזי בניה 6% + 6% עבור מעלית. הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה, יכול לעיין בבקשה הנמצאת במינהל ההנדסה רח' שינקין 2 גבעתיים. במידה שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה גבעתיים, רח' שינקין 2 את התנגדותו המנומקת, עם ציון כתובתו המדויקת ומס' הטלפון. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור הועדה הנ"ל.

תאריך: 1994 ז"ג

חיים ברזל
מ"מ ראש העיר ויו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה גבעתיים

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965. בדבר אשר תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הקרואת: "תכנית מספר ג/6782". 37/89 המהווה שינוי לתכנית הבאות: מתאר מס' ג/997 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב ג'ולס עיקרי הוראות התכנית: לקבוע הנחיות ותנאים לפתוח ולבניה של יעוד שטחים בתחום הישוב. להגדיל את אחוזי הבניה ומס' הקומות. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3980 התשנ"ב עמוד 2360 בתאריך 06/03/92. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית צפון וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המרכזי וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אפרים קרישלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

עירית חיפה- משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: שטראוס ברט לאשר הקמת בנין מגורים בן 6 יחידות דיור ברח' נורית 55 בגוש 11189 חלקה 38 (מגרש 2055). הבקשה כרוכה במתן ההקלות הבאות: 1. עודף שטח בניה מעל למותר. 2. בליטת מרפסות לסרווחים צדדיים. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בר 00/94/751 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ריום ד' - 08.00־11.30 15.00־17.00. המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. רוס
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה

התאריך: 7/08/94

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה בקשה למתן הקלה על חלקה מס' 361 בגוש 10037 ברחוב: ביאליק דהיינו: תוספת של 6% בניה נוספים לשטח הרצפה הכולל. והקלה של 10% בקו בנין צדדי. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה - חדרה, רחוב הלל יפה, את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

תיק: 1386 בקשה: 940567

נחמיה להב
ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי בקעת בית שאן

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הקרואת: "תכנית מספר ג/6773 המהווה שינוי לתכנית הבאות: מפורטת ג/3638 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: חיה גוש 20916 ח"ח 2, 5, 14, גוש 20928 ח"ח 2, עיקרי הוראות התכנית: יעוד שטח לתצוגת אבן גיר הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4035 התשנ"ב עמוד 4409 בתאריך 20/08/92. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית צפון וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה בקעת בית שאן וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אפרים קרישלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

עירית חיפה- משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: קרי שושנה ומיכאל לאשר תוספת בניה בקומת המסד ובקומת הקרקע, בדרך דרך הנקין 16 בגוש 11200 חלקה 118. הבקשה כרוכה במתן ההקלות הבאות: 1. עודף שטח בניה מעל למותר. 2. הוספת קומה עקב ניצול מסד הבנין. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בר' 1540/56/17 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ריום ד' 08.00־11.30 15.00־17.00 המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. רוס
מהנדס העיר

עירית פתח־תקוה הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הודעה על־פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6714 חלקה 189 ברחוב הלוי יוסף מספר 12 תב. 2966 לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' ם מותר להקים בנין מגורים בן 4 קומות על קומה מפולשת ואחוזים על הנב. 110% + 75 מ"ר. מהות אחורי 6 מ'. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם הבלטת ממסד לתוך המרווח האחורי. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

גיורא לב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

חדשות חוץ

זאיר סגרה את גבולה עם רוואנדה – יום לאחר שרבבות פליטים חצו את הגבול לבוקאבו

צרפת: ממשלתה החדשה של רוואנדה היא מעתה האחראית לביטחון אזרחיה

בוקאבו, זאיר (איי־פי). צבתים מצבא זאיר סגרו אתמול את הגבול עם רוואנדה, כשהציבו מחסום על הגשר הצר המשמש כגבול, שמעברו השני נמצאת עיירת הפליטים בוקאבו.

עשרות אלפי פליטים מבוהלים ברוואנדה נותרו בצד השני של הגבול, מבלי שיוכלו להגיע למקום המפלט בבוקאבו. אלפי פליטים אחרים נהרו אל הגשר מוקדם יותר אתמול, בניסיון להימלט מארצם.

חיילים צרפתים, שפיקחו על זרימת הפליטים מעבר לגבול, מסרו כי החיילים הזאירים הציבו את המחסום בשעה 14:50. ממשלת זאיר הורתה על סגירת הגבול שלשום.

עובדי סיוע מסרו, כי 25 אלף פליטים חצו שלשום את הגבול לבוקאבו, והוסיפו כי זרם הפליטים אתמול היה ללא ספק גדול עוד יותר, שכן מחר הוא המועד הסופי לעזיבתם של החיילים הצרפתים, שהקימו ביוני "אזור הומניטארי מוגן" בדרום מערב רוואנדה.

עובדי סיוע אומרים, כי סגירת הגבול תתגיד עשרות אלפי אנשים ברוואנדה ועלולה לפגוע ביציאת הכוחות הצרפתיים על ידי סתימת הדרכים.

נהירת הפליטים ההמונית עוררה חששות לשובו של משבר גומא, לשם נהרו יותר ממיליון פליטים מרוואנדה שחצו את הגבול בתוך שלושה ימים בחודש שעבר. כ־43 אלף מתו מתת־תזונה, מכולרה, מדיזנטריה וממחלות אחרות.

ראש ממשלת זאיר, לאון קנגו וא דונדו, אמר שלשום, כי הממשלה תסגור את גבולותיה אלא אם נציבות האו"ם לענייני פליטים תמצא מדינה אחרת להעביר אליה את בכירי ממשלתה לשעבר של רוואנדה, הנמצאים כעת בזאיר.

פקידים בכירים בנציבות האו"ם לענייני פליטים אישרו, כי מציאת "מדינת גלות" חדשה לפקידים בכירים לשעבר מרוואנדה היא אחד התנאים העיקריים לשמירה על גבול פתוח בין רוואנדה לזאיר. התנאי השני היה שנציבות האו"ם לענייני פליטים תעצור את זרם הפליטים המגיעים לזאיר.

פקידים בכירים בזאיר אמרו, כי הם חוששים שבכירים לשעבר בממשלת רוואנדה מתכננים מתקפת נגד על רוואנדה, תוך שימוש באלפי חיילים שחצו את הגבול לזאיר.

פאריס (רויטר). צרפת, שהגנה על החלטתה להוציא את חייליה מרוואנדה, אמרה אתמול כי רק הממשלה החדשה בקיגאלי תוכל למנוע יציאה המונית נוספת של פליטים, על ידי הקניית ביטחון לאזרחים.

פניות רבות מצד האו"ם, ארה"ב וסוכנויות הסיוע לא הצליחו לערער את נחישותה של צרפת להוציא את כוחותיה מהאזור המוגן, לפני שתוקפו של המנדט שהעניק לה האו"ם יפוג מחר.

לחץ כבר הופעל על צרפת, מתוך חשש שהחזית הפטריוטית של רוואנדה, ארגון המורדים שהגמוניה בו היא בידי בני שבט טוטסי, שאנשיו זכו בשלטון לאחר מלחמת האזרחים במדינה, תנסה לנקום בבני ההוטו לאחר צאתם של הצרפתים מהמדינה.

מנהיג בן הוטו נרצח בבורונדי

בראיון ליומון "ליברסיון" דחה שר ההגנה הצרפתי, פרנסואה לאוטאר, על הסף כל אפשרות לשינוי בתוכניותיה של צרפת, ואמר, כי הכדור נמצא כעת בידי הממשלה החדשה של רוואנדה.

ארגון אמנסטי אמר שלשום, כי הקהילה הבינלאומית חייבת להגדיל את מספר המפקחים על זכויות האדם ברוואנדה וליישם אמצעים אחרים לבניית אמון במדינה ולהשבת שלטון החוק.

בוג'ומבורה (רויטר). מנהיג מיליציה בן הוטו, מהמפלגה הפופולארית ביותר בבורונדי, נרצח שלשום, וממשלת בורונדי קראה אתמול לשמור על השקט במדינה, כדי להקל על המתיחות המאיימת להפוך למרחץ דמים במדינה זו, שכנתה של רוואנדה.

פקידים בכירים מסרו, כי סילווסטר מפאיוקורה, ראש הוועדה הכלכלית של הפרלמנט, נהרג שלשום בלילה בידי אלמונים בבירה תו שכמוטאנגה, פרבר של הבירה בוג'ומבורה.

מפאיוקורה כיהן גם בראש "דור הדמוקרטיה בבורונדי", הזרוע הצבאית של מפלגת החזית לדמוקרטיה בבורונדי.

אתמול קרא הנשיא לתקופת המעבר, סילווסטר נטיבאנטונגאניה, בשידור ברדיו הממלכתי, לכל מי שבור במפאיוקורה לפרגוע במחוז נגוזי, מחוז הבית שלו – לא לנסות לנקום את מותו.

נגוזי שימשה זירה של ההתנגשויות התמורות ביותר על רקע אתני בין בני ההוטו לבני טוטסי בשבועות האחרונים, ומאות אנשים נהרגו במחוז זה.

אלפי פליטים רוואנדים חצו שלשום את הגשר המפריד בין רוואנדה וזאיר, לפני ששלטונות זאיר הודיעו על סגירת הגבול. היום אמורים הכוחות הצרפתיים לפנות את האזור בו שלטו בדרום רוואנדה

סקר השבועון "טיים": קלינטון לא היה נבחר לנשיא אם הבחירות היו נערכות היום

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). 55% מהאמריקאים סבורים, כי אם היו נערכות היום בחירות לנשיאות הם לא היו מצביעים בעד בחירתו מחדש של ביל קלינטון. כך עולה מסקר דעת קהל שערכו השבועון "טיים" ורשת סי־אן־אן, המתפרסם בגיליון "טיים" המופיע מחר.

רק 40% מהנשאלים אמרו, כי אם היו נערכות היום בחירות הם היו נוטים או שוקלים לתמוך בקלינטון לתקופת כהונה שנייה. סקר זה מאשש תוצאות של סקרי דעת קהל שנערכו לאחרונה בארצות־הברית, לפיהם קיים סחף מתמשך במעמדו של קלינטון וביוקרתו.

על פי הסקרים, קלינטון איננו מצליח להיחלץ מתדמית של פוליטיקאי בלתי אמין. אחד הגורמים המרכזיים לכך הוא הרושם הרווח בציבור, כי אנשים מעוזרי הנשיא וידידיו מעלימים את חלקם של הנשיא ושל רעייתו הילרי, בפרשת ווייטווטר.

"ניו־יורק טיימס" גילה אתמול, כי בטרם סולק מתפקידו כתובע בפרשת ווייטווטר, החליט רוברט פיסק להרחיב את חקירת הפרשה, ולבדוק גם את מקורות המימון של קלינטון למערכת הבחירות בעת שהתמודד לכהונת מושל ארקנסו ב־90'.

על פי הסקר, נראה כי גברו באופן משמעותי תחושות של מרירות ואי אמון כלפי יכולתו של הקונגרס האמריקאי לטפל בבעיות אקטואליות. 91% הצהירו כי אין להם כלל אמון, או שיש להם מעט מאוד אמון, ביכולתם של בית הנבחרים והסנאט לטפל בבעיות האומה.

הסקר מגלה כי השיתוק והמעש שאחזו בבתי הקונגרס והעדר שיתוף פעולה בין הנשיא למחוקקים, נתפסים כבעיה מרכזית בעיני 64% מהאמריקאים. 48% הפנו אצבע מאשימה אל חברי הקונגרס הרפובליקאים, בעוד ש־32% האשימו את הנשיא.

65% מאשימים את הקונגרס בתפקוד גרוע, וסבורים כי המחוקקים מנותקים מהעם. 43% הביעו אמון בקלינטון בטיפול בבעיות העם, לעומת 34% שהביעו אמון בקונגרס.

על פי הסקר, אם היה קלינטון מתמודד היום על כהונת הנשיא מול קולין פאואל, שהיה רמטכ"ל צבא ארצות־הברית, היה פאואל מביס את קלינטון. בהתמודדות מול מנהיג סיעת המיעוט בסנאט, הסנאטור בוב דול, היה הנשיא הנוכחי מובס. אך יש גם נחמה: קלינטון היה גובר על דן קוויל, מי שהיה סגנו של בוש.

שערוריית מין

חבר קונגרס אמריקאי הואשם ביום שישי בקיום יחסי מין עם קטינה, ובהפרעה לחקירה הנערכת בפרשה זו.

התביעה מאשימה את חבר הקונגרס, מל ריינולדס בן ה־42, בצילום תמונות פורנוגראפיות של הקטינה, בתקיפה התעללות מינית בילדה ושיבוש הליכי החקירה. הרשעה בתקיפה מינית גוררת גזר דין של 4–15 שנות מאסר.

משקיפים מטילים ספק אם הבחירות לנשיאות מקסיקו, היום, יהיו הוגנות ואמינות

מקסיקו סיטי (איי־פי). משקיפים מקומיים וזרים אומרים, כי ייתכן שהבחירות לנשיאות מקסיקו, שיתקיימו היום, יהיו ההוגנות ביותר שהתקיימו אי פעם במדינה, אך רבים עדיין מביעים ספקות בשאלה אם בחירות אלו יהיו אכן נקיות מכל מעשה הונאה.

"הברית האזרחית", הקבוצה הגדולה ביותר מבין כמה קבוצות עצמאיות המפקחות על הבחירות, אמרה כי ראשיה זכו ליחס צונן, חיפוש יסודי נערך במשרדיה במטאמורוס, וכמה מעובדיה קיבלו איומים ברחבי המדינה.

הברית, קואליציה של קבוצות לא־ממשלתיות המסייעות להכשיר משקיפים זרים, האשימה את הממשלה ואת מפלגת השלטון המוסדית. "לא קיימים התנאים שיאפשרו להגדיר את הליך הבחירות של 1994 כהוגן ואמין", אמרה הקבוצה לפני הבחירות שיתקיימו היום, מבחן מפתח לנחישותה של מקסיקו להתאים בין הרפורמה הכלכלית לרפורמה הדמוקרטית במדינה.

אך הברית אמרה שלשום אחר הצהריים, כי הושגה התקדמות מספקת כדי לא לפסול את האפשרות של בחירות "אמינות יחסית".

הבחירות הן בעלות עניין רב למדינות צפון אמריקה ואירופה, שהחלו לנהל יחסי סחר חופשי מפותחים יותר עם מקסיקו לאחר שמדינה זו פתחה באופן דרמאטי את כלכלתה.

נשיא המדינה, קארלוס סלינאס דה גורטרי, שהותר לו לכהן רק קדנציה אחת של שש שנים, חנך ב־1 בינואר את הסכם הסחר החופשי הצפון אמריקאי עם ארה"ב וקנדה (נאפט"א), לאחר שאימץ רפורמות שוק חופשי נועזות.

בוואשינגטון אמר שלשום נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, כי הוא מצפה שהבחירות יהיו "חופשיות, פתוחות והוגנות". "אני מצפה שהן יניבו תוצאה שתתקבל על ידי העם המקסיקאי", אמר קלינטון.

ארנסטו סדיו מהמפלגה המהפכנית המוסדית (PRI) השלטת הוא המועמד המועדף לזכייה בבחירות. ניצחונו יבטיח את המשך האחיזה של מפלגתו בנשיאות. נציגי המפלגה לא נטשו את כס הנשיאות מאז נוצרה המפלגה, ב־1929.

חבר הקונגרס לשעבר פרנאנדו דה סוואס ממפלגת הפעולה הלאומית הגיע שני בבחירות האחרונות.

צ'אואטמוק קארדנאס, מועמד בפעם השנייה מטעם מפלגת הדמוקרטיה המהפכנית, פיגר מאחור במקום השלישי לאחר מסע בחירות כושל. לטענתו, סלינאס גזל ממנו את הניצחון ב־1988.

פרשנים אמרו, כי לנוכח העובדה שרבע מבין 45.7 מיליון בעלי זכות הבחירה במקסיקו עדיין לא הצביעו, עשויה ליפול הפתעה בבחירות שיתקיימו היום.

מרכז קארטר באוניברסיטת אמורי שבאטלנטה, ג'ורג'יה, שלח צוות של 15 אנשים שדיווח, כי סביר שהבחירות יהיו ההוגנות ביותר בתולדות מקסיקו, אך עדיין ייוותרו בעיות. המשלחת כללה קבוצה של ראשי מדינות ופוליטיקאים לשעבר.

"חשוב שהמקסיקאים יידעו שהעולם צופה בהם", אמר הדובר ג'ו קלארק, לשעבר ראש ממשלת קנדה. יו"ר בית הנבחרים האמריקאי לשעבר, ג'ים רייט, אמר כי הוא "רגיש מאוד" לחששות המקסיקאים בדבר התערבות זרה ודעות מוקדמות לגבי תהליך הבחירות.

אך בדיווח שפירסמה לפני שבועיים אמרה הקבוצה, כי המפלגות המקסיקאיות נלחמות ב"כוחות לא שקולים", עקב הכיסוי התקשורתי האוהד שלו זוכה מפלגת השלטון ומסע הבחירות לנשיאות, בהשקעה של 40 מיליון דולר, שרק מפלגה זו יכולה להרשות לעצמה.

הברית האזרחית אמרה, כי אנשים חמושים נושאי מכשירי ווקי־טוקי פרצו פגישה של שמונה מראשי הברית ביום חמישי בלילה, במסעדה באזור העסקים במקסיקו סיטי.

לדברי הקבוצה, דברי הערך ובגדים של אנשיה ושל המורשים האחרים נלקחו מהם, והם הוכנסו בכוח לשירותים במסעדה, בעת שהתוקפים נמלטו.

משטרת ברזיל בודקת בגלאי מתכת את הבאים לבית הכנסת בסאו פאולו

סאו פאולו (איי־פי). פצצות שהניחו טרוריסטים פגעו בקהילה היהודית של ארגנטינה. אבל גם בברזיל נוקטים אמצעי זהירות. במדינה הנאה בסובלנותה הגזעית והדתית, חשים היהודים לפתע שלא בנוח והחששות עולים עם החגים המתקרבים.

בשבת לפני שבוע, חסם כוח משטרה שהסתייע ביחידה למבצעים מיוחדים, את הרחוב שלפני הקהילה היהודית בסאו פאולו בעת התפילה.

בכניסה לבניין הקהילה נבדקו המתפללים היטב על ידי המשטרה וכוחות הביטחון הפרטיים של בית הכנסת, שאקדחים ביצבצו מחליפותיהם.

גברים, נשים וילדים נבדקו באמצעות גלאי מתכות, תיקים, מזוודות ותרמילים קטנים המכילים טליתות נפתחו ונבדקו.

אפילו מכוניות של דיירי הרחוב נעצרו ונבדקו. "זה מאוד מרגיז, אך לצערנו זהו רע הכרחי", אמר הנרי סובל, הרב הבכיר בקהילה.

סובל אמר כי הקהילה קיבלה איום אנונימי על פצצה כמה שעות לפני שגריר ארה"ב, מלווין לוונזיקי, הגיע לתפילת ערב שבת ב־12 באוגוסט. "למרבה המזל התברר כי המדובר באזעקת שווא, אך נצטרך לשמור על אמצעי ביטחון אלו לפחות עד יום כיפור", אמר סובל.

כשני שלישים מהקהילה היהודית בברזיל, המונה 150 אלף איש – הקהילה השנייה בגודלה באמריקה הלטינית, אחרי ארגנטינה – חיים בסאו פאולו.

המשטרה הגבירה את השמירה על בתי כנסת, בתי ספר ומועדונים של הקהילה בכל רחבי העיר. הרשויות סירבו לגלות פרטים על אמצעי ההגנה המיוחדים.

"מה שקרה בארגנטינה הוכיח כי איש איננו חסין מפני האכזריות הברוטאליות של הטרור. אם טרוריסטים יכלו לפגוע שם, הם יכולים באותה קלות לפגוע גם כאן", אמר סובל.

סוכנים של המשטרה הפדראלית נשלחו למדינות פאראנה וריו גראנדה דו סול שבדרום ברזיל, לחקור אפשרות לקשרים בין קהילות מוסלמיות במדינות אלו לבין הפיצוץ בבואנוס איירס. לא דווח על קשר כלשהו. מעריכים כי בברזיל חיים כ־500 אלף מוסלמים – רבים מהם במדינות פאראנה וריו גראנדה דו סול.

"הרשויות רואות בצדק מה שאירע בארגנטינה לא כאירוע שנגע ליהודים בלבד, אלא כמשהו בעל פוטנציאל להפוך לבעיה לאומית", אמר אברהם לחונל, סגן יו"ר ראשון של הקונפדרציה של יהודי ברזיל.

לדברי סובל, למרות הגברת אמצעי הביטחון והרגשת הפגיעות שחשים רבים, הקהילה היהודית ממשיכה בחיים כרגיל. "להיות יהודי – אין פירוש הדבר לפחד", אמר סובל. "הקהילה לא לוחצת על כפתור הפאניקה".

לטענת סובל, בארגנטינה היו רגשות אנטישמיים מתחת לפני השטח, שייתכן כי עודדו את הטרוריסטים. "אך לא כך הדבר בברזיל, שבה יש סובלנות דתית, אתנית וגזעית רבה יותר". עם זאת, אנטישמיות איננה תופעה בלתי ידועה בברזיל. גלוחי ראש מציירים צלבי קרס על קירות, מדי פעם מחללים בתי קברות יהודיים ומופצת ספרות פרו־נאצית. סובל טוען כי תקריות אלו אינן משקפות את "הזרם המרכזי של החברה הברזילאית".

הכומר דזמונד טוטו מגנה את חברי ממשלת דרום אפריקה על משכורותיהם הגבוהות

כן תוקף הארכיהגמון את תעשיית ייצור הנשק במדינה

קייפטאון (איי־פי). הארכיהגמון האנגליקני דזמונד טוטו מתח ביקורת נוקבת על ממשלתו של נשיא דרום אפריקה, נלסון מאנדלה, עקב משכורותיהם הגבוהות של חבריה והעובדה שדרא"פ ממשיכה לייצר כלי נשק.

"התאכזבתי מאוד מכך שאחד ממעשיהם הראשונים של חברי הפרלמנט החדש היה להצביע על העלאת משכורותיהם", אמר טוטו, זוכה פרס נובל לשלום ב־1984.

דבריו של טוטו והספק שהטיל ביושר הליכותיה ובאמינותה של ממשלת מאנדלה באו בעת שהנשיא השחור הראשון בדרא"פ מציין 100 ימים לכהונתו.

בנאום שנשא בפני הפרלמנט ביום חמישי אמר מאנדלה כי שיקומה של המדינה המפולגת מבחינה גזעית מתנהל כסדרו, וחל שיפור בחייהם של בני הרוב השחור העני.

אך טוטו, שזכה בפרס נובל בזכות פעולותיו נגד האפרטהייד, אמר כי המחוקקים שנבחרו בבחירות הרב־גזעיות הראשונות בתולדות דרא"פ, שהתקיימו באפריל, כבר "הציגו דוגמה רעה". "בעיני, הם החמיצו הזדמנות פז להפגין שהם אכן רציניים בכוונותיהם לעצור את חיי המנעמים", אמר.

חברי פרלמנט רגילים מקבלים תשלום שנתי של 161 אלף ראנד (44,720 דולר) בשנה, בנוסף לדמי אחזקת רכב בסך 32 אלף ראנד (8,800 דולר). קודמיהם בפרלמנט הלבן בימי שלטון האפרטהייד קיבלו משכורות שנתיות של 123 אלף ראנד (34,160 דולר) ותוספת חודשית של 774 ראנד (215 דולר) להוצאות.

כמו כן מתח הארכיהגמון ביקורת על כך שהממשלה החדשה לא דיכאה את תעשיית ייצור הנשק המשגשגת במדינה. "מזעזע לדעת כי ברוואנדה ובסודאן נעשה שימוש בכלי נשק מתוצרת דרא"פ", אמר טוטו. "איננו יכולים לעבור על כך בשתיקה".

כוחות הביטחון הניגריים עצרו ארבעה מאנשי האופוזיציה

לאגוס (רויטר). מקורות באופוזיציה בניגריה מסרו אתמול כי כוחות הביטחון עצרו לפחות ארבעה מפעילי אופוזיציה בניגריה, כפעולות להפגנת יד קשה נגד שובתים ותומכי הדמוקרטיה, המנסים לשים קץ לשלטון הצבאי במדינה זו.

שתי קבוצות לשמירה על זכויות האדם, התומכות שתיהן בתביעתו של איש העסקים המיליונר משוד אביולה, הנמצא כעת במעצר, לכס הנשיאות, גינו את המעצרים וקראו לשחרורם של כל העצורים.

"תחילה נעצרו עשרה אנשים, אך חלקם שוחררו", אמר דובר של הקואליציה הלאומית הדמוקרטית, ברית של קבוצות פרודמוקרטיות הלוחצת על השליט הצבאי סאני אבאשה להתפטר ולהעביר את השלטון לאביולה.

לא נמסרה הודעה רשמית על המעצרים, אך דובר הקואליציה הלאומית הדמוקרטית מסר לכתבים, כי 10 האנשים שנעצרו תחילה כללו אנשים מחלקים שונים של המדינה.

חבר העמים הבריטי קורא להשבת הדמוקרטיה בלסוטו

לונדון (איי־פי). חבר העמים הבריטי קרא להשבת הדמוקרטיה בלסוטו שבאפריקה, שם פיזר המלך לטסי השלישי את הממשלה שנבחרה בבחירות דמוקרטיות.

בהודעה שפירסם שלשום מזכ"ל חבר העמים, אמקה אניוקו, נאמר כי הארגון של בריטניה ושל הקולוניות שלה לשעבר, המונה 51 מדינות, "מוכן לסייע בכל דרך מעשית למטרה זו".

הצהרתו של המלך ביום רביעי על פיזור הממשלה בראשות נטסו מוקהלה, שבחירתה ב־1993 שמה קץ לשנים של שלטון צבאי, הביא להפגנות אלימות בלסוטו, מדינה שאוכלוסייתה מונה 1.6 מיליון איש ומוקפת מכל עבריה בדרום אפריקה.

אניוקו הביע צער על הפציעות וההריגות שאירעו בהפגנות, ואמר כי אירועי השבוע שעבר היו "הסלמה חמורה של הקשיים הפוליטיים המתמשכים", שפגעו בלסוטו ואיימו על יציבות המדינה.

מנהיגי דרום אפריקה וזימבאבווה דחו אתמול אפשרות להתערבות צבאית בלסוטו. נשיא דרום אפריקה, נלסון מאנדלה, ונשיא זימבאבווה, רוברט מוגאבה, אמרו כי הם יעשו ראשית מאמצים דיפלומטיים כדי לשים קץ למשבר במדינה ההררית הקטנה.

בקצרה

● אוטאווה. היחידה לחקירת פשעי מלחמה במשרד המשפטים של אוטאווה המליצה שקנדה תגרש מתחומה שמונה אנשים החשודים שהיו משתפי פעולה עם הנאצים במלחמת העולם השנייה, מסרה ביום שישי סוכנות הידיעות "סאותאם". פקידים במשרד ההגירה הקנדי אישרו כי נתבקשו לגרש את השמונה, אך סירבו למסור פרטים נוספים. (ע"ר)

● חארטום. סודאן מצפה כי הסגרת קרלוס לצרפת תועיל מאוד ליחסי שתי המדינות, אמר בשבת שר החוץ הסודאני. עם זאת הוא ציין, כי מדינתו לא ציפתה לתמורה כשהסגירה את קרלוס. (ע"צ)

● רומא. קברנים הוציאו אתמול את גופתו של פקיד בכיר לשעבר, הקשור לשערוריית השוחד באיטליה, לאחר שמומחה הטיל ספק בטענה שהדרייה ב־93' היתה התאבדות. בשבוע שעבר הורה שופט לבצע בדיקות נוספות בגופתו של סרג'יו קסטליארי, שעמד בראש תעשייה ממשלתית. (איי־פי)

● קולומבו. צ'אנדריקה קומאראטונגה ממפלגת הברית העממית, הוזמנה לשמש ביום שישי כראש ממשלה בסרי לאנקה. אולם המפלגה הלאומית המאוחדת שהפסידה בבחירות, השאירה בידיה את השליטה על כוחות הצבא. קומאראטונגה היא האשה השנייה המשמשת בתפקיד בתולדות המדינה. (ע"ד)

● וואשינגטון. חיילים אמריקאים ורוסים יערכו בסתיו הקרוב תמרון צבאי משותף היסטורי ברוסיה, כהכנה לקראת אפשרות של פעולות משותפות לשמירת השלום בעתיד, דיווחו בסוף השבוע פקידים בפנטגון. התמרונים יימשכו שמונה ימים. (ע"י)

● טיראנה. אלבניה טענה בשבת כי יוון גירשה ביום ששי 1,500 מהגרים אלבנים בלתי חוקיים, וכי אחד מהם נורה למוות בעת שניסה להימלט מן השוטרים. (ע"ד)

חשש כבד לחייהם של יותר מ־350 נעדרים בטביעת מעבורת בנהר בבנגלדש

דאקה (רויטר). קיים חשש כבד לחייהם של יותר מ־350 מנוסעי המעבורת מ.ו.רינאר, שטבעה אתמול בנהר מאגנה בצ'אנדפור, כ־100 ק"מ דרומית לדאקה. כך נמסר אתמול ממשטרת בנגלדש.

דובר המשטרה מסר, כי המעבורת – שהיתה עמוסה יותר על המידה – יצאה מדאקה אתמול בצהריים. לדבריו, נראה כי צוות המעבורת איבד שליטה, כשניסה לעגון במזח צ'אנדפור.

"המעבורת נסחפה במערבולת, ובתוך דקות ספורות טבעה, כ־200 מטר בלבד מהחוף", אמר קצין משטרה.

לדבריו, "המעבורת נשאה לפחות 350 נוסעים, אך אפשר היה להציל רק 45. האחרים נעדרים, וקיים חשש כבד כי הם טבעו בנהר הסוער".

עוד אמר קצין המשטרה, כי צוות הצלה, שנעזר ביותר מ־20 ספינות, החל כמעט מיד בחיפושים אחר ניצולים, "אך גם הנוסעים וגם כלי השיט נסחפו בזרם". לדבריו, "חמש שעות לאחר התאונה לא יכולנו למצוא את עקבות המעבורת. לא נמצאה כל גווייה ולא יכולנו למצוא ניצולים".

פקידים בכירים בצ'אנדפור אמרו, כי לאחר היוודע האסון מאות אנשים מיהרו לגדות נהר מאגנה לחיפוש אחר קרוביהם, "אך התקוות למצוא את הנעדרים בחיים התנפצו עד מהרה, כשירד הלילה והעננים הסתירו את אור הירח".

כמה מאסונות המעבורות החמורים ביותר בהיסטוריה אירעו בשנים האחרונות לאורך נהרות בנגלדש, שבדרך כלל כלי השיט בה עמוסים יותר על המידה.

בין 100 ל־150 איש טבעו ב־28 בינואר 90', לאחר שמעבורת בבנגלדש, שנשאה 200 איש – פי שלושה מהמותר על פי התקן – התנגשה עם כלי שיט אחר.

לפחות 200 אנשים נהרגו ב־20 באפריל באותה שנה, כשמעבורת דו־סיפונית טבעה בסערה בנהר סיטאלקיה.

4,386 בני אדם טבעו בטראגדיה הימית הקשה ביותר בימי שלום, ב־20 בדצמבר 87', בפיליפינים. המעבורת דונה פאס טבעה לאחר שהתנגשה עם המיכלית וקטור בים סיבויאן. ההתנגשות גרמה להתלקחותם של שני כלי השיט.

מודעה

הפתעה כשרה

מסעדות
דניאל רוגוב

מי שקרא למסעדה כשרה "גריל גורמה" מתגרה באלים. הוא גם קורא תיגר על מבקרי המסעדות, ובוודאי את בשר־הבקר היבש, המלוח יותר על המידה והסיבי שנאלצתי לאכול בתוקף תפקידי במקומות רבים מדי מסוג זה, נכנסתי בספקנות גמורה למסעדת "גיבור" שנפתחה לא מכבר.

כשישבתי אל השולחן נאלצתי להודות, בינו לבין עצמי, שקבלת הפנים בכניסה היתה חמה. הייתי מוכן אפילו להכיר בכך שעיצובה של המסעדה, קירותיה הקמורים והקשתות הגדולים המשקיפים על חצר נאה תרמו לתחושת אווירה אינטימית. למרות הדיכון העסקים, המשכתי לעמוד על המשמר.

אף על פי שאין סתירה בין כללי הכשרות לבין בישול משובח, מבחינים רבים מדי במסעדות כשרות שהם מבינים.

סימן טוב היה הלחם שהוגש עם המיזנו בטעם שום הקדוי ...

המבחן האמיתי למסעדה המכונה "גריל גורמה" הוא, כמובן, הבשר, ומשום כך הזמנו סטייק אנטריקוט, סטייק פילה והמבורגר.

פסטה פרימוורה קרה שניסינו היתה מספקת גם היא. הבחירה השלישית שלנו, שריץ סלמון חם, היתה, סוכה פחות, שכן ... מאוד.

... 37, תל אביב. פתוח בימים ראשון עד חמישי בין 12:00–16:00 ולארוחת ערב בין 19:00–24:00. פתוח גם במוצאי שבת. טל. 03-6960231.

פורסם ב הארץ ב־31.3.94

"כמו ברובע הלטיני בפריז"
ידיעות אחרונות

ידיעות אחרונות
לוקולוס
כמו ברובע הלטיני בפאריז, מהמטבח עולה ריח משגע, השרות מצויין, הרוטב שנילווה לסטיק הפילה היה ממש בטעם עילאי

מעריב
ד"ר אלי לנדאו
טעימה להפליא במחיר הוגן

העיר
איתמר דוידוב
הרבה זמן אני מחפש מסעדה צרפתית כזאת

ג'רוזלם פוסט
מוזס ד'אור
האוכל המצוין הוא ממש פנינה והשירות מקצועי

טלגרף
יונתן לבני
צרפתית מצויינת

תמרה
מסעדה צרפתית ביתית

אבא הלל סילבר 11, רמת גן (צמוד לתחנת "סונול") 03-7520167
פתוח רצוף משעה 12:00 ועד חצות כולל שישי שבת

هكذا من الأصل

הדילמה הקובנית מסתבכת

ספק רב אם הצעדים החדשים כלפי קובה, עליהם הכריז בסוף השבוע הנשיא קלינטון, ישיגו את המטרות המבוקשות. הם לא יקטעו את זרם הפליטים, כפי שרוצה הבית הלבן, והם לא יפילו את משטרו של פידל קאסטרו, כפי שדורשת הגולה הקובנית הגדולה בפלורידה.

הנשיא הודיע שלמעשה מעתה לא תעניק עוד ארה"ב מקלט לפליטים הקובנים. אלה מהם שיועלו מסירותיהם לספינות אמריקאיות בלב ים, יישלחו לבסיס הצי האמריקאי בגואנטנמו במזרח קובה. אלה שיצליחו להגיע לחופי ארה"ב יוחזקו במעצר כפליטים בלתי חוקיים, במקום שיימסרו לידי הקהילה הקובנית, כפי שהיה נהוג עד כה.

הסנקציות החדשות נגד קאסטרו כוללות הקטנת הסכומים שמותר להעביר מארה"ב לקרובים בקובה וצמצום של הטיסות להוואנה. זה יחמיר את המצב באי אך לא ימוטט את הכלכלה. קלינטון נמנע מהטלת הסגר על קובה, דבר שהיה אולי משיג מטרה זאת אך הנו אקט של מלחמה.

הגולים הקובנים רוצים במקלט לקרוביהם אך מתחילים לחשוש מתגובת הציבור להצפת פליטים חדשה. לכן הם מגבירים את קריאתם להתערבות צבאית "שתחזיר את הדמוקרטיה ואת הפליטים לקובה". למתנגדיהם שתי תשובות, אותן הן משמיעים בתוקפות גוברת: ראשית, שהפליטים בורחים מקובה בעיקר בגלל העוני, אך בעולם יש מאות מיליוני עניים שארה"ב לא יכולה לקלוט אותם ואין סיבה להעדיף דווקא את הקובנים; שנית, העם הקובני עצמו חייב להיאבק על שחרור מרודנות; אם תותר כניסת פליטים לארה"ב, יקטן הלחץ בתוך קובה להפלת קאסטרו.

קלינטון ניצב בפני דילמה מסובכת: הוא לא יכול להרשות לעצמו להחזיר בכוח פליטים אל מדינה קומוניסטית. מצד שני, בגואנטנמו כבר מצטופפים 15 אלף פליטים מהאיטי ואם הבסיס ייהפך גם מקלט כפוי לפליטים מקובה, עלול קאסטרו לפתוח את הגבול ולהציפו בעשרות אלפי פליטים נוספים. קלינטון זוכר שחוסר האונים של הנשיא קארטר מול מבול פליטים קובני תרם לכישלונו בבחירות; אך הוא גם יודע שהאמריקאים אינם תומכים בפעולה צבאית בהיקף הדרוש להפלת קאסטרו.

אליהו סלפטר

כאלף קומוניסטים תומכי תנועת העבודה הרוסית הפגינו שלשום מול משרדי ההגנה במוסקווה בדרישה להשבת ברה"מ על כנה. ההפגנה התקיימה במלאת שלוש שנים לניסיון ההפיכה נגד משטרו של מיכאיל גורבצ'וב. גורבצ'וב עצמו הודיע ביום חמישי על כוונתו להקים מפלגה חדשה

חדשות חוץ

בכירים גרמנים ורוסים דנים במוסקווה בדרכים למניעת הברחה של חומרים גרעיניים

המודיעין הגרמני מתריע מפני אפשרות של הברחת נשק כימי וביולוגי מברה"מ לשעבר

גרמניה תפסה ק"ג של ליתיום-6, המשמש ליצירת פצצות מימן

מאת יהודית וינקלר והפנה הדי

בון ולונדון (מיוחד ל"הארץ"). במסמך של המודיעין הגרמני שהועבר לקאנצלר הלמוט קוהל כלולה אזהרה מגידול משמעותי גם בהפצה בלתי חוקית של נשק כימי וביולוגי מאז קריסתה של ברה"מ – מדווח שבועון החדשות "דר שפיגל" בגיליונו החדש.

מסמך ההערכה של המודיעין הגרמני גורס שבשטחי ברה"מ לשעבר מצויות כמויות גדולות של נשק ביולוגי וכימי, ובהתחשב בעובדה שאבטלת מדענים, התפרקות ההיראכיה הצבאית והשחיתות הפושה במוסדות האמורים לפקח על הביטחון הופכים יחדיו – נוצר מקום סיכון גם בתחום זה. השבועון מגלה עוד, כי איראן, סוריה ופקיסטאן, מדינות המוכרות כתומכות בטרור הבינלאומי, שוקדות על בניית מפעלים לייצור נשק להשמדה המונית. השבועון מצטט את ריימונד צילינסאס, מומחה אמריקאי מאוניברסיטת מרילנד, המזהיר כי נשק ביולוגי שייפול לידי טרוריסטים עלול להביא להשמדה המונית.

בכתבה מגלה "דר שפיגל", כי הפלוטוניום שנתפס בגרמניה נרצר בכור הגרעיני בליאראסק במערב סיביר. אולם לא רק פלוטוניום הוברח לגרמניה, כי אם גם קילוגרם של מתכת ליתיום 6 המשמשת לבניית פצצת מימן. המדען האמריקאי תומס קוכרן אמר ל"דר שפיגל", כי מדינה כמו עיראק מסוגלת תוך שנה לבנות פצצת אטום מהחומרים הגרעיניים שנתפסו בגרמניה.

סגן השר לענייני מודיעין ובטחון בלשכת הקאנצלר קוהל, ברנד שמידבאואר, דן אתמול במוסקווה עם בכירי המודיעין הרוסי על הדרכים להדק את הפיקוח על הפצת חומרים גרעיניים, לנוכח חשיפת נסיונות ההברחה לגרמניה. מדיווחים שהגיעו ממוסקווה עולה כי הרוסים מוכנים לפעול בשיתוף פעולה עם גרמניה כדי לסכל שוק שחור בחומרים גרעיניים.

שר האוצר הפדראלי בגרמניה, תאו וייגל, דרש אתמול להתנות את המשך הסיוע הכלכלי לרוסיה בשיתוף פעולה מצדה למנוע הברחת חומרים גרעיניים מתחומה. שמידבאואר אמר ל"דר שפיגל" בהקשר זה שיש צורך עתה לתת בידי שירות המודיעין הגרמני כלים חוקיים לאתר ולסכל את ההברחות בנקודת המוצא שלהן.

בריטניה עשויה לרכוש פלוטוניום מרוסיה

סגן מנהל שירות המודיעין הגרמני, פאול מונסטרמאנר, אמר לשבועון "פוקוס", כי אין להוציא מכלל אפשרות שבעתיד הקרוב ייגנב ראש נפץ גרעיני ממחסנים שהפיקוח עליהם רופף ביותר. עם זאת הוא שולל את ההערכות לפיהן המאפיה הרוסית מסוגלת בתוך זמן קצר לבנות פצצת אטום למדינה, אם כי גם התפתחות כזו איננה בלתי אפשרית בטווח ארוך.

ממשלת בריטניה שוקלת לרכוש פלוטוניום מרוסיה לשימוש בתחנות הכוח הגרעיניות שלה, אפשרות שהועלה בפני מדינות מערביות אחרות במגמה לסייע לרוסיה מבחינה כלכלית ובאותו זמן להבטיח שהפלוטוניום לא יגיע לידיים הלא נכונות.

כמה משרי החוץ של מדינות נאט"ו, אשר נפגשו בסוף השבוע בבריסל בהלווייתו של מזכ"ל נאט"ו לשעבר, מאנפרד ורנר, אמרו שהם מעוניינים לסייע לרוסים לנקוט ביד קשה נגד אלה המנסים למכור פלוטוניום לכל המרבה במחיר.

ההצעה שהועלתה בבריטניה, על ידי החברה הלאומית לדלק גרעיני יכולה להוות תשובה הולמת גם לצורך הנואש של הרוסים במטבע חוץ וגם לבעיית הברחת הפלוטוניום.

שבוע לאחר ההסכם עם ארה"ב, הקובע שפיונגיאנג לא תייצר נשק גרעיני:

צפון קוריאה הודיעה כי לא תאפשר פיקוח בינלאומי במתקניה הגרעיניים

סיאול (אי.פי). דרום קוריאה הודיעה כי לא תתן לצפון קוריאה כור גרעיני מודרני, אלא אם תפתח שכנתה הקומוניסטית את מתקניה הגרעיניים לבדיקה מלאה. צפון קוריאה דוחה דרישה זו.

"לעולם לא נאפשר בדיקה של המתקנים הצבאיים שלנו על חשבון ריבונותנו, כדי לקבל כורים הפועלים על מים קלים", אמר שר החוץ של צפון קוריאה. סוכנות הידיעות המרכזית של הצפון שידרה מסר שבו נאמר כי, "זהו רצוננו הבלתי מעורער. לפיכך, אנו מבהירים שוב כי לעולם לא נאפשר בדיקה מיוחדת, אף שאנו מוכנים לערב את עצמנו בסיחור חשדות גרעיניים בעתיד".

הודעה זו נוגדת את התנאים שהושגו בהסכם עם ארה"ב לפתרון הסכסוך הארוך בעניין התוכנית הגרעינית של צפון קוריאה. בשיחות שהתקיימו בז'נבה בשבוע שעבר, הודיעה ארה"ב לצפון קוריאה, כי היא מוכנה לספק לה כור חדש של מים קלים בתמורה להקפאת התוכנית הגרעינית הנוכחית המתבססת על כורי עופרת שאפשר להפיק מהם פלוטוניום – חומר גרעיני המשמש להרכבת פצצה גרעינית. הסכם זה אמור היה להיות הצעד הראשון לקראת סיום הסכסוך בעניין התעשייה הגרעינית של צפון קוריאה.

מדינות המערב חוששות כי בכורים אלה מייצרת צפון קוריאה פלוטוניום להרכבת נשק גרעיני.

סגן ראש ממשלת קוריאה הדרומית, לי הונג־קו, אמר כי על וואשינגטון לסייע במימון הכור, "הצעה שאין ספק כי לא תעורר התלהבות אצל חברי הקונגרס ומשלמי המסים בארה"ב". לי הציג תנאים מוקדמים לנכונותה של סיאול לספק לצפון קוריאה את הכור החדש. "עמדת הממשלה היא ששיתוף הפעולה הכלכלי בין הצפון לדרום יתבצע בשלבים, אם וכאשר תיפתר המחלוקת על התוכנית הגרעינית של צפון קוריאה", אמר סגן ראש הממשלה, המכהן גם כשר לענייני איחוד.

פקידים בכירים בדרום ציינו, כי על פיונגיאנג לציית במלואה לברית לאי הפצת נשק גרעיני, להשלים את האחסון של כ-8,000 מוטות דלק עמוסי פלוטוניום, ולהפסיק את בניית שני הכורים הפועלים באמצעות גרפיט, בתמורה לאספקת חשמל מהדרום.

סוכנות הידיעות הדרום קוריאנית ציינה כי, יש לשקול קשר בין השיחות הגרעיניות בין קוריאה לארה"ב לבין דיונים על איחוד משפחות ושיפור היחס לזכויות האדם בצפון קוריאה.

צפון קוריאה וארה"ב אמורות לחדש את השיחות ביניהן בז'נבה ב-23 בספטמבר.

מת ד"ר לינוס פולינג – שזכה בשני פרסי נובל: לכימיה ולשלום

אנשי מחקר העמידו אותו בשורה אחת עם המדענים איינשטיין וניוטון

(ע"ד). ד"ר לינוס פולינג, היחיד שזכה בשני פרסי נובל שלא חולקו בין כמה זוכים, מת ביום שישי בקליפורניה בגיל 93. פולינג קיבל פרס נובל לכימיה ב-1954 על גילוייו במבנה המולקולות, וכן זכה בפרס נובל לשלום ב-1962.

הוא התפרסם לאחר שהמליץ לתת מינון גבוה של ויטמין סי כדי למנוע מחלות שונות. המדען זכה להערכה רבה מצד קהילת המחקר. הביטאון הבריטי "ניו סיינטיסט" אף העמיד אותו בשורה אחת עם אייזק ניוטון, מארי קורי ואלברט איינשטיין כאחד ב-20 המדענים החשובים ביותר בהיסטוריה האנושית.

עבודתו החלוצית בתחום הכימיה בשנות ה-20 וה-30 על כבנה המולקולות השיבה אותו כאחד המדענים הגדולים בעידן המודרני. בשנות ה-50 וה-60 הוא התייצב בראש המערכה נגד ניסויים גרעיניים, והיתה לו השפעה רבה על איסור פיצוץ מתקנים גרעיניים באטמוספרה.

פולינג. נגד פיתוח נשק גרעיני

בשנת 1970 יצא לאור ספרו "ויטמין סי והשפעת הצינה" – שבו הוא טען כי מנות גדולות של ויטמין סי יכולות להביא למניעת המחלה ולהפסקתה. בתקופה מאוחרת יותר טען, כי ויטמין סי טוב גם לריפוי מחלות אחרות, לרבות סרטן ואיידס.

הנחות אלה עוררו ויכוחים בקהילה המדעית, וניסויים שנעשו להוכחת התיאוריות שלו במכון הרפואי מאיו־קליניק, הראו כי לוויטמין סי אין כל ערך בריפוי סרטן.

בראיון ב-81' אמר פולינג, כי הוא גאה בעיקר על עבודתו בשנים 1928–1935 בגלל שמחקריו "שינו את כל ענף הכימיה".

נשיא הפדרציה היוגוסלווית תוקף בחריפות את מנהיגי הסרבים בבוסניה

בלגראד (אי.פי). נשיא יוגוסלוויה (סרביה ומונטנגרו) האשים אתמול את מנהיגי הסרבים־בוסנים, כי הם מביישים את בני עמם בדחיית תוכנית השלום ובביצוע פשעי זוועה נגד לא־סרבים בבוסניה.

בראיון שפורסם ביומון "פוליטיקה", היוצא לאור בבלגראד, אמר הנשיא זוראן ליליץ' כי מנהיגי הסרבים־בוסנים מנהלים מלחמה "למען האינטרסים האישיים שלהם, ולא של בני עמם".

היתה זו אחת ההתקפות החריפות ביותר נגד הסרבים על ידי הפטרונים שלהם לשעבר. סרביה החרימה את קשריה עם הרפובליקה הסרבית, שאינה זוכה להכרה בינלאומית, כחלק מהמאבקים לשים קץ לסנקציות הכלכליות הבינלאומיות על יוגוסלוויה.

"איננו יכולים להמשיך במדיניות המובילה להתאבדות ופעולות ישירות נגד האומה הסרבית כולה וכל האזרחים היוגוסלווים", אמר ליליץ', נשיא הפדרציה היוגוסלווית, הכוללת כעת רק את סרביה ומונטנגרו.

ליליץ' מעביר לעשה את דבריו של נשיא סרביה סלובודאן מילושביץ', השליט האמיתי באזור, שתקף אף הוא לפני שבועיים את הסרבים־בוסנים.

פקידי או"ם בכירים בסרייבו אמרו, כי בצפון מערב בוסניה הביס צבא הממשלה בוסניה את הכוחות המורדים למנהיג המוסלמי המודח פיקרט אבדיץ', במובלעת ביהאץ'.

אבדיץ' ניסה לחתום על הסכם עם הסרבים ולהכריז על עצמאות המובלעת מבוסניה השלטת בסרייבו. הנבחרת תחת הנהגה מוסלמית, אך הוא ספג כמה תבוסות בהתקפות האחרונות.

5 ילדים נהרגו בביהאץ'

מאוחר יותר אתמול נמסר, כי חמישה ילדים נהרגו ושבעה נפצעו, בעת שפגז פגע בתלמידים שיצאו מבית ספר בכפר סוקולי, בביהאץ'. קצין המשטרה בבוסניה בביהאץ' אמר, כי נורו שלושה פגזים, אך רק אחד מהם, בגודל 120 מ"מ, גרם לאבידות. הקצין הוסיף, כי לא ידוע מי ירה את הפגז.

לפני סגירת הגיליון נודע, כי סגן שר המסחר של בוסניה נפצע קשה מירות על ידי הסמוכה לקווי החזית של הסרבים־בוסנים ממזרח לסרייבו. מקורות משטרתיים מסרו כי השר, דזמאל קאבאר־אוזדיץ' בן ה-49, נורה בראשו ונלקח לבית החולים. פקיד ממשלה בכיר ונהג הרכב נפצעו.

תשעה חודשי מאסר לגרמני שהחזיק סמלים אנטישמיים

(ע"ד). בית משפט בברלין דן ביום חמישי מנהיג לשעבר של התנועה הניאו־נאצית "הנוער הוויקינגי", לתשעה חודשי מאסר באשמת החזקת סמלים בעלי תוכן אנטישמי.

התובעים הסבירו כי גזר על הנאשם מאסר, כדי להראות שגרמניה יכולה להתגונן נגד תעמולה ימנית קיצונית. בפברואר 93' נמצאו אצל הנעיר בן ה-27, כ-100 מדבקות עם הסיסמאות "אל תקנו אצל יהודים" ו"אני תומך במדינה הבינלאומית־ציונית".

התובעים ציינו, כי התפטרותו של הנאשם מתנועת הנוער הוויקינגי אינה מעידה בהכרח על כך שהוא חזר בו מדעותיו הקיצוניות. המנהיג נדון באוקטובר 93' לשתי שנות מאסר על היותו נשק חם.

לה נסיונל
חברה ישראלית לבטוח בע"מ

MEMBER OF THE SWISS LIFE NETWORK

הודעה לציבור המעסיקים והעובדים בישראל *

חברת הביטוח "לה נסיונל" מכריזה בזה על תכנית פנסיה מקיפה, המיועדת לכלל השכירים בישראל ואשר עקרונותיה הינם כדלקמן:

1. הפרשות עובד ומעביד - 17.5% מהשכר, המבוססות על הפרשות עובד 5.5% על חשבון תגמולים, 6% הפרשת מעביד על חשבון תגמולים, ו-6% הפרשת מעביד על חשבון פיצויים.
2. עובד עד גיל 40, יקבל פנסית זיקנה בגובה 2% לכל שנת חברות. שיטת החישוב תהיה על פי שיטת ממוצעי השכר. לעובדים מעל גיל 40 אחוז הפנסיה יחושב אקטוארית ואישית.
3. עובד יהיה זכאי לפנסית נכות מלאה ו/או חלקית בגובה פנסית הזיקנה הצפויה, ללא צורך בתקופת אכשרה. הגדרת הנכות ליברלית, ולעובד ייצוג נאות בוועדה הרפואית לקביעת נכות.
4. אלמנת עובד או אלמן עובדת, יהיו זכאים לפנסיה בגובה 40% "מהשכר המבוטח" לכל ימי חייהם, ללא צורך בתקופת אכשרה. יתום של עובד כנ"ל יהיה זכאי לפנסיה בגובה 20% מהשכר המבוטח. מקסימום פנסית שאירים - 80% מהשכר המבוטח.
5. במקרה מות עובד/ת יהיו זכאים היורשים למענק חד פעמי בגובה 25 משכורות חודשיות.
6. רווקים יהנו מהפרשות מוגדלות לפנסית זיקנה עד מועד נישואיהם.
7. ניתן לרכוש ביטוח ימי מחלה וביטוח סיעודי בתנאים ובמחיר נמוך במיוחד.
8. התוכנית אינה ניתנת להרעה או לשינוי אלא במידה שאגרות החוב המונפקות לקרנות הפנסיה (אג"ח מיועדות) ישאו תשואה נמוכה מ-5.5% או במידה שרווחי ההשקעות של החברה ישאו תשואה רב שנתית נמוכה מ-2.5% לשנה.

* הודעה זו מיועדת גם לקבוצות עובדים שחל עליהם הסכם קיבוצי או צו הרחבה.

מעסיקים או וועדי עובדים או עובדים בודדים, מתבקשים להתקשר לטלפון 03-5176229 ולבקש את כרמלה.

בתאריך 24.8.94 יוחלף מספר הטלפון הראשי של החברה ל- 03-511 5353 (50 קוים)

הארץ
כלכלה
יום ראשון 21.8.94 — העורך נחמיה שטרסלר

האוצר יפעל לביטול כל התקנים המגבילים יבוא

מאת גדי מלץ

משרד האוצר יגיש לאישור הממשלה בשבוע הבא הצעה לבי־טול את כל התקנים המעכבים יבוא. ההצעה, הכלולה בשורה של הצעות נלוות לתקציב המדינה לשנת 1995, נועדה לחזק את מדיניות החשיפה, להגביר את התחרות בין ייצור מקומי ויבוא, ולמתן את עליות המחירים במשק.

להלן נוסח ההצעה שהגיע לידי "הארץ": "לצמצם את ההוראות המגבילות יבוא במתכונת של תקינה, ובכלל זה קביעת מפרטים, צווים ותקנות, כך שייקבעו רק לצורך שמירה על בריאות הציבור ובטיחותו ולשמירת איכות הסבי־בה, ולא ישמשו כמחסום סחר כל־שהו מכסי".

לצורך יישום החלטה זו, מבקש האוצר להקים צוות בין משרדי, בראשות משרד התעשייה והמס־חר. הצוות יגיש תוכנית לביצוע השינויים הנדרשים בכל משרדי הממשלה, כולל שינוי חקיקה, כך שבתוך שנתיים יהיה אפשר לצמ־צם את מספר התקנים ולבטל את אלו שאינם נוגעים לבריאות, בטי־חות ואיכות הסביבה. הצוות, שבו ישתתפו גם נציגים ממשרדי הב־ריאות, התחבורה, התקשורת והאו־צר יציג מאגר התקינה בתכון התקנים, יגיש המלצותיו לממש־לה עד ל־30.4.95.

המטרה הסופית תהיה להפוך את מרבית התקנות, הצווים והמ־פרטים לתקנים רשמיים על פי חוק התקנים.

יצוין כי את מרבית התקנים קו־בע משרד התעשייה והמסחר. לדוגמה, בשנים קודמות התמיד התמ"ס את התקנים ליבוא שטי־חים כדי להגן על תשלובת שטיחי כרמל – התמדה שמנעה למעשה אפשרות לייבא שטיחים.

על הצוות יוטל גם להמליץ לממשלה על מתודולוגיה אחידה להכנת תקנים, על גופים (ממשל־תיים או ציבוריים) אשר יהיו רש־אים להכין תקנים, ועל קביעת הרכבי הוועדות אשר יעסקו בהכ־נת תקנים.

יצוין כי כיום יש לכמה משרדי ממשלה סמכות לקבוע הגבלות, ובכלל זה הגבלות על יבוא, בדרך של תקנות, מפרטים וצווים – שתוצאתם מקבילה לקביעת תקן.

בדברי ההסבר להצעת האוצר נכתב, כי תופעה זו מונעת גילוי נאות של פעילות התקינה ומעור־רת כמה בעיות ובהן: "עלויות ניכ־רות למשק הלאומי כתוצאה מקיומן של הגבלות לא הכרחיות וכתוצאה מהצורך לעבור הליכי בדיקה לא חיוניים כדבר עמידה במפרטים או בתקנות".

יצוין שבשנתיים הקודמות ניסו ראשי האוצר להעביר הצעות דו־מות בממשלה, אך נכשלו.

יומן

אני בעד, אבל...

בימים אלה רבו המגיבים על ההחלטה להטיל מס על רווחי הון בבורסה. רק למעטים יש אומץ להצהיר במפורש: אנחנו נגד מיסוי רווחי הון בבורסה, נקודה. השיטה היא לפתוח בהודעה כללית התומכת "באופן עקרוני" במיסוי, ואחר כך להסביר מדוע ההחל־טה שהתקבלה מטופשת, מטעית, מזיקה או אף הרת אסון.

● אני תומך בהטלת מס על הבורסה, אבל מתנגד לכך שיוטל בלי שיונהג דיווח כללי למס הכנסה (בעלי דעה זו יודעים, שאם זה התנאי – לא יהיה לעולם מס על רווחי הון בבורסה).

● מס רווחי הון נחוץ וצודק, אבל לא ייתכן להטילו אחרי שראש הממשלה ושר האוצר הבריזו במפורש שלא יוטל מס רווחי הון במשך שנתיים/עד סוף הקדנציה. מה יהיה על האמינות? (עוד דרך להבטיח שלעולם לא יוטל מס על רווחי בורסה, כיוון שלקראת הבחירות הבאות, ראשי המפלגות הגדולות יתחייבו שגם הממשלה בהנהגתם לא תטיל מס על רווחי הון בבורסה).

● לא ייתכן להשאיר מצב שבו מטילים מס על העבודה ולא מטילים מס על רווחים הנובעים מהון, אבל גם האוצר מודה שהתיקי הצפוי של הגביה הוא פרומילים בודדים של התמ"ג, ולכן השפעת המס על חלוקת ההכנסות במשק מזערית. האם כדאי להכניס את המשק לסיכונים בגלל פרומילים?

● אני כולי בעד מס בורסה, אבל יש לי שבע סיבות למה ההחלטה כפי שהתקבלה – שגויה.

● לא ייתכן להמשיך לעולם ועד בלי מס על רווחי הון בבורסה, כי השמועות החוזרות תשנות על הנהגת המס מכניסות אי יציבות במערכת. אבל למה דווקא עכשיו – כאשר הבורסה אך מתאוששת מן המשבר העמוק שנקלעה אליו? יכלו להמתין עד שוק ההון יראה סימני התייצבות.

● אני תומך באופן עקרוני בהטלת מס על הבורסה, אבל מעכשיו לא יימצא אף אחד שירצה לבצע הנפקות, כי יש לצפות בקרוב לירידת שערים בבורסה.

● במצב החוקי והמינהלי הנוכחי אין מנוס ממיסוי רווחי הון בורסאיים, אבל מוטב היה אילו הממשלה בדקה קודם כל אם מיסוי הבורסה מתיישב עם חוק יסוד: חופש העיסוק, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, חוק הגנת הסכנות הציבור והחלטות שונות של בג"ץ. האם כדאי להסתבך עם כל כך הרבה חוקים בגלל 10%?

● עדיף מס מחזור (לו הוטל מס מחזור, היו אומרים: מס על הבורסה מוצדק, אבל על הרווחים, לא על הפעילות).

● אילו אפשר היה להאמין לממשלה שהמס יתחיל וייגמר ב־10% – הייתי מסכים למס החדש. אבל הציבור לא יאמין שמיסוי הבורסה ייגמר ב־10% ולכן ידיר את רגליו משוק ההון לזמן רב ואולי לתמיד.

● גם אני בעד המס, אבל צריך להביא בחשבון שחלק מהציבור יפרש את הטלת המס כאות לכך שהממשלה מעוניינת בנפילת הבורסה, כחלק ממאמציה לריסון האינפלציה הנגאה במשק. האם בזה אנחנו מעוניינים?

חלק מהדברים (בהם גם דברי הבל) נכתבו בידי אנשים ידועים; לא תמיד ברור אם הם מדברים מתוך הידע או מתוך הפוזיציה.

אברהם טל

יהודה וילק מועמד למנכ"ל "אבנר" במקום עוזי אבל

מאת רונית מרגנשטרן

וילק. רענון ההנהלה

מפקד מרחב ירושלים לשעבר, ניצב (בדימוס) יהודה וילק, מועמד להחליף את עוזי אבל, שיפרוש מתפקידו כמנכ"ל תאגיד הביטוח אבנר, כנראה בתחילת '95. וילק, שפרש מהמשטרה בסמוך לאחר מינויו של אסף חפץ למפכ"ל, הוא משפטן בהשכלתו.

על המינוי החליטו ראשי חברות הביטוח הגדולות (מגדל, כלל הפניקס) יחד עם יו"ר דירקטוריון אבנר, חיים שטסל.

שטסל אמר אתמול ל"הארץ", כי "עוד לא הוחלט סופית אם וילק ימונה למנכ"ל או לדירקטור באבנר".

עוזי אבל משמש כמנכ"ל אבנר מאז הקמתו ב־76'. בשנה האחרונה דרשו כמה דירקטורים באבנר, בעיקר אלו המייצגים את חברות הביטוח, לרענן את ההנהלה בכוחות צעירים יותר.

תאגיד אבנר נמצא במשבר זה כמה שנים וצבר גירעון של כמיליארד שקל. תהליך החקיקה של התיקון לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, שאמור לפתור חלק מבעיותיו של אבנר, נמשך כבר 3 שנים, ונראה שגם השנה הוא לא יושם. עם זאת, המצב באבנר השתפר ב־94', בה צופה האקטואר, פרופ' יהודה כהנא, כי לראשונה יהיה איזון בין התקבולים לבין תשלום תביעות שוטפות.

דירקטורים באבנר ביקשו להדגיש, כי החלפתו של אבל אינה מצביעה עליו כמי שנכשל בניהול אבנר.

תעריפי המים לחקלאות מתייקרים ב־3.9%

מאת עמירם כהן

תעריפי המים לחקלאות מת־ייקרים ב־3.9%, והמחיר המשוקלל של מ"ק מים לחקלאות יהיה מעתה 51.7 אגורות, לעומת 49.7 אגורות עד כה.

על פי חוק ההסדרים במשק מ־'93, מתעדכנים תעריפי המים לחק־לאות כל אימת שתעריפי החשמל עולים בשיעור הגבוה מ־3.5%. בשבוע שעבר התייקרו תעריפי החשמל ב־4.2%, והעלאת מחירי המים לחקלאות תהיה רטרואקטי־בית מיום התייקרות החשמל.

העלאה זו היא השלישית הש־נה, ובסך הכל התייקרו המים לחק־לאות מתחילת השנה ב־11.2%.

להתייקרות מחירי המים לחקל־אות תורמת העלייה במדד – 50%, העלייה במחירי הדלק – 35% והעלייה בשכר העבודה – 15%.

רכז המחלקה הכלכלית במרכז החקלאי, שלמה לשם, הודיע שיש־לח מכתב דחוף לשר האוצר, ובו יתריע כי החוק המחייב העלאת תעריפי המים לחקלאות כתוצאה מעליית המדד – אינו נסבל.

קופות הגמל במשא ומתן עם ברוקרים אמריקאים לניהול השקעות בחו"ל

מאת מרית גילת

המשא ומתן בין קופות הגמל הבנקאיות לחברות הברוקרים הזרות לניהול השקעותיהן בחו"ל הגיע לשלבים מתקדמים, לא־חר שבהפעלת השלב הנוסף בליברליזציה בשוקי המט"ח וההון ניתן היתר לקופות להשקיע עד 2% מנכסיהן בחו"ל. נכסי קופות הגמל נאמדים כיום בכ־95 מיליארד שקל, ומכאן שהקופות יוכלו להשקיע כ־2 מיליארד שקל בחו"ל.

בחודשים האחרונים, לקראת פתיחת הצוהר לחו"ל, חיזרו חב־רות הברוקרים האמריקאיות הגדולות באינטנסיביות אחר כל קופות הגמל. "מרבית הבנקים להשקעות המובילים בוול סטריט, וכן חברות אירופיות, הגיעו לארץ בניסיון לעניין אותנו בשירו־תים שלהם", אמר בסוף השבוע מנהל בכיר באחת מקופות הגמל הגדולות. "בשלב ראשון יותר לנו להשקיע מאות מיליוני דולר בבורסות הזרות, אבל הם מבינים היטב שבעתיד ייתכן שהיקף ההשקעה יגדל".

בכיר באחד הבנקים הגדולים העריך בסוף השבוע כי מרבית הקופות יעבירו את ניהול תיקי ניירות הערך הזרים שלהם לברוקרים בחו"ל, ולא ינהלו אותם בעצמן. בעדיפות ראשונה מצויות החברות האמריקאיות, שמוכרות יותר לישראלים, ומעני־קות שירותים בבורסות בעולם. בסוף השבוע נודע כי בין החברות המנהלות מגעים עם קופות הגמל של שלושת הבנקים הגדולים מצויות מריל לינץ', מורגן סטנלי, קידר פיבודי וביר סטרנס.

לדברי הפקיד הבכיר, בניית התיק בחו"ל היתה אטית, ובשלב ראשון ייתכן שחלק מהקופות יעדיפו השקעה ב"קרנות אינדקס" – המשקיעות במדדים של בורסות שונות בעולם. הסיבה היא שקרנות אלה הן הזולות ביותר וגובות עמלות ניהול של 0.5%–1%. העמלות לניהול תיקי מניות גבוהות פי כמה.

פקיד בכיר באחת מקופות הגמל הבנקאיות המרכזיות אמר כי מאחר שהשקעה של הקופות בחו"ל תהיה חייבת במס של 35% (בניכוי הפרשי מטבע), הרי שתהיה עדיפות ברורה להשקעת בניירות ערך בארץ, שיהיו פטורים ממס.

"אין לנו סיבה להתנפל על ניירות ערך בחו"ל", אמר. עם זאת, ציין כי הקופות שבניהולו מתכוונות לנצל את ההזדמנות להשק־יע בחו"ל לטובת פיזור הסיכונים בתיק, ובעיקר משום שהשקעה בניירות בחו"ל תאפשר לקופות הגדולות יכולת תמרון רבה יותר. "נוכל לחסל החזקה במניה כבדה בלי להשפיע בכלל על השוק", אמר.

נגב קרמיקה עברה להפסד של 969 אלף שקל ברבעון השני

מאת אבי שוברט

חברת נגב קרמיקה עברה להפ־סד של 969 אלף שקל ברבעון השני של '94, לעומת רווח של 341 אלף שקל ברבעון המקביל אשתקד. הפסד זה שחק את רווחי החברה ברבעון הראשון של השנה, ובששת החודשים הראשונים של '94 היא הפסידה 864 אלף שקל, לעומת רווח של 1.3 מיליון שקל במחצית הראשונה של '93.

החברה הציגה ברבעון השני של השנה הפסד תפעולי של 1.2 מיליון שקל, לעומת רווח של 1.4 מיליון שקל ברבעון המקביל. כך הגיעה החברה להפסד תפעולי של 829 אלף שקל במחצית הראשונה של השנה, לעומת רווח של 3.3 מיליון שקל בתקופה המקבילה.

הנהלת נגב קרמיקה מסרה, כי במחצית הראשונה של השנה גד־לה התחרות בענף, כתוצאה מגי־דול ביבוא של מוצרי קרמיקה, שהביאו לשחיקה בהיקפי המכי־רות ורמות המחירים בשוק המקו־מי. גם בתחום היצוא סבלה החברה מצמצום בהזמנות מלקוח העיק־רי שלה – אולימפיה טייל. בשל הירידה במכירות צומצמה תפוקת המפעל ועלות הייצור גדלה.

החברה הציגה גידול במכירות, שהסתכמו ב־23 מיליון שקל ברב־עון השני של '94, לעומת 21 מי־ליון שקל ברבעון המקביל ב־'93. הכנסות החברה ממכירות גדלו גם במחצית הראשונה של השנה והס־תכמו ב־44.4 מיליון שקל, לעומת 43 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד. אולם החברה רשמה שחיקה גדולה ברווח הגולמי, שי־רד ברבעון השני של השנה ל־4.9 מיליון שקל, לעומת 6.7 מיליון שקל ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הגולמי במחצית הראשו־נה של השנה הסתכם ב־10.7 מי־ליון שקל, לעומת 13.3 מיליון שקל במחצית הראשונה של '93.

נגב קרמיקה עוסקת בייצור אריחי קרמיקה במפעלה בירוחם ובשיווקם, וכן בשיווק מגוון מוצ־רים באמצעות מרכזי שיווק עצמ־איים. השליטה בחברה נמצאת בידי פקר פלדה ואפריקה ישראל.

ספקולנט אינה מלה גסה

בניגוד לתדמיתם, ספקולנטים הם מייצבי שוק. במידה שהמס המוצע על רווחי הון בבורסה יצליח להקטין את כדאיות הספקולציה במניות, הוא גם "יצליח" להקטין את יציבות שוק המניות

מאת עודד שריג

בלהט הוויכוח לגבי השפעתו הצפויה של המס המוצע על רווחי הון על מחירי המניות ועל המש־קיעים, נאמרו כמה משפטי מפתח הנחשבים כנכונים מבלי שאומרי־הם צריכים להוכיחם. משפטים אלה מעצבים במידה ניכרת את דעת הציבור ודעת מקבלי ההחל־טות במשק, ולכן חשוב להעמיד דברים על דיוקם.

● "המס המוצע ימסה לראשונה את ההון בישראל".

ההון בישראל ממוסה זה שנים רבות, ובשיעור גבוה יחסית. למס על ההון יש אמנם שם אחר, "מס חברות", אולם זהו מס על רווחי הון לכל דבר. את המס לא משל־מים בעלי המניות באופן ישיר – החברות משלמות בעבורם את המס. מנהלי החברה, כנציגי בע־לי המניות, משקיעים את כספי בעלי המניות ומשלמים בגין הרוו־חים שנושאות השקעות אלו, בע־בור בעלי המניות, מס בשיעור של 36%.

הטלת מס על רווחי בורסה היא, לפיכך, כפל מס: רווחי הבורסה ימוסו שנית לאחר שמוסו בראשו־נה בעת שהחברה שילמה בעבור בעלי המניות מס על רווחיה.

אשר לשיעור מס החברות, יש לזכור כי משקיע אינו יכול לקזז הפסדי חברה אחת שבה הוא מוש־קע כנגד רווחי חברה אחרת. לכן, שיעורו האפקטיבי של מס החב־רות גבוה בהרבה משיעורו הנו־מינלי.

הטלת מס על רווחי בורסה היא כפל מס, משום שההון בישראל ממוסה זה שנים רבות ובשיעור גבוה יחסית

● "המס המוצע ייצב את שוק המניות על ידי הפחתת כדאיות הספקולציה".

ספקולנטים, בניגוד לתדמיתם, הם מייצבי שוק. הספקולנט מוצא את מחייתו בקנותו מניות כשמחי־רן נמוכים ובמוכרו מניות כשמ־חיריהן גבוהים. בכך פועל הספ־קולנט להעלאת מחירי מניות נמו־כים ולהורדת מחירי מניות גבוהים. במידה שהמס המוצע יצ־ליח להקטין את כדאיות הספקול־ציה במניות, הוא גם "יצליח" להקטין את יציבות שוק המניות.

● "מותר לשקר כשמדובר בפי־רות ובמיסוי".

יציבות המדיניות הכלכלית של הממשלה היא תנאי ליציבותה של הכלכלה. יכולתם של משקי־עים, מנהלים ואחרים לתכנן מר־אש את פעילותם מגדילה את הרציונליות של פעילות זו. שינויים תכופים במסגרת החוקית שבה פו־על המשק מונעים תכנון לטווח ארוך. לכן יש לדבוק ככל האפשר בהצהרות על מדיניות כלכלית.

באותה מידה יש לשבח את החלטת האוצר להחיל את המס רק מינואר 1995 ולא מיד. פסק הזמן המוצע יאפשר למי שמושפעים מהמס לתכנן את מעשיהם ולא למצוא שתכנוניהם מהעבר השת־בשו עקב שינויים בלתי צפויים במערכת המס.

ד"ר עודד שריג הוא מרצה בביה"ס למינהל עסקים, אוניברסיטת תל־אביב

מבזק

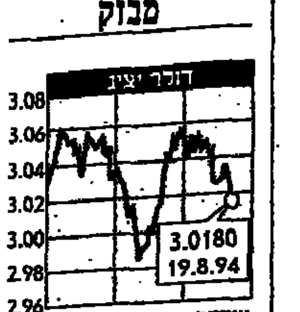

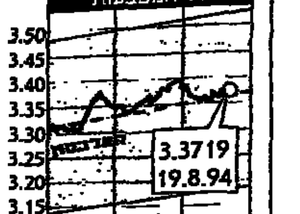

בעולם

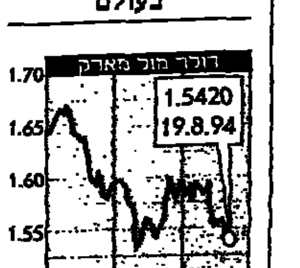

הדולר התייצב ביום שישי, לאחר ששערו ירד ביום חמי־שי בחדות (עמוד 6ג)

שערי המטבעות העיקריים מול הדולר ביום שישי בניו יורק:
מארק – 1.542, ‎-0.64%
ין – 98.75, ‎-0.10%
ליש"ט – 1.5485, ‎-0.58%

חיל האוויר הבריטי רכש תובלת תחזוקה ב־656 מיליון דולר (עמוד 7ג)

בונים מחדש את דיגיטל (עמוד 7ג)

סייביס מקליפורניה צמחה ב־46% (עמוד 4ג)

20% אבטלה בפינלנד (עמוד 7ג)

הנדל"ן מתרחב

החל מהיום מתרחב מדור הנדל"ן. הוא יתפוס את ארב־עת העמודים האחרונים של המדור הכלכלי (9–12) ויע־סוק במגוון נושאים: עסקת מתכננות של קבלנים, פר־ויקטים חדשים, תוכניות הפשרה של משרד השיכון ומינהל מקרקעי ישראל, מחי־רי דירות, דמי שכירות משר־דים ושטחי תעשייה.

איגוד לשכות המסחר: התמ"ס אישר רק לבד"צ לייבא צימוקים

מאת זוהר בלומנקרנץ

איגוד לשכות המסחר מוחה על כך שמשרד התעשייה והמסחר אי־שר, לטענתו, רק ליבואנים בעלי אישור מהבד"צ העדה החרדית לייבא צי־מוקים מחו"ל. האיגוד פנה למשרד התמ"ס ודרש להרחיב את האישור ליבואנים נוספים.

בכיר בענף המזון אמר בסוף השבוע: "זה מקומם. אם המזון המ־יובא עומד בדרישות השמיטה, מדוע נותנים אישור רק לבד"צ? זו אפליה עם ריח של מונופול".

בפניית איגוד לשכות המסחר למנהל חטיבת המזון במשרד התמ"ס, יורם לוי, נטען כי המשרד מתכוון לתת רישיונות יבוא ל־100–120 טונות צימוקים, על רקע שנת השמיטה, וכי הרישיו־נות יינתנו לבד"צ העדה החרדית בלבד. האיגוד דרש מהתמ"ס לש־קול מחדש את ההחלטה, ולאפשר לכל יבואני המזון חברי הלשכה להשתתף ביבוא הצימוקים.

יצוין, כי משרדי התמ"ס והח־קלאות מאפשרים מדי שנה יבוא צימוקים כהשלמה לייצור המקו־מי.

ח"כ רפאל פנחסי (ש"ס) העלה לאחרונה שאילתא בכנסת, מדוע לא מאפשרים יבוא צימוקים מחו"ל, הנדרש בגלל המחסור שנו־צר בארץ. אפשר שאישור משרד התמ"ס לבד"צ קשור לכך.

ממשרד התמ"ס נמסר אמש בתגובה, כי "האישור ניתן לבד"צ תחילה, וכבר בימים הקרובים ינת־נו רישיונות גם ליבואנים אחרים".

RDC תפיץ את מחשבי דיגיטל

מאת אבי בליזובסקי

חברת RDC פתרונות מחשוב מונתה למפיצת מוצרי דיגיטל בישראל. המינוי כולל שיווק כל קווי המוצרים, ממחשבים אישיים, תחנות עבודה ועד מחשבים מרכ־זיים, שרתים, מסופים, מדפסות ועוד. השיווק באמצעות RDC יי־עשה לתעשיות הביטחוניות, לתעשיות עתירות הידע ולמוס־דות הארגונים במגזר הציבורי.

המינוי הוא חלק ממדיניות די־גיטל להעביר את מרבית העסקים של החברה באמצעות ערוצי שיו־וק חיצוניים או באמצעות שותפים עסקיים.

החברה הוקמה ב־91', והחלה להיסחר בבורסה ב־93'. היא מע־סיקה 60 עובדים.

מדורים

שוק ההון. ביום שישי הולו קרנות הנאמנות למכור מניות ישראליות בוול סטריט (עמוד 2ג)
שיעור המס האפקטיבי – 33.7%. המניות צריכות לרדת היום ב־17%. הני־תוח התיאורטי קובע כי מניות הבה"ם עלולות לרדת בשיעורים גבוהים יותר. ככל ששמן ההחזקה הממוצע של מניה ארוך יותר, שיעור המס האפק־טיבי נמוך יותר. על כן, סביר להניח שבעתיד זמן ההחזקה הממוצע של מניות יתארך, כלומר ירידה במחזורי המסחר בבורסה (עמוד 3ג)
תאפ – תקלות בהספקת האתילן והפסד נוסף (עמוד 5ג)
נורפולק – הדולר והבור־סה מחקו שיפור תפעולי (עמוד 5ג)
פקר פלדה – ירידה תלו־יה במגזר הפלדה (עמוד 5ג)
רפק – אורפק בלמה את הצמיחה בשני (עמוד 5ג)

צרכנות. מי מפחד מסקרי השוואת מחירים. (עמוד 8ג)
באוניברסיטאות: החזר מקדמה רק למקדימים (עמוד 8ג)

נדל"ן. עשרות צווי פי־נוי לחקלאים עקב בנייה לא חוקית (עמוד 9ג)
קבוצת חי מירן מבקשת לבנות בגבעת הדר 200 דירות נוספות (עמוד 9ג)
משא ומתן לרכישת 20 אלף מ"ר ברחובות (עמוד 9ג)
משרד רו"ח שלמה זיו עובר לבית אמות ביטוח (עמוד 10ג)
דרום אפריקאים השקיעו 8.4 מיליון דולר בבניין גירון בראשון לציון (עמוד 10ג)
ממשיכים לעזוב את ניו יורק (עמוד 11ג)
הצעת התקציב המתגב־שת במשרד השיכון ל־'95 – 8 מיליארד שקל (עמוד 12ג)
ברחובות: רכישת דירה אי־נה תלויה בבורסה (עמוד 12ג)

השותף המקצועי הצמוד שלך

ThinkPad

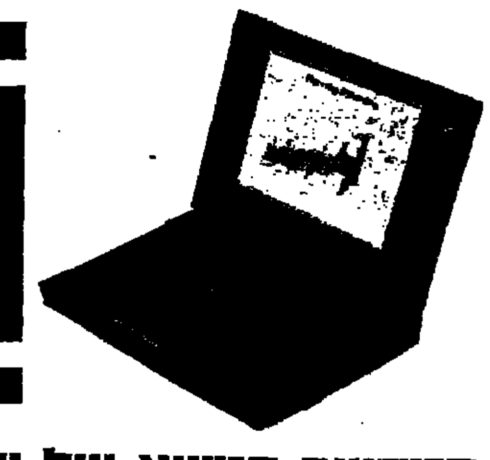

המחשב הנישא של יבמ. הכי מהיר, הכי יעיל, הכי חזק.

ThinkPad של יבמ הוא כיום המחשב הנישא מס' 1 בעולם. הסטנדרטים הגבוהים שלו זיכו אותו בהערכת כל המומחים, וביותר תוארים בינלאומיים מכל מחשב דומה. ThinkPad עולה על מתחריו בכל התחומים: מרמת הביצועים, איכות המסך הצבעוני ומהירות התגובה, דרך אפשרויות הגרפיקה והמולטימדיה, ועד נוחות הנשיאה וקלות השימוש. הטכנולוגיה המתקדמת, העיצוב המודולרי, לוח המקשים המעולה ואביזר ההצבעה הייחודי TrackPoint, והמגוון העוצמה הנרשמה ואפשרויות הגידול וההרחבה של ThinkPad, מעמידים לרשותך שותף מקצועי אידיאלי, שילווה אותך לכל מקום.

לבחירתך, מגוון מעבדים עד מהירות 75MHz, זכרונות, דיסקים נשלפים 170-810MB, מסכים שונים, מגוון כרטיסי הרחבה – מודם פקס, כרטיסי רשת ועוד. לכל המחשבים תוכנות סטנדרט מראש: DOS+Windows עם Lotus Organizer, וכולם מעניקים לך תמורה מלאה לכספך. לדוגמא:

דגם 340 — מחשב מהיר במחיר אטרקטיבי במיוחד. כולל: מעבד 486SLC2 - 50MHz, זכרון 4MB, דיסק 125MB, מסך LCD 9.5" 64 גוונים, פעולה רציפה עד 4 שעות, משקל 2.2 ק"ג. מחיר: 6,440 ש"ח, כולל מע"מ.*

דגם 360 — מחשב מתקדם לביצועים ברמה גבוהה. כולל: מעבד i486SX - 33MHz, זכרון 4MB, דיסק 170MB, מסך צבעוני 9.5", פעולה רציפה עד 7 שעות, משקל 2.8 ק"ג. מחיר: 10,530 ש"ח, כולל מע"מ.*

דגם 755 — מחשב רב עוצמה ליישומים מתקדמים ביותר. כולל: מעבד i486DX2 - 50MHz, זכרון 4MB, דיסק 170MB, מסך TFT צבעוני 10.4", פעולה רציפה עד 8 שעות, משקל 2.9 ק"ג. מחיר: 19,575 ש"ח, כולל מע"מ.*

PC Magazine Editors' Choice

*כל המחירים לאחר הורדת מס קניה.

לפרטים והזמנות, טלפן עוד היום ליבמ 177-022-3993

או למשווקים: הראל מחשבים, ר"א 03-5418882. מטר מחשבים, ר"ג 03-5761616. חיון מחשבים, חיפה 04-616631. חיון מחשבים, ר"ג 03-5751399. לרגו הראל בע"מ, ירושלים 02-512515. ת"א: מגה 03-5181666, קצנות 03-5229058, MCO 03-6392806. אילת 07-371718. 03-5703258. חולון: מיקוד סנטר 03-5565775. נהריה: איתן מחשבים 04-926911.

IBM יבמ

هكذا من الأصل

صورة من الأصل

שוק ההון

ביום ששי החלו קרנות הנאמנות למכור מניות ישראליות בוול סטריט

בסיכום ארבעת ימי המסחר בניו יורק ירדו מניות הארביטראז' ב־10% עד 15%. המניות הכבדות – טבע, סאיטקס ואי.סי.איי – סבלו ממכירות כבדות של ישראלים, אולם נסחרו בתנודות מתונות בעקבות רכישות מאסיביות של אמריקאים

וול סטריט
צבי רבין

יום ששי בלילה היה המועד האחרון למי מהמשקיעים שרצה למכור מניות ישראליות בוול סטריט, ורבים אכן ניצלו את יום המסחר והמשיכו להזרים הוראות מכירה. גם הפעם היתה עיקר הפעילות של המשקיעים הקטנים, אשר הזרימו את ההוראות ביום ששי בבוקר באמצעות סניפי הבנקים. אלה נוהגים בדר"כ להזרים פקודות "בסט" – הקרויות בניו יורק פקודות "מרקט". פקודות אלה לוחצות בדר"כ את המחירים עם פתיחת המסחר.

ואכן, בשעתיים הראשונות של המסחר ביום ששי נרשמו ירידות חזקות במחירי מרבית המניות הישראליות בניו־יורק, תוך מחזורים גבוהים. ידי הסוחרים בחדרי המסחר שבו להיות עמוסי מכירות, וקונים מישראל כמעט ולא היו בנמצא. גם קרנות הנאמנות שהיו שקטות ב־3 ימי המסחר הקודמים בוול־סטריט החלו למכור מניות – כנראה כדי להכין יתרות נזילות לקראת מכת הפדיונות הבוקר.

מנהלי הקרנות יכלו בימים האחרונים לחוש טוב יותר את הלך הרוחות בקרב מחזיקי היחידות, ואלו מבין המחזיקים אשר מיהרו להזרים הוראות מכירה לקרנות כבר ביום חמישי וששי, אותתו למנהל הקרנות כי כדאי אולי להתחיל ל"התגונן" על ידי מכירה של מניות סחירות כמו טבע, אי.סי.איי וסאיטקס.

בשעתיים הראשונות של המסחר ביום ששי, נרשמו ירידות חזקות במחירי מרבית המניות הישראליות בניו־יורק, תוך מחזורים גבוהים

את האינדיקציה הטובה ביותר לכך שקרנות הנאמנות היו במגמת מכירות ניתן לראות במחזור המסחר בכמה מהמניות המובילות. בטבע נרשמו בארבעת הימים – שלישי עד ששי – מחזורים של 3.4 מיליון מניות שהם כ־89 מיליון דולר. מדובר ב־6.2% ממניות החברה. באי.סי.איי החליפו ידיים כ־4% ממניות החברה ובתדיראן החליפו ידיים כ־2% מהמניות.

טבע היא למעשה מניית הארביטראז' האמיתית היחידה – שכן בשאר מניות הארביטראז' המחזורים בניו־יורק בדרך כלל דלים. ביום ששי היא ירדה מיד עם הפתיחה ממחיר של 25.75 דולר אל מחיר של 25 דולר – 9% מתחת למחיר הסגירה שלה בת"א ביום שלישי. אולם כעבור שעתיים, עת לחץ המכירות הראשוני נפסק, החלה המניה לתקן עד הסיום בו נסגרה במחיר של 26.125 דולר.

בסיכום עומדת היום טבע במחיר הנמוך ב־4.45% מת"א.

תמונת המסחר בטבע חזרה על עצמה גם במניות אי.סי.איי. וסאיטקס. אלה סיימו את היום בעליות. אלא שתנודות במניות אלה לא משקפות את התנהגות המשקיעים הישראלים – שכן מחיריהן נקבעים בעיקר על ידי האמריקאים. המניות הישראליות יותר שברשימה ספגו ירידות חזקות בהרבה. אלביט ואלרון, בהן מחזורי המסחר טיפסו ב־4 ימי המסחר האחרונים, שבו ביום ששי לרדת וסיימו את השבוע בירידה מצטברת של 13.7% ו־17.3% בהתאמה.

הישראליות בוול־סטריט מול ת"א, לאחר 4 לילות מסחר

(כל הנתונים באחוזים והמחזורים במיליוני דולרים)

המניה	תשואה ביום שלישי בלילה	תשואה ביום רביעי בלילה	תשואה ביום חמישי בלילה	תשואה ביום שישי בלילה	תשואה ב־4 ימים	מחזור מול תל אביב (ארביטראז')	מחזור בארבעת ימי מסחר
טבע	-5.1	–	-3.3	+1.5	-6.5	-4.45	86.8
אי.סי.איי	-0.8	+3.8	-0.7	+2.6	+8.1		49.1
סאיטקס	-3.3	+3.4	-0.6	+1.3	-1.3		30.9
תדיראן	-8.7	–	-4.4	-0.8	-18.4		6.5
אלביט	-13.2	+4.3	-4.2	-2.7	-13.7	-10.56	1.7
אלרון	-14.1	–	-1.2	-2.5	-17.3	-10.30	0.8
נייר חדרה	-6.7	-0.8	-1.4	–	-9.8	-8.35	0.5
הבשורה	-8.3	-1.8	–	–	-10.0	-5.10	0.9
אורית	-5.3	+5.6	-7.9	–	-7.8	-9.39	0.5
אשור רובוטק	-23.5	–	–	-7.7	-29.4	-17.58	0.1

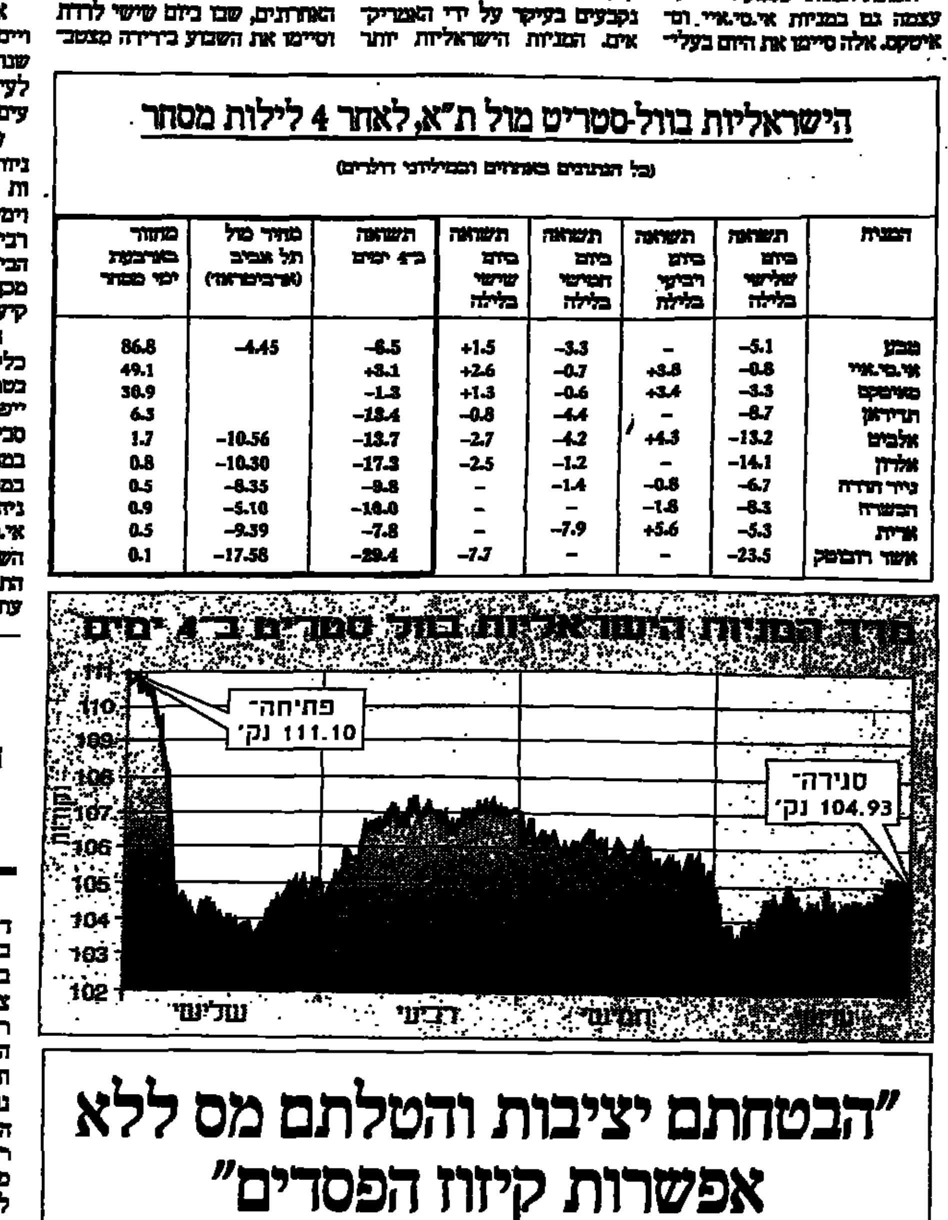

מה מאותתות לנו הישראליות?

מטבע הדברים ריכזו המניות הישראליות בוול סטריט את עיקר תשומת הלב בארבעת הימים האחרונים, בהם לא התקיים מסחר בתל־אביב. ציבור המשקיעים, מנהלי קרנות, קופות ופעילים רבים ניסו להסתמך על התנהגות המניות האלה כדי לנסות ולהעריך את המגמה היום בת"א.

אבל ישנם כמה הבדלים העשויים לעוות את התמונה הכללית שנוצרה. אחד הגורמים העיקריים לעיוות הזה הוא פעילות המשקיעים האמריקאים.

עבורם לא חל כל שינוי במיסוי ההשקעה במניות הישראליות עקב הטלת המס. הם שילמו וימשיכו לשלם מס על המניות. רבים מהמשקיעים האמריקאים גם הביעו בגלוי את שביעות רצונם מכך שהיתרון היחסי שהיה למשקיע הישראלי עליהם, נעלם.

המסחר בארה"ב הוא זה שבדרך כלל קובע את פער הארביטראז' בטבע. גם אם ביום ראשון ושני ייפתח פער ארביטראז' נוסף, הרי סביר להניח שהוא ייסגר בארה"ב במהרה. טבע הוכיחה את עצמה במפולת של פברואר ומארס כמניה הישראלית היציבה ביותר. אי.סי.איי וסאיטקס – להן גם השפעה על כלל אלקטרוניקה התל־אביבית, נסחרו בסיכום ארבעת הימים בעלייה קלה.

בסיכום ארבעת ימי המסחר מאז סגירת הבורסה של תל־אביב, ירד מדד המניות הישראליות ב־5.55%

מניות אלביט ואלרון אמנם ירדו בחוזקה, אולם עוצמת הירידה בהן אינה משקפת את התנהגותן בתל־אביב. משקיע ישראלי ממוצע לא ירכוש מניות אלביט ואלרון בוול סטריט – הן בגלל העמלות הגבוהות שהוא משלם והן בגלל שעות הפעילות הלא נוחות. הדבר נכון גם לגבי מניות הבשורה הישוב, אורית, נייר חדרה ואשור רובוטק. התוצאה היא מחזורי מסחר נמוכים וקושי רב למכור את המניות האלה לידי משקיעים אמריקאים, כאשר פעילות הישראלים נמוכה מאוד.

בסיכום ארבעת ימי המסחר ומאז סגירת הבורסה של תל־אביב ירד מדד המניות הישראליות מרמה של 111.1 נקודות עד למדד סגירה של 104.93 נקודות – ירידה מצטברת של 5.55%.

מהירידה במדד הישראליות לא מומלץ להשליך על הבורסה בת"א. המדד מורכב מ־15 מניות בהן גם אפסי, קומברס וג'יאוטק – כולן חייבות כבר היום במס. המניות האלה נסחרו ביציבות, ואפילו עלתה ב־5%.

היעד הבא: לפחות 148

מזווית טכנית
רפי פרסיץ

דברים הרבה נאמרים לשולי משרד האוצר, אך דבר גדול אחד, הבהיר לכל קיצור סירון בשוק המניות, נעלם מהם, והוא שאין כאי־ודאות כדי לטלטל שוקים ולמוטט שערים.

לפי כלל שוקי זה, מאחר שהוקצו על האי־וודאות באשר למתכנתה ולתחולתה הסופיות של גזירת מס רווחי ההון שתתנמיך עד סוף השנה (עד שיאושר החוק בכנסת), נגזר על הבורסה שתיאבק כל עוד לא תוסר האי־וודאות האופפת את הצעת החוק.

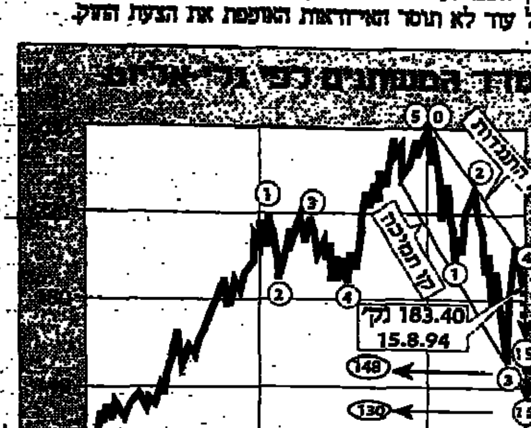

אליוט לעזרת שוחט

מי שעשוי לחלץ – הן את האוצר והן את המשקיעים – היא תיאוריית הגלים שהגה האמריקאי ראלף נלסון אליוט (1871–1948). לפי תורה זו, חובק כל מהלך שוקי גדול (מצד־פסגה לצד־שפל, או מצד־שפל לצד־פסגה) חמישה גלי־מפתח (שלושה גלי־עלייה ושני גלי־נסיגה, או שלושה גלי־נסיגה ושני גלי־תיקונים כלפי מעלה), כשכל גל־מפתח מורכב בתורו מגלי־משנה ומתת־גלים: בסך הכל, 144 תנודות (שהם, אגב, מספר פיבונאצ'י).

ברישום המצורף מצויינים גלי העליות, שהובילו את מדד המשתנים מרמה של 100 נקודות בתחילת 1992, לרמה של 258 נקודות בתחילת 1994, וכן כברת הדרך שעשה מאז – שבה השלים ארבעה מתוך חמישה גלים במהלך הירידה.

על פי תורת הגלים של אליוט, מצוי מדד המשתנים כרגע בעיצומו של גל־הירידה החמישי (האחרון) במגמת־נסיגתו. גל זה נמשך כחמישה ימים בטרם נודעה בשורת מס רווחי ההון. רק כשיגיע מהלך זה לקצו, אמור השוק לשנות כיוון ולהתניע את הגל הראשון (מתוך חמישה) במגמת עלייה, שתסיק אותו לשיאים חדשים.

השאלה הניצבת בפני כל – ובעוצמה גוברת מאז אירועי השבוע שעבר – היא: באיזו רמה עשוי הגל החמישי והאחרון במגמת הירידה הנוכחית להיבלם. אם נתבסס על תורתו של אליוט, מצוי יעדו המינימלי של הגל החמישי במגמת ירידה לפחות ברמת השפל שכרה הגל השלישי, כלומר ב־148 נקודות.

יותר שכיח, אליבא דאליוט, שבתום הגל החמישי, יירד מדד המשתנים מתחת לרמת השפל שכרה הגל השלישי. כאן מסתמן, לפי מאיר פתימא האחרים, יעד של 130 נקודות (שבגלל קוצר היריעה, נבצר מאיתנו להרחיב עליו את הדיבור).

פערים נסתמים

שיקול טכני אחר, שראוי לתת עליו את הדעת, נובע מכך שאמור להיסגר הפער הלל בין השער הנמוך שכרה מדד המשתנים ביום שלישי שעבר (כ־182 נקודות) לשער הפתיחה הצפוי היום: במוקדם או במאוחר, דרכם של פערים בחוזי־מסחר כאלה להיסתם.

במלים אחרות, לא מן הנמנע שבטרם ישלים גל־אליוט את מהלכו החמישי והאחרון כלפי מטה, נראה את המדד מתקן תחילה לרמת 182 נקודות.

תרחיש להיום

התרחיש להיום הוא:

● קופות הגמל והמשקיעים המוסדיים יישבו על הגדר ויניחו לשוק לצנוח בכוחות עצמו עד לרמת התמיכה הראשונה, השוכנת בסביבות 175 נקודות, או לרמת התמיכה הבאה, הרובצת ברמת 166 נקודות.

● כשישפל השוק לאחת מרמות אלה, ינצלו הקופות והקרנות את המפולת ויפתחו במסע רכישות קדחתני.

"הבטחתם יציבות והטלתם מס ללא אפשרות קיזוז הפסדים"

קבוצת ג'ורג' סורוס, נציגי קבוצת פאטנם, בלומברג, רויטרס, וול סטריט ג'ורנאל, אמפל, BZW, נציגי משרדי עורכי דין גדולים ועוד כ־40 נציגים מקהילת העסקים האמריקאית השתתפו ביום ששי בלילה בשיחת ועידה בינלאומית שקיימה חברת אוסקר גרוס עם מאיר שבס, המפקח על שוק ההון בישראל.

מטרת השיחה היתה לתת הזדמנות לנציג הממשלה להבהיר את המדיניות החדשה והשפעתה על המשקיעים הזרים. במשך שעה ענה שבס על שאלות המשקיעים הזרים ואלה התעניינו בעיקר באמנת כפל המס – מה דינם של גופים אמריקאים הפטורים ממס בארצות הברית והאם הם יהיו פטורים ממס גם בישראל, צורת המס ודרכי הגבייה שלו. חלק ממשתתפי השיחה הביעו ביקורת על כך שלא ניתן לקזז הפסדים.

"הממשלה הסתובבה בשנים האחרונות רבות בארצות הברית ונסעה לעודד אנשים להשקיע בישראל. היא ציינה אז כי ישראל היא מקום בטוח להשקעה, עם בסיס כלכלי איתן והנהגה שמדגישה את הצמיחה. עכשיו היא סוגרת את הבורסה לארבעה ימים ומבצעת שינויים דרסטיים", אמר אחד המשתתפים. ביקורת נוספת שהועלתה במהלך השיחה היתה בדבר סגירת הבורסה לארבעה ימי מסחר בפועל, ללא יכולת תגובה מצד המשקיעים.

המדריך למשקיע הקטן

מאת שלמה פרידמן

הטלת המס על רווחי הון, סגירת הבורסה ליומיים ופתיחתה היום תוך הנהגת סדרי מסחר מיוחדים מעלות שאלות רבות. להלן כמה שאלות ותשובות על המסחר היום בבורסה:

מה הכוונה בתנודה בלתי מוגבלת?

ביום מסחר רגיל מוגבלות המניות, האופציות ואג"ח להמרה לעלייה או ירידה של 10%. אם ביקוש המופיע בבוקר אינו מסופק בעלייה של 10% נרשם לנייר שער של "קונים בלבד". אם היצע המופיע בבוקר אינו מאוזן בירידה של 10% נרשם לנייר שער של "מוכרים בלבד".

היום לא מוגבלות המניות, האופציות ואג"ח להמרה בעליות וירידות כאלה. ניירות בהם יופיע ביקוש (אם יהיו כאלה) יוכלו לעלות ללא הגבלה – עד אשר "יימצא מוכר". ניירות בהם יופיע היצע יוכלו, תאורטית, לרדת עד לשער של 1 נקודה – עד שיופיע להם קונה.

שונה המצב באיגרות החוב הרגילות ובאג"ח ממשלתיות ואג"ח קונצרניות לא להמרה. בניירות ערך אלה מותרת ביום רגיל תנודה מקסימלית של 3%, אחרת הם רושמים "ק" או "מ". היום תהיה התנודה המקסימלית בהם 6%.

הבורסה מרמזת שפקודות חייבות להינתן בהגבלת שער.

אם ברצונכם למכור או לקנות היום ניירות ערך (לא כולל קרנות נאמנות), תהיו חייבים לנקוב מה המחיר הגבוה ביותר (במקרה של קנייה), או הנמוך ביותר (במקרה של מכירה), אותו אתם מוכנים לשלם או לקבל עבור הניירות.

בעת קנייה או מכירה של קרנות נאמנות לא ניתן לתת הגבלות שער (פרט לכמה קרנות המאפשרות מתן הגבלה). מכירה וקנייה של קרנות נאמנות תיעשה, בכל מקרה, על פי מחירי הסגירה שלהם בסוף היום.

לדוגמה, ברשותכם מניות ששערן ביום שלישי האחרון היה 1,000 נקודות. אם ברצונכם למכור אותם תהיו חייבים לציין באיזו ירידה מקסימלית תהיו מוכנים למכור את המניות – לדוגמה ירידה של 5%, 10% וכדומה. במקום שיעור ירידה אפשר לתת את השער הנמוך ביותר.

למעשה, אם נותנים ירידה מקסימלית באחוזים מתרגם הפקיד בבנק את הירידה לשער. ככל שאתם נחושים יותר ברצונכם למכור את המניה, עליכם לתת הגבלה נמוכה יותר, ולהיפך. אם, לדוגמה, נתתם במכירה הגבלה לירידה מקסימלית של 5%, והמניה ירדה ב־7% – הבנק לא ימכור עבורכם את המניה היות שהיא עברה את המקסימום שנתתם.

טיפ: היות שחייבים היום לתת פקודות בהגבלה, כדאי לתת אותן עם תוקף ארוך יותר מאשר יום (המקסימום האפשרי הוא עד סוף החודש) כדי לחסוך בעמלות. אם תיתנו פקודת מכירה חד פעמית שלא תבוצע היום – תשלמו עמלת אי ביצוע (כ־15 עד 18 שקל לפקודה, תלוי בבנק). לעומת זאת אם הפקודה לא תתבצע אבל תוקפה יהיה ארוך יותר – הרי שאם המניה תעלה בימים הבאים, הפקודה תתבצע. תמיד אפשר לתת הוראת ביטול לפקודה התלויה ועומדת (גם לפני המסחר) ולשלם את עמלת אי הביצוע.

מתי ביצוע חלקי מינימלי של 25%?

למרות שבעיקרון מותרת תנודה בלתי מוגבלת, הבורסה מעוניינת לשמור על יציבות מקסימלית בשערים, עד כמה שהדבר אפשרי. לדוגמה במניה א' יופיע היצע של 1,000 שקל. אם בירידה של 5% יהיו קונים ל־25% מההיצע או יותר, ולעומת זאת בירידה של 20% יהיו קונים לכל הכמות שהוצעה – יקבע השער על ירידה של 5% בלבד. כל מי שנתן הוראת מכירה – ההוראה תבוצע בשיעור של הביצוע החלקי שנקבע. הקונים, לעומת זאת, יקבלו את מלוא הכמות שביקשו לקנות. ביום רגיל הביצוע החלקי המינימלי הוא 40%.

תחילת המסחר בשיטת המשתנים ובאופציות המעו"ף – 12:30. בניגוד לימים רגילים, אין שעת סיום למסחר במשתנים והוא יתנהל עד לביצוע כל הפקודות שיתקבלו

עד מתי אפשר לתת היום פקודות?

כל שלבי המסחר היום נדחו בשעה. להלן לוח הזמנים המחייב את לקוחות הבנקים לצורך מתן פקודות (פרט לקרנות נאמנות): יצוין כי מדובר בדחייה חד פעמית ומחר יחזרו למועדים הרגילים.

● מסחר במניות המשתנים בשיטת כר"מ (מר"ץ):

פקודות קנייה ומכירה – עד 10:30 (בבנק לאומי עד 10:25). פרסום "לידר" על ידי הבורסה יעשה בשעה 11:00.

פקודות מאזנות 1 – עד 11:50 (בבנק הפועלים עד 11:45). פרסום שער מאזנות 1 – 12:30.

פקודות מאזנות 2 – עד 13:00 (בבנק דיסקונט עד 13:05). פרסום שער קבוע – 13:45. פרסום תוצאות מסחר (מחזורים) – 14:15.

● מסחר בכר"מ:

פקודות קנייה ומכירה – עד 11:15 (בבנק לאומי עד 11:10). פרסום "לידר" – 12:15.

פקודות מאזנות 1 – עד 13:30 (בבנק דיסקונט עד 13:35). פרסום שער מאזנות 1 – 14:45.

פקודות מאזנות 2 – עד 15:30 (בבנק דיסקונט עד 15:35). פרסום שער קבוע – 16:30. פרסום תוצאות מסחר (מחזורים) – 17:00.

● תחילת המסחר בשיטת המשתנים ובאופציות המעו"ף – 12:30. בניגוד לימים רגילים אין שעת סיום למסחר במשתנים, והוא יתנהל עד לביצוע כל הפקודות שיתקבלו.

● מתן פקודות קנייה ומכירה באג"ח ממשלתי – עד 10:35 (בבנק לאומי עד 10:30). תחילת המסחר בבורסה – 11:15.

● מתן פקודות קנייה ומכירה של מק"מים – 11:30 (בבנק דיסקונט עד 11:35, בבנק לאומי עד 11:20). תחילת המסחר – 12:05.

● מסחר בכר"ם באג"ח מסוג "גלבוע" ובאג"ח קונצרניות:

פקודות קנייה ומכירה – עד 10:55 (בבנק המזרחי עד 11:00). פרסום "לידר" – 11:30.

פקודות מאזנות 1 – עד 12:20 (בבנק הפועלים עד 12:15). פרסום שער מאזנות 1 – 12:50.

פקודות מאזנות 2 – עד 14:05 (בבנק הפועלים עד 14:00). פרסום שער קבוע – 14:45. פרסום תוצאות מסחר (מחזורים) – 15:00.

עד מתי אפשר לתת פקודות לקרנות נאמנות?

● בבנק המזרחי ובבנק לאומי – אין שינוי במועד הגשת פקודות לרכישה ומכירה של קרנות נאמנות. בבנק לאומי הבהירו כי בהתאם לדחייה במסחר תהיה בכל זאת גמישות מסויימת במועדים.

● בבנק הפועלים:

עד 10:15 – מעלה מעו"ף ותור בשלב המר"ץ.

עד 11:30 – כל הקרנות (כולל קרנות מחוץ לקבוצת הפועלים) שאינן מצויינות בנפרד בסכום מעל 30 אלף שקל.

עד 12:00 – שקנאי בסכום מעל 30 אלף שקל.

עד 12:30 – ענבל.

עד 13:00 – אביר, דוכיפת, אומר ותמריץ; תחיות וסער בסכום שמעל 30 אלף שקל. כל שאר הקרנות שאינן מצויינות בנפרד, בסכום של עד 30 אלף שקל.

עד 13:30 – עדיף ותיירות.

עד 14:00 – מעלה מעו"ף במשתנים; תחיות, סער ושקנאי בסכום כספי של עד 30 אלף שקל.

עד 15:00 – תור במשתנים: אגמיה, אנפה, אנקור, אנקה, ארז, אתגר, ברון, כוכב, סלעית, שנשוג, זמיר, נסיכה, כימיקל הון.

● בבנק דיסקונט:

עד 08:45 – קרנות חברת "אפיקים".

עד 09:00 – קרנות חברת "אפסילון".

עד 10:00 – אילנות כר"ם וכל הקרנות מחוץ לקבוצת אילנות דיסקונט שאינן מצויינות בנפרד.

עד 11:00 – כל קרנות אילנות שאינן מצויינות בנפרד: מיטב מניות ומיטב אופציות.

עד 13:00 – דוברבן, דקל, קרנות חברת "אנליסט", אילנות שוקים.

עד 14:00 – אילנות מעו"ף, גלובוס, בטרחה נמרצת.

עודד גיא רולניק

התחזיות: מירידה מתונה ועד מפולת של 30%

על דבר אחד היה קונצנזוס בשוק ההון בסוף השבוע: המשקיעים הולכים להפסיד הבוקר כסף. התחזיות של המומחים נעות בין "ירידות מתונות", וכאן הכוונה בדרך כלל לירידות של עד 5%, ועד "מפולת" – ירידות של עד 30%. המומחים חלוקים בדעותיהם גם לגבי המשכות הירידות: יש הסוברים כי הירידות יהיו לאורך תקופה של שבועות או חודשים בשל האי־וודאות הרבה עד הטלת המס בפועל, ויש הסבורים כי לאחר המכה הראשונה השוק יחזור לתפקד כרגיל.

פיוטרקובסקי: "לא תהיה ירידה דרמטית"

"אני לא מעוניין לנקוב באחוז כזה או אחר, אבל אני לא חושב שיהיו ירידות דרמטיות היום", כך אומר שלמה פיוטרקובסקי, מנכ"ל הבנק הבינלאומי. "אנחנו בהחלט עשויים להיות מופתעים מהירידה. גם אלה שימהרו להסיק מסקנות יבינו שלא קרה דבר דרמטי, בין אם מדובר במס של 10% או של 18% (המס האפקטיווי שבו נקב הממונה על הכנסות המדינה – ש"פ)", הוא אומר.

האם ראיתם בהתנהגות הציבור בסניפים סימנים לפאניקה? "הציבור להלחיץ לא בפאניקה. אפשרנו מכירות וביום ששי הסתכלנו, ובסך הכל יש אמנם מכירות אבל לא מדובר על פאניקה. העובדה שנתנו פסק זמן של יומיים והיתה הסברה רחבה לנושא המס בעיתונים גרמה להרגעה. בסך הכל המשק הוא אותו משק והחברות בבורסה הן אותן חברות, ובסופו של דבר השוק יסדיר את עצמו לשווי המשקל עם המס", אמר פיוטרקובסקי.

בן עזור: "השוק עשוי לאבד 20% עד 30%"

בארבעה חודשים וחצי שנותרו עד לכניסתו של חוק המיסוי לתוקפו, עלולים להיווצר שני דברים, להערכתו של עובד בן עזור, יו"ר איגוד הברוקרים. "מצד אחד אנשים רבים איבדו כספים מתחילת השנה ולקראת דצמבר ירצו להגיע כמה שיותר קרוב למחיר הקרן, כדי לשלם מס מועט. מצד שני, בעיית כפל המיסוי בקרנות הנאמנות תביא לפדיונות רבים בקרנות. אלה ירצו כתוצאה מכך להיות ערוכות לנזילות ויציעו את הסחורה כבר בימים הראשונים של המסחר".

מי שינצל את ההזדמנות, לדבריו של בן עזור, יהיו קופות הגמל וחברות הביטוח, שיקנו את הסחורה במחירים נמוכים. "בסופו של דבר מי שייפגע זה האזרח הפשוט, שימכור מבהלה את השקעותיו גם במחירים הנמוכים מהקרן, ודרך קרנות הנאמנות. הירידות עד סוף השנה עשויות להגיע ל־20% עד 30%, וזו תהיה מתנה לקופות ולמשקיעים המתוחכמים יותר. אני מאמין שאנשים בשלב מסוים יורידו רגליהם מהשוק. מי שיישאר יהיו קופות הגמל וחברות הביטוח, והם גם יהיו אלה שישקיעו בשוק הראשוני, ותיווצר בעיית ריכוזיות חמורה ביותר".

פרופ' חיים לוי: 10% הם רק הצעד הראשון

"לעניות דעתי, מס בשיעור 10% הוא צעד ראשון. לאחר שמס זה יעוכל על ידי המשקיעים תישקל הגדלתו. זהו ניסוי בלבד שנועד לבדוק את תגובת השוק. ככל שיועלה שיעור המס (ואיני רואה סיבה ליצירת הפליה בין שיעור המס על רווחי הון לבין שיעור המס על דיווידנד, שהוא גבוה מ־10%), כן יגדלו העיוותים הנובעים מכך שלא ניתן לקזז הפסדי הון. לכן רצוי למצוא כבר היום שיטה שתבטיח קיזוז הפסדים", כך אומר פרופ' חיים לוי, מרצה למימון באוניברסיטה העברית בירושלים (מאמרו מופיע בעמוד 41).

מנהל קופת גמל: "לא נהיה רשת ביטחון"

"נעקוב אחר מגמת המסחר, ונצל את יכולתנו לפעול בניגוד למגמה", אומר מנהל בכיר באחת מקופות הגמל הבנקאיות הגדולות בסוף השבוע, אך מוסיף: "כבר עברו הזמנים שבהם נחשבו הקופות לרשת ביטחון. היום נקנה את הסחורה במחירים הזולים ביותר, כמו כל שחקן מתוחכם או גוף גדול אחר בשוק ההון".

עטר: "ירידה ממוצעת של 10% במשתנים"

"אם אני מתמחר את המסים העתידיים, ומנסה לראות מה ההשפעה של המס על תיק ההשקעות, אני צופה כי השוק יגיב בירידה של 8% עד 12%, כלומר בממוצע 10%. אבל זו הערכה בלבד", כך אומר עזרא עטר, מנכ"ל חברת סולומון השקעות. עם זאת, עטר צופה דיפרנציאציה בין המניות הכבדות והמניות הקלות. "בכבדות תהיה פעילות מוסדית והירידה של 10% סבירה. בקלילות, לעומת זאת, יירדו יותר אבל אני לא יודע את הירידה הזו לקראת סוף השנה", הוא מוסיף.

גם עטר, כמו מרבית הפעילים בשוק, מותח ביקורת על שיטת המס. "מי שיצר את המס הזה לא חשב על כל הנקודות. המס ייצור עיוותים רבים בין קופות הגמל וקרנות הנאמנות. מהחלוקה שלי את קופות הגמל, הן מושקעות בקרנות בהיקף של מאות מיליוני שקלים. חוסר האפשרות לקזז מורידה גם את האטרקטיביות של קרנות המעו"ף", הוא אומר.

עטר מתייחס גם לזווית קצת פחות מסוקרת – הכסף השחור. "למרות שהגבייה היא אנונימית, אנשים יחששו ללחץ. מטבע הדברים, מי שמחזיק כסף שחור בבורסה ירצה לראות מוסתרים. לכן אני רואה את עיקר ההיצעים והירידות כבר היום", הוא אומר.

כרמל: "יום יומיים של ירידות"

"אי אפשר להתעלם מההד התקשורתי הגדול, שללא ספק מעצב את שיקול דעתו של הציבור", אומר אליעזר כרמל מנכ"ל בשואה. "אבל צריך לקחת בחשבון כי ירידה של 7% עד 8% לרמה של 170 נקודות, מחזירה אותנו לרמה ריאלית של השוק לפני שנתיים. ומאז ועד היום אין ספק שבבעיות המשק, המשק הישראלי עשה כברת דרך לא קטנה. יכול להיות שרבין יודיע על התפתחויות נוספות בתהליך השלום. מסיבה זו אין מקום להיכנס לבהלה של מכירות ולהפסיד את השוק כל כך מהר".

כרמל צופה גם הוא ירידה בימים הראשונים, אלא שהוא מאמין שהשוק יתייצב לאחר מכן. "המכירות ייעשו בעיקר ביוזמתן של הקרנות שירצו להגדיל את נזילותן, מנהלי תיקים והציבור הרחב. מנגד – אין ספק שבאופן פרטני יכנסו הגורמים המוסדיים לקנות את המציאות". גם כרמל, כמו רבים אחרים, אינו מאמין שהאוריינטציה של החוק תצא לפועל. "מה שמציע היום החוק זו פרוצדורה מקיפה. לא יתכן מצב שבו כל אחד משלם מס אפקטיבי שונה. יותר ברוך כזה לא יכול להיות. אני מעריך שההתפתחות הנוכחית של החוק תשתנה למשהו נורמלי יותר", אומר כרמל.

זילברמן: "ירידה של 10%–15%"

"אופתע מאוד אם הירידות היום יהיו פחות מ־10%. לדעתי הן יהיו בשיעור גדול יותר. אם יהיו ירידות של 15% במחזור של מיליארד שקל, זה סימן שהציבור [illegible]. אם, לעומת זאת, יהיו ירידות קלות יותר במחזורים קטנים זה סימן לירידות גם בהמשך", אומר דובי זילברמן, מנהל תיקים וקרנות נאמנות.

זילברמן העריך כי עד יום ששי כבר נרשמו פדיונות בקרנות נאמנות בהיקף של 200 מיליון שקל. "אני מעריך שהפדיונות בקרנות יסתכמו ב־300 עד 400 מיליון שקל. אני מתכוון לשים היצעים בליווי בירידה של 5%. עד לא החלטתי באיזו נקודה להיכנס לרכישות נגד המגמה", הוא אומר.

וייס: "ירידות של 7%–10%"

להערכת מנהל התיקים [illegible] וייס, מנכ"ל גמל לשפה, "השוק יגיב היום בירידה של 7% עד 10%. [illegible] אני אומר לא יקנה. הכסף הזה ליקח לאבדים את [illegible]. אי קופת הגמל [illegible] יהפוך את הבורסה [illegible] או בבאמצעות מרבית השחקנים את הכסף. אם אכן תתקבל הצעת החוק במתכונת הנוכחית, [illegible] שנה עד שנה [illegible] יהיה שוק המעו"ף, [illegible]. להערכת וייס, היקפי ההיצע עשויים להגיע כבר בשלב [illegible] מיליארד שקל, ועד סוף המסחר [illegible] שקל.

[illegible]

הודעה לציבור

של קונטיננטל קרנות נאמנות בע"מ

להלן לוח זמנים להעברת הוראות בקרנות נאמנות של קונטיננטל קרנות נאמנות בע"מ במהלך יום א' 21.8.1994 בלבד:

שם הקרן	מועד אחרון להעברת הוראות בכל סכום	מועד אחרון להעברת הודעות עד 30,000 ש"ח
אביר	13:00	
ברון, נסיכה	15:00	
דוכס	11:30	13:00

מנהל הקרן: קונטיננטל קרנות נאמנות בע"מ
נאמן: חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

קונטיננטל - קרנות נאמנות בע"מ

הודעה לציבור

של פועלים קרנות נאמנות בע"מ

להלן לוח זמנים להעברת הוראות בקרנות נאמנות של פועלים קרנות נאמנות בע"מ במהלך יום א' 21.8.1994 בלבד:

שם הקרן		מועד אחרון להעברת הוראות בכל סכום	מועד אחרון להעברת הודעות עד 30,000 ש"ח
מעלה מעו"ף,	שלב מר"צ	10:15	
מעלה מעו"ף	שלב משתנים	14:00	
ענבל		12:30	
עומר, תמריץ		13:00	
סער		13:00	14:00
עדיף		13:30	
ארז, אתגר, כוכב, כימיקל, הון		15:00	
הילה, חץ, אלמוג, יובל, שביט, קשת, צבר, איתן גורן, יערה, מלכרית		11:30	13:00

מנהל הקרן: פועלים קרנות נאמנות בע"מ
נאמנים: חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ
בנק המזרחי המאוחד בע"מ

פועלים קרנות נאמנות פ•ק•ן

חיה שכף רגלה לא דרכה מעולם בשום שוק הון

טועים ראשי האוצר באומרם שהמס הזה לא יזעזע את הבורסה. המיסוי יחסל את אחד העיוותים הגרועים במשק, אולם אי הסימטריות שלו תיצור שורה של עיוותים אחרים

השבוע בבורסה

גיא רולניק

ארבעה ימים נקפו מאז זרק בייגה שוחט את פצצת המס. הספקנו לשמוע ולקרוא הרבה דעות, מאמרים ופרשנויות. רובן היו של האינטרסנטים: מחד גיסא המשקיעים המוסדיים, שמטבע הדברים מתנגדים לכל צעד שיפגע ברכושם או בפרנסתם – אלה מאיימים עלינו ששוק המניות יתמוטט – ומאידך גיסא אנשי האוצר – המגינים, כצפוי, על הולדתם ועל המוניטין שלהם. הם אומרים לנו שלא צריכים להיות זעזועים משמעותיים".

התגובה הראשונית של מרבית הכלכלנים עם היוודע הידיעה על הטלת המס היתה חיובית. כי הרי למס הזה חיכינו, ורק פחדנותם של הפוליטיקאים מנעה עד היום את הפעלתו

אבל האמת היא שאיש אינו יכול לדעת מה יהיו תוצאות המס הזה. לא רק את השפעתו על שערי המניות בבורסה, אלא על כל שוק ההון, שחקניו ואופיו. כי שיטת מיסוי הבורסה שהגו קומץ פקידים בכירים באוצר היא חיה שכף רגלה לא דרכה מעולם בשום שוק הון. יש הרבה סוגים של מסים בכל שוקי ההון בעולם – עם שיעורים גבוהים ונמוכים, עם פטורים והקלות לסוגי משקיעים שונים ולטווחים מגוונים. אבל ההמצאה של מס על רווחים, ללא קיזוז של הפסדים, היא ככל הידוע פיתוח ישראלי מקורי.

מרבית הכלכלנים בישראל היו מאז ומתמיד בעד הטלת מס רווחי הון על הבורסה. לא צריך לחזור על כל העיוותים הכלכליים והחברתיים שיוצר הפטור ממס. ולכן – התגובה הראשונית שלהם עם היוודע הידיעה היתה חיובית. כי הרי למס הזה חיכינו ורק פחדנותם של הפוליטיקאים מנעה עד היום את הפעלתו.

לאחר ההפתעה הראשונה מהמהלך הבלתי צפוי וההתלהבות המיידית מההחלטה האמיצה התחלנו לתת את הדעת לאי קיזוז הפסדים. וככל שהעמקנו בכך יותר, התייעצנו ובדקנו – התברר לנו לפתע שההשלכות של אי הסימטריות הזאת הרבה יותר גדולות משחשבנו.

שוק ההון הישראלי ידע בשנים האחרונות טלטלות חריפות לשני הכיוונים. אבל המבוכה והדאגה שניכרה ביומיים האחרונים אצל הברוקרים והסוחרים גדולה מאי פעם. גם שחקנים "מקודרים" – כאלה שיודעים לאורך שנים לנצל את הפאניקה של הציבור – מרגישים שהפעם הם מתקשים לקבל החלטות.

מאחר ואין שום תקדים למס כזה – יהיה זה פזיז לקבוע חד משמעית כי הוא גרוע מיסודו – ורק יוסיף עיוותים נוספים על אלו הקיימים היום. אבל דבר אחד אפשר לומר בוודאות לראשי האוצר – אתם טועים כשאתם אומרים כי המס הזה לא יזעזע את הבורסה. מס רווחי הון עם אפשרות לקיזוז הפסדים היה גורם למכת ירידות בשוק – אבל לכל השחקנים היו מיד כלים להבין ולנתח את ההשפעות שלו, ולאחר שהברוקרים ושאר האינטרסנטים היו מסיימים לייבב ולקונן – היו העניינים בשוק חוזרים למסלולם.

לעומת זאת, אי הסימטריות של המס הזה משנה הרבה מכללי המשחק בשוק ההון. ועל הכללים החדשים הללו לא תמצאו שום חומר בספרי הכלכלה והמימון.

כמעט כל ברוקר יודע היום כיצד להרכיב תיקי השקעות מפוזרים עם שיעור מסוים של סיכון. האם מישהו יודע היום כיצד להרכיב תיקים כאלה כאשר ההפסדים אינם מוכרים למס?

מתי מממשים? באיזו תכיפות? מה "הנזק" שגורמת פעילות אינטנסיבית של קנייה ומכירה? התשובות לכל השאלות הללו משתנות החל מ־1 בינואר 95'.

גרוע מזה – מאחר וביצוע של המס נדחה לתחילת 95' – שיקולי ההשקעה עד סוף השנה ומתחילת השנה הם שונים. ארבעת החודשים ומחצית החודש שנותרו עד הטלת המס יוצרים מן הסתם הרבה פרצות ואפשרויות לתרגילים שונים. האם מישהו נתן את דעתו לכוחות שיפעלו על השוק עד סוף השנה?

ככל שנוקפים הימים עולות וצצות שאלות נוספות. חלקן בוודאי עלו גם אצל יוזמי התוכנית, אבל חלקן כנראה מפתיעות אותם לא פחות משאותנו. מס רווחי הון מטפל בעיוות מרכזי שקיים היום במשק הישראלי. אולם נראה כי חוסר הסימטריות של המס המוצע יוליד עיוותים רבים אחרים. הנה כמה מהם:

● הגדלת אי הוודאות: כאשר אי אפשר לקזז הפסדים לא ידע לעולם המשקיע המפזר את השקעותיו (ומעטים הם אלה שמשקיעים במניה בודדת) מה יהיה שיעור המס שישלם בסופו של דבר. מאחר והמס יכול לנוע בין 10% לאינסוף – הוא הופך לפרמטר עיקרי בקבלת החלטות ההשקעה – וזהו פרמטר שקשה מאוד להעריך אותו.

הגדלת אי הוודאות בשוק ההון פוגעת בשכלולו – בדיוק כפי שעושה האינפלציה, שבה מבקשים אנשי האוצר להילחם. התוצאה ההרסנית ביותר של האינפלציה היא שהיא מקשה על השחקנים להעריך את המחירים האמיתיים בשוק.

● מדוע רק 10%? הטלת מס על רווחי הון משפרת את הקצאת המקורות היעילה במשק בכך שהיא מקרבת את כדאיות ההשקעות הריאליות לזו של הפיננסיות. מדוע להטיל מס של 10% בלבד, שיעור נמוך משמעותית ממס ההכנסה והנמוך מהמס שמשלמים מרבית הפרטיים?

נכון – המס האפקטיווי הוא גבוה יותר, אולם בממוצע הוא נמוך משמעותית משאר שיעורי המיסוי על אפיקים אחרים. מדוע?

● מיסוי קרנות הנאמנות. (ראה תיבה). השיטה שהוצעה על ידי האוצר כוללת כמה פגמים. גרוע מזה: כל שיטה אלטרנטיווית שהוצעה בימים האחרונים יוצרת בעיות אחרות.

● דחיפת משקיעים לנכסים מעוטי סיכון: אי קיזוז המס "מעניש" בעיקר את המשקיעים בנכסים בעלי תנודתיות גבוהה – נכסים מסוכנים. האם התכוונו פקידי האוצר לפגוע בכדאיות גיוס ההון לעסקים מסוכנים?

● פגיעה בתיקים מפוזרים: מאחר ואי אפשר לקזז הפסדים – יש חיסרון בולט להשקעה בתיקי מניות הכוללים מספר מניות.

● המצאות פיננסיות חדשות: אי קיזוז ההפסדים מזמין המצאה של מכשירים פיננסים רבים, שתכליתם העיקרית היא אפשרות קיזוז. המשקיעים יעדיפו להשקיע במכשירים נגזרים המייצגים סלים של מניות, במקום לרכוש את הנכסים המוכילים עצמם. הדוגמה הבולטת ביותר היא השקעה באופציה מסוג קול (1) – אופציה שצמודה למדד המעו"ף. מדוע למשקיעים להשקיע בתיק מניות מעו"ף, שבו משלמים מס של 10% על הרווחים מהמניות שעולות בלי קיזוז על המניות שיורדות, כאשר אפשר להשקיע באופציה המקזזת אוטומטית את ההפסדים?

● פגיעה בשוק המעו"ף: מטרתו העיקרית של שוק המעו"ף היא לאפשר למשקיעים "לגדר" סיכונים. בכך הוא תורם לשכלול השוק ולהקטנת הסיכון בו. בכל האסטרטגיות של "גידור" (בניגוד לאסטרטגיות של ספקולציה) מבוססות על קיזוז של הפסד בנכס אחד עם רווח בנכס אחר.

אי סימטריות של המס תייקר את עלות כל האסטרטגיות הללו.

כאשר אי אפשר לקזז הפסדים לא יידע לעולם המשקיע המפזר את השקעותיו מה יהיה שיעור המס שישלם, מאחר שהמס יכול לנוע בין 10% לאינסוף

מגוון? האם פגיעה ביכולת הקטנת הסיכונים בשוק היא אחת ממטרות של תוכנית המיסוי?

שבע הנקודות הללו הן כנראה רק ההתחלה. בימים הקרובים אנחנו צפויים כנראה "לגלות" כי לאי קיזוז ההפסדים יש השפעות נוספות של שוק ההון, שאיש לא צפה אותן. לזכותם של אנשי האוצר ייאמר שהם הודו מיד כי בשל המהירות וההחפזות שבהן התקבלה ההחלטה ייתכן שיש נושאים שהם לא היו מודעים להם – ולכן הם פתוחים לשמוע הצעות ולבצע תיקונים.

אולי התיקונים שיציעו אנשי האוצר בשבועות ובחודשים הקרובים יצליחו לפתור חלק מהעיוותים. אלא שמרוח הדברים שלהם בימים האחרונים נראה כי על נושא אי הקיזוז הם לא יוותרו בקלות. הכל, כמובן, בשל הרצון הודוק לפשט את הגבייה – מאחר והם אינם מעוניינים לשנות את שיטת גביית המס הישראלית.

מומחים רבים בשוק ההון טוענים כי המערכת הבנקאית יכולה לבצע באמצעים פשוטים יחסית גם חישובים של קיזוז הפסדים. לא ברור בינתיים עד כמה המומחים הללו מדברים "מתוך הפוזיציה" – אולם זאת נראית נקודה שכדאי היה לבדוק לפני שיוצרים עיוותים חדשים בשוק.

השפעתו של המס החדש האי סימטרי על שוק ההון תהיה הרבה יותר גדולה ממה שסבורים אנשי האוצר (ייתכן שגם הם כבר סבורים היום אחרת – אבל מעדיפים לשמור את התלבטויותיהם וחששותיהם לעצמם). המס החדש לא רק משנה את אופן בחירת תיקי ההשקעות והסיכון שבהשקעה בשוק המניות – אלא גם ישנה לחלוטין את מפת השחקנים בשוק ההון. כך, למשל, אם לא יחולו שינויים בהצעת החוק – אנחנו צפויים למעבר מאסיבי של כספים חזרה אל המערכת הבנקאית – אל קופות הגמל הגדולות.

חלק מהשינויים במפת שוק ההון – כמו העדפה של השקעות לטווח ארוך – הם בוודאי מטרות שאנשי האוצר ראו לנגד עיניהם כשגיבשו את ההחלטה על המס. אבל עשויים להיות גם שינויים אחרים – שעליהם איש לא נתן את הדעת וספק אם הם מוגדרים כיעדים כלכליים או לאומיים.

אין ספק – ככל שמתעמקים במס הזה, נראה שההצעה הנוכחית רחוקה מלהיות עניין סגור.

קרנות הנאמנות – סבסוד צולב של מחזיקי היחידות

אחת החולשות הבולטות של ההחלטה להטיל מס ללא אפשרות לקיזוז הפסדים היא בתחום קרנות הנאמנות. לפי הצעה של האוצר, המיסוי של קרנות הנאמנות יבוצע ברמת הקרן, ולא ברמת המחזיק. הסיבה ברורה: אם ימוסו המחזיקים ביחידות ההשתתפות, אזי תהיה עדיפות גדולה לקרנות נאמנות על פני השקעה ישירה בבורסה או השקעה דרך מנהלי תיקים, משום שבקרנות יהיה "קיזוז אוטומטי" של הפסדים.

אלא שמיסוי הקרן יוצר בעיות אחרות. כידוע, אין מתאם מלא בין הפדיונות והגיוסים בקרן הנאמנות לבין הפעולות של קנייה ומכירה של ני"ע על ידי מנהל הקרן. כלומר – תשלומי המס של הקרן לא ייעשו בהתאם מלא לכניסה ויציאה של משקיעים ממנה. מה שאומר שהמס שישלמו המשקיעים שפודים את הקרן ונשארים בה ייקבע על פי מדיניות מימוש הרווחים שתהיה למנהל הקרן.

הדוגמה הקלאסית היא שלאחר שהקרן עלתה יבקש משקיע לממש את היחידות שלו, אבל מנהל הקרן יחליט שבמקום למכור מניות הוא יממן את הפדיון על ידי הנזילות של הקרן. התוצאה היא שעל אף שלמשקיע יהיה רווח הוא לא ימוסה – כי מנהל הקרן לא מכר ניירות שנרשם עליהם רווח.

המסקנה היא שקרנות הנאמנות ימוסו לא כאשר הן מממשות בפועל את הניירות שלהן, אלא כאשר נוצר רווח – בין אם מומש אם לאו. ואכן, השיטה שמציע האוצר היא שהקרנות יקבעו מדי יום "הפרשה" למס בהתאם לרווחים התיאורטיים שייווצרו בקרן – עוד בטרם הם מומשו. אך שיטה זאת יוצרת עיוות אחר. היא גורמת לכך שמשקיעים שפודים יחידות בקרן לאחר עליות עשויים "לסבסד" משקיעים שנותרים בקרן, אם לאחר העליות יבואו ירידות. מהר מאוד נגלה, עם בוא השפל, כי לקרנות יש עתודות גדולות מדי של הפרשות למס – שכבר שייכות למשקיעים שכבר פדו את היחידות.

קרנות הנאמנות הן אפיק ההשקעה העיקרי היום בשוק המניות – גם לאחר המפולת הגדולה בבורסה והפדיונות הענקיים, הן מחזיקות 25 מיליארד שקלים.

איגרות החוב יפלו עם הקרנות; יקומו לתחייה עם קופות הגמל

הטלת המס צפויה להכות בקרנות הנאמנות, שיורקו אג"ח ללא רחם. הקופות ומנהלי התיקים בונים "מלכודות" לקליטת סחורה אטרקטיווית. לאורך זמן צפוי השוק לעלות בחוזקה, בזכות הכוונה למסות רק אג"ח שיונפקו מ־95', ומעמד הקופות כמקלט מס

מחיר הכסף

מרית גילת

הבהלה ששטפה את שוק ההון סחפה איתה גם את שחקני האג"ח. איגרות החוב הן חוליה חלשה בהליך החקיקה החדש, מאחר שהריבית עליהן כבר ממוסה. גביית מס רווחי הון של 10% פירושה שרוכש אג"ח יחויב בכפל מס. ואם המדובר בחברה הרוכשת יחידות בקרן נאמנות המשקיעה באג"ח – ייתכן גם מצב של "שילוש" מס.

אבל הפאניקה שאחזה בשוק מקורה לא במכה שינחית המס על איגרות החוב עצמן, אלא דווקא בהשפעתו על שוקי המניות בכלל, ועל קרנות הנאמנות בפרט. בארבעת החודשים שנותרו עד לתחולת המס, ב־1 בינואר 95', חייבות קופות הגמל למכור את אחזקותיהן בקרנות נאמנות – אם ברצונן להימנע מתשלום מס. מדובר בהיקף השקעה של כמה מאות מיליוני שקלים, 150 מיליון שקל מתוכם בקופות בבנק לאומי בלבד.

רעה גדולה יותר תיפתח מצד הסקטור העסקי. חברות מחזיקות כיום מיליארדי שקלים בקרנות נאמנות. מס ההכנסה, אמנם, הדביא הודעה בסוף השבוע, שלפיה שיעור המס שישלמו חברות על הכנסות מהשקעה בקרנות יהיה נמוך ב־10% מהמס הרגיל שלהן – כ־34% לעומת 38% – וזאת על מנת למנוע, כביכול, מצב של כפל מס; אלא שבכך לא נפתרה העדיפות של השקעה ישירה במניות, המאפשרת לחברות קיזוז הפסדים, לעומת ההשקעה בקרנות, שאין להן זכות לקיזוז. לכן, הצפי הוא שגם החברות ירוצו להיפטר מיחידות הקרן עד סוף השנה הזו.

המסקנה המתבקשת היא, שכבר הבוקר יספגו הקרנות פדיונות ענק – אם לא של קופות הגמל והחברות עצמן, הרי של הציבור הרחב, הרואה את הנולד. כאשר קרנות נאלצות לממן פדיונות מסיביים בפרק זמן קצר, הן שופכות סחורה על־פי סדר קבוע.

אחרי שעודפי הנזילות מנוצלים, הקורבן הבא בתור הוא תמיד איגרות החוב, בעיקר בסדרה הבינוני של הקשת, שהוא המעו הטבעי של הקרנות. זריקת המניות באה תמיד במאסף.

עודפי הנזילות שהיו לקרנות נוצלו כולם בתקופת המשבר הגדול בבורסה. מכאן, שאיגרות החוב התקרבו צעד נוסף לגליוטינה. ככל שהמציאות שתתהווה תדמה יותר לתסריטי האימים שמציירים הפסימיסטים לגבי קרנות הנאמנות – כך תהיה הנפילה בצמודים חזקה יותר.

אבל, מה שחשוב לזכור כל העת, הוא שהערכה זו מתייחסת לטווח הקצר. התחזית לטווח הארוך שונה בתכלית, אפשר אפילו להעיז ולומר – הפוכה.

בניגוד למניות, המסחר באג"ח היום לא יהיה חב"מ, אלא מוגבל לתנועה של 6%.

אבל, אם תתרחש קטסטרופה בתעשיית הקרנות – יש להניח שהשוק ימשיך לצלול גם בימים הבאים. במצב כזה, התשואות על איגרות החוב עשויות לטפס מהר לכיוון ה־4%. וזה שיעור תשואה אטרקטיווי מאוד – במיוחד בתקופת האצה באינפלציה. וקופות הגמל – שגזירת המיסוי פסחה עליהן גם הפעם – לא יפספסו הזדמנות לאסוף את הסחורה.

למעשה, בכל קופות הגמל הגדולות התכוננו כבר בסוף השבוע האחרון לתכנון מסע הקניות. נקבעו פקודות לימיט שיוזרמו היום ובימים הבאים – וזאת בהתייחס לכל מקטע בעקום התשואות לפדיון. כך למשל, גילו לנו באחת מקופות הגמל כי יזנקו לפעולה כאשר האג"ח לתקופה ממוצעת של 10 שנים יגיעו לתשואה של 3.5% ברוטו. ביום ג', שהיה היום האחרון למסחר בשבוע הנוכחי, סגרו אג"ח אלה ב־3.2%.

אבל לא רק הקופות, גם מנהלי התיקים מתכוננים "להציב מלכודות" כדי לקלוט אג"ח. "אני מאמין שאחרי המפולת הראשונית, השוק יעשה מהלך. ובכל מקרה – שמורה לי האפשרות להחזיק את האג"ח עד הפדיון", אמר אחד ממנהלי התיקים המרכזיים בשוק. גם בפדיון חייב המשקיע במס רווחי הון, בדיוק כמו במכירה. אלא שאין מה למסות: שכן התמורה של המשקיע היא הקרן, הקופון האחרון והפרשי ההצמדה על הקרן, שכידוע פטורים.

לנוכח בעיית כפל המס, ההפרעות הצפויות במסחר (ראו מסגרת), וחוות דעת זו דורשת הסבר. אנו ננסה לנתח את מרכיביו אחד לאחד.

● תחולת השינוי – במשרד האוצר לא מוסדרים משאלת הטלת "המס הנוסף" על האג"ח – בישרי שאימצו כתחליף לביטוי "כפל מס", המעורר אסוציאציות מכוירות. גם את הטענה שמס רווחי הון על איגרות חוב הוא חיה מוזרה – מאחר שרווח ההון של משקיע אחר באג"ח מקוזז תמיד ע"י הפסד הון של משקיע אחר – הם מבטלים. עובדה: אם יש ירידה פרמננטית בריבית ארוכת הטווח במשק, אזי רווח ההון באג"ח הופך גם הוא לפרמננטי.

אלא שעל מכשול אחד הם אינם יכולים להתגבר בקלות כזו. ב־84', תקופת האינפלציה הדוהרת, העבירה הממשלה את "חוק הגנה על השקעות הציבור בנכסים פיננסים", הקובע כי לא ניתן לפגוע בתנאי ההשקעה בשורה של אפיקים – אלא בחקיקה ראשית ברוב מיוחד של הכנסת. בין אפיקי ההשקעה המוגנים מצויות תוכניות החיסכון, פוליסות ביטוח וכן – גם איגרות החוב.

במשרד האוצר החליטו, כי מיסוי האג"ח ייעשה בכפוף לחקיקה זו – החלטה שבוודאי הושפעה מהקושי להשיג רוב מיוחד בקואליציה הצרה שעליה נשענת ממשלת רבין. השאלה העומדת איפוא על הפרק, היא האם מיסוי רווחי הון יכול להיחשב כשינוי תנאי האג"ח?

את התשובה יצטרך לספק היועץ המשפטי לממשלה, שלפתחו הניח האוצר את הסוגיה. בפני היועץ עומדות שלוש אפשרויות: הוא יכול לקבוע כי "תנאי האג"ח" כקבועים ב"חוק הגנה על השקעות" מתייחסים רק לריבית, ומאחר ששיעור המיסוי על הריבית לא ישתנה, אין סתירה בין חוק זה והטלת מס רווחי הון.

הערכה היא, שאפשרות זו לא תעמוד בפני מבחן בג"ץ, ולכן היועץ המשפטי לממשלה יצטרך כנראה לבחור בין שתי אופציות אחרות, שכל אחת מהן יוצרת עיוות משלה. בראשונה, ייקבע כי תנאי האג"ח מוגנים רק כל עוד הם מוחזקים ע"י משקיע מסוים. אם משקיע זה ימכור את האג"ח למשקיע אחר אחרי 1 בינואר 95', הקונה יהיה חייב במס רווחי הון בעת מימוש האג"ח. במקרה כזה, כל מי שיחזיק אג"ח לפני תום 94' לא יסכים להיפרד ממנו ולקנות אג"ח אחר, שכן בדרך זו יהפוך נכס לא חייב במס בנכס חייב.

אופציה אחרת העומדת בפני היועץ המשפטי היא לקבוע כי רק אג"ח שיונפקו החל ב־95' יהיו חייבות במס. אפשרות זו היא, כנראה, הסבירה ביותר, ותיכלל לבסוף בחוק. חקיקה כזו תיצור שתי מעמדות של אג"ח, כאשר עבור נטואיסטים, האג"ח שהונפקו לפני התאריך הקובע יהיו אטרקטיוויות הרבה יותר מאשר אג"ח שהונפק מנקודה זו ואילך.

מכל מקום, בין אם תיבחר האפשרות הראשונה או השנייה, הטלת המס בתנאים הקיימים מחזקת מאוד את אפקט הנזילות של האיגרות הנסחרות בשוק ההון. יהיה מעניין לבחון כיצד השוק יקבע את המחירים היחסיים של שתי קבוצות האג"ח, נוכח העובדה שהשחקניות הדומיננטיות ביותר בשוק – קופות הגמל – אינן ממוסות, ולכן לא יבחינו ביניהן.

● מקלט מס – נקודה זו מביאה אותנו לגורם השני שיחזיר את שוק האג"ח מעלה. כאמור, קופות הגמל, בניגוד לקרנות וליחידים המשקיעים ישירות בני"ע, לא ייאלצו לשלם מס רווחי הון. מה שמעניק לקופות מעמד של מקלט מס פר־אקסלנס, וזאת בנוסף ליתרונות המס הקיימים של הקופות (ניכוי זיכוי).

כיום, כ־60% מהנכסים בקופות הגמל נזילים לחלוטין ועוד שיעור לא מבוטל מהנכסים יהפכו נזילים ב־5 השנים הקרובות. פירוש הדבר, שמרבית העמיתים בקופות יכולים להפקיד בהן סכומי ענק, ליהנות מאפיק השקעה שאינו חייב במס, ולמשוך את הכספים בכל עת, ללא שום מגבלה. יש להניח, שייפתחו גם הרבה חשבונות חדשים בקופות הגמל, ע"י עמיתים שיחפשו השקעה לטווח ארוך פטורה ממס.

נוכח זאת, לא קשה לצפות, כי מגמת הפדיונות נגד בקופות הגמל, שהחלה בראשית 94' – תתהפך.

עד כה ברחו יותר מחצי מיליארד שקל מהקופות, שנכסיהן מסתכמים כיום בכ־95 מיליארד שקל. שינוי כללי המשחק בשוק ההון, יחזיר סכומים אלה לקופות – ועוד מיליארדים רבים.

הערכה היא, שתור הזהב החדש של הקופות יביא בנקים וגופים פרטיים להקים שורה של קופות מסוגים שונים: סולידיות, גמישות, מנייתיות, ענפיות – כראי של מה שהתרחש בשנים האחרונות בתעשיית קרנות הנאמנות. אבל את הוורסטיליות הזו יוכלו הקופות לממש רק על מחצית הנכסים שלהן. את המחצית האחרת הן עדיין מחויבות להשקיע בעיקר באג"ח ממשלתיות.

פירוש הדבר, שעד שהאוצר יעשה רפורמה מקפת בקופות הגמל – אם ע"י פטירתן מהשקעה באג"ח ממשלתיות, או שמא ע"י הכללתן בכללי המיסוי החדשים – הרי שעל כל מיליארד שקל שיכנסו הקופות, קרוב לחצי מיליארד שקל יופנו לשוק האג"ח, וזאת בנוסף לצרכי המיחזור הקיימים של הקופות. התוצאה – לחץ בשוק האג"ח וירידת תשואות.

באחת מהקופות החליטו לזנק לפעולה כאשר האג"ח לתקופה ממוצעת של 10 שנים יגיעו לתשואה של 3.5% ברוטו

מס רווחי ההון ישבש את המסחר באג"ח

נטואיסטים יוכלו להתגונן חלקית בפני הטלת המס, ע"י העדפה של סדרות הנסחרות מעל ערכן המתואם, או לפחות בסמוך אליו. אבל על העיוות שייצור החוק במסחר – יהיה קשה יותר להתגבר.

כדי להמחיש את הבעיה, ניקח מקרה היפותטי של איגרת חוב, הנסחרת כל הזמן בפארי. כדי לפשט את העניין אפשר להניח גם, שהאיגרת חיה בעולם שאין בו גם אינפלציה, כלומר שכל רווחי ההון נטו שלה ממוסים. בהנחה שהיא משלמת ריבית של 3% פעם בשנה, והריבית זו ממוסה ב־35%, הרי שביום שלפני יום האקס בתום השנה הראשונה, היא תהיה שווה 102.

אם המשקיע ימכור אותה יום לפני יום האקס, שער זה ישקף כביכול רווח הון של 2%, שעליו יידרש לשלם מס. אם, לעומת זאת, ימכור אותה יום אחרי יום האקס, השער יירד ל־100, ולא תהיה לו חבות מס. בתנאים כאלה, רק שחקן ברוטואיסט יהיה אדיש למועד יום האקס. נטואיסט יעדיף למכור אחרי תשלום התלוש, השאלה היא, איפה תהיה נקודת האיזון? יום לפני יום האקס, חודש לפניו? 3 חודשים? זאת רק השוק יוכל לקבוע.

שיעור המס האפקטיווי – 33.7% / המניות צריכות לרדת היום ב־17%

הניתוח התיאורטי קובע כי מניות הבר"ם עלולות לרדת בשיעורים גבוהים יותר. ככל שזמן ההחזקה הממוצע של מניה ארוך יותר, שיעור המס האפקטיווי נמוך יותר. על כן, סביר להניח שבעתיד, זמן ההחזקה הממוצע של מניות יתארך – כלומר ירידה במחזורי המסחר בבורסה

מאת כלכלני סיגמא פי.סי.אם

הודעת האוצר מיום ג' בדבר הטלת מס בשיעור של 10% על רווחים ריאליים של משקיעים פרטיים בבורסה יצרה אי־וודאות ועורער כבר לגבי השלכות המס לעתיד המשק הישראלי בכלל ושוק ההון בפרט, ומשמעותו של מס זה.

במטרה להבין את שיעורי המס האפקטיוויים פיתחו כלכלני סיגמא פי.סי.אם מודל המבהיר כמה בעצם ישלמו המשקיעים הפרטיים מס אפקטיווי במידה והצעת האוצר תאושר בחקיקה ומה תהיינה ההשלכות של מס כזה על הבורסה בטווח הקצר ובטווח הארוך.

נקודת המוצא לפיתוח המודל הינה משמעות המס. המדינה תקבל 10% מהרווח הריאלי (מחיר מכירה פחות מחיר קנייה מתואם למדד) במידה והרווח יהיה גדול מאפס. יתקבל אפס אם הרווח הריאלי יהיה שלילי.

מכאן, שלפנינו אופציית Call בכסף (at the money) הניתנת בחינם לממשלה עם כל קנייה של מניה. מחיר הנכס, השווה למחיר המימוש, הוא מחיר הקנייה של המניה, והאופציה הינה לקבלת 10% מההפרש הריאלי. תקופת המימוש הינה זמן ההחזקה במניה.

מחיר המניה לפני הטלת המס, צריך לכלול לכן גם את מחיר האופציה שנותן המשקיע הפרטי בחינם לממשלה. מחיר המניה צריך לרדת אם כן, בכל השווי של האופציה הנ"ל.

בראייה מתמטית נראה המודל כדלקמן:

● זמן ההחזקה הממוצע של מניה מסומן באות t.

● סטיית התקן של תשואת המניה במשך אותה תקופה מסומנת באות Q.

● תוחלת התשואה הריאלית של המניה במשך אותה תקופה מסומנת באות r_t.

● פונקציית צפיפות התפלגות תשואת המניה בתקופה t מסומנת באות f(r). פונקציה זו מבטאת את הסיכוי לתשואה הריאלית של המניה במשך התקופה (r).

בדומה להנחות מודל "בלק ושולס" להערכת אופציות, נניח כי תשואת המניה מתפלגת לוג־נורמלית.

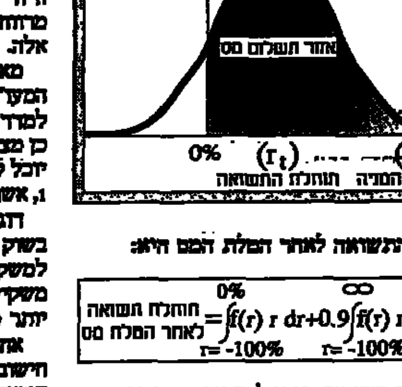

תוחלת התשואה לאחר הטלת המס הינה:

$$\text{תוחלת תשואה לאחר הכלת מס} = \int_{r=-100\%}^{0\%} f(r)\, r\, dr + 0.9 \int_{r=-100\%}^{\infty} f(r)\, r\, dr + 0.9$$

במלים פשוטות, ניתן להסביר ביטוי זה באופן הבא: התשואה לאחר המס שווה לתשואה ללא מס אם היה הפסד ריאלי על המניה (תשואה בין 100– ל־0%), ושווה ל־90% מתשואת המניה אם יש רווח ריאלי על המניה. (תשואה בין 0% לאין סוף). ביטוי זה ניתן לפשט ולקבל:

$$\text{תוחלת תשואה לאחר הכלת מס} = 0.9 \cdot r_t - 0.1 \cdot \frac{Put}{p}$$

● כאשר P הוא מחיר הקנייה של המניה, Put מסמן שווי אופציית Put לתקופה t ומחיר מימוש P על המניה.

בביטוי זה האיבר הראשון מבטא את תוחלת התשואה על המניה אילו היה מוטל מס בשיעור 10% על הרווחים הריאליים בקיזוז הפסדים. האיבר השני מתאר את הנזק שנגרם למשקיע עקב חוסר האפשרות לקזז הפסדים מהרווחים.

אי לכך, שיעור המס האפקטיווי הוא:

$$\text{שיעור מס אפקטיווי} = \left(1 - \frac{\text{תוחלת תשואה לאחר הכלת מס}}{\text{תוחלת תשואה ללא הכלת מס}}\right) \cdot 100 = 10\% \cdot \left(1 + \frac{Put}{r_t\, p}\right)$$

ניתן ללמוד כי שיעור המס האפקטיווי הינו 10% בתוספת שיעור נוסף הנובע מחוסר הסימטריה של המס.

מתוך גודל המחזורים בבורסה וכמות הסחורה הגבוהה (שאינה בידי בעלי עניין), ניתן להניח שזמן הממוצע של החזקת מניה הינו שנה. בהנחה של תשואה ריאלית ממוצעת של 6% לשנה (ע"פ הנחות האוצר) וסטיית תקן של 40% למניה בודדת, נקבל כי שיעור המס האפקטיווי הינו 33.7%.

עבור סטיית תקן שנתית של 30% למניה בודדת נקבל שיעור מס אפקטיווי של 27.25%.

לשאלה מה צריכה להיות ההשפעה של מס אפקטיווי כזה על הבורסה:

תיאורטית, הבורסה אמורה לרדת בשיעור כזה, כך שבעתיד עליית השערים מבסיס המחירים החדש יפצו את המשקיעים על סכומי המס שישלמו למדינה.

לצורך חישוב שיעור הירידה המתבקש בבורסה יש לבחון מהו אחוז המשקיעים משלמי המס החדש מכלל המשקיעים בבורסה שאינם בעלי עניין. שיעור המס האפקטיווי יחול רק על משקיעים פרטיים, ועל כן תוספת המס הממוצעת תהא שווה לשיעור המס האפקטיווי שחושב לעיל כפול אחוז המשקיעים הפרטיים.

בהנחה שאחוז המשקיעים הפרטיים הינו כ־50% ובהנחות המתוארות לעיל, אמורה הבורסה לרדת בכ־17% עבור סטיית תקן שנתית של 40% במניה בודדת ובכ־14% עבור סטיית תקן שנתית של 30% במניה בודדת.

עוד עולה מן המודל, שקיים מתאם חיובי בין תנודתיות המניה (סטית התקן) ומשך ההחזקה הממוצע של המניה, לבין שיעור הירידה התיאורטי הנדרש. יוצא מזה, שמניות הבר"מ, ובפרט מניות הרשימה המקבילה המתאפיינות בתנודתיות גבוהה, עשויות לרדת בשיעורים גבוהים יותר ממניות המשתנים. (זאת על בסיס כלכלי ללא קשר לבעיית הסחירות במניות אלה).

ככל שזמן ההחזקה הממוצע של מניה ארוך יותר, שיעור המס האפקטיווי נמוך יותר. על כן, סביר להניח שבעתיד, זמן ההחזקה הממוצע של מניות יתארך – כלומר קיטון במחזורי המסחר בבורסה.

שוק המעו"ף עשוי לאבד כמה מתפקידיו החשובים ביותר. תיפגענה האפשרויות לפעולות גידור ולאסטרטגיות השקעה המשלבות קנייה או מכירה של מספר מכשירים פיננסים. באסטרטגיות אלה מפסיד המשקיע בחלק מהמכשירים ומרוויח באחרים. חוסר אפשרות לקזז הפסדים מרווחים יפגע קשות באפקטיוויות אסטרטגיות אלה.

מאידך, רכישת נכס בסיס (1 Call) בשוק המעו"ף עדיפה על רכישת מניות בהרכב זהה למדד המעו"ף. זאת, מכיוון שלרוכש המניות ייתכן מצב שבחלק מהמניות יפסיד ובחלק ירוויח ולא יוכל לקזז את הפסדיו. לא כן לרוכש אופציית call 1, אשר נהנה בעצם "מקיזוזים פנימיים".

דוגמה זו ממחישה חוסר שיכלול שיהיה קיים בשוק – אי קיום ארביטראז' של תורמי מוסמבים למשקיע הפרטי. דוגמה נוספת לכך היא נכונות משקיע פרטי לשלם עבור מניות חברת אחזקות יותר מאשר סכום שווי החברות שהיא מחזיקה.

אחד מסימני השאלה המתעוררים לגבי אופן חישוב המס הינו הגדרת המדד הקובע לצורך חישוב המס. לא ברור אם המדד הקובע יהיה המדד הידוע או המדד בגין וכיצד יטופלו בחלקי חודש. אין ספק שהשיטה שתיקבע עשויה להשפיע על אופי המסחר וההתנהגות מחירי המניות.

אחד הנימוקים להצעת החוק הוא שיש לה השפעה מרסנת על האינפלציה. הסיבה לכך הינה ירידה בעושר הציבור וספיגת חלק מכספו בידי המדינה. דבר זה אמור להקטין את הביקושים ולרסן עליית מחירים. מאידך, ההצעה החדשה עלולה להביא לזרימה של כספים משוק ההון לאפיקים אחרים כגון מוצרי צריכה ונדל"ן. דבר זה עלול להביא דווקא לעליית מחירי המוצרים הללו בטווח הקצר.

לסיכום: למרות שמיסוי רווחים ריאליים בבורסה הינו הגיוני מבחינת צדק חברתי ויעילות כלכלית, בשיטת המיסוי המוצעת יש מספר ליקויים מהותיים. ליקויים אלו יגרמו לפגיעה בשיכלולו של השוק ויעילותו הכלכלית.

לעניות דעתנו, יש לשקול מחדש את השיטה ובמהירות האפשרית, על מנת שלא ייגרם נזק מהותי לשוק ההון.

סיגמא פי.סי.אם היא חברה לניהול תיקי השקעות

פגיעה קשה בשוק המעו"ף

מאת יואב לוי

פעמים רבות אנו קוראים מעל דפי העיתונות ששחקני המעו"ף הם פסימיים או אופטימיים וצופים עלייה או ירידה של כמה נקודות במדד. מהי משמעותה האמיתית של אותה אופטימיות או פסימיות? מהיכן היא נובעת? האם אפשר לנצל את האינפורמציה לצורך גריפת רווחים? ייתכן שהתשובות לשתי השאלות הראשונות לא יעניינו את הקוראים, אך מתן תשובה לשאלה השלישית ללא ספק רלוונטי לכל קורא מדור זה.

מדד מניות אמור לבטא את שוויו הכלכלי של סל מניות הניתנות לרכישה או מכירה. אריזת המניות ב"חבילה" נועדה לשם נוחות המשקיע, אך הבעיה נוצרת כאשר המחיר המצוטט ל"חבילה" אינו מחיר אמיתי אשר בו אפשר לקנות או למכור את אותו מוצר. יש להניח, למשל, שאם שורות אלו נקראות בסביבות השעות 14:00–13:00 (ולפיכך עיסוקך אינו בתחום ניירות הערך), אנו עדים לתופעה שבה נחתך מדד המעו"ף פרוסה אחר פרוסה, כשם שתהליך עלייתו הדרגתי. יש להניח שקיימים משקיעים רבים שיהיו מוכנים למכור את סל מניותיהם במדד מצוטט של 0.5%־.

תופעה זו של "חיתוך" או "בניית" המדד נובעת מאופן המסחר היחודי בבורסה לני"ע בתל אביב, אשר בו נסחרות מניות המשתנים בזו אחר זו ולא בו זמנית כמקובל בשוקי הון מפותחים. לפיכך, משקיע אשר רואה לנגד עיניו מדד של 0.5%־ אינו יכול למכור את המדד באותה נקודת זמן. מכאן, שהמדד אינו מבטא את שוויין הכלכלי של המניות המרכיבות אותו. גם לאחר "סיבוב הפתיחה", שבו נקבע שער לכל מניה ומניה, עדיין לא משקף המדד את הערך הכלכלי של המניות הכלולות בו, כיוון שברגע שמגיעה אינפורמציה משמעותית היא איננה משפיעה באופן מיידי על כל המניות, אלא רק על המניה הנסחרת באותו הרגע, ועלינו להמתין בסבלנות עד שיסתובב שוב בכל המניות.

אך מי כמונו יודע ש־א. כמות הידיעות המשמעות בישראל בכל יום מסחר הן רבות מספור, ב. למי יש סבלנות? (בטח לא לשחקני מעו"ף).

קברניטי תכנון מס רווחי ההון על הבורסה לא הביאו כנראה בחשבון אסטרטגיות באופציות מעו"ף, אשר היו זרות לפני שנה במעט לכל המשקיעים והיום הן שגורות בפי כל ינוקא. אי היכולת לקזז הפסדי הון מרווחי הון תגרום לכך שמשקיע הבוחר להגן על תיק השקעות שבידיו על ידי רכישת אופציית PUT, למשל, ייקנס על ידי מס הכנסה במידה ש"ביטוח נשרף", בעוד שפרמיית הביטוח לא תוכר לטובתו בהוצאה. כלומר, במס בתכנונו הנוכחית קיים עידוד מובהק לאי ביצוע הגנה, המאפשרת למשקיע לישון בשקט ולפעול בשיקול דעת ולא בהיסטריה. אולם במחשבה שנייה, מכוני רשויות המס מעוניינות שנישן בשקט?

נכסים נגזרים, כאופציות וחוזים עתידיים, מתנהגים במתאם גבוה זה לזה ולנכס הבסיס שלהם. אי הכרה בקיזוז הפסדים מרווחים בנכסים מסוג זה תגרום לעיוותים כדוגמת אלה המתוארים לעיל ולפגיעה אנושה בתחום המעו"ף.

יש להניח שהתקופה הקרובה תהיה רווית טלטלות ואירועים, וכמו תהווה מבחן לשוק המעו"ף ולמסלקת המעו"ף בבורסה בתל אביב. לקחים רבים יילמדו בתקופה זו על ידי המשקיעים השונים, ובמיוחד על ידי אלו שידיהם נכוו ברותחין.

כך למשל, כל כותבי האופציות הזולות מחוץ לכסף, אשר "הריחו כסף מהרצפה", ילמדו שאין להיכנס למהלך שיש סיכוי שאחוז אחד בלבד שיתרוש אותך, כיוון שגם מהלך כזה קורה בממוצע שלוש פעמים בשנה...

הכותב הוא מנהל מחלקת מעו"ף בחברת הברוקרים בכוחו

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מס על רווחי הון – כן, אבל לא בצורה זו!

מאת חיים לוי

ההכנסות למשקיע במניות (או באיגרות חוב) מורכבות מרווחי או הפסדי הון ומדיווידנדים (או ריבית). ברוב ארצות העולם המיסוי על שני מרכיבים אלה מפלה לטובת רווחי ההון – שיעור המס על רווחי הון נמוך יותר מזה שעל הכנסה מדיווידנדים, ובארצות רבות שיעור המס על רווחי הון הוא אפס, כפי שהיה נהוג עד כה בשוק ההון הישראלי. גם בארצות הברית – שוק ההון המשוכלל ביותר בעולם – היתה עד לפני שנים מספר הפליה במיסוי לטובת רווחי הון, ורק בשנים האחרונות הפליה זו בוטלה ושיעור המס על רווח הון זהה לשיעור המס על הכנסה מדיווידנדים ונקבע על ידי שיעור המס השולי של המשקיע, שעשוי להגיע עד כדי 40%.

המס המוצע על רווחי הון מניירות ערך הוא צעד בכיוון הנכון, אך בצורתו הנוכחית הוא מס לא הוגן ועלול לגרום לעיוותים כלכליים. אין כל היגיון כלכלי להפליה בין הכנסות מרווחי הון להכנסות מדיווידנדים, וכאשר החישוב נעשה נכון (במונחים ריאליים) יש למסות שני מרכיבים אלה, ולדעתי – באותו שיעור מס. אם ממשלת ישראל רוצה לעודד את שוק ההון, ניתן להוריד את שיעור המס על שני מרכיבים אלה יחדיו (כשם שניתן לפטור ממס את פועלי הבניין – אם רוצים לעודד ענף זה), אך לא להפלות בין מרכיב אחד של הכנסה למרכיב אחר, כאשר שני מרכיבים אלה מקורם בשוק ההון.

המס המוצע על רווחי הון בשוק ניירות הערך פגום מאחר שאינו סימטרי. מס יוטל על רווחי הון, אך לא יאושר קיזוז הפסדי הון. במצב זה שיעור המס אינו ידוע מראש והוא עלול להגיע למאות אחוזים. יתר על כן, ייתכן שהמשקיע יידרש לשלם מס אפילו לא הרוויח כלל בשוק ניירות הערך. להלן פירוט טיעונים אלה:

1. שיעור מס אפקטיווי לא ידוע, וגבוה מ-10% שהוא המס המוצהר.

נדגים טענה זו. נניח שמשקיע קונה שתי מניות, מניה א' ומניה ב'. לשם פשטות בלבד נניח שמניה א' עלתה בקנייה 100 שקל ומניה ב' עלתה 100 שקל. כעבור תקופה מסוימת המשקיע זקוק לכסף ולכן מוכר את תיק ניירות הערך שלו. מתברר כי במכירה מחיר מניה א' הוא 200 שקל ומחיר מניה ב' הוא 50 שקל. לפיכך הרוויח המשקיע על תיק השקעתו 50 שקל. כיצד ימוסה תיק זה? לפי החוק המוצע כל נייר ערך ימוסה לחוד ללא התחשבות בהפסדים על ניירות ערך ששערן ירד. לפיכך, מניה א' תמוסה ב-10% על רווח של 100 שקל, כלומר ב-10 שקלים. לכן, סך הרווח לאחר מס על תיק ההשקעה יהיה 40 שקל. מכיוון שהמשקיע שילם 10 שקלים מס על רווח ברוטו של 50 שקל יוצא ששיעור המס הוא 20% ולא 10%.

באופן דומה אפשר לשנות את המספרים ולהראות ששיעור המס יכול להגיע למאות אחוזים. במקרה קיצוני – שבהחלט יכול לקרות בסבירות לא קטנה – המשקיע יידרש לשלם מס אפילו לא הרוויח בשוק ההון או אפילו הפסיד – דבר המצביע בחריפות על כך שהמס המוצע אינו הוגן ועשוי להבריח משקיעים משוק ההון.

כדי להמחיש טענה זו נניח שמחיר מניה א' היה במכירה 140 שקל. שווי התיק במכירה הוא לפיכך 190 שקל. (50+140). מכיוון שהתיק נרכש ב-200 שקל הפסיד המשקיע 10 שקלים. למרות זאת על מניה א' היה רווח של 40 שקל עליו יידרש המשקיע לשלם מס של 4 שקלים. נוצר מצב שהמשקיע משלם מס למרות שהפסיד – דבר בלתי נסבל ולא הוגן. אגב, אילו ניתן היה לקזז הפסדי הון לצורך חישוב המס, כפי שנהוג בארה"ב, היו מתחשבים בשווי המכירה כולה (רווח ממניה א' + הפסד ממניה ב') והיו מטילים מס בשיעור של 10% על הרווח הכולל. במצב זה שיעור המס לעולם לא היה עולה על השיעור המוצהר – 10%.

פרט לכך שהמס המוצע (ללא קיזוז הפסדים) הוא לא הוגן, הוא גם מכניס גורם נוסף של אי ודאות (או סיכון), מאחר ששיעור המס אינו ידוע מראש. כפי שראינו בדוגמאות לעיל, שיעור המס האפקטיווי תלוי בפרופורציית ההשקעה במניות שמחירן עלה, יחסית לפרופורציית ההשקעה במניות שמחירן ירד, וכן בשיעורי העלייה והירידה במחירים אלה. חסרונו של מס אשר שיעורו לא ידוע מראש הוא כפול: מחד גיסא, אי הוודאות לגבי ההכנסות נטו גדלה והמשקיעים בדרך כלל אינם רוצים להיות במצב כזה של אי ודאות, ולכן עלולים לחסל השקעתם בשוק ההון. ומאידך גיסא, יהיה קשה למשקיעים לקבל החלטות השקעה ולהשוות אלטרנטיבות. למשל, האם כדאי להשקיע בתוכנית חיסכון שהתשואה נטו ידועה מראש, או להשקיע בתיק מניות ששיעור המס על ההכנסות מתיק זה לא ידוע מראש? מהסיבות שהועלו לעיל, מס המאפשר קיזוז הפסדים ידוע מראש ומקל על קבלת החלטות השקעה.

2. הגדלת הסיכון בהשקעות בניירות ערך.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בהשקעה בשוק ההון נוטים המשקיעים בדרך כלל לפזר את השקעתם במספר ניירות ערך, או לרכוש קרנות נאמנות המפזרות את ההשקעה עבור הלקוח. ראינו שהחזקת במספר ניירות ערך בתיק עלולה לגרום לכך ששיעור המס האפקטיווי יהיה בלתי צפוי ועלול להיות גבוה בהרבה מ-10%. במידה המשקיע מחזיק נייר ערך אחד בלבד, שיעור המס ידוע מראש (10% במקרה של רווחים או אפס במקרה של הפסדים) ולעולם לא יהיה גבוה מ-10%. מסיבה זו ייתכן שמשקיעים רבים (אלה שלא ינטשו את שוק ההון) יעדיפו לא לפזר את השקעותם ולרכז את כל ההשקעה בנייר ערך אחד. על ידי צעד זה יפסיד המשקיע את אלמנט הפיזור, שהוא כה חיוני להשקעה בשוק ההון. הסיכון למשקיע בשוק ההון יגדל וההשקעה בשוק ההון תהיה פחות אטרקטיבית. אני מניח שמשקיעים רבים שהם משקיעים "שונאי סיכון" יעדיפו להשקיע את כספם באפיקי השקעה אחרים, או אפילו להפנות את כספם לצריכה, מה שיקשה על חברות לגייס הון נוסף בבורסה.

3. עיוות בהקצאת המקורות לחברות שונות הרשומות בבורסה.

בבורסה נסחרות מניות של חברות בעלות אופי כלכלי שונה ובמיוחד חברות בעלות דרגות סיכון שונות. מניות של חברות המשקיעות סכום נכבד יחסית במחקר ופיתוח או חברות אחרות עתירות סיכון ייפגעו במיוחד מהמס המוצע. הסיבה לכך היא ששערי המניות הללו מאופיינים על ידי תנודות חזקות יחסית, וככל שהתנודות יהיו חזקות יותר, תהיה הפגיעה בתשואה הממוצעת גדולה יותר.

נדגים זאת בעזרת שתי מניות (ראה טבלה). מניה ב' היא המניה המסוכנת יותר, (למשל, של חברת מחקר ופיתוח).

לפני הטלת המס

מניה א': סיכוי	מניה א': תשואה אפשרית	מניה ב' (מחקר ופיתוח): סיכוי	מניה ב' (מחקר ופיתוח): תשואה אפשרית
0.5	+4%	0.5	−20%
0.5	+6%	0.5	+40%
תשואה ממוצעת	+5%	תשואה ממוצעת	+10%

אחרי הטלת המס

מניה א': סיכוי	מניה א': תשואה אפשרית	מניה ב' (מחקר ופיתוח): סיכוי	מניה ב' (מחקר ופיתוח): תשואה אפשרית
0.5	+3.6%	0.5	−20%
0.5	+5.4%	0.5	+36%
תשואה ממוצעת	+4.5%	תשואה ממוצעת	+8%

תשואה ממוצעת מתקבלת ע"י מכפלת הסיכויים בתשואות וסכומם. למשל: 0.5 • 4% + 0.5 • 6% = 5%

אנו רואים ששיעור הירידה בתשואה הממוצעת, בעקבות הטלת המס המוצע, הוא רק 10% במניה א' (מ-5% ל-4.5%), בו בזמן ששיעור הירידה בתשואה הממוצעת של מניה ב' הוא גדול יותר – 20% (מ-10% ל-8%). מכיוון שהירידה בתשואה הממוצעת במניית חברה העוסקת במחקר ופיתוח הוא גבוה יותר, משקיעים עלולים להסיט את השקעותיהם ממניות הנחשבות למסוכנות יותר למניות בטוחות יותר, מה שיקשה על סקטורים מסויימים (הדרושים למשק) לגייס הון בבורסה. מס סימטרי עם אפשרות לקיזוז הפסדים היה מונע זאת, מאחר שהתשואה הממוצעת היתה יורדת באותו שיעור של 10% בכל ניירות הערך, ללא קשר לדרגת הסיכון הטמונה בהשקעה.

הפתרונות האפשריים הם יצירת מכשירים פיננסים עוקפי מס. המס המוצע ממריץ יצירת מכשירים פיננסים חדשים שכל מטרתם היא להבטיח שהמס לא יעלה על 10%. למשל, יהיה ניתן להנפיק תעודה או איגרת חוב הצמודה למדד המחירים של המניות. מכיוון שההשקעה תהיה בנייר ערך אחד המס המשולם יהיה ידוע מראש וקבוע על 10%. אם אכן כוונת האוצר להטיל מס בשיעור של 10%, ומניעת קיזוז הפסדים היא משיקולים טכניים בלבד, על האוצר לעודד יצירת מכשירים פיננסים כאלה. ניתן לאפשר לגופים המשוחררים מתשלום המס המוצע להנפיק תעודות כאלה (ולכסות עצמם על ידי קניית המדד). על ידי כך תינתן למשקיעים האפשרות לרכוש את מדד המניות ולשלם מס רווח הון בשיעור 10% בלבד. זהו כאמור פיתרון חלקי בלבד, מאחר שהוא לא יאפשר למשקיעים לבנות בעצמם תיקי השקעות לפי מיטב שיפוטם הכלכלי, זאת כיוון שהמשקיעים מוגבלים לקניית המדד בלבד.

הנחמה היחידה במס החדש היא ששיעורו נמוך יחסית ויתכן שלאחר משבר זמני המשקיעים יתרגלו אליו. אני מקווה שהעיוותים שייווצרו לא יהיו גדולים מאוד, מאחר ששיעור המס הוא נמוך יחסית.

לעניות דעתי מס בשיעור 10% הוא צעד ראשון. לאחר שמס זה יעוכל על ידי המשקיעים תישקל הגדלתו. זהו ניסוי בלבד שנועד לבדוק את תגובת השוק. ככל שיועלה שיעור המס (ואכן איני רואה סיבה ליצירת הפליה בין שיעור המס על רווחי הון לבין שיעור המס על דיווידנד, שהוא גבוה מ-10%), כן יגדלו העיוותים הנובעים מכך שלא ניתן לקזז הפסדי הון. לכן, רצוי למצוא כבר היום שיטה שתבטיח קיזוז הפסדים. אם אין אפשרות טכנית לעשות זאת על ידי שלטונות המס, ניתן לעשות לפחות אחד משניים:

א. להנפיק תעודה הצמודה למדד (אפילו בנק ישראל יוכל לעשות זאת), או מספר תעודות הצמודות למדדים שונים (שיגדיל את הבחירה למשקיע).

ב. לאפשר קיזוז על תיק המוחזק באותו בנק. כך יוכל הפקיד המחשב את רווחי ההון לחשב באותה צורה את הפסדי ההון ולהעביר לאוצר את המס תוך התחשבות בהפסדים. משקיע המחזיק תיקים בבנקים שונים עלול לצאת מופסד, אך זהו לפחות פיתרון חלקי. המשקיע יוכל לרכוש את תיק ניירות הערך שלו בבנק אחד – מה שיבטיח תשלום מס רווחי הון שאינו עולה על 10%.

הכותב הוא פרופסור למימון באוניברסיטה העברית בירושלים

ניו־יורק / 19.8.1994

שם המניה	מחיר מניה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה שנתי	נמוך שנתי	% שינוי שנתי	הון עצמי (במליוני דולרים)	רווח שנתי (במליוני דולרים)	מכירות (במליוני דולרים)	שווי שוק (במליוני דולרים)	מכפיל רווח
מדד ישראליות	104 119/128	0.1	---	---	105 40/128	103 96/128	---	---	114 86/128	102 54/128	---	---	---	---	---	---
מאיטקס	19	1.3	18⅞	19	19⅝	18⅞	102,800	1,953,200	26⅞	15¼	−22	731.0	74.4	644.0	809.4	11
טבע	26⅛	1.5	25⅞	26¼	26⅛	25	755,800	19,745,275	34½	22 5/16	−14	283.9	61.0	520.0	1438.2	24
אי.סי.איי.	17	2.6	16¾	17	17	16⅝	628,700	10,687,900	28½	14¼	−29	268.5	61.0	339.0	1293.6	21
אדיונמיקס	5⅝	0	5⅛	5⅝	5⅝	5¼	2,500	12,812	14	2¼	−61	15.8	−0.1	8.8	30.7	---
אדיוסופס	11	2.3	10¾	11	11	10½	20,200	222,200	19	6¼	−25	15.3	1.6	9.6	42.9	27
אורבוטק	8½	−11.7	8⅜	9¼	9½	8¾	47,200	401,200	14¾	7¼	−38	42.5	5.9	102.0	108.5	18
איי.איי.אס	3⅝	0	3½	3¾	3¾	3⅜	56,100	203,362	26	2⅜	−86	75.0	5.2	98.0	50.5	10
איי.אס.וי.	2¾	−15.4	2¾	3	2¾	2¾	3,300	9,075	11	2	−72	6.3	−3.3	4.4	13.8	---
אינטרפארם	18½	0	---	---	---	---	---	---	20¼	18	−57	28.2	5.1	50.1	115.4	23
אלביט	22⅞	−2.7	22½	23½	23½	22¾	16,400	375,150	44¼	17	−46	283.2	35.9	638.8	425.6	12
אלדין	7⅞	−1.6	7½	8	8	7⅝	6,700	52,762	10¼	4	−7	10.3	1.8	5.5	33.7	19
אלסינט	2¼	5.9	2⅛	2¼	2¼	2	122,700	276,075	5	1¾	−54	167.0	20.0	235.0	171.6	9
אלרון	9⅞	−2.5	9⅞	10⅛	10	9⅞	6,200	61,225	21¼	8½	−54	162.0	8.0	216.0	178.5	22
אם. סיסטמס	4	0	3⅞	4	4	3½	700	2,800	14	2⅝	−71	7.6	−2.8	1.5	22.4	---
ארית	2 3/16	0	2⅛	2 3/16	2 5/16	2 3/16	12,200	26,687	6¾	1⅝	−65	8.5	−3.5	17.3	17.7	---
אשור	¾	−7.7	¼	11/16	¾	¾	3,000	2,250	3¾	⅝	−77	10.5	−0.7	8.8	7.6	---
בי.וי.אר	5¼	0	5¼	5½	5 5/16	5¼	8,000	42,000	19⅝	3½	−73	11.6	−0.1	18.4	29.5	---
ביוטכנולוגיה	2 7/16	−2.5	[illegible]	2½	2½	2⅜	182,800	445,575	5⅞	2	−54	23.4	−17.4	14.1	95.4	---
גילת	11⅞	1.1	11¼	12	11⅞	11¾	22,400	266,000	15	8	−12	31.4	4.5	18.3	99.4	22
די.אס.אס.איי.	6½	−5.4	6½	6¾	6⅞	6⅝	78,900	512,850	13¾	6¼	−50	38.0	1.8	66.1	46.3	26
הכשרת הישוב	13½	0	[illegible]	13½	13½	12¾	38,100	514,350	30¼	10¾	−54	124.1	3.8	156.0	119.1	31
הלתקייר	2⅛	−2.9	[illegible]	2⅛	2¼	1 15/16	14,800	31,450	3¼	1¼	−32	10.5	0.1	6.6	30.9	309
מימד רביעי	7	0	[illegible]	7¼	7¼	7	12,900	90,300	24½	3	−71	40.9	−2.3	23.6	78.3	−34
מ.ג.ג.	1 9/16	0	[illegible]	1⅞	---	---	---	---	4⅝	1¾	−82	7.0	−0.1	2.0	12.4	---
מכונמפיקס	5⅜	−2.3	[illegible]	5⅝	5⅝	5¼	58,100	312,287	12¾	3⅝	−39	29.9	−0.7	17.8	42.7	---
מנורף	3⅜	0	[illegible]	3⅜	3 7/16	3¼	16,000	54,000	10	1¾	−66	7.3	−4.9	2.4	12.8	---
מלדמה	8½	1.4	[illegible]	8½	8¾	8½	22,900	200,375	18	8¼	−49	49.5	10.0	37.0	91.0	9
ישפק	17/32	0	[illegible]	17/32	15/32	½	11,000	5,843	2 9/16	7/16	−76	10.7	1.0	0.4	10.7	11
כרמל	9	0	[illegible]	8⅞	---	---	---	---	11⅞	8⅛	−12	13.7	2.4	74.5	22.4	9
לן-נס	8¾	−2.9	[illegible]	8½	8¾	8	25,400	212,725	12¾	6	−29	73.1	4.9	55.3	89.4	18
לייזר	5½	−2.2	[illegible]	5⅝	5½	5½	15,400	84,700	9¾	5	−42	9.0	3.3	36.0	32.6	10
לנאופטיקס	9½	2.7	[illegible]	9⅜	9⅝	9¼	53,000	496,875	18¾	5½	−49	32.4	3.8	16.6	55.7	15
מג'יק	8½	1.5	[illegible]	8¾	8⅝	8⅜	33,700	286,450	17¼	6	−38	15.7	2.0	18.3	34.4	17
מגל	4½	0	[illegible]	5⅛	4⅝	4⅝	500	2,312	9¼	4½	−43	12.2	0.5	11.2	21.9	44
מדיסאל	4½	−5.3	[illegible]	5⅛	4½	4⅜	3,500	15,750	13⅝	3¼	−62	5.8	−2.0	0.9	33.8	---
נייר חדרה	43½	0	---	---	43½	43½	100	4,350	52	36½	−3	145.0	10.6	252.0	165.4	16
נקסוס	4	[illegible]	[illegible]	4	4	3 96/128	14,000	56,000	4⅛	2¾	−6	7.0	−0.6	0.4	28.2	---
סידוקום	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3⅞	3⅝	[illegible]	1,300	4,570	6	2¾	−17	6.2	0.1	1.3	14.1	141
עוש"פ	2⅝	0	[illegible]	2⅞	2⅝	2⅝	1,900	4,987	6	2	−45	10.2	−1.4	20.1	18.0	---
עידן	9/16	0	[illegible]	19/32	9/16	17/32	13,000	7,312	1 15/16	⅜	−66	14.5	−0.9	7.5	15.3	---
עץ לבוד	7⅛	[illegible]	[illegible]	7¼	7¼	7	3,800	27,075	11⅞	5½	−31	25.0	2.9	97.1	22.9	8
פיברוניקס	1 1/16	−10.5	[illegible]	1⅛	1⅛	1 1/16	2,500	2,656	3	11/16	−66	1.7	−7.1	43.0	8.6	---
ראדא	2 13/16	[illegible]	[illegible]	3	3⅛	2 13/16	68,800	202,100	10⅛	2½	−70	13.0	0.2	33.0	16.4	82
רובומטיקס	2	[illegible]	[illegible]	2⅛	2⅛	2	20,800	41,600	8¼	1⅝	−75	2.8	−3.0	7.4	8.5	---
ת.א.פ.	2¼	[illegible]	---	---	2¼	2⅝	8,300	22,825	3⅞	2¼	−65	43.3	−3.7	123.7	68.2	---
תאת	3¼	[illegible]	[illegible]	3¼	3⅜	3	27,800	90,350	8⅝	2⅝	−59	28.0	4.7	16.2	28.8	6
תרו	5⅝	[illegible]	[illegible]	5⅞	5⅞	5¾	4,200	24,150	8⅝	4½	−78	9.3	0.1	31.2	59.0	590
תדיראן	15⅞	−2.3	[illegible]	16¾	16⅝	16¼	42,000	677,250	26½	14½	−38	200.8	46.9	766.4	316.2	7
אספר	8⅝	1.5	---	---	8⅝	8½	43,000	370,875	13⅛	6¾	−24	173.0	5.6	77.0	243.2	43
אלקטריק פיול	7	12.0	[illegible]	7	7	6	10,700	74,900	14¼	6¼	−38	23.5	0.2	3.7	55.4	277
אינדיגו	16¾	1.5	[illegible]	16⅝	16¾	16	58,400	978,200	20¼	13	−16	50.0	−21.0	30.8	837.5	---
אפי	23¼	1.1	[illegible]	24	24¼	22½	593,500	14,095,625	23¼	13¼	42	92.5	14.2	97.4	294.1	21
ניאופק	10⅛	0	[illegible]	10⅝	10⅜	10	208,200	2,121,038	16	6¾	−32	96.3	−57.0	55.2	489.0	---
די.אס.פי.	20	5.7	[illegible]	20	20	18½	718,000	14,360,000	19¾	12¼	27	---	---	---	---	---
ישראמקו	2 5/16	[illegible]	[illegible]	2⅞	2⅞	2¾	125,700	290,681	2 11/16	1⅜	12	21.2	3.3	4.7	50.4	15
מרקורי	[illegible]	−4.2	[illegible]	10⅝	10¼	10	41,000	420,250	21¾	7	−41	35.2	2.9	16.4	136.6	47
ספיאנס	3⅛	−7.4	[illegible]	3⅛	3⅛	3 1/16	88,800	277,500	23¼	3	−84	37.5	2.8	53.2	38.4	14
פי.אי.סי.	25½	[illegible]	[illegible]	25⅞	25⅝	25¾	4,500	114,750	34¾	23¼	−17	307.0	48.4	65.2	479.4	10
קומברס	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9⅞	9¾	9½	86,600	844,350	15¾	8	−33	93.3	12.7	77.3	199.6	16
קרן ישראל	[illegible]	0	[illegible]	---	13¾	13½	6,800	91,800	20¼	11	−7	---	---	---	---	---

[illegible] הרווחים מהשקעה במניות הרשומות מתחת לקו חייבים במס.

"ניקח את הסחורה במחיר הזול ביותר – לא נהיה רשת ביטחון"

דברים שאמר בסוף השבוע מנהל בכיר באחת מקופות הגמל ל"הארץ". כל העיניים בשוק ההון נשואות הבוקר לקופות, שהן אפיק השקעה הגדול ביותר שנותר פטור ממס

מאת גלית חמי

עם ישראל המושקע בבורסה עסק בוודאי במשך כל סוף השבוע בניסיון להעריך את המחיר הכבד שאותו ישלם הבוקר שוק ההון. אלא שכללי המשחק אומרים שכנגד כל מוכר חייב להיות קונה, השאלה המעניינת יותר היא מי יהיו אותם קונים, ועד לאיזו רמה צריכים המחירים לרדת עד שהם יתחילו לאסוף את הסחורה.

העיניים נשואות היום בעיקר לקופות הגמל. אלו נותרו קצת מחוץ למהומה. הצעת החוק להטיל מיסוי על רווחי הון בבורסה הפכה אותן, יחד עם קרנות ההשתלמות וביטוחי המנהלים, לאפיק ההשקעה היחיד בשוק ההון הפטור ממס. מבין שלושת האפיקים הללו – הקופות הן הגוף הדומיננטי ביותר בשוק ההון. המדובר בגוף המחזיק כיום ב-90 מיליארד שקל, שהם כשליש מהסחורה הצפה בשוק המניות.

ומה יעשו הקופות הבוקר? הפניית השאלה למנהלים בקופות הגמל של הבנקים העלתה תגובה צפויה. הם, כמובן, אינם רוצים לקבל על עצמם את האחריות לתנודות השוק. הם מסבירים כי יעקבו אחר מגמת המסחר, וינצלו את יכולתם לפעול בניגוד למגמה. אם השוק יירד ויהיו הזדמנויות – בפרט באותן מניות הנחשבות אטרקטיביות גם במחירים הנוכחיים – יבצעו רכישות.

והיה גם מי ש הזכיר לנו כי "כבר עברו הזמנים שבהם נחשבו הקופות לרשת ביטחון. היום ניקח את הסחורה במחירים הזולים ביותר, כמו כל שחקן מתוחכם או גוף גדול אחר בשוק ההון".

בטווח הקצר ביותר, המושקעים בקופות הגמל יספגו בוודאי הפסדים כמו כל מי שמושקע בבורסה. אבל בטווח הארוך, מהפכת המס תהיה זריקת עידוד לקופות בתקופות קשות. בשמונת החודשים הראשונים של '94 הציגו הקופות את ההפסד הכבד ביותר שהיה להן אי פעם – כ-7% ריאלי. התוצאה היתה שלראשונה מאז קיומן ספגו הקופות פדיונות נטו בסכום של כחצי מיליארד שקל.

מנהל בכיר בקופות הגמל של אחד הבנקים הגדולים אכן מאשש בשיחה עם "הארץ" את ההערכה, כי באופן טבעי הן אינן צופות עוד לפדיונות בתקופה הקרובה, אלא להיפך, לכניסת כספים נוספים. להערכת המנהלים, אלמנט המס יתניע אנשים מלמשוך כספים מהקופות להשקעה ישירה במניות – תופעה שנולדה ב-93', בעיצומה של הגאות בשוק המניות.

אך השאלה הבוערת יותר היא מה יעשו הקופות בטווח הקצר, עד שייכנס החוק לתוקפו. הנקודה הראשונה היא ההחזקות של הקופות בקרנות. לפי הצעת האוצר, הקרנות ישלמו מס ברמת הקרן ולא ברמת המחזיק ביחידות ההשתתפות. ברור כי לקופות לא יהיה עוד אינטרס להחזיק בקרנות נאמנות. עד סוף השנה הן יחסלו מן הסתם את אחזקותיהן בקרנות נאמנות, מאחר שלא ירצו להיות חייבות מס.

מבירור אצל הבנקים מסתבר כי קופות הגמל של הבינלאומי ושל המזרחי כלל אינן מחזיקות בקרנות נאמנות, קופות דיסקונט והפועלים מחזיקות קרנות בכ-20 מיליון שקל כל אחת, ואצל בנק לאומי ההחזקה בקרנות היא ענקית – 150 מיליון שקל.

ההחזקות של קופות הגמל במניות הן עניין טכני שישפיע על השוק בפרק זמן קצר – וממילא ההשפעה היא שולית. העניין העיקרי המטריד היום את הפעילים הוא ההשלכות של הפיכת קופת הגמל לאפיק היחיד בבורסה הפטור ממס.

ההשלכה העיקרית היא הגדלת הריכוזיות של קופות הגמל בשוק. הקופות הן אמנם גוף קשיח מבחינת חופש הפעולה שהוא נותן למשקיעים בו, כיוון שהן סגורות ל-15 שנה, אולם סביר להניח שמשקיעים רבים יעדיפו לבצע את השקעותיהם בשוק המניות דרך קופות הגמל – מה גם שברור כי שיעור המס האפקטיווי גבוה בהרבה מ-10%.

נכסי קופות הגמל יגדלו על חשבון מנהלי התיקים וקרנות הנאמנות – מה שיגדיל את שיעור הריכוזיות של הקופות בשוק. אמנם גם חוק קופות הגמל מבקש למנוע את הריכוזיות, מאחר שהוא מחייב הפרדה מנהלית בין קופה לקופה.

אך בקרב פעילים בשוק נשמע החשש כי קופות הגמל יהפכו למפלצת פיננסית, שתחלוש על השוק המשני והראשוני ועל ההפרטות.

הסיבה לפטור ממס שניתן לקופות הגמל היא היותן אפיק השקעה ארוך טווח לחיסכון סוציאלי. אבל זוהי התיאוריה. בפועל, יותר מ-60% מנכסי קופות הגמל הם נזילים לחלוטין, וניתן למשוך אותם בכל רגע.

סביר להניח כי הבנקים יתחילו עתה לשכלל מאוד את כל תחום קופות הגמל, כשם שעשו עם קרנות הנאמנות בשנים האחרונות.

סביר להניח כי הבנקים יתחילו עתה לשכלל את תחום קופות הגמל. אולי הם יקימו קופות שיתמחו באפיקים שונים של השוק – משתנים, כר"ם, אלקטרוניקה, פיננסים וכדומה. השאלה היא האם האוצר ייתן ידו לשכלולים כאלה

אולי הם יקימו קופות גמל שיתמחו באפיקים שונים של השוק – משתנים, כר"ם, אלקטרוניקה, פיננסים וכדומה. השאלה היא האם האוצר ייתן ידו לשכלולים כאלה.

הציבור עשוי לנסות להפוך את קופות הגמל לאפיק גמיש יותר, על ידי תרגילים שונים כמו פתיחת שורה ארוכה של קופות גמל והעברת כספים מקופות גמל נזילות לכמה קופות – כדי לאפשר יכולת תמרון, משיכה והפקדה של כספים.

כבר היום קיימות קופות גמל גמישות, המאפשרות מעבר בין מסלולי השקעה שונים בתוך אותה קופה. החלוצים היו בנק המזרחי, שיצא עם קופת הגמל תיגבית, בעלת חמישה מסלולים שונים, שאחד מהם כולו מנייתי. אליו הצטרפו מאוחר יותר בנק הפועלים עם קופת הגמל הרב מסלולית דינמיס ובנק לאומי עם קופת הגמל סגנון, המציעה ארבעה מסלולי השקעה שונים: מסלול מנייתי, מסלול צמוד מדד, מסלול צמוד מט"ח ומסלול שקלי. בסגנון לבד מגיע היקף ההשקעות היום לכ-55 מיליון שקל.

בדיסקונט ובבינלאומי עדיין לא קיימות קופות רב מסלוליות, אך זה לבטח רק עניין של זמן עד שגם הם יתעוררו. גורמים בבנקים צופים ומקווים כי הקופות הרב מסלוליות הגמישות ייתנו את התשובה למי שעד היום ניהל את כספיו בקרנות הנאמנות.

עו"ד רו"ח
שירותי המפעיל לשרותך
(מאז 1962)
בכל הקשור ברשום חברות
רשום חברות חדשות רשומים
במחשב הרשם • מידע מחשב
מרכז כלל חדר 1227 מנהות
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-248989
פקס 02-250202

מכון היצוא הישראלי
אסיפה כללית
חברי מכון היצוא הישראלי מוזמנים לאסיפה הכללית השנתית
שתתקיים ביום ד' 24/8/94 בשעה 12:30
במלון דן פנורמה תל-אביב
אורח הכבוד:
מר מיכה חריש
שר התעשייה והמסחר
החברים מתבקשים לאשר השתתפותם בטלפונים 03-5142940, 03-5142835

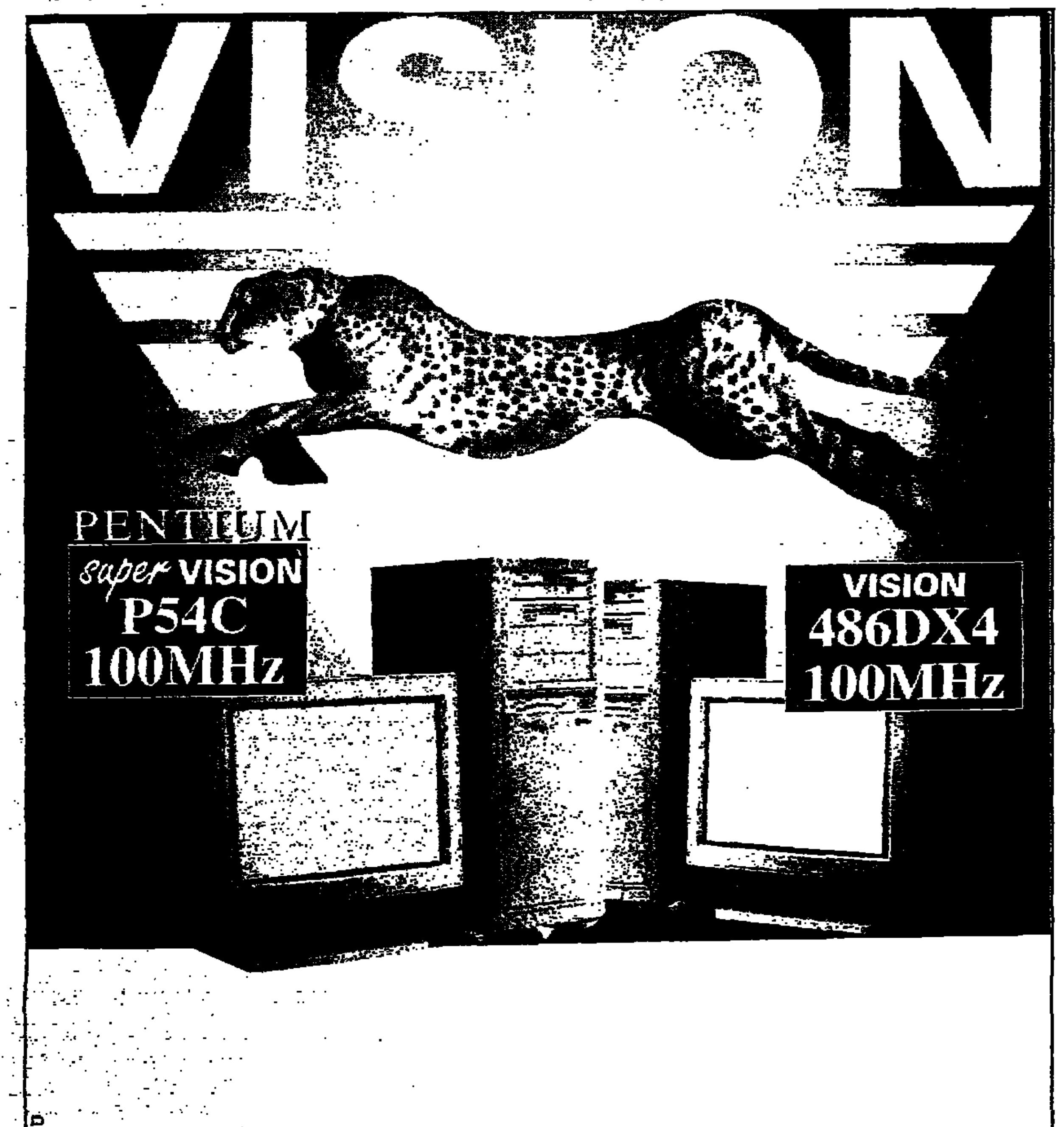

עדיף בקידמת הטכנולוגיה
לראשונה, עדיף מחשבים בע"מ מציעה מחשב PC הכולל שני מעבדים בשיטת Symmetric Multi Processing.
המחשב מבוסס על מעבדי Pentium P54C במהירות עיבוד של 90MHz ו־100MHz.
פריצת דרך גם במחשבי 486. מחשבי VISION 486DX4 במהירות עיבוד של 100MHz זמינים לאספקה מהמלאי.
אמינות ומקצועיות
VISION עדיף מחשבים בע"מ
טלפון: 400699 (08)
סטודיו אורים

פקר פלדה – ירידה תלולה במגזר הפלדה

מאת יורם גביזון

מתחילת '94 עושה פקר פלדה הכנות לקראת ימים קשים, ואלה אמנם באו. פקר עסקה במחצית הראשונה של '94 בהחדרה (בשיתוף יעד) לשוק הקמעוני, בו לא היתה לה נוכחות בולטת עד כה. אחר כך הקימה חברה משותפת עם קיבוץ נחל עוז לטיפול תרמי בפלחות, חתמה על הסכם לייצור ושיווק של עמודי תאורה, השקיעה בהרחבת מגוון השירותים שנותן מרכז שירותי הפלדה בכפר סבא, ושיפרה את קשריה עם ספקים ברוסיה, במדינות חבר המדינות ובמזרח אירופה, במטרה לאתר מקורות זולים של חומרי גלם.

גולת הכותרת של מאמצי הגיוון וההתייעלות היה המו"מ המתנהל על מיזוג הפעילות העסקית בתחום הצינורות והפרופילים עם אברות, שבבעלות קיבוץ בארות יצחק. בתיווך היה ניסיון הנפקה שלא עלה יפה, והיה אמור לממן את ההשקעות, גידול המלאי והכניסה לעסקים חדשים. פירותיהם של מהלכים אלו יודגשו בעתיד, אך בינתיים נפגעת פקר קשות מתחרות בשני מגזרי הפעילות העיקריים שלה: הקרמיקה (ראה נגב קרמיקה, המוחזקת בשיעור של 70.6%) והפלדה. מכירותיה של פקר במגזר הפלדה עלו ב-14.8% לעומת המקביל ל-72.3 מיליון שקל בעקבות גידול בביקושים מצד הלקוחות התעשייתיים (תעשיית המזגנים למשל), שקיזזו ירידה בענף הבנייה עקב הסגר. הצטרפותם של גופים חדשים לפעילות, בעיקר בתחום שירותי הפלדה במוצרים השטוחים (יבוא סרטי פלדה וחיתוכם), הגביר את התחרותיות בענף. גורמים נוספים למגמת שחיקת מחירי המכירה היו רמת מלאים גבוהה אצל השווקים בענף, ועלייה ביבוא של פלדה זולה ממזרח אירופה, המשמשת כתשומה בייצור צינורות ופרופילים ומשפיעה על מחירם. קצב הפיחות הנמוך בשער הדולר שחק עוד יותר את הרווח הגולמי – 15.1% ברבעון השני, מול 25% במקביל ב-'93 ו-21.8% ב-'93 כולה.

מגמת הירידה ברווח הגולמי עשויה להשתנות כתוצאה מעלייה מסתמנת במחיר הפלדה בעולם כתוצאה מהתאוששות הביקושים בארה"ב, ובשל מלאי של 72 מיליון שקל של פלדה שנרכשה ברובה במחירים נמוכים מהמחירים הנוכחיים. הגידול בהיקפי הפעילות ומאמציה של פקר לחזק את מעמדה התחרותי באמצעות כניסה לפעילות מסחרית לפלחי שוק ומוצרים חדשים, התבטאו בגידול של הוצאות המכירה והשיווק בתחום הפלדה ל-3.3 מיליון שקל ברבעון השני של '94 – 4.6% מהמחזור לעומת 3.1% מהמחזור במקביל וגידול מתון יותר בהוצאות ההנהלה והכלליות שיקע את הרווח התפעולי במגזר הפלדה ברמה של 1.8 מיליון שקל (2.4% מהמחזור) לעומת 15.3% מהמחזור במקביל. צדו האחר של תיסוף השקל הוא מעבר להכנסות מימון של 167 אלף שקל ברבעון השני של '94 כתוצאה משחיקת הלוואות לזמן ארוך לעומת הוצאות מימון של 540 אלף שקל במקביל ב-'93.

הונה העצמי של פקר פלדה 25.5 מיליון דולר והוא מממן 21.8% מהמאזן. שווי השוק של פקר 45.7 מיליון דולר שמגלם מכפיל רווח של 13.8.

פקר	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
מכירות	95,244	84,008
רווח גולמי	15,874	22,450
הוצאות מכירה	7,594	5,253
– הנהלה וכלליות	7,746	7,350
רווח תפעולי	534	9,847
הכנסות מימון	677	(2,278)
רווח נקי	337	4,629
המחצית הראשונה	'94	'93
מכירות	188,002	175,086
רווח גולמי	34,321	43,658
הוצאות מכירה	13,877	10,606
– הנהלה וכלליות	14,438	13,877
רווח תפעולי	6,086	19,175
הכנסות מימון	358	(2,537)
רווח נקי	3,144	9,792
רווח למניה (ש"ח)	3.06	10.19
מחיר המניה (ש"ח)	141.30	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	10.2	
הון עצמי	77,100	
שווי שוק	137,500	

נגב קרמיקה – לא עומדת בתחרות

על אף התחזקות המוטה והלירטה – הן בחציון והן ברבעון השני, מתקשה נגב קרמיקה לעמוד בתחרות מול היבואנים והיצרנים המקומיים. התחרות החזקה בענף הקרמיקה ברבעון השני גרמה לשחיקה במחירי המכירה שהביאה לירידה אבסולוטית ויחסית ברווח הגולמי של החברה, והעבירה אותה להפסד תפעולי. מכירותיה של נגב עלו ברבעון השני ב-9% לעומת הרבעון המקביל ב-'93, כתוצאה מפתיחת מרכז מכירות נוסף בחיפה וגידול במכירות שלא מתוצרת עצמית, כולל יבוא.

למרות העלייה במכירות ירד הרווח הגולמי ב-26.3% בהשוואה למקביל ושיעורו נפל ל-21.6% מהמחזור בהשוואה ל-31.9% מהמחזור במקביל; 27.1% ברבעון הראשון של '94 ו-28% ב-'93. הדירקטור, שלמה גרופמן, מציין בסקירתו כי הסיבה לשחיקת הרווח הגולמי היא עלייה בעלויות הייצור הממוצעות בשל הקטנת תפוקה יזומה ברבעון השני שנבעה מקיטון בביקושים בשוק המקומי וביצוא. מכירותיה של נגב קרמיקה ליצוא סבלו מירידה בהתמודדות לחברת אולימפיה מייל, שבבעלות משפחת רייכמן הקנדית, שהיוותה 92% מיצואה של החברה ב-'93 – 10.1 מיליון שקל (10.9% מהמחזור ב-'93).

הגידול בהכנסות בעקבות פתיחת מרכזי מכירות נוספים כרוכים על ידי עלייה מקבילה בהוצאות המכירה והשיווק, שנבעה גם ממסע פרסום לרשת השיווק שפתחה החברה – רשת-נגב. ההוצאות בסעיף זה עלו ל-4.3 מיליון שקל ברבעון השני של '94 (18.8% מהמחזור) לעומת 3.3 מיליון שקל במקביל ב-'93 (15.6% מהמחזור), ונגב עברה להפסד תפעולי. ההפסד בשורה התחתונה היה גדול עוד יותר, אלמלא נהנתה נגב קרמיקה מהכנסות מימון של 167 אלף שקל לעומת הוצאות מימון של 540 אלף שקל במקביל ב-'93, כתוצאה מעודף ההתחייבויות הדולריות שלה שנשחקו ב-2.3% ברבעון השני ושחיקה של הלוואות לא צמודות.

דבר נוסף שתמך בתוצאותיה של נגב קרמיקה הוא החברה הבת (50.1%) טרפסדס, שהרוויחה ברבעון השני של '94 450 אלף שקל ובחציון הראשון 741 אלף שקל. הפעילות בחציון הראשון של '94 יצרה גירעון של 3.1 מיליון שקל בתזרים המזומנים של נגב קרמיקה לעומת גירעון של 38 אלף שקל בתקופה המקבילה ב-'93, בשל מעבר להפסד ועלייה של 6.6 מיליון שקל במלאי – שאותה מסביר המנכ"ל, צבי אטלס, באי עמידה בתחזיות המכירות בארץ וביצוא, ועלייה בעלויות הייצור.

בעתיד עלולה נגב קרמיקה לעמוד בפני עלייה של 20% בעלויות הייצור, שכן החברה שוקלת להחליף את מקור האנרגיה לייצור אריחי הקרמיקה במפעלה בירוחם, שהיה עד כה הגז הטבעי של נפטא באזור ערד, שמובל בצנרת מיוחדת. הונה העצמי של נגב קרמיקה הוא 13.6 מיליון דולר ושווי השוק שלה 15.7 מיליון דולר.

נגב	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	22,921	21,051
רווח גולמי	4,950	6,715
הוצאות הנהלה	1,869	1,995
רווח תפעולי	(1,222)	1,441
הוצאות מימון	167	(540)
רווח נקי	(969)	341
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	44,382	42,980
רווח גולמי	10,773	13,341
הוצאות הנהלה	3,780	3,799
רווח תפעולי	(829)	3,328
הוצאות מימון	147	(659)
רווח נקי	(864)	1,359
רווח למניה (ש"ח)	(0.09)	0.14
מחיר המניה (ש"ח)	5.04	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.12	
הון עצמי	41,200	
שווי שוק	47,800	

רפק – אורפק בלמה את הצמיחה בשני

במאי '94 נדחתה הנפקתה של אורפק עקב המצב בשוק ההון האמריקאי. מאז חלפו שלושה חודשים, ולנוכח התוצאות הכספיות של הרבעון השני ברור שאורפק כבר אינה צומחת בקצב שאליו הרגילה את המשקיעים. הנסיגה באורפק השפיעה על קצב הצמיחה של רפק, שנבלמה ברבעון השני לאחר תקופת צמיחה כמעט רצופה ברווח התפעולי. מאז הרבעון השני ב-'92 – אורפק המפתחת ומתקינה את מערכות התדלוק האוטומטיות דלקן 2000 המבנים אלקטרוניים למתניות – לא עמדה בתחזיות היצוא שלה, ונפגעה משינוי בתמהיל המכירות שלה. היצוא של אורפק קטן ל-1.1 מיליון שקל בחציון הראשון של '94 לעומת 2 מיליון שקל בתקופה המקבילה, ונוסף לכך גדל חלקן של ההכנסות מהתקני זיהוי במכוניות על חשבון התקנת מערכות בקרים בתחנות התדלוק. שינוי התמהיל והירידה ביצוא, המגלם רווחיות גולמית גבוהה יחסית, הביאו לירידה ברווח הגולמי של אורפק ל-40.2% לעומת 48.3% בחציון המקביל ב-'93, וזאת למרות עלייה במכירות מ-12.5 מיליון שקל בחציון הראשון של '93 ל-13.3 מיליון שקל בחציון הראשון של '94.

ברפק מסבירים את החולשה ביצוא בכניסת גורמים חדשים לענף. מערכת חדשה של הדלקן – זולה יותר וקלה להרכבה – צפויה לצאת לשוק עוד השנה. במגזר הפעילות המסחרית של רפק – במכירה מהמלאי והמסונכת של רכיבים אלקטרוניים ומערכות תקשורת ושידור – נמשכה הצמיחה, אך לאט יותר. ההכנסות המסחריות גדלו ב-25.4% לעומת החציון המקביל ל-23.7 מיליון שקל, אך הרווח הגולמי כורסם ל-53.2% מהמחזור לעומת 56.8% מהמחזור בחציון הראשון של '94, עקב הורדת התחרות עם טלסיס (המייצגת את טקסס אינסטרומנטס) ואיסטרוניקס (אינטל).

בשל התחרות לא יכלה רפק לעדכן את מחיר המכירה שלה במלוא עליית הגילדן ההולנדי, שאליו צמודים מחירי הרכיבים מתוצרת פיליפס. על אף הפסד של 440 אלף שקל ברבעון השני, ירדו הוצאות המימון ברבעון השני ל-114 אלף שקל בהשוואה ל-462 אלף שקל במקביל ו-517 אלף שקל ברבעון הראשון של '94, בשל שיפור חובם של הלקוחות, הצמוד ברובו למרק ולגילדן. רפק קיבלה נציגות של קונצרן שלומברגר הגרמני לשיווק כרטיסים חכמים להפעלת טלפונים ופקסימיליות ציבוריות. הזמנה ניסיונית התקבלה מבזק. נציגות נוספת שקיבלה רפק היא של החטיבה האלקטרונית העסקית בפיליפס, המפתחת ציוד של VIDEO ON DEMAND. רפק הקימה בשותפות (74% לרפק) עם חברה אירית, חברה חדשה שתפתח מערכת כרטוס אוטומטי, פיקוח ושליטה על אוטובוסים ואמצעי תחבורה אחרים. הקמת החברה נעשית לקראת מכרז של אגד תוך תקווה לשווק מערכות אלו לאגד במחיר של 2,000 דולר ליחידה. הונה העצמי של רפק 11.5 מיליון דולר ושווי השוק שלה, לאחר ירידה של 37.8% מתחילת השנה, 45.6 מיליון דולר המבטא מכפיל רווח של 19.4, ומכפיל רווח תפעולי של 15.2.

רפק	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	17,774	16,192
רווח גולמי	8,623	8,806
הנהלה וכלליות	2,349	2,456
רווח תפעולי	2,909	3,040
רווח נקי	1,703	1,631
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	37,025	31,359
רווח גולמי	17,533	16,239
הנהלה וכלליות	4,375	4,852
רווח תפעולי	6,570	5,342
רווח נקי	2,585	3,138
רווח למניה (ש"ח)	0.47	0.61
מחיר המניה (ש"ח)	26.47	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	1.32	
הון עצמי	34,600	
שווי שוק	138,000	

גחלת – ירידה בחיתום, בקרנות ובנוסטרו

המשבר בשוק ההון ברבעון השני פגע בגחלת, שפועלת באמצעות החברות המוחזקות, בחיתום ובניהול קרנות נאמנות. גחלת מחזיקה ב-49% ממניות חברת איי.בי איי. שהיא חברת הבורסה, ובבעלותה חברה בת העוסקת בחיתום. עוד מחזיקה גחלת ב-49% ממניות אמבן המנהלת קרנות נאמנות, ו-39.2% באמבן משאבים המנהלת כספים של משקיעים מוסדיים, ובבעלותה חברה בת המנהלת קרנות נאמנות. שיעורה של ההחזקה באמבן לניהול היה עד לינואר '94 – 49%, אך אמבן לניהול הקצתה 20% ממניותיה תמורת 1.6 מיליון שקל. בעקבות ההקצאה דוללה גחלת ל-39.2%, ורשמה רווח הון של 592 אלף שקל ברבעון הראשון. החזקה נוספת בשיעור של 49% יש לגחלת בפרשת השקעות. בנוסף פעילה גחלת בשוק הראשוני באמצעות אידגר חתמים, שבבעלותה המלאה.

הירידה החזקה ברמת השערים ובמחזורי הפעילות בשוק המשני פגעה ברווחיות של ניהול הקרנות, אם כי גחלת אינה מציינת אם הפסדי הפדיונות בקרנות הנאמנות שלה. השיתוק שאחז בשוק הראשוני ברבעון השני גרם לירידה תלולה בהכנסות ממקור זה, ותיק הנוסטרו של החברה הסב לה הפסד של 1.2 מיליון שקל נטו, לעומת רווח נטו של 783 אלף שקל במקביל ב-'93. תיק זה מורכב – נכון לסוף יוני '94 – מ-5.1 מיליון שקל קרנות אג"ח מדינה, 5.5 מיליון שקל אג"ח מדינה לא צמוד ו-3.4 מיליון שקל מושקעים במניות ובאג"ח להמרה. ממבנה התיק עולה כי גחלת חיסלה במחצית הראשונה של '94 את החזקותיה באג"ח צמוד מדד. שילוב ההשפעות השליליות הללו גרם לגחלת לירידה בחלקה ברווחי המוחזקות ל-590 אלף שקל, לעומת 1.8 מיליון שקל במקביל ב-'93. הוצאות השכר ירדו קלות אך ההוצאות הכלליות גדלו פי ארבעה ל-211 אלף שקל בעקבות המעבר למשרדים חדשים.

במחצית הראשונה של '94 רכשה גחלת ני"ע בסכום של 2.1 מיליון שקל, וקיבלה דיווידנד בסכום של 1.5 מיליון שקל מחברות כלולות לעומת 5 מיליון שקל בתקופה המקבילה. הונה העצמי 15.6 מיליון דולר ושווי השוק שלה 25.1 מיליון דולר – מכפיל רווח של 8.5.

גחלת	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
רווח מני"ע	(1,221)	783
חלק ברווחי חב' כלולות	590	1,837
הוצאות	305	149
רווח נקי	(790)	2,109
המחצית הראשונה	'94	'93
רווח מני"ע	(1,359)	1,031
הכנסות מהנפקה	592	–
חלק ברווחי חב' כלולות	2,671	3,819
הוצאות	424	340
רווח נקי	1,542	4,051
רווח למניה (ש"ח)	1.65	4.35

אורדן – חשש לירידה נוספת ב-'95

אורדן ממשיכה בנסיגתה וב-'95 עלול מצבה להיות רע יותר. ההרעה בתוצאותיה של אורדן נובעת מקיצוץ בתקציב הביטחון, שמקטין את הביקושים למוצריה הצבאיים, מחריף את התחרות ושוחק את המחירים. חקיקת חוק המכרזים חייבה את משרד הביטחון לפרסם מכרזים למוצרים שאורדן היתה הספקית היחידה להם. אחד הנושאים שפוגעים בחברה – הוא ירידה ברמת ההגנות הממשלתיות על יבוא מתחרה למוצרי הוולקן, שמושפעת גם מרמת הפעילות בענף הבנייה. אך הבעיה העיקרית של אורדן היא בתחום ערכות היציקה לטנק המרכבה, שמשפיעות מהותית על היקף הייצור והרווחיות. ההזמנות שבידי החברה לערכת המרכבה יסופקו עד סוף '94, ובמארס '94 הודיע משרד הביטחון כי יקצץ משמעותית את הזמנת היציקות. החלטה זו תגרום לירידה של 5.5 מיליון דולר במחזור המכירות של אורדן, שמכרה בסכום של 57.3 מיליון דולר ב-'93. בעקבות כך שוקלת אורדן לבצע רה-ארגון בחברה.

גם בתחום האזרחי לא צפויים חיים קלים לאורדן, שכן לקוח שסיפק לחברה 9%-13% ממכירותיה בחציון הראשון פירסם מכרז שתוצאותיו עדיין לא נודעו. מכירותיה של אורדן ברבעון הראשון של '94 ירדו ב-11.5% לעומת המקביל ב-'93, ומחיריה נשחקו. הרווח הגולמי של החברה הלך בעקבות היקפי המכירות והצטמק ל-20.5% בהשוואה ל-20.6% מהמחזור במקביל ב-'93. על אף הירידה החזקה במכירות, גדלו הוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות ל-5.7 מיליון שקל (14.7% מהמחזור), בהשוואה ל-5.5 מיליון שקל במקביל ב-'93 (12.9% מהמחזור), ובתוצאה ירד הרווח התפעולי ל-5.8% מהמחזור לעומת 7.8% במקביל ב-'93. שורות הרווח הנקי לרבעון השני ולחציון הראשון של '94 הושפעו מהכנסות חד פעמיות בסכום של 1.4 מיליון שקל, ממכירת נכסים וטריילרים ב-'93, והם לא חזרו ב-'94. הונה העצמי של אורדן מסתכם ב-34.9 מיליון דולר, ושווי השוק שלה 28.8 מיליון דולר.

אורדן	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
מכירות	38,515	43,041
רווח גולמי	7,886	8,885
רווח תפעולי	2,229	3,348
הוצאות מימון	706	1,159
רווח נקי	1,564	2,785
המחצית הראשונה	'94	'93
מכירות	77,092	93,722
רווח גולמי	17,386	21,165
רווח תפעולי	6,145	9,062
הוצאות מימון	1,559	1,995
רווח נקי	4,804	8,674
רווח למניה (ש"ח)	0.25	0.45
מחיר המניה (ש"ח)	4.04	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.45	
הון עצמי	105,600	
שווי שוק	87,800	

התמח"ת – ההפסד ימשיך לרדת בשלישי

ירידה חדה בהוצאות המימון וקיצוץ בהוצאות התפעול מקרבים את התחנה המרכזית החדשה – צעד נוסף לקראת איזון. הכנסותיה של התחנה הסתכמו ברבעון השני של '94 ב-6.7 מיליון שקל לעומת 7.2 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94. כשלושה מיליון שקל מההכנסות מקורם בקאופרטיבים לתחבורה, שהם מבעלי השליטה בחברה ושוכרים שטחים בתחנה. הירידה בהכנסות נובעת מזקיפת 766 אלף שקל כהכנסות מראש. סכום זה קיבלה התחנה מחברות המתן תקשורת (שבין בעליה בעלי עניין), המפעילה שירותי פרסומת על גבי מסכי התקשורת בתחנה. הסיבה לכך שלא נזקפו כהכנסה היא מחלוקת בין התמח"ת להמתן על גובה התשלומים המגיעים לתמח"ת. הוצאות התפעול של התחנה ירדו ל-9.2 מיליון שקל לעומת 9.9 מיליון שקל ברבעון הראשון, בשל פיטורי עובדים בהם הוחל לקראת סוף הרבעון השני. התחנה נהנתה ברבעון השני מירידה תלולה בהוצאות המימון שלה ל-1.1 מיליון שקל לעומת 2.7 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94 כתוצאה משחיקה ריאלית של התחייבויות צמודות דולר שיתרתן 7 מיליון דולר. שחיקה זו תרמה לירידה של 630 אלף שקל בהוצאות המימון. עליית קצב האינפלציה ברבעון השני גרמה לפער חיובי לטובת מדד בגין בהשוואה למדד ידוע אליו צמודות איגרות החוב של החברה בסכום של 113 מיליון שקל. פער זה הקטין את הוצאות המימון של החברה ב-720 אלף שקל. שחיקה ריאלית של התחייבויות לא צמודות צימקה [illegible] מיליון שקל את הוצאות המימון של החברה, שעומדת [illegible] אג"ח צמוד בריבית שנתית של 6.6% לשנה, ושילמה [illegible] 2 מיליון שקל ברבעון השני. תשואת הזבל אליה הגיעה האג"ח ברבעון השני היתה הרקע לרכישת אג"ח ב-3.1 מיליון שקל ע.נ ובשווי מתואם של 5.2 מיליון שקל. השורה התחתונה בתמח"ת – היא נראית טוב יותר אלמלא הפרשה חד פעמית של 469 אלף שקל בגין מחיקת השקעה בחברה מסונפת. למרות שהתמח"ת עדיין מקילה בתנאי השכירות של חלק מהשוכרים באמצעות מתן אפשרות לנצל את האופציה של תשלום על פי מחזור הכנסות, מביע הדירקטור [illegible] אופטימיות ביחס לסיכויים להגיע לאיזון תפעולי ב-'95. להערכת בכירים בתחנה, לאחר גידול של 20% בפדיון החנויות בתחנה – ביוני וביולי יגיע ההפסד ברבעון השלישי ל-2.5 מיליון שקל וברביעי למיליון שקל. מכירת שטחים בתחנה בסכום של 125 מיליון שקל לא נזקפה לדו"חות רווח והפסד מפני שהתחנה לא הגיעה עדיין למצב שבו ההכנסות ממכירה בפועל מהוות 75% מההכנסות הצפויות, והשטחים שנמכרו עדיין אינם 75% לפחות משטחם הכולל של השטחים המיועדים למכירה.

התחנה המרכזית (באלפי שקלים)		
שנת 94	רבעון II	רבעון I
הכנסות	6,724	7,188
הוצאות	9,182	9,861
הפסד תפעולי	2,458	2,673
הוצאות מימון	1,063	2,747
הוצאות אחרות	469	42
הפסד לפני מס	3,990	5,462
הפסד נקי	4,007	5,469
הפסד למניה (ש"ח)	1.37	1.86
הון עצמי	25,890	

אלגר – יורדת עם קניאל

ירידה חדה ברווחי קניאל ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל לו ב-'93 היא הגורם העיקרי לקיטון ברווחי אלגר שבשליטת מגדל. קניאל סיימה את הרבעון השני ברווח של 2.3 מיליון שקל לעומת רווח של 4 מיליון שקל ברבעון המקביל, וכתוצאה מכך ירד חלקה של אלגר ברווחי קניאל (10.6%) ל-247 אלף שקל לעומת 444 אלף שקל במקביל ב-'93. התגברות קצב האינפלציה ברבעון השני הפכה את הריבית על נכסי החברה לשלילית, וכתוצאה מכך עברה אלגר מהכנסות ריבית של 40 אלף שקל ברבעון השני של '93, להוצאות ריבית של 38 אלף שקל ברבעון השני של '94. הוצאות ההנהלה והכלליות של החברה עלו ל-132 אלף שקל לעומת 112 אלף שקל במקביל. אלגר רשמה ברבעון השני של '94 רווח הון של 423 אלף שקל – דיווידנד פירוק "מעליה חברה להכשרת הארץ". כנגד זה זקפה החברה הפרשה של 413 אלף שקל, מהם 314 אלף שקל לירידת ערך השקעתה (15.5%) בגת להשקעות, שבבעלותה 240 דונם לתעשייה בקרית גת. בעלי המניות בחברה החליטו לפרקה ולמכור את נכסיה.

ברבעון השני השקיעה אלגר 403 אלף שקל בדרגנו, שהיא חברה זרה המפתחת מכשירי הנשמה חדשים. שווי השוק של השקעותיה הסחירות של אלגר נכון לסוף יוני '94 – 30.8 מיליון שקל לאחר ירידה של 30% מתחילת השנה. לחברה השקעות לא סחירות ששווין בספריה 2 מיליון שקל, ורכוש שוטף של 3.6 מיליון שקל. הונה העצמי של אלגר 11.9 מיליון ד' ושווי השוק שלה 9.8 מיליון ד'.

אלגר	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות ריבית	(37.6)	39.9
-דיבידנדים	40.2	49.1
-חברות מוחזקות	247.6	444.7
-אחרות	19.1	18.5
הוצאות כלליות	132.7	112.0
רווחי הון	423.0	–
רווח נקי	134.0	455.9
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות ריבית	(8.8)	37.9
-דיבידנדים	53.2	65.2
-חברות מוחזקות	142.8	533.0
-אחרות	35.8	49.0
הוצאות כלליות	280.9	245.9
רווחי הון	787.4	–
רווח נקי	267.1	474.4
רווח למניה (ש"ח)	0.45	0.8
מחיר המניה (ש"ח)	46.81	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.2	
הון עצמי	35,800	
שווי שוק	29,700	

דוראה – הפסד זניח בשני

דוראה, המתרכזת בפיתוח נכסי נדל"ן מניב מסחרי ותעשייתי בישראל ובארה"ב, רושמת ברבעון השני הפסד זניח מפעילות לא מהותית. רוב ההפסד נובע מהפסד בורסה של 98 אלף שקל, והוצאות הנהלה וכלליות של 60 אלף שקל. דוראה שגייסה בינואר '93 3 מיליון שקל רכשה מקורבים של בעלי עניין פרויקט בפתח תקוה כולל מבנה לתעשיית היי-טק בשטח של 4,500 מ"ר, שמחציתו הושכרה למוטורולה ל-10 שנים תמורת 250 אלף דולר לשנה. עד כה הושקעו בפרויקט 2.1 מיליון דולר מתוך השקעה מתוכננת של 4.8 מיליון דולר עד להשלמת הפרויקט בסוף '95. פרויקט אחר של החברה הוא רכישת 75% משטח של 77 דונם ברעננה שעומדים בפני הפשרה תמורת 6 מיליון דולר. דוראה מתכננת להקים במקום פארק תעשייתי בשטח של 31 אלף מ"ר. ההשקעה הכוללת בפרויקט נאמדת על ידי החברה ב-35 מיליון דולר, ושווי הפרויקט במחירי מכירה הוא 47 מיליון דולר. משך הקמת הפרויקט מוערך בשלוש שנים אך ביצועו יוכפף להתפתחות השכרת המבנים. דוראה שלחה ידה גם בנדל"ן אמריקאי כשרכשה מבנה מסחרי בסינסינטי, אוהיו, בשטח של 3,000 מ"ר המושכר עד 2002 ב-217 אלף ד' לשנה. הנכס נרכש תמורת 1.5 מיליון דולר, ולהערכת החברה התאוששות בשוק הנדל"ן האמריקאי עשויה להשפיע על מחיר המימוש של הנכס. דוראה סבורה שחשיפתה למשבר בנדל"ן בגין הפרויקטים המקומיים נמוכה יחסית.

דוראה	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הנהלה וכלליות	59.9	6.1
הוצאות מימון	10.9	(50.8)
הפסד לפני מס	70.8	(44.6)
הפסד נקי	70.8	(44.6)
המחצית הראשונה	'94	'93
הנהלה וכלליות	88.0	9.9
הוצאות מימון	58.1	32.5
הפסד לפני מס	146.2	42.2
הפסד נקי	175.0	42.2
הפסד למניה (ש"ח)	0.033	0.008
מחיר המניה (ש"ח)	1.745	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.007	
הון עצמי	6,380	
שווי שוק	9,400	

תאפ: תקלות בהספקת האתילן והפסד נוסף

מאת יורם גביזון

על אף הצמיחה בהכנסות מוצרי הטעם והריח (פרוטרום) ומוצרי ההמשך (DURHAM האנגלית) תאפ עדיין תלויה במידה רבה בתנודות העולמיות במחירי ה-P.V.C. ברבעון השני התחזקה מגמת עליית המחירים בעולם עקב עלייה בביקושים לעומת היצע עולמי קשיח.

כתוצאה מהעלייה במחיר הפי.וי.סי בשווקים העולמיים קיבלה תאפ אישור ביוני וביולי להעלות את מחיר הפי.וי.סי ב-13%.

לעומת התפתחות חיובית זו הודממו באפריל-מאי '94 מתקני האתילן של כרמל אולפינים, שהיא הספק העיקרי של חומר הגלם לייצור הפי.וי.סי. נוסף על ההשבתה המתוכננת אירעה תקלה במתקן האתילן ביוני והספקת האתילן פסקה ל-14 יום נוספים. שני אירועים אלה הסבו להערכת תאפ הפסדי רווחים של 9 מיליון שקל ברבעון השני. גורם נוסף שפגע בתאפ ברבעון השני היה הירידה במחירי הסודה הקאוסטית והאשלג הקאוסטי. מכירותיה של תאפ צמחו ברבעון השני של '94 ב-40.5% ל-123.6 מיליון שקל לעומת המקביל ב-'93. עיקר הצמיחה היתה ביצוא – 67.1 מיליון שקל לעומת 41.5 מיליון שקל במקביל ב-'93 (61.8%) בעוד שהמכירות בשוק המקומי עלו ב-21.6% לעומת המקביל ב-'93, ל-56.7 מיליון שקל.

הגידול ביצוא נובע בעיקר מאיחוד תוצאותיה של חברת מיר האמריקאית, המייבאת תמציות טעם טבעיות בוטניות לתעשיית המזון והתרופות. מיר תרמה למכירות של החברה האם, פרוטרום, 17.2 מיליון שקל ברבעון השני של '94 מתוך מחזור של 41.7 מיליון שקל ברבעון השני של '94 (33.7% מהמחזור).

החברות הבנות של תאפ לייצור מוצרי המשך מפי.וי.סי, נפגעו מהאטה בביקוש בשוק המקומי ומכרו 7.9 מיליון שקל ברבעון השני. הירידה במכירות פוצתה על ידי גידול במחזורה של החברה הבת DURHAM (74%), שהשלימה באפריל '94 את הקמת קו הייצור השני של מפעלה.

תאפ, שהדו"ח הכספי שלה מתואם דולרית, סבלה מהוצאות מימון כבדות של 8.7 מיליון שקל ברבעון השני של '94 לעומת 2.9 מיליון שקל בשל הפסד מני"ע, מהתחזקות המארק, שאליו צמודות האג"ח של החברה, ומעלייה של 6% במדד הידוע, שאליו צמודות ההתחייבויות לזמן ארוך של החברה לעומת פיחות של 1.6% בדולר. הונה העצמי של תאפ 40.7 מיליון דולר ושווי השוק שלה 76.7 מיליון דולר בעקבות ירידה של 15.8% מתחילת השנה.

תאפ	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
מכירות ישראל	56,738	46,623
– חו"ל	67,096	41,461
רווח גולמי	15,869	9,645
רווח תפעולי	1,459	(1,480)
הוצאות מימון	8,665	2,897
הפרשה לפרישת עובדים	–	4,179
הפסד נקי	6,436	6,551
המחצית הראשונה	'94	'93
מכירות ישראל	110,653	93,738
– חו"ל	124,067	80,975
רווח גולמי	36,641	18,456
רווח תפעולי	8,051	(3,024)
הוצאות מימון	15,938	6,215
הפרשה לפרישת עובדים	–	4,179
הפסד נקי	8,495	9,396
הפסד למניה (ש"ח)	0.32	0.40
מחיר המניה (ש"ח)	8.88	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.38	
הון עצמי	122,800	
שווי שוק	235,900	

א. דורי – שיפור הודות לפערי בגין ידוע

ירידה בהפרשות לחובות מסופקים הגדילה את הרווח התפעולי של א.דורי למרות יציבות מוחלטת בהכנסות. השורה התחתונה של החברה, שנתונה להשפעות הפערים בין מדד בגין אליו צמוד הרכוש הקבוע של החברה לבין מדד ידוע שהוא בסיס הצמדה של הלוואות לזמן ארוך – נהנתה מעלייה בקצב האינפלציה ברבעון השני. עלייה זו יצרה פער של 0.3% לטובת מדד בגין במקום פער של 1% לטובת המדד הידוע ברבעון המקביל, וכך ירדו הוצאות המימון של א.דורי ל-416 אלף שקל ברבעון השני של '94 לעומת 949 אלף שקל ברבעון המקביל ב-'93. בנטרול פערי בגין-ידוע היו הוצאות המימון כמעט זהות בהשוואה למקביל – 554 אלף שקל לעומת 565 אלף שקל במקביל ב-'93. הכנסותיה של א.דורי נותרו ברמה של 1.3 מיליון שקל כפי שהיו ברבעון המקביל ב-'93 וברבעון הראשון ב-'94. הכנסות אלו מייצגות את חלקה של א.דורי (50%) בהכנסותיו של קניון מרכז חורב באחוזה חיפה, ששטחו 32.6 אלף מ"ר. היו"ר אודי דורי אינו מציין מה היא התפוסה בקניון שמתחרה בקניון לב המפרץ ובקניון מרכז פנורמה.

דורי	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות משכירות	1,256	1,258
הוצאות הנהלה	127	162
פחת מבנים	255	234
רווח תפעולי	894	862
הוצאות מימון	416	949
רווח נקי	310	(69)
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות משכירות	2,518	2,481
הוצאות הנהלה	178	297
פחת מבנים	470	468
רווח תפעולי	1,870	1,716
הוצאות מימון	841	1,428
רווח נקי	651	178
רווח למניה (ש"ח)	0.065	0.018

אזורים – מכירות של 102 מ' ש' בחציון הראשון

ירידה ברווחי אזורים ובנכסי אזורים לעומת שיפור באיטונג והפסדי ני"ע של 3 מיליון שקל ברבעון השני הביאו לירידה ברווח מפעולות של החברה ברבעון השני. הכנסותיה של אזורים ממכירות בניינים, בעיקר באמצעות אזורים בניין, הסתכמו ברבעון השני ב-67.5 מיליון שקל לעומת 52 מיליון שקל במקביל. הרווח הגולמי ממכירות הבניינים הסתכם ברבעון השני של '94 ב-6.9 מיליון שקל (10.2% מההכנסות) לעומת 14.1 מיליון שקל (27.1% מההכנסות) ברבעון המקביל ב-'93.

המנכ"ל, איתן סודוקה, מסביר שהרווח הגולמי מושפע ממאפיינים ייחודיים של כל פרויקט, כולל מבנה התזרים לרכישת הקרקע, המיקום. יש להביא שהרווחיות מושפעת מעיתוי רכישת הקרקע והפערים בין שוויה בספרים לשווי השוק שלה. אזורים מכרה במחצית הראשונה של '94 250 יחידות דיור – 105 מתוכן ברבעון השני תמורת 102 מיליון שקל (39 מיליון שקל מתוכם ברבעון השני) כלומר, בתמורה ממוצעת של 408 אלף שקל ליחידת דיור בהשוואה ל-320 יחידות דיור תמורת 122 מיליון שקל (48 מיליון שקל מתוכם ברבעון השני). הנתונים האלה מצביעים על כך שהתמורה הממוצעת ליחידת דיור היתה 381 אלף שקל.

רוב המכירות שהתבצעו במחצית הראשונה של '94 עדיין לא באו לידי ביטוי בדו"חות הכספיים של החברה. מגזר הפעילות השני של אזורים – מוצרי הבנייה באמצעות איטונג – שיפר את רווחיותו העולמית ברבעון השני של '94, בעיקר כתוצאה מהשיפור במורגל, המייצרת אביזרי צנרת. אך רווחיותה התפעולית של איטונג נפגעה בשל התחרות בענף האבנים המשתלבות והאטה של אשקלון תעשיית בייצור לבנים מבודדות, וכן ירידה בהיקף מכירותיו של המפעל לאלמנטים טרומיים בכרמיאל.

מגזר מוצרי הבנייה הניב הכנסות של 49 מיליון שקל ברבעון השני של '94 לעומת 39.2 מיליון שקל במקביל ב-'93, והרווח הגולמי שלו עלה ל-17 מיליון שקל – 34.6% מהמחזור לעומת 11.9 מיליון שקל במקביל ב-'93 (30.2% מהמחזור). נכסי אזורים, הזרוע השלישית של אזורים, נפגעה בשל ירידה בהכנסות מבית דיור מוגן בכפר סבא – שהיא מתפעלת, ומיציאת שוכר ראשי ממבנה הנדל"ן שלה בטירת הכרמל.

הוצאות המימון של אזורים עלו ל-3.6 מיליון שקל לעומת 2.7 מיליון שקל במקביל, בשל הפסד בורסה של 3 מיליון שקל ברבעון השני של '94. לדברי המנכ"ל, איתן סודוקה, התאפיינה המחצית הראשונה של '94 בהאטה בהיקפי הבנייה למגורים בהשוואה למחצית השנייה של '93 ובהאטה של רמת מחירי הדירות והקרקעות באזורי הביקוש.

למרות הירידה בהתחלות הבנייה ניכרת מגמת גידול במספר יחידות הדיור הנכללות בבקשות להיתרי הבנייה. מגמה זו היא אינדיקציה לגידול בהיקפי הבנייה העתידיים. התשואה על ההון במחצית הראשונה של '94 הגיעה ל-4.5% בהשוואה ל-7% בתקופה המקבילה ב-'93 (בנטרול רווח הון נטו של 8 מיליון שקל מהנפקת מורגל).

ההון העצמי של אזורים עומד כיום על 134.5 מיליון דולר וממנן 37% מהמאזן. שווי השוק של אזורים בבורסה הוא 44.9 מיליון דולר.

אזורים	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות ממכירות	10,882	11,385
– מכירת מוצרים	49,047	39,244
– מכירת בניינים	67,499	51,998
רווח גולמי	27,717	30,716
הוצאות הנהלה	15,046	14,432
רווח תפעולי	12,310	16,213
הוצאות מימון	3,556	2,721
רווח נקי	4,578	5,968
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות ממכירות	21,001	21,734
– מכירת מוצרים	98,270	87,962
– מכירת בניינים	135,448	171,012
רווח גולמי	56,297	67,959
הוצאות הנהלה	31,441	32,890
רווח תפעולי	24,273	34,718
הוצאות מימון	5,399	3,768
רווח נקי	8,835	21,538
רווח למניה (ש"ח)	0.75	2.00
מחיר המניה (ש"ח)	43.67	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	1.53	
הון עצמי	485,800	
שווי שוק	519,700	

מרדכי אביב – תשלים 2 פרויקטים ב-'94

כמו רוב חברות הנדל"ן מרדכי אביב מדווחת על הכנסותיה בשיטת העבודות הגמורות. היות שברבעון השני לא הסתיים פרויקט כלשהו – לא נזקפו הכנסות של ממש לדו"חות. והפסד ברבעון השני נגרם מהפסד של 1.8 מיליון שקל על תיק ני"ע של 11.6 מיליון שקל.

מרדכי אביב מעורבת בשני פרויקטים האמורים להסתיים תוך חצי שנה. הפרויקט הראשון הוא לב רחובות לבניית 84 דירות ש-69% מהן הושלמו בהשקעה של 35 מיליון שקל. פרויקט זה יסתיים בפברואר '95, ועד כה נתקבלו ממנו מקדמות בסכום של 36.9 מיליון שקל. בנוסף על כך השלימה אביב 75% מפרויקט תלפיות מזרח, שההשקעה הכוללת בו מתוכננת להסתכם ב-12.5 מיליון שקל. פרויקט זה יסתיים בדצמבר '94, ומקדמות של 11.8 מיליון שקל כבר התקבלו ממנו.

קצב הביצוע של הפרויקטים נפגע מהסגר על השטחים, אך אביב קיבלה אישור להביא 126 עובדים זרים. מרדכי אביב זכתה במכרז מינהל מקרקעי ישראל לבניית 176 יחידות דיור בשטח כולל של 21.7 אלף מ"ר. אביב תשלם 16.9 מיליון שקל תמורת הקרקע והפיתוח.

הונה העצמי של החברה בסך 9.5 מיליון דולר מממן 48.9% מהמאזן שלה. שווי השוק של אביב עומד כיום בבורסה על 15.3 מיליון דולר ומכפיל ההון של החברה הוא 1.6.

מרדכי אביב	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	279	28,738
רווח גולמי	172	4,523
רווח תפעולי	(476)	3,492
הפסד מני"ע	1,823	(19)
רווח לפני מס	(2,613)	3,631
רווח נקי	(2,032)	2,393
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	1,254	31,056
רווח גולמי	489	6,486
רווח תפעולי	(846)	4,785
הפסד מני"ע	3,241	(19)
רווח לפני מס	(4,467)	4,933
רווח נקי	(3,714)	3,245
רווח למניה (ש"ח)	(0.29)	0.30
מחיר המניה (ש"ח)	3.34	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.23	
הון עצמי	28,800	
שווי שוק	46,600	

נורפולק – הדולר והבורסה מחקו שיפור תפעולי

חשיפתה של נורפולק לדולר והפסד של 893 אלף שקל על תיק ני"ע של 9.1 מיליון שקל בסוף מארס '93, גרמו לירידה ברווח הנקי של נורפולק ברבעון השני של '94 למרות שיפור תפעולי. הכנסותיה של נורפולק ממלון אוזיה ומשירותי הקייטרינג לחברות תעופה ולמוסדות גדלו ב-11.4% בהשוואה למקביל ב-'93. נורפולק אינה מציינת את שיעורי הגידול בכל אחד ממגזרי הפעילות שלה, ואת תרומתו לרווחיה.

הרווח הגולמי עלה ל-18.6% מהמחזור ברבעון השני של '94 בהשוואה ל-15% במקביל ו-16.7% מהמחזור ב-'93, למרות תיסוף ריאלי של 2.3% בשער השקל מול הדולר ברבעון השני בהשוואה לפיחות ריאלי של 0.3% במקביל ב-'93. בצד העלייה במכירות גדלו הוצאות המכירה וההנהלה והכלליות ב-41.2% בהשוואה למקביל (6.7% מהמחזור ברבעון השני של '94 לעומת 5.3% מהמחזור ברבעון השני של '93). למרות הזינוק בהוצאות המכירה ההנהלה והכלליות גדל הרווח התפעולי ל-11.8% מהמחזור ברבעון השני של '94 בהשוואה ל-9.6% מהמחזור במקביל ב-'93. יתרות לקוחות של 20.7 מיליון שקל, שמרביתן צמודה לדולר, נשחקו ב-2.3% ברבעון השני ובנוסף היו לחברה הפסדי בורסה שמחקו את השיפור ברווח התפעולי.

נורפולק החלה לשפץ את מלון אוזיה בתקציב של מיליון דולר. החברה הבת, נורגר, החליטה להפסיק את שירותי ההסעה לאגד משום שגרמו להפסד תפעולי. שירותים אלו היו 14% ממחזורה ברבעון השני של '94 ו-15% מהמחזור בחציון הראשון של '94.

נורפולק תחלק דיווידנד ביניים בשיעור של 56% ובסכום של 4 מיליון שקל (3 מיליון שקל בגין רווחי '93 ומיליון שקל נוספים בגין רווחי '94). ההון העצמי של נורפולק הוא 10.2 מיליון דולר ושווי השוק שלה 34.6 מיליון דולר. מכפיל הרווח שלה 18.

נורפולק	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	28,801	25,858
רווח גולמי	5,348	3,866
הוצאות	1,935	1,370
רווח תפעולי	3,412	2,495
הכנסות מימון	(1,192)	114
רווח נקי	1,800	1,584
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	55,965	51,370
רווח גולמי	9,258	7,412
הוצאות	3,333	2,801
רווח תפעולי	5,924	4,611
הכנסות מימון	(2,440)	134
רווח נקי	1,550	2,782
רווח למניה (ש"ח)	0.22	0.44
מחיר המניה (ש"ח)	14.00	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.76	
הון עצמי	30,930	
שווי שוק	104,800	

א.ב.ן – רבעון אחרון בשירותי הבריאות

בעקבות מכירת זכויות החכירה, הציוד והמוניטין של אסותא ל-12 שנה לאסותא מרכזים רפואיים, שבשליטת קופת חולים מכבי בתחילת יוני, הפכה א.ב.ן לחברת נדל"ן וחדלה לעסוק במתן שירותים רפואיים.

אי לכך משקפות התוצאות הכספיות לרבעון השני את הפעילות הרפואית שהופסקה ביוני, ואת תוצאות פעילות הנדל"ן ביוני. מכירת זכות החכירה של הקרקע למכבי מניבה לא.ב.ן 1.85 מיליון דולר לשנה, והעברת זכות השימוש במוניטין וברשיון בית החולים של אסותא מכניסה על פי ההסכם עם קופ"ח מכבי 225 אלף דולר לרבעון. בהתאם רשמה החברה הכנסות של 709 אלף שקל, וההוצאה העיקרית בגינם היתה פחת של 104 אלף שקל. תחום הפעילות השני של א.ב.ן היה מתן שירותים רפואיים באמצעות בית החולים אסותא באפריל ובמאי '94. פעילות זו הצמיחה הפסד של 572 אלף שקל במחזור הכנסות של 16.9 מיליון שקל, לעומת 20.5 מיליון שקל ברבעון המקביל ב-'93. אסותא רשמה באפריל-מאי '94 הפסד תפעולי של מיליון שקל, ככל הנראה בשל רמת ההכנסות הנמוכה שנבעה מהפעלת אסותא במשך חודשיים בלבד. רווח הון של 370 אלף שקל נרשם כתוצאה ממכירת מלאי הציוד הרפואי לאסותא מרכזים רפואיים שבשליטת מכבי.

א.ב.ן שילמה ברבעון השני מס בסכום של 5.5 מיליון שקל המהווה מס של 12% על ההשכרה של הקרקע שנמכרה. תשלום זה ייחשב כתשלום מס מראש, שכן על פי חוק מס שבח החכרת קרקע לתקופה העולה על 10 שנים נחשבת כמכירה. התשלום יופחת בדו"חות רווח והפסד לאורך תקופת החכירה במקביל לרישום ההכנסות השוטפות מדמי החכירה.

להערכת יועציה המשפטיים של א.ב.ן המס ששולם סופי, ולכן הכנסותיה השוטפות מדמי חכירה בשנים הקרובות לא יהיו חייבות במס נוסף.

א.ב.ן.	באלפי שקלים	
הרבעון השני	'94	'93
הכנסות	709	–
רווח גולמי	605	–
רווח תפעולי	550	–
הוצאות מימון	39	–
רווח מפעילות שהופסקה	(572)	254
רווח נקי	(137)	254
המחצית הראשונה	'94	'93
הכנסות	709	–
רווח גולמי	605	–
רווח תפעולי	550	–
הוצאות מימון	39	–
רווח מפעילות שהופסקה	850	609
רווח נקי	1,285	609
רווח למניה (ש"ח)	0.20	0.89
מחיר המניה (ש"ח)	14.32	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.63	
הון עצמי	42,300	
שווי שוק	93,600	

קבלת מודעות לוח העיר בטל: 638-20-20

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שווקים

הדולר התייצב ביום ששי

מאת טל הראל

מטבעות

הדולר שמר על יציבות באירופה ובניו יורק ביום ששי. נראה כי המטבע האמריקאי הגיע לרמת תמיכה של 1.536 מארק ו-98.70 ין.

מוקדם יותר בטוקיו ירד שער הדולר ב-1.53 ל-98.35 ין – אף למטה משער הסגירה של ניו יורק ביום חמישי, שעמד על 98.65 ין.

ביום חמישי ירד שער הדולר בחדות לאחר שהבונדסבנק הודיע כי לא לקצץ את הריבית בגרמניה, ולאחר שנודע כי הגירעון המסחרי של ארה"ב עם יפאן עלה ביוני ב-26%.

וול סטריט

המסחר בוול סטריט היה יציב יותר ביום ששי. המגמה היתה מעורבת והמסחר התמקד בביצועים במגזרים השונים.

ביום חמישי ירדו המחירים בוול סטריט לאחר שדו"ח של הפדרל רזרב של פילדלפיה אותת כי הצמיחה בארה"ב עדיין גבוהה.

המסחר היה מקוטע בשל פקיעתם של חוזי אוגוסט – ביום ששי פקעו חוזי אוגוסט של המניות ושל המדד. בנוסף לכך ניכרה השפעת ירידת שערו של הדולר. מצד שני קיבל השוק עידוד מהתייצבות מחירי האג"ח.

בראשית המסחר דישדשו המחירים בשל חולשת הדולר והאג"ח, אך בהמשך קיבלו תנופה עם ההתייצבות של המטבע האמריקאי.

בנוסף לכך קיבלו המניות הכבדות חיזוק מעליית מחיר מניית יבם, לאחר שחברת הברוקרים ודבורג העלתה את הערכות המחיר העתידיות של החברה לסביבות ה-85 דולר.

לפי דו"ח החברה, צפוייה הפעילות של יבם באירופה להתרחב בשנה הקרובה.

ביום חמישי העלתה חברת מריל לינץ' את תחזית הרווח של יבם ל-94'.

מחיר מניית יבם עלה ביום ששי ב-2.8% ל-68.125 דולר – הגבוה ביותר מאז דצמבר 93'.

הביצוע של מניות הפרמצבטיקה, שספגו מימושי רווחים ביום חמישי, היה מעורב.

למרות העלייה במחיר יבם נסגר מדד דאו ג'ונס כמעט ללא שינוי, בעוד שמדד סטנדרד אנד פור הרחב עלה ב-0.21%.

גם במסחר מעבר לדלפק היתה המגמה חיובית יותר ביום ששי ומדד נסד"ק עלה ב-0.19%.

כפי שניתן לראות מהגרף, עוברים כעת הביצועים של מדד נסד"ק, הרושם מגמת עלייה חדה, את אלו של מדד דאו ג'ונס: מה-5 באוגוסט עלה מדד נסד"ק ב-3% בעוד שמדד דאו ג'ונס עלה ב-0.2% בלבד.

לדברי אנליסטים, משקף הבדל המגמות בין שני המדדים את המעבר של משקיעים ממניות מחזוריות כבדות למניות "צמיחה" שייהנו יותר מההתרחבות הכלכלית בארה"ב.

אירופה

באירופה היתה המגמה ביום ששי מעורבת, לאחר שביום חמישי ספגו רוב הבורסות ירידות מחירים.

במילנו המשיכה הבורסה את התאוששותה ומדד מיבטל זינק ב-2.14%. יחד עם יום חמישי עלה המדד ב-3.7%.

עליות המחירים ביום ששי נבעו מביקושים שהזרימו משקיעים זרים בצהרי המסחר. לדברי סוחרים, ביקשו הללו לנצל את חולשת הלירה כדי לרכוש מניות מחולות, לאחר התייצבות המחירים שניכרה בבורסה ביום רביעי וחמישי. שער הלירה עמד ביום ששי על 1,018.5 לירות למארק.

בנוסף לכך עלו המחירים לקראת חזרתם של שוקנים רבים השבוע מחופשת הקיץ.

הביקוש של המשקיעים הזרים התמקד במיוחד במניות תעשייתיות כבדות, כמו פיאט (עלייה של 2.06%), מונטאדיסון (2.9%) וקרדיטו איטליינו, שמחירה קפץ ב-5.58%.

מסחר כבד במיוחד היה במניית טלקום איטליה ומחירה קפץ ב-3.41%, עם העלאת הערכות הרווחים של החברה ל-94'. מניית בנקו איטליינה זינקה ב-4.37%, ביום השני להנפקת מניות החברה המופרטת.

לדעת הסוחרים יימשכו העליות גם ביום שני, בשל חולשת הלירה וההידרגעות בשוקי ההון האיטלקיים.

גם המחירים בלונדון היו ביום ששי יציבים, למרות הירידות שנרשמו בוול סטריט ביום חמישי. המניות התעודדו ממחירן של איגרות החוב הממשלתיות (גילטס) ששמרו בשבוע החולף על מחירים גבוהים יחסית לאג"ח אירופיות אחרות. גם התחזקות קלה בשער הליש"ט תרמה לאווירה.

מזרח רחוק

במזרח היתה ביום ששי מגמה כללית שלילית, כשאת הירידות הובילה טוקיו עם היחלשות של 1.68% במדד ניקיי.

טוקיו כמובן הושפעה לרעה מהיחלשותו של הדולר.

ביום חמישי נפל הדולר שוב אל מתחת לשער ה-100 ין וביום ששי המשיך לרדת בטוקיו ונסגר בשער 98.35 ין.

הסוחרים דיווחו גם ירידות במניות ברזל, כימיקלים וספנות עקב מכירות ארביטראז', לקראת סוף השבוע.

בהונג קונג נפלו המחירים ביום ששי בעיקר בשל הציפייה להעלאת הריבית במושבה. מכיוון שהדולר של הונג קונג צמוד לדולר האמריקאי, העלאת ריבית בארה"ב מחייבת העלאה דומה גם בהונג קונג.

ואכן ביום ששי הודיעו הבנקים המובילים בהונג קונג כי הם מעלים את ריבית הפריים בחצי אחוז ל-7.75%.

הפעם האחרונה שבה הועלתה הריבית בהונג קונג היתה במאי, מיד לאחר העלאת הריבית בארה"ב.

סחורות

מחירי הנפט המשיכו לרדת ביום ששי, בעיקר בשל עלייה בהיצע הפיזי.

חבית נפט ברנט נסחרה במחיר 16.15 דולר, ירידה של 20 סנט לעומת יום חמישי.

- מחירי המתכות היקרות המשיכו לעלות ביום ששי, ובמיוחד התחזק הכסף: מחיר המתכת עלה בניו יורק ב-5.5 סנט ל-521 סנט לאונקייה.

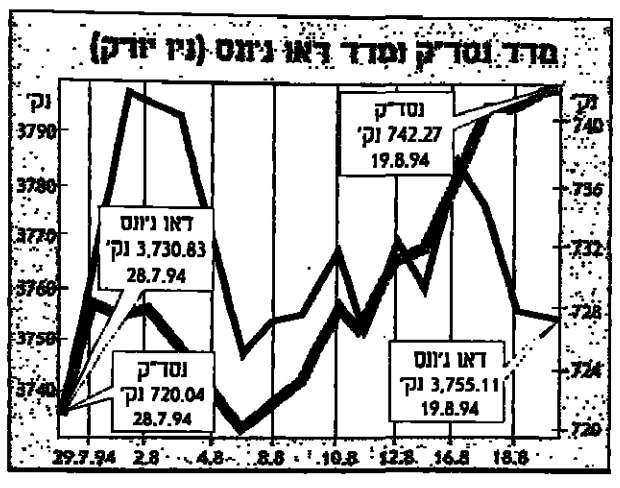

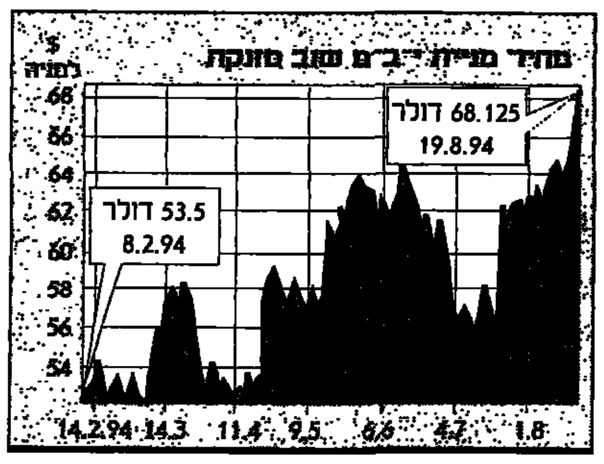

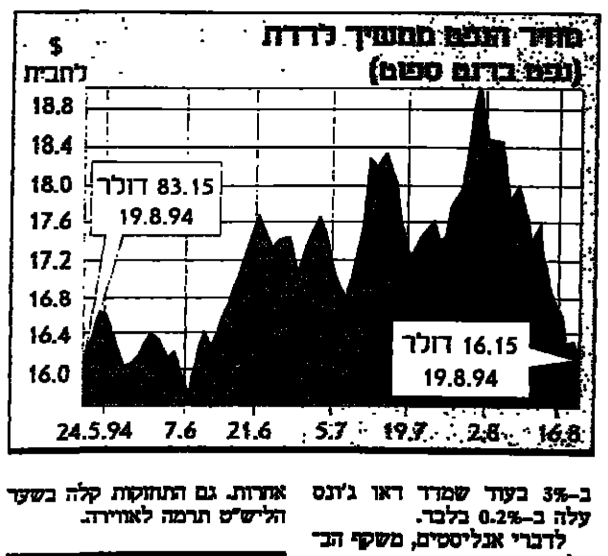

האג"ח עלו ב-1% ולא ב-20%

ביום רביעי פירסמנו בטעות גרף המראה עלייה של 20% במחיר האג"ח הממשלתי האמריקאי לשלושים שנה. הגרף היה מוטעה מכיוון שהוא שילב את מחירן של שני סוגי אג"ח: אלו שהונפקו במכרז האחרון שביצע משרד האוצר האמריקאי, ב-11 באוגוסט, ואלו שהונפקו במכרז הקודם לפני חצי שנה.

בדרך כלל לא קיים הפרש גדול במחירי שני סוגי האג"ח, ולכן מקובל להרכיב גרף המשלב את מחירי האג"ח מהנפקות השונות. אלא שבחודשים האחרונים חלה ירידה חדה במחיר האג"ח שהונפקו בפברואר, ולכן הפעם היה קיים פער רב בין מחיר האג"ח הללו (שעמד ב-11 באוגוסט על שער 83.23) לבין מחיר האג"ח החדשות (שבעת המכרז ב-11 באוגוסט הונפקו, כמובן, בשער של 100 נקודות).

ועתה לתיקון: שערן של האג"ח "הישנות" עלה מאז ה-11 באוגוסט ב-1.06% ואילו שערן של האג"ח החדשות עלה ב-0.06% בלבד.

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס הפרשות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.1225	6.23
פרנק בלגי	20.63	5.86
מארק גרמני	1	5.86
לירה אירית	3.4295	3.45
פרנק צרפתי	2.347	3.44
אסקודו פורטוגלי	102.75	2.01
כתר דני	3.9595	1.49
פזטה ספרדית	83.72	0

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	פורוורד 3 חודשים קניה	פורוורד 3 חודשים מכירה
מארק	1.542	1.541	1.5416
פרנק שווייצרי	1.2958	1.2951	1.2935
ליש"ט*	1.5485	1.5475	1.5464
ין	98.75	98.65	98.69
דולר קנדי	1.3757	1.3752	1.3778
פרנק צרפתי	5.2815	5.277	5.2884
אקו*	1.2345	1.2335	1.2307
ד' אוסטרלי*	0.7388	0.7381	0.7372
ד' סינגפור	1.503	1.5025	1.5010
לירטה	1566.85	1566.7	1566.95

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	5.000%	5.313%	5.813%
שטרלינג	5.500%	6.000%	6.875%
ין	2.313%	2.375%	2.656%
פר"ש	4.313%	4.516%	4.766%
מארק	5.000%	5.083%	5.396%
אקו	6.063%	6.313%	6.766%
פר"צ	5.680%	5.992%	6.395%
גילדן	4.950%	5.080%	5.370%
ד' קנדי	5.680%	6.180%	7.120%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 7.75%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	5.000%	5.000%
6 חודשים	5.310%	5.120%
1 שנה	5.830%	5.400%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	4.66%
שנה	5.66%
10 שנים	7.26%
30 שנה	7.49%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-30.12.93
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3755.11	-0.32	-0.01%	3785.22	3727.59	0.03%
	S&P 500	463.68	0.51	0.11%	464.37	461.81	-0.60%
טוקיו	ניקיי 225	20512.7	-350.07	-1.68%	20803.36	20501.2	17.77%
הונג קונג	האנג סנג	9404.44	-114.45	-1.20%	9508.43	9353.01	-20.89%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2347.17	-10.8	-0.46%	2358.12	2333.68	-3.24%
לונדון	FTSE 100	3191.4	8.8	0.28%	3191.8	3170	-6.64%
פרנקפורט	דקס	2149.57	-3.99	-0.19%	2151.19	2143.96	-5.17%
פאריס	CAC 40	2001.33	-9.21	-0.46%	2020.51	1993.89	-11.76%
מילנו	MIBTEL	10610	222	2.14%	10624	10490	6.10%
ציריך	SMI	2557	-25.7	-1.00%	2581.3	2549	-13.56%
אמסטרדם	EOE	412.45	-1.72	-0.42%	414.35	411.6	-0.44%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב אוג' (דולר לאונקייה)	382.5	0.6
כסף אוג' (סנט לאונקייה)	521.5	4.8
פלטינה אוקט' (דולר לאונקייה)	417	0.7

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	382.4
כסף (סנט לאונקייה)	5.21
פלטינה (דולר לאונקייה)	414
פלדיום (דולר לאונקייה)	155

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים ספט'	94	0.15
כותנה אוקט'	68.9	-0.1
קפה ספט'	178.1	-4.65
קקאו ספט' (דולר לטונה)	1399	-1
סוכר אוקט'	12.18	0.07

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה ספט' (סנט לבושל)	582.75	6.5
חיטה ספט' (סנט לבושל)	353.5	-5
תירס ספט' (סנט לבושל)	221	0.75
בקר חי אוקט' (סנט לליברה)	71.7	-0.15

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2386.5
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5139
עופרת ספוט (דולר לטונה)	560.5
אבץ ספוט (דולר לטונה)	941.2
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1458.8
ניקל ספוט (דולר לטונה)	5678

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	16.15
ברנט אוקט'	16.65
דובאי ספוט	15.45
[illegible] ספוט	14.5
טקסס קרוד ספוט	17.58
נפט לחימום ספוט	45.9

מוצרים מוגמרים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות להזרה):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	216
נפטא פר"ב	151

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה ספט' (דולר לטונה)	3385	11
קקאו ספט' (ליש"ט לטונה)	1041	2
גומי ספט' (דולר לקילו)	148.5	1

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

סגירה	שינוי	שינוי ב-%
229.77	-0.23	-0.10%

תתקשר עכשיו!
המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

שערי מטבע חוץ / 19.8.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	שינוי חודשי	מתחילת שנה נומינלי	מתחילת שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.94	3.08	2.95	3.08	2.95	3.08	2.9965	3.0388	2.9940	3.0363	2.9992	3.0408	3.0180	-0.33%	-1.28%	1.07%	-7.12%
1 מארק גרמני	1.91	2.00	1.92	2.01	1.93	2.03	1.9448	1.9722	1.9463	1.9739	1.9483	1.9755	1.9582	0.37%	1.87%	13.78%	4.56%
1 לירה שטרלינג	4.54	4.76	4.57	4.78	4.63	4.84	4.6386	4.7041	4.6302	4.6956	4.6588	4.7236	4.6796	0.16%	0.18%	6.03%	-2.57%
1 פרנק צרפתי	0.55	0.58	0.55	0.58	0.55	0.58	0.5662	0.5742	0.5655	0.5736	0.5656	0.5736	0.5702	0.33%	1.28%	12.55%	3.43%
100 ין יפני	2.99	3.13	2.99	3.13	3.00	3.14	3.0468	3.0898	3.0396	3.0825	3.0513	3.0937	3.0663	1.01%	0.21%	14.84%	5.53%
1 גילדן הולנדי	1.70	1.78	1.71	1.79	1.71	1.80	1.7326	1.7570	1.7346	1.7592	1.7298	1.7539	1.7444	0.39%	1.86%	13.39%	4.19%
1 פרנק שווייצרי	2.27	2.38	2.29	2.39	2.29	2.40	2.3139	2.3466	2.3173	2.3501	2.3114	2.3436	2.3296	0.21%	2.79%	15.54%	6.17%
1 כתר שוודי	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3874	0.3929	0.3868	0.3924	0.3888	0.3943	0.3919	2.11%	-0.41%	9.32%	0.45%
1 כתר נורבגי	0.43	0.45	0.44	0.46	0.44	0.46	0.4418	0.4480	0.4413	0.4475	0.4429	0.4491	0.4451	0.54%	0.91%	12.06%	2.97%
1 כתר דני	0.48	0.50	0.48	0.51	0.48	0.51	0.4902	0.4971	0.4896	0.4966	0.4910	0.4979	0.4934	0.59%	0.82%	11.83%	2.76%
1 מארק פיני	0.58	0.61	0.58	0.61	0.58	0.61	0.5904	0.5988	0.5887	0.5971	0.5908	0.5990	0.5937	0.95%	1.63%	14.95%	5.62%
1 דולר קנדי	2.14	2.24	2.14	2.24	2.15	2.25	2.1796	2.2104	2.1758	2.2066	2.1855	2.2159	2.1962	-0.07%	-0.66%	-2.29%	-10.21%
1 דולר אוסטרלי	2.16	2.25	2.14	2.30	2.15	2.28	2.2129	2.2442	2.2127	2.2439	2.2130	2.2438	2.2295	-0.60%	-1.33%	10.20%	1.26%
1 ראנד דרא"פ	0.63	0.79	0.60	0.85	0.67	0.86	0.8386	0.8504	0.8380	0.8499	0.8404	0.8521	0.8446	-0.18%	1.42%	-3.88%	-11.68%
10 פרנק בלגי	0.93	0.97	0.92	0.98	0.93	0.98	0.9423	0.9556	0.9409	0.9542	0.9441	0.9572	0.9491	0.26%	1.62%	14.81%	5.50%
10 שילינג אוסטרי	2.71	2.84	2.72	2.84	2.75	2.88	2.7630	2.8020	2.7620	2.8010	2.7687	2.8072	2.7830	0.38%	1.89%	13.69%	4.47%
1000 לירטה איטלקית	1.86	1.97	1.87	1.99	1.89	1.98	1.9037	1.9306	1.9045	1.9315	1.9058	1.9323	1.9165	0.64%	-0.01%	9.82%	0.91%
100 פזטה ספרדית	2.25	2.41	2.30	2.45	2.31	2.42	2.3175	2.3502	2.3209	2.3537	2.3249	2.3572	2.3365	0.34%	0.07%	11.62%	2.57%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.6902	3.7423	3.6886	3.7407	3.7003	3.7518	3.7213	0.35%	1.24%	11.62%	2.57%
1 דינר ירדני	4.24	4.50	4.17	4.45	---	---	---	---	---	---	---	---	4.2554	-0.68%	-0.92%	1.79%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0172	-0.58%	-4.44%	-2.27%	---
1 לירה מצרית	0.86	0.91	0.86	0.92	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9959	-0.33%	0.24%	5.88%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.3480	3.3950	3.3456	3.3929	3.3524	3.3990	3.3719	0.01%	-0.15%	5.91%	-2.69%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 19.8.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6449	1.5412	0.9842	1.2955	5.2929	1.7301	1.5747	3.1799
1 לירה שטרלינג	1.5506	---	2.3897	1.5261	2.0088	8.2069	2.6826	2.4417	4.9306
1 מארק גרמני	0.6488	0.4185	---	0.6386	0.8406	3.4342	1.1226	1.0218	2.0632
100 ין יפני	1.0160	0.6552	1.5659	---	1.3162	5.3776	1.7578	1.5999	3.2307
1 פרנק שווייצרי	0.7719	0.4978	1.1897	0.7597	---	4.0856	1.3355	1.2155	2.4545
1 פרנק צרפתי	0.1889	0.1218	0.2912	0.1860	0.2448	---	0.3269	0.2975	0.6008
1 גילדן הולנדי	0.5780	0.3728	0.8908	0.5689	0.7488	3.0593	---	0.9102	1.8380
1000 לירטה איטלקי	0.6350	0.4095	0.9787	0.6250	0.8227	3.3611	1.0987	---	2.0193
10 פרנק בלגי	0.3145	0.2028	0.4847	0.3095	0.4074	1.6645	0.5441	0.4952	---

עכשיו כל לילה לניו יורק
עם בואינג 747-400
תל-אביב - 03-5917211
השמים בהחלט
EL AL אל על
CARGO מטענים

הודעות בעניין תכנון ובנייה

מרחב תכנון מקומי "שומרון"
נמסרת בזאת הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה ע"ש אגבל ברים על חלקה 3 בגוש 10629 (מגרשים 5, 8, 10) באור עקיבא שבאישורה יש משום הקלה לענין גובה מבנה: מוצע 16.20 מ' במקום 8.0 מ' המותר עפ"י תכנית ש/510. התנגדות מנומקת בכתב, אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950)
דוד לוין
יו"ר הועדה המקומית השומרון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי הגליל המרכזי
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הקרואה: "תכנית מספר ג/6762", 37/89 המהווה שינוי לתכניות הבאות: מתאר מס' ג/997 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: ג'ולס עיקרי הוראות התכנית: לקבוע הנחיות ותנאים לפתוח ולבניה של יעוד שטחים בתחום הישוב. להגדיל את אחוזי הבניה ומס' הקומות. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3980 תשנ"ב עמוד 2380 בתאריך 05/03/92. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית צפון וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגליל המרכזי וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
אפרים קריצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

עירית פתח-תקוה הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת
הודעה על-פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6714 חלקה 189 ברחוב הלוי יוסף מספר 12 ת.ב. 2968 לפי תוכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' בו מותר להקים בנין מגורים בן 4 קומות על קומה מפולשת וחדרים על הגג, 110% + 75 מ"ר. מרווח אחורי 6 מ'. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם הבלטת מרפסות לתוך המרווח האחורי. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
גיורא לב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

עירית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807
הודעה על-פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: כי שושנה ומיכאל לאשר תוספת בניה בקומת המסד ובקומת הקרקע, בחוף חוף תקוה 16 בגוש 11200 חלקה 118. הבקשה כרוכה במתן הקלות הבאות: 1. עודף שטח בניה מעל למותר. 2. תוספת קומה עקב ניצול מסד הבנין. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בכ' 1540/55/17 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ויום ד' 11.30-08.00 17.00-15.00 המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
ד"ר י. חס
מהנדס העיר

עירית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מס' 04-356807
הודעה על-פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: י. שטראוס בע"מ לאשר הקמת בנין מגורים בן 6 יחידות דיור ברח' טרית 55 בגוש 11189 חלקה 38 (מגרש 2055). הבקשה כרוכה במתן ההקלות הבאות: 1. עודף שטח בניה מעל למותר. 2. בליטות פינתיות למרווחים צדדיים. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין, שמספרו בכ' 00/94/751 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' ויום ד' 11.30-08.00 17.00-15.00 המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
ד"ר י. חס
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" מגדל עמק, בקשה להקלה בתיק מס' 86/94 מגוש ע"י: ראאשד מסעוד מישוב ריינה גוש 17524 חלקה 57 מהות הקלה הקלה בקו בנה צידי + אחורי. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 20/5 מגדל עמק תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
ג'אק לאררו
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, גוש 6155 חלקה 396 רחוב כצנלסון 4/2 תיק בנין מספר 587 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים בקשה ליתן היתר להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומה מסחרית, עם מרתף חניה תת-קרקעי המשתרע עד גבולות המגרש כהקלה, עם הקלה באחוזי בניה 6% + 5% עבור מעלית. הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה, יכול לעיין בבקשה הנמצאת במינהל ההנדסה רח' שינקין 2 גבעתיים. במידה שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה גבעתיים, רח' שינקין 2 את התנגדותו המנומקת, עם ציון כתובתו המדויקת ומס' הטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור הועדה הנ"ל.
תאריך: 3.8.1994
חיים ברזל
מ"מ ראש העיר ויו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה גבעתיים

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 (להלן החוק) ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה לשימוש חורג בגוש 7654 חלקה 294 רח' החרושת 54 מבקשים שימוש חורג למעבדה ואיסוף לתקופה של שלושים בבנין תעשיה ומלאכה קיים הנמצא בקומת קרקע באיזור תעשיה רעננה כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל כל הרואה עצמו נפגע משימוש חורג זה, רשאי להגיש התנגדותו להתרת שימוש חורג תוך שבועיים מתאריך פרסום הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.
זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

מרחב תכנון מקומי "שומרון"
נמסרת בזאת הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה ע"ש אגבל ברים על חלקה 3 בגוש 10629 (מגרשים 5, 9, 10) באור עקיבא שבאישורה יש משום הקלה לענין גובה מבנה: מוצע 16.20 מ' במקום 8.0 מ' המותר עפ"י תכנית ש/510. התנגדות מנומקת בכתב, אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950)
דוד לוין
יו"ר הועדה המקומית השומרון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי בקעת בית שאן
הודעה בדבר אשור תכנית [illegible] שנוי תכנית מפורטת [illegible] הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הקרואה: "תכנית מספר ג/6773 המהווה שינוי לתכנית מפורטת ג/3638 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: [illegible] גוש 22918 חלק 2, 5, 14. גוש 22928 חלק 2. עיקרי הוראות התכנית: [illegible] הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4035 התשנ"ב עמוד 4409 בתאריך 20/08/92. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית צפון [illegible] במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה בקעת בית שאן וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
אפרים קריצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה
תאריך 28.07.94
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965 [illegible] בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible] בקשה למתן אישור [illegible] חלקה 32 גוש [illegible] [illegible] ממשרד [illegible] של 5 שלבים. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר [illegible] רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה [illegible] התנגדות המנומקת [illegible] כתובתו [illegible] תוך 14 [illegible] מיום פרסום הודעה זו [illegible] הועדה הנ"ל [illegible]
נחמיה להב
ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

עירית עפולה" הועדה המקומית לתכנון ובניה הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
בתוקף הסמכות הנתונה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה (להלן:הועדה), לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ובהתאם לתכנית מיתאר ג/6113 (להלן:התכנית), שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים 4190 התשנ"ד עמ' 2081 נמסרת בזה הודעה כי הקרקע המתוארת בתוספת דרושה לעירית עפולה להלוטין לצרכי ציבור, וכי הועדה מוכנה לשאת ולתת בדבר רכישת הקרקע האמורה. כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כלשהן בקרקע האמורה ורוצה לקבל פיצויים על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, הודעה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו בקרקע האמורה, בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכללו את פרטי הרישום אם ישנו בפנקסי רישום המקרקעין והודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף. כן נמסרת בזה הודעה, כי הועדה מתכוונת לקנות מיד חזקה בקרקע האמורה, מפני שהיא דרושה באופן דחוף לצרכי ציבור שלמענם עומדים לרכשה, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק בקרקע האמורה ימסור מיד את החזקה וזכות השימוש בה.
תוספת
גוש 16701 חלקים מחלקות 2, 4, 5, 23-21, 25, 26, 34-32. גוש 16661 חלקים מחלקות 45 כמסומן בתכנית המאושרת. העתק התכנית מופקד במשרדי הועדה, רח' יהושע 47 עפולה. וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בו בשעות העבודה הרגילות.
כ"ז תמוז תשנ"ד (6 ביולי 1994)
צדוק נאני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עפולה

עירית עפולה" הועדה המקומית לתכנון ובניה הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
בתוקף הסמכות הנתונה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה (להלן:הועדה), לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ובהתאם לתכנית מיתאר ג/4515 (להלן:התכנית), שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים 4154 התשנ"ד עמ' 280 נמסרת בזה הודעה כי הקרקע המתוארת בתוספת דרושה לעירית עפולה להלוטין לצרכי ציבור, וכי הועדה מוכנה לשאת ולתת בדבר רכישת הקרקע האמורה. כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כלשהן בקרקע האמורה ורוצה לקבל פיצויים על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, הודעה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו בקרקע האמורה, בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכללו את פרטי הרישום אם ישנו בפנקסי רישום המקרקעין והודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף. כן נמסרת בזה הודעה, כי הועדה מתכוונת לקנות מיד חזקה בקרקע האמורה, מפני שהיא דרושה באופן דחוף לצרכי ציבור שלמענם עומדים לרכשה, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק בקרקע האמורה ימסור מיד את החזקה וזכות השימוש בה.
תוספת
גוש 16862 חלקה 30 כמסומן בתכנית המאושרת העתק התכנית מופקד במשרדי הועדה, רח' יהושע 47 עפולה. וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בו בשעות העבודה הרגילות.
כ"ז תמוז תשנ"ד (6 ביולי 1994)
צדוק נאני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עפולה

עירית עפולה" הועדה המקומית לתכנון ובניה הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
בתוקף הסמכות הנתונה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה (להלן:הועדה), לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ובהתאם לתכנית מיתאר ג/6046 (להלן:התכנית), שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים 4070 התשנ"ג עמ' 868 נמסרת בזה הודעה כי הקרקע המתוארת בתוספת דרושה לעירית עפולה להלוטין לצרכי ציבור, וכי הועדה מוכנה לשאת ולתת בדבר רכישת הקרקע האמורה. כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כלשהן בקרקע האמורה ורוצה לקבל פיצויים על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, הודעה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו בקרקע האמורה, בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכללו את פרטי הרישום אם ישנו בפנקסי רישום המקרקעין והודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף. כן נמסרת בזה הודעה, כי הועדה מתכוונת לקנות מיד חזקה בקרקע האמורה, מפני שהיא דרושה באופן דחוף לצרכי ציבור שלמענם עומדים לרכשה, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק בקרקע האמורה ימסור מיד את החזקה וזכות השימוש בה.
תוספת
גוש 16727 חלקים מחלקות 87-86, 93 גוש 16728 חלקים מחלקות 50-30, 53 כמסומן בתכנית המאושרת העתק התכנית מופקד במשרדי הועדה, רח' יהושע 47 עפולה. וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בו בשעות העבודה הרגילות.
כ"ז תמוז תשנ"ד (6 ביולי 1994)
צדוק נאני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עפולה

עירית עפולה" הועדה המקומית לתכנון ובניה הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
בתוקף הסמכות הנתונה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה (להלן:הועדה), לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ובהתאם לתכנית מפורטת [illegible] (להלן:התכנית), שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים 4126 התשנ"ג עמ' 3524 נמסרת בזה הודעה כי הקרקע המתוארת בתוספת דרושה לעירית עפולה להלוטין לצרכי ציבור, וכי הועדה מוכנה לשאת ולתת בדבר רכישת הקרקע האמורה. כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כלשהן בקרקע האמורה ורוצה לקבל פיצויים על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, הודעה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו בקרקע האמורה, בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכללו את פרטי הרישום אם ישנו בפנקסי רישום המקרקעין והודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף. כן נמסרת בזה הודעה, כי הועדה מתכוונת לקנות מיד חזקה בקרקע האמורה, מפני שהיא דרושה באופן דחוף לצרכי ציבור שלמענם עומדים לרכשה, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק בקרקע האמורה ימסור מיד את החזקה וזכות השימוש בה.
תוספת
[illegible] 16728 חלקים מחלקות 34-32, 52. גוש 16729 חלקים מחלקות 14, 13, [illegible] בתכנית המאושרת. העתק התכנית מופקד במשרדי הועדה, רח' יהושע 47 עפולה. וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בו בשעות העבודה הרגילות.
כ"ז תמוז תשנ"ד (6 ביולי 1994)
צדוק נאני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עפולה

עירית עפולה" הועדה המקומית לתכנון ובניה הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
בתוקף הסמכות הנתונה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה (להלן:הועדה), לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ובהתאם לתכנית מפורטת [illegible] (להלן:התכנית), שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים 3980 [illegible] נמסרת בזה הודעה כי הקרקע המתוארת בתוספת דרושה לעירית עפולה להלוטין לצרכי ציבור, וכי הועדה מוכנה לשאת ולתת בדבר רכישת הקרקע האמורה. כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כלשהן בקרקע האמורה ורוצה לקבל פיצויים על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, הודעה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו בקרקע האמורה, בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכללו את פרטי הרישום אם ישנו בפנקסי רישום המקרקעין והודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף. כן נמסרת בזה הודעה, כי הועדה מתכוונת לקנות מיד חזקה בקרקע האמורה, מפני שהיא דרושה באופן דחוף לצרכי ציבור שלמענם עומדים לרכשה, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק בקרקע האמורה ימסור מיד את החזקה וזכות השימוש בה.
תוספת
[illegible] חלקה 7 כמסומן בתכנית המאושרת העתק התכנית מופקד [illegible] 47 עפולה. וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בו בשעות [illegible]
[illegible] (8 באוגוסט 1994)
צדוק נאני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עפולה

בעולם

בקצרה

עולמי. העלייה במחירים של חומרי הגלם בשנה האחרונה תימשך תקופה קצרה יותר מאשר בשנות ה-70. כך עולה מדו"ח של הבנק העולמי. בתוך שנה עלו מחירי הקפה פי 3, של האורז יותר מכפליים ומחירי הכותנה והנחושת עלו ב-50%, בקירוב. מדד המחירים שקבע הבנק העולמי ל-33 מוצרים, למעט אנרגיה, עלה ב-16.7% ברבעון השני ב-94', לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בין דצמבר '93 ליוני '94 עלה המדד הזה ב-18.8%. באותה התקופה עלו מחירי הנפט העולמי ב-29.8%. מגמה זו הגיונית, לאחר האטה בשנות ה-80. מגמת העלייה הנוכחית תהיה קצרה, להערכת הבנק העולמי, אולם עוד עשויה להירשם עלייה חדה במחירים של חומרי גלם מסוימים, כמו כותנה.

רוסיה. הוקם קונסורציום של חברות נפט רוסיות, במטרה להפיק נפט עיראקי. העיתון "אליזיאת" מוסר כי ההסכם ששוויו כ-2.5 מיליארד דולר, נחתם בבגדד ביולי. לפי ההסכם, חובותיה של רוסיה ייפרעו באמצעות יצוא הנפט העיראקי ותוצריו. הפרויקט המשותף מחייב בניית חברה רוסית-עיראקית לפיתוח שדות אלקרנה המערבית ולשיפוץ בתי-הזיקוק העיראקיים, שליחות ציוד הדיש לשדה באלרומילה הצפונית, חפירת בארות עמוקות באזורים אחרים והנחת צינורות נפט. העיראקים ביקשו מרוסיה לפעול להסרת האמברגו הבינלאומי שהוטל על הסחר עם עיראק.

אופ"ק. חברות אופ"ק מקפידות על מכסות ההפקה שנקבעו להן, הודיע שר האנרגיה של אינדונזיה. תפוקת הנפט של אופ"ק עד השבוע השני של אוגוסט היתה 300,000 חביות מתחת למכסה הכוללת של 24.52 מיליון חביות ליום. כתוצאה מהקפדה על המכסות השתררה יציבות במחירי הנפט בשוק העולמי.

בלארוס. בלארוס, לשעבר רפובליקה בבריה"מ, הודיעה אתמול על רפורמה במטבע שלה וביטול אפס אחד ממנו, על מנת להתאים אותו למצב שנוצר מאז הוכנס לשימוש המטבע העצמאי ב-'92 ברפובליקה המונה 10 מיליון תושבים. המטבע החדש ירד בערכו כתוצאה מן הסחרור האינפלציוני במדינה החדשה, השוכנת בין רוסיה ובין פולין, והוא נסחר בשבוע שעבר ברובל בשער של 14 לרובל ו-28,000 לדולר.

גופטה עברה מרווח להפסד

מאת אבי בליזובסקי

חברת גופטה, הפועלת בתחום מחוללי היישומים ובסיסי נתונים מקומיים, פרסמה בשבוע שעבר את תוצאות הפעילות הרבעונית שלה: הפסד של 11.5 מיליון דולר, לעומת רווח של 892 אלף דולר בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד שנצבר היה גדול מכל סך הרווחים שצברה בחמש השנים האחרונות והמצטברת הכנסותיה ב-1994. המכירות קטנו מ-13.5 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד ל-10.3 מיליון דולר השנה.

הסיבה להפסדים — הוצאות שיווק, פרסום ומכירות גבוהות מאוד, עיכוב בשחרור מוצרים חדשים, פשיטת רגל של מפיץ גדול, עלויות מו"פ יקרות ומכירות חלשות במוצרית מהמתוכן. כעת מנהלת החברה מו"מ למיזוג עם ענק התוכנה אורקל.

אומנג' גופטה, מייסד ונשיא גופטה, פרש בטריקת דלת מאורקל לפני כעשר שנים, ומאז נמנעה גופטה מכל מגע עם אורקל. בנוסף חוששים שהרווח בשיחות המיזוג תביא את גופטה לאורקל כפרי בשל בגלל צניחת מחיר המניה.

בין שאורקל תשתלט על גופטה ובין שיהיה מיזוג מסודר, נשארת השאלה מי ימכור את מוצרי גופטה בארץ. כיום משווקת ג'ון בריס את מוצרי אורקל ואילו קר נתנל משווקת את מוצרי גופטה.

סייביס צמחה ב-64%

מאת אבי בליזובסקי

חברת סייביס מקליפורניה רשמה ברבעון השני גידול של 64% במכירות התוכנה, שהסתכמו ב-158 מיליון דולר בהשוואה ל-98 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי באותה תקופה גדל בשיעור של 72% ועומד ברבעון השוטף על 16 מיליון ד'.

בחצי השנה שחלפה הסתכמו מכירות החברה ב-296 מיליון דולר. הרווח הנקי באותה תקופה גדל ב-78% והגיע ל-72 מיליון דולר.

נשיא החברה, מרק הופמן, אומר כי הגידול מציב את החברה כמובילה בענף מסדי הנתונים במערכות שרת/לקוח ופתרונות עסקיים מתקדמים. הופמן ציין, כי מחצית מההכנסות נבעו מלקוחות חדשים.

בארה"ב גדלו המכירות ב-83%, באירופה גדלו ההכנסות ב-53% ובשאר העולם — בשיעור של 213%.

בין מוצרי סייביס, תחום הדיבור המשותף מרובה המחשבים, מערכות אינטרמדיה לשירותי מידע ובידור אינטראקטיווי, וכלי פיתוח לבניית שירותים לווידאו לפי דרישה ולטלוויזיה אינטראקטיבית בכבלים.

"עסקת העשור בתחום התוכנה": חיל האוויר הבריטי רכש פרויקט תחזוקה ב-638 מיליון דולר

מאת אבי בליזובסקי

חיל האוויר הבריטי ויבם בחרו במסד הנתונים CA-INGRES לפרויקט התחזוקה הממוחשב הגדול ביותר בצבאות מערב אירופה, המכונה LITS (Logistic Information Technology Strategy).

שווי העסקה שנחתמה עם בית התוכנה קומפיוטר אסושיאטס, 638 מיליון ד', בתוח התקשרות ל-10 שנים. מומחים בענף אומרים כי זו העסקה הגדולה ביותר בעשור האחרון. הפרויקט, שיקשר בין היתר אחר שעות טיסה, מלאי ותחזוקה ומעקב טיפולים שוטפים, יקשר בין 30,000 משתמשים ב-15 אלף תחנות ב-120 אתרים באירופה. למערכת קריטית כזאת אסור ליפול אפילו פעם אחת, אומר אלק מקבאנס, האחראי מטעם יבם על פיתוח המערכת.

צרעות יילחמו במזיקי תירס

האשינגטון (יוסי"א). חוקרים מאוניברסיטת קורנל באיטקה הברית גילו כי צרעות טפיליות זעירות משמידות ביעילות את הביצים של אחד המזיקים לתירס באירופה, וכי שימוש בהן מביא לתירס מתוק יותר, הן זה שמיועד למאכל אדם והן זה של בעלי חיים. הזן המקורי של הצרעה המועילה לחקלאים הובא מסין. המדענים האמריקאים שיפרו את הזן הסיני לצורך מלחמה במזיקי תירס במערב.

בונים מחדש את דיגיטל

רוברט פלמר מדיגיטל אקוויפמנט נוקט צעדים נועזים להציל את מה שהיתה חברת המחשבים השנייה בגודלה בעולם. השאלה הנשאלת היא: האם צעדים אלה נועזים מספיק?

Forbes

הרה-ארגון הגדול שעליו הכריז נשיא דיגיטל, רוברט פלמר, ב-14 ביולי לא עשה הרבה להערכת החברה בוול סטריט. המניה נמכרת מתחת ל-20 דולר. במחיר זה שווי השוק של מעצמת הטכנולוגיה לשעבר, כולל חובותיה, עומד על 3.7 מיליארד דולר. סכום זה אינו אפילו רבע ממכירותיה השנתיות של דיגיטל ופחות מפי 3 מן הסכומים שמשקיעה החברה מדי שנה במחקר ופיתוח.

פלמר הקצה 1.2 מיליארד דולר, מרביתם לתשלום פיצויי פיטורים, כדי לצמצם את מספר העובדים ב-20,000 נוספים, ל-65,000. ההקצאה הזאת, מחיקות קודמות והפסד תפעולי הביאו את ההפסד הפיסקלי ל-1994 ל-2.2 מיליארד דולר, או 15.80 דולר למניה.

חסל הניהול הביזנטיני

פלמר חיסל את "ניהול המטריצה" הביזנטיני שהיה חביב כל כך על המייסד והיו"ר המודח של החברה, קנת אולסן, והחליף אותו בהיררכיה קונבנציונלית. הוא עתיד להעביר לסיטונאים את 7,000 לקוחותיה הקטנים ביותר של דיגיטל, שממוצע הרכישות השנתי שלהם אינו עולה על 500,000 דולר, ולהגביל את המגע הישיר ל-1,000 לקוחות גדולים בלבד.

המשבר והעתוד בדיגיטל בשל 3 החלטות גורליות שקיבל המייסד, אולסן. עד שלא נעשה מאוחר מדי בז אולסן למחשבים אישיים, לארכיטקטורה פתוחה המאפשרת ללקוחות חירות גדולה יותר בהרכבת מערכות גדולות ולרשתות מקומיות, וצמצם את ההוראות למחשב. בסופו של דבר ייצרה דיגיטל שבב RISC רב עוצמה (אלפא), אבל זמן יקר עבר הלך לאיבוד.

האם מאמציו של פלמר לצמצם את החברה מספיקים כדי להחזיר לה יכולת קיום ורווחיות? ברור שוול סטריט אינו שבע, אבל ייתכן שוול סטריט טועה. להלן השקפתו של מבקר בעל ידע רב על החברה, ותגובתו של פלמר.

הלקוחות רוצים לדעת מהי אסטרטגיית החברה.

ריצ'רד ביוקאנן הוא אנליסט בחברת הייעוץ פורסטר ריסרץ' ממסצ'וסטס. לפני שהצטרף לפורסטר עבד ביוקאנן, 41, במשך 5 שנים כאסטרטג בדיגיטל, בסוף כהונתו של אולסן ובתחילת כהונתו של פלמר. לדבריו, הוא נותן סיכוי של 35% בלבד לדיגיטל לשרוד.

האם פלמר קיצץ מספיק עמוק? ביוקאנן חושב ש-65,000 הוא המספר הנכון של עובדים אם דיגיטל תשמור על כל פעילותה הנוכחית. אבל מתעוררת השאלה אם עליה למכור את רוב הפעילות הזאת.

"הארגון מחדש אינו עונה על השאלה: מה הם עסקיה של דיגיטל. מה שליחותה. דיגיטל לא מבינה שחיוני באותה המידה להעביר לעגף החזון והגם נקי ובהיר של האסטרטגיה שלה כפי שחשוב להסכים עליהם בתוך החברה ואחר ליישם אותם.

"הבעיה של דיגיטל היא שזאת חברה משולבת אנכית. אני הייתי מעביר אותה לדגם של חברות אחזקות. דיגיטל צריכה להפריד את קווי העסקים שלה".

הדימוי של ביוקאנן לגבי דיגיטל אחרי הרה-ארגון הוא של חברה שבה קווים עסקים כמו מיקרו-מעבדים יקבלו את החירות לקנות מכל מקור שהם רוצים ולמכור לכל לקוח שהם רוצים. כמו האסטרטגיה של ג'ון אייקרס ביבם לפני שסולק מן החברה.

לדברי ביוקאנן זה אמנם נשמע כמו האסטרטגיה של אייקרס, אבל אין פירוש הדבר שזה לא נכון. "למרבה האירוניה דיגיטל היתה מודעת לצורך לביזור זמן רב יותר מיבם, אבל לא היתה מסוגלת לבצע תוכנית לשם כך. את דגם חברות האחזקות היו צריכים לאמץ כבר לפני שנתיים".

לרדת מן התוכנה

לביוקאנן יש דעות ברורות לגבי העסקים שדיגיטל צריכה לצאת מהם. לדבריו תוכנה צריכה להיות אחד מהם (הכנסות משוערות, 950 מיליון דולר). "דיגיטל מעולם לא התמקדה בתוכנה ותמיד ראתה בה כלי שימושי למכירת חומרה. אולסן מעולם לא החליט להתחרות במיקרוסופט או בנובל. דיגיטל יכולה לקבל עכשיו כסף טוב תמורת מחלקת התוכנה שלה".

מה בדבר מחלקת הייעוץ ומיזוג מערכות? ביוקאנן: "למכור. לקוחות אינם רוצים ביועץ הבא עם דעה קדומה לטובת מוכר מסוים".

ועסקי המיקרו-מעבדים?

"נפח הוא הכל בעסקי השבבים. לאלפא אין נפח, והיא עלולה בקלות למות כתוצאה מכך. הדרך היחידה להגדיל את הנפח היא להפוך את אלפא לחברה נפרדת, או לפחות למחלקה עצמאית ביותר. או תוכל המחלקה למכור שבבים למתחריה של דיגיטל בעסקי ייצור המחשבים, כמו קומפאק והיולט-פקארד".

"אם פלמר מאמין באמת שאלפא היא זו שתציל או תמית את החברה, עליו להציב את אנשיו הטובים ביותר לתכנן אסטרטגיה. בסופו של דבר אלפא היא רק מעבד נוסף. דיגיטל צריכה לבנות בריתות מסביב לאלפא כפי שמוטורולה עשתה עם פאוארפיסי.

"פלמר עצמו הוא אבי האלפא. זה מסכם את בעיותיה של דיגיטל. במשך מרבית ההיסטוריה של החברה היו מנהליה הבכירים ביד תר מהנדסים שעסקו רק באספקטים הטכניים. אבל מחשבים שוב אינם ענף המונע על ידי טכנולוגיה. לכן פלמר צריך להביא אנשים, בעיקר אנשי שיווק, מחוץ לענף המסוגלים לחשוב מחוץ למסגרת של דיגיטל".

לקוחותינו אינם מטומטמים

"לפרק את דיגיטל? היא כבר פורקה מספיק", אומר רוברט פלמר, 53, מנהל הייצור לשעבר המנהל כבר 21 חודש את החברה כולה. בלי להביא בחשבון את 20,000 המפוטרים החדשים, הוא פיטר כבר עד היום 26,000 עובדים, סגר שטח ייצור של 130,000 מ"ר, מכר את עסקי אחסנת הדיסקים של החברה תמורת 400 מיליון דולר ופיקח על הכנסתו לשוק של אלפא, שיש הסוברים שהוא המיקרו-מעבד המהיר בעולם.

למרות דברי הביקורת, לפלמר אין ספקות באשר לשליחותה של דיגיטל: "הערך המוסף שלנו ללקוחות הוא ליישם ולהעמיד פלטפורמות מתוחכמות ברשתות ויישומים בסביבות הטרוגניות". כלומר, הוא אומר שלדיגיטל יש מספיק ניסיון בחיבור מחשבים, הן שלה והן אלה שמייצרות המתחרות. אם הלקוחות רוצים במערכת "פתוחה" שתורכב מחלקים המיוצרים בידי יצרנים שונים, דיגיטל תרכיב ותפעיל אותה.

האם על דיגיטל למכור או להפוך ליחידה נפרדת את מחלקת הייעוץ שלה, כדי להסיר כל חשד להעדפת ציוד של דיגיטל? שטויות, אומר פלמר. הלקוחות אינם מטומטמים. הם באים למחלקת הייעוץ של דיגיטל בדיוק בשל מיומנותה בשימוש בטכנולוגיות של החברה ושילובן עם אלו של יצרנים אחרים.

באשר לשבב אלפא, התקווה הטכנית הגדולה של החברה, פלמר אינו חושב כמו ביוקאנן לגבי נפח המכירות. מכל מקום, אין לו תוכניות למכירת המפעל המייצר את השבב. הוא מציין שדיגיטל כבר הציעה את השבב לכל החברות, אף שמתחרות כמו קומפאק והיולט-פקארד אינן משתמשות בו בינתיים.

אין מערערים על הצלחה

"אילו דיגיטל היתה רווחית, איש לא היה שואל איך תכננו לעשות את אלפא מעבד בעל נפח מכירות גבוה", הוא מציין. "איש אינו שואל את היולט-פקארד איך יעשו את PA RISC למעבד בעל נפח גבוה".

מוסיף פלמר: "למרות לחצים פנימיים אני הפכתי את מחלקת המחשבים האישיים למחלקה נפרדת בעלת אחריות משלה. עשיתי את אותו הדבר כאשר הייתי אחראי על המוליכים למחצה, ועמדנו בדרישות התקציב שלנו.

"עכשיו אנחנו עתידים לעשות את אותו הדבר עם העסקים הנרכיים של החברה, עסקי המערכות".

איתך או בלעדיך

אפשר להתעלם מוושינגטון. וול סטריט כבר מבצע רפורמה בשירותי הבריאות

Newsweek

תזכורת לקונגרס: המהפכה בשירותי הבריאות התחילה בלעדיכם. האם אתם רוצים להשפיע על האנשים ברחוב הראשי, יהיה עליכם לרדוף כדי להשיג את וול סטריט.

בתוקף של השתלטויות המזכיר את שנות ה-80 המטורפות, ממהר ענף הטיפול בבריאות ששוויו טריליון דולר להתמזג, להתארגן או לגדול בכל צורה אחרת. המטרה: עוד כמה שאפשר יותר עוצמה בשוק. ובעוד חברות ביטוח, בתי חולים ויצרני תרופות עושים עסקות בקצב גובר והולך מאז אמצע שנות ה-80, הזרם הפך באחרונה לשיטפון.

ביוני הודיעו חברות הביטוח טרבלרס ומט לייף שהן מתאחדות. ביולי הודיעה יצרנית התרופות אלי לילי שתרכוש את PSC, היחידה של מקסון המטפלת בהוצאות הבריאות של מעסיקים גדולים. ובשבוע שעבר הודיעה אמריקן הום פרודקטס, המייצרת גם היא תרופות, על הצעת השתלטות עוינת בסך 8.5 מיליארד דולר על אמריקן סיאנאמיד, יצרנית של אנטיביוטיקה וחיסונים לילדים.

התוצאה: פחות חברות, ואלה שנותרו גדולות יותר, וחלוקה מחדש משמעותית של העוצמה. הרופאים מחזיקים בפחות, למשל, למנהלי חברות ביטוח יש יותר עוצמה. האם אלה חדשות טובות או רעות?

זהו מקרה קלאסי שבו התשובה תלויה בנקודת ההשקפה שלך. כמה עסקות פופולריות יותר מאחרות, אבל משקיעים מלקקים את שפתיהם בשל הגברת היעילות וחלק השוק. ומומחים רבים מאמינים שמערכות גדולות יותר יקצצו בעלויות ויפנו כספי רב יותר בכיוון הנכון, כמו תרופות חדשניות באמת או רפואה מונעת.

כמובן, למרעננים במעבדה המשמעות של "יעילות" עלולה להיות צם בלתי פוסק של אנשי כספים, ולבית חולים קטן המשמעות של "חלק שוק" היא תחרות עם מרכז רפואי גדול. הספקים אומרים שאיכות הטיפול בבתי החולים תסבול כאשר החברות יתמקדו בתוצאות הכספיות. "כל סיבת הקיום עוברת משירות לקהילה לעשיית כסף", אומרת ד"ר לינדה קלבר, מנהלת באגודת הרופאים האמריקנית.

קלבר ואחרים חוששים בעיקר שבתי חולים ללא מטרת רווח, או בתי חולים ליהודיים יירכשו על ידי רשתות שבבעלותם של משקיעים. אבל אפילו בשביל בתי חולים ותיקים הפועלים לשם רווחים יש סיבה לדאגה. כאשר חברות נעשות גדולות יותר, אומרים המבקרים, ההחלטות מתקבלות בידי מנהלים המרוחקים מן החולה ולעתים קרובות גם ללא רקע ברפואה.

וושינגטון אינה מתעלמת מן הפוטנציאל לאוליגופול, מונופול — או פשוט שימוש לרעה בעוצמה. בעוד רכישתה של מרק את מפיצת התרופות מדקו עברה בשנה שעברה בקלות, בודקת ביתר ספירה הרשות הפדרלית לסחר, המטפלת בהגבלים עסקיים, את המיזוגים החדשים כמו זה של אלי לילי עם PCS. מאז ינואר 1993 ביטלה הרשות 6 מיזוגים של בתי חולים, כמו זה בפואבלו, קולורדו, שבו היו מתמזגים שני בתי החולים בעיר.

אבל מגמת האיחוד אינה ניתנת לעצירה. בעוד 10 שנים, חוזה קייאן מאן מג'מיני קונסלטינג, ייתכן כשו או ייסגרו 50% מחברות התרופות. סקר של חברת ייעוץ אחרת מרמז שיותר מ-80% מבתי החולים יהיו חלק מרשתות גדולות בעוד 5 שנים, לעומת 43% היום.

בינתיים מתחילים להיטשטש הקווים המסורתיים המפרידים בין ענפים שונים. הנגרר ביותר הוא צעדן של חברות ביטוח לתת טיפול בריאות, ולא רק לממן אותו. אבל עוד מעט יהיה זה משונה לדבר גם על "חברות תרופות" ולא על "חברות לניהול מחלות".

חברה כמו סקוויב שוב לא תייצר בפשטות את התרופה נגד כולסטרול, התרופה שלה ללחץ דם גבוה. היא תפיץ את התרופה למשתמשים גדולים כמו חברות HMO בעסקת חבילה העשויה לכלול סרט וידיאו לחולה על עמידה במחלה, תוכנית בהנחה להתעמלות באולם התעמלות מקומי ואפילו מוצרי דיאטה מיוחדים שייוצרו בשיתוף פעולה עם חברה כמו היינץ.

זו הצורה שבה האיחודים משפיעים על אלה שיש להם חלק במערכת:

עובדים: עשרות אלפי עובדי טיפול רפואי פוטרו השנה. "זה רק קצה הקרחון", לדברי מאן מג'מיני. כאשר שני בתי חולים מתמזגים, הם אינם זקוקים לשני ראשי מחלקות ילדים. טרבלרס ומט לייף לא יזדקקו לשני מנהלי כספים ראשיים. יותר מ-700 עובדים פוטרו בסן פרנסיסקו מאז המיזוג ב-1991 בין בית החולים לילדים ופסיפיק פרסביטריאן.

התוצאות מרחיקות לכת עוד יותר. המשמעות של פחות בתי חולים בסן פרנסיסקו עשויה להיות קיצוצים במערכות רפואיות של ג'נרל אלקטריק, המייצרת סורקים ממוחשבים ומכשירים אחרים. כאשר כל השקעתיים יתמזגו, עשויות להיות הרבה משרות חדשות, כמספר המשרות שאבדו. אם יהיו פחות משרות לפקידות קבלה במשרדים קטנים של רופאים, יהיו יותר משרות למפתחי תוכנה שיצטרכו לחשב איך לעבד השבתניות של HMO. אבל ההבדלים ברורים: פקידת הקבלה מווירג'יניה לא תוכל לתפוס את מקומה של המתכנתת בעמק הסיליקון בקליפורניה.

רופאים: כאשר הרפואה המרסית נעשית יקרה יותר ויותר, נעשים הרופאים שכירים של חברות HMO ורשתות. הרופאים גם מפסידים חלק משכרם, כאשר הכסף הגדול ברפואה הולך אל המנהלים. ההתאחדות הרפואית של קליפורניה, המותחת ביקורת על הדרך בה מקצות מערכות אחרות את הכספים שלהן, משכה תשומת לב במחקר שביצעה באחרונה לשכרם של מנהלים בכירים כמו דניאל קרולי, מנכ"ל פאונדיישן הלת, מפעילת HMO בקליפורניה. בשנה שעברה הרוויח קרולי 4.3 מיליון דולר בשכר ומענקים.

חולים: אם האיחודים יפעלו כשורה, צריך הפיקוח על העלויות להוריד את המחירים לכל דבר, מגלולות סאגאמט ועד לניתוח מוח. וגם הגישה לטיפול משתנה, לדברי ג'ון גלאודמן, מנהל בחברת הביטוח אתנה. כאשר חברות ביטוח מנהלות את ה-HMO, למשל, הן עשויות להקדיש יותר מחשבה לטיפול מונע מכפי שעושים רופאים. החולה, לטענתו, יהיה במצב של דבר בריא יותר, ובזול יותר.

אבל ארגונים גדולים יכולים ליצור בעיות חדשות. בימים עברו, אומר ד"ר יוג'ין אנגרוד מקבוצת סאטר מדיקל בסקרמנטו, קליפורניה, אם היתה לו בעיה עם המעבדה, הוא היה פשוט מטלפן למנהל המעבדה. "עכשיו אני חייב לעבור דרך מנהל המשרד שלי, העשוי להעלות את הנושא בפני הנשיא, שידווח עליו לדירקטוריון, שיעביר את התלונה בצינור הפיקוד", הוא אומר.

משקיעים: כמה עסקות פופולריות יותר מאחרות. מחיר המניה של אלי לילי ירד בחדות עם היוודע החדשות שהיא תשלם 4 מיליארד דולר תמורת PCS. בשנה מאז ביצעה מרק עסקה דומה, עלתה הפרמיה על מניות טיפול רפואי.

"אנשים נמצאים במצב של טירוף גבוה, חוששים מכל צל", ולעתים קרובות הם מחטיפים עסקות בין אם הן הגיוניות ובין אם לאו, אומר פיל פרידריך, יועץ בחברת קפנר-טרגו. אבל אפילו טעויות אחדות לא יעצרו את הרכבת. עידן המונולית הרפואי הגיע אלינו.

ארבעה ימים הם חמישה

שבוע עבודה קצר עושה את כולם לא מרוצים

Newsweek

כאשר פולקסוואגן הנהיגה בשנה שעברה שבוע עבודה של 4 ימים, התקבל הדבר בברכה כפתרון רב דמיון לאבטלה הכרונית ולעלויות העבודה הגבוהות של אירופה. כאשר עמד ענק המכוניות הגרמני בפני הפסדים כבדים הציעה ההנהלה לקצץ את שבוע העבודה, בתמורה לקיצוץ של 20% בשכר. האלטרנטיבה היתה פיטורי 30,000 מתוך 106,000 עובדיה של פולקסוואגן בגרמניה.

עכשיו תוהים עובדים רבים אם לא קיבלו עסקה גרועה. מה, הם רוצים לדעת, כל כך יצירתי בשבוע עבודה קצר שעדיין נמשך 5 ימים? שכן, קשה לקיים את שבוע העבודה של 4 ימים כאשר אירופה נמצאת בהתאוששות קלה. הביקוש בכל העולם למכוניות של פולקסוואגן עלה בצורה דרמאטית ברבעון השני של '94. כמה מפעלים של החברה הגיבו על עליית הביקוש בלי להאריך את שעות העבודה. אבל הביקוש החזק במיוחד למשאיות ולחלפים של פולקסוואגן, המיוצרים בהאנובר, קאסל ולפסבורג, ובמפעלים אלה עובדים הפועלים 35-40 שעות בשבוע, בשכר של 28.8 שעות בלבד.

"יש לנו שוב שבוע עבודה של כמעט 5 ימים. יש לנו פחות כסף, אבל אנחנו עובדים עדיין 5 ימים בשבוע", קובלים הפועלים. פולקסוואגן, העומדת בעלויות עבודה גבוהות יותר מאלו של כל יצרנית אחרת של מכוניות בעולם, חשבה שתחסוך עד 1.6 מיליארד מארק בשנה מן המעבר לשבוע עבודה של 4 ימים. החברה אינה ששה לשלם תמורת השעות הנוספות ומפצה את העובדים בחופשות ארוכות יותר (חוקי העבודה של גרמניה מעניקים למעסיקים את האפשרות הזאת).

בקאסל, שם מייצרים 17,000 עובדים הלוכי הילוך, הציעו מנהלי המפעל סידור עבודה שלפיו יעבדו לעת עתה העובדים 40 שעות בשבוע ויקבלו שבוע חופשה לכל שלושה שבועות של עבודה.

גרדה ליבנר, 64, העובדת במרכזה לחיתוך מתכות במפעל בהאנובר, אומרת שהעובדים אינם נמשכים במיוחד להצעתה של פולקסוואגן לזמן חופשי רב יותר, משום שיש להם כבר מספיק חופשות. מה שהם רוצים זה יותר כסף. האיגודים המקצועיים של פולקסוואגן, המשתפים איתה פעולה בדרך כלל, התעקשו בהאנובר, המפעל העסוק ביותר של החברה. כאן עובדים הפועלים כל כך הרבה שעות יותר מכפי שמוסכם בחוזה העבודה שלהם, שהחברה הסכימה לדרישת האיגוד המקצועי לשלם לעובדיה בהאנובר שכר רגיל תמורת עד 35 שעות עבודה, ועוד 20%-40% כשעות נוספות. בקאסל עומדת החברה בפני דרישות האיגוד להסכם דומה, וממשיכה להציע חופשות נוספות לפועלים העובדים 40 שעות בשבוע. קרוב לוודאי שהנושא יגיע לכלל רתיחה כאשר תסתיים עונת החופשות של החברה.

עבר שבוע / דפי פרסיץ

עולה הריבית, יורד הדולר

מי שציפה כי העלאת שערי הריבית הדולרית תסעד את הדולר התאכזב. בועז וינרבה: לקראת סוף החודש עשוי המטבע האמריקאי למצוא, לפחות זמנית, את מגמת ירידתו

ביום שלישי שעבר יצא המרצע מן השק: הבנק המרכזי בארה"ב ייקר את שער ריבית הניכיון ב-0.5%, מ-3.5% ל-4%. במקביל להעלאה זו, טיפסו שאר ריביות-המפתח במשק, כמו הריבית הבסיסית שגובים בנקים מלקוחות נבחרים, בשיעור דומה.

אף שהיה צפוי, טיהר צעדו של הפדרל ריזרב את האווירה בשווקים: היו שחששו כי יסתפק בהעלאת ריבית פעוטה (0.25%), כפי שנהג בעבר הקרוב. ההעלאה במחצית אחוז רומזת שאינו זוכם העלאות-ריבית נוספות בעתיד הקרוב.

העלאת הריבית הדולרית — החמישית מאז תחילת פברואר — מבטאת את חרדתו של הבנק המרכזי בארה"ב להתלהטות-יתר של המשק, העלולה לצאת מכלל שליטה — אם לא תרוסן באיבה. מוזר באמצעי-מנע, הנועד לרכוא לחצים אינפלציוניים כבושים במשק, שארבע העלאות-הריבית הקודמות לא יכלו להם.

אמצעי-מנע

חרף התייקרות הריבית הדולרית, הוסיף המטבע האמריקאי להישחק. בשוק המסחר בניו יורק ביום שישי, היו שעריו מול המטבעות המובילים 1.5390 מארק (-0.75% בחישוב שבועי), 1.2960 פרנק שווייצי (-0.5%), 98.60 ין (-1.60%) ו-1.5490 מול הליש"ט (-0.2%).

לפי חישוביו המחזוריים של בועז וינרבה, לקראת סוף החודש עשוי הדולר למצוא, לפחות זמנית, את מגמת הירידה המאפיינת את תנודות שעריו בעת האחרונה.

טכנית, מצויה נקודת התמיכה העשויה לסעוד את הדולר בסביבות 1.5150 מארק, וזו שלאחריה — בסביבות 1.48 מארק. הנפילה בשערו של הדולר מסבירה אולי את האמרת שערוקן של המתכות היקרות: הזהב ננעל ב-382.15 דולר לאונקיה (+5.35 דולר), הכסף ב-5.22 דולר לאונקיה (+14 סנט), והפלטינה ב-413.50 דולר לאונקיה (+4 דולר).

לעומת זה, נסחרו המתכות התעשייתיות על מי-מנוחות וחתמו את השבוע ברמות זהות לאלה שבשבוע הקודם.

שוקי הריבית לטווחים ארוכים ובינוניים גילמו מראש את העלאת הריבית הדולרית ותמו את השבוע כמעט בלא שינוי, בהשוואה לשבוע הקודם, כשהתשואה השנתית על איגרות החוב הממשלתיות ל-30 שנה עומדת על 7.49%. לעומת זה, עלתה התשואה על שטרי-אוצר לשלושה חודשים מ-4.49% ל-4.66%.

התשואות על איגרות החוב הארוכות הצקובות במטבעות אירופיים עלו במקצת: זו על איגרות החוב הליש"טית מ-8.63% ל-8.67%, וזו על איגרות החוב המארקית מ-7.20% ל-7.26%.

על בורסות המניות בעולם עבר שבוע רגוע. העליות הבולטות נרשמו במדדי המניות במלזיה (+2.8%), בלונדון (+1.5%) ובפרנקפורט (+1.2%). במרכזים פיננסיים אחרים, בהם טוקיו וניו יורק, הסתכמו הירידות בפחות מ-1%.

נסיגה לנפט, עלייה לתבואות

התמשכותה של השביתה בניגריה, שנכנסה לשבועה השביעי, גרמה ירידות חדות בשערי איגרות החוב הניגריות הנסחרות בשווקים בינלאומיים, אך חדלה לגרום בשערי הנפט העולמי, שהוסיפו במגמת נסיגתם: נפט מסוג ברנט למסירה בספטמבר חתם את השבוע ב-16.35 דולר לחבית (-60 סנט בחישוב שבועי) ונפט מסוג טקסס, אף הוא למסירה בספטמבר, ננעל ב-17.57 דולר לחבית (-47 סנט).

דומה שההשערה שהעלינו בשבוע שעבר, כי שערי התבואות מתייצבים, ברמות נמוכות יחסית, לקראת תיקון כלפי מעלה, הולכת ומתממשת: שער החיטה למסירה בספטמבר טיפס בחישוב שבועי מ-3.4175 ל-3.5350 דולר לבושל, ושער פולי הסויה למסירה בנובמבר מ-5.6175 ל-5.7325 דולר לבושל. גם שערי התירס עלו במקצת.

בשוקי "הרכות", עלה שער הסוכר למסירה באוקטובר מ-11.91 ל-12.18 סנט לליברה. שערי הקקאו והקפה התפתחו בעד בטווחים צרים. שערי הקפה מוסיפים לסגת, זה השבוע הרביעי לעוך, תוך תנודות יומיות חדות (בשני הכיוונים). שער הנעילה של קפה מסוג ערביקה למסירה בספטמבר עמד על 1.79 דולר לליברה, ירידה שבועית בשני סנט.

שער הבקר למסירה באוקטובר הצטמק מ-73.17 ל-71.70 סנט לליברה.

20% אבטלה בפינלנד

בקרב הנתונים שראו אור בשבוע שעבר, נציין:

● בפינלנד: הגיעה האבטלה ליותר מ-20% מכוח העבודה, ועלה התוצר התעשייתי ב-12%. שיעור האינפלציה השנתי עומד על 1.6%

● בריטניה: לצד ירידה בשיעור האבטלה ועלייה בשיעור הצמיחה, שיעור האינפלציה השנתי (2.3%) והוא הנמוך שנרשם ב-27 השנים האחרונות.

● בארה"ב הסתכם גירעון הסחר ביולי ב-9.37 מיליארד דולר, מהם 5.52 מיליארד דולר במאזן הסחר עם יפאן. התחלות הבנייה תפסו ב-4.7%.

תעל

תעשיית עץ לבוד קבוצת משמרות בע"מ

הודעה על אסיפה כללית נדחית שלא מן המניין של בעלי מניות ב' של החברה

ניתנת בזה הודעה כי באסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי מניות ב' של החברה בנות "2 (שני) ש"ח ע"נ, שהתקיימה ביום ו', 19.8.1994 - לא נמצא מנין חוקי, ונדחתה ליום ו', 26.8.1994 בשעה: 10.45 במשרדה הרשום של החברה במפעל בקיבוץ משמרות ע"י פרדס-חנה.

באסיפה נדחית אי יהוו שני חברים נוכחים, בין בעצמם ובין ע"י שליח והזכאים לחיות נוכחים בה, מנין חוקי.

על סדר היום:

לאשר בהחלטה רגילה, הצעה פרטית במסגרתה יוקצו למנכ"ל החברה מר זאב פרנקל; 1,453 מניות רגילות "ב" בנות 2 ש"ח ע.נ. כ"א, בתמורה ל-25% ממחירן בבורסה בסיום יום המסחר של 13.7.1994.

תנאי ההצעה ונימוקיה מפורסמים במודעות החברה בעיתונות ובהודעת החברה לבעלי המניות, לפי תקנות ניירות ערך (הקצאת ניירות ערך בחברה רשומה שהוצעו שלא לציבור), התשנ"ב 1992-.

תשומת לב החברים מופנית לתקנות ההתאגדות של החברה בדבר החלטות לאסיפה הכללית ולתקנה 92 בדבר הפקדת כתבי מנוי של שליח לפני כח במשרד הרשום של החברה 48 שעות לפני מועד האסיפה.

הערה:
נוסח המלא של ההחלטה שתובא לאישור האסיפה הנ"ל ניתן לעיון במשרדי החברה בשעות העבודה המקובלות.

משמרות, 19.8.1994.

תעל - תעשיות עץ לבוד
קבוצת משמרות בע"מ

הודעה לציבור

של להק-ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

להלן לוח זמנים להעברת הוראות בקרנות נאמנות של להק-ניהול קרנות נאמנות בע"מ במהלך יום א' 21.8.1994 בלבד:

שם הקרן		מועד אחרון להעברת הוראות בכל סכום	מועד אחרון להעברת הודעות עד 30,000 ש"ח
תור	שלב מ.ר.צ.	10:15	
	שלב משתנים	15:00	
דוכיפת		13:00	
חוחית		13:00	14:00
תיירות		13:30	
שקנאי		12:00	14:00
אגמית, אנפה, אנקור, סלעית, שגשוג, זמיר		15:00	
יסעור, שחף, עפרוני, סנונית, שלדג, צופית		11:30	13:00

מנהל הקרן: להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

נאמנים: בנק המזרחי המאוחד בע"מ
חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

למשקיעים בקרנות אילנות דיסקונט

בעקבות הודעת הבורסה על דחיית מועדי המסחר בניירות ערך בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, ביום א' ה-21.8.94, יחול באותו יום שינוי מקביל במועד האחרון להגשת בקשות לרכישות ופדיונות בקרנות הנאמנות של "אילנות דיסקונט" כדלקמן:

אילנות כר"מ - עד השעה 11:00.
אילנות שחקים, אילנות דקל - עד השעה 14:00.
אילנות דובדבן - עד השעה 14:00.
אילנות מעו"ף - עד השעה 15:00.
כל יתר קרנות הנאמנות של אילנות דיסקונט - עד השעה 12:00.

מנהל הקרן: אילנות דיסקונט חברה לניהול קרנות נאמנות של דיסקונט בע"מ.

נאמנים: חברת נאמנות של בנק הפועלים בע"מ.
בנק דיסקונט לישראל בע"מ.
בנק לאומי לישראל בע"מ.
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ.

התוצאות מובילות לאילנות
קרנות נאמנות אילנות דיסקונט

אין לראות במודעה זו הזמנה לרכישת יחידות.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

צרכנות

עורכת לאה פורת

הישראלי החסכוני

חור בכיס / אברהם טל

לפני שבועיים כתבתי בטור זה על ישראלים הגודשים את צלחותיהם במזנוני מלונות מעבר לכושר קיבולם, וגונבים חפצים מחדרים. בעקבות זה סיפרה לי עובדת בבית הבראה על הניסיון שלה עם מבריאים וקרוביהם הבאים לבקרם. הסיפורים אינם עוסקים בבעיות הרות עולם, אבל יש בהם כדי להאיר היבטים בהתנהגותו של הישראלי כצרכן של שירותי ציבור.

המדובר בבית הבראה ייעודי השייך לאחד ממוסדות הציבור. המבריאים מתאכסנים במקום תחת השגחה רפואית. התוכנית מבוססת על מחזוריות שבועית וכוללת טיפול רפואי משקם והרצאות. הוצאות האירוח מתחלקות בין המבריא (המשלם את חלקו במזומן בקופת מלון הנותנת את שירותי המלונאות לבית ההבראה), לבין קופת החולים של המבריא.

במוסד זה, שהוא מבוקש מאוד, נהוג לשכן שני מבריאים בחדר. רוב המבריאים מקבלים את הדין, אבל יש אח"מים ואח"מים-בעיני-עצמם, הסבורים שמגיע להם חדר פרטי. יש שהם מארגנים טלפונים למנהל בית ההבראה מאנשים הקרובים למוסד, כהקדמה להגעתם. מספרת לי העובדת: "אני אומרת לאיש כזה שלצערי אין חדרים ליחידים. הוא מתעקש: 'את יודעת מי אני? אני מנהל של ...ומכיר את...'. אני מסבירה לו שאם הוא יקבל חדר לבד, מישהו אחר יישאר בחוץ, ואנחנו מוסד שהמבריאים מחכים בתור כדי לבוא אליו. זה לא עושה רושם על אף אחד, גם לא על אנשים שלפי מעמדם הציבורי היו צריכים להתרשם מטענה כזאת".

מאחר שגם מוסד זה, כמו אחרים מסוגו, אינו משופע בעודף כסף, נקבעו כמה כללים להפעלתו. לדוגמה: כל מבריא זכאי לארוחות צהריים כמספר ימי שהותו במוסד. אם הוא מגיע לפני צהרי היום ויוזמן לארוחת צהריים, לא יהיה זכאי לארוחת צהריים ביום עזיבתו אלא אם ישלם בעדה בקופת המלון. מחיר הארוחה סביר: 30 שקלים.

העניין הזה מוסבר למבריאים מיד עם בואם, אבל חלק מהם מתקשים לתפסו. יש חשים מרומים – בעיקר אלה שמתעכבים משום מה, ועוזבים את בית ההבראה רק אחרי הצהריים. שוב ושוב צריך להסביר למבריאים שלא מקמצים על ארוחה, אלא שכך בנוי התחשיב.

לא פעם קורה שקרוב משפחה אומר לעובדת בית ההבראה: "לאשתי (או בעלי) אין תיאבון, היא לא תאכל היום ארוחת צהריים: איכפת לך שאני אוכל את הארוחה שלה?" לך תבדוק אם אשתו אכלה או לא אכלה.

בלובי הקטן של המוסד יש פינת שתייה ולידה סלסלת פירות, וגם שלט מאיר עיניים: "למבריאים בלבד". יש אורחים ששלט זה לא עושה עליהם שום רושם. כאשר באים לבקר את המבריא שלושה, ארבעה או יותר אורחים, המלאי עלול להתחסל תוך זמן קצר.

הנסיונות להניא את האורחים מלצרוך את מה שמיועד למבריאים גורמים אי נעימויות לשני הצדדים. מדגימה העובדת: "בשבוע שעבר באה אשה – לפי לבושה בהחלט ממעמד הכנסות בינוניות ומעלה – עם בנה הקטן, לבקר את אימה המבריאה. היא נטלה את סלסלת הפירות, והניחה אותה על ברכי הילד. 'תאכל חמודי'. שאלתי אותה אם לא קראה את השלט. 'לא ידעתי שאסור, אני מוכנה לשלם בשביל זה'. אמרתי לה שאנחנו לא מוכרים את הפירות, אלא מספקים למבריאים. תשובתה: 'אמא שלי לא אכלה היום פירות חוץ מזה, אתמול הבאתי לה שני אפרסקים, כי אתמול לא היו אפרסקים בצלחות. אז אני מחזירה לעצמי היום'. אחרי הצגה חלפה על פני עם סלסלת הפירות המרוקנת למחצה, שמה אותה במקום ואמרה: 'הנה החזרתי לך את העגבים'. אני אוהבת לעבוד עם קהל, אבל לפעמים נשבר לי מהישראלים".

"אני מוכן לשלם – זה בדרך כלל הפתרון שמוצעים לנו במקרים כאלה (וגם כאשר מישהו מתעקש על חדר פרטי). לרוב הם יודעים היטב שאנחנו לא אמורים ולא יכולים לקבל כסף, אבל נדמה להם שעשו את שלהם בהציעם לנו כסף, ושיצאו מהעניין בכבוד".

שאלתי אותה אם גונבים. "לא גונבים חפצים של מבריאים או של פרסונל. אבל יש פשיטות מסתוריות על המקרר שבו אנו מחזיקים מעט גבינות, ריבות וכו' למקרה שמבריאים יהיו רעבים בערב. וכמובן – נייר טואלט. עובדות הניקיון חייבות להשאיר יום יום שני גלילי נייר טואלט בשירותים הצמודים לכל חדר. מפעם לפעם נעלמים שני הגלילים. אפילו השלשול הצריף ביותר לא יכול להסביר תצרוכת כזאת של נייר טואלט."

"יחד עם זה", היא נזכרת, "היתה גניבה אחת מרגיזה בזמן האחרון: ספר המבריאים שלנו נעלם.

מבריאים רבים רשמו בו מלים טובות על הטיפול והיחס שקיבלו אצלנו. לפני כשבועיים נעלם הספר, כאילו האדמה בלעה אותו. לא יודעים מי מעוניין בזה, אבל יש לכולנו חשד משותף: שלקחה אותו מבריאה מסויימת, שאותה היו איראלו התנגשויות בדיוק על רקע הדברים שסיפרתי לך. יתכן שכך היא רצתה להתנקם בנו".

אדוני דוקטור פרופסור

ועוד בענייני מוסדות בריאות. בשבוע שעבר הזמנתי למכון מסוים לצורך בדיקה. מסרתי לפקידה שישבה מאחורי דוכן הקבלה את ההפנייה. לאחר שעיינה בנייר והחלה למלא טופס, הרימה את עיניה ושאלה:

– מה שם האבא שלך אברהם?

הנה לך מוסד שבו שוררת אווירה חברית, בלי מחיצות, אמרתי לעצמי.

החלטתי לנצל את הזמן שנותר עד לבדיקה כדי להגיד שלום למנהל המכון, ידיד ותיק שלא ידע על בואי. הלכתי ללשכתו, ושם פגשה בי פקידה.

– אפשר לעזור לך?

– כן. אני מחפש את דוקטור X.

– אתה מתכוון: את פרופסור X. פרופסור X כבר הלך.

קל היה להבין, מהנוסח ומהנימה, שחטאתי חטא כבד. נזכרתי שאין זו הפעם הראשונה שאני עושה שטות כזאת. אמנם, "פרופסור" בניגוד ל"דוקטור" הוא תפקיד, ולא תואר (ולכן איננו מבקש אף פעם בטלפון את "אינספקטור יוסי בר-ציונר"), אבל בעינו, אם מכירים פרופסור כאילו הוא רק דוקטור, זה נחשב זלזול. "שלא תחזור על השטות הזאת, אברם" אמרתי לעצמי.

מי מפחד מסקרי השוואת מחירים?

מסקר שערך ל"הארץ" מכון "מדגם – ייעוץ ומחקר" עולה ש-40% מהאוכלוסייה נוהגים לקרוא סקרי השוואת מחירים, 31% בלבד מושפעים מהם בבחירת מקום הקנייה, ורק 38% מייחסים להם אמינות

לפחות פעמיים בשנה, לפני ראש השנה ולפני פסח, מפרסמים ארגוני הצרכנים וחלק מהעיתונים סקרי מחירים ברשתות השיווק. עם הפרסום לומד הציבור לדעת באיזה רשת אפשר לרכוש סל מוצרים מסוים (שהקשר בינו לבין "סל" אופייני ומייצג, מקרי בלבד) בכך וכך שקלים פחות. בדרך כלל מדובר בהפרשים של אחוזים מעטים בין הסל היקר ביותר לסל הזול ביותר.

במשך השנים הפך העניין לחלק מנהוגי השיווק של "לפני החגים", והאגדה מספרת שמנהלי הרשתות מתמלאים חיל ורעדה לקראת הפרסום, שמא הרשת שלהם לא תצא הכי זולה. יש כנראה יותר מגרעין של אמת באגדה הזאת, מפני שהמנהלים יוצאים מתוך הנחה שהרשת היוצאת ראשונה במרוץ הזה, תגיע גם למקום הראשון בפדיון.

אני אישית מעולם לא הצלחתי להפיק תועלת ממשית מהסקרים, מפני שתמיד ראיתי לפני סל מעות של מוצרים שבחלק גדול מהם איני נוהגת להשתמש. לעומת זאת, חסרו בסקרים מוצרים שאני מרבה להשתמש בהם. הסיבה להרכב המוזר של הסל נובעת מכך שכדי שלא יאשימו את הסוקרים בהשוואה לא מקצועית, הם עושים את השוואת המחירים לגבי מוצרים זהים לחלוטין: אותו יצרן, אותו משקל (או נפח) וכמובן אותו מוצר.

הסיכוי למצוא מוצרים זהים בכל הרשתות יורד ככל שמספר הרשתות הנסקרות גבוה יותר מצד אחד, וככל שמתווספים לשוק מוצרים חדשים מאוד, מצד אחר. בדרך כלל, בוחרים 60–70 מוצרים ומתחילים לנפות את אלה שאי אפשר למצוא בכל הרשתות. כך נשארים עם שליש עד מחצית מהרשימה המקורית. בגלל חוסר הזהות כבר קרה שנסקרו סלים שלא כללו מצות ויינות לפסח, או דבש ובונבוניירות לראש השנה. יש גם נטייה להימנע מהשוואת מחירי ירקות ופירות, שהרי קשה מאוד להשוות ביניהם.

מאחר ולא כל הצרכנים נותנים דעתם על פרטים אלה, הייתי תמיד סקרנית לדעת עד כמה מתעניינים הצרכנים בסקרים אלה ובאיזו מידה הם משפיעים על החלטתם באיזה רשת לערוך את הקניות. פנינו לחברת הסקרים "מדגם – יעוץ ומחקר בע"מ", בהנהלת ד"ר יצחק דיין ועמנואל גואטה, וביקשנו מהם לערוך סקר בנושא זה בקרב מדגם מייצג.

סוקרי החברה פנו ל-602 נשאלים בראיונות טלפוניים, כשהמרואיין הוא ראש המשפחה (אב או אם המשפחה) או בוגר הגר בגפו.

למרואיינים הוצגו כמה שאלות עם אפשרות לבחור באחת מכמה תשובות. השאלות היו: האם אתה נוהג לקרוא את הסקרים המשווים מחירים בין רשתות השיווק? האם סקרים אלו משפיעים על החלטתך באיזו רשת לערוך את הקניות? באיזו מידה הסקרים האלה אמינים? באיזו מידה מתאים סל המוצרים הנבדק לסל המוצרים שלך?

אם המרואיין השיב שאינו קורא את הסקרים או שאינם משפיעים על מקום הקנייה שלו הוא התבקש להסביר מדוע.

הנה ממצאי הסקר העיקריים:

40% מהאוכלוסייה נוהגים לקרוא בקביעות את סקרי המחירים בעוד ש-37% אינם נוהגים לקרוא אותם בכלל ו-23% קוראים אותם לפעמים; 31% בלבד מהמרואיינים השיבו שסקרי המחירים משפיעים (במידה רבה או רבה מאוד) על החלטתם באיזו רשת לקנות, בעוד ש-48% מהמרואיינים השיבו שאינם מושפעים כלל מהסקרים ו-21% השיבו כי הסקרים משפיעים עליהם במידה בינונית (מבין אלה שקוראים בקביעות את הסקרים, 56% השיבו שהם מושפעים מהם במידה רבה או רבה מאוד).

יש מתאם גבוה בין שיעור האנשים המושפעים מהסקר לבין האמון שהם מייחסים לו: 38% מהמרואיינים (לעומת 31% מושפעים) מייחסים לסקרים אלה אמינות גבוהה או גבוהה מאוד, 37% מייחסים להם אמינות בינונית ו-25% – אמינות נמוכה.

על השאלה האם הסל הנבדק מתאים להם, השיבו רק רבע שהסל מתאים להם (במידה רבה או רבה מאוד) לעומת שליש מהנשאלים שטענו כי הסל אינו מתאים להם, ו-40% השיבו שהוא מתאים במידה בינונית.

מבין אלה שהשיבו כי אינם נוהגים לקרוא את הסקר הצהירו 58% שהסיבה העיקרית לכך היא אי התעניינות בנושא, 14% נימקו זאת בחוסר אמינות הסקרים, 8% השיבו שהמחיר אינו כה חשוב והשאר אמרו שלא נתקלו בסקרים אלה. כסיבה עיקרית לאי התחשבות בסקרי המחירים צוין הרגל לערוך קניות ברשת מסוימת.

ממצאי הסקר הם בבחינת חצי כוס מלאה או ריקה, שכן קרוב לשליש מכלל הלקוחות מושפעים מהם, ויותר משליש מייחסים להם אמינות. סביר להניח שבעיני בעלי העסקים שליש מהלקוחות הוא "פלח" שוק שראוי להתחשב בו. אבל כצרכנים, נראים סקרי המחירים חסרי חשיבות מפני שרוב הציבור אינו קורא אותם, אינו מושפע מהם ואינו מייחס להם אמינות.

לאה פורת

על פי סקר של חברת "מדגם – ייעוץ ומחקר בע"מ" בהנהלת ד"ר יצחק דיין ועמנואל גואטה

איור: דפנה דרוקר, תצלום ארכיון

החזר מקדמה רק למקדימים

האוניברסיטאות החליטו לפצות את עצמן על אובדן שליש מדמי הרישום שעליהן להחזיר לחלק מהסטודנטים באמצעות שינוי נוהלי החזר המקדמות, שפורסם בצנעה ועמד בניגוד לכתוב בחוברת ההרשמה. בשבוע שעבר חזרו בהן

מאת הילה קומם

אלמלא החליטה מ"ל (השם המלא שמור במערכת) לבטל בתחילת החודש את הרשמתה לאוניברסיטה העברית בירושלים, לא היתה יודעת על ניסיון המחטף של האוניברסיטאות – שינוי נוהלי החזר דמי הקדימה, שהיה משאיר בידי מוסדות מכובדים אלה עשרות ואולי מאות אלפי שקלים של סטודנטים שהחליטו לבטל את הרשמתם במשך חודש אוגוסט.

השינוי הזה אף לא הובא לידיעת הנרשמים ופורסם בצנעה בעיתונים, בניגוד לפרסום הנרחב בכלי התקשורת שניתן להחזר החלקי של דמי הרישום (מי שנרשם ושילם דמי רישום ליותר ממוסד אחד ולא התקבל לאחד מהם, או החליט לבטל את הרישום, יקבל שליש מדמי הרישום בחזרה).

מ"ל, שנרשמה לפני כמה חודשים לאוניברסיטה העברית לקראת שנת הלימודים תשנ"ה, בחרה בלימודי משפטים בעדיפות ראשונה ובלימודים דו-חוגיים של פסיכולוגיה וקומוניקציה בעדיפות שנייה. בחודש יוני קיבלה תשובה מהאוניברסיטה כי התקבלה ללימודים בחוגים פסיכולוגיה וקומוניקציה, ואילו בחוג למשפטים היא נמצאת ברשימת המתנה.

לתשובה צורף שובר תשלום על סך 1,640 שקל – מקדמה על חשבון שכר הלימוד, שאותה היה עליה לשלם תוך כמה ימים. במכתב המצורף נאמר שתשלום המקדמה יבטיח לה מקום במחלקות פסיכולוגיה וקומוניקציה, אבל אם תתקבל ללימודי משפטים, ייזקף סכום זה אוטומטית לזכותה בחוג למשפטים.

בחוברת ההרשמה שהיתה ברשותה, בפרק נוהלי ביטול ההרשמה ותנאי קבלת החזר המקדמה, נאמר שהמבטל את הרשמתו עד 15.8.94 יזכה במלוא סכום מקדמת המימוש ששילם, המבטל את הרשמתו בין 16.8.94 ל-15.9.94 יזכה במחצית המקדמה ששילם. בהסתמכה על נוהלים אלה, שילמה מ"ל את המקדמה וקיוותה שעד 15 באוגוסט תקבל תשובה לגבי הרשמתה למשפטים, ותוכל איפוא – במקרה של תשובה שלילית והחלטה לבטל את ההרשמה – לקבל את דמי הקדימה בחזרה.

בתחילת אוגוסט קיבלה תשובה שלילית, והחליטה לא ללמוד פסיכולוגיה וקומוניקציה, אלא ללמוד משפטים במכללה פרטית. היא שלחה טופס ביטול הרשמה לאוניברסיטה וחיכתה להחזר המקדמה. בעבור כמה ימים קיבלה הודעה מהאוניברסיטה שתחזור לה מחצית המקדמה בלבד. על תמיהתה השיבו לה, כי נוהלי החזרת המקדמות שונו וכדי לקבל את המקדמה במלואה היה עליה להודיע על ביטול ההרשמה לפני 1 באוגוסט.

דובר ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה), עידו עטיה, אישר את דבר השינוי בנהלים ואף העביר למערכת את הודעת השינוי, שפורסמה בצנעה בשלושה עיתונים יומיים בסוף חודש יולי, כלומר, סמוך מאוד למועד שאחריו כבר אי אפשר לקבל בחזרה את מלוא המקדמה. על פי הודעת ור"ה, סטודנט ששילם מקדמת שכר לימוד והודיע על רצונו לבטל מועמדות עד 1 באוגוסט 1994, יקבל החזר מלא של המקדמה; אם הודיע עד 15 באוגוסט 1994, יקבל החזר של מחצית המקדמה; ואם הודיע על ביטול המועמדות אחרי ה-15, לא יזכה בהחזר כלשהו של המקדמה. החלטה זו נוגעת לסטודנטים האוניברסיטה העברית, מכון ויצמן, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בר אילן, אוניברסיטת חיפה ואוניברסיטת בן גוריון.

מהנוהל ששונה עולה שהאוניברסיטאות החליטו לפצות את עצמן על אובדן שליש מדמי הרישום – שעליהן להחזיר לחלק מהסטודנטים, שמבטלים את הרישום – באמצעות דמי המקדמות. חשבון פשוט מלמד, שבהשארת מחצית המקדמה (820 שקלים) ברשותו יכול המוסד להרוויח פי חמישה וחצי לערך מן ההפסד שבהחזרת דמי רישום חלקיים (150 שקלים מתוך 450 שקלים).

החלטת ור"ה לא רק מנוגדת להמלצות ועדת קוברסקי (ועדה ציבורית שאחד מנושאיה העיקריים היה גובה שכר הלימוד בשנים 92–96), היא גם מנוגדת לחובת ההודעה לנוגעים בדבר – הנרשמים לא קיבלו הודעות לבתיהם על השינוי בנהלים. עולה גם חשד של הידברות בין המוסדות האקדמיים, שפוגעת בצרכני מוסדות אלה.

בתגובה על פנייתנו לאוניברסיטה העברית השיבה לנו עוזרת הדוברת, מרגלית ברנס: "בעקבות בקשת שר החינוך מור"ה לפני כחצי שנה להחזיר חלק מדמי הרישום לסטודנטים שנרשמו ליותר ממוסד אחד, סוכם כי שינוי זה יחייב גם שינוי במועדים שבהם מחזירות האוניברסיטאות את מקדמת המימוש (תשלום ראשון) לסטודנטים המודיעים על כוונתיהם שלא ללמוד באותו מוסד. הנושא אושר בכללותו על ידי ור"ה והאוניברסיטאות, תוך תיאום עם התאחדות הסטודנטים, וזכה בברכת שר החינוך. באחרונה נוכחה האוניברסיטה העברית בירושלים כי השינוי במועדי החזרת מקדמת המימוש יצר בעיה אצל הנרשמים, למרות שהוא פורסם בעיתונות. לאחר שיקול דעת החליטה האוניברסיטה העברית, ביום ראשון 14 באוגוסט, להיצמד לתאריכים שפורסמו במדריך לנרשם. אותה החלטה התקבלה גם באוניברסיטת תל אביב. מנכ"ל האוניברסיטה העברית, משה ויגדור, עידכן בנדון את שמואל שיפמן, מנכ"ל ור"ה, וביקש ממנו להעביר את החלטתנו לשאר האוניברסיטאות".

לאחר הודעת האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת תל אביב, נראה שגם שאר המוסדות הכפופים לור"ה יבטלו את הנהלים החדשים, וזו עוד הוכחה שיש בכוחן של תלונות לבטל גזירות שהציבור אינו מוכן לעמוד בהן. עם זאת, יש מקום לדון במשמעות המשפטית של ניסיון האוניברסיטאות לשנות את נוהלי החזרת המקדמה.

ד"ר יורם טורבוביץ, הממונה על ההגבלים העסקיים במשרד המסחר והתעשייה, מסכים שבגלל המונופול שיש לאוניברסיטאות בתחום ההשכלה הגבוהה, הן עלולות להחליט החלטות המרעות בציבור הנרשמים, בלי שלאזרחים תהיה האפשרות להתגונן. במה שנוגע להסדר החדש שגובש בין האוניברסיטאות להתאחדות הסטודנטים, הוא אינו מכיר אותו ואינו יכול לקבוע אם זהו הסדר כובל (העלול למנוע או להפחית את התחרות העסקית בין האוניברסיטאות). עוד אמר טורבוביץ, כי קרטל בין אוניברסיטאות היא אכן עניין שיכול להגיע לערכאות. כדוגמה הביא תביעה שנוהלה בארצות הברית נגד האוניברסיטאות המובילות (Ivy League) בגין קביעת קריטריונים אחידים לתמיכה כספית בסטודנטים. התיק נסגר לאחר שהושגה פשרה.

תלונה

נא לפנות למכס

ש"ס מרמת גן מקבל מעת לעת חבילות בדואר אוויר. החבילות מכילות ספרים, רכיבי מחשב, דיסקטים ודיסקים אופטיים. כיוון שמוצרים אלה חייבים במס קנייה, מכס ומע"מ, הם מעוכבים על ידי המכס לצורך בדיקה והערכה (חלק מהמוצרים אלה פטורים מעתה ממס קנייה ומכס, אך הבעיה נמשכת). כשמגיעה חבילה עבורו, מקבל ש"ס הודעה מרשות הדואר בה הוא מתבקש לסור למחסנה של המכס בדואר חבילות, ולהביא עמו את המסמכים הדרושים.

ש"ס מתגורר ברמת גן, והוא מוזמן לקבל את החבילה בדואר חבילות בדרך ההגנה בתל אביב, שם נמצא גם משרד המכס. ההזמנה הזו מקוממת אותו בכל פעם מחדש, שכן היא מכריחה אותו למרחק גדול מביתו, מסיחה אותו מעבודתו וגורמת לבזבוז זמן. הוא אינו מבין מדוע אי אפשר להעביר את החבילה לדואר שליד ביתו, עם החשבון לתשלום. הוא עצמו, כתב לנו, פיתח שיטה לא רשמית לטיפול יעיל בבעיה: הוא שולח פקס לדואר חבילות בדרך ההגנה, ומבקש להעביר את החבילה לסניף הדואר שליד ביתו.

ש"ס טוען כי בעיכוב צרורות הדואר בגין מכס יש גם בעיה ולזול בנוהלי דואר בינלאומיים. עבור משלוח הצהרות בדואר אוויר משלמים לפי תעריפים גבוהים, כדי שיגיעו במהירות ליעדם. אולם, התהליך של העברת הצרורות לסניף הדואר שבקרבת ביתו מעכב מאוד את החבילות – משך העיכוב בין 11 ל-16 יום. לדעתו, אין סיבה שבגלל המכס יתעכבו החבילות למשך יותר מ-24 שעות.

העברנו את התלונה הן לשירות הדואר והן לאגף המכס ומע"מ. מטעם רשות הדואר השיב הרצל רבינוביץ, מנהל אגף התפעול. לדבריו, הבעיות שהעלה המתלונן מוכרות לרשות הדואר שעושה מאמצים, בשיתוף עם המכס, כדי להקל על הלקוחות המקבלים חבילות מחו"ל. בהתייחס לשיטה בה פועל המתלונן, אמר רבינוביץ כי זו אכן אינה מעוגנת בנוהלים ומכל מקום, היא גורמת לעיכוב במשך ההעברה. לדבריו, יזמה רשות הדואר סדרה של פעולות כדי להקל על שחרור החבילות.

במכס היו זקוקים לתזכורת מאתנו, ובסופו של דבר הגיעה התשובה גם מהם, חתומה על ידי ניקה פלדמן, מתאם ארצי באגף המכס ומע"מ. על פי נוהלו, חבילות וצרורות של, הם יבוא אישי, מעביר המכס לסניף הדואר הקרוב למען, בתנאי שההצהרה המצורפת לחבילה ברורה, וניתן להבין כי אין מדובר בחבילה מסחרית. לגבי התלונות הספציפיות שהעלה ש"ס, ביקש נציג המכס פרטים לגבותם, כדי למסור את תשובתו. הפרטים שביקש נשלחו לו לפני כמה חודשים, אך עד היום לא קיבל תשובה. משיחה עם ש"ס התברר כי העיכובים נמשכים.

ניסיתי לברר אצל דוברת המכס, עדית לבינזון, האם הנוהלים המיועדים בדבר הודעת מסי קניה המתפרסמים שמקבל ש"ס, יפתרו את בעייתו. תשובתה היתה כי השינויים בנוהלים יקלו על הנטל הכספי, אולם באשר שכל הפריטים חייבים במע"מ, אין בשורות בפיה באשר למשך ההעברה.

חכמי תבל

מאת אלעזרה שפי

"אשתי הראשונה רצתה לראות את אנטונלה, ואני רציתי מנצ'סטר יונייטד, לא הלך. אשתי השנייה רצתה לראות אמ.טי.וי ואני רציתי אורביאיי, לא הלך. לאשתי השלישית קניתי ממיר שני". כך משתף יעקב בקריסרא את צופי חברת הכבלים "תבל" בעיותיו המשפחתיות בתשדיר פרסומת של רשת הכבלים.

ואנחנו, שמשפחה מרובת ממירים הננו, חשבנו שלנו אין בעיות. עד שצפינו בתשדיר הפרסום הזה, משום שהתברר לנו כי אנחנו פראיירים: אנחנו שילמנו עבור כל אחד משלושת הממירים 240 שקלים, וחשבון פשוט מראה ששילמנו 720 שקלים, ואילו "אשתו הראשונה", הרואה אנטונלה, שילמה רק 120 שקל כפיקדון בעבור הממיר, ואם יזמין עוד שניים ויהיו לו שלושה ממירים, כמו שיש לנו, ישלם 360 שקל. למה זה מגיע לנו, חשבנו, האם כי אנחנו לא רואים אנטונלה?

התקשרנו לתבל ושוחחנו עם יפית, אורנית, טלי ונערות נוספות, הסברנו שכלקוחות ותיקים אנו מרגישים מקופחים. הרי בסך הכל מדובר בפיקדון ואם תבל סומכת על מנויים חדשים שיטפלו כיאות בממירים שלה ודורשת דמי פיקדון של 120 שקלים בלבד, מדוע אנו צריכים להפקיד בידי החברה 240 שקלים, כלומר כפול. כל הדיונים לא עזרו לנו. אמרנו לטלי, יפית, אורנית וחברותיה: בואו נעשה את זה יפה. נודיע שאנו מתנתקים מהכבלים, נחזיר את הממירים, נקבל בחזרה 720 שקלים (בניכוי 10% לשנת שימוש) כלומר נקבל בחזרה 648 שקלים, וטכנאי יבוא לביתנו כדי לקחת את הממירים הישנים. אחר כך נתקשר אליכם ונבקש חיבור מחדש, ואז שוב יבוא טכנאי לביתנו כדי להביא אלינו את הממירים החדשים, ונשלם רק 360 שקלים, ועוד בעשרה תשלומים. לא חבל? "אל תדאגו לנו", קיבלנו תשובת מחץ.

ככה? החלטנו לא לדאוג ואכן הודענו על ניתוק. התרגיל התבצע בדיוק כפי שתארנו: הטכנאי הגיע, לקח את הממירים הישנים, חזר מהמכונית עם ממירים חדשים, מילא טופסי החזרה כנדרש וטופסי הרשמה חדשים כנדרש, (נזכרנו, באה גם סוכנת כדי להחתים אותנו על טופס הרשמה חדש, ובוודאי גם זכתה לעמלה עבור כך), הטכנאי החרוץ מילא גם את מספרי הממירים בטופס כנדרש, פירק התקין, ואנחנו רואים את אורביאיי, אמ.טי.וי, מנצ'סטר יונייטד ואנטונלה, כשבכיסנו רווח של 288 שקל.

מבחוץ הם נראים יבשים

חדש

אחרי שהתחילו לייבא לארץ "תחתוני גמילה" של חברת פמפרס, התבשרנו שחברה כביפל החליטה לשווק תחתונים כאלה תחת השם תחתולים, שפותחו במפעל אחזן בברקן. התחתונים עשויים מאותו חומר שממנו עשויים החיתולים החד פעמיים, אך לטענת היצרנים כושר הספיגה שלהם גבוה יותר. לא כל כך ברור מדוע הם נקראים תחתוני גמילה, שהרי ילדים בני 3–4, שכבר אמורים להיגמל מההרגל להרטיב במיטה, מרגישים טוב מאוד עם תחתונים האלה, ואין מה שידרבן אותם להפסיק להשתין בתוך התחתונים, שסופגים את כל השתן ונשארים יבשים בצדם החיצוני. עם זה, תחתונים אלה נוחים להורים בשימוש מחוץ לבית.

מזוג הורים שכבר הספיקו להשתמש בתחתולים קיבלנו תלונה על כך שהחיבור שלהם בצדדים מתפרק בעת ההלבשה, ולכן, אף שהם זולים יותר מאלה של פמפרס, הם יעדיפו להשתמש באלה המיובאים. לתשומת לבם של היצרנים המקומיים.

התחתולים מיוצרים כרגע לילדים וילדות עד משקל 15–16 ק"ג. בשלב הבא ייצרו תחתולים לבעלי משקל רב יותר. המחיר לחבילה של 13 יחידות: 27 שקל.

ארבעה מפתחות בארבעה צבעים

הרעיון לייצר לילדים בני שנתיים עד חמש צעצוע המלמד ביד צד להתאים צבעים וצורות אינו חדש. עם זאת, כל הזמן מגיעים לשוק משחקים חדשים בסוג זה, יותר יפים ויותר משוכללים.

חברת הסביבה יבראל מייבאת באחרונה מכונית בסוג הזה בצי סגרת הסדרה פלייסקול. למכונית מותאמים ארבעה מפתחות בארבעה צבעים שונים ובצורות שונות, שהשימוש בכל אחד מהם ייחודי – פתיחת מכסה המנוע, פתיחת דלת וכו'. נשמע מדליק, אבל בכל זאת מצאנו חוסר תשומת לב של היצרנים (האמריקאים!): המפתחות מושחלים בטבעת, כנראה כדי שלא ילכו לאיבוד. אבל בכל פעם שפעוט או פעוטה מנסים להשתמש באחד המפתחות, שלושת המפתחות האחרים מפריעים לתמרון. אבל מה שיותר גרוע – "המנעולים" שאליהם מכניסים את המפתחות, נוטים להישבר. חבל, כי זה צעצוע יפה. המחיר – 99 שקל – נראה לנו מוגזם.

לצ'יקו צעצוע עוד יותר יקר – 199 שקל לפעלולון נהיגה אלקטרוני. זהו מעין סימולטור למצב נהיגה אמיתי, עד כמה שהוא יכול להיות אמיתי לילד בגילים שבין שנה וחצי לארבע. בצעצוע יש הגה, מתג, צופר וכפתורי איתות, המשמיעים רעשים מתאימים, והילד יכול להרגיש כמו נהג. מייבאת חברת גורי לתינוק.

כיסוי לעצלנים

אלמלא היו בעלי המכוניות פחות עצלנים, ודאי היו מרבים יותר להשתמש בכיסוי למכונית ששומר עליה מפני חום, אבק, לכלוך ופגעי השמש. אבל פעולת הכיסוי היא פרויקט הדורש מאמץ וזמן, ומי יכול לעמוד בכך? חברת ספקטרל טוענת שמצאה מענה לבעיה באמצעות פיתוח ישראלי של כיסוי מהיר. מדובר ביריעה עשויה מפוליאסטר, הנתונה בתוך תיק בד שאותו מאחסנים בקביעות בתוך תא המטען על ידי קשירה לידיות של מכסה המטען. כשרוצים לכסות את המכונית תופסים במקל המושחל בתוך הכיסוי שנמצא בתוך תא האחסון, ומושכים לכל אורך הרכב. באותה צורה מקפלים את הכיסוי ומחזירים לתיק כשרוצים להשתמש במכונית. הכיסוי מכסה בעיקר את גג המכונית – היצרן טוען שאין צורך לכסות את הצדדים, מאחר שהנזק העיקרי למכונית לא מכוסה הוא בגג, שדרכו גם חודר החום. מחיר הכיסוי, שנקרא קוקפיט, 99 שקל.

שפתונים

השפתונים המומלצים לשימוש, בעיקר בימי הקיץ, הם אלה שמכילים גם מסנני קרני שמש. רק חברות מעטות משווקות שפתונים כאלה. אחת שהצטרפה אליהן היא איב סאן לורן, שהוציאה לשוק את ליפסטיק פלוס, עם מקדם הגנה מספר 8 (עדיף היה מקדם 15). היצרנים טוענים שבנוסף למקדם ההגנה מכיל השפתון גם חומרים המקנים לחות ברמה קבועה לעור השפתיים, ומגנים עליהן מפני התייבשות.

על אף כל המעלות הנפלאות המחיר – 109 שקל – גבוה ללא כל פרופורציה.

סירים מתוצרת הארץ

סיבה טובה לשקול קניית סירים מתוצרת פלנרו, כפר עציון, היא לא רק העובדה שמדובר בסירים מתוצרת הארץ, אלא גם מפני שמחיריהם זולים מאוד יחסית למחירי סירים דומים מתוצרת חוץ. החברה הוציאה לשוק סדרה חדשה של סירים ומחבתות בגדלים שונים, עשויים אלומיניום בעובי 3 מ"מ וציפוי כפול של טפלון. המכסים עשויים פיירקס שקוף בעל עמידות יחסית לשברים (במלים אחרות, עדיף לא לזרוק אותם על הרצפה). מחירי הסירים נעים בין 45 ל-65 שקל ומחירי המחבתות מ-16 עד 31.75 שקל.

מה? תפוח אדמה

גם ליצרן המקפיד למלא אחר התקן לסימון מוצרים ארוזים מראש ואחר התקנה לסימון תזונתי, נותר מרחב פעולה כדי להעביר או להעלים מידע מסוים, אם מפני שהחוק אינו מתייחס אליו, או מפני שאינו ברור כל צורכו. לדוגמה, המוצר תפוצ'פ, המיוצר בידי המעדן הירוק בפתח תקוה. הקורא נ' בן יוסף מחיפה, שהעביר אלינו את אריזת המוצר, כתב לנו שלפי המצוין על האריזה ולפי התצלום אפשר לחשוב שמדובר בתפוחי אדמה ממולאים. במציאות זהו בצק העשוי כנראה מקמח תפוחי אדמה, וממולא בירקות. ברשימת הרכיבים תפוחי האדמה מצוינים כיאות, אבל מדוע לא לכתוב בפירוש בצק תפוחי אדמה?

עוד מעיר הקורא, כי יצרנים רבים מעלימים את המידע שבצק שהם מוכרים עבר טיגון, פרט שחשוב לאותם צרכנים שנמנעים מאכילת מוצרים מטוגנים, ולא רק בגלל השמן שהמוצר מכיל, אלא גם מפני שלעתים עצם הטיגון גורם להם לתחושת לואי.

נדל"ן

יסודות

תקציב משרד השיכון ב-95' – 8 מיליארד שקל. הצעת התקציב המתגבשת במשרד לשנת התקציב הבאה עומדת על 8 מיליארד שקל, לעומת 6 מיליארד שקל שכולל התקציב השנה. הנתח הגדול ביותר מיועד למע"צ – 2 מיליארד שקל (עמוד ג12).

תושבי 54 רחובות בת"א יוכלו להסב דירותיהם למשרדים. הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של ת"א דנה בתוכנית שהיא חלק מ"תוכנית ג'", שעיקרה – מתן היתרים לשימוש ביחידות דיור לצורכי משרדים בקומות קרקע וקומות מרתף של דירות שאינן ראויות למגורים (עמוד ג10).

מחירי המשרדים בדרום ת"א – בעלייה. מחיר גבוה ומצוקת חניה במרכז ובצפון העיר מגבירים את הביקוש לשטחי משרדים בדרום. בשנים האחרונות החלו להופיע באזור בנייני משרדים, בסטנדרט שאינו נופל מרמת הבניינים ב"סיטי" של ת"א או בנתיבי איילון (עמוד ג11).

אוריאלי – פרויקט משותף של מסחר ומגורים ב-4 מ' ד'. החברה חתמה על הסכם עם שתי קבוצות יזמים, לבניית פרויקט למגורים ולמסחר ביפו (עמוד ג10).

קפריסין במגדלי דיזנגוף: בדיל באבן גבירול. שגרירות קפריסין, שנפתחה לפני כחודש, שכרה מהקבלן מילוא רוזנברג כ-350 מ"ר במגדל המשרדים "דיזנגוף טופ-טאואר" (עמוד ג11).

הרמס במו"מ לרכישת פרויקטים תיירותיים באשקלון. נציג הקונצרן הרוסי אמר, כי ידון עם ראש העירייה בהצעה להקים באשקלון מספנת תיקונים לספינות קטנות וליאכטות (עמוד ג12).

סולב במו"מ לרכישת קרקע לבנייה דירות בהוד השרון. החברה מנהלת מגעים לרכישת קרקע ל-102 דירות. בעלי הקרקע מחזיקים במגרשים שהם חלק ממתחם המיועד לבניית 450 קוטג'ים ליד רחוב הבנים בהוד השרון. המחיר לקרקע ליחידה, מוערך ב-70–85 אלף דולר (עמוד ג12).

ברודט: רכישת דירה אינה תוליך לבורסה. הממונה על אגף התקציבים באוצר מתנגד לאישור בניית אלפי דירות, שלביהן נחתמו והוקפאו עסקות לפי 611, והועברו לוועדה המיוחדת.

עשרות צווי פינוי לחקלאים עקב בנייה לא חוקית

כמעט בחשאי נחתמו בארבע השנים האחרונות 452 עסקות כשרות להקמת מבני תיירות, תעשייה ומסחר על קרקע חקלאית, לפי תקנה 441. שוויין הכלכלי של הקרקעות מוערך ב-73 מ' ש'

מאת נעה וסרמן

מינהל מקרקעי ישראל הוציא בתקופה האחרונה עשרות צווי פינוי לחקלאים שבנו שטחי תעשייה ומלאכה זעירה על יד הבתים (במשבצת), במסגרת יישום לכאורה של תקנה 441.

במינהל אומרים, כי כמעט שאין מושב בארץ שבו לא בוצעה בנייה בלתי חוקית במשבצות הקרקע שעל יד הבתים. צווי הפינוי, הם מדגישים, הוצאו למרות שוועדה מיוחדת, שהתכנסה באחרונה במשרד החקלאות, קבעה כי

כל מושב שיבקש להקים אזור תעשייה ומלאכה קטן בקרבת המושב – יוכל להקימו במסגרת 441

אי אפשר להילחם בתופעה של בניית שטחי תעשייה ומלאכה זעירים במשבצת. במינהל מוסיפים, כי כל מושב שיבקש להקים אזור תעשייה ומלאכה קטן בקרבת המושב – יוכל להקימו במסגרת תקנה 441. עוד הם מדגישים, כי כל יישוב שנכלל בתקנה ומבקש להקים שטחי מסחר, תעשייה או תיירות במסגרת התקנה – עשה זאת בהליך המקובל.

אלא שתקנה 441 לא עלתה עד היום לכותרות בשל השימוש הבלתי חוקי של החקלאים בעקרד בתיה. היא זכתה לפרסום משום שהוקפאה יחד עם אחותה – 611, שאיפשרה בנייה למגורים על קרקעות חקלאיות. במסגרת הקפאת תקנות הבנייה על קרקע חקלאית הוקפאה גם 441, שעליה הוחלט בפברואר 90'. התקנה קיבלה משנה תוקף במסקנות ועדת פוגל ובהכרעות ראש הממשלה יצחק רבין בעניין, ואושרה בהחלטת הממשלה בשבוע שעבר.

תקנה 441 קובעת, כי קרקע הנמצאת בחזקת קיבוץ, מושב שיתופי, מושב עובדים, מושב שיתופי או כפר שיתופי לא תיכלל בחוזה החכירה הכללי של האגודה הכפרית, ולגביה ינהגו כללים המקובלים לגבי החכרת קרקעות למפעלים. בהתאם לכללים אלו – ייחתם חוזה חכירה נפרד בתנאים הנהוגים במינהל למפעל מאותו סוג ובאותו האזור, וכנגד תשלום דמי חכירה מהוונים.

בעוד שהתקנה קבעה כי שיעור דמי החכירה המהוונים יהיה 51% – קבע רבין, כי שיעור דמי החכירה המהוונים יעמוד על 51% במרכז הארץ, 26% באזורי עדיפות לאומית ב', ו-16% באזורי עדיפות לאומית א'. עוד קבע ראש הממשלה, כי היטל ההשבחה על קרקעות מסוג זה יחול על החוכר, היינו החקלאי.

מועצת מינהל מקרקעי ישראל התכנסה בשבוע שעבר, ואישרה את הכרעת הממשלה ככתבה וכלשונה. בתקופה הקרובה יעבדו היועצים המשפטיים של המערכת את הנוהל המדויק של הגבייה.

עוד נקבע כעת, כי היטל ההשבחה ייקבע על ידי הרשות המקומית. על פי חוק התכנון והבנייה, במקרים שבהם הקרקע אינה בתחום עירוני, רשאית הרשות המקומית לקבוע אם לגבות היטל השבחה ובאיזה שיעור. זאת, בעוד שעל קרקעות הנמצאות בתחום הרשות העירונית קבוע בחוק היטל בשיעור קבוע של מחצית מעלות השבחת הקרקע.

מאחר שבתחום הרשויות המקומיות ישנן קרקעות רבות שהן בבעלות מינהל מקרקעי ישראל, אשר אינו משלם היטלי השבחה עבור שינוי ייעוד קרקע, משלם המינהל לרשויות 10% מהיקף התקבולים שלו משיווק קרקע באזורן. זאת, על מנת שאלו לא ייפגעו מאי יכולתן לגבות כספים על השבחת קרקעות שבבעלות המינהל.

עוד נקבע, כבר בתקנה המקורית, כי קרקע הכלולה בחוזה החכירה הכללי, אשר עליו תרצה האגודה הכפרית להקים מפעל בהתאם לייעוד המאושר, תוצא מהחוזה הכללי, ולגביה ייחתם חוזה נפרד. כללים אלו חלים גם על תאגידים כלכליים אחרים, בתנאי שהם נמצאים בשליטת האגודה. כלומר, האגודה מחזיקה לפחות ב-51% מהון המניות הנפרע של התאגיד הכלכלי.

כרגע, אין הערכה לגבי היקף הקרקעות שאותו ניתן לממש באמצעות תקנה 441

וכך, ללא הרבה רעש, כמעט בחשאי, הספיקו היישובים החקלאיים לממש 452 עסקות על קרקע חקלאית מיום שהוחלט על תקנה 441. עסקות אלו מומשו על קרקעות בשטח כולל של 9,800 דונם, ועליהן נבנו 478.5 אלף מ"ר: על 307 דונם נבנו 9 מפעלי תיירות בשטח בנוי בהיקף של 37 אלף מ"ר; על 6,000 דונם נבנו 294 מפעלי תעשייה בשטח בנוי בהיקף של 346.5 אלף מ"ר ועל קרקעות בשטח של 3,500 דונם נבנו 149 מפעלי מסחר בשטח בנוי של 95 אלף מ"ר.

במינהל מעריכים את השווי הכלכלי של הקרקעות שלגביהן בוצעו עסקות אלו ב-73 מיליון שקל (במונחים כלכליים של תקופת ההקפאה, ולא במונחים ריאליים). תקבולי המינהל מעסקות אלו הסתכמו בכ-36 מיליון שקל. כרגע, אין הערכה לגבי היקף הקרקעות שאותו ניתן לממש באמצעות תקנה זו. אולם, בכירים במינהל ובמשרדי השיכון והאוצר סבורים, כי מדובר במאות דונמים נוספים.

עסקות באמצעות 441
אפריל 90' – יוני 94'

מחוז	מטרה	מס' עסקות	מ"ר קרקע	מ"ר מבנה
ירושלים	תיירות	1	86,210.0	21,950.0
	תעשייה	77	820,803.0	209,552.0
	מסחר	27	1,057,993.0	39,702.0
צפון	תיירות	6	132,279.0	7,630.0
	תעשייה	83	466,411.0	51,810.0
	מסחר	83	2,072,186.0	41,715.0
חיפה	תיירות	1	38,585.0	0.0
	תעשייה	33	649,559.0	22,498.0
	מסחר	13	112,552.0	1,120.0
מרכז	תיירות	0	0.0	0.0
	תעשייה	33	483,865.0	28,086.0
	מסחר	8	120,874.0	603.0
דרום	תיירות	1	50,000.0	7,500.0
	תעשייה	67	3,569,870.0	31,787.0
	מסחר	18	118,562.0	11,777.0
יו"ש	תיירות	0	0.0	0.0
	תעשייה	1	1,800.0	2,700.0
	מסחר	0	0.0	0.0
סה"כ ארצי	תיירות	9	307,074.0	37,080.0
	תעשייה	294	5,992,308.0	346,433.0
	מסחר	149	3,482,167.0	94,917.0
סה"כ		452	9,781	478,430.0

קו נדל"ן

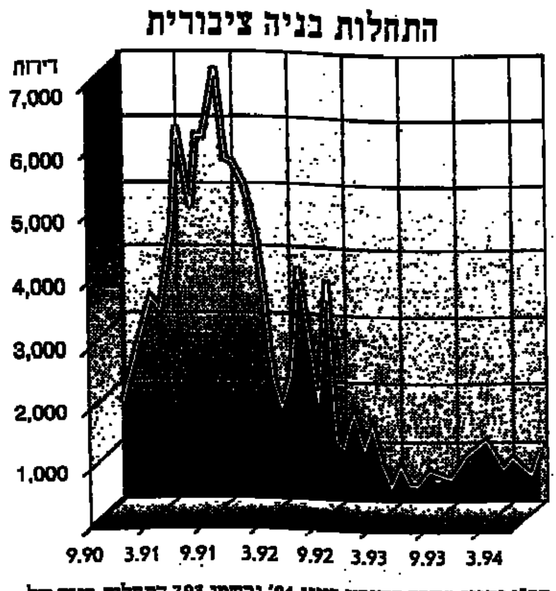

עפ"י נתוני משרד השיכון ביוני 94' נרשמו 793 התחלות בניה של דירות ביוזמה ציבורית. מדובר במספר כפול של התחלות בניה בהשוואה למספר התחלות הבניה הציבורית שנרשמו בחודש מאי. החל מראשית השנה ועד סוף יולי 94' החלו בבניית 4,170 דירות בבניה ציבורית.

מטרו ושליס יפרסמו מכרז לביצוע פרויקט "בית מטרו" בתל אביב

החברות מטרו ושליס יקימו בניין משרדים והייטק בפינת הרחובות טבריסקי ושטיבל בתל אביב – "בית מטרו". הבניין יוקם על שטח של 1.5 דונם, שהחברות רכשו לאחרונה. ההשקעה בפרויקט, הכוללת את מחיר הקרקע מסתכמת ב-6 מיליון דולר.

הפרויקט, שתוכנן על ידי משרד האדריכלים כהנא, יכלול 5 קומות, בשטח בנוי של 5,500 מ"ר, שמתוכם 3,000 מ"ר למשרדים ואולם תצוגה ו-2,500 מ"ר לחניון תת-קרקעי.

על פי ההסכם בין החברות, תקבל חברת מטרו את שתי הקומות הראשונות, שישמשו כאולם תצוגה של החברה וכשטחי משרדים.

בקרוב יפרסמו החברות מטרו ושליס הצעה לקבלת הצעות לביצוע הפרויקט, בין כמה קבלנים גדולים. בניית הפרויקט אמורה להתחיל בתוך כארבעה חודשים ולהסתיים בשנת 96'.

ב-95' מתכוונת מטרו לנצל את יתרת זכויות הבנייה המותרות על מגרש שבבעלותה, הממוקם ברחוב התושייה בתל אביב. בפועל תבנה שם מטרו 800 מ"ר על מבנה בן 3 קומות, המשמש כיום מחלקות שונות של החברה, ובכללן מחסן החלפים והמוסך המרכזי.

נעה וסרמן

קבוצת חי מידן מבקשת לבנות בגבעת הדר 200 דירות נוספות

מאת נעה וסרמן

הקבוצה הגישה לוועדה לבנייה למגורים בקשה לשינוי תוכנית בניין ערים

קבוצת חי מידן, הבונה את פרויקט גבעת הדר במערב רמלה, הגישה בקשה להגדלת מספר יחידות הדיור בפרויקט ב-200 נוספות. על פי תוכנית בניין העיר הנוכחית, ניתן לבנות בפרויקט 616 דירות, על שטח בנוי בהיקף של 55 אלף מ"ר.

הבקשה הוגשה לוועדה לבנייה למגורים (ול"ל), ועיקרה שינוי תוכנית הבנייה, כך שתתאפשר בעיקר בנייה לגובה, ותוספת בניית שטחי ציבור.

חי מידן קיבלה כבר היתר לבניית 120 מתוך 616 הדירות המאושרות בפרויקט, והחלה בבנייתן. עד היום מכרה החברה כ-100 דירות, מתוך אלו הנמצאות בשלבי בנייה.

תחשיבי החברה מלמדים, כי אם תאושר בקשת הקבוצה להגדלת מספר הדירות בפרויקט – יוכפל מחיר הפיתוח לדירה. מחיר הפיתוח, בהתאם לתוכנית המקורית, עומד על כ-6,000 דולר לדירה, ועל פי התוכנית המבוקשת יסתכם מחיר הפיתוח ב-12 אלף דולר לדירה.

פרויקט גבעת הדר נבנה, כאמור, בתחום בשטח של 100 דונם, הממוקם במערב רמלה. הקרקע היתה בעבר בבעלות אגודה שיתופית חקלאית באר יעקב, והופשרה על ידי חקלאי האגודה באמצעות תקנה 533. קבוצת חי מידן חתמה לפני כשנה וחצי עם האגודה השיתופית באר יעקב על עסקת קומבינציה, לפיה תקבל האגודה יחידות דיור בפרויקט.

על פי תוכנית בניין עיר המקורית, ייבנו בפרויקט דירות בנות 3–5 חדרים בשטחים של 90–200 מ"ר, בבתים משותפים בני 3–12 קומות ובדו-משפחתיים צמודי קרקע עם גינה. בנוסף, כוללת התוכנית בניית מתחם מסחרי. בשלב זה נבנו בפרויקט דירות קטנות, המשווקות במחירים ממוצעים, הנעים בין 1,100 ל-1,200 דולר למ"ר. מקבוצת חי מידן נמסר, כי מחירי השיווק הממוצעים של הדירות היוקרתיות בפרויקט יעמדו על כ-1,250 דולר למ"ר.

בפרויקט "מבואות העמק" בונה החברה 152 דירות

28.1 מיליון דולר בבניית 336 דירות בצפון הארץ

קבוצת חי מידן משקיעה בימים אלה 28.1 מיליון דולר בבניית שני פרויקטים למגורים בצפון הארץ. במגדל העמק מקימה הקבוצה פרויקט מגורים – "מבואות העמק" – הכולל 152 דירות. בנוסף, בונה הקבוצה במתחם אגף ספורט ונופש ומתחם מסחרי.

חי מידן סיימה עד עתה בניית 102 דירות בפרויקט, ו-140 דירות כבר שווקו על ידה, לפי מחיר של 1,100 דולר למ"ר. כיום מוצעות למכירה בפרויקט דירות בנות שלושה וארבעה חדרים, במבנים הכוללים ארבע דירות בשתי קומות. בניית המרכז המסחרי נמצאת בימים אלה בשלב עבודות העפר.

ההשקעה בפרויקט מוערכת ב-13.9 מיליון דולר, היקף התקבולים הצפוי מהפרויקט מוערך ב-16.6 היקף ההכנסות ממכירות בפרויקט עומד על 10 מיליון דולר.

בכרמיאל משקיעה הקבוצה 14.2 מיליון דולר בבניית פרויקט "עתיד הגליל", הכולל 184 דירות. הפרויקט נמצא בימים אלו בשלבי סיום בנייה, והוא כולל דירות גן וגינה בשטחים של 140–200 מ"ר, קוטג'ים דו-קומתיים, דירות בנות 3, 4 ו-5 ווילות דו-משפחתיות בשטח של 180 מ"ר, עם חלל גג בשטח של 50 מ"ר וגינה.

בשלב זה מוצעות למכירה 12 וילות דו-משפחתיות, שמחירן 200 אלף דולר לווילה. היקף התקבולים הצפוי מהפרויקט, שתוכנן על ידי משרד האדריכלים עוזי גורדון, מוערך ב-18.5 מיליון דולר.

קבוצת חי מידן היא תשלובת חברות בתחום תעשיית הבנייה והקמת פרויקטים, הנמנית על קבוצת חי, הפועלת בארץ ובחו"ל. חי מידן עוסקת בעיקר בתחום המלונאות והנופש, ייזום ופיתוח בתחום הנדל"ן, תכנון, ייצור הקמת פרויקטים לבנייה, השקעות בתחום התעשייה.

בתחום הבנייה למגורים יוזמת הקבוצה הקמת כ-1,500 דירות. בנוסף, היא פועלת בתחום התיירות ועוסקת, בין השאר, בהקמת "מלונית חוף הדקל" – קומפלקס נופש משפחתי הממוקם על חוף הדקל בנהריה. המתחם כולל 120 יחידות נופש, ונוקם על קרקע פרטית בהשקעה של 6 מיליון דולר. לאחרונה קיבלה הקבוצה אישורי שינוי תוכנית בניין עיר להרחבת מלון נוף ים בחיפה. חי מידן תוסיף למלון 100 חדרים, ותבנה בריכת שחייה, מועדון ספא, אולם קונגרסים, וחניה תת קרקעית, בהשקעה של 15 מיליון דולר.

משא ומתן לרכישת 20 אלף מ"ר ברחובות; היקף העסקה – 24 מ' ד'

מאת נעה וסרמן

משקיעים מגלים התעניינות באזורי התעשייה ברחובות, עקב צמצום עתודות הקרקע באזורי התעשייה הסמוכים

גוף מוסדי גדול מנהל משא ומתן לרכישת 20 אלף מ"ר להייטק ומסחר ברחובות. השטחים הם חלק ממתחם בן 30 אלף מ"ר, שייבנה באזור תעשייה מתפתח ברחובות. הגוף המוסדי מבקש לרכוש את הנכס כהשקעה בנדל"ן מניב.

ל"הארץ" נודע, כי מחירי שטחים הממוצעים להייטק ומסחר באזור זה עומדים על 1,200 דולר. כלומר, מדובר בעסקה של 24 מיליון דולר.

30 אלף המ"ר ייבנו על ידי חברה קבלנית גדולה, אשר חתמה בספטמבר אשתקד על עסקת קומבינציה לגבי קרקע בשטח של 7 דונם עם קבוצה של בעלים פרטיים. הקרקע נמצאת במתחם של 36 דונם.

על פי תזה הרכישה, תבנה החברה הקבלנית שטחים על הקרקע שנרכשה על ידה בעסקת הקומבינציה, ובנוסף תקים שטחים על 2 דונם שבבעלות המוכרים. על פי התוכנית המקורית, ייבנה המתחם בשלבים: בשלב הראשון ייבנו 9,000 מ"ר, שמתוכם 75.5% יהיו בבעלות החברה הקבלנית. בהמשך ייבנו במתחם עוד 21 אלף מ"ר, אשר יוצעו להשכרה. בכוונת החברה להציע את השטחים שבבעלותה להשכרה בטווח מחירים של 5 עד 7 דולר למ"ר.

אזור התעשייה ברחובות כולל בעיקר בתי תעשייה בשטחים קטנים יחסית. כיום פועלים בו תעשיות בינוניות דוגמת בתי אריזה, מפעלים קטנים, תעשיות זעירות כמו מוסכים ונגריות. מחירי ההשכרה בשטחים אלו נעים בין 12 ל-13 דולר למ"ר. בקומות העליונות עומדים מחירי ההשכרה על 6 עד 7 דולר למ"ר.

מרבית הקרקעות הפנויות באזור שייכות לבעלים פרטיים, וחלק קטן מהן למינהל מקרקעי ישראל.

בכלל, ניכרת באחרונה התעניינות גוברת של משקיעים באזורי התעשייה ברחובות. זאת, בעיקר בעקבות הצמצום ברזרבות הקרקעות לבנייה לתעשייה, המחירים הגבוהים באזורי התעשייה הסמוכים, כראשון לציון. מומחי נדל"ן צופים עתה תנופת פיתוח וביקוש לשטחים באזורי תעשייה אלו, בזכות קרבתם למרכז הארץ.

ברחובות כמה אזורי תעשייה, שהבנייה המתוכננת בהם היא בעיקר לשימושי הייטק. בנוסף, דנה הוועדה המקומית בהפיכת האזור החקלאי, הסמוך לדרך יבנה בעיר, אשר נמצא כיום בבעלות פרטית, לאזור תעשייה.

קנו דירה שמחממת את הלב, אנחנו כבר נקרר לכם אותה.

קונים דירה של טופ במרכז

מקבלים חינם מזגן מפוצל מנהטן תדיראן

כולל התקנה

בתי הכלנית, רמת-גן דירות 5 ו-5.5 חדרים. הדירה לדוגמא פתוחה בימים א', ב', ד', ה' 14:30-17:00 ימי ו' 09:00-13:00 רח' טבנקין, רמת-גן טלפון: 050-337520

פסגת שרת, חולון דירות דופלקס 5 ו-6 חדרים, דירות 3.5, 4.5 ו-5 חדרים. הדירה לדוגמא פתוחה בימים א', ב', ד', ה' 14:30-17:00 ימי ו' 09:00-13:00 רח' משה שרת 39, חולון טלפון: 03-5564667

כפר גבירול, רחובות דירות 3,4 חדרים, קוטג'ים 4 ו-5 חדרים. קוטג' לדוגמא פתוח בימים א'-ד' 12:30-17:00 ימי ו' 08:00-13:00 טלפון: 08-473149

גבעת פולג, נתניה קוטג'ים 6 חדרים. פרטים בטלפון: 050-334159 בימים א'-ה' 12:00-18:00 ימי ו' 10:00-13:00 דירות 4 ו-5 חדרים. הדירה לדוגמא פתוחה בימים א'-ה' 12:00-18:00 ימי ו' 09:00-13:00 טלפון: 09-850058

ניצני ראשון, ראשל"צ קוטג'ים 2.5 חדרים עם אפשרות הגדלה ל-4 חדרים. כניסה מיידית. טלפון: 050-235867

מישור הנוף, ראשל"צ דירות 4 ו-4.5 חדרים, קוטג'ים 5 חדרים. חלק מהדירות לכניסה מיידית. הדירה לדוגמא פתוחה בימים א', ב', ג', ה' 09:00-18:00 ימי ו' 09:00-13:00 טלפון: 03-9677124

רובע ו', אשדוד דירות 4.5, 5, 5.5 חדרים ודירות גג. רח' זלמן ארן, אשדוד טלפון: 08-551397, 03-6426224, 050-236114

צמרת אפק, ראש העין דירות דופלקס, 4 חדרים. הדירה לדוגמא פתוחה בימים א'-ה' 12:00-17:00 ימי ו' 10:30-13:30 טלפון: 050-233547

* החברה רשאית להפסיק את המבצע בכל עת, בהתאם לשיקול דעתה.

טופ לגור בטוף
שיכון ופיתוח לישראל
משרד מכירות ראשי: רח' החשמונאים 121, תל-אביב. טלפון: 03-5632710.

هكذا من الأصل

من الأصل

ממשלת ישראל נגד בית המשפט העליון

הערת אזהרה

נעה ווסרמן

שנים ארוכות היה כספם של רוכשי הדירות החדשות בארץ מוגן. חוק המכר היש־ראלי מחייב כל מי שמוכר דירה חדשה להבטיח את כספי הקונה באמצעות רישום הערת אזהרה בטאבו. הערת אזהרה מונעת ממוכר הנכס לבצע בו עסקה נוספת, ללא צו של בית משפט.

באפריל 94' התהפכה הקערה על פיה, ופסק דין שניתן בבית המשפט העליון, בעניין חברת איסתא, קבע כי באין רישום הערת אזהרה אצל רשם החברות – הערת האזהרה בטאבו, בטלה כלפי מפרק החברה.

מאחר שרוב הדירות החדשות בארץ נמכרות על ידי חברות, נוצר מצב שבו הציבור שהשקיע את כספו ברכישת דירות, יכול לאבד את השקעתו במקרים שבהם החברה מתפרקת. ציבור רוכשי הדירות מחברות בישראל יכול מעתה להגן על השקעתו, אם כך, רק באמצעות רישום כפול. פעם אחת בטאבו ושנייה אצל רשם החברות.

ככל הנראה, לא לעולם יתרוצץ האזרח הישראלי בין פקידי רשם החברות והטאבו. הצעת חוק ממשלתית מבטלת את הצורך ברישום הערת אזהרה אצל רשם החברות

פסק דין זה מכביד אמנם על רוכשי הדירות מחברות קבלניות, אולם מאידך גיסא, מקל על כל הצדדים המתקשרים בעסקות עם החברות הללו. זאת, כיוון שבדיקת משכונם של נכסי מקרקעין שבבעלות חברה, אינה מצריכה עוד טיול מפרך בלשכות רישום מקרקעין שונות. בודקי נכסי החברה יוכלו מעתה להסתפק בבדי־קה אחת אצל רשם החברות: בדיקה אשר תחשוף את מכלול השעבודים על נכסי החברה, לרבות הערות אזהרה, הרשומות בלשכת רישום מקרקעין.

לציבור רוכשי הדירות בישראל מומלץ, אם כן, מעתה לבצע את הרישום הכפול כדי להגן על השקעתו בדירה. אולם, ככל הנראה, לא לעולם יתרוצץ האזרח הישראלי בין פקידי רשם החברות לפקידי הטאבו. זמן מה לאחר שהתקבל פסק דין איסתא, הגישה הממשלה הצעת לתיקון חוק המקרקעין.

הצעת תיקון זו מבטלת את הצורך ברישום הערת אזהרה אצל רשם החברות. על פי האמור בהצעת החוק, אין התיקון מיועד להסדיר את הנושא הכללי של המקרקעין, אלא רק "לקבוע בשני עניינים, שהם תוצאה של פסק דין איסתא, ולמנוע הכבדה יתרה על הציבור ועל הרשמים הנוגעים בדבר", כלשון דברי ההסבר להצעת החוק.

חשוב להדגיש, כי לגבי דירות מ"יד שנייה" – אין חובה בחוק לרישום הערת אזהרה, אולם דרך זו של הבטחת כספם של רוכשי דירות "יד שנייה" נחשבת למקובלת. רוב הציבור בישראל נוהג לרשום הערת אזהרה אף בזמן רכישת דירה שאינה נמכרת על ידי חברה קבלנית.

תושבי 54 רחובות בתל אביב יוכלו להסב את דירותיהם למשרדים

ההיתר יינתן לדירות בקומת קרקע, שאינן ראויות למגורים

מאת זיו מאור

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה של תל אביב דנה ביום ד' האחרון, בפעם השנייה בתוך שבועיים, באפשרות להרחבת מתן היתרים למשרדים בקומות הקרקע של בתי מגורים, במרכז העיר. תוכנית זו היא חלק מ"תוכנית נ'", שעיקרה מתן היתרים לשימוש ביח"ד לצרכי משרדים בקומות מרתף וקומות קרקע, בדירות שאינן ראויות למגורים בת"א.

האזור שנדון השבוע בתוכנית נקרא על ידי הווע־דה "לב תל אביב" – אזורי המגורים מחוץ לשכונות. גבולות האזור המתוחם: בין נחל הירקון בצפון, נתיבי איילון במזרח ורחוב אילת בדרום, ללא אזור המע"ר סביב דרך פתח תקווה.

על פי תוכנית נ', יקבלו 54 רחובות וקטעי רחובות הכלולים בתוכנית, היתר לשימוש משרדי בדירות שאינן ראויות למגורים בקומות מרתף וקרקע. רשי־מה זו, המכונה בעגת צוות מתכנני העיר "רשימה מספר 1", הוגשה השבוע לוול"ל.

הרחובות הכלולים ברשימה הוגדרו כרחובות סואנים, בהם מתרחשת פעילות עסקית. בין השאר נכל־לים ברשימה רחובות אבן גבירול דיזנגוף ובן יהודה – מצפון לנורדאו; אחד העם; הירקון – מדרום לאר־לוזורוב; הארבעה; שינקין; קליבר; פרישמן – בין ריינס ופרוג ובמערב עד בן יהודה; החשמונאים – ממזרח לאחד העם. בישיבה נקבע, כי לוועדה המקו־מית הזכות לעדכן את הרשימה, ע"י הוספה או מחי־קת רחובות.

בשלוש השנים האחרונות מתקבלים היתרים לשי־מוש בדירות מרתף וקרקע למשרדים בתל אביב, על ידי אישורים לשימוש חורג. הדיון כעת עסק באפש־רות למסד את השימוש החורג בתוכנית נ' כתוכנית לבניין עיר.

עיקר הדיון בוועדה ביום ד' האחרון התמקד בקו־מות הקרקע. על פי נתונים שאספה העירייה, בכל לב תל אביב קיימות 16 אלף דירות קרקע, רובן קטנות, המשמשות פעמים רבות כפתרונות למגורי קשישים ומוגבלים. דירות קרקע ראויות למגורים, מהוות 10% מכלל דירות המגורים המצויות בכל תל אביב.

רשימה מספר 1, כוללת על פי ספירת העירייה 1,800 דירות קרקע, בהן רק 162 משרדים, 234 דירות למגורים ו־1,386 לעסקים, מסחר, חנויות ובב־קים. להערכת העירייה, הפוטנציאל הגבוה ביותר למשרדים נמצא בדירות לעסקים ומסחר. המדד אינו מדויק באופן מוחלט, כיוון שהספירה נעשתה לפי רישומי הארנונה של העירייה וחריגות לא מאושרות של תושבים, לא הובאו בחשבון.

על פי התוכנית, ישונה ייעוד דירות למשרדים, רק במקרים בהם יוכח שהדירות אינן ראויות למגו־רים. בעירייה הבהירו, כי כדי לקבל אישור להקמת משרד, יהיה על הבעלים להוכיח שהדירה אינה ראו־יה למגורים, מסיבות של רעש או תנאי מגורים. כיום קיימים בשטח המוגדר משרדים שאינם עומדים בתנ־אי זה ובעליהם יאלצו לפנותם.

לטענת העירייה, תוכנית נ' המקורית ידועה לבע־לי המשרדים בעיר כבר מ־79' וכי באפשרותם היה להתארגן לשינוי. תוכנית נ' חילקה את ת"א לאזורים וקבעה את סוג המשרדים המותרים בכל אזור, כך שלטענת העירייה, אין בתוכנית החדשה כדי לעורר חששות ובהלה בקרב בעלי המשרדים או השוכרים.

תוכנית קריית החינוך בדרום תל אביב הועברה לוועדה המחוזית

בהחלטה נוספת קיבלה הוועדה המקומית ביום רביעי את התוכנית לבניית קריית חינוך, בסמוך לתיכון עירוני ט' – "תוכנית כיכר הניצחון" – והע־בירה אותה לאישור הוועדה המחוזית. התוכנית מת־ייחסת ל־53.3 דונם שבבעלות מנהל מקרקעי ישראל ועיריית תל אביב, בין רחוב לה גרדיה בצפון, משה דיין במערב, מגרשי הטניס של בית ברנר בדרום ותיכון עירוני ט' במזרח. המתחם גובל בבית גיל הזהב מצפון־מזרח. התוכנית המקורית אפשרה בניית ארבעה בנייני מסחר ומשרדים ובית אבות בני 19 קומות ובית קולנוע.

התוכנית הוצעה לוועדה על ידי היועץ הכלכלי, זאב ברקאי. הקטע המרכזי של המתחם, 16 דונם, ישמש למבנים מיוחדים, ככל הנראה מכללות לחינוך לא פורמלי, חינוך הצי־גבוה ולימודי תעודה, שיהפכו את המקום לקריית חינוך, או שגרירויות. בסך הכל מתוכננים 49 אלף מ"ר שטח בנוי.

בקטע הצפוני, הפונה ללה גרדיה, ייבנו על 8 דונם שני מבני מסחר ומשרדים, בניין בן 5 קומות, הגובל בבית הספר, ובניין בן 11 קומות, הצמוד לבית גיל הזהב. המגרש עשוי לשמש כדיור מוגן לקשישים.

הקטע הדרומי, 4.5 דונם, מיועד לאזור מגורים מיוחד לכ־160 דירות, אשר 60% מהן יוצעו להשכרה. שטח דירה ממוצעת יהיה 60 מ"ר וסך הכל ייבנו בו 10,000 מ"ר למגורים.

על שאר השטח, 8 דונם, ייבנה שטח ציבורי שישמש את קריית החינוך. כל החניה במתחם מתוכננת להיות תת קרקעית. גשר הולכי רגל מעל רחוב משה דיין ייבנה כחלק מהפרויקט, כדי לקשר את הקרייה עם שכונת יד אליהו.

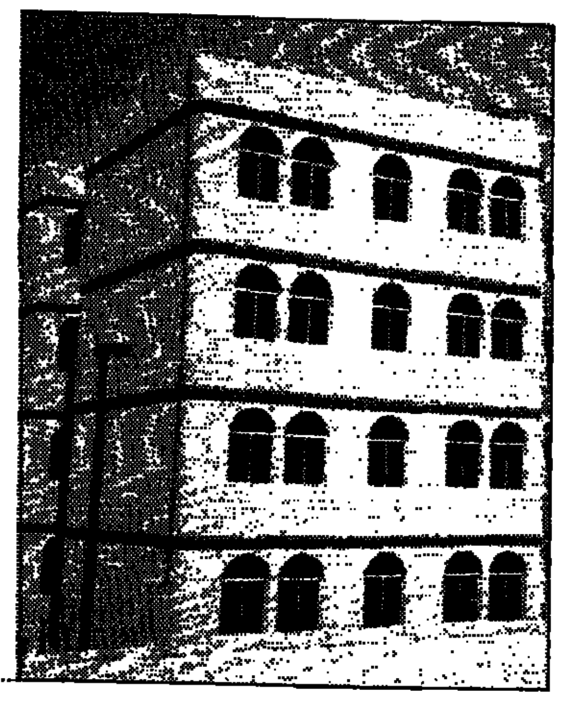

חברת מליבו מכרה 110 מתוך 416 הדירות שהיא בונה ביחד עם שותף מקומי בטיחואנה, מקסיקו. היקף התקבולים ממכירת הדירות – 3 מיליון דולר. היקף התקבולים הכולל מהפרויקט מוערך ב־12 מיליון דולר. בפרויקט נבנות דירות שלושה חדרים בשטח של 72 מ"ר. בניית הפרויקט החלה בסוף שנת 93' וחלקה של חברת מליבו ברכישת הקרקע – 800 אלף דולר. הפרויקט תוכנן, מבוצע ומשווק על ידי חברה משותפת שהוקמה במקסיקו.

קורקס השקיעה 12 מיליון דולר ב־3 עסקות במרכז

מאת זיו מאור

חברת קורקס רכשה באחרונה שטחי משרדים, דירות וקרקע לב־נית בית משרדים תמורת 12 מי־ליון דולר. השטחים ממוקמים ברעננה, בני ברק והוד השרון.

קורקס רכשה בשבוע שעבר מחברת הנפלד, תמורת 3.475 מי־ליון דולר, מגרש באזור התעשייה ברעננה, בשטח של 6 דונם. לפי

6 דונם ברעננה ב־3.475 מיליון דולר, 6,000 מ"ר להשכרה בבני ברק ב־7 מיליון ודירות להשכרה בהרצליה ב־1.5 מיליון

התב"ע, מאושרת על המגרש בני־יה של 120%. ככל הנראה, תנסה קורקס לקבל אישור להגדלת הא־חוזי הבנייה המותרים. החברה מת־כננת להקים על המגרש בית משרדים והיי־טק. הפרויקט יכלול 7,200 מ"ר להשכרה, 1,200 מ"ר מחסן תת קרקעי ו־4,800 מ"ר חניה תת־קרקעית ל־200 מכוני־ות. התחלת הבנייה צפויה בתוך תוך חצי שנה.

ברחוב לח"י באזור התעשייה בבני ברק רכשה החברה תמורת כ־7 מיליון דולר 6,000 מ"ר להשכרה, בבניין למסחר והיי־טק, שבונה אריה יצחקי. הבניין כולל 10,000 מ"ר להשכרה, ב־4 קו־מות, והגושה כבר בקשה להוספת קומה חמישית. דמי השכירות בב־ניין ינועו בין 13 ל־15 דולר למ"ר.

בעסקה השלישית רכשה קור־קס ברחוב אוסישקין 11 בהוד השרון דירות להשכרה ב־1.5 מי־ליון דולר.

לדברי גבי גולן, מבעלי החב־רה, מחזיקה קורקס כ־150 דירות להשכרה במקומות שונים בארץ, ובין חיפה לאשדוד בבעלותה נכ־סים בשווי של 170 מיליון דולר, שנרכשו במשך 22 שנות פעילו־תה של החברה.

גולן הוסיף, כי נכסי החברה מניבים בין 2% ל־10% מערך ההשקעה בהם בשנה: התמורה על הדירות עומדת על 2%–3% בשנה, על תעשייה – 8%, ולמשרדים – כ־10% בשנה. רווח נוסף לחברה נובע מעליית ערך הנכסים. גולן ציין, למשל, את עליית ערכו של בניין קורקס בהרצליה, שהוערך לפני כשבע שנים לפי 700 דולר למ"ר וכיום מוערך ב־2,000 דולר למ"ר, כלומר, 23 מיליון דולר למבנה כולו.

אוריאלי – פרויקט משותף של מסחר ומגורים ב־4 מ' ד'

מאת זיו מאור

חברת שמחה אוריאלי, שבבע־לות יהודה אוריאלי, חתמה על הסכם עם שתי קבוצות יזמים, לב־נית פרויקט למגורים ולמסחר בי־פו בעלות של 4 מיליון דולר.

שלוש הקבוצות הקימו לצורך הפרויקט את חברת פוריה, שר־כשה לפני כחצי שנה מגרש בשטח של 1 דונם ברחוב פוריה ביפו, תמורת כ־700 אלף דולר. הקבוצה תבנה על המגרש בניין בשטח בנוי של 4,700 מ"ר. בין החברות סוכם, כי שמחה אוריאלי תשמש כקבלן המבצע של הפרויקט.

4,000 מ"ר מתוך השטח מיוע־דים לבנייה למגורים. ככל הנראה יכלול הפרויקט 60 דירות. יתרת השטח – 700 מ"ר – מיועדת לשטחי מסחר. בימים אלו עומד הפרויקט בשלבי תכנון ראשוניים, ועדיין לא הוגש לאישור הוועדה המקומית.

חברת שמחה אוריאלי מעורבת כיום בפרויקטים נוספים. בין היתר בונה החברה 135 קוטג'ים בכפר יונה; 51 דירות בשלושה בניינים ברחוב עוזיאל, ליד שכונת פג'ה בפתח תקוה, באמצעות חברת הבת אבנור; ו־72 דירות ב־5 בניינים בשכונת עמליה בנתניה.

דרום אפריקאים השקיעו 8.4 מיליון דולר בבניין גירון בראשון לציון

מאת זיו מאור

קבוצת גירון, המסיימת בימים אלה בניית מבנה בראשון לציון, המיועד לאולמות תצוגה, מחסנים וחנויות מפעל המיועדים להשכ־רה, מכרה למשקיעים מדרום אפ־ריקה 7,000 מ"ר מהשטח, לפי 1,200 דולר למ"ר, כלומר, תמורת 8.4 מיליון דולר. 1,500 מ"ר נוס־פים נמכרו לישראלים.

הבניין הוקם על מגרש בן 11 דונם, שנרכש במכרז ב־91' מעי־ריית ראשון לציון, תמורת 3.5 מי־ליון שקלים. בבניין 78 אולמות בשטח של 50–220 מ"ר כל אחד, ו־40% גלריה בנויה. חלק מהאול־מות בקומת הקרקע כוללים חצר בת 20 מ"ר. לכל יחידה 2 מקומות חניה.

קבוצת גירון, העוסקת בהשכ־רת האולמות עבור המשקיעים הז־רים, השכירה עד כה כ־10 יחידות. בין השוכרים – החברות סכנו ולקר יבואני שארפ, קיש קדר וניסים ברכה ציוד משרדי.

כאן־גולן ופרידמן־חכשורי ישקיעו 8 מ' ד' בפרויקט משותף בראשל"צ

מאת זיו מאור

חברות פרידמן חכשורי וכאן גולן, שבבעלות יוסף גדב, שרלי אזולאי ויחיאל גדב, חתמו על הס־כם לבנייה משותפת של 99 דירות ברחוב צבי פרנק בראשון לציון.

כאן גולן רכשה מחכשורי 50% מהקרקע שהייתה בבעלותו, תמ־ורת 2.5 מיליון דולר. היקף ההשק־עה בפרויקט יגיע ל־8 מיליון דולר.

הפרויקט יכלול ארבעה בניי־נים של 8 ו־9 קומות, ובהם דירות בנות 4–6 חדרים. מחיר דירת 4 חדרים, בשטח 100 מ"ר – החל מ־160 אלף דולר. מחיר דירת 6 חדרים, 160 מ"ר – החל מ־245 אלף דולר.

חברת כאן גולן בונה עוד 131 דירות ומרכז מסחרי בשטח של 6,250 מ"ר במושב צורן, 116 קוטג'ים בקריית אתא, 102 דירות בנוה שאנן, 54 דירות בנצרת עי־לית, 69 דירות בכרמיאל ו־60 די־רות במגדל העמק.

תעשייה ומשרדים

רונית מורגנשטרן

משרד רו"ח שלמה זיו עובר לבית אמות ביטוח

משרד רו"ח שלמה זיו שכר לתקופה ארוכה את הקומה ה־14 בבית אמות ביטוח בדרך פתח תקוה בתל אביב. שטח הקומה כ־700 מ"ר. מחירי השכירות המקובלים בבית אמות ביטוח הם כ־22 דולר למ"ר ועוד 3 דולרים למ"ר – דמי אחזקה חודשיים. הבניין יושלם לקראת אכלוסו עד מארס 95'. עד כה הושכרו כ־80% מ־14 אלף מ"ר המוצעים להשכרה.

אלכס אוריגינל משקיעה 7 מיליון שקל בהרחבת המפעל

חברת אלכס אוריגינל לייצור מוצרי רכב מרחיבה את שטח מפעלה שבדימונה החיל בכ־3,200 מ"ר. המפעל משתרע כיום על פני כ־11 אלף מ"ר, בשלוש קומות ומרתף. החברה מתכוונת להרחיב את המפעל בשתי קומות נוספות.

היקף ההשקעה בתוספת הבנייה נאמד בכ־5 מיליון שקלים. החברה תשקיע כ־2 מיליון שקל נוספים בציוד הרחבת כושר הייצור. הרקע להרחבת המפעל הוא תחזיות לגידול של כ־40% בהיקפי הייצור ב־94', לעומת 93', וגידול דומה ב־95'.

היפרכל שכרה 1,600 מ"ר באור עקיבא ב־26.5 אלף ד' לחודש

רשת היפרכל שכרה שטח של 1,600 מ"ר בקניון אורות באור עקיבא. היפרכל תשלם ליזם הקניון, חברת אגגל מרכזי מסחר, כ־26.5 אלף דולר לחודש דמי שכירות, לפי 16.5 דולר למ"ר.

3,300 ד' לחודש לחנות בשטח 65 מ"ר בכיכר המדינה

נציגי חברת האופנה הצרפתית היוקרתית "כריסטיאן לה קרואה" שכרו חנות בשטח 65 מ"ר בכיכר המדינה. דמי השכירות של החנות, ברחוב ה' באייר 22, נקבעו ל־3,300 דולר לחודש, לפי כ־51 דולר למ"ר. את העסקה ביצעה מחלקת חנויות באנגלו־סכסון תל אביב.

משרד סמוך לקניון איילון ברמת גן הושכר ב־7 ד' למ"ר

חברת המחשבים אימפקט מתל אביב שכרה 300 מ"ר משרדים בקומה השנייה בבניין הסמוך לקניון איילון ברמת גן. החברה תשלם כ־7 דולר למ"ר לבעלים, המסתתרים תחת השם חברת "חלקה 37 בגוש 6,804 בע"מ". חברת אימפקט תשקיע בשינויים פנימיים במבנה כ־100 אלף דולר נוספים. החברה מייעדת לעצמה כ־240 מ"ר, ו־60 מ"ר הנשארו להשכרת משנה למשרד עורכי דין או רואי חשבון.

חברת אלדור שכרה 450 מ"ר בהדר יוסף ב־8.5 דולר למ"ר

חברת אלדור למחשבים שכרה 450 מ"ר, בקומת קרקע ברחוב קהילת סלוניקי, שבאזור הדר יוסף, ת"א. המחיר שתשלם אלדור לבעלי הנכס, חברת ארכיסקס לטקסטיל, הוא 8.5 דולר למ"ר, כשמחירו צמוד לדולר ומוצהר למדד. המקום שהושכר נמצא בסמוך למשרדי החברה וישמש כמחסן שירות ומעבדה. את העסקה ניהלה מחלקת תעשייה ברשף נכסים.

רשת פאן פאן שכרה 1,500 מ"ר ברב מכר תלפיות בירושלים

רשת מרכזי הבילוי לילדים, פאן פאן, שכרה 1,500 מ"ר ברב־מכר תלפיות בירושלים, שבבעלות אשר חן בע"מ.

רשת פאן פאן – שבבעלות חברת מליבו, אשר חן ואנשי העסקים ליאור בן חור (מבעלי אפרופו), מאיר שני, סגן יו"ר מועצת המנהלים של מליבו השקעות, ודני צבארי – תשלם כ־15 אלף דולר לחודש, לפי 10 דולר למ"ר.

קליגולה שוכרת חנות בקריון ב־45 דולר למ"ר

קליגולה שיווק, הזרוע השיווקית של קליגולה תעשיות, יצרני נעלי נשים, שכרה מחברת מליכסון, חברת הניהול של קריון חיפה, כ־80 מ"ר לפתיחת חנות של הרשת באזור הצפון. קליגולה תשלם למליכסון 3,600 דולר לחודש, לפי 45 דולר למ"ר.

שתי עסקות שכירות בפרויקט גירון 2000 בראשל"צ

חברת רשף נכסים החלה בשיווק בלעדי של פרויקט גירון 2000 ברחוב הכשרת היישוב באזור התעשייה החדש של ראשון לציון. בבניין, אותו מקימה חברת גירון, כ־8,500 מ"ר, והוא בנוי בשני חלקים: קומת קרקע וקומה המאפשרת גישה נוחה לרכב כבד לכל חלקי הבניין. הפרויקט מוגדר כמבנה תעשייה ומיועד לתעשייה קלה/נקייה ו/או משרדים. גודל השטחים המושכרים בפרויקט – 160–840 מ"ר.

לאחרונה נחתמו שתי עסקות עם חברת גירון באמצעות מחל־קת התעשייה של חברת רשף נכסים:

1. ישראל סימוני, מחברת "מרתף הבריק סימוני", שכר שטח של 160 מ"ר וכ־60 מ"ר נוספים של גלריה בקומת הקרקע בחזית הבניין. החוזה הוא לשנתיים עם אופציה לשנתיים נוספות. דמי השכירות הם 9 דולר למ"ר בעבור קומת הרצפה ו־4.5 דולר בעבור קומת הגלריה. המקום מיועד לשמש כמרכז יבוא ושיווק של יינות ומשקאות משכרים.

2. חנה ונחום קצמן, מחברת "אלקה יבוא ושיווק (סביגרי בית) בע"מ", שכרו יחידה של 126 מ"ר ו־50 מ"ר גלריה בגוש העורפי של הבניין, עם נגישות לרכב בחזית ובצד האחורי של היחידה. דמי השכירות לחודש הם בסך 1,358 דולר.

פיניש וארדן פרודקשן שכרו שטחים בלב מגור בחולון

ארדן פרודקשן, חברה בת של ניסקו (היי־טק) שכרה כ־600 מ"ר בקומת הרמפה בלב מגור בחולון, אותו בונה עודד דנק. ארדן פרודקשן תשלם לפי 8.5 דולר למ"ר. את העסקה ביצעו שרה פלץ וגיל ודאי מאנגלו־סכסון תל אביב.

בעסקה נוספת בלב מגור, שכרה חברת פיניש לריהוט משרדי שטח של כ־500 מ"ר בקומת הרמפה, שוב, לפי 8.5 דולר למ"ר. המקום ישמש את החברה לאחסנה ומשרדים. את העסקה ביצעו גילה גוטא ושחר פלץ מאנגלו־סכסון תל אביב.

דניס ברק נכסים והשקעות בע"מ

סניף שיכון דן – בתי יוקרה

למכירה בבלעדיות בשכונת רביבים

דירה מיוחדת בת 4 חדרים +

יחידה נפרדת!!! מקום שקט ויוקרתי

טל: 03-495106 פקס: 03-6472775

FIABCI

מחלקה מסחרית

דרוש ללקוחותינו מגרש לבניית

משרדים - מגורים

במזומן / קומבינציה

03 - 6486126

עסקת השבוע!

למכירה ברמה"ש במיקום מעולה

פרוייקט בניה מעולה

דירות גינה, גג וקוטגיים

03 - 5400004

למכירה בתלפיות

ברח' יד חרוצים

אולמות לתעשיה בשטח לפי דרישה

החל מ־125 מ"ר

ועד 1200 מ"ר

מתאים למוסכים,

מסגריות, בתי דפוס,

נגריות, פחחות.

וכל מטרה

טל. 233853

בס"ד

הגעת הביתה

חן והצפון

שכונת המגורים החדשה בצפון פתח תקוה

לציבור הדתי

- דירות מרווחות 4, 4.5, 5 חדרים עם מפרט טכני גבוה במיוחד
- דירות גג עם 108 מ"ר גג מרוצף
- דירות גן עם גינה בשטח 150 מ"ר
- מרפסת סוכה, מעלית שבת, כיור כפול
- בתנאי סביבתי מושלם הכולל מרכז מסחרי ומבני ציבור
- נוף מרהיב

אשטרום

dgar

דירות 4 חדרים * ממ"ד במזומן

החל מ־ $159,000, התקשרו עכשיו

משרד מכירות באתר: רח' שמואל הנגיד, פתח תקוה

בימים א'-ה' בין 10:00-13:00 ומ־16:00-19:00

יום ו' 10:00-14:00 טל. 03-9306804

משרד מכירות ראשי: רח' המפעלים 7 קרית אריה, פ"ת

טל. 03-9246259

מדור נדל"ן עיתון הארץ

למידע נוסף ויעוץ אישי

נא לטלפן לגב' אריאלה שוורץ

טל: 03-512112/11

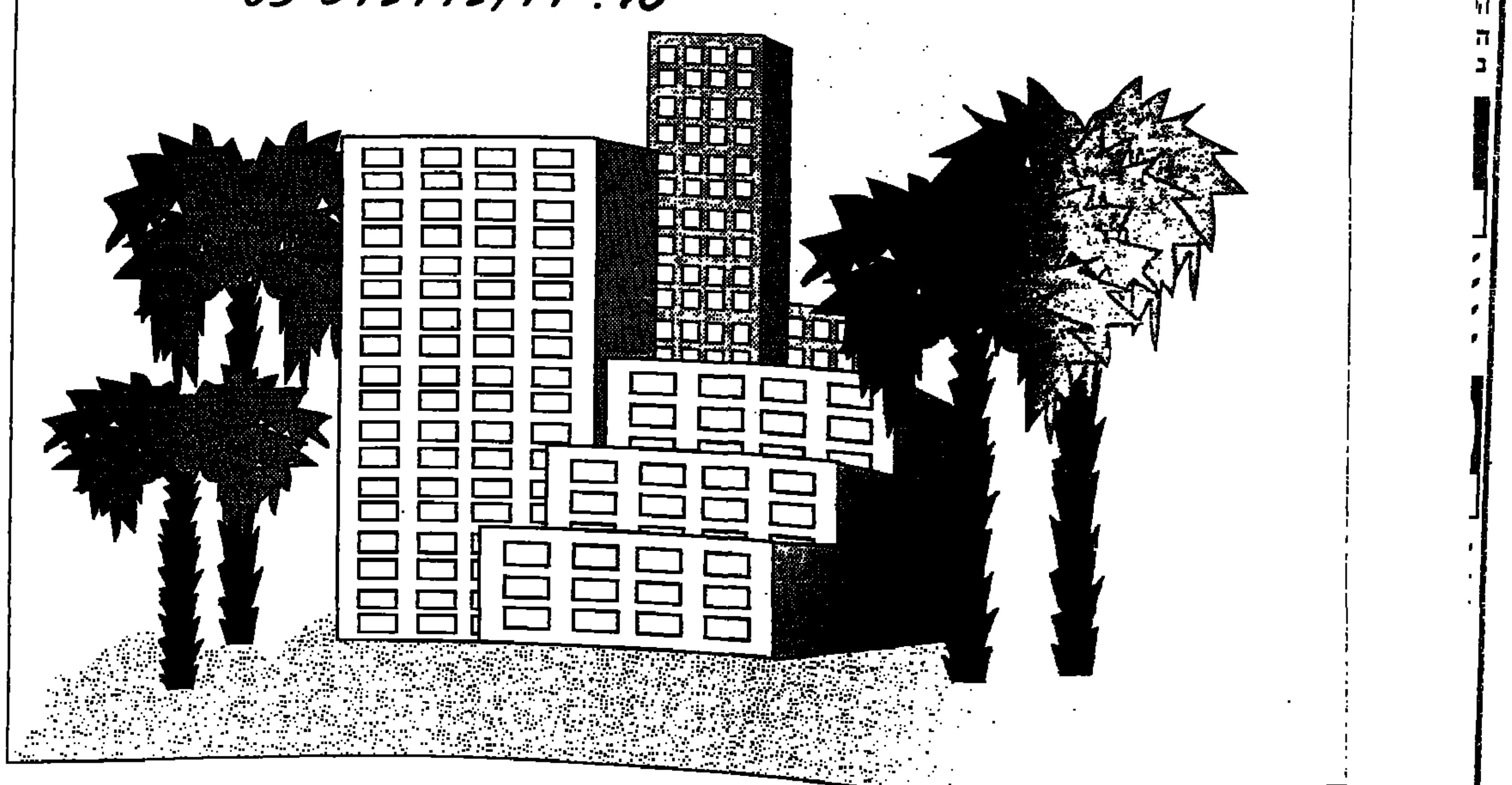

ניו יורק

חיים הנדוורקר

400 פארק אבניו הוחכר בסכום של 16.5 מיליון דולר

חברת האחזקות הגרמנית אר.אפ.אר. חכרה באחרונה מחברת הביטוח אקווה את בניין המשרדים מספר 400 בפארק אבניו, תמורת 16.5 מיליון דולר. בבניין 22 קומות בשטח של 22,700 מ"ר. 80% משטח הבניין מאוכלס ובכוונת אר.אפ.אר. להשקיע סכום של 1.5 עד 2 מיליון דולר, כדי לשפר את מצבו הפיסי של הבניין וכדי למשוך דיירים נוספים ובכך להשלים את אכלוסו.
הקרקע היא בבעלות משפחת בנגסון והחוזה התחכרה הוא ל-34 שנים. משפחת בנגסון מקבלת דמי החכרה של 1.4 מיליון דולר לשנתיים. אר.אפ.אר – אחת החברות הפעילות ביותר בשוק הנדל"ן של ניו יורק בשנים האחרונות – מאמינה כי לאחר שהבניין יאוכלס במלואו, תתקבל תשואה שנתית של 20%.

ממשיכים לעזוב את ניו יורק

ראש עיריית ניו יורק נרתם למאבק בתופעת עזיבתן של חברות גדולות את העיר בגלל מחירי הנדל"ן הגבוהים יחסית בעיר המיסוי הגבוה בה ומציע להן הקלות מיסוי. אף על פי כן, הודיע "סוויס בנק קורפ'" כי הוא שוקל להעביר את פעילותו לסטמפורד קונטיקט.
חברות נוספות השוקלות לצאת אל מחוץ לעיר הן "יוניון בנק אוף סוויצרלנד", חברת "אקוויטבל" ו"איבון קוסמטיקה". איבון קוסמטיקה מחזיקה 20 קומות באחד הבניינים היקרים ביותר בעיר, ברחוב 57 סמוך לשדרה החמישית.
לדברי ברוקרים רבים, היתרון בעזיבת העיר הוא משמעותי: שכר הדירה לרגל מרובע במנהטן עומד על 28 דולר ובאזור וסטצ'סטר הוא מגיע ל-23 דולר. חברת "מאסטר קארד" הודיעה כבר כי היא עוברת לאזור וסטצ'סטר.
באחרונה סיכם ראש עיריית ניו יורק עם שלוש חברות גדולות: חברת הביטוח והפיננסים "פרודנשל", "רפבליק נשיונאל בנק" ו"קפיטל סיטי אי.בי.סי." כי משרדיהם המרכזיים יישארו בעיר. יודעי דבר טוענים כי חברות אלה כלל לא התכוונו לעזוב את העיר, כך שגם זכו מההפקר וראש העירייה זכה לפרסומת.

נמכר פנטהאוז בן 23 חדרים

לא בכל יום מתבצעת בניו יורק עסקה שכזאת. פנטהאוז, בשטח של 930 מ"ר, הכולל 23 חדרים ומכון כושר, נמכר בשבוע שעבר במחיר של 5.85 מיליון דולר.
בעליה של הדירה באיסט ריבר אנד פינת רחוב 85, איש העסקים אשר אדלמן, ניסה למכור אותה מאז 1991. למרות יוקרתה, התקשה אדלמן למכור את הדירה, כיוון שהאזור בו היא נמצאת אינו אריסטוקרטי במיוחד ומרוחק ממרכז העיר. גם הוצאות האחזקה החודשיות יקרות – 8,100 דולר. לבעיות אלה התווסף גם המשבר הקשה שפקד את שוק הדירות למגורים בעיר.
רוכש דירת הענק נותר אלמוני והמתווכים שעסקו במבצע המכירה סירבו למסור כל פרטים. לדבריהם, מדובר באנשים מאד פרטיים, המסרבים לחשוף את זהותם.

מכונות כביסה לעשירים בלבד

אם רוצים להבחין בין דירת יוקרה לבין דירה רגילה, כדאי לבדוק אם יש בדירה מכונת כביסה. בדירות רגילות לא תמצאו מכונות כביסה, כיוון שכאשר שטח הדירות קטן יחסית, הדיירים מעדיפים להשתמש בשירותי מכבסות, למרות שמחירי מכונות הכביסה אינם גבוהים.
גם העירייה לא מעודדת התקנת מכונות כביסה בדירות, בגלל היעדר האינסטלציה הדרושה. בבניינים שהוקמו עד לפני כעשר שנים, בהם אין הסידורים המתאימים להפעלת מכונות כביסה ומייבשים, הטילה העירייה איסור חמור על הפעלת מכונות כביסה ומייבשים. הפתרון נמצא בהכשרת חדרי כביסה באחת הקומות הראשונות של בנייני המגורים.
בדירות המפוארות יותר בונים מעין ארון קיר שבו מותקנת האינסטלציה הדרושה להצבת מכונת הכביסה והמייבש. אלא, שמי שיכול לגור בדירת יוקרה בניו יורק לא מכבס בעצמו ובעל נושאת עוזרת הבית. בסופו של דבר מקילה מכונת הכביסה על חיי העוזרים והעוזרות ובשביל הבעלים זהו ללא ספק סימן של יוקרה.

אוגוסט חודש עייף

ברוקרים רבים מדווחים על ירידה משמעותית ביותר בביצוע עסקות בעיר עקב תופעת הקיץ של המוכרים, הקונים והמתווכים. לשוק הדירות, למשל, כמעט ולא מתווספות דירות חדשות וכאשר מישהו מציע דירה, מתנפלים עליה כולם. עם זאת, ברוקרים המתמחים בעסקות של דירות למגורים, משוכנעים כי הסתיו הקרוב ייטיב עם שוק הדירות בעיר, לאחר כמה שנים של קיפאון.

עסקות אחרונות

● מנהטן, גריניץ' וילג', בבניין של לופטים, על שטח של 100 מ"ר, שלושה חדרים, דמי אחזקה חודשיים 1,000 דולר. בתחילה ביקשו בעלי הבניין 320 אלף דולר, אולם כעבור שלושה חודשים נמכרה הדירה תמורת 300 אלף דולר.
● מנהטן, באזור וסט וילג', בית לבנים המיועד לשתי משפחות, ארבע קומות. בדירה אחת שלושה חדרים, שני חדרי אמבטיה וחדר אוכל. בדירה השנייה, שני חדרים וחדר אמבטיה. דמי אחזקה ומסים – 6,000 דולר בחודש. בתחילה ביקשו הבעלים 800 אלף דולר וכעבור 26 שבועות נמכר הבית במחיר של 710 אלף דולר.
● בברוקלין הייטס, בית עם שתי דירות, ארבע קומות, 2.5 חדרי אמבטיה. בדירה השנייה שני חדרים. דמי אחזקה ומסים חודשיים של 5,100 דולר. בעלי הבית ביקשו 695 אלף דולר. כעבור 15 חודשים נמכר הבית במחיר של 600 אלף דולר.

צבי צרפתי – 64 דירות בחולון ב-4.5 מ' ד'

מאת נעה והרמן

חברת צבי צרפתי החלה בהקמת שני בניינים בקריית שרת בחולון. הקרקע לפרויקט נרכשה בעסקת קומבינציה לפי 42% לבעלי הקרקע. בפרויקט ייבנו 64 דירות בנות 4 ו-5 חדרים, בהשקעה של 4.5 מיליון דולר.
הדירות בפרויקט ישווקו במחירים התחלתיים של 175 אלף דולר לדירת 4 חדרים, ו-195 אלף דולר לדירת 5 חדרים.
הליווי הפיננסי לפרויקט ניתן על ידי בנק המזרחי, ואת הפיקוח עליו מבצעת חברת השמאות ההנדסה שבבעלות חיים גלנצר.

משקיעים קנדיים יוזמים פרויקט של 2.8 מיליון ד' בגן יבנה

מאת משה יהודאי

חברת הרפז החלה בימים אלה בבנייה של 30 קוטג'ים בגן יבנה כקבלן מבצע ובשיווקם. הפרויקט ממוקם על קרקע פרטית שבבעלות חברת אלטון, השייכת ליזמים קנדיים ומנוהלת בישראל ע"י משרד רו"ח זהר את זהר ומשרד עורכי הדין קליר את לויטן. שטח הפרויקט 15 דונם, והוא יכלול אף שטחים ציבוריים. עלות הפרויקט – 2.8 מיליון דולר.
חברת הרפז מציעה למכירה בפרויקט קוטג'ים בשטח בנוי של 170 מ"ר על מגרשים של 375 מ"ר כל אחד, במחירים הנעים בין 155,000 דולר לקוטג' של 100 מ"ר עם מעטפת בשטח 70 מ"ר ועד ל-190,000 לקוטג' מושלם. היקף התקבולים הכולל ממכירת הפרויקט מוערך על ידי הרפז ב-5.1 מיליון דולר.

קפריסין במגדלי דיזנגוף; ברזיל באבן גבירול

מאת רונית מורגנשטרן

שגרירות קפריסין, שנפתחה לפני כחודש, שכרה מהקבלן מילוא רוזנברג כ-350 מ"ר במגדל המשרדים "דיזנגוף טופ-טאואר" (מעל דיזנגוף סנטר) בתל אביב. השטח שהושכר נמצא בקומה 14 מתוך 23 הקומות בבניין.
השגרירות תשלם 7,350 דולר לחודש דמי שכירות, לפי 21 דולר למ"ר.
שגרירות ברזיל, הוותיקה יותר, העתיקה את משכנה מכיכר המדינה – שם היא ניהלה את ענייניה במשך כ-20 שנה מבניין מגורים – למגדל המשרדים "בית יכין" שברחוב אבן גבירול 14 בתל אביב.
השגרירות שכרה בבית יכין 644 מ"ר בקומה השמינית של הבניין. השגרירות, שחתמה על החוזה לפני למעלה מחודשיים, משלמת כ-11,600 דולר לחודש לפי 18 דולר למ"ר לבעל השטח, איש עסקים פרטי, שאינו רוצה לחשוף את שמו.
את שתי העסקות ביצע דניאל ג'קסון, איש מחלקת שגרירויות ומשקיעי חוץ שבאנגלו סכסון תל אביב.

11 דירות נמכרו תוך שבוע ב"טופ גילה"

מאת זיו מאור

חברת שו"פ בונה בדרך צביה ויצחק, סמוך ליער גילה בירושלים, את פרויקט "טופ גילה".
הפרויקט יכלול 88 דירות, שמתוכן נמכרו כבר 11, ממוקם על שטח של 13 דונם. בשלב הראשון נבנות 32 דירות בשמונה בניינים של שלוש קומות. בכל בניין שתי דירות גן של ארבעה חדרים, בשטח של 105 מ"ר ומעליהן שני דופלקסים של 4.5 חדרים, בשטח 137 מ"ר ומרפסות בנות 26 מ"ר.
מחיר דירת גן – 230 אלף דולר. מחיר יחידת הדופלקס – 285 אלף דולר, כולל מע"מ. בכל הדירות יותקנו דלת פלדלת, תריסים חשמליים, בידוד תרמי לקירות חיצוניים ומערכת סולרית מרכזית. החברה צופה, כי שלב א' יאוכלס עד אמצע '96.
שו"פ גם מבצעת את עבודות הפיתוח והתשתית לפרויקט של 43 בתים לבנייה עצמית, על 17.8 דונם, הסמוכים לטופ גילה. בפרויקט 43 מגרשים, מתוכם 11 חד-משפחתיים והשאר דו-משפחתיים. המגרשים הוגרלו בחודש דצמבר והבנייה בהם תתחיל עד יוני '95.
היקף התקבולים הצפוי משלב א' הוא 6.507 מיליון דולר. הקרקע נרכשה בנובמבר '93 ממינהל מקרקעי ישראל, תמורת 2.173 מיליון דולר. כקבלן מבצע נבחר אבני מזרחי והאדריכלי הפרויקט הם אריה אברהמי ועדנה גידון.

7.5 מ' ד' – היקף המכירות באחוזת דניה בחדרה עד כה

מאת זיו מאור

חברת בני בנימין לקרץ, הבונה את פרויקט אחוזת דניה בחדרה, מכרה עד כה 60 דירות ב-7.5 מיליון דולר.
בפרויקט כולו 550 דירות וקוטג'ים והוא משתרע על שטח של 150 דונם, שהיו בבעלות היסטורית של המשפחה.
אכלוס שלב א' של הפרויקט יחל תוך שבעה חודשים והחברה תחל בהקמת הבניין הראשון, מתוך שלושה בפרויקט שיהיו בני 9 קומות כל אחד.
מחצית מהמכירות, 30 דירות, נמכרו במשך החודשים יולי-אוגוסט, כאשר בשבת לפני שבועיים, מכרה החברה דירות במחיר כולל של כמיליון דולר.

סו"ב זכתה במכרז לבניית 42 דירות ב-20 מ' ש'

מאת נעה והרמן

חברת סולל בונה זכתה במכרז לבניית 42 דירות בשני בניינים, של חברת רובינשטיין. עלות הבנייה מוערכת ב-20 מיליון שקל.
סולל בונה תבנה את הבניינים, החמישי והשישי שיוזמת חברת רובינשטיין ברמת אביב החדשה. בסך הכל יוזמת חברת רובינשטיין, ברמת אביב החדשה בניית 200 דירות ב-11 בניינים, בהשקעה של 50 מיליון דולר.
מחירי הדירות בבניין שתבנה סולל בונה ינועו בין 300 אלף דולר לדירת שלושה חדרים, בשטח של 100 מ"ר; 380 אלף דולר לדירת ארבעה חדרים בשטח של 130 מ"ר; ו-850 אלף דולר לפנטהאוז בשטח של 330 מ"ר.

מחירי המשרדים בדרום ת"א – בעלייה

מאת רונית מורגנשטרן

מחיר גבוה ומצוקת חניה במרכז ובצפון העיר מגבירים את הביקוש לשטחי משרדים בדרום

אזור דרום תל אביב היה ועדיין נחשב לאזור מסחר סיטונאי, מלאכה קלה ומוסכים. ואולם, בשלוש-ארבע השנים האחרונות החלו להופיע באזור בנייני משרדים, בסטנדרט שאינו נופל (ובמקרים מסוימים אף גבוה יותר) מרמת בנייני המשרדים שבאזור הסיטי של תל אביב או נתיבי אילון (רחוב יגאל אלון).
גבולותיו הכלליים של האזור עוברים בין קו הרחוב של התחנה המרכזית הישנה לבין יפו.
במשך הזמן הלכו והצטמצמו שטחי המשרדים באזור הסיטי ונתיבי אילון ובמקביל האמירו המחירים באזורים אלה בעשרות אחוזים. בדרום, לעומת זאת, החלה בירידה של עסקים סיטונאיים לאזורי התעשייה החדשים בראשון לציון ובחולון, שעדיין הציעו מחירים נוחים יותר.
פינוי שטחי המסחר בדרום, הנגישות שהתאפשרה בזכות מחלף קיבוץ גלויות והקרבה לצירי תנועה מרכזיים בכלל, כמו גם קרבתו היחסית לאזור הסיטי, כל אלה הפחיתו מיתרונותיהם של אזור נתיבי אילון או מקומות אחרים, על פני דרום תל אביב. גם בעיית החניה בדרום היא חמורה פחות לעומת אזורים אחרים בת"א.
אבל החשוב מכל – מחירי המשרדים באזור דרום תל אביב עדיין נמוכים ב-30%–50%, מאלה שבאזורים הצפוניים יותר, ואפילו ב-100% מהמחירים באזור הסיטי של תל אביב, למשל (שדרות רוטשילד והסביבה).
יזמים זריזים מיהרו – בעידוד העירייה, שלה תוכניות פיתוח גרנדיוזיות לגבי אזור דרום תל אביב – ורכשו קרקעות במחירים זולים יחסית במזומן ובעסקות קומבינציה נוחות (אפילו היום נמוכים מחירי הקרקע ביותר מ-50% מאשר באזור הסיטי, למשל) והקימו מגדלי משרדים.
המשרדים מוצעים בעיקר לחברות היי-טק, יועצי ביטוח, רואי חשבון ויועצים אחרים, שהחלו לרכוש ולשכור שטחים ולהעביר אליהם את משרדיהם. עורכי הדין ימשיכו, מן הסתם, להעדיף את אזור בתי המשפט בתל אביב, הנחשב ליקר ביותר באזור משרדים. חברות פיננסיות ימשיכו להעדיף את אזור הסיטי.
איכלוסו של בניין חברת מאגרי בנייה של שמעון קרם ברחוב שוקן על ידי בתי המשפט לעבודה ולנוער, מהווה מנוף הכשר סופי לדרום תל אביב, כאזור משרדים באיכות גבוהה. לקרם, שתולה תקוות רבות באזור דרום תל אביב, יש עוד קרקעות באזור זה והתכנון בתי משרדים נוספים.
לדברי איציק קליידר, מנהל אנגלו-סכסון תל אביב, מחירי מכירת משרדים בדרום תל אביב נעים בין 1,700 ל-2,000 דולר למ"ר. זאת, לעומת מחירים של עד 3,500 דולר למ"ר באזור הסיטי וכ-2,500 דולר למ"ר באזור נתיבי אילון. דמי שכירות בדרום נעים בין 8–13 דולר למ"ר, לעומת 17–18 דולר באזור נתיבי אילון ו-28–30 דולר באזור הסיטי.
לדברי קליידר, מובטחת לרוכשים היום שטחי משרדים באזור דרום תל אביב, תשואה של כ-10%, לעומת 8% בממוצע באזורים צפוניים יותר.
במקביל, ממשיכים המחירים לעלות: מחיר מ"ר בבית עמיאל סנטר שברחוב קיבוץ גלויות, אותו משווק אנגלו-סכסון תל אביב, היה לפני כחצי שנה 1,450 דולר ובימים אלה נסגרו בבניין עסקות, לפי 1,800 דולר למ"ר.
לדברי קליידר, דמי שכירות בבית מרכזים נאמדים ב-8–12 דולר למ"ר משרדים; מחיר השכירות בבית מרס שברחוב הרצל: 12–13 דולר למ"ר; בבניין הסמנך, שבבעלות חברת סהר אחזקות, מציעים משרדים להשכרה בכ-14 דולר למ"ר עם גימור מלא; מאגרי בנייה ברחוב שוקן מציעים משרדים ב-13–14 דולר למ"ר; בבניין המשרדים שמעל סניף הבנק הבינלאומי ברחוב שוקן פינת קיבוץ גלויות, הבנוי ברמה נמוכה יחסית – 10 דולר למ"ר. בבית רוגובין משכירים ב-11 דולר למ"ר.

קו נדל"ן

שיווק מלט: נתונים חודשיים

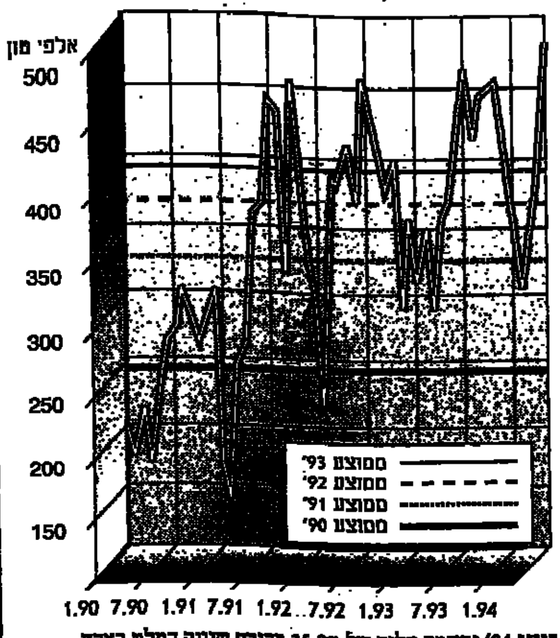

ביוני '94 נרשמה עליה של 25.9% בהיקף שיווק המלט בארץ בהשוואה להיקף השיווק במאי. ברבעון השני של השנה נרשמה עליה של 18.2% בהיקף שיווק המלט בהשוואה לרבעון הראשון של השנה. את ההיקף הגבוה של שיווק המלט ברבעון הראשון של שנת '94 הסביר משרד השיכון בעונתיות.

ראשון FACTORY OUTLET

מושג חדש במסחר הישראלי

הדמיה 88'

ראשון FACTORY OUTLET זה לא עוד קניון...
מרכז עסקים הבנוי על מודל אמריקאי מצליח, המיועד לחנויות מפעל, בתי מסחר קמעונאים וסיטונאים, המשווקים ישירות לצרכן הסופי.
בקניונים נהוג לבלות, אצלנו קודם כל קונים!

מיקום אידיאלי!
האיזור בו ממוקם ראשון FACTORY OUTLET בסמוך ל"קניון הזהב" ושאר הקניונים בראשל"צ, מהווה מוקד משיכה לכמיליון איש המגיעים לסביבה לבילויים וקניות. הקירבה לנתיבי איילון מבטיחה נגישות מהירה לספקים וללקוחות.

תיכנון חדשני וחניה בשפע!
15,000 מ"ר המחולקים על פני 3 קומות עם גישה ישירה לרכב לכל חנות וחנות. חניון ענק עומד לרשות הלקוחות ללא תשלום. איכות בניה גבוהה ביותר הכוללת ציפוי חיצוני חדשני בשילוב אלומיניום וקירות מסך.

ליזמים יש קבלות!
בוני הפרוייקט: נאות אמיר חברה לבניה בע"מ מקבוצת כתב, יואב רובינשטיין – מיוזמי "קניון הזהב", סיפור הצלחה בקנה מידה בינלאומי.

השקעה טובה ובטוחה.
בעלות של שכר דירה במקום אחר אתה יכול לרכוש אצלנו נכס משלך. ולך, המשקיע, המעוניין בתשואה מירבית ובטוחה – זה המקום! הפרוייקט מלווה ע"י אחד הבנקים הגדולים, שיעניק לך ערבות בנקאית מלאה על פי חוק המכר.

למכירה/השכרה שטחים החל מ-40 מ"ר

שיווק בלעדי: אנגלו סכסון
החטיבה לנדל"ן עיסקי ומסחרי
טל: 03-6919245, טל באתר: 03-9619898

היזמים: "נאות אמיר" מקבוצת כתב
יואב רובינשטיין נכסים בע"מ

משרד המכירות באתר פתוח בימים א-ה 9:30-19:30, יום ו' 9:30-13:00
(רח' פלטין פינת רח' מזל)

ראשון FACTORY OUTLET - מרכז חנויות המפעל הראשון בישראל!

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הצעת התקציב המתגבשת במשרד השיכון ל–95' – 8 מיליארד שקל

הנתח הגדול ביותר בתקציב מיועד למע"צ – 2 מיליארד שקל; תוספת של 600 מיליון שקל בהשוואה ל–94'

מאת נעה וסרמן

הצעת התקציב המתגבשת במשרד הבינוי והשיכון לשנת התקציב 1995 עומדת על 8 מיליארד שקל. ב–94' אושרו למשרד השיכון, כזכור, 6 מיליארד שקל בלבד.

המרכיב העיקרי של ההצעה, בעיני בכירים במשרד הבינוי והשיכון, הוא סעיף התכנון והשיווק של הקרקעות לבנייה. לסעיף זה הוקצבו 160 מיליון שקל, לעומת 105 מיליון שקל בתקציב 94'.

תקציב הסעיף מיועד לתכנון תוכניות מתאר ל–200 אלף דירות: תכנון חלקי ותכנון תשתיות על ל–200 אלף דירות; תכנון מפורט ל–40 אלף דירות ותכנון הפיתוח לדירות אלו. תפוקת תכנון זה מוערכת ביצירת מאגר זמין של קרקעות לבניית 180 אלף דירות, בכל אחת משלוש השנים 95'–97'.

דירות אלו מיועדות להיבנות בערים החדשות שמתכנן משרד השיכון: מודיעין, חריש עירון, וכמו כן בערים קיימות, שייכו לתנופת פיתוח, כמו בית שמש ונתניה. בנוסף, ישווק קרקעות בהיקפים קטנים יותר, בערים וישובים קיימים.

בין תקציבי השנים 94' ו–95' קיים שוני מהותי – הכללת תקציב תכנון ושיווק הקרקעות לבנייה רוויה. בתקציב של 94' היה כלול סעיף זה בתקציב מינהל מקרקעי ישראל, שהוא תקציב נפרד. לעומת זאת, ב–95' ישווק משרד השיכון את כל הקרקעות לבנייה רוויה, ויתכנן את חלקן.

הסעיף הגבוה ביותר בהצעת התקציב החדשה מיועד למע"צ ומסתכם ב–2 מיליארד שקל. בהשוואה לתקציב הקודם – תקציב 94' – מדובר בתוספת של 600 מיליון שקל.

הסעיף המתקצב את פעילות מע"צ יופנה בעיקר להשקעה בכבישים חדשים. ל"הארץ" נודע, כי בכל הנראה, מדובר ב–50 פרויקטים ברחבי המדינה. יש לזכור, כי תקציב מע"צ ל–94' הופנה, בעיקר, לפיתוח השלמת פרויקטים, שבביצועם הוחל בשנים קודמות.

סעיף בולט נוסף בתקציב של 95' הוא סעיף הפיתוח. משרד הבינוי והשיכון יבקש לקבל לטובת הפיתוח 1.506 מיליארד שקל. סכום זה מיועד לפיתוח מאין, השלמת פיתוח לבנייה מתקופת הפרוגרמה, השלמת פיתוח שהודנה בישובים הערביים, השלמת פיתוח יישובים שנבנו בשנות ה–80. בסך הכל, ב–94' היה סעיף זה 506 מיליון שקל. במשרד השיכון מרגישים, כי עליהם להשלים את הפיתוח לבנייה שבוצעה בשנות ה–80 ולבנייה המהירה של ראשית שנות ה–90, במסגרת ההיערכות לגל העלייה הגדול.

עוד כוללת הצעת התקציב סעיפים שיוקשו, בין היתר, לפינויים – משרד השיכון נוהג לממן פינוי אתרים שבהם יש קרקעות המיועדות לשיווק ולבנייה חדשה. גם בסעיף זה יבקש המשרד הגדלה משמעותית ביחס ל–94'. סעיפים נוספים הם לתוכנית הסיוע לרכישת דירות על ידי זכאים. גם בסעיף זה יחול השנה גידול, שכן לאחרונה אושרה במשרד האוצר תוכנית להגדלת הסיוע לתושבי הקרוואנים, שהוכנה על ידי משרד השיכון.

כמו כן אושרה לאחרונה תוכנית סיוע להגדלת מענקי מקום ביישובים שנים בארץ. תוכנית הסיוע מורכבת, כזכור, ממענקים והלוואות שבמסגרתן מסבסדת המדינה את הריבית הבנקאית על ידי תשלום ההפרש שבין ריבית השוק לריבית שנקבעה לזכאים. עוד כולל התקציב תקציב פעולות שוטפות, תקציב לשיקום שכונות ותקציב לחידוש ואחזקת דירות.

ברודט: רכישת דירה אינה תחליף לבורסה

שיחה

נעה וסרמן

האם אין חשש שהטלת מס על הבורסה תמריץ את הציבור להשתמש בהשקעותיו לרכישת דירות ובעקבות ביקוש גבוה תיגרם עליית מחירים?

כשיזמנו שהקדמנו את הצעד, העלינו גם את האפשרות הזו. ואולם, הגענו למסקנה שלא קיים חשש שציבור גדול של משקיעים בבורסה יפנה את השקעותיו לרכישת דירות ויצור לחץ על שוק הדירות. רכישת דירה אינה תחליף להשקעה זמנית ונזילה בבורסה, אם כי באופן כללי יש קשר בין השניים.

מדוע לא יעדיף הציבור השקעה בדירה, אותה ניתן להשכיר בלי לשלם מס על תקבולי ההשכרה?

אין הכרח שתקבולים מהשכרת דירות יהיו פטורים לתמיד.

ראש הממשלה, יצחק רבין, אמר בשבוע שעבר כי ישקול חזרה לבנייה ציבורית. מדוע האוצר מתנגד לבנייה זו?

הבנייה הציבורית לא תפתור את בעיית מחירי הדיור. את הבעיה יש לפתור באמצעות היצע קרקעות ומתן תשובה לבעיות התכנוניות בארץ. מעבר לכך, כדי לבצע בנייה ציבורית יש צורך בקרקע, בעוד המאגר הזמין היחיד של המדינה מוצע במכרזים לקבלנים. לשם בנייה ציבורית נ'אלץ לשנות את ייעוד הקרקעות בהתאם, ובכך לא פתרנו את הבעיה. בנוסף, גם בנייה ציבורית יש לאשר בוועדות התכנון השונות.

מדוע הממשלה לא אישרה מיידית את בניית 58 אלף הדירות, שלגביהן נחתמו עסקות בין חקלאים ליזמים בתקנה 611, אלא העבירה את הדיון לוועדה מיוחדת?

הקמנו את הוועדה כי לא ניתן היה לכלול את העסקות האלה במסגרת ההחלטות החדשות להפשרת קרקע חקלאית. זאת, משום שהקרקעות האלה נמצאות במעמד אחר. אבל אנחנו מתנגדים לאישור הבנייה על הקרקעות האלו לפי תקנה 611.

הקבלנים רוצים לגרוף את הרווחים במקום בו הממשלה החליטה אחרת. צריך להפשיר את הקרקעות, בהתאם לתנאי ההחלטות החדשות.

מה עמדת האוצר על דיוני ועדת הכבישים בתועלת שתצמח מכביש חוצה ישראל, לעומת ההשקעה העצומה בסלילתו?

אין ספק שהקטע המרכזי של הכביש, שמתוכנן להיסלל בין חדרה לאשדוד, נחוץ מאוד. גם אם היום לא מרגישים בפועל בנחיצותו, הרי שבעוד שנה או שנתיים הוא יהיה נחוץ ביותר.

חשוב לציין שהכביש יתרום להרחבת אזורי הביקוש. לגבי יתרת הקטעים של הכביש – אנחנו בודקים את נחיצותם.

> הממונה על אגף התקציבים מתנגד לאישור בניית אלפי דירות, לגביהן נחתמו והוקפאו עסקות 611

מחירי שכירות
משרדים

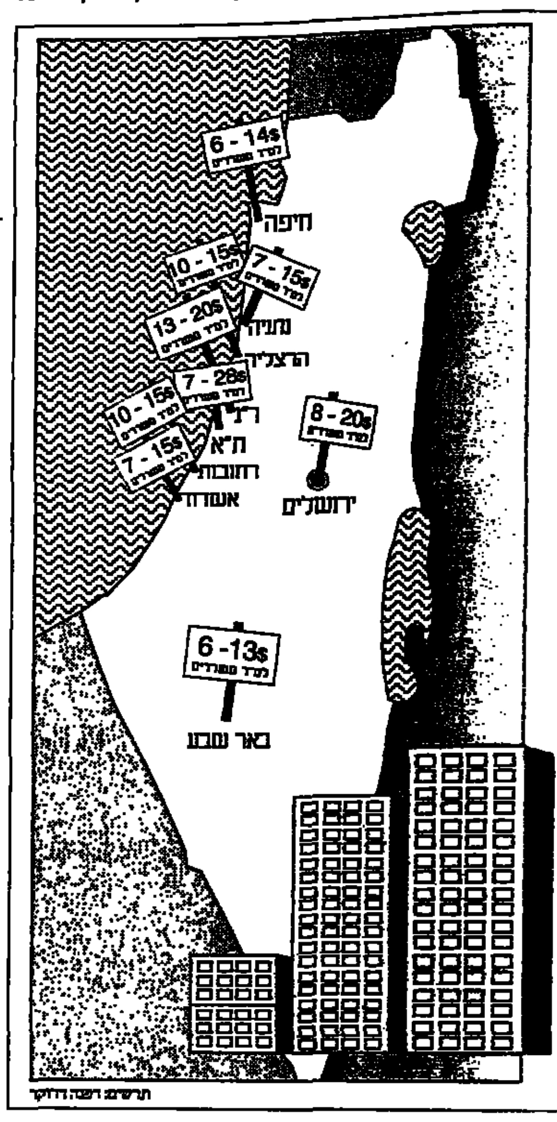

מחירי השכירות למשרדים בעיר תל אביב ממשיכים להיות הגבוהים ביותר בארץ. בתוך העיר תל אביב, מוביל אזור בתי המשפט (שד' שאול המלך–וייצמן) במחיר הגבוה ביותר הנדרש למ"ר משרדים (28$), ואחריו אזור הסיטי. תנודות המחירים בתל אביב הן קיצוניות למדי; מ–7 ועד 28$ למ"ר.

אגב, בפתח תקווה ניתן להשיג משרדים בדמי שכירות של 9$ למ"ר, וזאת קילומטרים ספורים מתל אביב.

בבאר שבע מתחילים מחירי השכירות מ–6$ למ"ר. המחירים משתנים בהתאם לאזור ורמת הגימור של המבנה המושכר.

הנתונים נמסרו על ידי גמולב נדל"ן.

רונית מורגנשטרן

ירושלים JERUSALEM
רחוב הנביאים HANEVI'IM ST.

נתניה NATANIA
רחוב ויצמן WEIZMAN ST.

רמת גן RAMAT GAN
רחוב ז'בוטינסקי ZABOTINSKY ST.

חיפה HAIFA
רחוב מוריה MORIYA ST.

תל-אביב TEL-AVIV
רחוב אבן גבירול EBEN GAVIROL ST.
רחוב אפרידר AFRIDAR ST.
רחוב ההסתדרות HAHISTADRUT ST.
רחוב הכנרת HAKINERET ST.
רחוב הרצל HERZEL ST.

קבלנות לא רשומה–
משחק מסוכן

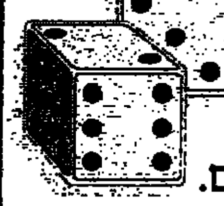

רשות מקומית!
על רשות מקומית חל איסור להעסיק קבלנים שאינם רשומים בפנקס הקבלנים ובידיה הכלים להפסיק את עבודתם.

[illegible]

א. לא יבוצעו עבודות הנדסה בנאיות שהיקפן הכספי, או מהותן המקצועית חורגים מהתחום שנקבע בתקנות באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, אלא על ידי קבלן רשום, שקיבל רשיון לפי סע' 3 (ג) לענפים, או לענפי מישנה של עבודות אלה.
ב. בהיתר הביצוע שנתנה הועדה המקומית יראו כאילו הוראת סעיף א' היא תנאי מתנאי ההיתר שעל פיו יבוצעו בכל שלב משלביהן ועד לסיומן, קבלן הרשום בפנקס הקבלנים.
ג. היה ליו"ר הועדה המקומית, או למהנדס הרשות המקומית, או לרשם הקבלנים, יסוד להניח כי מבצעים עבודת בניה בניגוד לתנאי ההיתר– הוא רשאי לצוות בכתב על כל אדם הנראה לו אחראי, או על כל העובד בשירותו, להפסיק לאלתר את הבניה כולה.
ד. העובר על הוראה מהוראות סעיף זה, או אינו מקיים צו הפסקה מינהלי, **דינו קנס**, או מאסר של 7 ימים לכל יום שבו נמשכה העבירה אחרי המצאת צו ההפסקה המינהלי.
* מי שביצע עבודות הנדסה בנאיות, בניגוד לחוק האמור, או השתמש בתואר "קבלן לעבודות הנדסה בנאיות" מבלי שהוא זכאי לכך על פי הוראות החוק דינו:

ששה חודשי מאסר, או קנס!

החוק!
תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות [הצבת שלטים ע"י קבלנים] [מס' 2] תשל"ו 1976
ק"ת 3526 [16.5.76] עמ' 1624

התאחדות הקבלנים והבונים בישראל
בשיתוף הקרן לעידוד ולפיתוח ענף הבניה

סולב במו"מ לרכישת קרקע ל–102 דירות בהוד השרון

מאת זיו מאור

חברת סולב, בבעלות האחים סופר שמואל וצבי וארווין לביא, מנהלת מגעים לרכישת קרקע ל–102 דירות. בעלי הקרקע מחזיקים במגרשים שהם חלק ממתחם המיועד לבניית 450 קוטג'ים ליד רחוב הבנים בהוד השרון. המחיר לקרקע ליחידה, מוערך על ידי לביא ב–65–70 אלף דולר. כלומר, היקף העסקה, אם תתבצע, הוא 7–8.5 מיליון דולר. תוכנית המתחם מצויה כיום בוועדה המחוזית, לאחר שלב ההתנגדויות. על פי התוכנית ייבנו במתחם קוטג'ים על מגרשים בשטח של 250–320 מ"ר.

בשכונת גיל עמל בהוד השרון בונה החברה מבנה הייטק ומשרדים בשטח של 1,500 מ"ר. שטחי הפרויקט יוצעו בקרוב למכירה ולהשכרה. מחירי המכירה ינועו בין 600 ל–900 דולר למ"ר ומחירי השכירות בפרויקט יהיו 8–9 דולר למ"ר.

בנוסף, מנהלת סולב מגעים מתקדמים לחתימת חוזה לרכישה של קרקע לבניית 30 דירות במבנה בן 10 קומות בהדר חיפה. מחיר הקרקע ליחידת דיור – 10 ל–15 אלף דולר. עלות הפרויקט מוערכת על ידי החברה בכ–2.9 מיליון דולר. היקף המכירות – 3.5 מ' ד'. עוד מנהלת החברה מו"מ לרכישת מגרש צמוד, עליו ניתן לבנות בניין בן 10 קומות, ובו 20 יח"ד.

ג'ינאדי אבדייב בונה 98 דירות בנתניה בעלות של 16.5 מ' ד'

מאת זיו מאור

גינאדי אבדייב בונה בשכונת בן גוריון בדרום נתניה 98 דירות בחמישה בניינים בני 10 קומות. עלות הפרויקט 16.5 מיליון דולר. היקף המכירות הצפוי הוא 20 מיליון דולר. הפרויקט משתרע על שטח של 9.5 דונם, [illegible] ומתבצע בשני שלבים: בשלב א', הנמצא בבנייה, 41 דירות בשני בניינים על קרקע של 4.5 דונם. היקף המכירות הצפוי הוא 7 מיליון דולר ועד עכשיו, מכר אבדייב על מכירה של 75% מהדירות בשלב א'.

הפרויקט כולל דירות 4, 4.5, 5 חדרים ודופלקסים. מחיר דירת 5 חדרים, בשטח 150 מ"ר ברוטו, כולל בחניות – כ–230 אלף דולר ומחיר דירת דופלקס, בשטח 250 מ"ר ברוטו – כ–300 אלף דולר.

בשלב ב' ייבנו שלושה בניינים יוקרה ובהם 57 דירות. הבניינים יוקמו על קרקע של 5 דונם והיקף המכירות הצפוי בשלב זה הוא 13 מיליון דולר. עד כה נרשמו הזמנות ל–20% מהדירות בשלב ב'. הפרויקט ממוקם מול בית גולדמינץ, באזור החוף הדרומי בנתניה.

אבדייב סיים פרויקט של 112 דירות בשכונה י' באשדוד, שכלל דירות 3 ו–4 חדרים, בשבעה בניינים. דירות 3 חדרים נמכרו בכ–110 אלף דולר ודירות 4 חדרים נמכרו בכ–130 אלף.

הקונצרן הרוסי "הרמס" במו"מ לרכישת פרויקטים תיירותיים באשקלון

מצ"ע להקים בעיר מספנה לתיקון יאכטות

מאת עמירם כהן

נציגי הקונצרן הרוסי הגדול "הרמס" ייפגשו בשבוע הבא עם ראש עיריית אשקלון וחברים במועצת העירייה, במטרה להשקיע בפרויקטים בתחום התיירות בעיר.

נציג הרמס, אלכסנדר [illegible], המבקר עתה בארץ, אמר כי יחד עם ראש העירייה [illegible] הקונצרן הרוסי להקים בעיר מספנה לתיקונים לספינות קטנות ולאכטות, שתהיה צמודה לאזור המרינה המוקמת עתה בעיר.

לקונצרן הרוסי, שהונו העצמי מוערך ביותר מ–200 מיליון דולר, מפעל גדול לייצור מנועי דיזל לספינות קטנות ברוסיה.

עוד אמר הנציג הרוסי כי [illegible] אשקלון, שלה מעמד של אזור פיתוח ב', עשויה להפוך לאתר תיירות [illegible] תיירותי גדול [illegible] הארץ.

עוד אמר נציג הקונצרן [illegible] כ–30% מתושבי העיר הם עולים מחבר המדינות – תקל על ביצוע הפרויקט.

בכוונת הרוסים גם לרכוש [illegible] בתי מלון בעיר, במטרה להשתלב בפרויקט של המלונות [illegible] תיירותית, בין אשקלון [illegible] שם יש לקונצרן הרוסי [illegible].

חסיד ובסה ימכרו 20 דירות בי"ם ב–10 מ' ד'

מאת זיו מאור

הקבלנים הירושלמים ציון חסיד ודני בסה יבנו 20 דירות יוקרה במושבה הגרמנית ובשכונת יפה נוף בירושלים, בהיקף מכירות של כ–10 מיליון דולר.

חסיד יבנה ברחוב הצפירה במושבה הגרמנית בניין בן 4 קומות, ובו 10 דירות יוקרה. לחסיד אישור לבניית 48 חדרים. ההכנסות מהפרויקט יגיעו לכ–5.5 מיליון דולר. המגרש נרכש לפני כשנה מאיש עסקים לתורני.

הקבלן דני בסה רכש, בעסקת קומבינציה של 52% לבעלים, מגרש בשכונת יפה נוף, לבניית שני בניינים. מחירי הדירות יהיו 400–480 אלף דולר, וההכנסה המשוערת היא כ–4.5 מיליון דולר.

הארץ
יום ראשון י"ד באלול התשנ"ד
21 באוגוסט 1994

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי
נייסד: זלמן שוקן
גרשום שוקן, העורך 1990-1939

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

די שלא נתנה הסכמתה

ביום חמישי גזר בית המשפט המחוזי בחיפה את עונשם של ארבעה מנאשמי האונס הקבוצתי בשמרת. שני נאשמים נוספים זוכו מחמת הספק בערכאה ראשונה והמדינה לא עירערה על זיכויים, ואילו הנאשם השביעי נמלט מהארץ ולא הועמד כלל לדין.

העונש הקל יחסית שגזר בית המשפט (שנה ושלושה חודשי מאסר בפועל לשלושה מהנאשמים ושנת מאסר אחת בפועל לרביעי) נומק בין השאר בכך שחלף הרבה זמן מאז ביצוע העבירה, והצעירים כבר שילמו מחיר שנבע מעינוי דין מתמשך שלא באשמתם. הנאשמים טוענים גם היום, כי הציבור הוא שחרץ את דינם, וכי הביקורת על זיכויים בערכאה הראשונה גרמה להרשעתם בבית המשפט העליון. הנערה טוענת כי אלמלא התמיכה הציבורית שקיבלה לא היתה ממשיכה במאבקה למיצוי הדין.

באוגוסט '88 התלוננה נערה בת 14 וחצי מקיבוץ שמרת על שבעה בחורים שבמשך ארבעה ימים כפו עליה יחסי מין בניגוד לרצונה, תוך שהם מאיימים עליה שאם לא תיענה להם שוב ושוב, פעם בשדות, פעם במכונית ופעם בחדר, יספרו את מעלליה בקיבוץ כולו. החקירה בתיק זה נמשכה חודשים ארוכים, ולבסוף החליטה פרקליטות מחוז הצפון לסגור את התיק בנימוק של חוסר עניין לציבור. משנתבקשה להסביר את החלטתה, קבעה כי הנערה אינה מסוגלת להעיד בבית המשפט.

לאחר שהתפרסמה הפרשה בעיתונות, ולאחר שהוגשה חוות דעת פסיכולוגית שקבעה כי הנערה כשירה להעיד בבית המשפט, נפתח תיק שמרת מחדש ושנתיים לאחר ביצוע העבירה הוגש כתב אישום. בנובמבר '92 זיכה השופט מיכה לינדנשטראוס את כל הנאשמים מחמת הספק. נימוקו העיקרי היה שהנערה לא הביעה את אי-הסכמתה לקיום יחסי המין באופן מספיק נחרץ. בערכאת הערעור דחה השופט מאיר שמגר את נימוקו של לינדנשטראוס מכל וכל ופסק לראשונה כי "אשה אינה נדרשת כלל להתנגד או להביע אי רצון למעשה האישות כדי שהמעשה יהיה שלא בהסכמה. די שלא נתנה הסכמתה למעשה, והמעשה יהיה בלא הסכמה". בית המשפט העליון הרשיע את הנאשמים באונס, והחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי לקביעת גזר הדין.

משפט האונס הקבוצתי בשמרת מסמל תחילתה של תפנית ביחס לעבירת אונס מבחינת הגדרת מעשה האונס, אבל הוא עדיין לא מסמן תפנית בחומרת הענישה. אם אחרי שש שנים שבהם נדון הנושא בעיתונות ובבתי המשפט, ולאחר הדברים החמורים שכתבו השופטים בשתי הערכאות על התנהגותם הנפשעת של הנאשמים, עדיין יכולה מזכירת קיבוץ שמרת לומר שהיתה זו "מעידה של ילדים", ואביו של הנאשם אופיר באריחזר ואומר כי מדובר בשובבות ולא באונס, ופרקליטי הנאשמים מכריזים כי יערערו על העונש אף שנגזרו לנאשמים עונשים קלים, הרי הפער בין העונש המקסימלי שנקבע בחוק (20 שנה) לבין העונש שנגזר (שנה ושלושה חודשים בפועל) הוא כל כך גדול, הרי שאין מנוס מלקבוע כי החברה הישראלית טרם גיבשה עמדה מוסרית נחרצת נגד יחסי מין שלא בהסכמה חופשית.

אם יערערו ארבעת מורשעי שמרת על חומרת העונש שקיבלו, כפי שהבטיחו עורכי דינם השבוע, תצטרך המדינה לשקול לערער על קולתו. אם הנאשמים יקבלו ללא ערעור את המאסר הקצר שנקבע להם, אפשר יהיה לראות בכך סוף פסוק, ולקוות כי משפט שמרת ייזכר בזיכרון הציבורי לאו דווקא בגלל גזרי הדין המקלים שלו, אלא בגלל מהלכו חסר הפשרות, שממנו ניתן ללמוד כי יש טעם במאבק ציבורי ואישי עיקש לעשיית צדק.

הטרור - מו"מ בדרכים אחרות

מאת עוזי בנזימן

שנה אחרי החתימה על הסכמי אוסלו, שהביאו לכאורה על פיוס היסטורי בין ישראל לאש"ף, מצער להיווכח כי הטרור מוסיף להיות מכשיר מרכזי בדו-שיח שמנהל העם הפלשתיני עם מדינת ישראל. בניגוד לרושם שמבקשת ליצור הנהגת אש"ף, ושאותו מאשרים מדי פעם דוברים הרשמיים של ישראל, הטרור הפלשתיני אינו מעשה ידיהם של קבוצות בודדות, "אויבות השלום", אלא הוא ביטוי להלך רוח רחב ברחוב הפלשתיני. המפגשים שניהל שמעון פרס בסוף השבוע עם יאסר ערפאת ועם עוזריו הראשיים שבו והוכיחו אבחנה זו.

הן במפגש באלכסנדריה והן בסיום ביקורו של פרס בעזה נמנעו הנציגים הפלשתינאים מלצאת בפומבי נגד ארגוני הסירוב. הצירופים שהסכימו להשמיע כדי להיראות נגד מעשי הטרור היו זהירים ורפים. כל כך נרתעת היתה העמדה האש"פית בעניין זה שהן המשלחת הממשלתית באלכסנדריה והן משלחת מרצ, שביקרה את ערפאת ביום חמישי, לא הצליחו להגיע לידי גיבוש הודעה משותפת עם הנציגים הפלשתינאים. גם בתום ביקור שמעון פרס בעזה ביום ששי השמיע ערפאת דברים חיוורים בלבד בעניין הטרור: הוא הסתייג משימוש באלימות אך נמנע מלהוקיע בגנותם של פלשתינאים הנוקטים דרך זו.

תמים ומיותר לבוא בטענות לערפאת בעניין זה: האיש נאבק על מעמדו בציבור הפלשתיני ועליו להיות זהיר בדרך שבה הוא מטפל, ומתייחס בפומבי, אל גורמים כמו החמאס והג'יהאד האיסלאמי. לא רק משום שארגונים אלה הם יריביו הפוליטיים ולא לנו לתת לו עצות כיצד להתמודד אתם, אלא משום שיש להם אחיזה לא מבוטלת בדעת הקהל הפלשתינית. זו, בעצם, התורה כולה על רגל אחת: לארגוני הטרור הפלשתיניים, המוסיפים לדגול בביצוע מעשי חבלה נגד ישראל, יש מאחז רחב בציבור הפלשתיני. שלילתם את תהליך השלום ושיטת הפעולה והאלימות שלהם נגד ישראלים נהנות מתמיכה רחבה ברצועת עזה ובגדה המערבית. זו אחת הסיבות העיקריות לסירובו של ערפאת לצאת בגלוי נגדם.

הטרור מוסיף להיות מכשיר בידיו של ערפאת גם לאחר לחיצת הידיים עם יצחק רבין: ברצונו הוא מעודד את השימוש באלימות הרצחנית נגד ישראלים וברצונו הוא פועל להגבלתה. הכרזות האחרונות של רבין והתדלפות לעיתונות של גורמי ביטחון ישראליים מעידות כי ידוע לנו שאש"ף אינו פועל ברצינות לבלימת המפגעים בכבישי הרצועה ולתפיסת האחראים להם. מותר להסיק שלמערכת הביטחון הישראלית יש מושג די טוב על מידת אמינותן של הודעות אש"ף על המאמצים שעשה ללכידת המחבלים או על מידת רצינותם של המעצרים שעליהם בישר.

יותר משחשוב להאיר את יחסו הציני של אש"ף לשגרת הטרור נגד ישראל חשוב לזכור את יחסו של כלל הציבור הפלשתיני אליה. הפלשתינאים מוסיפים לראות במעשי הרצח והחבלה נגד ישראלים מלחמת שחרור: הם שוללים את ההגדרה הישראלית שאלו פעולות טרור שאינן לגיטימיות. בניגוד לתפיסה הישראלית שלאחר ההצהרה ההדדית, שקיבלה ביטוי חגיגי ב-13 בספטמבר אשתקד, החל תהליך פיוס בין שני העמים שינוהל מעתה והלאה ליד שולחנות הדיונים, רואה רובו של הציבור הפלשתיני בהסכמי אוסלו צעד ראשון בלבד בדרך לעצמאות. על פי התפיסה הפלשתינית הרווחת, הצעד הזה מהוסס, קרוב לוודאי שצפונה בו מזימה ישראלית (לצאת מעזה ולהסתפק בכך), והוא אינו מבטיח את התוצאה המקווה. כדי להגדיל את הסיכוי שהסכמי אוסלו אכן יובילו ליעד המבוקש - שחרור מלא מהכיבוש הישראלי וכינון מדינה פלשתינית - יש לנהל מלחמת טרור במקביל למשא ומתן המדיני.

במלים אחרות, מול ההשלמה של לפחות מחצית מהחברה הישראלית עם העם הפלשתיני שאיפשרה לממשלה לבצע את מהלך הפיוס ולשלם את המחיר הכרוך בכך (ויתור על השטחים), לא התפתח בתוך החברה הפלשתינית זרם מרכזי השולל את המשך הטרור. הציבור הפלשתיני ברצועה ובגדה מוסיף לתת גיבוי למחבלים, מזדהה עם מעשיהם, מסתיר אותם, תומך בהם וגא בפעולותיהם. הטרור נגד ישראלים אינו אפוא תופעה שולית, מעשה ידיהם של בודדים מתוסכלים או של קבוצות אידיאולוגיות קיצוניות: הוא ביטוי להסכמה עממית רחבה.

הירידה בעקומת הטרור ברצועת עזה, מאז נפל לידיו אש"ף את השליטה באזור, אינה סותרת את האמור לעיל: היא רק מוכיחה שהטרור הוא אחד ממרכיבי הרפרטואר שבאמצעותו מנהל אש"ף את מגעיו עם מדינת ישראל. או, מוטב לומר, הטרור הוא המשך המו"מ בדרכים אחרות.

לונה פארק, ירושלים, אוגוסט '94 / צילום: אלכס ליבק

גם לבנון שותפה

מאת צבי בראל

זה כמה שבועות מתנהלת בלבנון מלחמה קשה. תותחים של צה"ל וטנקים של צד"ל מפגיזים ללא הרף כפרים לבנוניים בחבל תופאח ובאזור הבקאע. הכפר השיעי יחמור שבדרום לבנון נמצא תחת סגר צה"לי כבר 27 ימים, ותושביו סובלים ממחסור קשה במזון ובתרופות. חוליות של חיזבאללה משגרות מדי יום פגזי מרגמות וטילים לעבר עמדות של צד"ל וצה"ל. חיילי צה"ל ממשיכים להיהרג ולהיפצע, ואזרחים לבנוניים שוב נמלטים צפונה מההפגזות וההפצצות.

בעיתונות הישראלית מלחמה זו כמעט שאינה מסוקרת, למעט הודעות דובר צה"ל. העיתונאים האחרונים שהיו באזור היו לבנונים שלפניהם הציג צה"ל את החימוש המאיים של טיל קרקע-קרקע שכינויו הזאב, שדייקנותו מפוקפקת. הצגת התכלית הזאת נועדה לומר ללבנונים שצה"ל עדיין לא הפעיל את מלוא הארסנל שלו.

המלחמה הזאת ודאי אינה פעולת תגמול על הפיגועים בבואנוס איירס ובלונדון. היא התחילה לפניהם. היא גם לא מיועדת לתפוס פעילים של החיזבאללה, את זה יודע צה"ל לעשות במבצעים כירורגיים מדויקים כמו חטיפת מוסטפא דיראני או שייח עוביד. קשה גם להבין כי צה"ל מאמין כי באמצעות המלחמה הזאת הוא יצליח לטהר את כל דרום לבנון מבסיסי חיזבאללה. נהפוך הוא: הדיווחים מלבנון מלמדים שחיזבאללה רוצה לתגבר את כוחותיו בדרום באמצעות אנשים הנמצאים באזור הבקאע. מה יכולה להיות, אם כן, מטרת המלחמה הזאת?

מאז המלחמה בארגונים הפלשתיניים בלבנון, גורסת ישראל כי אם יופעל לחץ מתאים על הכפריים השלווים הם ידאגו בעצמם לגרש את גורמי מצוקתם. אולם בינתיים השתנה האויב. לא מדובר עוד בגורמים זרים, פלשתינאים בלתי רצויים שאינם אזרחי המדינה, אלא בבני משפחותיהם ובידידיהם של תושבי הכפרים, שיש בכוחם, אזרחי מדינת לבנון, שלארגונם ייצוג נכבד בפרלמנט.

לכן, הטקטיקה הישראלית שמבקשת באמצעות הפגז לגרום לדרום לבנון להפעיל לחץ על ממשלת לבנון, ואולי משם גם על סוריה, משיגה בינתיים תוצאות הפוכות. ממשלת לבנון מתחפרת עמוק יותר בעמדותיה, מציגה את החיזבאללה כתנועת התנגדות לאומית, פורסת עליו את חסותה, לפחות בהצהרותיהם של ראש הממשלה, רפיק אלחרירי, ויו"ר הפרלמנט, נביה ברי, ודוחה את לחצי ארה"ב להרגיע את הארגון. כתופעת לוואי מגלה צה"ל כי הוא מתקשה יותר מתמיד לגייס חיילים חדשים לשורות צד"ל, ומספר העוזבים את שורותיו הולך וגדל, וחלקם מצטרף לחיזבאללה.

האם באמת יש צורך בהמשך שהייתו של צה"ל בדרום לבנון? האם רצועת הביטחון מספקת את החסות, או שהיא הפכה לשטח אימונים באש חיה של חיל התותחים וחיל האוויר, אש שאינה מצליחה לעצור ירי קטיושות על יישובי הגליל?

ראש ממשלת לבנון התחייב לפרוס 25,000 חיילים לבנונים ולנטרל את הנשק מחיזבאללה אם צה"ל ייסוג. קשה לשער כי התחייבות כזאת היתה מוכרזת ללא תיאום עם סוריה. ישראל אמנם אינה בוטחת ביכולתה של ממשלת לבנון להרגיע את הדרום, ורוצה התחייבות סורית. סוריה מצדה נוקטת מדיניות כפולה. מצד אחד היא טוענת כי דרום לבנון הוא עניינה הפנימי של לבנון ושאין היא יכולה או מעוניינת להתערב בו, ובכלל, על ישראל לסגת מדרום לבנון בהתאם להחלטה 425 של מועצת הביטחון. בעיני סוריה, דרום לבנון אינה קשורה כלל להסכם השלום הכולל. מהצד האחר היא רומזת שחלק מהגרנטיה הסורית תהיה חזית לבנונית שקטה. ישראל, במידה רבה של צדק, רואה את סוריה ולבנון כמקשה אחת. אין צעד מדיני או פוליטי פנימי שממשלת לבנון עושה מבלי להיוועץ תחילה בסוריה. אבל מדוע לא לנסות לתפוס את סוריה ולבנון במלתן? מדוע לא להפריד בין דרום לבנון להסכם הכולל?

החיזבאללה הוכיח כי הוא מסוגל לקיים הסכם כל עוד הצד השני אינו מפר אותו. צבא לבנון - בסיוע סורי - מצליח לשלוט על רוב חלקי לבנון, ואפשר לצפות כי סוריה תהיה מוכנה לגבותו אם יידרש לפרוס את כוחותיו גם בדרום. יתר על כן; עצם הניסיון להגיע להסכם ספציפי עם לבנון על נסיגה ישראלית ופריסה מידית של כוחות לבנוניים עשוי להפיח חיים במשא ומתן הכולל, או לפחות, לנטרל קלף מיקוח רווי דם. או שמא ישראל מתקשה לוותר על הקלף שהיא יצרה ושהתנפח מעבר למידותיו?

קבורת הרוח

מאת גדעון לוי

לאחר פרסום הידיעה על מותו של ישעיהו ליבוביץ נראה היה לרגע כי מי שלא זכה להכרה הממלכתית הראויה בחייו, זוכה בה עכשיו, אחרי לכתו. אחרי הסערה המבישה סביב הענקת פרס ישראל לליבוביץ, ואחרי לא מעט סערות דומות סביב הענקת אותות כבוד אחרים - יקיר ירושלים וד"ר לשם כבוד מאוניברסיטה זו ואחרת - נראה היה כי מדינת ישראל מתפייסת סוף סוף עם האיש שהתואר נביא ראוי לו אולי יותר מכל איש אחר בתולדותיה.

ואז באה הלוויה. אל בית העלמין הירושלמי הגיעו כמה מאות, לא יותר. בתוכם בלטו בהעדרם, כמו שאומרים, כל ראשי המדינה. ממשלת שלום של העבודה ומרצ, שמגשימה עכשיו הרבה מהעקרונות שלהם הטיף ליבוביץ, בחרה להיות באותה שעה במקום אחר. רק צדיק אחד, שר הקליטה יאיר צבן, הואיל להטריח עצמו אל בית הקברות. דן מרידור הגיע, יצחק רבין לא.

מאז היום השביעי של מלחמת ששת הימים היה ליבוביץ למצפון הלאומי במלוא מובן המלה. כשכולם עוד יצאו במחול השיכרון הלאומי, ליבוביץ קרא את המפה המוסרית. אמיתות שהיו כיום לנחלת הרוב השפוי בארץ בדבר ההשחתה שבכיבוש ובזכות הלגיטימית של העם השכן להקים לעצמו בית לאומי, בצד הבית הלאומי היהודי, נשמעו מפי ליבוביץ כבר בבוקר שאחרי. אחוזי תזזית משיחיות לאחר הניצחון המשכר, גינו אותו אז כמעט כולם על התבטאויותיו משביעות השמדה. אלא שגם הנביאים שבכיבושיו, הם היו חריפים מאוד, נשמעים כיום קולעים הרבה יותר מאשר אז. ההשוואה בין המסתערבים להמאס מזעזעת, אבל לא פעם נכונה. עזבנו היא שאלה וגם אלה הרגו לא אחת בלא אבחנה. יהודו-נאצים היה ביטוי מחריף, אבל כלום לא עשינו כמה דברים מחרידים לא פחות ב-27 שנות הכיבוש הרבה לפני שבירת העצמות וכדורי הצלפים שעקרו עיני ילדים בשטחים, לפני עינויי החקירות והריסת הבתים הסיטונית, הזהיר אותנו ליבוביץ, בדרכו הפרובוקטיבית, מפני כל אלה.

אבל מדינת ישראל, הפגועה מסגנונו המשתלח, ניסתה להדביק עליו תווית של בוגד. בגלי צה"ל אסרו פעם להשמיע את דבריו, וראש הממשלה יצחק רבין הודיע שיחרים את טקס הענקת פרס ישראל אם ליבוביץ יקבל את הפרס. ההתמקדות בסגנון ולא בתוכן היו המפלט האחרון שבאמצעותו אפשר היה להתמודד עם הרבה אמיתות מכאיבות שלו.

אלא שמאז נפל דבר. פרות קודשות לרוב נשחטו בידי הממשלה הנוכחית, ובשנתיים האחרונות פסעה המדינה אל עבר תורתו המדינית-מוסרית של מי שהיא הוקיעה במשך שנות דור. יוסי שריד ושולמית אלוני הם כבר מזמן לא אויבי העם, רעיונות השלום של שמעון פרס נופלים על אוזניים כרויות, ויצחק רבין נושא מעשה שגרה עם יאסר ערפאת.

עיקש תנועת כבל שהיה, הכיר ליבוביץ בתמורות הללו ובמהלכיהן; באחד יוסי אלגזי הוא הודה לפני חודשים לא ארוכים כי בניגוד לציפיותיו הפסימיות ממשלת רבין הפתיעה אותו. עכשיו מסתבר שההתפייסות והכרזה הזאת היו חד צדדיים. איש מראשי הממשלה שהולכת עכשיו לאור רעיונותיו לא בא להתפייס אתו במותו.

לפני כשלוש שנים נקבר בירושלים עוד איש שנוי במחלוקת: רוברט מקסוול. אל הלווייתו בהר הזיתים באו אז כל ראשי המדינה. נשיא המדינה, חיים הרצוג, נשא דברים לזכרו: "באתי להספיד אדם מיוחד במינו, שחייו מסמלים בצורה כה מרשימה את האפופיאה היהודית של המאה הזאת". ראש הממשלה, יצחק שמיר, ואתו רוב שרי ממשלתו, נכחו במעמד. גם מבלי לדעת את מה שאנחנו יודעים היום על מעלליו של מקסוול, אי אפשר היה אז שלא להשתומם נוכח הכבוד המופגן שלו זכה הגביר במותו.

קשה להימנע מהרהורים על טיבה של חברה שראשיה סוגדים לאיש שכל מה שעשה בחייו הוא ממון, לעומת הכבוד הזעום שהיא העניקה בסוף השבוע לאיש שהיה לה, ביודעין או שלא ביודעין, מורה דרך. גם מבלי להסכים לדבריו של ליבוביץ, היה ראוי איש הרוח לפחות לכבוד הממלכתי שלו זכה מקסוול.

אבל ליבוביץ גם היה ראוי להכרה מאוחרת בצדקת דרכו. מה היה קורה אלמלא הסתפק נשיא המדינה רק בהודעת אבל והיה מטריח עצמו ביום חמישי לבית העלמין, לא הרחק ממשכנו, ומה היה קורה אילו התפייס אפילו יצחק רבין, העקשן והרחוק כל כך מענייני רוח, עם האיש שהתפייס אתו ועם ממשלתו? חברה, מסתבר, נשפטת גם בבתי הקברות שלה. חברה שראשיה מרכינים ראשם לממון ומפנים עורפם לרוח, היא חברה שרוח רעה מנשבת בה.

בינתיים / אמנון דנקנר

קונסנזוס אפשרי?

האם אנחנו דוהרים בדרך להיות סוף סוף נורמליים? סקרי גאלופ, הנחשבים למהימנים שבסקרי הרייטינג הטלוויזיוני, מראים צניחה גדולה בהתעניינות הציבור הישראלי בחדשות ובתוכניות אקטואליה בטלוויזיה. עם שהיה ניכר בלהיטותו לבלוע את שעות המסך של "מבט" ודומיו מפנה להם עורף; אדיש, שאינו מסתובב לגמרי אפילו בימים מוכרי עיתונים של סיקור רווח; על פי אותם סקרים רואים באחרונה את "מבט" לעתים רק 10% מבתי האב בארץ, ואת חדשות הערוץ השני רק כ-5%, ובדרך כלל לא הרבה יותר מזה. התפלגות דומה יש אחרי הצהריים בין "ערב חדש" לבין תוכנית האקטואליה החדשה בערוץ השני.

עובדה מוזרה היא שדווקא בעידן של התגברות האדישות לחדשות ולאקטואליה, האנשים שיושבים כביכול על הדופק - מנהלי המדיה האלקטרוניים - מרבים בשידורים מסוג זה. "מבט" הורחב לשעה וברשת ב' וגלי צה"ל יש שידורים אינסופיים של מלל פוליטי אקטואלי וראיונות עם פוליטיקאים מחמש בבוקר עד חצות הלילה, כאילו היינו עוד אותה ארץ מה שנהגה לעצור נשימתה בהישמע הפיפסים של החדשות.

אפשר להתווכח על השאלה אם החדשות הפסיקו להיות מרתקות משום שהשלום, אותו יצור שהוא דרמטי וחזל כאמת, אינו מושך ומגרה כמו פרקיה העקובים מדם של העמידה המתמרת על הנפש, או אולי היפוך נבון - משום העייפות מן החדשות נעשה העם מוכן לקבל את השלום, לוותר על מה שצריך לוותר ובלבד שיזכה סוף סוף לחיים נורמליים.

כדברי אחד אין אנחנו נורמליים, ולטובה. על רקע המצוקה המדינית של הימין המתנחל, שהוא גם דתי ברובו, מצוקה של התמוטטות מאיימת של מוסדי אמונה והאופק קודר מבחינת הצפי האישי של כל משפחה שם, מרתק לראות שלא רק שאין גילויים אמיתיים של אלימות בינם לבין השלטון, אלא שמהכיוון הזה יש ניסיונות נוגעים ללב לבוא בדברים ולגבש איזה קונסנזוס בתר-אוסלואי.

במסגרת הניסיונות האלה עלה באחרונה רעיון בשיחה בין אחד מראשי הימין הדתי-לאומי לבין אחד מבכירי השמאל הממשלתי המתון, רעיון שיש לחשוב עליו. המדובר בעסקת קונסנזוס שתאחד את השמאל עם הימין, מתוך השלמה עם מה שאין להימנע ממנו מצד אחד, והתגייסות לעמוד על מה שניתן עוד להציל מצד שני. ההצעה מדברת על הסברי הבסיס הימין הדתי-לאומי והמתנחל יכול ראשו מול המציאות המתקדמת ויסכים להקמתה של מדינה פלשתינית בקרוב ומתוך דילוג על כל המנגנונים של השהיית הזמן שהוטמנו בהסכמים בעיקר כדי ליצור התרגלות לרעיון בציבור הישראלי, ובתמורה יוסכם על גיבוש עמדה קונסנזואלית משותפת לימין ולשמאל, ובוודאי מקובלת על המרכז, שתעמוד על הישארותם של גושי התיישבות יהודיים בשטחים בידיים ישראליות, היינו מחוץ לגבולות המדינה הפלשתינית, כגון גוש עציון, מעלה אדומים ואזור אריאל.

זו מין עסקה שבה אין איש יוצא וכל תאוותו בידו, אבל כל אחד מהצדדים זוכה ליתרונות לא מבוטלים: השמאל מודיע את יצירתה של העובדה הגמורה של מדינה פלשתינית ומדלג על תקופת המבחן השהייה המייסרת את כל הצדדים וצופנת בחובה מעקשים לרוב. עם הימין המתנחלי לצדו הוא אינו מתקשה עוד למכור לציבור הרחב את רעיון המדינה הפלשתינית. הימין המתנחלי מציל משברי חלום ארץ-ישראל השלמה את מה שאפשר להציל ומה שאולי אי אפשר יהיה להציל אם יתמשך וייסחב תהליך הקמתה והתגבשותה הבלתי נמנע אך האטי של מדינה פלשתינית. הפלשתינאים מקבלים במהירות את המדינה שבה הם רוצים כל כך, אך צריכים לעמוד נוכח עמדת קונסנזוס ישראלית בלתי מתפשרת והתובעת נתחים שלפלשתינאים יהיה קשה ומכאיב להיפרד מהם.

האם זה חשבון שנעשה בלי בעל הבית? ממשלת ישראל דבקה לכאורה בתהליך שהוסכם עליו באוסלו וממילא צפויה להתנגד לכל שינוי בהסכם ולכל מגמה של החשת הקצב. היא אף מכחישה, אגב קריצה, כי התהליך מוביל באופן בלתי נמנע למדינה פלשתינית. אולם יש לשאול אם באמת ההיגיון הישראלי של אוסלו הוא, כמוצהר, העמדת הפלשתינאים במבחן ממושך, או שמא האכלת הציבור בישראל בכפית, כדי להרגילו לטעם ההכרחי של מדינה פלשתינית. קונסנזוס בעניין זה יבטל את הצורך בשימוש בכפית.

הרעיון מגלגל והוא מחייב שכל ובעיקר אומץ מצד הימין המתנחלי השפוי כדי שיתחיל לדבר כל אותה. זה ניסיון קשה למי שבעצמו באמונה ומחפשים דרך ליישב את הדיסוננס של זו עם המציאות. יש בו חשבון אכזרי לביטחון, אבל זהו חשבון שנועד מחוללות לרץ של רוזנומה מבין מלחמות והמצר. הם צריכים להחליט בו אם הם מבקשים להתנרמל בדרך שמתנרמל הכל סביבם.

אין חירות בלי שוק חופשי

מאת מילטון פרידמן

ניו-יורק טיימס

ניו-יורק

50 שנה לאחר שהוציא הכלכלן פרידריך פון האייק מכישלון הקולקטיביזם בספרו "הדרך לשעבוד", מוציאה אוניברסיטת שיקאגו מהדורה חדשה של הספר שהפך לקלאסי. מילטון פרידמן, שכתב את ההקדמה למהדורה הגרמנית של הספר ב-1971, עידכן את מאמרו. להלן קטעים ממנו.

●

חיבורו המרשים ומלא החיוניות של האייק היה תגלית בזמנו בעיקר לגברים ונשים צעירים ששירתו בצבא בתקופת מלחמת העולם השנייה. הניסיון שעברו לא כבר חיזק את רגשות ההערכה שלהם לערך ולמשמעות של חירות אישית. נוסף לכך, הם צפו בארגון קולקטיביסטי בפעולה.

כיום אנו שומעים מעט על "תכנון ריכוזי", על "ייצור לשימוש", על הצורך ב"הכוונה מודעת" של משאבי החברה. במקום זאת מדברים בעת על המשבר העירוני - הניתן לפתרון, אומרים, רק באמצעות תוכניות ממשלתיות נרחבות ביותר. מדברים על המשבר הסביבתי - הנגרם, כך אומרים, בידי אנשי עסקים תאבי בצע שיש לאלץ אותם למלא את אחריותם החברתית, במקום "פשוט" לנהל את עסקיהם כדי להפיק רווחים מרביים. גם על משבר זה אומרים כי פתרונו טעון תוכניות ממשל נרחבות. מדברים גם על משבר הצרכנים - והדיבונם של אותם אנשי עסקים תאבי בצע, המבקשים רווחים במקום להפעיל אחריות חברתית, והדבר, כמובן, דורש גם הוא תוכניות ממשל נרחבות כדי להגן על הצרכן, בהחלט גם מעצמו. מדברים על משבר הסעד או העוני - "עוני בלבו של השפע" - אף שמה שמתואר כיום כעוני היה נחשב לשפע כאשר נעשה לראשונה שימוש נרחב בסיסמה זו.

עכשיו כמו אז קידום הקולקטיביזם משולב בהצהרת אמונים לערכים אינדיווידואליסטיים. התנסות עם ממשלה רחבת היקף וסמכויות חיזקה את הנימה הנדונה הזאת. קיימת מחאה נרחבת כנגד "הממסד". קיימת קונפורמיות שלא תיאמן במחאה נגד הקונפורמיות. יש דרישה רווחת לחירות ל"הגשמה עצמית", לסגנונות חיים אינדיווידואליים, לדמוקרטיה השתתפותית.

כפי שהוכיח הייאק בצורה כה משכנעת, ערכים אלו זקוקים לחברה אינדיווידואליסטית. ניתן לממשם רק בסדר חברתי שבו פעילות ממשלתית מוגבלת בעיקר ובראשונה לכינון המסגרת שבה חופשיים פרטים לממש את מטרותיהם. השוק החופשי הוא המנגנון היחיד שאי פעם התגלה להשגת דמוקרטיה השתתפותית.

לרוע המזל, רבים עדיין אינם מבינים את הקשר בין המטרות לאמצעים. רבים מאלו המכריזים על היעדים האינדיווידואליסטיים ביותר תומכים באמצעים קולקטיביסטיים בלי להכיר בסתירה.

מפתה להאמין שרעות חברתיות צומחות מפעילויותיהם של אנשים מרושעים, ושרק לו היה הכוח בידי אנשים טובים (כמונו, כמובן) היה הכל כשורה, כדי להבין מדוע אנשים "טובים" בעמדות שלטון יצרו רשע, בעוד שהאדם הרגיל ללא כוח ושלטון אך המסוגל להיכנס לשיתוף פעולה וולונטרי עם שכניו יעשה טוב.

הרגש העובר מפעילויות ייצור המנוהלות בידי ממשלה לפיקוח עקיף של מפעלים פרטיים לכאורה, ואפילו עוד יותר מכך, להגדלת העברה ממשלתיות הכרוכות בלקיחת מיסים מכמה כדי לספק מענקים לאחרים - כל זאת בשם השוויון וביעור העוני, אך למעשה נוצרת כך תערובת שרירותית ומלאת סתירות של סובסידיות לקבוצות אינטרסים מיוחדים. כתוצאה מכך, אחוז החלק בהכנסה הלאומית שמוציאה הממשלה ממשיך לעלות.

אבל הניסיון של רבע המאה האחרונה אישר בצורה נחרצת את תוקף התובנה המרכזית של האייק, שהוא כי תיאום פעילויות של בני אדם באמצעות ניהול ריכוזי ובאמצעות שיתוף פעולה מרצון הן דרכים ההולכות בכיוונים מאוד שונים: הראשונה מובילה לצמיתות, השנייה לחירות.

ב-1994 קיימת הסכמה נרחבת כי הסוציאליזם הוא כישלון, הקפיטליזם - הצלחה. נפילת חומת ברלין, קריסת הקומוניזם מאחורי מסך הברזל ואופיה המשתנה של סין, הפכו את מגיני הקולקטיביזם נוסח מרקס לחבורה קטנה וקשוחה המרוכזת באוניברסיטאות מערביות. אבל המגמה הרת כביכול של הקהילה האינטלקטואלית האימרצה את מה שניתן היה לכנות תפיסות הייאקיסטיות היא מטעה.

בעוד שמדברים על שווקים חופשיים ורכוש פרטי (כיום מכובד יותר מבפני שהיה לפני כמה עשרות שנים להגן על "לאסה פר" כמעט מלא), רוב רובה של הקהילה האינטלקטואלית תומך כמעט אוטומטית בכל הרחבה של סמכות ממשלתית, כל עוד היא מוצגת כדרך להגן על פרטים מהחברות הגדולות הרעות, להקל על עוני, להגן על סביבה או לקדם "שוויון". האינטלקטואלים מדברים על תוכנית ביטוח רפואי לאומית באמריקה הם דוגמה בולטת לכך. ייתכן שהאינטלקטואלים למדו את המלים, אבל הם עדיין אינם מבינים את המנגינה.

שניים ליצים
מזוינים בעצים
מכים בביצים*

הקונספסים הכי נכונים והקריאייטיב הכי פיצוץ באים הכי טוב כשיש ראש טוב. לכן החלטנו לעבור למשרד הפרסום הכי יפה בעיר, ברח' ריב"ל 22.
רצפת פרקס, כיכרות מעוצבות ושולחן ביליארד- זאת ההתחלה. את השאר תבואו לראות בעצמכם.

*בשפת שנות ה- 30: שני חבר'ה שמצוידים במקלות, מכים בכדורים, בקיצור משחקים ביליארד.

פלג ③
רח' ריב"ל 22 ת"א 67778. טל. 6889220 פקס. 6395068 ת.ד 36273

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בכרך ה', ליד שמו של העורך ליבוביץ, מופיעה כוכבית

מאת דליה שחורי

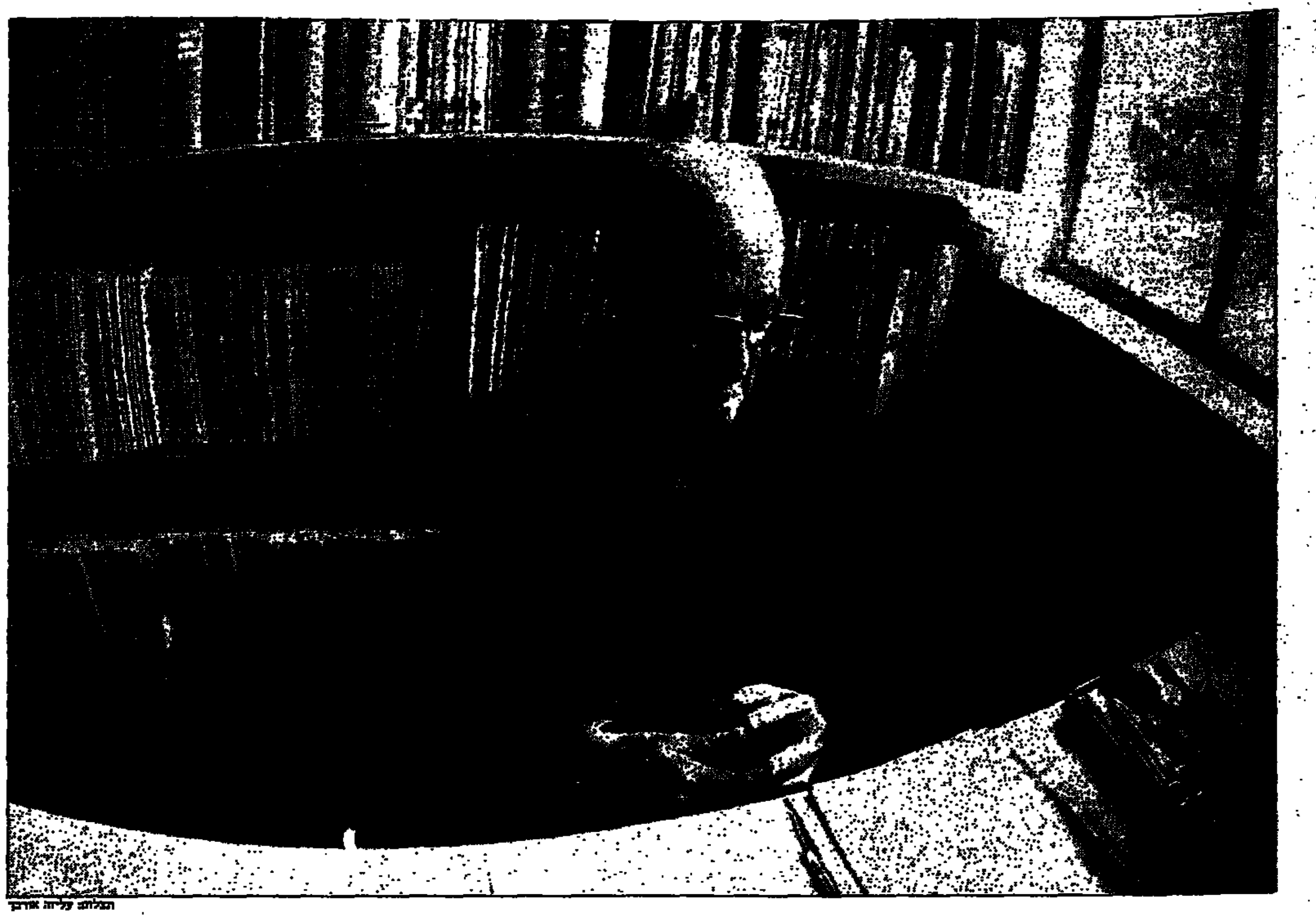

תצלום: עליזה אורבך

איך ייתכן שהחיים בעצם מנצחים את המוות, וכיצד מתחלקת השליטה בעולם בין החרקים לבני האדם. פרופ' ישראל תא־שמע, שעבד עם פרופ' ישעיהו ליבוביץ במערכת האנציקלופדיה העברית, מספר על ליבוביץ האנציקלופדיסט, על ידע חסר גבולות וחוצה תחומים, וגם על האיש הלבבי והחברותי, השונה לגמרי מתדמיתו הציבורית

באחד הדיוקנאות של ישעיהו ליבוביץ שפורסמו כשמלאו לו 80 הופיע סיפור על יריבות פרופסורים, מן הסוג שהזכיר את "שירה" של ש"י עגנון. כשהיה ליבוביץ מעורכי האנציקלופדיה העברית, כך סופר שם, הוא הטיל וטו על הערך "אפלטון" שכתב פרופ' יוסף קלוזנר, שהיה אז העורך הראשי של האנציקלופדיה. התפתח ריב קשה והלכו לרב פרופ' שמחה אסף שיפשר ביניהם. הרב אסף אמר לליבוביץ, שהתנגדותו פוגעת בקלוזנר באופן אישי. על פי הסיפור, כששמע זאת ליבוביץ, הוא נרתע מיד ואמר: "אם זה אישי, אני מוותר". שכן, כשמדובר באנשים, ליבוביץ מוותר, נאמר באותו דיוקן. אבל במציאות הסתיימה הפרשה קצת אחרת. ליבוביץ אולי ויתר, אבל לא על המלה האחרונה.

סוף הסיפור נודע לי מפי פרופ' ישראל תא־שמע, מרצה לתלמוד באוניברסיטה העברית בירושלים ומנהל המכון לצילום כתבי יד עבריים בבית הספרים הלאומי. תא־שמע, בן 58, נתוודע לליבוביץ לפני כ־30 שנה, כשהתחיל לעבוד במערכת האנציקלופדיה העברית כעורך משנה למדעי היהדות. הוא עבד במחיצתו כעשר שנים, עד תחילת שנות השבעים. ליבוביץ, שהיה העורך הראשי, פוטר אז בדרך מבישה ופוגעת (בגלל ביקורת מצד המנויים על ההתקדמות האטית של ההפקה), שהיתה לו מקור לעגמת נפש ולכאב במשך זמן רב.

הריב בין ליבוביץ לקלוזנר על הערך "אפלטון", אומר תא־שמע, התרחש לפני שהחל לעבוד שם, אבל הוא שמע על כך מליבוביץ. תא־שמע הוציא מספרייתו את כרך ה' של האנציקלופדיה, שבו קלוזנר היה עדיין העורך הראשי. הוא פתח את העמוד הראשון. ליד שמו של ליבוביץ, כאחד מארבעת חברי המערכת המרכזית, מודפסת כוכבית, ובתחתית אותו עמוד כתוב: "עד עמוד 223". פתחנו בעמוד 223 ומצאנו ששם מתחיל הערך "אפלטון", כפי שנכתב בידי קלוזנר. ליבוביץ התנער מן הערך, ואפשר לדמיין את חיוכו שבע הרצון כשהיה מכיס בכוכבית.

תא־שמע מספר על הפרנסיות שבה עוד ליבוביץ את האנציקלופדיה העברית: "הוא החשיב את עבודתו באנציקלופדיה יותר מאשר את עבודתו באוניברסיטה. הוא בא למערכת יום יום ועבד שעות. קרא כל ערך וירד לפרטי פרטים. הוא ראה את עבודתו באנציקלופדיה כמי שנושא באחריות לתרבות הלאומית.

"כשהיה העורך הראשי, יחסו לתפקיד היה טוטלי. היה פוסל ערכים שכבר עברו את כל השלבים. היתה לו ידיעה משלו על כל ערך, וזה היה אחד הדברים המופלאים. הרי בהכנת אנציקלופדיה עובדים על פי האלף־בית. ערך אחד יכול להיות בתחום הפיסיקה, הערך הסמוך לו בתחום האסתטיקה, ולאחריו ערך על גאון או רב בתולדות ישראל. האלף־בית הוא מקרי לגמרי. אין בו שום היגיון ענייני והמעבר מערך לערך הוא מעבר בין עולם לעולם. ליבוביץ ידע כל ערך. אולי לא לפרטיו, ואולי לא כפי שצריך כדי לכתוב עליו באנציקלופדיה. לכן פנו למומחים בתחומם. אבל הוא קרא כל ערך, ידע את הנושא ואת הקשרו ומשמעותו, וזה דבר מפליא, כי אנציקלופדיה מקיפה את כל מה שיש".

הוא היה אנציקלופדיסט אמיתי. "הידע שלו היה אדיר. הוא ידע הכל, קרא הכל. הסקרנות שלו חבקה את העולם כולו. ליבוביץ גדל על שתי דיסציפלינות. הוא היה איש מדעי הטבע – דוקטור לכימיה ודוקטור לרפואה. נוסף על כך היה דוקטור לפילוסופיה. הדיסציפלינה של מדעי הטבע בנויה על עובדים מדויקים, מספרים מדויקים, כמויות, קשר סיבתי. מדעי הרוח הם עניין אחר לגמרי. כאן מדובר במשמעות הרחבה של הדברים, באיכות, לא בכמות. ההכשרה שלו ונטייתו הנפשית היו בשני המקומות גם יחד. לכן, כשעסק בערכים במדעי הטבע, היה יכול להתרומם מעליהם ולתת את הקשר הרחב, הגבוה יותר, של העניין. וכשעסק בערכים במדעי הרוח, חיפש תמיד את הדיוק עד תומו: את התאריך המדויק, המקום, המספר, העובדה, הסיבה והמסובב. הוא לא היה מוכן להשלים עם שגיאות בשום אופן. כולנו, כל המערכת של האנציקלופדיה, היתה עוצרת את נשימתה לראות איך זה קורה".

דוגמה לתרומה ייחודית של ליבוביץ מביא תא־שמע מן הערך "חיים". אנשי מדע מתחומים שונים כתבו את הפרקים בערך, אבל ליבוביץ כתב את ההקדמה, ובסופה כתב משפט "ליבוביצי אופייני", כדברי תא־שמע.

וכך כתב: "מתוך זיהוי המוות עם מעברו של גוף ממצבו של חי למצבו של דומם, נתפס היחוד שבחיים כקיום מערך סגולי של גורמים פיסיקו־כימיים, שמחזיק מעמד נגד פעולתם של הגורמים הללו בעולם שמחוץ לחי, ברוח ההגדרה המפורסמת של בישה, החיים הם מה שמחזיק מעמד נגד המוות".

תא־שמע: "זה נפלא. הוא אומר פה, שהחיים הם הדבר היחיד בעולם המחזיק מעמד נגד המוות. הרי המוות פוגע בכל אחד. אבל החשבון של המוות הוא לחסל את החיים לא רק של אדם אחד, אלא את החיים כולם. אלא שהחיים כתופעה הם הדבר היחיד המחזיק מעמד נגד המוות. במאבק הגדול שבין החיים והמוות, החיים מנצחים, הם מנצחים והמוות מפסיד. וזה הרי פרדוקס. כל אחד יודע, שהמוות מכה את החיים. אבל בחשבון הכולל תופעת החיים היא הדבר היחיד שיכול להחזיק מעמד נגד המוות. כאלה היו הפנינים שהוא טמן בכל מקום".

ועוד דוגמה מן הערך על חרקים. על הערך חתום פרופ' תיאודור אוסקר מן האוניברסיטה העברית, אבל ליבוביץ, העורך, הוסיף בסופו: "הנמלים אינן מתנגשות עם האדם אלא בתחומים מצומצמים של תפוצתן על פני רחבי העולם. למשל, כשהן פוגעות ביבולים ובמגורים. השמדתן במקומות האלה אינה פוגעת ברווחה הגדול יותר משפוגעים רעידות אדמה או הוריקנים במין האנושי. ניתן לומר ללא הפרזה, שהאדם והנמלים שליטים בעולם, הללו מעל פני הקרקע והללו מתחתם, ואינם מתנגשים אלו באלו אלא בנקודות מועטות, ואין בכוחם של אלו לפגוע פגיעה חמורה באלו". הפרק נקרא "החרקים והשליטה בעולם" וליבוביץ התייחס בו לטענה ש"נטושה מלחמה בין החרקים והאדם על השליטה בעולם". תא־שמע נהנה מן הראייה הזאת שליבוביץ מציג, שעל פיה "החרקים והאדם הם שני שליטי העולם, חילקו ביניהם את השלטון, אחד למעלה, אחד למטה, ואף אחד אינו יכול לפגוע באחר פגיעה חמורה".

לדברי תא־שמע, היה ליבוביץ עורך כה קפדן, והיה מכניס שינויים כה גדולים בערכים שכבר נכתבו, עד שכל מחבר התבקש לעבור מחדש על הערך שהגיש ולחתום עליו בתום העריכה. לליבוביץ, הוא אומר, היה כושר ריכוז יוצא מן הכלל, "שלא מן העולם הזה". כשהיה עובד על ערך מסוים, היה "חי אותו להלוטין". נעזר ברשימות ביבליוגרפיות ענקיות, שאסף כל ימי חייו. עם זאת, היתה לו יכולת נדירה להתנתק מכל עניין, ולו הכבד ביותר, בקלות, ולעבור לעניין אחר, לא פחות מסובך, בן רגע ובמלוא הריכוז והחדות.

תא־שמע ניגש אליו פעם, כשעבד על עריכת הערך "יחסות, תורת". את הערך כתב פרופ' משה יתר, מגדולי הפיסיקאים בארץ, וליבוביץ ישב בריכוז רב ותיקן את המומחה, תוך כדי הכנסת מינוחים בהירים בעברית. באותה עת קרא תא־שמע את המבוא של הפרופסורים הוגו ברגמן ונתן רוטנשטרייך ל"ביקורת התבונה הטהורה" של עמנואל קאנט. הוא קרא אצלם, שבכתבי קאנט מופיעים דברים שהרמב"ם כבר גילה לפניו ב"מורה נבוכים". ליבוביץ היה קאנטיאני מוחלט ורמב"מיסט מוחלט, ותא־שמע רצה לשמוע את דעתו.

"ליבוביץ, אני יכול לשאול אותך שאלה?" פנה אליו. ליבוביץ הרים את ראשו ושאל במאור פנים מה השאלה. "הוא היה איש לבבי מאוד. איש רעים להתרועע. בניגוד למה שהציבור חושב, שהוא היה מין פה גס או חצוף או קיצוני, או איש בלתי נסבל – הוא היה אוהב בריות מאין כמוהו". תא־שמע הציג את שאלתו. ליבוביץ סגר את התיק של תורת היחסות "ובאלפית שנייה הוא נכנס אתי לתוך העניין. הוא אמר לי: לא אגיד לך שום דבר ממה שברגמן ורוטנשטרייך אומרים. אגיד לך רק מה שקאנט אומר ומה שהרמב"ם אומר, ותדון בעצמך אם זה נוגע האחד למשנהו או לא".

במשך עשרים דקות הרצה לפניו ליבוביץ על קאנט והרמב"ם. עשר דקות הקדיש לזה, ועשר לזה. הדברים שאמר "היו בהירים בצורה שאי אפשר לתאר", אומר תא־שמע. "כל כך ברורים, שהיתה לי הרגשה שאני רוצה לנשק אותו, שאני מוכרח לעשות משהו. וכשסיים, פתח מחדש את תיק תורת היחסות וחזר לעריכה. היכולת הזאת, לסגור תיק ולדבר על דבר אחר לגמרי, היא סימבולית ממש. זוהי יכולת בסיסית של האנציקלופדיסט, לעבור מעניין לעניין ולשלוט על התחומים כולם בריכוז מוחלט".

לפעמים היה עוזב את המערכת אחר הצהריים והולך לראות הצגה יומית. "הוא אהב מאוד סרטים. בלילה היה לו חבל על הזמן, אבל ביום הוא היה עובד, מתעייף, וכשהיתה מגיעה השעה שלוש, ארבע אחר הצהריים, היה יורד מחדרו וידענו שהוא הלך לקולנוע. הוא אהב להתפרק בצורה כזאת. תמיד אמר, שיש כמה שחקנים ושחקניות שהוא אוהב מאוד".

המערכת שכנה, לפני מלחמת ששת הימים, באזור ממילא, כ־50 מטרים מחומת העיר העתיקה. שבוע לפני המלחמה, מספר תא־שמע, בתקופת ההמתנה, היה ליבוביץ נואש. "הוא חשב שאם תהיה מלחמה, נפסיד בה. הוא היה מבוהל. חשב שהעולם יזנח אותנו, ההבטחות האמריקאיות אינן הבטחות, הצבא הוא לא צבא ורבין הוא לא שר ביטחון". אחרי שנכבשה העיר העתיקה סיפרה לו גרטה, רעייתו של ליבוביץ, שהוא הלך לשם מיד, לראות את העיר. ב־48' היה אחד ממפקדי ההגנה בעיר העתיקה, ועתה היה הולך לשם "ביום ובלילה, שב ושב. ורואה את הבתים היכן שהיה והיכן שפיקד. לא היה אפשר לעצור אותו. אשתו אומרת שהיה נרגש עד דמעות, כמו ילד קטן, מכך שהעיר העתיקה בידינו".

אבל כבר אז אמר על הכיבוש, "זה לא טוב, זו מראית עין. זה יגרור אותנו לצרות'. הוא היה פסימי מאוד קודם, ופסימי מאוד אחר כך".

ואולם תא־שמע מבחין בין ליבוביץ הפרטי ובין ליבוביץ הציבורי. באופן פרטי היה מעלה רעיונות, השגות, תמיהות, דעות בניחותא. מעולם לא צעק ולא גער. לפעמים צדק, לפעמים לא. אך כשהיה מופיע בציבור, "הוא היה משתנה לגמרי. האדרנלין היה מתחיל לזרום אצלו והוא היה מגיע לאיבוד עשתונות". זו דמותו שהצטיירה בציבור, ותא־שמע מצר על כך, כי הפן הציבורי שלו היה חלק אפסי מכלל פעילותו. הביטויים "יודו־נאצים", "הסמרטוט הצבעוני הנצמד למוט" על הדגל הלאומי – ביטויים כאלה איש לא שמע מפיו בשיחה פרטית. "פיו היה נקי והדיבור שלו היה מבוקר. ליבוביץ הפרטי וליבוביץ הציבורי כל כך שונים זה מזה, עד שהדבר לא ניתן להשגה".

את משפחתו, מספר תא־שמע, אהב ליבוביץ אהבת נפש. גם את אחותו, פרופ' נחמה ליבוביץ, אהב אהבה גדולה והיה גאה בה. היו ביניהם ויכוחים רבים – ידידותיים. היא התנגדה לדברים רבים שאמר. הוא העריך את עבודתה ואמר כי "היא האשה שגרמה לכך שפותחים תנ"ך".

נכדיו היו באים לפעמים לבקרו במערכת האנציקלופדיה. באיזו התרגשות התקבלו, נזכר תא־שמע, אבל ליבוביץ היה מתבייש בזה. פעם נכנס תא־שמע לחדרו ומצא אותו מחזיק באחד מנכדיו ומנשק אותו בחום רב. ברגע שהבחין בו ליבוביץ, הוא ממש זרק את נכדו מעליו. "כאילו תפסתי אותו בחולשתו".

מחטים דוקרות בתהליך של צמיחה

מאת אביבה לורי

בעקבות ההסכם בין משרד האוצר לחקלאים על שינוי הייעוד של אדמותיהם יכול עתה לנסוק גם קיבוץ בית אורן ולממש תוכניות בנייה ופיתוח. אלא שחיבוטי הדרך באשר לאורח החיים בו עשויים להוליד בקרוב גם החלטה בכיוון אחר

בשיטה של מעין משאל עם, בכמה סיבובים, יחליטו בקרוב חברי קיבוץ בית אורן על עתידם. הם יצטרכו להכריע אם בית אורן יוסיף להתנהל במתכונתו הקיימת, יתפרק, או יצמיח בתוכו דגם־קיבוץ חדש, שעיקרו יותר אחריות ופחות שותפות.

דילמות חברתיות וחיפושי דרך אינם נחלתו של בית אורן בלבד. התנועה הקיבוצית כולה נדרשת לעסוק בשאלות עקרוניות – שאלות שבעבר, כאשר הקופה היתה מלאה, היה אפשר לדחות את הדיון בהן, לא לקיימו, או להתעלם ממה שנראה בבהירות רבה בשטח.

התמורות החברתיות שנגזרו מהמשבר הכלכלי, אשר הוליד בקיבוצים את הצורך לאלתר פתרונות לקיום השוטף, הן קשות ובלתי הפיכות, אומרים בבית אורן ובקיבוצים אחרים. מי שמתעקש היום לראות בקיבוצים אתרי נוסטלגיה יתאכזב. נמרוד זיו, המזכיר של קיבוץ איל, אומר כי "אם העירונים רוצים לשמר את הקיבוץ כמו שמורות אינדיאנים, שישלמו". אלא שהקיבוץ כשבר זה בוודאי אינו יכול להכתיב ככה, ואילוצי מלחמת הקיום חייבו איפוא לשנות את כללי המשחק.

גיל שינה, למשל, מנהל בבית אורן ענף חדש יחסית בתנועה הקיבוצית – מכרז שמאות לקרקעות. חוזר הראל, גם הוא מבית אורן, ביסס ענף על יצר ההרפתקנות שלו. כל נסיעה שהוא עורך להימאליה, או לאתרים אקזוטיים אחרים, בהזמנת על ידי גופים כלכליים נותני חסות, היתה מעבירת לקופת המשק.

גם קיבוץ איל, חמש דקות מכפר סבא, נפתח ליוזמות לא סוציאליסטיות, למשל משרד לייעוץ ולביצוע של עבודות בהנדסה אזרחית שנותן שירותים לכל חודש, בית גידול להיות מחמר, מעון יום לילדי כוכב יאיר הסמוכה, שירותי צילום בווידאו ודיסקוטק.

ברוב הקיבוצים המצב החברתי לא יציב. המבנה המסורתי התערער ועדיין לא נבנה לו תחליף נאות. אבל הבעיה המעיקה ביותר היא כלכלית, ועיקרה החובות. אריק רייכמן, מזכיר התק"ם, אומר כי "אבדה ההגמוניה של התנועה הקיבוצית במדינה. היתה תחושה שהמדינה זה אנחנו, ואנחנו המדינה, ולא תיארנו לעצמנו שיבוא יום ומישהו יערער על זכותנו לקרקע. האמנו, על פי השקפתנו, שקרקע צריכה להיות של הלאום, ולא ביקשנו בעלות עליה. פתאום התברר שאם לא נדאג לעצמנו, איש לא ידאג לנו. היום אנחנו חושבים שמהקרקע אפשר להפיק תועלת נוספת – על פי הדיון ההגיוני המתקיים בחברה הישראלית בכללותה – ולא נסכים להיות הפראיירים שמחזיקים בקרקע כל זמן שהיא חקלאית, וברגע שייעודה משתנה מוסרים אותה לאחר, שיעשה ממנה הון".

ב־1990 נקבע בהחלטה 441 של מינהל מקרקעי ישראל שאגודה שיתופית אינה רשאית לקיים יזמות על קרקע אלא אם כן תתיר בידיה 51% בעלות, והיזמות לא תהיה בבנייה למגורים. ב־92' פתח אריאל שרון, אז שר השיכון, את מסלול היזמות למגורים וביטל את המגבלה של 51% בעלות על הפרויקט (החלטות 533 ו־611). אך באפריל '94 הקפיא שר האוצר בייגה שוחט החלטות אלה שקיבל שרון.

לפני כעשרה ימים, אחרי ויכוח נוקב עם החקלאים ובתוצאה מהתערבות ראש הממשלה יצחק רבין, ניסח האוצר הסכם עם החקלאים. בוטלה ההקפאה, והחקלאים יכולים מעכשיו ליזום פרויקטים לבנייה ולהשתתף בהם. רייכמן מציין כי "אף אחד לא אוהב שעניים מתעשרים, ובעיקר לא סוציאליסטים, שהיו פעם עניים והתעשרו. אמרתי לבייגה: אתה לא תגיד לי מה לעשות על האדמה שלי. גם אם ארצה להקים עליה בית בושת, איש לא יגיד לי לא".

קיבוץ בית אורן הוקם לפני יותר מ־50 שנה על ידי חבורת חלוצים שכינתה את עצמה "החבורה הסוציאליסטית". הם חלמו על שווייצריה הקרירה כשבנו על הכרמל תלולי מקומי, שזכה לשם "שווייצריה הקטנה". כעבור יובל כמעט הגיע בית אורן, שמנה באותה עת כ־130 חברים, למכירת חיסול. ב־1987 התפרק, כמחצית חבריו עזבו, ואלה שנותרו, רובם פנסיונרים, עמדו בפני בעיה קשה. התק"ם לא היה נלהב להמשיך לשאת באחריות להם.

לגוועה שהתמוטטה נכנסו קבוצה של פורשי קיבוץ גונן וכמה עשרות עירונים, שהלכו שבי אחר הנוף המרהיב במקום. דודיק רוטנברג נולד בקבוצת כנרת והיה במשך 12 שנים חבר בקיבוץ גונן. כבר בתחילת שנות ה־80 רצו חלק מהחברים בגונן לשנות את המבנה החברתי בקיבוץ. רוטנברג היה המוביל במהלך, אבל דעת הרוב הכריעה אחרת, והוא וחבורתו נאלצו לפרוש. הם התמקמו לארבע שנים בקומונה בקיבוץ [illegible]. כשהתברר שיש בכרמל "קיבוץ למכירה", התארגן גרעין גונן לקליטה מחודשת בבית אורן.

רוטנברג מספר כי "בבית אורן הגיע התהליך לסיומו, והשאלה היתה איך המקום יכול להמשיך להתקיים. היו מפעל למוצרי הלחמה לאלקטרוניקה ובית הארחה, אבל מקור הבעיה לא היה כלכלי. המשבר היה בעיקרו חברתי. הנוף הזה היה נעדר חיות פנימית. הבנים לא השתלבו ונשארו רק הוותיקים. בשל כך היתוסף הגבנון של החובות, המערכת קרסה".

לרוטנברג וחבריו מגונן הצטרפו כ־50 עירונים, שביקשו לעצמם איכות חיים, והקבוצה החדשה צירפה אליה את 55 ותיקי בית אורן שבחרו להישאר במקום. יחד הוקם בית אורן החדש, שחיים בו כיום 90 חברים. רוטנברג, המזכיר החברתי של בית אורן שעזב את גונן בשל הוויכוח שניטש שם על מידת השותפות של החבר לעומת מידת העצמאות, עומד עתה, כעבור שש שנים, לפני אותה שאלה בביתו החדש.

הצמחייה העבותה ושלוות הטבע מסביב מעוררות באורח־לרגע את התחושה שהוא נמצא במלכודת אחרת, בעדות חיכוכים ויכוחים. אך לא זו המציאות בבית אורן. רוטנברג צוחק. הוא כבר שמע את התיאור הזה יותר מפעם. "אנחנו שקועים בלחצים פנימיים ואיכשהו פחות רגישים לנוף. נראה שנוף יפה ואוויר נקי אינם ערובה להצלחה חברתית. למה חצרים, שיושב במדבר, משגשג, ובית אורן, במקום הכי יפה בארץ, התפרק?"

בית אורן, אומר רוטנברג, עדיין מתלבט באשר לדרכו. הימים הראשונים אחרי ההקמה המחודשת היו מלחמת הישרדות. בשלב מאוחר יותר חלו יוזמות כלכליות ודומה שהקיבוץ עלה על הנתיב להבראה כלכלית. אך מהבחינה החברתית נוצרו לחצים חדשים. רוטנברג: "אנחנו מחפשים איזון בין שותפות לבין עצמאות, והנושא נבחן מחדש. במשך השנים הבנו שכדי שהקיבוץ ימשיך להתקיים, השותפות צריכה להצטמצם, והאחריות הנדרשת מהחבר צריכה לגדול".

אבל לא כל החברים מסכימים לנוסחה של רוטנברג. יש רבים שמעדיפים פחות עצמאות – וגם פחות שותפות ואחריות. לרוטנברג זה עולה בבריאות. כמו אומנת הוא מרים ניירות שהושלכו ברשות הרבים, מפנה מכשולים ממקומות ציבוריים ואוסף כלים שנשכחו בחדר האוכל. הוא משמיע דעה שהיום כבר אינה כה מהפכנית בתנועה הקיבוצית – "בלי תגמולים הולמים לא ייקלטו אנשים טובים". תגמולים הולמים, לשיטתו, הם מלה נרדפת למשכורות דיפרנציאליות לחברים. הדגם של עין זיוון לא מרתיע אותו. "אבד כלח על השיטה שמנתקת את התרומה מהתמורה", הוא מסכם.

גיל שינה, קיבוצניק עם פלאפון, הוא נח"לאי לשעבר מחיפה שהצטרף לבית אורן לפני שש שנים. שינה קיווה שהחיים בקיבוץ ישחררו אותו מהמרוץ אחר הכסף. לשם כך הפסיק, בעיצומה, את עבודת הדוקטורט בהנדסה חקלאית ששקד עליה. אך היום הוא עושה כמיטב יכולתו להרוויח כסף בשביל בית אורן. לבד ממשרד השמאות שלו הוא מתמחה בפיתוח יזמות בקיבוץ.

לדבריו, "כשבאתי לקיבוץ הייתי מוכן לרדת ברמת החיים". כמעט כולם היו מוכנים להתפשר על הרמה הכלכלית למען איכות חברתית. מתוך הכמיהה הזאת מנסה רוטנברג להוליד קיבוץ חדש. אידיאולוגיה קהילתית שיתופית – ועצמאות מרבית לפרט. הוא רואה יתרון בחיים במסגרת קהילתית על החיים בתוך ההמון. "יש היגיון בצמצום פערים חברתיים, בדאגה לזקנים. ואני מוכן לשלם על כך מס קהילתי".

הלל לוינו, מרכז המחלקה לחינוך, חברה ותרבות בתק"ם, אומר כי "התנועה הקיבוצית צריכה להיות יותר מאוסף של אינטרסים, ויש צורך ביותר מיתרון לגודל. הריכוז חשוב, אבל בתנועה חייבים להתקיים מכנים משותפים רחבים יותר מאשר בארגון אינטרסנטי, שבו האינטרסים צרים".

מסלול ההפרטה בבית אורן דומה לזה שברוב הקיבוצים: עובדים חמישה ימים בשבוע, ומי שלא מספק 240 ימי עבודה בשנה, תקציבו האישי השנתי הפנוי (חלק מהתקציב האישי) – כ־8,000 שקלים – מקוצץ. מסיבות מובנות, יש חברים שאינם מאושרים מכך. חלק ניכר מהתקציבים הכלליים הועבר לשימושם של החברים, על פי הבנתם. חדר האוכל פתוח רק בצהריים. כספי חוץ אינם נכנסים לקופה המשותפת. העוגן האחרון שנותר בתקציבים השיתופיים הוא תקציבי החינוך והבריאות.

מדוע איפוא להתגורר בבית אורן ולא בכוכב יאיר? רוטנברג אומר שהוא רוצה לגזום את הענפים היבשים של השותפות וליהנות רק מפירותיה. "חשובים החיים הקהילתיים המשותפים. זה מעט ביחס לקיבוץ שהיה, אבל הרבה ביחס לחיים בעיר. חשובים לי צדק סוציאלי, ערבות הדדית, האפשרות להחליף עבודה, היתרון לגודל שבא לביטוי במסגרת הזאת, היכולת להפיק מאנשים העובדים יחד חיסכון כלכלי". אבל הוא מוסיף בספקנות – מי יודע, אולי בעוד חצי שנה בכלל לא נהיה כאן.

עתה, עם ביטול ההקפאה על שינוי ייעוד של קרקע חקלאית, יהיה אפשר לקדם כמה פרויקטים שיזום בבית אורן: תחנת דלק משותפת עם חברת הדר־אנרגיה, הנמצאת בשלבי הקמה; שותפות ב־5% בקניון במבוא חיפה; בניית בית חולים סיעודי ובו 70 מיטות; פארק תעשייה, בשותפות עם קיבוץ החותרים, אליעזר פישמן ובנק הפועלים, שיקום בעסקת קומבינציה על אדמות שני הקיבוצים והכנסותיו ייועדו לכיסוי החוב לבנק הפועלים.

בדומה לבית אורן, גם קיבוץ איל אינו אלא גרסה חדשה. הקיבוץ, שהוקם ב־1949, התפרק ובשנת 1965 התיישבו בו חברי גרעינים עירוניים. זיו אומר שמצבו הכלכלי של הקיבוץ היה יכול להיות איתן למדי אלמלא החובות, ובלעדיהם היה אפשר אפילו לרוות קצת נחת. גם זיו, כמו רוטנברג, מדבר על נסיגה מהטוטליות שבתפיסה של חיי הקיבוץ ועל האפשרות שבעתיד יתקיימו כמה דגמי קיבוצים.

איל, בעבר יישוב ספר על גבול ירדן, נהנה כיום מיתרון גיאוגרפי חשוב – הוא ממוקם בין כוכב יאיר לכפר סבא, היכן שעתודות הקרקע קטנות והביקוש לקרקע רב. ודומה שמשום כך בחר מינהל מקרקעי ישראל להפקיע 235 דונם מאדמות איל למטרות ספקולציה לפני ארבע שנים. זיו: "אמרו לנו שמפקיעים את השטח לשם קליטת גלי העלייה. נאבקנו חצי שנה, אבל מהר מאוד הבנו שלא נוכל לעמוד בפני טיעון לאומי. ב־91' ביצע המינהל את ההפקעה ושילם לנו כ־10,000 שקלים לדונם". חברי איל, שהיו בטוחים שהם עושים את עסקת חייהם, הופתעו לגלות שבשטחי מטעי הגבגנו והאבוקדו לשעבר מוקמים קוטג'ים. 1,450 יחידות דיור נבנות במקום שייקרא צור יגאל, על גבעה בין איל לכוכב יאיר. בנייה פרטית צמודת קרקע, ולא לעולים. השטח נמכר לקבלנים פרטיים ואכלוס היחידות אמור להתחיל בימים אלה.

ממכרזים פומביים שפורסמו על ידי המינהל ואושרו בוועדת המכרזים עולה שהקבלנים הבונים בצור יגאל שילמו למינהל בעבור דונם קרקע למגורים פי 30 משילם המינהל לקיבוץ איל. לבד מכך הוציאה חברת שיכון ופיתוח, הקבלן הראשי בצור יגאל, מכרז לשטח מסחרי של יותר משבעה דונמים. הקבלן "פרץ בוני הנגב" זכה במכרז ושילם בתמורה לקרקע חמישה מיליוני דולר. המדינה, באמצעות המינהל, הרוויחה הון מעסקת ההפקעה, ואילו הקיבוץ – בתיווך המדינה – רשם הפסד גדול. אילו היתה ההפקעה מתבצעת היום, היה הקיבוץ מפוצה בהתאם להחלטות 533 ו־611, והיה מקבל בתמורה למטעיו 11 מיליון שקלים, ולא 3.5 מיליונים, כפי שקיבל.

זיו אומר כי "שיקרו לנו כשאמרו שהקרקע מיועדת לקליטת עלייה. שהמינהל יאמר שהוא ספקולנט של קרקעות, ואז לא יהיו לי טענות". מהנהלת מינהל מקרקעי ישראל נמסר בתגובה, כי אלה היו המחירים, וזה היה בעבר הנוהל בכל הקשור להפקעה, לא רק בתנועה הקיבוצית אלא במדינה כולה.

תצלומים: ירון קמינסקי

בבית אורן. למעלה, דודיק רוטנברג: "כדי להתקיים, השותפות צריכה להצטמצם ואחריות החבר לגדול". לא כל החברים מסכימים

"לא מדובר בהשמדת עם: רבים נותרו בחיים"

פרנסואה קראה כלל לא טורח להסתיר את גזענותו ואת דעתו על השמדתם של בני הטוטסי: "אם הסיבות צודקות, הטבח מוצדק", אומר מושל קיגאלי לשעבר בקוטג' ששכר במקום גלותו בזאיר

שירות ניו יורק טיימס

בכנסייה הקתולית בקיבויה שברואנדה – מבנה אבן עם מגדל זעמונים מלבני על זיז סלע הנכנס לתוך אגם קיבו – חיפשו לשווא מקלט כמה אלפי גברים, נשים וילדים בני טוטסי באפריל, כאשר החל הטבח בבני שבטם ברחבי המדינה. כמה מאות בני הוטו, מקצתם במדים וברובים, אך רובם בבגדים אזרחיים ובידיהם אלות ומצ'טות, הסתערו על הכנסייה.

הטבח החל בסביבות עשר בבוקר. בשעות אחר הצהריים המוקדמות היו רצפת הבטון של הכנסייה, הקפלות הקטנות באגפים ואפילו תאי הווידוי מכוסים גופות ודם. אז הלכו הרוצחים לשתות בירה. למחרת הם עברו לאיצטדיון הכדורגל, מרחק כ־1.6 ק"מ מהכנסייה בעיירה קטנה מוזנחת זו, ששביל עפר אחד בלבד חוצה אותה. יותר מ־7,000 בני טוטסי היו שם. החיילים השליכו רימונים אל תוך ההמון ואז נכנסה גם המיליציה לפעולה.

האלימות בקיבויה לא היתה שרירותית או ספונטנית. האו"ם פתח בחקירה על מעשי טבח כאלה בתקווה למצוא את האשמים העיקריים להשמדת העם ברואנדה. אנשיו לא יצטרכו להתאמץ במיוחד כדי לאתר אותם, לפחות כמה מהם. למשל, פרנסואה קראה. פוליטיקאי בכיר במשטר הקודם, מושל קיגאלי רבתי, אזור שהתגוררו בו 937 אלף בני אדם.

אין לדעת לפי שעה מה היתה אחריותו הספציפית של קראה, אבל ממקום גלותו ברוטשורו שבזאיר הוא מצדיק את ההשמדה, תוך כדי שימוש בהתבטאויות הגזעניות הבוטות של המשטר הקודם, שלא טרח אפילו ליצור פסאדה של הרמוניה כדי להסתיר את מעשי הטבח שלו.

"הטוטסי הם רעים מטבע בריאתם", אמר קראה בגינת הקוטג' ששכר, המלאה בשיחי בוגנוויליה ובצמחים אקזוטיים. את קראה לא יהיה אפשר למצוא בין הפליטים המורעבים מוכי המחלות במחנות. הוא אחד הפליטים העשירים ביותר בזאיר, והגיע לשם במכונית מסחרית יפאנית לבנה עם 13 מבני משפחתו המורחבת ומשרתיו. "הטוטסי הם רוצחים, הם נתנו ללבנים את בנותיהם. מבחינה פיסית הם חלשים, הביטו בזרועות וברגליים שלהם. שום טוטסי אינו יכול לבנות. הם חלשים מדי. הם רק מצווים. האחרים עובדים".

כאשר נשאל על השמדת העם אמר: "אם הסיבות צודקות, מעשי הטבח מוצדקים. במלחמה לא חושבים על התוצאות, חושבים על הסיבות. אינני יכול להשתמש במלה השמדת עם, כיוון שאנשים רבים נשארו בחיים. אלה שמדברים על השמדת עם עושים זאת בגלל מספרם של הטוטסי שנהרגו".

נראה שבעיני קראה השימוש שעשו הבלגים בעידן הקולוניאלי בטוטסי, כאשר הציבו אותם בראש הפירמידה החברתית והחליטו כי הם "לבנים" יותר ולפיכך ראויים יותר לשלוט, מצדיק הכל. גם את העובדה שמאז קבלת העצמאות ברואנדה ב־1961 ועוד לפני טבח אפריל "קיצרו" (ביטוי הסלנג של הוטו לרצח טוטסי) עשרות אלפי טוטסי.

ולהמחשת דעתו על הטוטסי סיפר קראה את הסיפור הבא: "דיברתי לא מזמן עם נציג של הנציב העליון לענייני פליטים של האו"ם. אמרתי לה: אדוני, אתה אומר שהטוטסי טובים, אבל זה כאילו שהיית אומר לי 'אתה לבן' כאשר אני שחור".

קראה הוא איש העילית השלטונית של המשטר הקודם, שעשה וממשיך לעשות מניפולציה צינית בסבלות ההוטו בתקופה הקולוניאלית. הוא בשר מבשרם של רבי הרוצחים. אבל מה גרם לאנשים כה רבים ברואנדה להשתתף – או לעמוד מנגד בלי לעשות דבר – בטבח ידידים, שכנים וילדים?

גם בקיבויה עוסקים בשאלה זו. מעשי הטבח שם היו "הצער העמוק" בהשמדת הטוטסי במחוז קיבויה, אמר לפני כשבועיים אגוסטין קראגה, ראש העיר בבירה מחוזית זו. לטענתו, ניסו הרוצחים לאלץ אותו להצטרף, אבל הוא סירב. אולי הודות למעמדו הם לא רצחו אותו בגלל סירובו. אחרים טענו כי הצטרפו נגד רצונם, כדי להציל את חייהם, או במקרים מסוימים את חייהם של בני טוטסי אחרים.

אבודה מיקמיאיזה, מורה לאזרחות בן 33, אמר כי ניצב על הגבעה בצדו המזרחי של איצטדיון

גם ברואנדה שואלים כיום, מדוע אלה שהתנגדו לטבח שכניהם לא יצאו נגד הרוצחים או ברחו, אלא הצטרפו אליהם. ומה הניע גברים בני הוטו להרוג את נשותיהם בנות טוטסי?

הכדורגל ביום הטבח ואלה בידו, כאשר גברים, נשים וילדים חסרי הגנה הוכו ובותרו. לטענתו, אנשי כנופיה שהלכו אל האיצטדיון אמרו לו כי אם לא יצטרף ל"עבודה" שלהם, הרי זו הוכחה שהוא תומך של החזית הפטריוטית הרואנדית (אר־פי־אף), שהביסה באחרונה את המשטר הקודם. ברואנדה של אותם ימים כל מי שמסיבה כלשהי לא מצא חן בעיני הרוצחים, בין שהיה בן הוטו ובין שהיה בן טוטסי, הואשם בתומך החזית. "נאלצנו ללכת עם הרוצחים כדי שלא ליהרג", טען מיקמיאיזה, אך הרגיש כי לא הרג שום אדם. כאשר הסתיים הטבח, אמר, הוא ראה את גופותיהם של שלושה טוטסי שרק כמה ימים קודם לכן נתן להם מקלט בביתו.

"כולם אולצו להשתתף", אמר ברנרד אברוטיה, מורה לחינוך בעיירה, שהוא גם ראש הכנסייה הלותרנית האוונגלית הגרמנית ברואנדה. "כדי להוכיח שאינך תומך באר־פי־אף, היית צריך להסתובב עם אלה. להיות מורה לא נחשב לתירוץ. הם אמרו 'אתה יכול להיות רוצח אחר כך'". יום אחד באה כנופיה לביתו של אברוטיה ומצאה שלושה ילדי טוטסי שנתן להם מחסה. הילדים היו חברים למשחק של ילדיו. חברי הכנופיה הכו למוות באלות את אחד הילדים מול עיניו. בעקבות זאת, אמר אברוטיה, כדי להציל את שני האחרים הוא הסכים לקחת לידיו מצ'טה, אבל לדבריו מעולם לא הרג איש; במשך הזמן גם גילה שכאשר העמיד פני חולה, הניחו אותו הכנופיות לנפשו.

מה קרה באפריל ובמאי השנה, כאשר נרצחו כמיליון טוטסי ועשרות אלפי הוטו שהיו מתנגדי המשטר ותומכי החזית, או תוארו כבאלה? מדוע אנשים כמו אברוטיה ומיקמיאיזה לא התנגדו לרוצחים או ברחו במקום להצטרף אליהם? מה הניע גברים בני הוטו להרוג את נשותיהם בנות טוטסי? רבים מהם אולצו לעשות זאת ואחר כך נהרגו בעצמם בידי המיליציות, אך לא כולם. ואיך יכלו בני הוטו שהגנו בביתם על ילדי טוטסי ללכת לכפרים אחרים ולהרוג שם בני טוטסי אחרים?

"אני שואל את עצמי בדיוק אותן שאלות", אמר הכומר אברוטיה. "לא מצאתי את התשובה. יש מקרים שאדם מאבד אמונה. לפעמים אני חושב שהאל הפקיר את רואנדה והרשה לשטן להיכנס לנשמות בני עמנו".

מכל מקום, דבר אחד ברור: לא אלימות ספונטנית בלי הכוונה שטפה את המדינה. "חצי מיליון בני אדם (האומדן הנמוך ביותר של בני הטוטסי שנרצחו) אינם נהרגים על ידי חבורות ברנשים עם מצ'טות", אמר סגן אלוף אריק דה סטבנראט, קצין צבא צרפתי שעסק באורח בלתי רשמי בחקירת הטבח באזור.

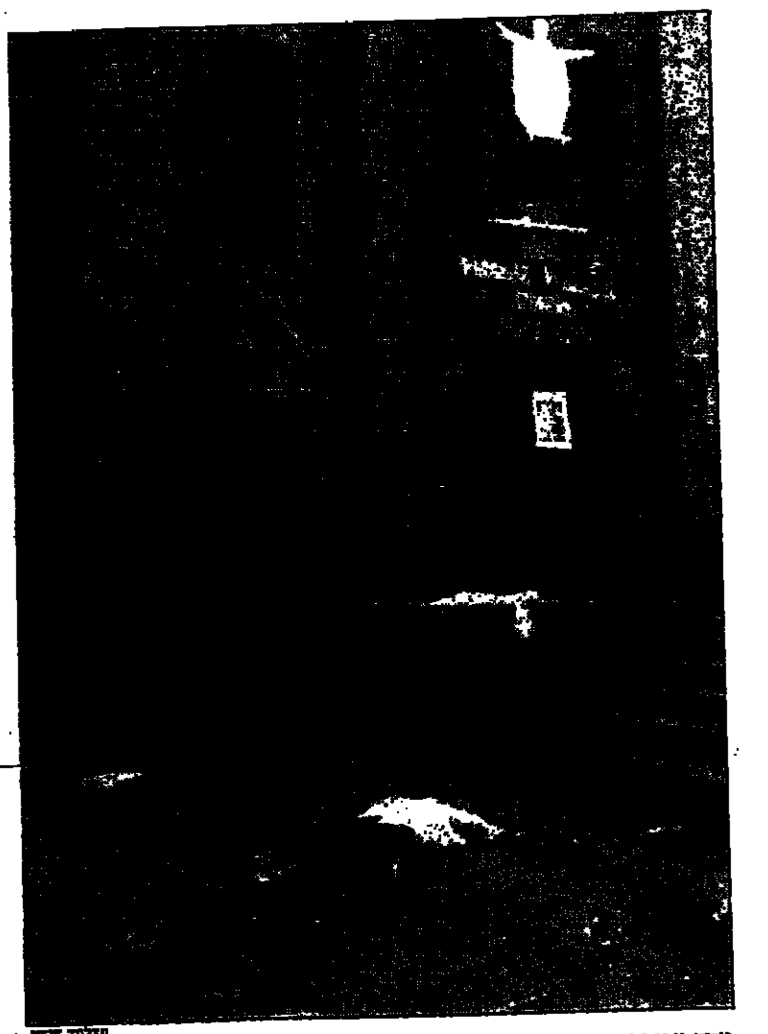
תצלום: איפי
אחד מקורבנות הטבח שבוצע באפריל בכנסייה של ניארובויה. "חצי מיליון בני אדם אינם נהרגים על ידי חבורות ברנשים עם אלות", אמר קצין צרפתי

עץ, אנדרטה – ואגף שיקום

בניגוד למשפחות חללי צה"ל, משפחות ההרוגים בתאונות הדרכים אינן זוכות לסיוע, אומרים בעמותת "יד הנקטפים". הם דורשים לעצור לדקה את התנועה בכבישים ביום הזיכרון להרוגי התאונות

מאת יעקב צלאל

השנה מבקשת עמותת "יד הנקטפים", שנמנות עמה משפחות שבניהן נהרגו בתאונות דרכים, שלא להסתפק בטקס נטיעת העצים המסורתי לזכר ההרוגים, שהיא מקיימת בכל שנה ביער ליד מודיעין. העמותה פנתה אל שר התחבורה, ישראל קיסר, וביקשה שביום הטקס, שיהיה באוקטובר, תיעצר כל התנועה ברחבי ישראל, כמו ביום הזיכרון.

בכך מבקשים חברי העמותה, למעשה, להשוות את מעמדם של הרוגי תאונות הדרכים לזה של חללי צה"ל. חלק מהם טוענים כי משפחות החללים זוכות כיום ליחס מועדף על פני משפחות ההרוגים בתאונות הדרכים. העדפה זו מתבטאת, לדבריהם, בהתייחסות הסיעודית, השיקומית, החברתית והכספית. נורית לביא, פעילה בוועד העמותה שבנה נהרג בתאונה, מספרת כי יו"ר "יד לבנים" נזף בה פעם, משום שאמרה כי היא אם שכולה.

עמותת יד הנקטפים, שהוקמה לפני כחמש שנים, הציבה לעצמה שתי מטרות: מלחמה בתאונות הדרכים, בין השאר באמצעות הנצחת שמם של ההרוגים, וסיוע למשפחותיהם של הרוגי התאונות. "התארגנו כדי לתרום מניסיון המשפחות שנפגעו ולהצביע על כך שמדינת ישראל צריכה לתת את דעתה על הנפגעים", אומר יו"ר העמותה, בן ציון קריגר, מהנדס במע"ץ שבנו נהרג לפני שנים אחדות בתאונת אופנוע. "רצינו גם לנסות להגן על עצמנו. למצוא נשק שימנע מהמכה לחזור ולפגוע במשפחות".

אנשי העמותה, הזוכה לסיוע כספי מן המינהל לבטיחות בדרכים, מתגבשים בהגדרת תחומי פעילותם. העמותה אינה גוף מקצועי ואינה מעסיקה מומחים היכולים לייעץ כיצד להילחם בתאונות. לעומת זאת, הניסיון השיקומי שצברו חבריה, והעדר גופים אחרים הפועלים בתחום זה, הפך אותה לגוף מוביל בשיקום, או לכל הפחות בסיוע, לנפגעי תאונות הדרכים בישראל.

נורית לביא, פעילה בוועד העמותה שבנה נהרג בתאונת דרכים, מספרת שיו"ר "יד לבנים" נזף בה פעם, משום שאמרה כי היא אם שכולה

מבחינה תקציבית ומבחינת אופן הפעולה מבקשת העמותה לחקות את הדגם של האגף לשיקום במשרד הביטחון. במשרד התחבורה אין כיום שום גורם המטפל במשפחות ההרוגים. "הכבישים הם באחריות הממשלה, וחלק ניכר מהתאונות מתרחשות בגלל מצבם", אומר קריגר. "ממשלת ישראל אמנם מנסה, גם אם לא ביעילות, למנוע הרג בכבישים, אולם מרגע שאדם נהרג אין משפחתו זוכה לסיוע סביר", הוא מוסיף.

יחס זה ניכר כבר במסירת הידיעה הקשה למשפחה. בצה"ל ישנם נהלים ברורים ומסודרים להודעה למשפחה על מותו של חייל: במשטרת ישראל, האחראית להודיע למשפחות על מקרי מוות בתאונות דרכים, אמנם קיים נוהל, אולם לא תמיד הוא נשמר בקפידה, טוענים אנשי העמותה.

גם הטיפול במשפחות הרוגי תאונות הדרכים, טוען קריגר, מורכב יותר מהטיפול במשפחות חללי צה"ל. בעוד של־99% מהרוגי צה"ל הם גברים, שרק חלקם בעלי משפחות, אוכלוסיית ההרוגים בתאונות הדרכים מגוונת הרבה יותר. מותו של אב שפרנס את המשפחה משפיע באורח שונה, מבחינה נפשית וכלכלית, ממותו של ילד. למרות זאת, קבל קריגר, הממשלה אינה מוצאת לנכון להקציב כסף לשיקום המשפחות.

קריגר הוא מהנדס כבישים במע"ץ ועסק בענייני תחבורה עוד לפני מות בנו בתאונה. מאז נעשה תחום זה גם לעניין אישי. בין השאר מבקשת העמותה שהוא עומד בראשה להקים אנדרטה שיירשמו עליה שמות כל האנשים שנהרגו בתאונות הדרכים מאז קום המדינה, "כדי שכל אחד יראה, וידאג ששמו לא ייחרט על האנדרטה", כדברי קריגר. סמוך לאנדרטה מבקשת העמותה להקים מרכז הדרכה למניעת תאונות דרכים. עדיין לא נמצא מימון לאנדרטה, ובאחרונה דנה בכך העמותה עם אנשי העמותה החדשה שהקים ח"כ אברהם בורג, "עת לחיים", שלפי פרסומים תקציבה יהיה מיליון דולר.

האנדרטה אמורה לקום ביער הנקטפים ליד מודיעין, שהוקצה לעמותה על ידי קק"ל ומדי שנה ניטעים בו עצים לזכרם של ההרוגים בתאונות הדרכים. בארגון הטקס השנתי, המתקיים באוקטובר, מסייעים קואופרטיב אגד והמינהל לבטיחות בדרכים, וראש המינהל, עתניאל שנלר, אף משתתף בו.

בצד הנצחת ההרוגים מקיימת העמותה פעילות שיקומית, אולם זו מוגבלת בשל התקציב המצומצם העומד לרשותה. שני עורכי דין מעניקים לעמותה שירותים תמורת שכר סמלי והיא גם מנהלת קבוצות תמיכה. אלה מודרכות בידי פסיכולוג או עובד סוציאלי וחבריהן נפגשים פעמיים בחודש במשך שנה. "זה סיוע חיוני", אומר קריגר, "כי אחרי טראומה כזאת יש אנשים שלא מחזיקים מעמד".

"בקבוצת תמיכה", מוסיפה נורית עופר, חברת ועד העמותה, "לומדים לנתח את הבעיות ולחיות עם האסון. בדרך כלל נוצרת דינמיקה. זו לא קבוצה חברתית, אבל נשאר מכנה משותף שעוזר לקבוצה להמשיך הלאה ולסייע לאחרים".

את הממשלה מאשימים חברי העמותה בהתעלמות מהצורך לסייע לנפגעים. להערכתם, העמותה יכולה לספק את השירותים השיקומיים והסיעודיים הדרושים, אם יועמד לרשותה תקציב ראוי. "לא פעם אנו פונים בבקשות לקבל תקציבים, כדי שנגייס פסיכולוגים ועובדים סוציאליים. עד היום השירותים שלנו ניתנים בהתנדבות, או תמורת החזר דמי נסיעה".

עופר הפעילה בעבר מתנדבים בקו פתוח של העמותה, שירות שהופסק בשל מחסור בתקציב. "המשפחה צריכה קודם כל מישהו שישמע אותה. לצורך הקו הזה העסקנו בהתנדבות איש משטרה, חבר עמותה, מומחה לביטוח ועובדת סוציאלית, שסייעו בתשובות ספציפיות".

לדברי עופר, "הגורם הכי לא סימפטי הוא הביטוח. לחברות הביטוח יש סוללות של עורכי הדין הכי טובים והם מחפשים כל דרך לבטל את התביעה. כשמדובר בפציעה בתאונת דרכים די ברור מה מגיע לפצוע. אבל מה המחיר של אדם שנהרג?"

המינהל לבטיחות בדרכים הוא אמנם הגוף היחיד שמקצה לעמותה כספים לפעילות שוטפת, אבל העומד בראשו, עתניאל שנלר, אינו שותף לדרישותיה של העמותה ולחלק מהן אף מתנגד בתוקף.

האם יש גופים אחרים העוסקים בשיקום משפחות של הרוגי תאונות הדרכים?

"לא, אין גוף העוסק בשיקום. יש כיום הצעה לחוקק חוק שיעניק למשפחות אלה מעמד זהה או דומה לזה של משפחות השכול ונפגעי פעולות איבה, אבל אני מתנגד לה בתוקף. עם כל הכבוד, יש הבדל גדול ומהותי".

הטיפול של הממסד במשפחות חללי תאונות הוא נכון ומספיק?

"אינני חושב שיש לעשות יותר בצד הממסדי. למשפחה לא משנה איך בנה נהרג, אך מבחינה לאומית יש הבדל. המערכת הממלכתית מטפלת בכל משפחה במצוקה. אך הקמת גוף ממלכתי שיטפל בתאונות דרכים אינה נכונה מבחינה ערכית".

מה דעתך על דרישת העמותה לעצור את התנועה לדקה ביום הזיכרון להרוגי התאונות?

"אני מתנגד לכך נמרצות. יש שני אירועים – יום השואה ויום הזיכרון לחללי צה"ל – שבהם עושים זאת. מחר יעמידו את כולם בגלל תאונות דרכים, ומחרתיים בגלל חולי סרטן".

לטענת העמותה, חסר לה מימון לקבוצות תמיכה.

"אנחנו מכירים את הדרישות שלהם, וזה מעולם לא עלה. אינני מקבל את הטענה שנדרש מימון לכך. הנושא חשוב די שפסיכולוגים מתנדבים, חברי העמותה, יסייעו בפתרונו".

חברי העמותה יכולים לקבל אחריות ממלכתית לשיקום משפחות ההרוגים?

"עם כל הכבוד, לא כל אחד מהם מוכשר אוטומטית לטפל בשיקום. זה לא נכון".

שלח לידידך מנוי על "הארץ" כשי לחג ותקבל יומן מהודר

עכשיו אתה יכול לשלוח לידידך שי מקורי ומכובד לראש השנה: קונים לחבר מנוי לחודשיים על עיתון "הארץ" במחיר 89 ש"ח בלבד, ומקבלים יומן שנתי מהודר של "הארץ" במתנה. אנו נשלח למקבל המנוי איגרת ברכה לחג בה יצויין שמך כמעניק המתנה.

טלפן עכשיו למחלקת המנויים של "הארץ":
תל-אביב: 03-5121333/44,
חיפה: 04-623166/7, ירושלים: 02-254245-8
או שלח לפקס: 03-6819296

* מנוי המתנה מיועד לכאלו שאינם מנויים, או שלא היו מנויים פעילים בתקופת המבצע.

הארץ עיתון אחד טוב מול כל הצהוב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

נקודת אור באפילה

מאת מיכאל קוז'ינסקי

יולי 1994 – תמונות בלתי נסבלות מרואנדה, ארץ המוות, ממלאות את המסכים העיתונים. תמונת תינוק יונק משד אמו המתה, אלפי גופות שרועות, ידי הניצולים פשוטות בתחינה למים, ילדים גוססים בבדידות איומה.

מה עלינו לעשות לנוכח התמונות הקשות של יותר משני מיליון פליטים שברחו מהסכנה לעבר גומה, עיירה קטנה על גבול זאיר, שם החלה לקטול כמו מחלת הכולירע, בעוד שהם ממשיכים להגיע במעין תהלוכת זוועה?

התמונות המעוררות מזכירות את אותנו מלפני 50 שנה, שנעזבו לגורלם על ידי עולם אדיש ומתנכר. האם תורנו לנהוג באדישות ובחוסר מעש?

ב–23 ביולי צלצל הטלפון מפר את מנוחת השבת. "האם אתה מוכן לצאת לזאיר?" ממשלת ישראל החליטה להתגייס באמצעות משלוח סיוע רפואי מיידי בדמות בית חולים שדה. בתוך כמה שעות 80 איש התגייסו, התירו משפחות ועבודה, וטסו בשמונה מטוסי הרקולס עמוסי ציוד. ישראל היא המדינה הראשונה שהעזה לשלוח את צבאה לעזרת אוכלוסייה סובלת.

כל חברי המשלחת פועלים בהתלהבות וביעילות, ובתוך פחות מ–24 שעות בית החולים מוכן לפעולה. דיפלומטים צרפתים שצפו בהקמה לא האמינו למראה עיניהם לנוכח מהירות הביצוע. לבסוף, ב–26 ביולי, בערך ב–12 בצהריים, החולים הראשונים מקבלים טיפול: אינפוזיה, טיפול נגד התייבשות.

בפתח בית החולים, החולים הקשים ביותר הם הראשונים לקבל טיפול. הידיעה מתפשטת בעיירה גומה, וחולים רבים מתחילים לבוא לבית החולים הישראלי. הדגל הכחול־לבן המתנוסס מעליו משול לנקודת אור באפילה לפליטים הרואנדים, תושבי המחנות הנוראיים של קיבומבה וקטאלה, וגם לזאירים. ילדים, מבוגרים, ולעתים משפחות שלמות, ניצלים ברגע האחרון תודות לטיפול הרפואי שניתן להם. כל 15 הרופאים עובדים יום ולילה. החובשים והאחים משקיעים את כל כולם בטיפול בחולים המתבוססים בהפרשותיהם ובילדים מפוחדים הזועקים בלילות.

בימה

בית החולים הישראלי שהוקם בגומה מוכיח כי גם בעולם אכזר ומתנכר יש חשיבות לחיים, לערכים ולסולידריות אנושית

המשלחת מישראל מהווה נקודת אור גם לארגונים הבינלאומיים השונים הפעילים בשטח, ואלה מקבלים עידוד מהפעילות של בית החולים הישראלי. כולם פונים בבקשת סיוע ומצטרפים לבסיס. אל בית החולים הם מפנים את המקרים הקשים ביותר. מיומנות הצוות הרפואי מוכחת שוב ושוב. מקרי המוות ממחלת הכולירע מתמעטים: "רק" 600–700 ליום במקום יותר מפי שניים ושלושה לפני הגעת הצוות הישראלי. אבל הדיזנטריה, שהטיפול בה מסובך יותר, החלה לתבוע את קורבנותיה, ועתה החשש הוא מהתפרצות ארסית, פוליו וצהבת. זאת עוד לפני שהחלה עונת הגשמים.

תינוקת בת חצי שנה מגיעה גוססת בזרועות אביה. למרות התעקשותם של כמה מהרופאים, היא מתה בתוך כמה דקות. האב ההמום מושיט יד ואומר "תודה", אולי מפני שהילדה לא מתה בבדידות גמורה, רחוק מעיני כל.

ופתאום, בלב המצוקה, החולים השרועים, אשה כורעת ללדת. לרגע נדמה שהתינוקת נולדה מתה, אך להפתעת הכל היא מכריזה בצרחה על רצונה לחיות. הוריה קוראים לה "דעות ישראל". ניצחון החיים.

העובדה שמדינת ישראל היא הראשונה להגיש סיוע כזה היא אות ומופת יוצאי דופן. אם ישראל, מדינה קטנה בת חמישה מיליון תושבים, המלאה בעיות בריסון, שולחת משלחת של 80 איש, מתוכם 15 רופאים, אילו משלחות היו יכולות מדינות אירופה לשלוח לשם, שלא לדבר על ארה"ב? אם ישראל מקדישה 20–50 מיליון דולר לסיוע הזה, כמה יכלו לתרום מדינות גדולות ועשירות לטובת מטרה זו?

ישראל מוכיחה שאפשר ללחום בנגע. האם המדינות המפותחות יבינו את המסר? בית החולים הישראלי בגומה מוכיח שגם בעולם אכזר ומתנכר יש חשיבות לחיים, לערכים ולסולידריות אנושית. מי ייתן ונלמד ממצבו של ההמון ההוטסי למנוע בכל מחיר את זוועות מלחמות האזרחים, מי ייתן ונמיר ניב במעשים לערכת האדישות והמוות שמתרחשים בעולם. כך נוכל לגבור על המוות שלנו.

ד"ר קוז'ינסקי, רופא ילדים, היה חבר המשלחת הרפואית לגומה

על החרמון ולמרגלותיו

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

באחרונה נמצאו עוד שני שברים מהכתובת הארמית המאזכרת את בית דוד שהציבו מלכי ארם בשער העיר דן לאחר כיבושה

בעקבות מלחמת ששת הימים נפתח כר נרחב למחקר ארכיאולוגי בחבל ארץ שהוכר אך מעט לפני כן. הגולן נסקר ביסודיות ונערכו בו חפירות ארכיאולוגיות נרחבות, שגולת הכותרת שלהן היא העיירה גמלא, אחד ממעוזי המרד הראשון של היהודים ברומאים. כמו כן נחפרו כמה שרידי בתי כנסת יהודיים מתקופת התלמוד, ואחד מהם, לרבות כמה מבנים בסביבתו, אף שוחזר. בעיר קצרין הוקם מוזיאון שבו תערוכת קבע המציגה שלל ממצאים שהתגלו בגולן.

אבל עיקר הממצאים בגולן נמצא למרגלות החרמון ועל מדרונותיו. החרמון שימש כגוש הרי החוסם את דרכי המעבר הראשיות מהדרום לצפון, ולכן בכל הדורות צמחו למרגלותיו ערים חשובות. ראשונה להם העיר לַיִשׁ או לֶשֶׁם, שנכבשה בידי שבט דן, ושמה הוסב לשם השבט. על תגליות דן סופר בהרחבה, וגם במדורנו הועלו כמה פעמים את סיפור החפירות שם.

באחרונה התבשרנו על מציאת עוד שני שברים, נוספים על הראשון, מכתובת הראווה הארמית שהציבו מלכי ארם בשער העיר לאחר שכבשוה, שבה מוזכר בפעם הראשונה, מחוץ לספרות המקראית, הצירוף "בית דוד". באחד מן השברים החדשים מצויות שלוש אותיות האמורות להשלים את שמו של המלך מבית דוד, השם כמובן יבהיר את תאריכה המדויק של הכתובת. על הפענוח עובדים האפיגרף יוסף נוה ומנהל החפירה אברהם בירן, ולכשישלימו את מלאכתם היא תפורסם ברבים.

עם כיבוש המזרח בידי היוונים, בראשות אלכסנדר מוקדון בשלהי המאה ה–4 לפנה"ס, ירדה דן מגדולתה והבכורה עברה לדירתו של השני במקורות הירדן, לנחל חרמון, הוא הבניאס. כאן צמח הפולחן לאל הרועים פַּן, או פניאס, או בניאס בשיבוש הערבי. מייסדיה של העיר, הורדוס ולימים בנו יורשו במלכות הבשן, פיליפוס, קראו לעיר בשם קיסריה על שם משפחת קיסר, מיטיבם, וכדי להבדילה מקיסריה הימית, הוסיפו לה את התואר "קיסריה של פיליפוס".

בימים אלה הולכים ונחשפים שרידים נכבדים מאותה עיר. משלחת בהנהלת ואסיליוס צפרירים מרשות העתיקות, ובמימון והכוונה של החברה הממשלתית לתיירות, חופרת במרץ במקום. עיקר התגלית של העונה האחרונה הוא מבנה קמרונות גדול ממדים בנוי מאבן, מהיפים שבבנייני האבן העתיקים בארץ, שנחשף בעבודה השפכים וההריסות מתחת למבנה הקמרונות הקודם. בינתיים לא זוהה תפקודו של המבנה, והחופרים סבורים כי מדובר בבית מרחץ רב מידות. לדעת כותב שורות אלו, מדובר בשרידי ארמון המלכות של קיסריה של פיליפוס, ורק המשך החפירה יפענח את פשר התגלית המרשימה.

למרגלות מצוקי הבניאס, סמוך למערת הנביעה של מי הנהר, עוסקים אנשי רשות העתיקות בהנהלת משמר העתיקות, גיורא סלה, בשימור ובשחזור שרידי מקדש של פן והכשרתו לאתר למבקרים. בשבועות האחרונים הפיץ צבי מעוז, המנהל המדעי של החפירה, ברחבי העולם מכתב מלסתר על נייר רשמי של רשות העתיקות, ובו טענות מטענות שונות נגד פעילות השימור והשחזור. נוסחו של המכתב רבים, הגם שיש המתייחסים אליו כאל קוריוז בשל חוסר הרצינות של טענותיו. מכל מקום, מלחמות היהודים נמשכות.

פעילות ארכיאולוגית רבת חשיבות נערכה על הר החרמון ומורדותיו זה מספר שנים בידי שמעון דר מאוניברסיטת בר אילן ובשיתוף רשות העתיקות. מיד לאחר כיבושו של האזור בידי צה"ל במלחמת ששת הימים, נשבה דר בקסמו של החרמון והחל לסקור את היישובים העתיקים שעליו. מחקרו של דר על מורדות החרמון חידש בתחום ההיכרות עם תרבות חומרית חדשה, המיוחדת לאזור, שהארכיאולוג טבע בה את השם "תרבות היטורים".

שבט בני יטור מוכר לנו מן המקורות ההיסטוריים בני הימים ההם כקבוצה אתנית ממוצא ערבי, שבנייה ישבו באזור הזה והיו שותפים לסחר הבינלאומי שהתנהל בדרכי האזור, מעין קרוביהם המפורסמים של שבטי הדרום, הנבטים. במרוצת הזמן נטמעו הללו בתרבות האוכלוסייה יושבת העמקים שבסביבתם, ועם כיבוש האזור וסיפוחו ליהודה, שראשיתו בימי החשמונאים. בימי הורדוס ויורשיו אף התגיירו רובם והיו את התשתית היהודית של היישוב היהודי בצפון הגולן.

פרי מחקרו של דר ראה עתה אור תחת השם "תולדות החרמון, אתרים ומקדשים של היטורים". הספר, בהוצאת ספריית הקיבוץ המאוחד והחברה לחקירת א"י ועתיקותיה, מחזיק 375 עמודים, וכן צילומים ואיורים רבים המספרים את סיפור החרמון ומורדותיו בתקופת העתיקות.

75 שנות הארץ / 20–21 באוגוסט

1965

תוך התפרצות זעם של מאות מפגינים

שגריר בון הגיש כתב האמנתו בירושלים

מאת סופר "הארץ" בירושלים

טקס הגשת כתב האמנה של שגריר גרמניה בישראל, ד"ר רולף פאולס, אשר נערך אתמול לפני הצהרים בלשכת נשיא המדינה בירושלים – לווה בהתפרצות של מאות מפגינים, ביניהם פליטי שואה, אשר מיחו נגד כינון היחסים עם גרמניה וקראו קריאות בוז לעבר ד"ר פאולס עצמו. מאות אנשים שהתגעשותם גבלה בהיסטריה, איימו להתפרץ אל עבר בית הנשיא, עובדה שהניעה את המשטרה להשתמש בכח כדי להרחיק את המפגינים המתפרצים. בהתנגשויות שבין השוטרים, החמושים באלות ובמגינים, לבין המפגינים הזועמים המתמרדים בבכי נפצעו 11 איש, 6 מהם – שוטרים.

בון מגנה ההפגנה בירושלים

האנובר, 19 (ע"ד). ההפגנה נגד שגריר בון בירושלים, הוגדרה הערב על ידי סגן הקאנצלר המערב גרמני מר אריך מנדה, כ"פעולה במתכונת הקומוניסטית־פשיסטית המרעלת". הוא הוסיף כי על פי הגיון זה, אפשר להכיר גם את כבלותיו של העם הגרמני, ששימש מטרה להתקפת אויר ביוהרות מבחינה צבאית, בערים כדרזדן ועוד.

1967

דו"ח האו"ם: 325 אלף ערבים נמלטו במלחמה

מרכז האו"ם, 19 (ע"ד ת"צ). 325 אלף ערבים נמלטו מן השטחים שנכבשו על ידי ישראל במלחמת ששת הימים – מסר בדו"ח שפירסם היום מזכיר האו"ם, או תאנט, ושאותו יגיש למועצת הבטחון ולעצרת. כ–113 אלף פליטים, שגם בעבר רשומים אצל סוכנות התעסוקה והסעד של האו"ם נעקרו על ידי הקרבות בחודש יוני וכן נמלטו ממקומותיהם 210 אלף, שעדיין לא היו רשומים בפנקסי סוכנות הסעד.

המספר הגדול ביותר של פליטים – 178 אלף – נמלט מן הגדה המערבית אל הגדה המזרחית של הירדן.

1978

דיילת אל על נהרגה ו–3 עמיתותיה נפצעו בהתקפת מחבלים

מאת עמוס הוד

סופר "הארץ" לענייני תעופה

בהתקפת המחבלים על צוות של 21 דיילות ודיילים ליד מלון "אירופה" בלונדון נהרגה הדיילת עירית גורדון (29), ושלוש דיילות נפצעו, אחת מהן קשה. הפצועה קשה היא יהודית ארנון (23) מחולון. שתי הפצועות קל הן מיכל אונגר (23) מירושלים ויעל כהן, בעלת דרגת סגן בצה"ל שהיתה הראשונה שהבחינה באיש החשוד כמחבל אשר התברר מאוחר יותר שחשדה היה נכון. צוות אנשי אל על הותקף אתמול שעה שירדו מהמיניבוס שהסיעו מנמל התעופה היתרו למלון אירופה.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין והובאו כלשונם בעת הפירסום

עריכה: יעל אונגר

מדע / צפריר רינת

מי היו התנינים הגדולים

יש התאמה בין ספר בראשית למדע המודרני – כתב נתן אביעזר, פיזיקאי. אביעזר הוא פונדמנטליסט מתוחכם, שמגמיש תאוריות מדעיות ומתאימן לפירוש המקראי – מבקר רפאל פלק, ביולוג. נמשך הוויכוח בין חסידי תורת האבולוציה לתומכי הסבר הבריאה התנ"כי

הוויכוח הערני בין המדענים התומכים בתורת האבולוציה לבין חסידי תיאור הבריאה המקראי החל במאה שעברה, עם הופעת ספרו של צ'רלס דארווין, "מוצא המינים", ב–1859. 25 שנים אחר כך כתב ויליאם גלדסטון נגד חסידי האבולוציה, ובראשם תומס הקסלי, את הדברים הבאים:

"אני שואל איפוא איך קרה שמחבר הפרק הראשון של ספר בראשית היה מצויד בידע שמדעי הטבע חשפו לראשונה רק במאה הזאת מתוך קרביה של האדמה? ברור שאין שום אפשרות להימנע מהמסקנה הבאה: המחבר הזה היה מחונן בסגולות שאין למצוא כדוגמתן בכל הניסיון האנושי, או שידיעותיו הגיעו אליו ממקור אלוהי". גלדסטון ביקש להוכיח שרק בריאה אלוהית, ולא תורת האבולוציה, מסבירה את הידע של מחבר ספר בראשית.

הוויכוח מתנהל במרץ גם בימינו. בגיליון האחרון של כתב העת הבין תחומי "אלפיים" מתפלמס רפאל פלק, פרופ' לביולוגיה, עם ספרו של פרופ' נתן אביעזר "בראשית ברא". בספרו מנסה אביעזר, פרופ' לפיזיקה, להוכיח שיש התאמה בין הפרק הראשון של ספר בראשית לתיאוריות המדעיות המודרניות המבוססות ביותר, בתחומים כמו קוסמולוגיה, פיסיקה וביולוגיה. פלק מתמקד במאמרו במה שהוא מגדיר כסילוף החומר של אביעזר את התפיסה הדארוויניסטית על מוצא המינים.

אביעזר, על פי פלק, הוא פונדמנטליסט מתוחכם, מאלה הרואים בכתבי הקודש את מקורות הידע המוסמכות, אך אינם פוסלים את המדע ואת טיעוניו. "לפי גרסה של פונדמנטליזם", כותב פלק, "תיאוריות מדעיות הן פירושים והתאמות למה שכתוב ונאמר בכתבי הקודש".

דוגמה לכך היא הסתמכותו של אביעזר על הפירוש המקובל, שלפיו יום בסיפור המקראי יכול להימשך מאות מיליוני שנים שלנו, המאפשר לו להסביר את הופעתם של בעלי החיים במשך יום מקראי אחד. "ויברא אלוהים את התנינים הגדולים", כתוב בבראשית. אביעזר מפרש זאת כהסבר להופעתם של יצורי מערכת האדיאקרייה – יצורים שהופיעו לפתע לפני כ–700 מיליון שנים, התקיימו 100 מיליון שנה, ונעלמו בלי להשאיר זכר.

הסבר זה אינו מקובל על פלק, האומר, כי אף על פי שבספרות המדעית יצורי האדיאקרייה אכן נזכרים כענקים בקני המידה של התקופה, גודלם היה למעשה סנטימטרים אחדים בלבד, והם היו קטנים בהרבה מהגדול שביצורים שהופיעו כ–50 מיליון שנים לאחר היעלמותם. "צריך גמישות פרשנית חסרת גבולות כדי לערוך השוואה בין התנינים הגדולים ליצורי האדיאקרייה", אומר פלק.

הביקורת על תורת האבולוציה, בספרו של אביעזר, אינה מופנית כלפי דארווין, שהוא רואה בו מדען דגול, אלא כלפי הביולוגים הדארוויניסטים בני זמננו. כיום, טוען אביעזר, אין עוד צורך במושגים כמו "הישרדות המתאים ביותר", "מאבק קיום", "ברירה טבעית" ו"הסתגלות". הוא מבסס זאת על תיאוריות של ביולוגים ופליאונטולוגים דוגמת סטיבן גולד, מחבר הספר "הידד לברונטוזאורוס", שהתפרסם באחרונה בתרגום עברי של אברהם כרמל.

גולד וחוקרים אחרים טענו, שלא ניתן לגזור גזירה שווה מן התהליכים האבולוציוניים שיביאו להשתנות מועטה של מינים המתקיימים תקופות זמן ארוכות לתהליכים של יצירת מינים חדשים בתוך תקופות זמן קצרות יחסית (בעיקר

העש באנגליה עבר שינוי אבולוציוני, התכהה והתמזג בנוף המפויח

בעקבות אירועי השמדה המונית. החוקרים מתבססים על מחקרים שנערכו בשנים האחרונות, המעידים שאירועים כמו פגיעת כוכבי שביט בכדור הארץ הם שהביאו להכחדת מינים.

אבל, לדברי פלק, גם אירועים אלה התרחשו בתנאים נתונים, שאותם הם שינו. לא מדובר בתחילתו של דבר חדש אלא בתהליך, ולכן, לדעתו, אין כל בסיס לטענה שהזרם היה בלתי תלוי בסביבה ובגורמים כמו ברירה טבעית והישרדות. גם התוצאות המיידיות של אירוע דוגמת התנגשות כדור הארץ בשביט היו מותנות בסביבה הטבעית של היצורים: לאלה שחיו במחילות היה סיכוי רב יותר להישאר בחיים מליצורי היבשה.

"הברירה הטבעית איפשרה לצורות רבות, שבעבר לא היה להן סיכוי, להתרבות ולשרוד ולהעמיד מינים חדשים מותאמים לבתי הגידול שנפתחו בפניהם", כותב פלק. "אמנם חשוב לציין שכבר דארווין עמד על כך שתכונות או צורות חיים יכלו להיכחד או לשרוד אף ללא קשר לערכן בעת תהליך הברירה. היו אלה חלק ממשיכי המדענים, אשר ביקשו לראות בברירה הטבעית את חזות הכל של תהליך האבולוציה של המינים. על כך יצא הקצף של גולד ועמיתיו".

חוקר האבולוציה ארנסט מאייר התייחס בכתביו לרעיון, שבאוכלוסיות של בעלי חיים הנתונות בבידוד גיאוגרפי יתרחשו שינויים גנטיים מהירים שלא יהיה אפשר לאתר אותם במאובנים. "על בסיס רעיון זה", כתב מאייר, "ניסחו נייל'ס אלדריג' מאוניברסיטת קולומביה וסטיבן גולד מאוניברסיטת הרווארד את הרעיון של שיווי משקל מקוטע".

על פי תיאוריה זו, מתרחשים רוב השינויים האבולוציוניים בתוך זמן קצר יחסית, בעת היווצרותם של מינים חדשים. מינים אלה מתייצבים, ובמשך מיליוני שנים לא מתחוללים בהם שינויים אבולוציוניים נוספים. אבולוציה מסוג זה היא הדרגתית, למרות קצב התרחשותה המהיר, ולדברי מאייר היא אינה סותרת את התיאוריה הדארוויניסטית.

ג'ון מיינרד־סמית, ביולוג, סבור שתיאוריית שיווי המשקל המקוטע היא תגורה קלה בתיאוריה הדארוויניסטית, ולא מהפכה שמשנה מושגי יסוד. אחת המסקנות שתרומה לחוקרים היא, שיש לבדוק היטב מאובנים ממקומות שונים ומתקופות שונות לפני הסקת מסקנות ברורות על התפתחות מינים.

טענותיו של אביעזר, שלפיהן האבולוציה לא התבססה על שונות של מינים קיימים וגם באדם לא חל כל שינוי אבולוציוני, הן איגוס הטיעון המדעי למטרותיו, אומר פלק. הוא מחזק את טענתו בציטוט של פרד ויליאמסון, אחד החוקרים שסיפקו תימוכין למודל שיווי המשקל המקוטע: "טעות היא להטמיע את תיאוריית שיווי המשקל המקוטע ברעיון האבולוציה באמצעות קפיצות פתאומיות".

פרופ' אביעזר מגיב לדבריו של פלק באותו גיליון של "אלפיים". הוא חוזר על עמדתו שדבריו על הקשר בין תיאוריות מדעיות לכתוב בספר בראשית זוכים לתמיכת מדענים בעולם. חלק מהיצורים מסדרת אדיאקרייה, מציין אביעזר, היו בממדים של מטר ויותר – גדולים פי מאה מהיצורים שבאו אחריהם – ולכן הם מתאימים לתיאור המקראי של תנינים גדולים.

בעניין אירועי ההשמדה ההמונית מזכיר אביעזר חוקרים אחרים, כמו גולד ופרופ' ג'ורג' יול מאוניברסיטת אוקספורד, שראו בהיכחדות המינים באירועים מסוג זה מזל ביש ולא תוצאה של פגמים גנטיים. "הנקודה שכל המדענים הדגולים האלה מדגישים היא פשוטה למדי", כותב אביעזר. "אם מטאור ענק נופל פתאום מהחלל ומשמיד מין מסוים, בעוד שמין אחר שורד ואחר כך משגשג, נמצא שהמין שהושמד הוכה במזל ביש והמין המשגשג נתברך במזל טוב". המסקנה המתבקשת מאליה: "בהיכחדות המונית נעלמות קבוצות גדולות של בעלי חיים מסיבות מקריות לחלוטין, לכן הרעיון הדארוויניסטי של הישרדותו של המתאים ביותר אינו תופס כלל ועיקר בהכחדות אלו".

המדע מאשר את מה שנכתב בספר בראשית, טוען אביעזר. הופעת בעלי החיים היתה פתאומית והתרחשה בקצב חסר תקדים, שלא חזר עוד. קצב כזה סותר את הנחות האבולוציה ההדרגתית, ומתאים לפסוק כ"א בפרק א' בבראשית: "ויברא אלוהים... ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למיניהם".

אבל רוב חוקרי האבולוציה שותפים לדעתו של פלק, שאין ממש בפרשנות האנטי הדארוויניסטית של חסידי תיאור הבריאה התנ"כית. הניסיונות להקנות לתיאור זה משקל שווה לתיאוריה המדעית בבתי הספר בארה"ב נחלו כישלון חרוץ, לאחר שבית המשפט העליון האמריקאי קבע לפני שבע שנים שאין תוקף שווה לשתי הגישות ויש להעדיף את הגישה האבולוציונית בלימודי המדע. סטיבן גולד, שאביעזר מרבה להסתמך עליו, הופיע בדיון המשפטי כעד מומחה שהגן על התיאוריה האבולוציונית.

מחקרי שדה ביולוגים, שנעשו כהמשך ישיר לעבודתו של דארווין, ממשיכים לספק הוכחות לאבולוציה ההדרגתית ולפעילות הברירה הטבעית.

באחרונה פירסם ג'ונתן ויינר האנגלי ספר המתעד את התפתחות המקור של ציפורים באיי גלאפגוס, שדארווין עצמו עקב אחריהם במאה הקודמת. במשך 20 שנה חקרו צמד ביולוגים את השינויים במקוריהן של הציפורים. השניים הגיעו למסקנה שהציפורים משתנות מדור לדור ומתאימות את עצמן לסביבתן. הם אפילו הצליחו לנבא שינויים קטנים, בעיקר במקור. "האבולוציה באמצעות ברירה טבעית", כתב "אקונומיסט" הבריטי, "תרועה על חס".

צילום: רבי פייזר

פרופ' אביעזר: חלק מהיצורים מסדרת אדיאקרייה היו בממדים של מטר ויותר, גדולים פי מאה מהיצורים שבאו אחריהם

פרופ' פלק: יצורי האדיאקרייה היו בגודל סנטימטרים אחדים בלבד, קטנים בהרבה מהגדול שביצורים שהופיעו אחריהם

התקופה הירוקה של מדבר יהודה

אחת ההפתעות בכתבי יוסף בן מתתיהו היא התייחסותו לעבודת אדמה במצדה. מחקר שמתבסס על אנליזות כימיות איזוטופיות של חומר צמחי שהשתמר בסוללה הרומית מראה, כי בן מתתיהו ידע על מה הוא מדבר. החוקרים מצאו, כי לפני אלפיים שנה היה האקלים באזור מדבר יהודה פחות צחיח, ולכן, כנראה, איפשר גידולים חקלאיים. תוצאות המחקר, שבוצע על ידי חוקרים ממכון ויצמן ואוניברסיטת בן גוריון, יתפרסמו בגיליון הקרוב של כתב העת "גיאוכימיה וקוסמוכימיה".

פעמיים לפחות מתייחס בן מתתיהו בכתביו לאקלים סביב מצדה. בראשונה הוא מספר על יוסף, אחיו של הורדוס, שהסתתר במצדה וניצל ממוות בצמא בזכות סערת גשמים. בשנייה הוא מספר כי הורדוס, שביצר את ההר, הועיד את פסגתו לעבודת אדמה "למען אשר לא יגוועו ברעב כל החוסים במבצר הזה בהיכרת להם משען לחם מבחוץ". תיאור זה הביך לא מעט את חוקרי התקופה ההיא, מאחר שאקלימו הצחיח מאוד של האזור בימינו לא מאפשר כל פעילות חקלאית.

הארכיאולוג יגאל ידין, שחפר במצדה בשנים 63–4', התנסה בשיטפון חורף נדיר. ייתכן שמי השיטפונות האקראיים נאגרו בבריכות, סבר ידין, ויש בכך כדי להסביר את הריווח המתמיה של בן מתתיהו.

פרופ' אריה איסר, חוקר מדבריות מאוניברסיטת בן גוריון שהתבסס על נתונים שפורסמו בספרות המדעית בקשר לתופעות כמו שינויים במפלס מי ים המלח, העלה לפני מספר שנים את ההשערה, כי אקלימו של האזור בתקופה הרומית היה אולי פחות צחיח מאשר היום. המחקר הנוכחי נועד, בין השאר, לבדוק השערה זאת.

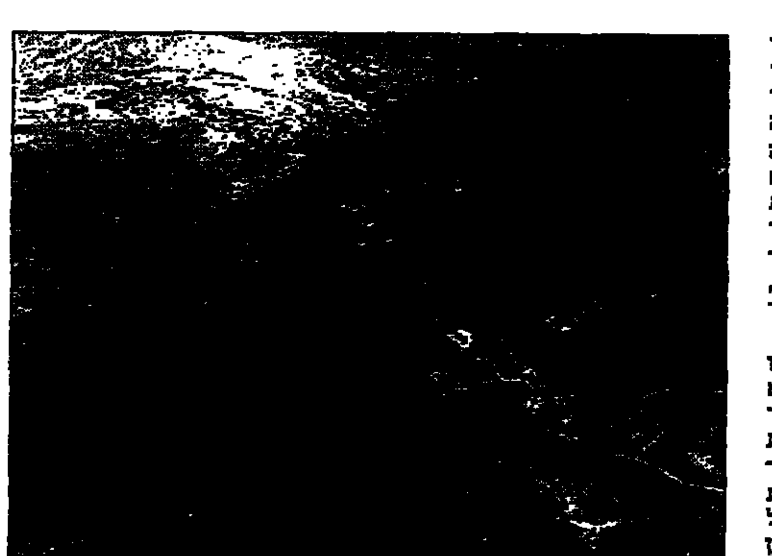

תצלום: אליהו קמינר

מצדה. לצד המצוק נמצאו עדויות לאקלים קרוב שאיפשר חקלאות

הרומאים כבשו את מצדה בשנת 73 לספירה, לאחר שקידמו אליה מכונות מצור כמו בליסטראות על פני סוללה שנבנתה בעיקר מעצי אשל שכוסו בעפר. החומר העצי בו השתמשו היה ממקורות מקומיים, שכן אשל נפוץ במדבר יהודה והסוללה לא מכילה זכר לעצים כמו אורן שנפוצים בחלקי הארץ האחרים.

החוקרים חילצו מתוך הסוללה דגימות אקראיות של ענפי אשל משומרים היטב, והשוו את ההרכב האיזוטופי של התאית להרכב התאית בעצי אשל הגדלים כיום באזור מצדה ובאזורים אחרים בארץ.

החוקרים מצאו שדגימות התאית העתיקה היו דלות בשני איזוטופים – פחמן 13 וחמצן 18 – לעומת התאית המודרנית מאותו אזור. כיוון שערכים גבוהים של פחמן 13 נובעים מגורמי לחץ כמו יובש או מליחות, ואילו ריכוזים גבוהים של חמצן 18 קשורים בלחות אוויר נמוכה, מספקים הממצאים הללו עדויות בלתי תלויות לכך שהאקלים לפני אלפיים שנה היה פחות צחיח, ולכן, כנראה, נוח יותר לחקלאות. הוכחה נוספת למהימנותו של יוסף בן מתתיהו.

צוללת קטנה עם זנב

מקבילה ימית למפציץ החמקן פותחה בארה"ב

מדענים אמריקאים הצליחו לפתח באחרונה צוללת זעירה הנעה באופן דומה לדג, שעשויה להיות המקבילה הימית למפציץ החמקן. אב טיפוס של הצוללת כבר עבר בדיקות ראשונות, ומומחים ממשרדי ההגנה הבריטי והאמריקאי בוחנים בימים אלה את כדאיות הפעלתה של הצוללת הזעירה.

לדברי העיתון "סנדיי טיימס", מומחים טוענים כי הצוללת החדשה, המכונה "רובו־טונה", היא פריצת דרך טכנולוגית שתאפשר בנוסף לשימושים צבאיים גם מחקרים ימיים וחקירה על זיהום הים.

רובו־טונה נעה באמצעות זנב מכאני המיטלטל מצד לצד. אנשי צוות המכון הטכנולוגי במסצ'וסטס (אם־איי־טי), שפיתחו ועיצבו אותה, טוענים שזנב זה יעיל יותר מהמדחפים והמנועים המניעים כיום צוללות. ראש הצוות, פרופ' מייקל טריינטפילו, אמר שהזנב יסייע לצוללת להישאר מתחת למים זמן ארוך.

צוללות רגילות מבזבזות אנרגיה על דחיפת המים לצדדים בעזרת מדחפים. דגים, לעומת זאת, נעים באמצעות טלטול הזנב בתוך המים, תנועה חסכונית מבחינת אנרגיה. לדברי טריינטפילו, הצוללת מהדגם החדש תהיה שקטה ונייחת יותר מכלי שיט אחרים הנעים מתחת למים. מגבלתה היחידה היא, שאורכה לא יעלה על 4 מטרים.

מדענים מאם־איי־טי עובדים עכשיו גם על פיתוח צוללת לאדם אחד, שתנוע בכוח רגליים בדומה לאופניים. צוות אחר מהמכון עובד על פיתוח חיישן תת ימי שיוצמד לחרטום הרובו־טונה. כינויו של החיישן הוא רובו־לובסטר, מאחר שהוא מיישם טכניקות דומות לאלה של לובסטרים המחפשים מזון.

במהלך האבולוציה התפתחו אצל הלובסטרים אברי חישה שבנויים כאנטנות, ומאפשרים ללובסטר להריח את המים ולהתקרב למזון. החיישן יוכל לאתר כימיקלים ומקורות זיהום תת ימי.

לרובו־לובסטר שיותקן על ספינה עשויים להיות גם שימושים קרביים. מתקן מקביל שיותקן על חומר נפץ יוכל "להריח" את דרכו לכיוון מנועי ספינות ולהתביית עליהן, או לנוע לנמלים כשהוא עוקב אחר שובלי כימיקלים במים.

השימוש באמצעי לחימה תת ימיים כמו צוללות הולך ומתרחב. אחת הבעיות המטרידות בשנים האחרונות את המדינות המפותחות היא השימוש של מדינות מתפתחות בצוללות דיזל. למדינות כמו איראן ולוב יש צוללות כאלה, והן עשויות להפעיל אותן נגד אניות מלחמה או אניות נושאות מטענים.

הבימה – התיאטרון הלאומי
הקאמרי של תל אביב
חיפה – התיאטרון העירוני
תיאטרון באר שבע
בית ליסין
מפעל המנויים נמשך 177-022-4402 הטובים בבית ליסין
האופרה הישראלית – ת"א
תיאטרון החאן

גלריה

התעמלות בוקר

1. מי פירסמה את ספריה המוקדמים תחת השם "דילי"?
2. מה השיר המוקלט הראשון?

(התשובות בעמ' 6ב)

"בייבס אין טוילנד". סינדי שרמן מעצבת עטיפות

"הול". טקסטים מודיקים ובוטים

"אל 7". השראה ל"אמא סרדינית"

הרוק שיבעט את הגברים לפינה

מאת מיכל פלטי

בחמש השנים האחרונות פועלות יותר ויותר להקות רוק של נשים, שכותבות טקסטים בוטים המטפלים ביחסים בין המינים מנקודת מבט חדשה, ומנגנות ברעש. האם שנות התשעים מבשרות סוף סוף שינוי במעמד האשה ברוק?

"רק כשיהיו יותר נשים ברוק, יפסיקו להתייחס אלינו כאל תופעה יוצאת דופן", אמרה מורין הרמן, בסיסטית בלהקת "בייבס אין טוילנד", בראיון שנערך עם הלהקה לפני כחודש, שבוע לפני ביקורה בישראל. הרמן היא אחת מנגניות הרוק הבולטות היום, והיא, כמו רבות אחרות, מסרבת להיכלל בקבוצה המכונה "נשים ברוק". ההגדרה הזאת נוצרה, לדבריה, רק כדי להקל על המבקרים.

ובאמת, מה המכנה המשותף של להקות כמו "בייבס אין טוילנד", "הברידרז", "הבאנגלז", "אל 7", "הול" ואולי גם "המכשפות" הישראלית; ולמה בכלל צריך לחפש אותו? בשלוש השנים האחרונות עסוקים מבקרים, מנהלי חברות תקליטים ונגני רוק במעמדן של להקות הנשים ובכדאיות הכלכלית שלהן ומחפשים להן מכנה משותף.

הדיון הזה, שמתנהל על גבי עיתוני הרוק בארצות הברית ובבריטניה, הגיע לשיאו לפני שנתיים, כשיצאו תקליטיהן של יוצרות כמו פולי ג'ין הארווי, קורטני לאב ולהקתה "הול", ופרויקטים שהשתתפו בהם קים גורדון מ"סוניק יות'" וקים דיל מ"הברידרז".

והמכנה המשותף לכולן, לדעת המבקרים, היה יכולתן ליצור רוק "שיבעט את נגני הרוק לפינה". כלומר, רוק שיערער את המונופול הגברי, רוק שיש בו טקסטים בוטים המטפלים בנושאים "נשיים" וביחסים בין המינים מנקודת מבט חדשה, ובעיקר רוק המנוגן ברעש.

הויכוח האם בכלל קיים הז'אנר שכונה "ריוט גירלז" ("נערות המהומה") יצא לדרך. הוא התנהל לעייפה בכל עיתון אפשרי, והגיע אפילו עד ה"ניו יורק טיימס". כל היוצרות האלה סירבו, כמובן, להשתייך לקבוצה, ואמרו שהן לא רואות את יצירתן כ"יצירה של נשים". הן ראו בזה הגדרה מגבילה, ולא מצאו מאפיין משותף להן וליוצרות אחרות.

המבקרים, לעומת זאת, טענו שבחמש השנים האחרונות להקות הנשים מבטאות אמירה אמנותית ייחודית, שחשיבותה גדולה במיוחד לנוכח השתיקה שנכפתה על נשים, גם ברוק, אפילו בשנות השבעים והשמונים של המאה ה-20. היו אמנם כמה נשים מצליחות ברוק גם אז, אבל הצלחתן רק הבליטה את השקט הכללי.

הויכוח בעניין ה"ריוט גירלז" הזה לא דעך עד לפני שנה, כשהתבררו בחברות התקליטים שלהקות נשים אינן עוד חלק מהרוק האלטרנטיבי בלבד. השינוי הזה בגישה לרוק נשי הוא למעשה רק חלק משינוי בתפיסת הרוק האלטרנטיבי בכלל. היום אי אפשר עוד להפריד בין רוק אלטרנטיבי לבין הרוק של "הזרם המרכזי". פסטיבל "לולה פלוזה", למשל, שמוגדר אלטרנטיבי, הוא האירוע המצליח ביותר ממש בימים אלה בארצות הברית, ומופיעות בו מספר לא מבוטל של נגניות רוק, כמו סוזי ו"הבנשיז", "הברידרז", שלישיית "שונן נייף" ועוד.

פעילותן של להקות רוק כאלה גם בישראל בשנה האחרונה היא אולי ההוכחה הטובה ביותר לכך שלהקות הנשים הפכו לחלק מהקונסנזוס. הרוק הישראלי, שמשתדל בכל כוחו לרדוף אחרי התופעות הבולטות ברוק הבריטי והאמריקאי, הצמיח השנה שלוש להקות נשים. שתיים מהן מבצעות חומר שהן כותבות: "המכשפות", שהוציאו תקליט ראשון לפני שבועיים ואף זכו לביקורות אוהדות; ו"ילדות מבית טוב", שיוצרות רוק אתני ועומדות להוציא תקליט. "ללדיז", לעומתן, היא שלישייה פופית המתיימרת ליצור שילוב בין "סגנון" הישראלית ל"סאלט אנ' פפה", ולמוסיקה אמריקאית שחורה בכלל, כפי שאפשר להסיק מהחלטה שלהן לבצע בעברית את "ילד אהבה" של דיאנה רוס ו"הסופרימז".

יצירה של נשים ברוק בכלל התחילה להתהוות, בהססנות, בשנות השבעים והשמונים. אחרי פיזורה של "רוח וודסטוק", והעוצמות הדומיננטיות של הביטלס והסטונס בשנות השישים, נשים החלו להסתנן לעולם הרוק הגברי.

לפני יותר מעשרים שנה ביים ראס מאייר, בדרך כלל במאי של סרטים פורנוגרפיים, את הסרט הפרודי "מעבר לעמק הבובות". זהו סיפורן של שלוש נשים שאינן יודעות לנגן רוק, אבל אמרגן ערמומי מצליח להפוך אותן ללהקה מצליחה (ששיריה המקסימים מושמעים כמובן בפסקול הסרט). בסופו של דבר הפרודיה משתלטת על הסרט, ומובילה את הגיבורות לסוף טרגי.

סרטו של מאייר מאפיין את תפיסת הנשים ברוק בתחילת שנות השבעים. הן היו אז לא יותר מקוריוז משעשע, הנתון לחסדיו של מפעיל כוחני, האמרגן למשל, והן שיווקו בהתאם לנקודת המבט הגברית, הצופה בהן. אפשר להזכיר את "הסופרימז" של דיאנה רוס, שלמרות החידוש הרב שבהקמת הלהקה, שימשו בסך הכל כ"נערות מלוות" לרוס, שגם היא שרה שירים שכתבו אחרים. בסרטו מפרט מאייר את הסיבות שיש לאמרגן להקים להקות נשים, והן היו נכונות גם למציאות שמחוץ לסרט: קהל משועמם שמחפש דבר חדש, חברת תקליטים [illegible] כסף, ובנות שחולמות על טיול מחוף לחוף בארצות הברית.

בעשור שבו נעשה "מעבר לעמק הבובות" נוכחות הנשים ברוק דווקא נתפסה כמשמעותית. ג'ניס ג'ופלין מתה, ובמשך כמה שנים גאתה הפופולריות שלה. הרב אלפרט מחברת "איי אנד אם" החתים את קארן וריצ'רד קרפנטר; דבי הארי עזבה את משרת השמפניה ב"פלייבוי" בקנזס סיטי כדי להפוך לסולנית "בלונדי", ג'וני מיטשל הוציאה את אלבומה "Blue" וכריסי היינד הקימה את "הפריטנדרז".

אבל בדיקה מדוקדקת יותר מציגה תמונה שונה. את מנסחי הכותרות שליוו את מותה של ג'ופלין העסיקה במיוחד העובדה ש"למרות כל התהילה היא היתה אשה לבד" (כותרת שמאפיינת את כתבות ההספד על ג'ופלין גם היום). קארן קרפנטר, שרצתה להיראות כמו הדוגמנית טוויגי, פיתחה אנורקסיה נרווזה, ו"בלונדי" הצליחו לאט מדי, למרות כישרונה הבולט של הסולנית, שבא לידי ביטוי כבר בשיר הראשון שהוציאה, ב-1975, "מתקפת הנמלים הענקיות".

ג'וני מיטשל לא איימה על אף אחד כל עוד ליוותה את עצמה בגיטרה אקוסטית, ולכן זכתה להצלחה מסוימת, בגישה שיועדה לזמרות מצייצות מלוות בגיטרה. אחרת הביקורת התמתנה מאוד כשהוציאה את "Dog Eat Dog" ב-1985 ואת "סימני גיר בגשם" ב-1988, שניהם רוקיסטיים יותר.

פטי סמית דווקא זכתה לביקורת טובה על אלבום הרוק "סוסים", שיצא ב-75', וגם היום היא זוכה להערכה רבה. אבל הקהל הגיע להופעות רק כשברוס ספרינגסטין כתב לה את הלהיט "בגלל שהלילה" ב-78'. כריסי היינד יצרה עם להקתה שירי פופ מצוינים, ושימשה במשך שנים כסנדקית של הרוק הנשי. רק כשהתפתח דור חדש של נגניות רוק נראתה הקריירה הרוקיסטית שלה כמתונה למדי. קים גורדון, כנציגה הוותיקה של הדור החדש של הנגניות, אמרה בראיון לפני כמה חודשים ש"המוסיקה של כריסי היינד מעולם לא אמרה לי שום דבר".

בכל מקרה, להקות נשים מצליחות לא היו בשנות השבעים בכלל; בשנים ההן הנשים פילסו לעצמן בקושי את הדרך. בשנות השמונים הן התקבלו ביותר קלות, אבל לתחומים שהוגדרו מראש על ידי חברות התקליטים. אז פרצה מדונה לתודעה, ועמה הויכוח שעדיין לא נגמר, האם היא פמיניסטית או לא. גם אנני לנוקס, סוזי ו"הבנשיז", שינייד אוקונור ואפילו כמה להקות נשים במשקל נוצה, כמו "באנגלז" ו"בננה רמה", החלו להישמע. שנות השמונים הזמינו אמנם את הנשים להצטרף לעולם הרוק, אבל בתנאי שיופיעו עם כריות בכתפיים ובשיער צבוע פלטינה.

במשך כל השנים, מעמדן של נשים יוצרות שהיו מקורבות לחברי להקות חשובות, כמו יוקו אונו והביטלס או קורטני לאב ו"נירוונה", נתפס (גם היום במקרים מסוימים, כפי שמראה המקרה של לאב) כאיום על המשך דרכה של הלהקה וכהתערבות של האשה בתחום לא לה.

כמו בכל תנועה באמנות המורדת בתנועה שקדמה לה, להקות הנשים והזמרות היוצרות של שנות התשעים מורדות בקודמותיהן. הן מחברות טקסטים מרדיקים ובוטים יותר ("ריבשה" של פי"ג'יי הארווי, "האם היא ביקשה את זה" של "הול", "הוא הדבר שלי" של "בייבס אין טוילנד", ועוד), ולודנים שהביקורת מגדירה לעתים כ"קטסטוניים".

מגמה זו החלה בעיקר בשוליים, אבל בתוך זמן קצר יחסית הפכה פי"ג'יי הארווי לאחת היוצרות המצוטטות ביותר בבריטניה, וסינדי שרמן, אמנית שבעצמה עברה מהשוליים למרכז, החלה לעצב עטיפות תקליטים ללהקת "בייבס אין טוילנד". אמ-טי-וי האמריקאית והאירופית הקדישו ימי שידורים ללהקות נשים, מגזינים לא מפסיקים לעסוק בתופעה, חברות בלהקות נשים הפכו לדוגמניות בכתבות אופנה ולדמויות בסרטי קולנוע. אפילו בסרטו החדש של ג'ון ווטרס, "אמא סרדינית", נראה קטע מהופעתה של להקת נשים רמציית "אל 7".

וכרגיל, חברות התקליטים מתייחסות למגמה החדשה בהתאם לכדאיות הכלכלית. לאחר שהוכח שלהקה שכל חברותיה הן נשים זוכה לפופולריות יחסית, ברוב חברות התקליטים כבר לא נרתעים מלהחתים להקות דומות. וכמו בכל תופעה ברוק, רצוי כמובן שהחברות יעסיקו אנשי שיווק מספיק ערניים, כדי שיזהו את הנציגות המצליחות יותר הפעולות בתחום.

האם תחילת שנות התשעים מבשרות שינוי ממשי במעמד של הרוק הנשי או שזו עוד מגמה שתיעלם גם אם מורין הרמן לא תאהב את זה, את התשובה היא תקבל רק בעוד שנתיים ויותר, כשהביקורות תשפוט.

הצעת היום / נירה רוסו

קנקן של לימונדה

ביולי הקדיש ה"ניו יורק טיימס" עמוד שלם ללימונדות מיוחדות. נכון שהלימון הוא לא בדיוק בשיאו כרגע, אבל לימונדה עם אשכוליות, סודה וזנגוויל היא תענוג מרווה מכדי לוותר על הצידוק.

המתכונים הם מתוצרתם של האמריקאים חובבי הלימונדה השונה שעברו מן העולם, וכאן, אצלנו, אפשר ליהנות ממנה כל השנה.

לימונדת זנגוויל

חומרים (לשתי מנות):

- 1 שורש זנגוויל קלוף
- ½ כוס מים
- ⅓ כוס סוכר
- ¾ כוס מיץ לימון טרי
- 1½ כוסות סודה

הכנה:

1. מחממים סוכר ומים בסיר, חותכים לחתיכות קטנות את הזנגוויל ומוסיפים לסירופ. מניחים לעמוד וחצי שעה.
2. מערבבים את הסירופ עם הלימון והסודה ויוצקים לכוסות גבוהות ושקופות, מלאות קרח.

לימונדת אשכוליות ונענע

חומרים:

- ½ כוס מיץ לימון
- ½ כוס מיץ אשכוליות
- 4 כפות סוכר
- 1½ כוסות סודה
- לימון אחד, חתוך לעיגולים
- עלי נענע

הכנה:

1. מערבבים מיצים וסוכר, מניחים להתקרר.
2. מערבבים עם הסודה, ממלאים כוסות בעלי נענע, קרח ועיגולי לימון, ומוסיפים תערובת לימון, אשכוליות וסודה.

היום נפתח בת"א "קסם של אגדה"

היום נפתח במרכז סוזן דלל בתל אביב פסטיבל "קסם של אגדה". הפסטיבל מציע מספר בכורות, בהן ערב שירים של מרים ילין שטקליס בביצועם של חני נחמיאס ואדם, עם קטעי קישור של עודד מנשה.

תיאטרון "דיאבולו" עוסק רוב ימות השנה בתיאטרון רחוב ובשכלול הופעות הליצנים שלו. בפסטיבל יעלו חבריו, באולם סגור, הופעה משותפת ומסקרנת לשלושה ליצנים ולתזמורת הסימפונית של רעננה, תוך שילוב קטעי מוסיקה קלאסיים (חלקם נכתבו במיוחד לליצנים ושחקנים), ויצירת אינטראקציה בין התזמורת לליצנים, אם על ידי ניסיונותיהם להצטרף אליה כנגנים ולנצח עליה, ואם על ידי יצירת קטעי סלאפסטיק המתואמים עם המוסיקה.

עוד יהיו מופעי תיאטרון מחול, הצגות של תיאטרון הקרון לגיל הרך ומופעי חוצות, בהם "אגדת שלושה וארבעה", שתועלה היום ב-20:30.

הפסטיבל מספק, בין השאר, הזדמנות לצפות בהצגה אחת שהועלתה גם בשנה שעברה – "עלייתו ונפילתו של המלך ארכיפסקורוס הראשון", שזכתה בפסטיבל חיפה. ההצגה היתה עוף מוזר, בין השאר משום שהיו בה 12 שחקנים, והיתה רצינית מדי לתנאי ההישרדות הנוקשים בשוק הצגות הילדים. הורדתה היתה בלתי נמנעת, לולא לקח אותה התיאטרון לילדים ולנוער תחת חסותו.

ההצגה מספרת על מלך שמולך על שמונה קבוצות מיעוטים סטגניים, ומסתבך בתום לב באפליה של אחת הקבוצות. זהו משל משעשע נטול דידקטיות. רק בהמשך ההצגה מתברר שמדובר במשל פוליטי-חברתי. מושגים מופשטים כמו ייצוג דמוקרטי, אפליית מיעוטים או מגבלות הדמוקרטיה מתורגמים לעלילה ולשפה חזותית שלא נזקקת לשימוש במושגים הללו כדי להסביר בפשטות וביופי את המשמעויות הבעייתיות הגלומות באותם מושגים.

יהודה ביטון

מהדורה מחודשת ל"והוא האור" של לאה גולדברג

"והוא האור", רומן של לאה גולדברג שראה אור ב-1946 יוצא במהדורה מחודשת ב"ספריית הפועלים". הרומן כלול בכרך הפרוזה של כל כתבי לאה גולדברג, אבל בהוצאה החליטו להוציאו גם כספר נפרד, כיוון שכבר שנים רבות קשה למצוא עותקים שלו. הדרישה הגיעה גם מצד גופים אקדמיים, שם הוא נלמד.

פסטיבל לילות יפו. אירועי לילות יפו ביפו העתיקה יפתחו ב-24 באוגוסט במופע משותף של אריאל זילבר ושרון חזיז. עוד יופקו במיוחד לפסטיבל מופעים של דני רובס עם תזמורת המילה, להקת "מינואט" עם אלון אולארצ'יק, ויהורם גאון עם אמאל מורכוס. כמו כן תופיע להקת "אנטיק קמפני" היוונית.

וידאו־קליפים בחיפה. נבחרו 15 הקליפים שיעלו לגמר בתחרות הוידאו-קליפים הישראלית שתיערך בפסטיבל המוסיקה של חיפה. בין הקליפים שעלו לגמר: "אתה לך" של דפנה דקל בבימויה של יעל אלהרר, "קח אותי לשמי" ו"השמים של יהלי" בביצוע שרון חזיז ובבימוי שחר ברלוביץ, "יעקב" של ללדיז בבימויה של שירי שחר ו"אל תרכוז איתי" של רני סנדרסון, שביים יחד עם ארים סנדרסון. התחרות תתקיים ב-24 בספטמבר. חבר השופטים מונה את גיורא פרבר, גידי אביבי, תמי סיזון ופיני שץ. לבמאי הזוכה יופק קליפ מטעם מת"ב.

מפגשים עם מלחינים. כבכל שנה יערוך המכון למוסיקה ישראלית גם בעונה הבאה מפגשים ודיונים בהשתתפות מלחינים ישראלים, ובימים אלה הכריז המכון על התוכנית לשלושת החודשים הראשונים של העונה. יפתח המלחין אריק שפירא, זוכה פרס ישראל, שידבר על צדדים אסתטיים הכרתיים ביצירתו (10 באוקטובר). את השנה האזרחית יסיים דיון עם מנהלים אמנותיים של תזמורות בארץ על מדיניות התזמורות לגבי ביצוע מוסיקה ישראלית (19 בדצמבר). בינתיים ייערך מפגש לזכר המלחין א"א בוסקוביץ' בהשתתפות אישים חשובים בתחום וכן מפגשים עם המלחינים עודד זהבי ואיתן שטיינברג.

איבגי בטלוויזיה. משה איבגי ישחק בסדרת הטלוויזיה "חצות וטקסים", שיביים אבי בוחבוט לכבלים. בוחבוט גם יביים את הסרט "תסמונת סיזיפוס".

שפינוזה בעריכה. הסתיימו צילומי "חייו ומותו של ב.ש.", פנטסיה על חייו של הפילוסוף ברוך שפינוזה, בבימוי יגאל בורשטיין, והסרט נכנס לשלב העריכה.

ערוץ 2 הוביל בשיעורי הצפייה במחצית הראשונה של אוגוסט

השבוע פירסמה הרשות השנייה לרדיו וטלוויזיה את ממצאי הצפייה למחצית הראשונה של חודש אוגוסט, לפיהם ערוץ 2 הוביל בשיעורי הצפייה על פני ערוץ 1.

בערוץ השני צפו 37% מכלל הבתים הצופים בטלוויזיה, לעומת 18% שצפו בערוץ הראשון. בשעות צפיית השיא, 20:00–23:00, צפו בערוץ השני 45% לעומת 22% שצפו בערוץ הראשון. לדברי דוברת ערוץ 2, אלה הפערים הגבוהים ביותר מאז החלה מדידת שיעורי הצפייה בטלוויזיה.

את הסקר ערך בעבור הרשות השנייה מכון גאלופ ישראל. מדי יום, בין השעות 14:00 ל-23:00, נבדקו בין 3,000 ל-3,500 בתים; בסך הכל נסקרו 60 אלף בתים. הסקר בדק רק בעלי טלפון, המהווים 94% מכלל האוכלוסיה.

הטעות הסטטיסטית במדגם בסדר גודל כזה היא פחות מ-1%.

יוסי המוני

וינונה ריידר תגלם את ג'ו בסרט "נשים קטנות"

בהוליווד עובדים על גרסה קולנועית לסרט "נשים קטנות" בבימויה של ג'יליאן ארמסטרונג. וינונה ריידר תגלם את ג'ו, סמנתה מאטיס וקירסטן דונסט ישחקו את איימי (בגילאים שונים), טריני אלבורדו תהיה מג, וקלייר דיינס בת. סוזן סרנדון תהיה האמא, מארמי. גבריאל בירן, המגלם את חברה של ג'ו, פרופסור באר, סיפר שהאווירה באתר הצילומים היתה נפלאה. "אני לא טוען שתמיד כשמקבצים קבוצה של נשים זו חוויה נעימה, אבל במקרה הזה הבימאית היתה מצוינת".

איסטווד וסטריפ ב"גשרי מחוז מדיסון". קלינט איסטווד הולך ומתרחק מתפקידי הגבר המוחצן וגולש לתחום הרומנטיקה הרכה. בקרוב יופיע ב"גשרי מחוז מדיסון" יד ביד עם מריל סטריפ, שתגלם את עקרת הבית הבודדה מחווה באיווה. הגרסה הקולנועית של הרומן מאת רוברט ג'יימס וולר, המתאר את פרשיית אהבתם של צלם "נשיונל ג'יאוגרפיק" (איסטווד) והחוואית, תבוים על ידי איסטווד ותופק בידי סטיבן ספילברג.

רומן בין מרפי לפיטר. סקוט בקולה שמגלם את פיטר, הכתב הצעיר המבריק שמעצבן את מרפי בראון, יחזור גם בעונה הבאה של התוכנית, ולהפתעת קוראי האנשים, יהפכו בה את המתחים המקצועיים האמורים שלהם לרומן סוער.

"הסיפור של או"ג'יי סימפסון". בעוד או"ג'יי סימפסון ולגיון עורכי הדין שלו מתכוננים למשפט, מנסים אולפני פוקס להקדים אותם. ב"הסיפור של או"ג'יי סימפסון" יככבו בובי הוסיאה וג'סיקה טאק, ובפוקס מצפים לצאת בהקרנה ראשונה ב-13 בספטמבר, שבוע לפני שעורכי הדין אמורים לבחור את חבר המושבעים.

היום בטלוויזיה / רותה קופפר

בעיה אמיתית יש רק אחת

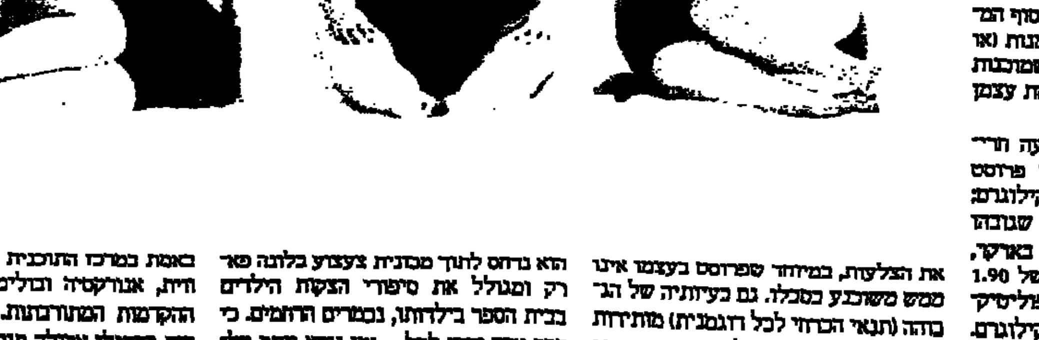

"הצורה שלי". ערוץ 8, 21:00

לרוב, כשדנים באידיאל היופי וקשיי ההשתלבות של החריג מבחינה אסתטית בחברה, בעצם רוצים לדבר על כמה קשה להיות שמנה בעולם המערבי. כך גם קורה בתוכנית "הצורה שלי" של תמז הבריטית. היא מתחילה בהצגה שוויונית של סוגים שונים של חריגים בחברה ובניגוד הסטריאוטיפים והסטיגמות המיוחסים להם, אבל מהר מאוד מתמקדת בבעיה האמיתית הקשורה למראה החיצוני של האדם בסוף המאה העשרים, והיא זו של נשים שמנות (או כאלה שנדמה להן שהן שמנות), שמוכנות להתענות עד מוות כדי להתאים את עצמן לאידיאל היופי המקובל.

התוכנית נפתחת בהצגת ארבעה חריגים: רזה מאוד – השחקן רוג'ר פרוסט שגובהו 1.88 מטר ומשקלו 66 קילוגרם; נמוך מאוד – התקליטן ניקי הורן, שגובהו 1.55 מטר; גבוהה מאוד – ואנסה באוקר, מנהלת בבירה שמתמרת לגובה של 1.90 מטר ללא עקבים; ושמן מאוד – הפוליטיקאי סיריל סמית ששוקל כ-170 קילוגרם. כולם מספרים על הקשיים שבהם נתקלו בשל שונותם, אבל קשה להתרגש מתלונותיו של הרזה, כשידוע שמיק ג'אגר ודייוויד בואי נחשבו לסמלי מין למרות שהיה אפשר (אם היה לך הרבה מזל) לספור להם את הצלעות, במיוחד שפרוסט בעצמו אינו ממש משכנע כסובל. גם בעיותיה של הגבוהה (תנאי הכרחי לכל דוגמנית) מותירות את הצופה מפוהק, ואפילו טרוניות הנמוך אינן מוציאות אותנו מהאדישות.

רק כשהשמן, המנסה לתפור לעצמו חליפה ונזקק לשני סרטי מטר רץ כדי להקיף את מותניו, עושה מעצמו צחוק כשהוא נדחס לתוך מכונית צעצוע בלונה פארק ומגלגל את סיפורי הצקת הילדים בבית הספר בילדותו, נכמרים הרחמים. כי דבר אחד ידוע לכל – אין נורא יותר מלהיות שמן, חוץ מלהיות שמנה, כמובן.

ברגע שעניין זה פחות או יותר מוסכם על כולם (ולפחות על יוצרי התוכנית וצופיה) אפשר לעבור לדבר על הדברים שהם באמת במרכז התוכנית – אכילה אובססיבית, אנורקסיה ובולימיה – ולזנוח את ההקנטות המתורבתות. הפרעות הקשורות בהרגלי אכילה תוקפות בעיקר נשים, שהן גם אלה הנפגעות לתכתיבי מעצבי אידיאל היופי. בתוכנית מתראיינות נשים שסבלו ממחלות אלה ומתארות ברהיטות ובבהירות את הלך מחשבתן החולני.

אחד הניסיונות המעניינים שנערכים מול המצלמות נעשה באמצעות מראה, שמרחיבה ומצרה בהדרגתיות את הדמות המשתקפת בה. העמידו אשה אנורקטית ואשה מאוד שמנה הסובלת מאכילה אובססיווית (שתיהן הודו כי אכילתן ואי אכילתן המופרזות נובעת מהרצון לטשטש את מיניותן), זו אחר זו, מול המראה המשתנה וביקשו מהן לומר מתי הדמות שבמראה משקפת במדויק את בבואתן. שתיהן הוסיפו לעצמן לא מעט סנטימטרים לרוחב. ההסבר של הרופאים היה ששתי הנשים האלה, הסובלות מדימוי עצמי נמוך מאוד, חושבות שהן מכוערות – כלומר שמנות, וכך הן רואות את עצמן.

התוכנית מסתיימת במסר ברור וחינוכי, המודגש בצורה זו או אחרת לאורך התוכנית: "אם נהיה פתוחים ליותר וריאציות של יופי, נהיה מאושרים יותר". אבל התמונה שמתלווה למשפט הזה מוכיחה שדרכם של יוצרי התוכנית אל האושר ארוכה. בתמונה נראים כעשרה אנשים (גברים ונשים) העומדים עירומים בחצי גורן. כל הגברים גבוהים ומוצקים במידה כמעט סבירה, כולם בערך בני 20 או 30 וחוץ משניים מהמצולמים, שמגלים נטייה קלה ביותר לשמנמנות, כולם רזים ואפילו די חטובים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המוות הוא העובדה היחידה

מאת אלאונורה לב

אליאס קנטי היה סופר אקסטרא־טריטוריאלי. ג'ורג' סטיינר הוא שטבע את המונח הזה לתיאור אחת התופעות הייחודיות למאה האכזרית שלנו – שמהפכותיה, מלחמותיה ומעשי רצח העם שלה עקרו עשרות ומאות מיליונים מבתיהם, מארצם ומתרבותם.

להיות פליט, לאבד בית, משפחה, עבר ומולדת, הוא גורל קשה דיו. אבל סופרים, אולי יותר מכל, זקוקים לקונטקסט האורגני של תרבות ספציפית, לשפת אמם כמדיום אינטימי, שרק בו הם מסוגלים לחיות, לנשום וליצור. גלותם, לכן, חריפה ומנוכרת עוד יותר משל אחרים.

קנטי אמנם הגדיר את עצמו "אורח בשפה הגרמנית", שאותה למד רק בגיל שמונה – עד אז דיבר לדינו בבית – אבל בניגוד ל"אקסטרא־טריטוריאליים" גדולים אחרים (נבוקוב, למשל) הוא סירב להתאזרח גם באנגלית, שבאקלים הזר שלה נאלץ לחיות לאחר שנמלט מוינה לאנגליה מאימת הנאצים.

כל חייו המשיך לחיות בגרמנית. ב־1969 תיאר את געגועיו הנואשים אליה, בעצם ימי מלחמת העולם השנייה, כשהיה ממלא בסתר "דף אחר דף במלים גרמניות... התביישתי בהתקפים האלה והסתרתי את הדפים מאשתי".

אבל למרות הבושה, המאבק הנואש הזה, הלא רצוני, נגד השיכחה, נגד האובדן, באופן כללי יותר נגד המוות, הוא, לדעת קנטי, ייעודו האמיתי של הסופר. ב־1936, לפני בריחתו מוינה, בהגיגה לרגל יום הולדתו ה־50 של הרמן ברוך, העלה כמה מחשבות בעניין זה. (הדברים מובאים בקיצורים הכרחיים, מתוך מאמרו "הרמן ברוך"):

"הדרישה שצריך להעמיד לפני סופר היא שיתייצב נגד זמנו. נגד זמנו בשלמותו, לא רק נגד דבר זה או אחר; נגד הדימוי המקיף והאחיד שיש רק לו לבדו על זמנו, נגד הריח המסוים שלו, נגד פניו, נגד חוקיו. זוהי דרישה אכזרית וקיצונית, אכזרית וקיצונית כמו המוות עצמו.

"שכן הדרישה הזאת נובעת מעובדת המוות. המוות הוא העובדה הראשונה והעתיקה ביותר, אתה מתפתה אפילו לומר העובדה היחידה. הוא עתיק עד כדי פלצות ובכל זאת מתחדש מדי שעה בשעה. דרגת הקושי שלו היא עשר, והוא גם מתוק כמו יהלום. מהירות הרוח שלו היא כמו זו של הזיק, הגבוהה ביותר. כל עוד המוות קיים, כל דיבור הוא דיבור נגדו. כל עוד המוות קיים, כל אור הוא אור כוזב, משום שהוא מוביל אליו. כל עוד המוות קיים, שום יופי אינו יפה, שום טוב אינו טוב.

"הניסיונות להתמודד עם המוות (ומה הן הדתות אם לא זה) נכשלו כולם. ההכרה שאין כלום אחרי המוות – הכרה נוראה שאין כל דרך למצותה – האירה את החיים באור־קדושה חדש ונואש. הסופר שמסוגל ליטול חלק בחייהם של רבים, חייב גם לקחת חלק בכל המיתות המאיימות על החיים הללו. הפחד האישי שלו (ומי אינו פוחד מהמוות?) חייב להפוך לפחד המוות של כל בן אדם. השנאה האישית שלו (ומי אינו שונא את המוות?) חייבת להפוך לשנאת המוות של כל אדם. רק דבר זה לבדו, ולא שום דבר אחר, הוא בבחינת התייצבות שלו נגד הזמן, שכולו עמוס מוות אין־ספור פי".

אליאס קנטי 1905–1994

עיצוב / אריה ברקוביץ'

פסים

מאז שעידן ההיי טק הקר והמנוכר עבר מן העולם, וכעת חוזרים אל הטבע, הפך גם המוצר לידידותי וחם. בעידודה של האמנות הפלסטית (בעיקר הפיסול), התחדד היחס אל החומר וניתנה לגיטימציה להרגשתו ולמעבר מפונקציונליות לשמה לאסתטיקה שימושית.

כאנטיתזה להשפעות קבוצות אלכימיה וממפיס, שרגלו בצורניות ובצבעוניות מוגזמת עם לא מעט דימויים, ואולי בהשפעת הזמאה לבאוהאוס, אפשר לראות שוב את החומר הטבעי ללא ציפוי צבעוני, מאורגן ומעוצב בצורות יסוד. הקו, כצורה בסיסית, מתורגם לפסי עץ או לרצועות עור מתכת ובד, משמש את המעצבים ליצירת מוצר בעל מסה שמעביר תחושת קלילות ואווריריות.

בחנות לעיצוב "סירס" שברחוב שוקן 16 בתל אביב יש שולחן מפסי עץ מייפל שמתקבל כמוצר שקוף וקליל, ומחירו 4,200 שקל. יש גם כיסאות שולחן אוכל מרופדים בעלי רצועות עור בקליעה, שיוצרת טקסטורה מעניינת עם אורות וצללים, באופי קליל. מחיר כל כיסא 1,200 שקל ואפשר להשיגו גם בקליעת קש באותו מחיר, וברצועות בד ב־900 שקל.

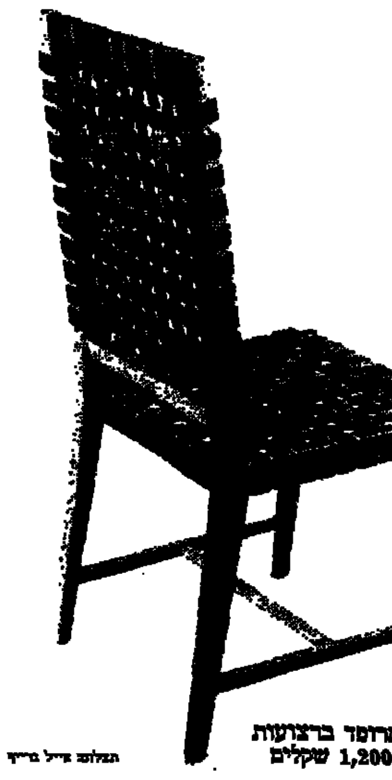
כיסא מרופד ברצועות עור – 1,200 שקלים

תצלום: אייל ברייר

שולחן מפסי עץ מייפל – 4,200 שקלים

יש איכות גם במתיקות

יין

דניאל רוגוב

אף כי יינות מתוקים מאיכות טובה, המכונים לעתים קרובות "יינות קינוח", נועדו לצריכה במשך כל חודשי השנה, הם זוכים לביקוש רב בעיקר בעונת החגים. לרוע המזל, המוניטין של יינות קינוח היה עד לשנים האחרונות בשפל, וזאת בשל שתי סיבות לפחות – ראשית, מרבית הישראלים חוו בעבר לפחות חוויה שלילית אחת של טעימת יין מתוק כשר מאיכות בינונית ומטה; ושנית, היקבים הישראליים ניסו לשכנע את הצרכנים כי ככל שהיין יבש יותר, כך גם איכותו גבוהה יותר.

לכן אנשים הסיקו, בטעות כמובן, שיינות מתוקים הם יינות נחותים מטבעם. גם היקבים הישראליים הבינו את טעותם, ובשנת 1988 החלו כמה מהם ללכת בעקבות היקבים האירופיים וייצרו יינות קינוח ברמה גבוהה.

כה רבים הם יינות הקינוח שיצאו לשוק בשנים האחרונות, עד שקשה לדעת מהם היינות האיכותיים ביניהם, ומהם היינות הנחותים שייצורם זול ונוספו להם מרכיבי המתקה מלאכותיים. להלן רשימת הערכות של 13 יינות קינוח. רצוי לזכור שהיינות האלה לא הולמים כל אוכל, והם טובים בעיקר כאפריטיף, לצד פואה גרה ומנות כבד אווז אחרות המוגשות בתחילת הארוחה, ולצד קינוחים כסופלה, עוגות גבינה, פירות בשלים וגבינות חריפות. צריך להגיש אותם צוננים מאוד, בטמפרטורה של 6–8 מעלות. לאחר פתיחת הבקבוק היין יחזיק מעמד עד שבועיים ימים, ורצוי לאחסנו במקרר.

יקבי רמת הגולן

● מוסקט ירדן 1992: היקב משווה בין היין הזה ליין הקינוח הצרפתי הידוע "מוסקט דה בום דה וניז", ובצדק. כמו ביין הצרפתי, גם במוסקט של רמת הגולן, ענבי המוסקט נבצרים מאוחר ועל כן רמת הסוכר בהם גבוהה. את התירוש מצננים כדי שהתסיסה תתנהל באטיות, ולפני שמעבירים את היין לחביות עץ אלון, מוסיפים לו בין 5% ל־10% ברנדי או כוהל כדי להגדיל את רמת האלכוהול ביין. גם היין הצרפתי וגם המוסקט של ירדן שוהים בחביות במשך שנה לפני הביקבוק. מיד עם הטעימה הראשונה של היין של ירדן חשים בטעם המוסקט, הארומה והטעם עשירים ומרשימים. הוא מצטיין במתיקות נדיבה, ברמת חומציות טובה ובפירותיות נעימה. זהו יין אלגנטי, במיוחד כששותים אותו צעיר. הוא משווק בבקבוקים מיוחדים המכילים 500 מ"ל, וכל בקבוק כזה יהלום אפריטיף או קינוח לארבעה עד שישה אנשים. זאת קנייה מצוינת בעבור 21.50 שקל לבקבוק.

יין זה בא במקום הפורט־בלאן של ירדן, ששנת הבציר האחרונה שלו היתה 1991. הפורט־בלאן עדיין רענן ומקסים כפי שהיה, ואף כי לא נותרו במלאי הרבה בקבוקים ממנו, עדיין אפשר למצוא פה ושם בקבוק במחיר מפתה של 17 שקל.

● סוביניון בלאן לייט הארווסט של ירדן 1988: יין זה הוא היחיד שיוצר מענבים שנגועו בעובש הידוע בשם הלטיני בוטריטיס סינראה. אלגנטי, עשיר, גדול, עז, חלק – זהו ללא ספק יין הקינוח הטוב ביותר שיוצר אי פעם בישראל. הארומה שלו דבשית ופרחונית וטעמו מעודן מאוד. מעט מאוד בקבוקים נותרו ממנו, ועל כן אפילו במחיר 95 שקל לבקבוק זו עדיין קנייה מצוינת.

● ריזלינג לבן של ירדן 1993: יין קינוח לא מתוק מדי, עם 10.5% אלכוהול. הוא מוגדר כיין חצי יבש ולא כמתוק. חשוב אף יותר, זהו היין היחיד בארץ המיוצר מענבי ג'והנסברג ריזלינג (רוב יינות הריזלינג בארץ מיוצרים מענבי אמרלד ריזלינג המעודנים פחות). אף על פי שזהו יין אטרקטיבי בדרך כלל, הדומה בסגנונו ליינות המתוקים של דרום אפריקה, לטעמי הוא קצת שמנוני ויש לו טעם לוואי מריר במקצת. 29 שקל לבקבוק.

● מוסקט גמלא 1993: מצטיין בגוף צנוע ואחוז אלכוהול נמוך למדי, שעושה אותו ליין קינוח קליל. הבוקה העשיר שלו והאיזון הטוב עושים אותו, בצדק, ליין מבוקש. במחיר של 22 שקל לבקבוק הוא בגדר קנייה טובה.

כרמל מזרחי

● מוסקט לבן רוטשילד 1990: יין עשיר בעל צבע זהב וארומה דבשית. מרקמו כה סמיך שכאשר מוזגים אותו הוא נשפך לאטו לכוס. הוא מיוצר מענבי מוסקט אלכסנדרוני שנבצרו מאוחר, וטעמו המענג קטיפתי. במחיר 37 שקל לבקבוק כדאי מאוד לנסותו.

● פרתנום: יין אדום מתוק מחוזק זה יושן בחביות עץ במשך עשר שנים, והיקב טוען שהוא "יכול להתחרות עם יינות הפורט הטובים ביותר בעולם". זו כמובן הגזמה. לאחר טעימות אחדות אני סבור שהוא תוקפני מדי ונעדר עוצמה או עושר טעמים. 43 שקל לבקבוק נראה לי מחיר מוגזם.

● שאטו ראשון קינג דייוויד; מוסקט קינג דייוויד; קרמון אדום: העובדה ששלושת היינות הללו משווקים כיינות קינוח, מוכיחה שיינות הקינוח נחשבים עתה ליינות עם מוניטין. לטעמי, הם לא שייכים לקטגוריה זו, ומבחינות רבות הם שייכים לדור היינות המתוקים הכשרים שממנו רוצים יינות הקינוח החדשים להיפרד. הם מתוקים עד להלאה ולדעתי הם לא ינעמו לצרכנים שעידנו את טעמם ביין.

ברקן

● יין קינוח במהדורת "גורמה": זהו יין בעייתי. הבעיה הפחות קשה שלו היא שאף על פי שהבציר נערך ב־1991 על התווית מופיעה שנת 1992. בנוסף על כך, צבע היין נראה כדבש שדולל במים, הארומה שלו פולשנית בצורה בלתי נעימה וטעמו כה מוחספס שהוא מותיר את החיך בהלם. 25 שקל לבקבוק.

יינות אשקלון – האחים סגל

● שורקה מדיום: יין מתוק זה, בסגנון שרי אמונטיאדו, מצטיין בצבע שקדים בהיר ובטעם אגוזים נעים. בדומה ליינות שרי, הוא אידיאלי כאפריטיף ופחות מוצלח לקינוח. מחירו סביר – 21.30 שקל.

● יין הדס: אף הוא דומה לשרי, אבל במקרה הזה לשרי אולורוסו, המתוק יותר. זהו יין חלק מאוד והוא משווק בבקבוקי הדס נאים ביותר. יתרון נוסף – אפשר להשתמש בו בכל מתכון שכולל יין שרי. מחירו גבוה – 37.80 שקל.

קיבוץ צרעה

● מוסקט [illegible]: יין זה, ששווק בכמות מוגבלת של כאלף בקבוקים בלבד, יוצר אך ורק מענבי מוסקט אלכסנדרוני. הוא מצטיין בבוקה פרחוני עשיר, אבל לטעמי הוא קצת מימי ולא מתוק דיו כדי להיקרא יין קינוח. 29 שקל הוא מחיר מופרז.

תשובה

1. סידוני קולט פירסמה את סדרת "קלודין" תחת שם החיבה של בעלה הראשון.
2. תומס אלווה אדיסון דיקלם את "שה קטן היה למרי" לתקליט פונוגרף שהמציא ב־1877.

ברטיסי כניסה: בקופות גני התערוכה. ◻ כרטיסי הנחה לקבוצות: קסטל 03-5464333.
מועדי פתיחת התערוכה: בימי חול: 17:00-23:00, ימי שישי: 10:00-16:00, מוצ"ש: מצאת השבת עד חצות.
מרכז מידע טל: 03-6462474 ■ תחבורה ציבורית: קווי דן: 21, 28, 47, 48, 99. קווי אגד: 521.

הצעה בלעדית ללקוחות ישראכרט
2 כרטיסים במחיר 1
תמורת 40 כוכבים במבצע "יותר מתנה בישראכרט"

ברכת הקפיטליזם

אליזבת פרקינס ורוזי אודונל ב"הפלינסטונס". הולדתה של החברה הצרכנית

"הפלינטסטונס". בימוי: בריאן לוואנט; תסריט: טום ס' פרקר, ג'ים ג'נאוויז, סטיבן אי דה סוא-זה; צילום: דין קנדי; מוסיקה: דייוויד ניומן; שחקנים: ג'ון גודמן, אליזבת פרקינס, ריק מוראניס, רוזי אודונל, האלי בארי, קייל מקלאכלן, אליזבת טיילור

קולנוע

אורי קליין

סטיבן ספילברג היה אמנם מעורב רק בהפקה של הסרט הזה, אבל מגע ידו מורגש היטב. זהו סרטו השלישי (אחרי "פארק היורה" ו"רשימת שינדלר"), שהוא ביים, שבורא עולם סגור שהיה איננו עוד, ומשתמש בו כדי לתאר את הבסיס המוקדם המבואר של השיטה הקפיטליסטית. "פארק היורה" הצביע על הסכנות הטמונות בשימוש לא מבוקר בשיטה הזאת; "רשימת שינדלר" הציב את הקפיטליזם כאלטרנטיווה בפני הנאצים, ותיאר כיצד בכוחה להציל חיי רבים. "הפלינסטונס" חוזר אל תקופת האבן כדי לתאר את הולדת הקפיטליזם ולהציג אותו כאוטופיה חברתית וכלכלית יחידה.

מטרתן של האפיזודות המרכיבות את עלילת הסרט היא לסמן את גבולות הקפיטליזם, ולקבוע בתוכם את המוסדות העיקריים המבטיחים את מהלכו התקין, ובראשם המשפחה. חלק ניכר מההמצאות הקומיות של הסרט מוקדש לתיאור הסביבה החומרית שבתוכה המשפחה פועלת. כבר מזמן לא ראינו סרט שמתרפק בצורה כה מוחלטת על העוצמה הפטישיסטית של מוצרי הצריכה המאכלסים את ההוויה האמריקאית, אותם "גאדג'טס" שמהווים חלק בלתי נפרד מפולחן הבית האמריקאי. הסרט הופך את העוצמ המוצר למנוף הקומי העיקרי שמניע אותו, ומתרגם אותה לסדרה ארוכה של בדיחות, חלקן מוצלחות. הדבר מאפשר לו להשיג מטרה כפולה: הוא מתאר את הולדתה של החברה הצרכנית והעיף בה מבט משועשע (אמנם (אבל לעולם לא סאטירי), ותיאור החברה הצרכנית מאפשר לו להציג את עצמו בתוכה באופן ישיר, וללא בושה, כמוצר.

"הפלינטסטונס" הוא יותר מאשר סרט: הוא קונצרן כלכלי, מוצר שמטרתו למכור מוצרים נוספים, והוא מחבר בין בית הקולנוע, הסופרמרקט ומרכז הקניות. המסגרת העלילתית הקלושה שלו מאפשרת את פירוקו של הסרט לדמויות, המצאות וחפצים שמאכלסים אותו, וכל אחד מהם יכול לשמש בסיס להפקת מוצרים רבים נוספים: מאוסף של צעצועים ועד לקו של אביזרי ביגוד. מבחינות רבות "הפלינטסטונס" הוא יצירה שלמה, שאינה מסתירה את כוונותיה, ולכן מצליחה לממש את היעדים הביזנסיים והכלכליים בהצלחה לא קטנה של תן.

הסרט מבוסס על סדרה טלוויזיונית מצוירת, שהופקה על ידי ביל האנה וג'וזף ברברה ושודרה בארצות הברית החל מ-1960. עלילתו, כמו זו של הסדרה, מתרחשת בתקופת האבן, במקום ששמו בדרוק, ומתרכזת בסיפורה של משפחת פלינסטון. המעבר מסדרה בהנפשה לסרט נעשה כאן בקלות יחסית, הדימיון הניכר של ג'ון גודמן לדמותו המצוירת של פרד פלינסטון מקל על המעבר הזה. שאר השחקנים מתאימים את עצמם לסגנונו של הסרט והופכים לחלק מהסביבה הגימיקית שלו. כמעט שאין כאן עלילה, ודיווחים מההסרטה העידו על כך שהוא נוצר כמוצר תעשייתי לכל דבר: יותר מעשרה תסריטאים שהיו מעורבים בכתיבתו נהגו להיפגש לישיבה יומית כדי להמציא רעיונות (חוקי איגוד התסריטאים ההוליוודי אוראים לכך שרק שלושה שמות של תסריטאים מופיעים ברשימת הקרדיטים הסופית.)

התוצאה היא סרט שהצפייה בו מזכירה עלעול בחוברת קריקטורות שמוקדשות לנושא אחד בלי בר – כולו אוסף של בדיחות שמרביתן נובעות מהפוטנציאל הקומי הטמון בתקופת האבן, ובמלה "אבן" על שימושיה השונים. כך, למשל, שמה של המזכירה הסקסית שמופיעה בסרט הוא שרון סטון, ולמרות שכמה מעמיתי מתו על כך ששמה תורגם אצלנו ל"גברת אבני", אותי זה דווקא שיעשע והוסיף להומר עם גיחוח קרטוני אמיתי.

הסרט גדוש בהמצאות חביבות, שהבל לפרט אותן כי אז הן מאבדות מעוקצן הקומי. חוזי אולי השלשה העיקרית של המסורת הקומית שבתוכה הוא פועל: היא מורכבת מרעיונות בלבד, שלעתים הם מצלחים יותר מהביצוע שלהם, וברגע שגורם ההפתעה שלהם פג הם מאבדים מכוחם להצחיק. בעיה נוספת היא שרעיונות אלה, גם כאשר הם מוצלחים, פועלים כולם כמעט על פי אותו עיקרון, ולפיכך נוטים להיות מונוטוניים. כתוצאה מכך, עשר הדקות הראשונות מצחיקות יותר מכל מה שבא אחר כך, וה משכו של הסרט כמעט מיותר.

מה שמציל אותו זה שהכל נעשה בו במין ישירות חייכנית, כמעט נאיבית, שתואמת את הרקע ההיסטורי שבו הוא מתרחש. "הפלינטסטונס" הוא אמנם מוצר מסחרי מחושב לחלוטין שאינו מכוון מחשבה מיוחדת על "אמנות", אבל הוא עושה את שלו במידה רבה כל כך של התלהבות ומצב רוח טוב שהוא מצליח להפך את הרוף המסחרי לכיף. הרכב הזה הופך בהדרגה למסר העיקרי שלו: הקפיטליזם הוא ברכה, ובעיקר – מקור להנאה. אחרת יוצרי הסרט לא היו נהנים כל כך למכור לנו אותו.

הצגות חדשות / ציפי שוחט

תמול שלשום

סוניה (אירינה סלוניבה): "כל תשובותיך רק הן או לא, וכי כך נוהגים אצלכם שם בגליציה עם אשה?"

יצחק (רפי ויינשטוק): "מימי לא שוחחתי עם אשה, חוץ מאמי ואחותי".

סוניה: "לא? (לעצמה) הגליצאי הזה דומה שלבו חלק. כלום באמת לא שח עם נערה מימיו או שמא הוא אומר כך כדי לעשות עצמו מעניין. מה ראה רבינוביץ שמקרבו כל כך?"

יצחק: "רצית לומר לי דבר?"

סוניה: "לומר?"

יצחק: "נראה היה שרצית לומר לי דבר".

סוניה: "לא. (מושיטה יד) שלום".

על "תמול שלשום" אמר ברוך קורצווייל כי היא "היצירה האפית הגדולה ביותר של עגנון מאז הופעת 'אורח נטה ללון'". הרומן הארץ-ישראלי הזה מתרחש בתקופת העלייה השנייה ובמרכזו הקרע בין העולם הדתי לבין העולם החילוני-הציוני. גיבור העלילה הוא יצחק קומר (רפי וינשטוק), עולה חדש מגליציה ש"אינו מצטיין לא במראה ולא בשיחה". קומר אינו אידיאליסט או מהפכן ובסך הכל הוא חולם להגשים חלומות זעיר-בורגניים כמו הקמת בית ומשפחה. אבל חלומות לחוד ומציאות לחוד – תל אביב מעיקה עליו, אהבתו זונחת אותו, והוא עובר לירושלים ומתמקם באחת השכונות החרדיות המזכירות לו את חייו בגולה. דווקא כאן, כשנדמה שהצליח להגשים את חלומו מקבל סיפורו מפנה חד – כלב דמוני בשם בלק מביא את קומר אל סופו האומלל.

אירינה סלוניבה מגלמת את סוניה בת העלייה השנייה, אהבתו התל אביבית והדוניסטית של יצחק קומר. הבמאי יורם פאלק ביים לקאמרי את "שירה" של עגנון, אחת ההצלחות הגדולות של התיאטרון.

"תמול שלשום" בקאמרי. על פי ש"י עגנון; עיבוד לבמה ובימוי: יורם פאלק; תפאורה: דוד שריר; תלבושות: מונה קלינר-סורו; מוסיקה: פולדי שצמן; שחקנים: רפי וינשטוק, אירינה סלוניבה, יורם חטב, יוסי ידין, אלישבע מיכאלי, מיכאל קרואקוב, תחיה דנון, ששי סער, נתן כוגן, אביתר לזר, נטע מובל, רמי עמית, נועה אורי-בר-נר, דבי גזבאני, אלישע בוריאלי. הצגה ראשונה ב-11 בספטמבר.

אגדת שלום

מיטל (מיקי סלג): "הרצנה כזאת. אמא שלי אמרה לי שאסור לשחק אתכם למה שאתם מסוכנים".

ראוף (שי זביב): "אבא שלי אמר לי שאתם כולכם שקרנים וגנבים ואסור להאמין במלה שלכם".

מיטל: "אבא שלי אמרה שאתם עושים עבודה ערבית".

ראוף: "בטח, כל הבריכה שלכם עושה עבודה שאנחנו עשינו".

מיטל: "כן? אז תחזיר לי תיכף הכדור כבר, יא-יא ערבי אחר".

מחזה עם פזמונים לילדי דור השלום עם מסר חינוכי בסיסי – כדאי להיות חברים למרות הפערים.

"אגדת שלום" של תיאטרון "קומיקוקו". מאת יוני להב; בימוי: ליאור בוזמן; מוסיקה: גיא מרוז; תפאורה ותלבושות: מולה איתן; שחקנים: אליעזר אפלבוים, שי זביב, בלהה נאה, מיקי סלג, שגית רגב. הצגה ראשונה ב-22 באוגוסט במועדון צוותא תל אביב.

נסיעות

חוץ מתפוח בדבש

במקום לטבול תפוח בדבש השנה אפשר לארגן כרטיסי טיסה למדינות שבהם מתקיימים האירועים הבאים:

◆ 26–29 באוגוסט, באליקאסטל, צפון אירלנד: יריד אול-לאמאס. אחד הירידים הוותיקים המסורתיים באירלנד, שכולל מוסיקה, ריקודים, וסחר בשווקים. לפרטים: (65)762024.

◆ 21–29 באוגוסט, ברלין: שבועות פסטיבל ברלין. מוסיקה קלאסית, תיאטרון. לפרטים: (30)254890.

◆ 3–4 בספטמבר, פיטס, תאילנד: מירוץ סירות מסורתי על נהר הנאן.

◆ 3–5 בספטמבר, סאוסליטו, קליפורניה: פסטיבל האמנות בסאוסליטו יכלול ציור, פיסול, צילום, צריבה וצורפות. לקבלת פרטים (415)332-3555.

◆ 5 בספטמבר, רואידוסו, ניו מקסיקו, ארצות הברית. מירוצי סוסים. לקבלת פרטים (505)378-4431.

◆ 9–11 בספטמבר, רנו, נבאדה, ארצות הברית. תחרות הפרחת בלונים פורחים. כ-150 בלונים. לקבלת פרטים 1181-(702)826.

◆ 10 בספטמבר, הולנד. יום האגודות פתוח. אלפי אגודות, שלרוב יש לשלם כדי לראותן, פתוחות לקהל הרחב. פרטים: (20)6277706.

שרות ניו-יורק טיימס

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל-אביב

הרשמה לשנת הלימודים תשנ"ה

לימודי נגינה, פיתוח קול, כל הכלים הקלאסיים
מקצועות תיאורטיים, ג'אז, סדנאות,
תזמורות, מקהלות, והרכבים קאמריים

לימודי טרום-כלי לגילאי 4-7, ההרשמה ללא מבדקים

* חדש אצלנו
* מחלקת ויולה לגיל הרך - בחסות טבאה צימרמן
* כלי הקשה החל מכיתה ד'

בחינות קבלה לכל המסלולים בתאריכים: 25.8.94-26.8.94
נא לתאם מועד בטלפון: 03-5460524
המשרדים פתוחים בין השעות 10:00-18:00

רח' שטרייקר 19, תל-אביב,
טל': 03-5460524, פקס: 03-6055169

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
07.07 שחרית מוסיקלית. שעה שנייה. ויואלדי: קונצ'רטו מס' 5 בלה-מינור לכינור ולתז. אופ. 37. המולר: שלמה מלך – כינור. שופן: "קרקוביאק" – רונדו קונצרטי בפה-מז'ור אופ. 14. הסולן: א. וייסנברג – פסנתר. גלזונוב: קונצ'רטו במי-במול מז'ור לסקסופון ולתז. כלי קשת אופ. 109. סולן: ז'אק דבוקי – סקסופון
08.05 לקום עם מוסיקה. שעה שלישית. פרטי בריינגר עם תזמורותיהם של סיר וויליאם וולטון ונויל דילקס
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. מחליף: קונצ'רטו-גרוסו במי-מינור אופ. 6 מס' 9. באך: קונצ'רטו כפול בדו-מינור לשני כינורות ולתז. ק.פ.ע. באך: סונטה בדו-מינור לפורטפיאנו ולכינור. מוצרט: דיוורטימנטו בדו-מז'ור ק. 334
10.40 זמרה תמימה גדולה במי-במול מז'ור לקלרנית ולכלי קשת, אופ. 34. אנסמבל ו. בדיקות. גריג: סונטה בדו-מינור לצ'לו ולפסנתר אופ. 8. דבוז'אק: קונצ'רטו בסול-מינור לפסנתר ולתז. אופ. 33.
12.20 במאלה: שירי שוליה נודד. ונלי: רביעיית כלי קשת בפה-מז'ור לרביעיית ברטוק. ודיליאסאן: סימפוניה אנטרטיקה
14.06 מוסיקה לשעת צהריים. רוסיני: רביעיה מס' 6 בפה-מז'ור לכלי נשיפה. בלוך: קונצ'רטו לכינור. סיבליוס: סימפוניה מס' 2 ברה-מז'ור, אופ. 43.

קונצרט "בראשית"
16.00 מוסיקה ליום ראשון. ת. תאלים "מנגינוקי" רשית שמסך". דבוז'אק רקוויאם אופ. 89
18.00 במעלון הקלסות. ויולדי: סונטה בסול-מינור. קולה: סיציליאנה ובורלסקה. גלייה: נעימה ברה-מז'ור. הנדל: סונטה בלה-מינור. רבינר: סירנקס לחליל סולו. מרצ'לו: סונטה בסי-במול מז'ור. י. אברמוב: בלדה, ומחול הסילפידים
19.05 צלילים בין ערביים. מ. דהמייה: "השבטים". "סנדרייס" מתוך "הבבע השולש". פורה: פבנסיה במול-מז'ור לפסנתר ולתז. אופ. 111. פרוקופייב: המישה מחולות מתוך "סינדרלה". ג. פירונו: סרנדה. אלבניס: שני קטעים מתוך "איבריה" "אל אלבאיסין" "טריאנה"
20.00 ביכת שיר. "כולע האינטגרסציה"
20.03 במעלה הקונצרטים שלנו. התז. הסימפ. חיפה – מנצח: ספירו, קרישטוף יבלונסקי – פסנתר. פנדולמן: קונצ'רטו מס' 1 בסול-מינור לפסנתר ולתז. אופ. 25. שופן: קונצ'רטו מס' 1 במי-מינור לפסנתר ולתז. אופ. 11. דבוז'אק סימפוניה מס' 7 ברה-מינור אופ. 70. מ. שרמר – מנהל-טנור/ הרמוטת הל – פסנתר. שוברט: מבחר לידר. שומן: מחזור שירים אופ. 39 לשירים של אייכנדורף
23.00 צלילים לסיום של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 שורשים

09.05 פנות רחבון. השקפות. רון תורמד
10.05 מלודיה. שירות מידע
11.05 חיים
12.05 שירים עבריים
13.00 חדשות ותוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 פנים אל פנים
16.05 מה קרה לי. סיפורים
17.05 קול האמבטיות. סביבת עין – מבוין לביקורת ואקטואליה של האמבטיות
18.05 מנות טוב
19.05 בין הצבות. קטי נבבא
20.00 מבט לחדשות
20.50 פרקי היום בתנ"ך
21.00 אומר בשירתון
23.05 שירים עבריים

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. דליה יאירי
10.05 הבל דיבורים
12.05 נושאי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיונכות ערץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. ענת דוידוב
17.05 שירים עבריים
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 שירים עבריים
23.05 אהבה עברית
24.05 יומן חצות
24.50 אהבה עברית (המשך)
01.05 להקר הלילה. מהדו גרנית

רשת ג'

06.06 בדוזבות שלנו
07.05 אקסן ג'
09.05 עקרן את התקליטיה
10.05 קול סיאסי וקול כלה
11.05 עושים גלים. דידי הררי

13.05 להקה. שש עשר
14.05 אהבה עצבית. גיל קסור
15.05 קופסת הלהיטים
17.05 סדר מן הים
18.05 מקום בסופת
21.05 כחול הסגרח
22.05 שיר לאחותי
23.05 חולם בהקין

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 שירים עבריים
06.30 בוקר טוב ישראל
07.07 שבע אפס שבע. נשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עברית על הבוקר
10.05 נכון לקרין
12.50 בילדי היום. ישי חרייס
13.15 החום בסול. טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר. נתי מרדור בירן
16.00 שעה לפני. רזי בריקר
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום
20.00 מבט לחדשות
20.30 מסך הגן מוסיקלי
21.05 מרכזיה. נוית עיצב
22.05 ויטמינים. מוסיקה
23.05 24 – היום שהיה
24.00 יומן חצות
24.10 ציפורי לילה משוחחות. גרשון רייכר
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ

07.05 מדינה בדרך
09.05 בגלגל הצלה
11.05 שבוע. אלי ישראלי
13.05 מיהו אחרי. אבי שנאר
14.05 צ'יף קיק. סיון רוזין
15.05 שבוע רוב. רובי לבין
16.05 הכם בכבים. רון לוינטל
18.05 גלגלאות. לאה ערן
20.05 דרייב אין. נועה לב
22.05 לילה טוב לילך ברנע

קולנוע

תל אביב

גורדון המחודש – האמת שלא תיאמן. 18.30, 22.00. אמון הדדי. 20.00.
גן העיר קיקה. 19.30, 21.45. שנתנו חושה בתחנה. 17.00.
גת – המסיבה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50
דיזנגוף 1 – שלושת הצבעים – אדום. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – ברונה – שלום מושלא. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 3 – חוזר אהבים בפרס. 17.15. המריה. 11.00, 13.05, 15.10, 19.40, 21.50
דקל – סיפור מרובע בריונקס. 19.30, 21.50
הוד 1 – מכור חשבון עם אבא. 11.30, 13.45, 17.30, 19.45, 22.00
הוד 2 – הפלינטסטונס. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
הוד 3 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00. מהוריק. 19.30, 22.00
הוד 4 – בשם האב. 19.30, 22.00. אנבנטרות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 1 – ספיד. 19.25, 21.55. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. ספיד. 17.00. ניגנה קוד מבים שנית. 11.00, 13.00, 15.00
חן 3 – איש המכלה – בלש בגמוק. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
חן 4 – עדה באסלה. 19.30, 21.50. בנתנה על הקוף. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15
חן 5 – צק פרתות. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
מילון 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.30
מילון 2 – מהוריק. 17.00, 19.30
מילון 3 – קוראים לי בפוזחון 2. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – הורים בהתמכה. 11.15, 13.15, 15.15, 17.20. הקפיצה הגדולה. 19.30, 22.00
לב 2 – בשם של אבנים. 11.15, 13.15, 15.15, 17.15, 19.40, 22.00
לב 3 – הורים בהתמכה. 19.45. הקפיצה הגדולה. 11.05, 15.20, 17.30. קיוקו. 13.00, 22.00
לב 4 – בר מיש. 11.10, 13.10, 17.30, 19.50, 22.00. קליפורניה. 15.00
מחואן – היומן של בני מדרשי. 17.00, 19.45, 22.00
האשה שייצרה שמן שמשמש. 17.00, 19.45, 22.00
מקסים – שמרכה השולית ושמה משה. 17.00, 19.30, 21.40
סינמטק – אורלנדו. 17.30, 19.45, 21.45. סיפור שמתחיל בלוויה של נחש. 17.00, 19.30, 21.30
צפון – אשה מסובכת. 17.00, 19.30, 21.50. הקיסלר. 14.00
רב-אור 1 – אשא מחרדית. 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 2 – המסיבה. 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 3 – באק ביט. 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 4 – תמורת קברות. 14.00, 17.30, 21.00
רב-אור 5 – סיפור מרובע בריונקס. 14.30, 17.00, 19.25, 21.55
שחף 1 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
שחף 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
תל-אביב 1 – שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
תל-אביב 2 – הפלינטסטונס. 17.00, 19.45, 22.00
תל-אביב 3 – השוטר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.45, 22.00

סינמה קפה עמקי – רשימת שינדלר. 18.15, 21.00
עצמון 1 – שקרים אמיתיים. 16.15, 18.45, 21.20
עצמון 2 – השוטר מבוורלי הילס 3. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 3 – הבריחה. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 4 – מהוריק. 16.20, 18.50, 21.20
עצמון 5 – מכור חשבון עם אבא. 16.30, 19.00, 21.20
פונדוה 1 – הפלינטסטונס. 11.00, 13.00, 16.30, 19.00, 21.30
פונדוה 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.00, 16.30, 19.00. בשם האב. 21.30
פונדוה 3 – אנבנטרות. 11.00, 16.30. קוראים לי בפוזחון 2. 13.00, 19.00. שלושת הצבעים – אדום. 21.30
רב חן אור 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.00, 21.20. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב אור 2 – סיפור מרובע בריונקס. 19.00, 21.20. בנתנה על הקוף. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב אור 3 – אשא מחרדית. 21.20. צק פרתות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00
רב חן 1 – המסיבה. 11.00, 16.45, 19.00, 21.20
רב חן 2 – ספיד. 19.00, 21.30. ניגנה מבים שנית. 11.00, 17.00
רב מור 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.00, 21.30. מלך האריות. (עברית) 11.00, 15.00, 17.00
רב מור 2 – צק פרתות. 11.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 3 – איש המכלה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 4 – המסיבה. 19.00, 21.30. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב מור 5 – ספיד. 19.00, 21.30. המסיבה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב מור 6 – הקפיצה הגדולה. 19.00, 21.30. לשחרר את ווילי. 11.00, 13.15, 16.45
רב מור 7 – סיפור מרובע בריונקס. 19.00, 21.30. בנתנה על הקוף. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00

גיל 2 – הפלינטסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.10
גיל 3 – מכור חשבון עם אבא. 11.30, 13.45, 17.30, 19.45, 22.10
גיל 4 – המסיבה. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.10
גיל 5 – צק פרתות. 11.30, 14.00, 17.00. השוטר מבוורלי הילס 3. 19.30, 22.10
גיל 6 – אנבנטרות. 11.30, 14.00. ספיד. 19.45, 22.10
גיל 7 – מלך האריות. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

פתח-תקוה

הכל 1 – אנבנטרות. 11.30, 14.00. שקרים אמיתיים. 16.45, 19.30, 22.15
הכל 2 – ספיד. 19.45, 22.10. מלך האריות (עברית). 11.30, 14.00, 16.00, 18.00
הכל 3 – הפלינטסטונס. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
רון 1 – מלך האריות. 17.00, 20.00, 22.00
רון 2 – השוטר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.45, 22.00
רון 3 – לשחרר את ווילי. 17.00, 19.30. מהוריק. 22.00

קריות

קרין 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 19.00, 21.30. הורים בהתמכה. 11.00, 16.45
קרין 2 – איש המכלה – בלש בגמוק. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קרין 3 – רובוקופ 3. 11.00, 16.45. מהוריק. 19.00, 21.30
קרין 4 – הפלינטסטונס. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קרין 5 – מכור חשבון עם אבא. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קרין 6 – שקרים אמיתיים. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קרין 7 – מלך האריות. (עברית) 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קרין 8 – אנבנטרות. 11.00, 16.45
קרין 9 – לשחרר את ווילי. 11.00, 16.45

ראשון-לציון

הזהב 1 – המסיבה. 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 22.00
הזהב 2 – אנבנטרות. 11.30, 13.30. המסיבה. 15.30, 17.30, 19.30, 22.00
הזהב 3 – הפלינטסטונס. 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 22.00
חן 1 – המסיבה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – איש המכלה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50. צק פרתות.
חן 3 – ספיד. 19.25, 21.55. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
חן 4 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. ניגנה מבים שנית. 11.00, 13.00, 17.00
זמן – שלושת הצבעים – אדום. 19.30, 21.45. בלוז לחתוש הבדול. 17.00
סמאר 1 – ספיד. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00
סמאר 2 – הקפיצה הגדולה. 22.00. איש המכלה – בלש בגמוק. 11.30, 19.30. קינג לוצר בסוף. 17.00
סמאר 3 – ניגנה מבים שנית. 11.30, 17.00. קיקה. 19.30, 22.00
סמאר 4 – רובוקופ 3. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00
ראשון – הבריחה. 19.30, 21.45. סיפורי תל-אביב. 17.00
רון 1 – רשימת שינדלר. 20.30
רון 2 – מהוריק. 19.30, 21.30. מכ"ם 22.00

רחובות

חן 1 – שקרים אמיתיים. 11.00, 16.30, 19.00, 21.40
חן 2 – ספיד. 19.45, 22.05
חן 3 – הפלינטסטונס. 11.10, 16.25, 18.05, 20.30. מלך האריות. 11.10, 16.50, 18.40, 22.05
חן 4 – המסיבה. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50

ר"ג-גבעתיים

אואזיס 1 – שקרים אמיתיים. 11.00, 16.30, 19.10, 21.50
אואזיס 2 – המסיבה. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 3 – ספיד. 19.30, 21.55. ניגנה קוד מבים שנית. 11.00, 17.00
רב-גן 1 – המסיבה. 21.50. מלך האריות. (אנגלית) 19.30. (עברית) 11.00, 13.05, 15.10, 17.15
רב-גן 2 – מלך האריות. (אנגלית) 21.50. הפלינטסטונס. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. צק פרתות. 19.30. רב-גן 3 – הפלינטסטונס. 19.30, 21.50. בנתנה על הקוף. 13.00, 15.00. צק פרתות. 11.00, 17.00. רב-גן 4 – סיפור מרובע בריונקס. 21.50. המסיבה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30

רמת-השרון

כוכב – ברנה – שלום מושלא. 21.40. מכור חשבון עם אבא. 11.00, 17.00, 19.10

רעננה

מופ"ת – תמורת קברות. 21.15. צבור בלוזר מגרבה. 19.15. הנמבה ושודדי הטוסים. 12.45
פארק 1 – ספיד. 19.30, 22.00. ניגנה מבים שנית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
פארק 2 – שקרים אמיתיים. 19.50, 22.10. המסיבה. 11.00, 13.10, 15.20, 17.30
פארק 3 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.45. רובוקופ 3. 11.00, 13.10, 15.20, 17.30
פארק 4 – המסיבה. 19.30, 22.00. מלך האריות. (עברית) 10.45, 12.55, 15.05, 17.15
פארק 5 – הפלינטסטונס. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.45

אשקלון

חן 1 – ספיד. 19.30, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 17.00
חן 2 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. ניגנה קוד מבים שנית. 11.00, 17.00
חן 3 – המסיבה. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – תמורת קברות. 21.00. צק פרתות. 11.00, 17.00, 19.15
חן 5 – סיפור מרובע בריונקס. 19.30, 21.50. רובוקופ 3. 11.00, 17.00

באר-שבע

רב נגב 1 – המסיבה. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – סיפור מרובע בריונקס. 19.30, 21.50. צק פרתות. 11.00, 13.00, 17.00
רב נגב 3 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. בנתנה על הקוף. 11.00, 13.00, 17.00
רב נגב 4 – ספיד. 19.30, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00

בת-ים

חן 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 21.50. צק פרתות. 11.00, 17.00, 19.30
חן 2 – המסיבה. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – ספיד. 19.30, 21.55. ניגנה קוד מבים שנית. 11.00, 17.00
חן 4 – שקרים אמיתיים. 19.10, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 17.00
חן 5 – מכור חשבון עם אבא. 19.30, 21.50. רובוקופ 3. 11.00, 17.00
חן 6 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. לשחרר את ווילי. 11.00, 17.00
חן 7 – הפלינטסטונס. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50

הרצליה

אודיטוריום דניאל – אשה מסובכת. 19.30, 21.40
סדרין 1 – שלושת הצבעים – אדום. 19.30, 22.00
סדרין 2 – בשם האב. 19.30, 22.00
סמאר 1 – ספיד. 20.00, 22.10. אנבנטרות. 11.00, 15.00, 18.30. רובוקופ 3. 18.30
סמאר 2 – הפלינטסטונס. 11.00, 16.45. רובוקופ 3. 15.00. מלך האריות. 18.30, 20.00, 22.00
סמאר 3 – שקרים אמיתיים. 11.00, 16.30, 19.20, 22.00. תל-אביב לוס-אנג'לס. 15.00

חדרה

לב 1 – שקרים אמיתיים. 16.20, 19.15, 22.00. המסיבה. 10.30, 12.30, 14.30
לב 2 – המסיבה. 16.15, 19.50, 22.00
לב 3 – מלך האריות. (עברית) 10.30, 12.30, 14.30, 16.20, 18.00. ספיד. 19.50, 22.00
לב 4 – הפלינטסטונס. 10.30, 12.30, 14.30, 16.20, 18.00, 20.00, 22.00. הורים בהתמכה. 10.30, 12.30, 14.30, 18.30

חולון

גל 1 – שקרים אמיתיים. 11.30, 16.45, 19.30, 22.15
גל 2 – שקרים אמיתיים. 19.30, 22.15. צק פרתות. 11.30, 14.00, 17.00
גל 3 – לשחרר את ווילי. 11.30, 14.00, 17.00. השוטר מבוורלי הילס. 19.45, 22.00
גל 4 – מכור חשבון עם אבא. 11.30, 13.45, 17.30, 19.45, 22.00
גל 5 – מלך האריות. (אנגלית) 20.00, 22.00. (עברית) 11.30, 14.00, 16.00, 18.00

כפר-סבא

גיל 1 – שקרים אמיתיים. 11.30, 16.45, 19.30, 22.15

ירושלים

אור – האשה שייצרה שמן שמשמש. 17.00, 19.30, 21.30. היומן של בני מדרשי. 17.00, 19.30, 21.30
גיל 1 – שקרים אמיתיים. 11.30, 16.45, 19.30, 22.15
גיל 2 – השוטר מבוורלי הילס 3. 11.00, 13.30, 17.00, 20.00, 22.15
גיל 3 – מכור חשבון עם אבא. 11.00, 13.30, 16.00, 19.30
גיל 4 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 16.30, 19.30. בשם האב. 21.45
גיל 5 – אנבנטרות. 11.00, 13.30, 17.00. מהוריק. 19.15, 22.00
גיל 6 – קוראים לי בפוזחון 2. 11.30, 15.30, 17.00, 19.00. רשימת שינדלר. 21.00
גיל 7 – הורים בהתמכה. 11.00, 13.30, 17.00. בשם של אבנים. 19.30, 22.00
גיל 8 – הפלינטסטונס. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. המסיבה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2 – המסיבה. 19.30, 21.55. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 3 – סיפור מרובע בריונקס. 19.25, 21.55. בנתנה על הקוף. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 4 – ספיד. 19.30, 21.50. ניגנה מבים שנית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 5 – צק פרתות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – איש המכלה. 19.15, 21.50. רובוקופ 3. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 7 – אבא ברזיה. 21.50. איש המכלה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30
רון 1 – ספיד. 17.00, 19.30, 21.45. ניגנה מבים שנית. 10.45
רון 2 – רובוקופ 3. 10.45, 17.30, 19.30, 21.45. לא לעיתו יותר. 09.00
תיאטרון י-ם – יומני של בני מדרשי. 19.00. שלושת הצבעים – אדום. 21.30

חיפה

אורלי – הקפיצה הגדולה. 19.00, 21.15
סינמה קפה מוריה – הורים בהתמכה. 17.30, 19.30, 21.30

הכזו מן الأصل

مكذا من الأصل

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 האפטנבים מטבאים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המשתים, הולכים לישון
08.25 גברת פלפלת. מתכאים
08.35 רכבת המחשבה
09.00 מעשיות חיות. סדרה בתנפשה
09.10 אבא אורח. איש העברים
09.30 ימי בעקבות התגליות הגדולות. סדרה בהנפשה. תקשורת היום ומחר
09.55 טלסקופ
10.00 קשר משפחתי. סיוון עשתה הצלה
10.30 עשרת בני לאבק. בן הזוג המושלם
11.00 ימבה קיק. יום ההומור
12.30 הדרכבים הצעירים. המתחזה
13.30 בית המכטרקה. פרק 5
14.00 רחוב סומסום. וכרטות מהטושב
14.30 במצולות הים עם ולפי. פרק 25
מכונות מוזיקה
15.00 אבא, בלש פרטי. תג מלך עשב
15.30 אסטריקס. אסטריקס נגד יוליוס קיסר
16.00 חדשות
16.05 אסטריקס. המשך
16.45 ערבים בא שמה
17.00 ערב חדש. אנבנן לוי
17.30 תוסט. סבין לצעירים. טרפי פולוק
17.55 לקט קליפים מתוך התוכנית "קליפס"
18.15 חדשות באנגלית
18.30 כמו שאמר. סדרת משלים מוטווים
18.45 היהודים המבאנות
19.00 חדשות
19.30 אפנה ממבט ראשון. מדריך אחר היהיה
20.00 מבט שבשבת
21.00 מועדים בשבתה. לקט מתיוות שמודרו במשך העונה
21.30 מאחורי דלתיים סגורות – פרשת המנרכיים, שערוריית השוחדות הפוליטית המנמדה ביותר בתולדות ארה"ב. פרק 3: שעירים לעזאזל. מגיש: מיכאל קרפין
22.30 שיחות קיץ. סדרת מפגשים של הבמאי חיים גיל עם דמויות שונות

בוסה הישראלית. המפגש עם רוחל אלקיים, ילידת טבריה
23.00 שעה לחצות. חדשות הלילה
23.10 נפרדים אך שווים. שחזור סיפור מאבקם של השחורים בדרום ארה"ב לביטול ההפרדה הגזעית בבתי הספר. חלק אחרון
23.55 פסוקו של מקום. מכס אל אשדוד

ערוץ 2 (22)

11.00 בגבן בארץ הזלזוות. היה היה פעם אדם
11.30 מסביב לעולם ב-80 הלוטות. הפיקס הגדול
12.00 "מכרות המלך שלמה". 50'. משלחת מחפשת אחרי אוצרותיו האגדיים של המלך שלמה באפריקה. עם דבורה קר, ריצ'רד טילדן, וסטיוארט גריינג'ר. קלסון
13.35 קליפים לצעירים. מיטב הקליפים העכשוויים
14.00 פלשפוס. עידן אלהרנן ואבי ברייניק
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא
15.00 אמת או חובה. הבכישה הראשונה
15.30 שרקי וצ'ורל. סדרה מצוירת
16.00 הורים והמגידים
17.00 קו לחדשות. ערבבי חדשות ומראיין באולפן המשיב לשאלות הצופים
17.30 מוקש – אח'מים על השא. אורן ציבלין. הפודה אבירי גלעד
18.00 הלום עליכם עם עדי הירשמן
18.30 תוף פרדיים
19.00 סמוק. שעשועון טלוויזיה עם אבי
19.30 ככה לא מתנהגים. סדרה בריטית חדשה. שני חברים חולקים דירה רווקים בלונדון
20.00 החדשות
20.30 חגן ותגן. חגן גולדבלום ותגן נתנזון
21.00 בשידור חי. דן שילון
22.30 איך עם מי לדבר. יאיר גרבוז, דניאלה שמי ואחרים
23.30 החדשות
23.35 מקום קטן. צים אלכסנדריה
24.00 התוצה

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי/ הגבירה הגעירה
09.00 לחיות את הדיים. פרק 50 (ש.ח)
09.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1126 (ש.ח)
10.30 ארוחים בסלון
11.00 לוסי אהובתי
11.30 אבטהלה. פרק 127 (ש.ח)
12.15 מרפי בראון
12.40 פלקון קרסט. פרק 80 (ש.ח)
13.30 הבאמן
14.00 הקופסה. קליפים ישראלים
14.10 נשים מחוכבות
15.00 טרנס. פרק 55
15.30 טסט לגו"ינג
16.40 שלושה בדירה אחת
17.05 ספינת האהבה
17.50 הקופסה. קליפים ישראלים
18.00 לחיות את הדיים. פרק 51
18.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1127
19.30 שידור מקומי/ בן אמסים
20.00 שטן קיץ
20.05 אבטהלה. פרק 128
20.50 שטן קיץ
21.00 פלקון קרסט. פרק 81
21.50 שטן קיץ. חדשות בידור
22.10 אוזות
22.50 שטן קיץ
23.00 סיכובים
23.45 בלון היקר
24.10 קנני הליים
01.00 קזאק

סרטים (04)

10.30 "מירדוך חלום הכסף". אנגליה 83'. עם ריזידר אסקס, בריסכילה ריינס, בן בידרביס וקלרק פסוס. במאי: ריזדר ריקס. 106 ד'
12.30 "נערה הנער". ארה"ב 38'. עם ג'יימס קגני, מס אובריין, רלף בלאמי ודנולד רייגן. במאי: לויד בייקון. 85 ד'
14.00 "כוונות אפלות". ארה"ב 92'. עם אליזבת מונטגומרי. 89 ד'
15.35 "בנערות הכפר". אנגליה 83'. סיפור התבגרותן של שתי נערות אנגליות, ואהבתה של אחת מהן לגבר מבוגר
17.25 "ההפסקות הגדול". סרט ערבי

19.25 "ארמה רעה". ארה"ב 91'. שלושה סיפורים אפלים המתרחשים במשרד הפרת. עם מירזאל המינגווי, הלן הנט והילן סקרדסוס. במאי: סם פילמברוי
21.00 "שמעתון בן עיר". ארה"ב 86'. כבנאי איש משימה פורש לחוור בטלה כאי קריבי וחפשים שם מזיכון נוסות קלאבבוד יחד עם שותף מקומי. עם רובין ויליאמס, ג'ימי קליף, פישר אושל, ריק מוראנים ומודייב. במאי: הרולד ראמים. 91 ד'
22.35 "אישה העירות לעומל". צרפת 79'. קומדיה שבמרכזה שלושה זוגות, כל זוג מתמשך במעתם אחר. עם ז'אן בירה. במאי: פטריק שולמן. 94 ד'
24.10 "הקסם מנדיאוינגלנד". ארה"ב 88'. נער יהום מאם נשלח לגור אצל סבו הסבוע לאחר שאביו יצא לוזירה. כאמריקה של מלחמת העולם השניה. במאי: ג'ני בואן. 106 ד'
02.00 "ליבו של השקר". ארה"ב 91'. 86 ד'

ספורט (05)

08.30 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
13.00 רבעי השיא בכדורסל הישראלי. הפי נמר טל. המשחק הרביעי (ש.ח)
14.00 משוקים אמריקאים. כדורגל
15.30 מקס אסום. מקבץ קליפים
16.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.30 אליפות המכללות. כדורעף
18.00 שידור חי. אליפות אירופה לנוער בכדורסל שמתקיימת בישראל. נבחרת ישראל נגד נבחרת יוון
19.30 פוטבול מכדאל
20.00 מקס אסום. מקבץ קליפים
20.40 כדורגל מהליגה האוסטרלית
22.00 רבעי השיא בכדורסל הישראלי. הפי נמר. המשחק החמישי
23.00 אליפות אירופה לנוער בכדורסל (ש.ח)

ילדים (06)

06.30 אדוות בוקר. מצוירים על המוקד
08.30 המוסך של כאולי
09.05 אבן הלוטות. פרק 9
09.30 כבע פראי. פרק 7
10.05 מאומביה. פרק 44

10.30 שושה. פרק 37
11.00 שעת חרגר – לוני טונס
11.30 פרקי להאים. פרק 34
12.00 אבא מכולה. פרק 1
12.30 שנות הקסם. פרק 106
13.00 הגלצול הגאול. פרק 2
13.30 אחי הגדול ג'ק. פרק 47
14.00 שידור חוזר של תוכניות הבוקר
19.30 שכנים, שכנים
19.55 בשואים פלוס
20.20 משפחת סימפסון
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 האבטר

הצגה שניה (06)

22.00 "נולד ב-4 ביולי". ארה"ב 89'. פסריוט נלהב שמתנדב למלחמת, נפצע במלחמת וייטנאם והופך לבסוף גלגלים. הוא הופך לאחד המנהיגים הפעילים בתנועת המחאה נגד המלחמה. עם טום קרוז, קירה סדג'וויק, וילם דפו וג'וש אהאנס. במאי: אוליבר סטון. 138 ד'
24.25 "מבנת ליום אחד". ארה"ב 33'. מסכת תמחים עניה ושדירית מתחפשת לאריסטוקרטית עשירה כדי להרשים את בתה המוצלה ואת ארוסה מבני האצולה. עם מיי רובסון, וורן דיליאמס. במאי: פרנק קפרה. 95 ד'

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 תרבות ואמנות
11.00 גדולים באמריקה. ארץ הקיונים
12.00 דיסקברי. העולם הנת ימי. פרק
13.00 רפואה אלטרנטיבית. ריפוי טבעי
13.50 דיסקברי. למה אלוהים, למה אני?
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 גדולים באמריקה. ארץ הקיונים
17.00 העולם הנת ימי. פרק (ש.ח)
18.00 פיקסו – מדרשתו של באמן
18.30 עושים אופרה. הטקה
19.00 מראות ספרותיים. התבירות בסיפור הקצר
19.30 ציירים בסבבולו של קיסרנ. סמאן
20.00 המסיפיק. בירידת ספודם הסוי
20.30 להבשים חלום. ארזן המי מידל פרסי
21.00 דיסקברי. הבדה שלי

22.00 דיסקברי. מסבי ל-2000. פרק 324
23.00 רפואה אלטרנטיבית. ריפוי טבעי
23.30 דיסקברי. למה אלוהים, למה אני?
24.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (42)

אישה לשבויים. 08.15, 10.15, 12.15, 14.15, 16.15, 08.30
לדוזה. 18.15, 20.30
הדרקן. 22.45
ביחוד אישה. 24.45

הום סינמה (43)

אש בקיקע. 09.00, 15.00
תוצרת אמריקה. 11.00, 17.00, 01.00
אמונה בהדוש. 13.00, 21.00, 23.00
הצעה מגונה. 19.00
אני אמריקה. 03.00

הום סינמה (44)

אנבה בדדכים. 09.30, 01.30
שומר וזמני. 11.30, 19.30, 23.30
עין ציבורית. 13.30
רני שובבני. 15.30, 17.30
חזמו במשרה חלקית. 21.30, 03.30

הארץ ממליץ

♦ אמא מודרנית. האם האמריקאית הגדולה, השולטת במשפחתה האידיאלית, הופכת בקומדיה השדורה המובריקה של ג'ון תורס לרודנית שנוקמת בכל מי שפוגע בה. הסרט מבדיק מאוד וגם עוכר שלוזה, משום שהוא הופך את הדעה למרכיב הבסיסי ביותר של ההוויה האמריקאית. עם קתלין טרנר. רב אור, תל אביב; חן, ירושלים; רב אור, חיפה

מכתבים למערכת הארץ

להשתחרר מהערפל, להשלים עם המציאות

בתגובה על "האורחות המנוטרלת" מאת עאמר הוזייל ("הארץ", 12.8)

רצוני לשבח את ד"ר עאמר הוזייל מצפון הנגב על מאמרו "האורחות המנוטרלת", שבו הוא מתאר בכנות ובשפה מתחכמת את הגיגי לבו של ערבי־מוסלמי, אזרח ישראל. מן הראוי שהתקשורת בכלל לה תלך בעקבות "הארץ" ותעניק חשיפה רחבה יותר לדעות אורחים וחושבים ערבים, על מנת שהציבור יכיר וידע אל נכונה את הדעות והשאיפות של המנהיגות הערבית. אם נאזין היטב לדברי ערפאת ועמיתיו – קאדומי חוסייני, שעת, אבו עלה ואחרים – נדע את אשר לפנינו ונוכל להשתחרר מהערפל המתקתק המוחדר אלינו מפי אישים כלוק גריה ועמיתיו במחנה השלום.

ד"ר הוזייל עצמו, למרות השכלתו ומעורבותו, שרוי כנראה בערפל המופץ על ידי ידידיו במפלגות השמאל, ומפליג בדמיונו לעבר "המדינה הדו־לאומית־דמוקרטית" שיש להקים במקום מדינת ישראל, בכדי שהערבים יחושו כבמדינתם.

אין ספק שכעת האוטונומה הל רפיון במחנה הציוני וניתן פתחון פה לאלה שקיום מדינה יהודית הינו לצנינים בעיניהם.

אירוה זאת מאפשרת לד"ר הוזייל להתעלם מהמציאות ולשגות בחלומות על השבת הגלגל לאחור.

השלום יבוא כאשר המנהיגות הערבית תתפכח ותשלים עם המציאות, ולא תתפתה לשיגיונות אשר עד כה רק העמו הרס ואבדון על רבים מבני עמם.

ברוך תירדשי
תל אביב

של משרד התחבורה. המדען הראשי הראשון של המשרד היה פרופ' שלום רייכמן ז"ל מהאוניברסיטה העברית בירושלים. הוא כיהן בתפקיד בין השנים 1974–1977, כשבתפקיד שר התחבורה כיהן גד יעקבי.

נבון שמאז עזב פרופ' רייכמן את התפקיד לא אוישה המשרה הלשכה התפרקה, אך מכאן ועד לומר שהתפקיד הוא פונקציה חדשה במשרד הנוד מורה הדרך ארוכה, ויש לדייק.

אורים נרייצר
תל־אביב

עמדה ישראלית

אני תמהה על אותם ישראלים בעלי רדכון זר שהלהיטות לטייל בירדן מעבירה אותם על דעתם ולפיכך אינם נוקטים עמדה ישראלית, כלומר – שעד שהירדנים לא יאפשרו לבעלי דרכון ישראלי להיכנס לארצם, גם הם לא יבואו.

אסתר מרום
ירושלים

לפעול להרחבת מעגל משלמי מס אמת

העלמת הכנסה היא מן הסתם חלק מהטבע האנושי, וכל אמצעי הענישה וההרתעה לא ישרשו אותה. העוסק הקטן, המצליח להכניס לכיסו בלא דיווח את התמורה בעבור שירות או מוצר, עובר על החוק ופוגע באוצר המדינה. עם זאת, תופעה זו בטלה בשישים לעומת מניפולציות חוקיות שנוקטות חברות ענק בעזרת רואי חשבון ועורכי דין (בדרך כלל בכירים לשעבר במערכת המיסוי).

הקמת חברות בארץ ובחו"ל, ושימוש לרעה בכל פרצה ומקלט מס שהחוק מאפשר בנדיבות מפליאה, גורמים אובדן רב של הכנסות למדינה. חשוב להדגיר כי פעילות כלכלית המוכתבת בעיקר משיקולי מס אינה יכולה להיות אופטימלית מבחינת יעילות. הבל גם על סכומי העתק המתבזבזים בגין ייעוץ בידי צעדי הימנעות מתשלום מס.

הדרך היחידה להתגבר על ההון השחור ועל הדפסים לאוצר המדינה היא בהורדת שיעורי המס למגזרים סבירים, שלא יצדיקו מאמצי העלמה או הימנעות מתשלום.

כבר כבר יש לבטל את מרבית הפרצות והחוקים המפותלים המאפשרים התחמקות ממס, ובכך יורחב מעגל המשלמים מס אמת.

נחמיה תנא
רעננה

להעלות את הגירעון הממשלתי

עם פתיחת הדיונים על התקציב הממשלתי, ברצוני להצביע על הצורך להעלות את אחוז הגירעון בתקציב הממשלה, אף על פי שהדבר יגדיל את רמת האינפלציה.

עלייה בגירעון מביאה לגידול בפעילות הכלכלית בכל ענפי המשק הפרטי והציבורי, מה שנדרש בכדי לקלוט את העלייה ולהקטין את רמת האבטלה. את עודפי הכספים יש להפנות למטרות של גידול הייצוא, השקעה בחינוך ובבריאות. גידול בגירעון ייעשה על־ידי קניות בארץ ולא בחו"ל.

עלייה בגירעון, ככל עלייה של מעורבות ממשלתית במשק, מחזקת את השכבות החלשות – והרי זו מטרתנו. עם בוא השלום המקווה תיתכן ירידה בגירעון הממשלתי, עקב ירידה בתקציב הביטחון.

בני שמיגליץ
ירושלים

הרגו את הזמר העברי

בימים שלישי עד חמישי, 9–11 באוגוסט, התקיים באמפיתאטרון ובאוהל בתל אביב מרתון של שירה בציבור בהשתתפות מנחים, נגנים, חבורות זמר וקהל.

יש לברך על מבצע זה של עיריית תל אביב, בשיתוף עם גני יהושע, אך לפחות בערב שבו אני הייתי נוכחת, הצליחו חלק מן המנחים והמזמרים על הבמה להרוג את הזמר העברי.

לרוב המנחים אין כל תרבות שירה. דווקא הידועים שביניהם צעקו אל תוך המיקרופון כל שיר ושיר, והחרישו את שירת הקהל. כל שיר, שמח כעצוב, מהיר כאטי, הושר בצעקות – ולכן אין פלא שגם חבורות זמר שעלו על הבמה צעקו ולא שרו.

יוסי לב הבנים, אשר הנחה ושרו באופן תרבותי ונעים לאוזן, וחבורת "פינה בעמק" בהדרכת אורי קריב – הראו שאפשר גם אחרת.

דינה גולדינג
הרצליה

בריאות שלמה דורשת בדיקה שלמה

השתוממתי לשמוע כי משרד הבריאות החליט להוציא את אזור אברי המין מהבדיקה הגופנית הנערכת לילדים בבתי הספר. החלטה זו מוטעית, מאחר שלפי ניסיוני הרב יש לבצע באופן שגרתי בדיקה גופנית הכוללת את אזור אברי המין, גם אם נבדקו ונמצאו תקינים בבדיקות הנערכות בטיפת חלב.

מחלות שונות יכולות לגרום לשינויים של אברי המין לאחר גיל שנתיים ועד גיל 10. בחלת הוחרת יכולה לגרום לניוון האשך, יכולות להתהוות הידרוצלה ווריקוצלה (מצבים הדורשים טיפול מוקדם), יכולה להיות דלקת (התבגרות מוקדמת שמתבטאת בהגדלה של האשכים), הופעה מקדמת של שיער בערווה (כביטוי של הפרעה ביותרת הכליות – מחלה שכיחה בישראל), וכו'.

מניסיון העבר נוכחנו כי רופא טיפת חלב שבה – ובכרטיס לא היתה הוכחה כתובה על מצב אברי המין. היינו עדים למקרים רבים שבדיקה גופנית כללית שגרתית, המתבצעת פעם בשנה, מנעה מצבים מסובכים.

אפשר להתווכח באשר לשאלה מי יבצע את הבדיקה, אולם ברור כי יש לבצעה, וההורים צריכים להיות מעוניינים בה.

בריאות שלמה דורשת הקפדה על בדיקה שלמה. צר לי על כך שנציגי משרד הבריאות אינם מחזיקים באותה דעה.

פרופ' צבי לרון
בי"ח לילדים, מרכז בלינסון,
אוניברסיטת ת"א

"פעמים צריך לבקש רחמים על החולה שימות"

בתגובה על מכתב למערכת "כמי שראה בכל ייסורים של חולים" ("הארץ", 9.8)

אתכבד להפנות את תשומת הלב של פנחס לרמן ושל כל הרופאים למסכת "נדרים" דף מ' עמוד א'. משתמע משם כי עניין החולים הסופניים היה נהיר לחכמינו, שאף עסקו בו.

במסכת נאמר: "רב חלבו באיש (בלומר חלה)". מעיד על כך הר"ן (הר"ן על מסכת "נדרים"): "אין מבקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות, נראה בעיני דה"ק (דהכי קאמר) פעמים שצריך לבקש רחמים על החולה שימות, כגון שמצטער החולה בחוליו הרבה ואי־אפשר לו שיחיה".

נח בקהדיים
ירושלים

לא פונקציה חדשה

בתגובה על "האלי צריך להיעשר בבית" מאת אביבה לורי ("הארץ" 2.8)

ברצוני לתקן טעות שנפלה בכתבה: פרופ' אבישי ברד אינו המדען הראשי הראשון

"בחרנו ב"נופי השרון" כדי להנות מאיכות חיים ומגורים, חיי חברה מלאים וקירבה למרכז העיר"

נאות מגורים:
"נופי השרון" הינו בית דירות חדיש, מודרני וראשון מסוגו באיזור, מעוצב בטוב טעם ומעניק לנו שקט, פרטיות מוחלטת ובטחון מושלם. ב"נופי השרון" אנו נהנים משטחים ציבוריים רבים, ביניהם: קפיטריה, חדר אוכל, מכון פיזיותרפי, חדרי משחקים, ספריה, בית כנסת ועוד.

חיים טובים באמצע העיר:
"נופי השרון" – בית המגורים המוגן לאוכלוסיה המבוגרת בנוי מעל קניון השרון בנתניה, דבר המאפשר לנו להיות קרובים למרכז העניינים ולקחת חלק בחיי חברה תוססים ופעילים אך גם לשמור על פרטיות מוחלטת כאהבת נפשנו.
כל דיירי הבית נהנים מביטוח סיעודי במחיר מיוחד המבטיח השתתפות בהוצאות אישפוז סיעודי בעת הצורך.

איכות חיים:
ב"נופי השרון" אנו מקבלים גם שירותי אבטחה 24 שעות ביממה, אחות צמודה 24 שעות ביממה, שירותי רווחה הכוללים: עובדת סוציאלית, בדיקות שיגרתיות וביקורי רופא, שרותי ניקיון ואחזקת הדירה, מנוי לטלויזיה בכבלים, מחלקה סיעודית נפרדת עם ציוד חדיש ומודרני.

חיי חברה תוססים:
פעילות חברתית יומיומית הכוללת: הרצאות, חוגים, שירה, טיולים ועוד הם רק חלק ממגוון רחב המעשיר את חיי החברה הפעילים שלנו ב"נופי השרון".

הרבה אהבה:
דאגה לכל הצרכים עם כל הפינוקים והתנאים להם אנו זקוקים על־ידי צוות מסור שנמצא כל הזמן במקום, מקשיב לכל משאלה ועוזר לפתור כל בעיה.

לתאום פגישה אנא טלפנו:
09-618892
הגב' שושנה ירון וצוות הבית ישמחו להראות לכם את הבית וסביבתו. הדירה לדוגמא פתוחה מידי יום בין השעות 09:00 – 18:00, קניון השרון, רח' הרצל 60, נתניה.

נופי השרון להנות מחיים טובים ובטוחים
מרכז מגורים לאוכלוסיה מבוגרת
קניון השרון, רח' הרצל 60, נתניה, טל: 09-618892, פקס: 09-618251
מקבוצת אל־רוב (ישראל) בע"מ.

בתי חולים

תל אביב – רמב"ם־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים: איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, אורתופדיה, נשים, א.א.ג.)
ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגיה)
הדסה עין כרם, טל' 427427 (ילדים, עיניים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00 בלילה)
אינשטיין 40, רמת־אביב, 6413730 (עד 24:00)
אזור, דיזנגוף 165, 5224717
אפרכבת, יהודה הלוי 110, 5613010
ירושלים – רונה כאריס, יהדי 31, 383768
חיפה – הדר הים, הדר הים 209, 371422
באר שבע – ירושלים, הדצה 34, 277034
רמת גן – שארכה פלוס רמת, 65, 7514483
חולון – אחוזה, הפנים 52, 689153
בת ים – כהן, העצמאות 20, 5833o0
ראשון לציון – שאת, 30, 9642220
נתניה – קפלה, 27, 9620980
כפר סבא – 24:00
רמלה 8, 03549 (24:00)
628121 ,31
פתח תקוה – 24, 9304515
רחובות – 16, 451449
כפר סבא – 33, 431613

חירום

שירות רפואי בבית ... ת"א, טל' 6974627

בית לב ... שירות להולי לב 1770226699

עזרה ראשונה

מד"א – עזרה ראשונה נמצית 24 שעות ביממה, ירושלים 610303 תל אביב 5461111, ילדים ונוער 6961113 חיפה 3 ... נתניה 625110 באר שבע 251125 ... 988410 כפר סבא 333455 חיפה 974555
... ילדים ונוער ... 03-621515
... 5400072, 5494899-03, 326727-04 בימים א'-ה' מ-09.00 עד 13.00 וביום ב' מ-15.00 עד 18.00
... 813350 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00 וביום ו' מ-09.00 עד 11.00
... ילדים ונוער ... 03-256099
... 19.30-23.30, טל. 03-292797
... 24 שעות ... 5234819 ... 5449191 ... 18.00-22.00 ... 514455 ... 1991
... 074907 ... 08.30-12.00 ... 16.00-19.80
... 24 שעות ... 5461135-03, 550506-08
... 03-514111, 07-376310
... 585128-04

משטרה, ימים א'-ה', 09.00-14.00, 03-5421791
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות, טל' 03-6961070, 03-6956763 א'-ה' 08.00-22.00. פניות בחסיות ביום ו' 18.00-22.00
מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים" א'-ה' 11.00-13.00, ב'-ו' 16.00-18.00 טל' 03-5220831
נרס – משפחות נפגעי סמים. מתן סיוע ומידע. בימים א'-ה' מ-9.00 עד 14.00 שד' ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/0
האגודה לנפגעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
הוועד למלחמה באיידס הסברה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו-ה' מ-19.30 עד 22.30 טל' 5660380, 5604576, ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב ביאליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר־שבע טל' 239094. בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' רצמן 6. בימים א'-ה' מ-19.00 עד 24.00. בימי שישי מ-15.00 עד 24.00. בשבת מ-08.00 עד 24.00; ירושלים: הדסה עין כרם מ-22.00 עד 16.00

24 שעות

חדר חסוסל ירושלים: 513188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
מודיעין אגד 5375555-03, 3045555-02, 04-5495555
מודיעין דן 03-6394444
ממוסים נחיתות עבירות: 03-9731111, אבנליות: 03-9731122
תבנות: נוסעים ותמי נפיעה, טלפוני: 03-5652200, 04-303133
חזוית מזג האוויר 03-9668855